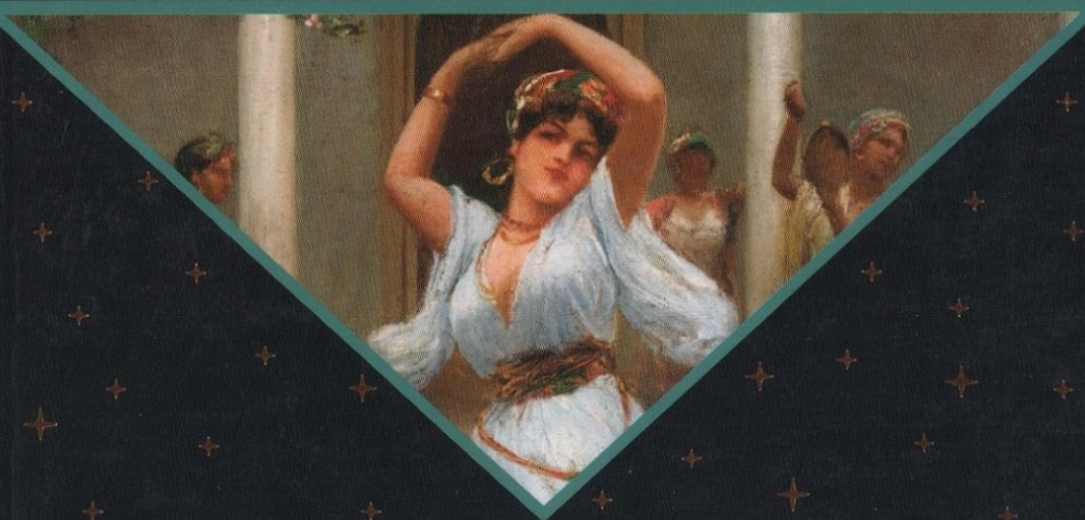

BİNBİR GECE MASALLARI

Orijinal dilinden, tam metin ve resimli

4

"Kanepeye ve *Binbir Gece Masalları*'nın dünyasına gömüldüğüm okuma odasına geri dönüyorum. Usulca, bir filmin yavaşça sona erişi gibi buharlaşıp uçuyor gerçek dünya. Şu dünyadaki en sevdiğim his." – Haruki Murakami

ALFA EDEBİYAT

2894 | ALFA | EDEBİYAT | 177

Binbir Gece Masalları

Cilt 4

Binbir Gece Masalları
© 2014, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Kitabın tüm yayın hakları Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında hiçbir yöntemle çoğaltılamaz.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak
Genel Müdür Vedat Bayrak
Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu
Çevrirenler Ekrem Demirli, Sümeyra Özkan, Yusuf İnanç, Hacı Bayram Başer, Ali Aslan, Serap Kılıç, Kübra Şenel
Kapak Tasarımı Füsun Turcan Elmasoğlu
Sayfa Tasarımı Yavuz Karakaş

ISBN 978-605-171-214-7
ISBN 978-605-171-208-6 (takım)
ISBN 978-605-171-210-9 (ciltli)
ISBN 978-605-171-215-4 (ciltli takım)
1. Basım: Ocak 2016

Baskı ve Cilt
Melisa Matbaacılık
Çiftehavuzlar Yolu, Acar Sanayi Sitesi, No: 8, Bayrampaşa-İstanbul
Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29
Sertifika no: 12088

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Alemdar Mahallesi, Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu İstanbul
Tel: (0212) 511 53 03 Faks: (0212) 519 33 00
www.alfakitap.com - info@alfakitap.com
Sertifika no: 10905

BİNBİR GECE MASALLARI

4

Ekrem Demirli başkanlığında Arapça aslından çevrilmiştir.

ALFA®

746. GECE

Hükümdar karısının bu sözlerini duyunca: "Peki, nasıl bu hale gelmiş?" diye sormuş hayretle. Melike: "Hükümdar Semendil'in kızı melike Cevhere sihir yapmış ona" diyerek Bedribasim'in Cevhere'ye âşık olmasından, Salih'in onu istemeye gitmesi ve anlaşmazlık sonucu iki grubun savaşmaya başlamasına kadar her şeyi baştan sona anlatmış. Hükümdar zamanının en büyük sihirbazlarından olan karısının bu anlattıklarını duyunca "Allah için kurtar zavallıyı bu halden, böyle eziyet içinde yaşamaya terk etme onu. Allah Cevhere'nin cezasını versin, ne çirkin, ne dinsiz, ne hilekâr bir kızmış o öyle!" demiş.

Bunun üzerine melike hükümdara: "Bedribasim'e söyle dolaba girsin" demiş. Hükümdar Bedribasim'in yanına gidip dolaba girmesini söyleyince Bedribasim denileni yapıp dolaba girmiş. Melike içeri girip dolabın yanına gelmiş. Bir tas su alıp içine kimsenin anlamadığı bir şeyler okumuş ve suyu kuş suretindeki Bedribasim'e serperek "İsmi Azam ve ayet-i kerimelerin hakkı için, yerlerin, göklerin, ölü, diri bütün canlıların yaratıcısı olan, rızıkları ve ecelleri tayin eden Allah hakkı için bu suretten çıkıp yaratılmış olduğun surete dön!" demiş.

O daha sözünü bitirmeden Bedribasim şöyle bir silkinmiş ve kuş suretinden çıkıp kendi suretine dönmüş. "Allahtan başka ilah yoktur, Hz Muhammed onun kulu ve elçisidir, ecelleri tayin edip rızıkları dağıtan Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir!" demiş ve hükümdarın önünde yerleri öpüp hükümranlığının bekası için dua etmiş. Buna karşılık hükümdar Bedribasim'in başını öpüp "Ey Bedribasim, başından geçenleri anlat bize!" demiş. Bedribasim denileni yapıp her şeyi baştan sona anlatmış, hiçbir şeyi saklamamış.

Hükümdar çok şaşırmış duyduklarına: "Ey Bedribasim, çok şükür Allah seni bu sihirden kurtardı. Peki, şimdi ne yapmak istersin? Niyetin ne?" demiş. Bedribasim: "Ey yüce hükümdar, bana bir iyilik yapıp bir gemi ayarlayın, yanıma da asker verin ülkeme gideyim. Çok uzun zaman oldu ülkemden ayrılalı. Öyle zannediyorum ki annem benim yokluğuma dayanamamış, kederinden ölmüştür. Başıma gelenlerden haberi yoktu çünkü. Ölümüyüm diri mi onu bile bilmiyor. Benim sizden tek muradım bu isteğimi yerine getirmenizdir" demiş.

Hükümdar onun güzelliği ve kelamının fasihliği karşısında itiraz edememiş ve istediklerini yerine getirmiş. Bir gemi hazırlatıp içine ihtiyaç duyabileceği her şeyi doldurmuş, emrine askerler vermiş. Vakit kaybetmeden hemen yola koyulmuşlar. Bir süre rüzgâr lehlerine esmiş, hedeflerine doğru hızla yol almışlar. On gün boyunca bu şekilde yol aldıktan sonra on birinci gün şiddetli bir fırtına çıkmış. Dalgalar gemiyi bir kaldırıp bir indiriyor, oraya buraya sürüklüyormuş, denizciler gemiye hakim olamıyormuş. Sonunda dalgalar bu şekilde gemiyi sürükleye sürükleye deniz kayalıklarından bir kayalığa doğru götürmüşler. Gemi kayalığa çarpıp paramparça olmuş.

Bedribasim dışında gemideki herkes ölmüş. Bedribasim bir tahta parçasına tutunup hayatta kalmayı başarmış. Bu tahta parçasının üzerinde nereye gittiğini bilmeden savrulmuş durmuş. Tahtaya hakim olmak, istediği yöne yönlendirmek için yapabileceği bir şey yokmuş. Üç gün boyunca rüzgârlar ve sular, üzerinde bulunduğu tahta parçasını elbirliği ile oradan oraya savurmuş, dördüncü gün bir sahile atmışlar.

Burası bir güvercin gibi bembeyaz bir şehrin sahiliymiş. Şehrin yüksek surları varmış, denizin suları bu surları dövüp duruyormuş. Bedribasim üç gündür ağzına bir lokma koymadığı, boğazından bir yudum su geçmediği için açlık ve susuzluktan neredeyse ölecekmiş. Kalkıp şehre gitmek için üzerinde bulunduğu tahta parçasından inmiş. Sahile çıkmak istemiş. Ancak birdenbire kum taneleri kadar çok at, katır ve eşek sürüleri üzerine gelip onun şehre girmesini engellemeye ve iteleye iteleye denize geri göndermeye çalışmışlar. Güç bela bu hayvanların elinden kurtulan Bedribasim şehre varınca orada tek bir insan dahi görememiş. "Allah Allah bu şehir kimin ola ki? Acaba bir hükümdarı yahut halkı yok mudur? Bu hayvanlar nereden çıktı? Niye benim karaya çıkmamı engellemeye çalıştılar?" diye düşünmüş.

Böyle düşünceli düşünceli şehirde dolaşırken yaşlı bir bakkal görmüş, hemen yanına gidip selam vermiş. Adam selamını alıp da Bedribasim'e bakınca: "Nereden geldin delikanlı? Nasıl geldin bu şehre?" diye sormuş.

Bedribasim başından geçenleri olduğu gibi anlatmış yaşlı adama. Yaşlı adam çok şaşırmış duyduklarına. "Evladım, yolda seni bir gören oldu mu?" diye sormuş. Bedribasim: "Yok babacığım, kimse görmedi beni. Ne tuhaf bir şehir burası böyle. Tek bir insan bile yok içinde!" diye cevap vermiş. Yaşlı adam: "Evladım sen önce dükkâna gir de kimse bir zarar vermesin sana" demiş. Bedribasim dükkâna girmiş. Yaşlı adam ona yiyecek bir şeyler getirmiş. Sonra da "Evladım, iyisi mi sen iç tarafa geç, orada iblisten emniyette olursun" demiş. Bedribasim korkup yaşlı adamın sözünü dinlemiş, iç tarafa geçmiş. Orada karnını doyurup ellerini sildikten sonra yaşlı adama: "Neden az önce bana öyle söyledin? Şehirden ve halkından korkuttun beni?" diye sormuş.

Bunun üzerine yaşlı adam anlatmaya başlamış: "Evladım bu şehir büyülenmiş bir şehirdir. Buranın melikesi büyücü, şeytan bir kadındır. Hilekârın tekidir. Bütün o gördüğün atlar, katırlar ve eşekler senin benim gibi insandır. Hepsi de bu şehrin yabancısı. Şehre ne zaman senin gibi bir genç gelse bu hilekâr büyücü hemen onu sarayına alır. Kırk gün boyunca yanında alıkoyup gönlünü eğlendirdikten sonra da sihirle kimini ata, kimini katıra, kimini de eşeğe çevirir. İşte senin sahilde gördüğün hayvanlar o zavallı delikanlılar. Sen karaya çıkmaya çalışınca senin başına da onların başına gelenler gelir diye korktukları için seni engellemeye çalışmışlar, sana sakın gelme sihirbaz kadın seni görürse bize yaptıklarını sana da yapar demeye çalışmışlar. O kadın bu şehre de sihirle sahip oldu zaten. Adı Lâb'dır. Melike Lâb. Yani güneşin gücü!"

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

747. GECE

Bedribasim yaşlı adamın anlattıklarını duyunca çok korkmuş, korkudan beti benzi atmış, dizleri titremiş "Uğradığım büyüden nasıl kurtulduğuma inanamıyorken şimdi daha da kötü bir yere gelmişim!" demiş dehşet içinde ve ne yapacağını, bu halden nasıl kurtulacağını düşünmeye başlamış kara kara. Onun böyle çok korktuğunu gören yaşlı adam: "Korkma evladım, haydi, çık dükkânın önünde otur biraz da halkın sihirle ne hallere sokulduğunu seyret. Korkma, halk da melike de beni sever, benim hatırımı kırmazlar" demiş.

Bedribasim yaşlı adamın dediğini yapıp dükkânın önünde oturmuş, gelen geçeni seyretmeye koyulmuş. Gelip geçen insanlar onu görünce yaşlı adama gelip: "Kim bu delikanlı? Esirin mi avın mı?" demişler. Yaşlı adam: "O benim kardeşimin oğludur. Duydum ki kardeşim ölmüş, ben de kardeşime olan özlemimi onunla dindirmek için yanıma aldım" diye yanıtlamış onları. Bunun üzerine: "Çok güzel bir delikanlıymış. İnşallah melike Lâb gelip onu senin elinden zorla almaz" demişler. Yaşlı adam: "Melike bana karşı gelmez, emirlerimi yerine getirir, beni sever. Onun kardeşimin oğlu olduğunu öğrenirse bir kötülük yapmaz, benim hatırımı kırmak istemez" demiş.

Bedribasim yaşlı adamın yanında tam bir ay kalmış. Yemiş, içmiş, keyfince yaşamış. Yaşlı adam da onu pek sevmiş. Bir gün yine Bedribasim her zamanki gibi dükkânın önünde oturuyormuş. Ellerinde kınlarından çekilmiş kılıçlarıyla bin adam gelmiş. Adamların üstlerinde envai çeşit kıyafet varmış. Eyerleri türlü mücevherlerle süslenmiş Arap atlarına binmiş, Hint işi kılıçlarını ellerine almışlarmış. Dükkâna gelip yaşlı adama selam verdikten sonra bir kenara çekilmişler. Onlardan sonra yüzleri ayın on dördü gibi parlayan, altın sırmalı, mücevher işlemeli atlas elbiseler giymiş, ellerine mızraklar almış yüz cariye gelmiş. Ortalarında, elmas, yakut ve daha türlü çeşitli mücevherle süslenmiş, altın işlemeli bir eyeri olan gösterişli bir Arap atına binmiş bir kız varmış. Bu kız Melike Lâb imiş.

Önce cariyeler gelip yaşlı adama selam vermişler. Sonra melike Lâb büyük bir ihtişamla gelmiş dükkânın önüne ve yaşlı adama selam vermiş. O esnada dükkânın önünde oturmakta olan Bedribasim'in aydan aydınlık yüzünü görmüş, güzelliği karşısında içine bir ateş düşmüş. Gidip Bedribasim'in yanına oturduktan sonra yaşlı adama dönüp: "Bu yakışıklı da kimin nesi?" diye sormuş. Yaşlı adam: "O benim kardeşimin

oğlu. Çok olmadı yanıma geleli" diye cevap vermiş. Bunun üzerine melike: "Benim yanıma gönder de biraz muhabbet edelim onunla" demiş. Yaşlı adam: "Onu benden alıp sihir yapmayacaksın değil mi?" demiş. Melike: "Hayır, yapmayacağım" diye yanıtlamış. Yaşlı adam: "Söz ver bana" demiş, melike de ona sihir falan yapmayacağına, hiçbir şekilde eziyet etmeyeceğine söz vermiş. Sonra adamlarına delikanlı için altın sırmalı, mücevher işlemeli eyeri olan güzel bir at getirmelerini emretmiş. Yaşlı adama da bin dinar verip: "Al bununla gönlünü hoş tut" demiş. Bedribasim de yanlarında olduğu halde saraya doğru yola koyulmuşlar.

Bedribasim gösterişli atının üstünde ayın on dördü gibi parlıyor, önlerinden geçtikleri halk hayran hayran onu seyredip "Vallahi bu güzel delikanlı bu melun ka-

dın tarafından büyülenmeyi hak etmiyor" diye ah vah ediyorlarmış. Bedribasim bu söylenenleri duyuyormuş ama hiçbir şey söylemiyormuş. Kendini Allah'a havale edip onlarla beraber gitmeye devam etmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi

748. GECE

Hükümdarım, Bedribasim melikeyle birlikte saraya gitmiş. Devlet erkânından hizmetçilere, kölelerden cariyelere herkes atlarından inmiş. Melike başmuhafıza herkese saraydan ayrılmalarını söylemesini emretmiş. Bunun üzerine huzurda bulunanlar melikeyi etekleyip huzurdan ayrılmışlar. Melike köleleri ve cariyeleriyle birlikte Bedribasim de yanlarında olduğu halde saraya girmiş.

Saraya girdiklerinde Bedribasim sarayın daha önce benzerini görmediği büyüklükte olduğunu görmüş. Duvarlar altınla örülmüşmüş. Sarayın çevrelediği geniş bahçenin ortasında suyu bol bir gölcük varmış. Türlü çeşit renklerdeki kuşlar, bu gölcüğün çevresinden hüzünlü ve sevinçli şarkılar söylüyorlarmış. Bedribasim bunları görünce: "Şu mahlukatı yaratan ne yücedir, kim ondan başkasına ibadet edebilir" diye düşünmüş. Melike gidip bahçeye bakan pencerelerden birinin önüne konulmuş olan fildişinden yapılmış yüksekçe bir sedire oturmuş, Bedribasim'i de yanına oturtmuş. Sonra cariyelerine sofrayı hazırlamalarını emretmiş.

Cariyeler kırmızı altından yapılıp, incili ve mücevherlerle süslenmiş bir tepsinin içinde türlü çeşitli yiyecekler getirmişler. Melike ve Bedribasim sofranın başına kurulup karınlarını bir güzel doyurmuşlar, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Sonra cariyeler kristal, altın ve gümüş kadehler, altın ve gümüş kaplara doldurulmuş çerezler ve çeşit çeşit çiçekler getirmişler. Melike şarkıcı kızların getirilmesini emretmiş. Yüzleri ayın on dördü gibi aydınlık on cariye ellerinde çeşitli çalgı aletleriyle gelmişler. Melike önce bir kadeh doldurup kendi içmiş, sonra kadehi tekrar doldurup Bedribasim'e sunmuş. Bedribasim melikenin sunduğu kadehi alıp kafasına dikmiş. Bu şekilde cariyeler farklı farklı bestelerde şarkılar terennüm edip onları eğlendirirken iyice kanıncaya kadar içmeye devam etmişler.

Bedribasim öyle bir eğleniyormuş ki sanki saray ayaklanmış dans ediyormuş gibi hissetmiş, aklı başından gitmiş, gamını kederini unutup iyice keyiflen-

miş. Kendi kendine: "Vallahi bu melike pek kıymetli bir melikeymiş. Artık onun yanından ayrılmam. Baksana hem mülkü benim mülkümden daha çok, hem kendisi melike Cevhere'den daha güzel" diye düşünmüş. Akşama kadar bu şekilde içmeyi sürdürmüşler. Akşam olunca mumları yakıp, kandillerin fitillerini tutuşturup şarkı söyleyen kızar eşliğinde yine içip eğlenmeye devam etmişler. Gece vakit iyice ilerleyince melike cariyelere Bedribasim için bir yatak hazırlamalarını emretmiş. Kendisi de kalkıp onun yanına gitmiş ve cariyelere yerlerine çekilmelerini emretmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

749. GECE

Sabah uyandıklarında melike cariyelere içecek bir şeyler getirmelerini emretmiş. Cariyeler emri hemen yerine getirip kadehlerle içkiler sunmuşlar. Melike Bedribasim'i elinden tutup kaldırmış götürüp sedire oturtmuş. Sonra cariyelere sofrayı kurmalarını emretmiş. Cariyeler sofrayı kurunca oturup bir güzel yemişler, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Bu sefer de cariyeler hemen şarap, meyve ve çerez getirip önlerine koymuşlar. Bu şekilde akşama kadar bir yandan şarkıcı kızların farklı farklı bestelerden terennüm ettikleri şarkıları dinlemiş, bir yandan da yiyip içmişler. Bu hal tam kırk gün boyunca devam etmiş. Melike Bedribasim'e: "Ey Bedribasim, senin için burası mı daha iyi yoksa yaşlı adamın dükkânı mı?" diye sor-

muş. Bedribasim "Vallahi melikem burası daha iyi. Amcam ufak tefek şeyler satan yaşlı bir adam" demiş. Melike onun bu sözlerine memnuniyetle gülmüş.

Bir gün Bedrbasim uyanınca melikeyi görememiş "Acaba nereye gitti?" diye düşünmüş. Melike uzunca bir vakit yanına dönmeyince bir hayli merak etmiş "Nereye gitmiş olabilir ki?" diye düşünüp etrafı kolaçan etmiş ama melikeyi bulamamış. Bunun üzerine "Belki bahçeye çıkmıştır" diye düşünerek bahçeye çıkmış. Bahçede melikeyi bulmak için gezinirken yanında beyaz renkli bir kuşun olduğu bir nehir görmüş. Nehrin yanında bir de üzerinde türlü çeşitli kuşların olduğu bir ağaç varmış.Bedribasim bu beyaz renkli kuşu ve diğer kuşları seyrederken birden siyah bir kuşun gel-

diğini ve beyaz kuşu öldürmeye çalıştığını görmüş. Bir saat kadar bu şekilde kavga ettikten sonra beyaz kuş silkinmiş ve insan olmuş. Bedribasim dikkatli bakınca onun melike Lâb olduğunu görmüş ve diğer siyah kuşunda onun tarafından sihirle kuş suretine sokulmuş bir insan olduğunu, melikenin sırf o kuş için kendisini kuş suretine soktuğunu anlamış.

Bedribasim bu zavallı siyah kuş için çok üzülmüş, içi melikeye karşı kin ve öfkeyle dolmuş. Melikeye fark ettirmeden saraya yerine dönmüş. Bir saat kadar sonra melike Bedribasim'in yanına gelmiş, onunla şakalaşmak istemiş ama Bedribasim öyle öfkeliymiş ki hiç oralı olmamış. Melikeye gördükleri hakkında tek bir kelime dahi söylememiş, ama melike onun kendisini başka bir kuş için kuş suretine girdiğini gördüğünü anlamış. Bedribasim melikeye hiçbir şeyi açık etmemeye çalışarak "Melikem, izin verirsen amcamın yanına gitmek istiyorum. Kırk gün oldu hiç görmedim onu, özledim" demiş. Melike: "Git ama beni çok bekletme, senden ayrılmaya bir saat bile dayanamam" demiş. Bedribasim: "Başüstüne" deyip ayrılmış saraydan. Atına binip yaşlı adamın dükkânına gitmiş. Yaşlı adam onu görünce çok sevinmiş, hemen yerinden kalkıp boynuna sarılmış. "Neler yaptın o kâfir kadınla?" diye sormuş. Bedribasim: "Vallahi bugüne kadar gayet iyiydim, keyfim yerindeydi. Ama bugün sabah uyanınca onu yanımda göremedim. Nerede olduğunu merak edip aramaya çıktım..." diyerek o sabah başından geçenleri anlatmış.

Sözün burasından sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

750. GECE

Yaşlı adam Bedribasim'in anlattıklarını dinleyince "Aman evladım dikkatli ol o kadına karşı! O ağacın üstünde gördüğün kuşların hepsi buraya başka memleketlerden gelip melikenin eline düşen gençler. O gördüğün siyah kuş da melikenin en gözde kölesiydi. Ama ona da sihir yaptı. Şimdi ne zaman aklına düşse kendini kuş suretine çevirip onun yanına gidiyor. Şimdi eğer melike onun sırrını öğrendiğini öğrenirse kesin sana bir kötülük yapar, seni böyle bırakmaz. Ama sen endişelenme. Benim dediklerimi yaptığın sürece ondan sana bir zarar erişemez. Ben Müslümanım adım Abdullah. Zamanımızda benden iyi sihirbaz bulunmaz. Ama dinim gereği sadece mecbur kaldığımda sihri kullanıyorum. Çok olmuştur bu melun kadının sihrini bozduğum, insanları onun elinden kurtardığım. Ondan bir korkum yok benim! Çünkü o da çok iyi biliyor benimle baş edemeyeceğini, hatta çok korkar benden. Şehirdekiler de bu sebepten ötürü çekinirler benden. Hepsi de melikeleri gibi ateşe tapıyor bunların. Sen yarın yine bana gel, ne yapacağını öğreteyim sana. Muhakkak bu gece senin başına bir iş getirmek ister. Sen iyice gözle, yaptıklarını gel bana anlat. Ben kurtarırım seni onun elinden" demiş.

Sonra Bedribasim yaşlı adamın yanından ayrılıp melikenin yanına dönmüş. Onu kendisini bekler bulmuş. Melike Bedribasim'i görünce hemen yerinden kalkmış, Bedribasim'in elinden tutup götürüp yerine oturtmuş. Cariyelerine sofrayı kurmalarını emretmiş. Cariyeler emri yerine getirince beraberce oturup iyice doyuncaya kadar yemiş, ellerini yıkayıp kenara çekilmişler. Yemeğin ardından her zamanki gibi içkiler gel-

miş, gece yarısına kadar yiyip içip eğlenmişler. Melike Bedribasim'e aklı iyice bulansın diye içirdikçe içirmiş. Sonra da "Şimdi sana ne sorarsam sorayım, inandığın tanrı adına benimle doğru konuş" demiş. Bedribasim sarhoş bir halde: "Başüstüne melikem" diye yanıt verince melike: "Bugün beni aramak için bahçeye geldin ve beni beyaz bir kuş suretinde, siyah bir kuşla savaşırken gördün değil mi? Ben sana işin aslını anlatayım şimdi. O gördüğün kuş benim kölemdi; onu çok severdim. Bir gün beni kızdırdı ben de onu o gördüğün kuş suretine soktum. Onu özlediğimde kendimi kuş suretine sokup yanına gidiyorum. Bugün de yine onu çok özlediğimi bir saat bile sabredemeyeceğimi hissedince kendimi kuş suretine sokup yanına gittim. Şimdi belli ki sen bu sebepten ötürü bana kızgınsın. Ama ateşe, nura, karanlığa, aydınlığa yemin olsun ki şimdi senin sevgin bende çok daha fazla. Ben seni dünyadaki nasibim kıldım" demiş.

Bunun üzerine Bedribasim sarhoşluğun verdiği etkiyle aklı başından gitmiş olduğundan sırrını açık etmiş: "Vallahi doğru bildin, işte sana kızgınlığım bu sebeptendi" demiş. Melike yine onu ne çok sevdiğini söyleyip yatıştırdıktan sonra uyumuşlar. Gecenin ilerleyen saatlerinde melike yataktan usulca kalkmış. Bedribasim o esnada uyanık olduğu halde uyur gibi yapmış ve gizlice melikeyi izlemeye başlamış.

Melike cebinden kırmızı bir kese çıkarıp sarayın ortasına gömmüş. Gömdüğü yerden bir nehir çıkıp akmaya başlamış. Melike semiz bir koç alıp suyun kenarında kesmiş. Kanını toprağa akıtıp sonra da toprağı nehrin suyuyla sulamış. Bunun üzerine topraktan bir başak boy vermiş. Hızlıca büyümüş. Melike onu alıp un haline getirmiş. Unu hamur yapmış. Hamuru şekerle karıştırıp bir çeşit tatlı yapmış. Sonra bu yaptığı tatlıyı cebine koyup tekrar gelip yatmış. Sabah uykusundan uyanan Bedribasim yüzünü yıkadıktan sonra

melikeden yaşlı adamın yanına gitmek için izin istemiş. Melike izin verince hemen adamın yanına koşup olan biteni bir bir anlatmış.

Yaşlı adam onun bu anlattıkları karşısında gülüp "Sihirbaz kadın seni oyuna getirmeye çalışıyor, ama korkma ben ona yapacağımı bilirim" demiş ve getirip Bedribasim'e biraz tatlı vermiş. "Bunu al melikenin yanına git, sana onun ne olduğunu soracak olursa, hayrın fazlası daha hayırlıdır deyip bu tatlıdan ye. O zaman o kendi tatlısını çıkarıp ondan da yemeni isteyecek. Sen onun tatlısından yiyormuş gibi yapıp bundan ye. Sakın ola ki onun tatlısından yeme. Şayet ondan bir lokmacık olsun yiyecek olursan, hemen sana insan suretinden çık deyip artık hangi hayvan sureti-

ne girmeni istiyorsa o kılığa girmeni söyler ve o dakika insan suretinden çıkarsın. Ama o tatlıdan yemezsen sihri olmaz. Tabii sihrinin gerçekleşmediğini görünce utanır ve sadece şaka yapıyordum der, seni çok seviyormuş gibi yapar. Bütün bunlar hep onun oyunlarıdır. Sen de onu çok seviyormuşsun gibi yapıp bu sana verdiğim tatlıyı uzat ve gözümün nuru kalbimin sahibi sen asıl şu tatlıyı ye de lezzetini gör de. Bir lokma ağzına atar atmaz hemen eline biraz su alıp üzerine serp ve bu suretinden çık, deyip hangi surete girmesini istiyorsan o surete girmesini söyle. Sonra onu bırakıp bana gel, sana ne yapacağını söyleyeyim" demiş.

Bedribasim yaşlı adamın verdiği tatlıyı alıp saraya dönmüş. Melike hemen onu hoş sefa geldinlerle karşılayıp "Beni beklettin" diyerek sitem etmiş. Bedribasim "Amcamın yanındaydım, bana biraz tatlı ikram etti, onu yerken geciktim biraz. Bak işte buraya da getirdim" diyerek tatlıyı çıkarıp melikeye göstermiş. Melike "O tatlıdan bizde de var, hatta ondan daha iyi bizimki" diyerek kendi tatlısını çıkarmış. Sonra kendi tatlısını bir tabağa, Bedribasim'inkini başka bir tabağa koymuş ve kendi tatlısını işaret ederek "Bundan ye bak daha lezzetli olduğunu göreceksin" demiş. Bedribasim onun tatlısından yiyormuş gibi yapıp kendi getirdiği tatlıdan yemiş. Melike onun tatlıyı yediğini görünce hemen eline biraz su alıp Bedribasim'in üzerine serpmiş ve "Ey uğursuz bu suretinden çık ve çirkin bir katır ol!" demiş. Ancak Bedribasim'de hiçbir değişiklik olmadığını görünce yanına gidip sarılmış ve "Sadece şaka yapıyordum, sakın darılma" demiş.

Bedribasim: "Yok, niye darılayım melikem, aksine senin beni daha çok sevdiğini anladım. Haydi, şimdi de sen benim getirdiğim tatlıdan ye de lezzetini gör" demiş. Melike tatlıdan bir lokma alıp da yutar yutmaz hemen biraz su alıp melikeye sermiş ve "Bu suretinden çıkıp benekli bir katır ol!" demiş.

Melike kendine bakıp da katır suretine girmiş olduğunu görünce gözlerinden oluk oluk yaşlar boşalmış, gidip yüzünü Beribasim'in ayaklarına sürmeye başlamış. Bedribasim katırın ağzına gem vurmaya çalışsa da bir türlü izin vermemiş buna. Bunun üzerine onu o halde bırakıp yaşlı adamın yanına gitmiş ve olanları haber vermiş. Yaşlı adam ona bir gem verip takmasını söylemiş. Bedribasim yaşlı adamın verdiği gemi alıp katır suretindeki melikenin yanına gitmiş ve bu gemi takmış, alıp yaşlı adamın yanına götürmüş. Yaşlı adam katırı görünce "Allah senin cezanı verdi melun kadın!" diye bağırmış ona ve Bedribasim'e dönüp "Evladım, artık bu ülkede kalmana gerek yok. Bin onun sırtına alıp götür buralardan. Aman ha yularını başkasının eline vermeyesin!" demiş.

Bedribasim yaşlı adama kendisine yaptığı iyiliklerden ötürü teşekkür edip yola koyulmuş. Üç gün boyunca yol aldıktan sonra bir şehre varmış. Şehre gi-

rince karşısına nur yüzlü bir ihtiyar çıkmış "Evladım, nereden gelip nereye gidiyorsun?" diye sormuş. Bedribasim katırını göstererek: "Bu sihirbaz kadının şehrinden geliyorum" deyince ihtiyar "Bu gece misafirim ol, sonra devam edersin yoluna" demiş. Bedribasim ihtiyar adamın teklifini kabul edip peşine düşmüş. İhtiyarın kendi gibi ihtiyar bir karısı varmış. Kadın katırı görünce ağlamaya başlamış ve "Ah bu katır benim ölen oğlumun katırına ne çok benziyor böyle! Yüreğimi yaktı hasreti, efendi oğlum ne olur bana sat bu katırı" demiş.

Bedribasim: "Vallahi anacığım onu hiç kimseye satamam" deyince yaşlı kadın: "Ne yapacaksın bu katırı, öldü ölecek zaten" diyerek daha bir ısrar edince Bedribasim ne de olsa bulamazlar diye düşünerek "Bin dinar verirsen satarım" demiş. Ancak yaşlı kadın onun bu sözlerine karşılık hemen çıkarıp bin dinar verince şaşırıp kalmış "Anacığım şaka yapıyordum ben, vallahi satamam bu katırı" demiş. Bunun üzerine ihtiyar adam araya girip "Bu şehirde bir âdet vardı, yalan söyleyenler öldürülür. Kimse bu şehirde yalan söyleyemez" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

751. GECE

Bu sözleri duyan Bedribasim bakmış yapacak bir şey yok, katırın üstünden inip onu yaşlı kadına vermiş. Yaşlı kadın hemen katırın gemini çıkarmış ve elindeki suyu üzerine serpip "Bu halinden çık ve eski haline

dön!" demiş. Bunun üzerine melike tekrar eski haline dönmüş. Hemen yaşlı kadına doğru atılıp kucaklaşmışlar. Meğer bu yaşlı kadın melikenin annesi, ihtiyar adam da babasıymış. Bedribasim bunu anlayınca hemen kaçmak istemiş ama yaşlı kadın bir ıslık çalmış ve anında önünde dağ gibi bir ifrit belirmiş. Bedribasim'in korkudan ödü patlamış. Yaşlı kadın ifritin sırtına binmiş, kızını terkisine, Bedribasim'i de önüne almış. İfrit onları bir saat kadar uçurduktan sonra melike Lâb'ın sarayına varmışlar.

Melike hemen tahtına oturup Bedribasim'e: "Seni melun! İşte şimdi elime düştün. Gör bak sana da o dükkâncı yaşlı adama da neler yapacağım! Ben ona nasıl iyilikler yaptım onun bana yaptığına bak! O olmasaydı sen bana bu yaptığını yapamazdın!" demiş ve Bedribasim'in üzerine su serpip "Bu suretinden çık ve çirkin görünümlü bir kuş ol!" demiş. Sonra da yaptığı bu sihirle kuşa dönüştürdüğü Bedribasim'i bir kafese koyup yiyecek içecek hiçbir şey vermemiş.

Ancak cariyelerinden biri kuşun haline acıdığından gizli gizli yedirip içiriyormuş onu. Bir gün bu cariye hanımından habersiz çıkıp yaşlı adamın dükkânına gitmiş ve ona olanları anlatıp "Melike Lâb kardeşinin oğlunu öldürecek!" demiş. Yaşlı adam cariyeye teşekkür edip "Bu şehri muhakkak o kadının elinden almalıyım! O zaman seni onun yerine melike yapacağım" demiş. Sonra bir ıslık çalmış. O böyle ıslık çalınca birden bire dört kanatlı bir ifrit çıkıvermiş ortaya. Yaşlı adam ifrite: "Bu cariyeyi alıp deniz kızı Gülnar ve annesi Feraşe'nin yanına götür. Bu yeryüzünden onlardan daha iyi sihir yapanı yoktur" demiş. Sonra da cariyeye dönüp "Onların yanına vardığında Bedribasim'in başına gelenleri, melike Lâb'ın ona neler yaptığını anlat!" demiş.

İfrit cariyeyi alıp uçurmuş, Gülnar'ın sarayının çatısına bırakmış. Cariye içeri girip Gülnar'ın önün-

de yerleri öptükten sonra oğlu Bedribasim'in başından geçenleri başından sonuna birer birer anlatmış. Oğlunun hayatta olduğunu duyan Gülnar sevinçle yerinden fırlamış, cariyeye teşekkür edip hediyeler vermiş ve tellalları çıkarıp bütün şehre müjdeli haberi duyurmuş. Haberi alan devlet erkânı da hükümdar Bedribasim'in bulunmuş olmasına çok sevinmişler. Sonra Gülnar annesi ve kardeşine haber salıp bütün deniz askerlerini ve cinlerden oluşan orduları hazırlamalarını emretmiş. Hükümdar Semendil'in tahttan indirilmesinden bu yana deniz orduları Salih'in elinde olduğundan hemen hazır etmiş orduları ve melike Lâb'ın sarayına doğru yola çıkmışlar. Oraya vardıklarında saraydaki küfür ve azgınlık batağına sapmış herkesi öldürmüşler.

Gülnar "Oğlum nerede?" diye sormuş cariyeye. Cariye kafesi getirip içindeki kuşu işaret etmiş ona. Gülnar kafesin kapağı açıp kuşu dışarı çıkarmış ve üzerine su serpip "Bu suretinden çıkıp asıl suretine dön!" demiş. O böyle der demez kuş silkinmiş ve eski haline

dönmüş. Oğlunu karşısında gören Gülnar hemen boynuna atılmış ve birbirlerine sarılıp ağlaşmışlar. Bedribasim'in ninesi, dayısı ve annesinin amcasının kızları da aynı şekilde sarılmış, ellerini ayaklarını öpmüşler. Sonra Gülnar Şeyh Abdullah'ı çağırtıp ona oğluna yaptığı iyiliklerden ötürü teşekkür ederek şehrin hükümdarlığını ona vermiş ve kendisine gönderdiği cariyeyi onunla evlendirmiş.

Şehirde savaşta öldürülen kâfirlerden sonra sadece Müslüman halk kalmış imiş, onlar da hemen gelip yeni hükümdarlarına biat etmişler. Şeyh Abdullah her birinden ömürleri boyunca kendisine itaat edip emirlerinden asla çıkmayacaklarına dair yemin almış. Orada işler yoluna konulunca Bedribasim ve ailesi ordularıyla birlikte kendi ülkelerine dönmüşler. Hükümdarlarının geri döndüğünü duyan halk sokaklara dökülmüş, sevinç çığlıklarıyla karşılamışlar onu. Şehrin dört bir yanını süslemiş, üç gün üç gece şenlikler düzenlemişler.

Evine ve memleketine dönen Bedribasim annesine "Anneciğim, artık beni evlendir" demiş. Annesi: "Tamam oğlum, ancak biraz sabret senin için sana layık bir hükümdar kızı bulalım" demiş. Ninesi, dayısı ve annesinin amcasının kızları da "Biz bu konuda sana yardım etmeye canla başla hazırız ey Bedribasim" demişler. Her biri dört bir yana dağılmış, araştırmış soruşturmuşlar.

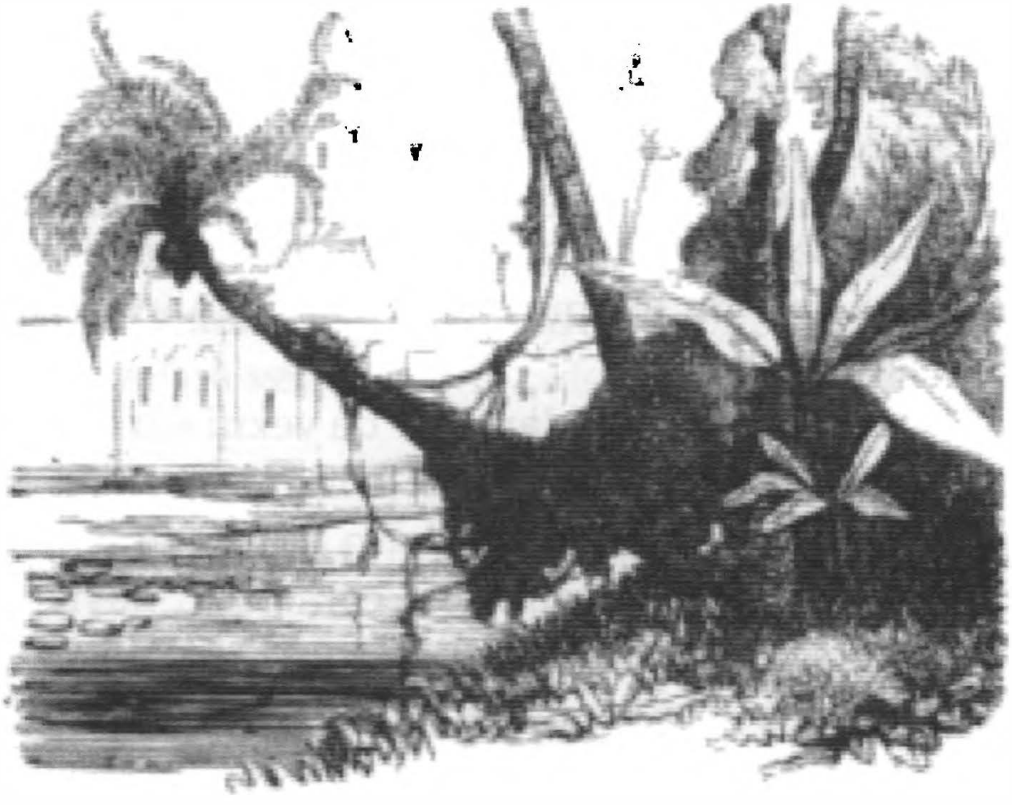
Gülnar cariyelerini ifritlerin sırtına bindirip "Gitmedik, görmedik tek bir şehir, tek bir saray bırakmayın. İyice araştırın ve en güzel hükümdar kızlarını bulun" diye emir vermiş. Ancak Bedribasim annesinin kendisine uygun bir eş bulabilmek için böyle çırpındığını görünce "Anneciğim, boş yere kendini yorma, ben hükümdar Semendil'in kızı Cevhere'den başkasını istemem, ismi gibi bir cevher o, nasıl razı olsun gönlüm ondan başkasına" demiş.

Bunun üzerine Gülnar hemen adamlarını gönderip hükümdar Semendil'i huzuruna getirtmiş. Hükümdar Semendil huzura girince Bedribasim yerinden kalkıp onu ayakta karşılamış ve halini hatırı sormuş. Sonra ondan kızını istemiş. Hükümdar Semendil: "Efendim, kızım cariyeniz hizmetçinizdir, verdim gitti" diye karşılık vermiş ve adamlarından birkaçına kızı Cevhere'ye gitmelerini ve ona babasının hükümdar Bedribasim ile annesi Gülnar'ın yanında olduğunu haber verip yanına getirmelerini emretmiş. Adamlar uçarak gitmiş, aradan bir saat geçmeden yanlarında melike Cevhere ile geri dönmüşler. Melike Cevhere babasını karşısında görünce sevinçle boynuna sarılmış.

Hükümdar Semendil kızına: "Kızım ben seni büyük cengâver, savaş meydanlarının aslanı, melike Gülnar'ın oğlu Bedribasim'e verdim. Zamanımızda ne yüz ne soy güzelliğinde onun dengi yok! Sana ancak o yaraşırdı" demiş. Cevhere: "Babacığım sen nasıl uygun görürsen öyle olsun, sen uygun bulduysan ben onun cariyesi olurum" diyerek bu evliliği kabul etmiş. Hemen o dakika kadı ve şahitler getirilmiş, Melike Gülnar'ın oğlu Bedribasim ile melike Cevhere'nin nikâhını kıymışlar. Zılgıtlar çalınmış, sevinçli haber dört bir yana yayılmış. Hapislerde olanlar çıkarılmış, dullara yetimlere sadakalar, devlet erkânına ileri gelenlere hediyeler dağıtılmış. Ziyafetler hazırlanmış, on gün on gece eğlenmişler. Hükümdar Bedribasim hükümdar Semendil'e hediyeler verip gönlünü ettikten sonra onu memleketine geri göndermiş.

Ağızların tadını kaçıran, toplulukları ayıran ölüm gelinceye kadar da yemiş, içmiş, gülmüş, eğlenmiş, mutlu mesut yaşamışlar. Hikâye burada sona ermiş, Allah hepsine rahmet etsin.

Seyfü'l-mülük ve Bediatü'l-Cemal'in Hikâyesi

Hükümdarım, bundan çok öncelerde, zamanın birinde, Horasan'da hüküm süren Muhammed bin Sebaik adlı bir hükümdar yaşarmış. Her sene büyük gazalara çıkar, Hindistan, Çin, Çinhindi gibi kâfir beldelerine savaşlar açar, ta nehrin ötelerindeki ülkelere kadar gidermiş. Çok adil, cesur, cömert ve cengâver bir insan olan bu hükümdar hikâyeler, kıssalar, destanlar, eskilerin yaşamlarına dair rivayetler ve şiirler dinlemeyi pek severmiş. Güzel bir hikâyeyi ezberleyip kendisine anlatana ihsanlarda bulunurmuş.

Hatta anlatıldığına göre bir gün yabancı bir ülkeden yabancı bir adam gelip el etek öptükten sonra kendisine güzel şeyler anlatınca adama bin dinar vermiş, baştan ayağa giydirip yanına hediyeler katmış ve güzel bir ata bindirip ülkesine öyle göndermiş. Sonra yine başka bir adam gelmiş başka bir ülkeden, güzel bir hikâye anlatmış hükümdara. Hükümdar çok beğenmiş anlattığı hikâyeyi ve adama bin Hora-

san dinarının yanında bir at ve bir sürü hediye verip öyle göndermiş ülkesine. Hükümdarın hoşuna giden şeyler anlatanlara hediyeler dağıttığı, bol ihsanlarda bulunduğu haberleri kulaktan kulağa bütün ülkeye yayılmış. O dönem yaşayan bir tüccar varmış. Adına Hasan derlermiş. Bu tüccar Hasan pek bilgili, cömert, cengâver, şair bir adammış, kısacası ilim irfan sahibi bir insanmış.

Bu arada bu hükümdarın bir de veziri varmış ki bu vezir çok hasetçi, kötü ahlaklı biriymiş. Zengin fakir hiç kimseyi sevmez, hükümdarın hikâye anlatanlara böyle ihsanlarda bulunmasına çok kızar "Böyle davranmak hazineyi tüketir, ülkeyi yıkar" dermiş. Onun ne kadar hasetçi ve cimri bir adam olduğunu bilen hükümdar pek de kulak asmazmış onun bu sözlerine.

Günün birinde hükümdar tüccar Hasan'ın haberlerini duymuş adamlarından, hemen huzuruna getirilmesini emretmiş. Tüccar Hasan huzura çıkınca "Tüccar Hasan!" demiş, "Vezirim şairlere, ediplere, hatiplere ihsanlarda bulunmamdan hoşlanmıyor, yanlış bir şey yaptığımı düşünüyor ama sen bana bir hikâye anlat bakalım. Ama öyle bir hikâye olsun ki bu daha önce benzerini dinlemiş olmayayım. Şayet hoşuma giderse anlattıkların, sana kaleleriyle birlikte bir ülke veririm, hatta daha fazlasını yapar bütün mülkümü önüne serer seni başvezirim yaparım. Ancak eğer anlattığını beğenmezsem o zaman da ne var ne yok bütün malını mülkünü alır, seni ülkemden kovarım."

Hükümdarın bu sözlerini duyan tüccar Hasan: "Emriniz başım gözüm üstüne efendim, yalnız ihsan buyurur kölenize bir senelik bir zaman verirseniz çok sevinirim. Sonra size öyle bir hikâye anlatacağım ki ömrünüz boyunca bir benzerini daha işitmemiş olacaksınız" demiş.

Hükümdar: "Peki, istediğin bir sene senin olsun. Tam bir sene mühlet verdim sana" demiş ve üstüne

bir kat elbise verip "Şimdi evine git, bir sene sonra senden istediklerimle geri gel. Şayet bunu yaparsan benden büyük lütuflar göreceksin. Yok, eğer öyle olmazsa, istediğim şeylerle gelmezsen ne sen bizdensin artık ne de biz sendeniz" diyerek tüccar Hasan'ı evine göndermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

752. GECE

Hükümdarım, tüccar Hasan el etek öptükten sonra huzurdan ayrılmış, dosdoğru evine gidip en akıllı, bilgili ve okuma yazma bilen kölelerinden beşini yanına çağırmış. Her birine beş bin dinar verip "Ben sizi bugünler için yetiştirdim. Şimdi bana yardım edecek ve beni hükümdarın elinden kurtaracaksınız" demiş. Köleler: "Ne istersen iste bizden, canımızı feda ederiz senin için" demişler. Bunun üzerine tüccar Hasan: "Sizden isteğim her birinizin farklı diyarlara gidip oradaki bütün ediplerin, şairlerin, hatiplerin, kıssahanların kapılarını çalmanız ve bana Seyfü'l-mülük ile Bediatü'l-cemal'ın hikâyesini bulmanızdır. Şayet bu hikâyeyi bulan birisine rastlarsanız, ücretini bol tutun, altın, gümüş ne isterse verin. Bin dinar istese bile hemen verin ve bu hikâyeyi bana getirin. Kim bana bu hikâyeyi bulursa benden çok büyük ihsanlar görecek ve katımda değeri artacak bunu da bilin" demiş. Sonra birinci köleye dönüp "Sen Çinhindi'ne git" demiş. İkinci köleye "Sen Acem, Çin ve çevre ülkeleri dolaş"

demiş. Üçüncü köleye: "Sen Horasan ve civarını dolaş" demiş. Dördüncü köleye: "Sen Fas ve civar ülkeleri dolaş" demiş. Beşinci köleye de: "Sen de Şam, Mısır ve civar ülkelere git" demiş. Sonra yolculuk için uygun bir gün belirleyip "Bugün yola çıkabilirsiniz, haydi göreyim sizi, uğruna canınızı verecek olsanız da beni mahcup etmeyin, eli boş gelmeyin" diyerek uğurlamış onları.

Kölelerden dördü dört ay boyunca gönderildikleri yerleri gezmiş, dolaşmış ama hiçbir şey bulamayıp elleri boş geri dönmüşler. Dördüncü köle gelip de gittiği yerdeki bütün şehirleri, köyleri, kasabaları çarşı pazar, dağ bayır dolaştığını ama bu hikâyeyi bilen birine rastlamadığını söyleyince yüreği sıkışmış, içi daralmış tüccar Hasan'ın. Beşinci köleye gelecek olursak bu köle Şam'a gitmiş. Şehrin ağaçları, nehirleri, meyveleri ve gece ve gündüzün yaratıcısı Allah'ı tespih eden kuşlarıyla göz alıcı bir şehir olduğunu görmüş. Öyle ki hiç ayrılmamak, hep orada kalmak istemiş.

Bir gün evinin önünde otururken bir gencin cübbesinin eteklerini sürüye sürüye bir yöne doğru seğirttiğini görmüş "Hayrola bir sıkıntın mı var ne bu telaşın?" diye sormuş. Genç: "Bir ihtiyar var. Her gün bu saatte sandalyesine oturup birbirinden güzel, daha önce benzeri duyulmamış hikâyeler anlatır. Şimdi önden gidiyorum ki yer bulabileyim" demiş. Bunun üzerine köle: "Ben de gelebilir miyim seninle?" diye sormuş. Genç: "Haydi öyleyse acele et!" deyince hemen kapısını kilitlemiş gencin peşine düşmüş.

Oraya vardıklarında köle aydınlık yüzlü bir ihtiyarın insanların arasında sandalyesine oturmuş olduğunu görmüş. Hemen gençle birlikte öne doğru ilerlemiş ve ihtiyarın yakınlarında bir yer bulmuşlar. Akşam olunca ihtiyar hikâyesini bitirmiş, etrafına toplanmış olan insanlar oradan ayrılmışlar. Köle yerinden kalkıp ihtiyarın yanına gitmiş, selam vermiş. İhtiyar selamı-

nı alınca da "Vallahi efendim, pek beğendiğim anlattıklarınızı. Siz de çok güzel anlatıyorsunuz doğrusu. Acaba bir şey sorabilir miyim size?" demiş. İhtiyar: "Ne dilersen sorabilirsin" diye cevap verince "Acaba siz Seyfü'l-mülük ve Bediatü'l-cemal'ın hikâyesini biliyor musunuz?" diye sormuş. Bunun üzerine ihtiyar: "Sen nerden duydun bu hikâyeyi? Kim söyledi sana?" diyerek soruyla yanıt vermiş kölenin sorusuna. Köle: "Kimseden duymadım o hikâyeyi. Öğrenmek için uzak diyarlardan geldim buralara. Şayet biliyorsanız ne olur anlatın bana! Ne isterseniz veririm size. Bana anlatırsanız büyük bir cömertlikte bulunmuş olursunuz. Şayet canım elimde olsaydı, o hikâyeye karşılık hiç düşünmeden kaldırır verirdim size" demiş.

İhtiyar: "Tamam, içini ferah tut, anlatacağım sana onu. Ancak o böyle yol üstünde anlatılacak bir hikâye değil, onu herkese anlatmam" demiş. Köle: "Aman efendim, ne isterseniz veririm karşılığında yeter ki Allah için anlatın o hikâyeyi bana" demiş. İhtiyar: "O halde bana yüz dinar ver, bir de bir şartım var onu kabul et!" diye karşılık verince köle hikâyeyi bilen birini bulmanın sevinciyle üstüne yirmi dinar fazlasıyla ücreti ve şartları hemen kabul etmiş. Bunun üzerine ihtiyar: "O halde şimdi git evine. Yarın dinarları da alır gelirsin" demiş.

Köle sevinçle dönmüş eve, yüz yirmi dinarı bir keseye koyup hazır etmiş. Sabah olunca hemen kalkıp ihtiyarın evine gitmiş, onu kapının önünde oturur bulmuş. Selam verip yanına oturmuş, içinde yüz yirmi dinar olan keseyi ihtiyarın avucuna bırakmış. Dinarları alan ihtiyar Seyfü'l-mülük ile Bediatü'l-cemal'ın hikâyesini köleye yazdırmış, sonra da yazdıklarını okutturup düzeltmiş. Hikâyeyi yazdırmak işini bitirince ihtiyar: "Evladım bu hikâyeyi yol kenarlarında anlatamazsın, kadınların ve cariyelerin yanında anlatamazsın, köle ve sefih kimselere anlatamazsın,

çocuklara anlatamazsın. Sadece ve sadece emirlerin, meliklerin, vezirlerin ve bu işin erbaplarının yanında anlatabilirsin. Sakın ola ki bu şartı unutmayasın!" demiş. Köle ihtiyarın şartını kabul edip elini öpüp duasını aldıktan sonra yanından ayrılmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

753. GECE

Köle hemen o dakika hazırlıklarını yapıp yola koyulmuş. Efendisinin istediği hikâyeyi bulmuş olmanın sevinciyle mutlu mesut yol almış, tez zamanda ülkesine varmış. Yanında bulunanlardan birini tüccara müjdeci olarak göndermiş. Adam hemen tüccarın yanına gidip "Köleniz istediğinizi buldu, şimdi yanınıza geliyor" diyerek tüccara müjde vermiş.

Köle şehre vardığında efendisi tüccar Hasan ile hükümdar arasında yapılan bir yıllık anlaşmanın dolmasına da on gün kalmış imiş. Köle efendisine başından geçenleri anlatınca tüccar Hasan çok sevinmiş, köleden Seyfü'l-mülük ve Bediatü'l-cemal'ın hikâyesini yazdığı kâğıdı alıp ona en güzellerinden bir kat elbise giydirmiş. Ayriyeten on at, on deve, yirmi katır ve otuz köle vermiş. Sonra da hikâyenin yazılı olduğu kâğıdı alıp hükümdarın huzuruna çıkmış. "Ey hükümdarım, size öyle bir hikâye getirdim ki daha önce benzerini işittiğinizi hiç sanmıyorum" demiş.

Hükümdar hemen bütün şairleri, hatipleri, âlimleri ve bilgeleri çağırıp tüccar Hasan'dan herkesin huzu-

runda hikâyesini okumasını istemiş. Tüccar Hasan emre uyup hikâyeyi okuyunca hükümdar ve huzurda bulunan diğerleri gerçekten de çok beğenmişler Seyfü'l-mülük ile Bediatü'l-cemal'ın hikâyesini ve tüccar Hasan'a övgüler yağdırmış, başından altın ve gümüşler serpmişler. Hükümdar tüccar Hasan'a en gösterişlilerinden bir kat elbise giydirip ülkesinin sınırları dahilinde bulunan şehirlerden birini kaleleriyle ona vermiş. Ayrıca onu söz verdiği gibi başveziri yapıp sağ yanına oturtmuş. Kâtiplere emir verip bu güzel hikâyeyi altınla yazmalarını ve özel hazinede muhafaza etmelerini emretmiş. Sonraları hükümdar her canı sıkıldığında bu hikâyeyi çıkarttırıp okuturmuş.

Hikâyeye gelecek olursak zamanın birinde Mısır'da, Asım bin Safvan adında cesur, heybetli, vakur bir hükümdar yaşarmış. Orduları, kaleleri ve hisarlarıyla geniş bir ülkeyi yönetirmiş. Yıllar geçmiş, hükümdarın yaşı bir hayli ilerlemiş. Seneler geçtikçe hükümdarın derdi ve tasası da artıyormuş çünkü yaşı yüz sekseni bulduğu halde ne kız ne oğlan bir evladı olmamış. Bu nedenle gecesi gündüzü hep kederli, düşünceli geçermiş.

Günün birinde emirleri ve vezirleri huzurunda yerlerini almış, el pençe divan durmuş halde bekleşirlerken hükümdar tahtında oturuyormuş. Vezirlerin, emirlerin ve diğer devlet erkânının hepsinin yanlarında oğullarının olduğunu görünce hükümdar kendi kendine: "Şuraya bak hepsi de evlatlarıyla ne kadar mutlu! Benimse yarın öbür gün öldüğümde malımı mülkümü, tacımı tahtımı bırakacağım bir evladım bile yok. Adım sanım unutulup gidecek, kimse beni hatırlamayacak" diye düşünmüş.

Bu şekilde düşünce denizlerinde boğulan hükümdar Asım kederinden oracıkta kendisini tahtından yerlere atıp hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Onu böyle yere oturmuş ağlarken gören devlet erkânı ve

vezirler de hemen yerlere oturmuş, hükümdarlarıyla birlikte ağlamaya başlamışlar. Daha sonra kendilerine "Haydi, evlerinize gidin! Hükümdarımızın bugün istirahat etmesi gerek!" denilince hepsi kalkıp huzurdan ayrılmışlar. Hükümdardan ve vezirinden başkası kalmamış.

Vezir hükümdarı önünde yerleri öpüp: "Hükümdarım söyleyin bana nedir kederinizin sebebi? Düşmanlarınızı bize haber verin ki hemen alalım canlarını" demiş. Hükümdar hiçbir yanıt vermemiş, hatta başını dahi kaldırmamış. Bunun üzerine vezir tekrar yerleri öpüp "Hükümdarım, beni evladınız yahut köleniz bilin, beni siz yetiştirdiniz. Sıkıntılarınızı bana da söylemeyeceksiniz kime söyleyeceksiniz. Söyleyin bana nedir sizi bu derece içten ağlatan?" demiş, ama hükümdar yine ağzını açıp tek kelime etmediği gibi başını da yerden kaldırmamış, hüngür hüngür ağlamaya devam etmiş.

Bunun üzerine vezir: "Şayet bana kederinizin sebebini söylemezseniz hemen şu dakika kendimi, sizin gözünüzün önünde öldürürüm. Çünkü sizi böyle kederli görerek yaşayamam ben" demiş. Bu sözler üzerine hükümdar Asım başını yerden kaldırıp gözyaşlarını kurulamış ve: "Ey benim öğüt veren vezirim, beni derdimle tasamla baş başa bırak. Kalbimdeki sıkıntılar bana yeter zaten" demiş. Vezir: "Hükümdarım kederinizin sebebini söyleyin, kim bilir belki de onun çaresi benim elimdedir" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

754. GECE

Hükümdar: "Vezirim" demiş "Mal mülk kaygısı ya da onun gibi bir şeyden dolayı ağlamıyorum ben. İyice kocadım. Yaşım oldu yüz seksen, ama ne kız ne oğlan bir tane bile evladım yok. Ölüp toprağın altına girdiğimde geride adımı yaşatacak kimsem yok. Adım unutulacak. Soyumdan olmayanlar tahtıma oturup malımı mülkümü alacak. Beni anan tek bir kişi bile olmayacak."

Bunun üzerine vezir: "Efendim, ben sizden yüz yaş büyüğüm. Bildiğiniz gibi benim de bir evladım yok. Gece gündüz düşünüp duruyorum, ne yapmalı ne etmeli? Esasında ben Süleyman bin Davud adında birini duymuştum. Onun bir ilahı varmış, her şeye gücü yetiyormuş. Hediyelerle ona gitsek, ilahından bize evlatlar vermesini istemesini rica etsek" demiş. Bu fikir akıllarına yatmış. Vezir hemen en pahalı ve kıymetli eşyalardan oluşan hediyeler hazırlayıp Süleyman bin Davud'a gitmek üzere yola koyulmuş.

Vezir böyle yol alırken biz Süleyman bin Davud'a bakalım. Allah "Ey Süleyman, Mısır meliki büyük vezirini sana falan hediyelerle gönderiyor. Vezirin Asaf bin Berahya'yı onu karşılamak için gönder. Konakladıklarında onlara izzet ikramda bulunsunlar. Sonra senin huzuruna çıktıklarında ona 'Mısır meliki seni falan ihtiyacı için gönderdi, onun için şunu şunu yapsın' de ve onlara iman etmelerini teklif et" diye vahyetmiş. Bunun üzerine Süleyman aleyhisselam veziri Asaf'ı bir grup ile birlikte, gösterişli hediyeler ve yiyeceklerle Mısır melikinin vezirini karşılamaya göndermiş. Asaf, karşılama için gerekli olan her şeyi hazır edip beklemeye koyulmuş. Nihayet Vezir Faris gelince hemen onlara doğru gidip selam ver-

miş. Sonra bütün kafileyi konaklama yerine götürüp bol izzet ve ikramda bulunmuşlar. Vezir Asaf, vezir Faris'e yüreğini ferah tutmasını ihtiyaçlarının görüleceğini haber vermiş.

Vezir bunu duyunca şaşırmış, kendi kendine "Acaba kim haber verdi bunu onlara?" diye düşünmüş. Sonra da Vezir Asaf'a dönüp "Acaba size kim haber verdi bizim ne için geldiğimizi?" diye sormuş. Vezir Asaf: "Süleyman bin Davud aleyhisselam bizi haberdar etti bundan" diye yanıtlayınca, "Peki Süleyman efendimize kim haber verdi acaba?" diye sormuş. Vezir Asaf: "Yerin, göğün ve her şeyin yaratıcısı olan Allah haber verdi" diye cevap vermiş. Bunun üzerine vezir Faris: "Ne büyük bir ilahmış o!" demiş şaşkınlıkla. Onun bu sözlerine karşılık vezir Asaf: "Siz ona tapmıyor musunuz?" diye sorunca, "Hayır, biz güneşe taparız" demiş. Vezir Asaf: "Ey vezir! Güneş, ay ve diğer bütün her şey Allah'ın yarattıklarıdır, ilah olamazlar asla! Güneş kimi zaman ortaya çıkar kimi zaman kaybolur! Bizim ilahımızsa asla kaybolmaz, daima vardır ve her şeye kadirdir" demiş.

Sonra yola koyulmuşlar, Süleyman aleyhisselamın şehri Sebe'ye yaklaşmışlar. Süleyman aleyhisselam insanlar, cinler ve diğer bütün mahlukattan oluşan askerlerine yol üzerine sıra sıra dizilmelerini emretmiş. Bütün vahşi hayvanlar, filler, kaplanlar, çitalar kafilenin geçeceği yolun kenarına sıralanmışlar. Türlü şekillerdeki cin tayfası da aynı şekilde denileni yapmış, yol kenarına sıralanmışlar. Kuşlar bir yandan türlü çeşit bestelerde şarkılar söyleyip bir yandan da kanatlarını bu mahlukat üzerine gölgelik olarak germişler.

Mısır kafilesi şehre varıp da bu manzarayı görünce korkularından oldukları yerde durup, devam etmeye cesaret edememişler. Vezir Asaf: "Korkmayın, aralarından geçip gidin. Onların hepsi Süleyman aleyhis-

selama tabiiler, size bir zararları dokunmaz" demiş ve yol kenarına dizilmiş olan mahlukatın arasına dalmış, yoluna devam etmiş. Bunun üzerine Mısır kafilesi de korka korka onun peşinden gitmiş. Bu şekilde şehirde ilerleyip misafirhaneye varmışlar. Vezir onları buraya yerleştirip türlü çeşitli, göz alıcı ziyafetler hazırlatmış. Üç gün boyunca misafirhanede kalmış, iyice dinlenmişler. Üç günün sonunda Süleyman aleyhisselamın huzuruna çıkmışlar. Huzura çıkınca saygılarını sunmak için yerlere eğilip alınlarını koymak istemişler ancak Süleyman bin Davud: "Yerin, göğün ve ikisi arasındakilerin yaratıcısı olan Allah'tan başkasına secde edilmez!" diyerek onları engellemiş. Bunun üzerine vezir Faris ve beraberindekiler denileni yapmış, yere eğilmekten imtina edip geçip gösterilen yerlere oturmuşlar. Onlar yerlerine yerleşince hemen sofralar kurulmuş, bütün canlılar bu sofralardan doyuncaya kadar yemişler.

Sonra Süleyman aleyhisselam Mısırlı vezire yardımcı olabilmek için maruzatını söylemesini emretmiş ve hemen ardından "Buraya bir ihtiyacını gidermek için gelmedin mi? Hatta ben söyleyeyim sana; Mısır hükümdarı Asım seni gönderdi. Yaşı bir hayli ilerledi ve bedeni zayıfladı ama hâlâ Allah ona bir evlat vermedi. Bu nedenle gamı kederi arttı, geceleri gündüzlerine karıştı. Bir gün emirleri, vezirleri ve ileri gelen devlet erkânı huzurunda hazır olduğu halde tahtında otururken her birinin yanında bir iki çocuğu olduğunu, çocuklarının hep babalarının yanlarında olduklarını ve onların hizmetlerini gördüklerini gördü ve hüznü iyice arttı. Kendi kendine 'Acaba tahtıma benden sonra kim oturacak. Benim soyumdan olmayan yabancı ellere mi geçecek mülküm. Hiç var olmamış gibi mi olacağım?' diye düşünüp düşünce denizlerinde boğuldu. Bu düşüncelerinden ötürü gözleri yaşlarla doldu. Mendilini yüzüne kapatıp sesli sesli

ağlamaya başladı. Kendini tahtından yere atıp orada dövünerek ağlamaya devam etti. O böyle yerde otururken Allah'tan başka hiç kimse bilmiyordu yüreğinde neler olduğunu..."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

755. GECE

Süleyman aleyhisselam bunları saydıktan sonra "Doğru mu Ey vezir?" diye sormuş. Vezir Faris: "Ey Allah'ın peygamberi aynen dediğiniz gibi oldu. Bütün söylediklerinizi doğru" demiş ve "Ancak Ey Allah'ın peygamberi biz hükümdarla bu meseleyi konuşurken yanımızda tek bir kişi bile yoktu sizin bütün bunlardan nasıl haberiniz oldu?" diye sormuş.

Süleyman aleyhisselam: "Gönüllerde saklı ve gözlerden gizli olan her şeyi bilen rabbim haber verdi" deyince vezir Faris "Ey Allah'ın peygamberi bu nasıl yüce bir ilahmış böyle, ki her şeye gücü yetiyor" deyip hemen oracıkta Müslüman olmuş. Beraberinde gelenler de onun gibi Müslüman olmuşlar.

Sonra Süleyman aleyhisselam: "Bize şu şu hediyeleri getirdin değil mi?" diyerek vezirin getirdiği bütün hediyeleri saymış. Vezir şaşkınlıkla "Evet efendim" deyince Süleyman aleyhisselam: "Bütün bu hediyeleri kabul ettim ve size hediye ettim. Şimdi sen ve beraberindekiler gidip yarına kadar dinlenin. Yarın geldiğinizde yerin, göğün ve her şeyin yaratıcısı Allah'ın izniyle ihtiyacınız görülecektir" demiş.

Bunun üzerine vezir Faris huzurdan ayrılmış. Ertesi gün tekrar gelmiş. Süleyman aleyhisselam ona: "Hükümdar Asım bin Safvan'ın yanına vardığında ikiniz beraber falanca yerdeki ağaca gidip tepesine çıkın. Orada sessiz bir şekilde bekleyin. Güneş tam tepeye gelip oradan batıya meylettiğinde, iki namaz arası vakitte ağaçtan inin. O zaman orada iki tane yılan göreceksiniz. Birinin başı maymun başı, ötekinin de ifrit başıdır. Bunları gördüğünüzde hemen oklarınızı atıp öldürün. Başlarından ve kuyruklarından birer karış kesip atın. Geri kalanları alıp götürün. Güzelce pişirip eşlerinize yedirin. O zaman Allah'ın izniyle hamile kalıp size güzel birer evlat verirler" demiş. Sonra bir mühür, bir kılıç ve içinde altın işlemeli iki cübbe olan bir bohça getirtip vezire: "Ey vezir çocuklarınız büyüyüp reşit olduklarında bu cübbelerden her birini birine verin" demiş ve eklemiş "Allah'ın izniyle ihtiyacınız görülmüştür artık. Şimdi yola çıkabilir Allah'ın bereketi ve inayetiyle memleketine gidebilirsin. Hükümdarınız gece gündüz, gözü yolda sizi bekliyor."

Vezir Faris, Süleyman aleyhisselamın ellerini öpüp veda ettikten sonra oradan ayrılmış. Sıkıntısını halletmiş olmanın sevinciyle hemen o gün yola çıkma emri vermiş. Gece demeden gündüz demeden yol almış, Mısır'a yaklaşmışlar. Mısır'a yaklaştıkları vakit önden müjdeciler gönderip hükümdarı gelişlerinden haberdar etmişler. Haberi alan hükümdar ve beraberindeki ileri gelen devlet adamları hem vezir Asaf'ın sağ salim gelişine hem de sıkıntılarına çözüm bulmuş oluşuna çok sevinmişler.

Vezir Asaf saraya gelmiş atından inip kendini karşılamaya çıkan hükümdarın önünde yerleri öpmüş ve hükümdarı sıkıntısının giderileceğiyle müjdeleyip hemen oracıkta Müslüman olmasını teklif etmiş. Hükümdar bu teklifi kabul edip Müslüman olmuş ve vezirine gidip evinde iyice dinlenmesini, hamama

girip yıkanarak yol yorgunluğunu üzerinden atmasını ve sonra kendisine gelmesini söylemiş. Vezir hükümdarın önünde tekrar yerleri öpüp hizmetçileri ve adamlarını da alarak evine gitmiş, sekiz gün boyunca dinlenmiş.

Sekiz günün sonunda hükümdarın huzuruna çıkıp Süleyman aleyhisselamla aralarında geçenleri baştan sona anlatmış ve "Şimdi tek başınıza benimle birlikte gelin" demiş. Kalkmış, oklarını sadaklarına koyup yanlarına almış ve tarif edilen ağaca gitmişler. Ağacın tepesine çıkıp öğle vakti geçip ikindi yaklaşıncaya kadar orada sessizce beklemişler. İkindiye yakın ağaçtan indiklerinde ağacın dibinden iki yılan çıktığını görmüşler.

Hükümdar boyunları altın halkalı bu yılanları görünce pek beğenmiş, vezire dönüp: "Şunlara bak! Ne kadar da güzeller. Öldürmeyelim alıp saraya götürelim, seyreder eğleniriz" demiş. Ancak vezir: "Allah bu yılanları bizim menfaatimiz için yarattı" diyerek hükümdarı bu düşüncesinden vazgeçirmiş. Oklarını atıp yılanları vurmuşlar. Başlarından ve kuyruklarından birer parça kesip atmış, geri kalanı yanlarına alarak saraya dönmüşler. Saray aşçısını çağırıp "Bunları al, bir güzel pişirip ayrı kaplara koy, falan saatte getir! Sakın ola ki gecikme!" diyerek yılanları aşçıya vermişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine ayrılan sürenin sonuna geldiği için sustu.

756. GECE

Hükümdarım, aşçı denileni yapıp yılanları almış, saray mutfağına gitmiş. Bir güzel pişirip ayrı ayrı kaplara koyarak denilen vakitte huzura çıkmış. Kaplardan birini hükümdar, birini de vezir almış. Eşlerine götürüp yedirmişler. O gece Allah'ın dilemesiyle her ikisinin eşi de hamile kalmış.

Aradan üç ay geçmiş, hükümdar tahtında "Acaba bu iş doğru muydu? Oldu mu olmadı mı?" diye düşüncelere dalmış oturuyorken hükümdarın eşi karnında bir kıpırdanma hissetmiş. Hamile olduğunu kesin bir şekilde anlayınca rengi değişmiş, eli ayağı titremiş heyecandan. En yakın hizmetçilerinden birini çağırıp "Git nerede olursa olsun hükümdarı bul ve karnımdaki bebeğin hareket ettiği müjdesini ver ona!" demiş. Hizmetçi sevinçle yerinden fırlamış, bir koşu hükümdarın yanına gitmiş. Tahtında düşünceli bir halde oturur bulduğu hükümdarın önünde yerlere kapanıp eşinin hamile olduğu müjdesini vermiş.

Hükümdar öyle bir sevinmiş ki bu habere, sevincinin şiddetinden yerinden fırlayıp hizmetçiyi başından öpmüş. Hemen orada ona kıymetli bir hediye verip huzurunda bulunanlara da kendisini seviyorlarsa eğer, hizmetçiye hediyeler vermelerini emretmiş. Hükümdarın bu sözlerine karşılık huzurda bulunanlar yakut, mücevher, at, katır, bağ, bahçe gibi, sayılamayacak kadar çok ve türlü çeşit hediyeler vermişler ona. Tam o esnada vezir huzura girmiş ve "Hükümdarım az önce evde tek başıma oturmuş, acaba bizim bu işimiz ne oldu? Gerçekten olacak mı olmayacak mı diye düşünüyordum ki hizmetçilerimden birisi yanıma gelerek eşimin hamile olduğunu, bebeğin karnında hareket ettiğini müjdeledi. Vallahi öyle bir sevindim ki

üstümdeki kıyafetleri hemen orada çıkarıp müjdesine karşılık verdim. Üstüne bir de bin dinar verip baş hizmetçim yaptım" diyerek eşinin hamile olduğu haberini vermiş.

Hükümdar Asım: "Ey vezirim Allah bize inayetiyle lütfetti, bize çok cömert davrandı. Karanlıklardan aydınlığa çıkardı. Şimdi ben de insanları sevindirmek istiyorum" demiş. Vezir: "Nasıl irade buyuruyorsanız öyle yapın efendim" diye karşılık verince hükümdar: "Şimdi hemen gidip zindanda ne kadar suçlu varsa hepsini çıkar, suçluları affettim, borçluların borcunu bağışladım. Bugünden sonra suç işleyenlere karşılığını veririz, ama bugün değil. Ayrıca üç sene boyunca halktan vergi almayacağım! Şimdi hemen surların dibine ocaklar kurup şehirdeki bütün aşçıları oraya çağırın! Yemekler yapsın hür, köle, kadın, erkek, yaşlı, genç herkese dağıtsınlar! Yedi gün yedi gece boyunca şenlikler düzenlensin, kandiller söndürülmesin, dükkânlar kapatılmasın!" demiş.

Vezir hemen huzurdan ayrılıp hükümdarın emrini yerine getirmiş. Halk kaleleri ve burçlarıyla bütün şehri süslemiş, en güzel elbiselerini giymişler. Günler geceler boyu yiyip içip eğlenmişler. Nihayet beklenen gün gelmiş, hükümdarın eşi hamilelik günlerini doldurup nur topu gibi bir oğlan doğurmuş.

Hükümdar şehirdeki bütün bilgeleri, âlimleri, edipleri ve müneccimleri çağırmış. Kalabalık bir grup gelip beklemeye koyulmuşlar. Hükümdar kucağında ayın on dördü gibi bir oğlanla gelip çocuğu bilgelerin ve müneccimlerin önüne koymuş. Müneccimler ve bilgeler çocuğu görüp hesaplamalarını yaptıktan sonra hükümdarı müjdelemiş, yıldızının iyi olduğunu söylemişler. Sonra "Ancak bir şey daha var ama hükümdarımıza söylemeye çekiniyoruz" demişler. Hükümdar: "Çekinmeyin söyleyin!" deyince, "Hükümdarım, oğlunuz büyüyünce buradan ayrılıp başka ülkelere

gidecek, orada denizlerde gemileri batacak, türlü çeşit sıkıntılara maruz kalacak. Belanın en şiddetlisine maruz kalacak. En sonunda bütün sıkıntılarından kurtulup amacına ulaşacak. Ömrünün geri kalanını mutlu mesut bir şekilde, düşmanlarına karşı zaferler elde ederek, geniş bölgelere hükmederek geçirecek" demişler.

Hükümdar müneccimlerin bu sözlerini duyunca "Ne olacağı belli olmaz. Her şey Allah'ın yazdığı gibi olur. Hayır ve şer olarak ne yazmışsa alnımıza, onu yaşarız" diyerek onların bu sözlerine kulak asmamış. Her birine hediyeler verip evlerine, yerlerine yurtlarına geri göndermiş. Tam o esnada vezir sevinçle hükümdarın huzuruna girip yerlere kapanarak "Hükümdarım müjde! Eşim az önce nur topu bir oğlan getirdi dünyaya!" demiş. Hükümdar: "Ey vezirim, oğlunu annesiyle birlikte saraya getir. Burada benim eşimle birlikte büyütsünler çocuklarını" demiş. Vezir hükümdarın dediğini yapıp oğlunu annesiyle birlikte saraya getirip yerleştirmiş. Aradan yedi gün geçince çocukları hükümdarın huzuruna getirip "Efendim, çocuklara hangi ismi koymayı murat buyurursunuz?" diye sormuşlar. Hükümdar: "Siz isim verin" deyince "Bir çocuğa isim verme hakkı babaya aittir" demişler. Bunun üzerine hükümdar: "Benim oğlumun adı dedemin adı olan Seyfü'l-mülük, vezirin oğlunun adı da Said olsun" demiş. Sonra hükümdar dadılara ve sütannelere kıymetli hediyeler verip çocukları en iyi şekilde büyütüp terbiye etmelerini emretmiş.

Çocuklar beş yaşlarına kadar dadıların elinde büyümüş. Beş yaşlarına bastıklarında hükümdar çocukları medrese hocalarına verip okuma yazma öğrettirip diğer ilimleri okutmuş. Yaşları on bire ulaşınca at binmeyi, kılıç kullanmayı, ok atmayı öğrenmeleri için hocalar tutmuş. On beş yaşına geldiklerinde her şeyi biliyorlarmış. Süvarilikte üstlerine yokmuş. Her biri

tek başına bin adamla savaşabiliyormuş. Delikanlılık çağlarına eriştiklerinde hükümdar onlara baktıkça seviniyor, gurur duyuyormuş.

Yaşları yirmi olunca bir gün hükümdar vezirini huzuruna çağırmış ve "Ey vezirim aklıma bir şey geldi ama yapmadan önce bir de sana danışayım diye düşündüm" demiş. Vezir: "Efendim hatırınıza ne geldiğiyse yapın onu. Sizin hatırınıza gelen şeyler en uygun şeylerdir" deyince hükümdar "Ey vezirim ben artık iyice yaşlandım, yaşım bir hayli ilerledi. Artık köşeme çekilip Allah'a ibadetle meşgul olmak istiyorum. Oğlum Seyfü'l-mülük akıllı, zeki, bilgili, cengâver bir delikanlı oldu. Tahtımı ona bırakayım diye düşünüyorum, ne dersin?" demiş.

Vezir: "Efendim, çok doğru düşünmüşsünüz, yerinde bir karar olmuş. Madem öyle ben de sizin yaptığınız gibi yapar yerimi oğlu Said'e bırakırım. Çünkü o da çok akıllı ve bilgili bir delikanlı oldu. İşleri beraber yürütür, birbirlerini yanlış işler yapmaktan engellerler" demiş.

Bunun üzerine hükümdar: "O halde hükmümüzde olan bütün ülkelere, şehirlere, kalelere fermanlar gönderip yöneticilerinin ve ileri gelenlerinin falanca ayda burada Fil meydanında toplanmalarını emrettiğimi söyle!" demiş. Vezir hemen o dakika huzurdan ayrılıp hükümdarın emrini yerine getirmiş. Dört bir yana haberler uçurup hükümdarın falan tarihte falan yerde hepsini beklediğini bildirmiş.

Hükümdar aradan gerekli süre geçince meydanın çok güzel bir şekilde süslenmesini, meydanın ortasına otağ kurulmasını ve bayramlarda kullandığı özel tahtının buraya konulmasını emretmiş. Hükümdarın emri yerine getirilmiş, çadırlar kurulmuş. Emirler, vezirler, ileri gelenler, devlet erkânı meydanda toplanıp konumlarına göre yerlerini almışlar. Hükümdar sofraların kurulmasını emretmiş. Herkes kurulan sofralardan doyuncaya kadar yiyip içmişler. Ardından hü-

kümdar başmuhafızına bir duyuru yapmasını ve hiç kimsenin ayrılmamasını söylemesini emretmiş. Başmuhafız "Hiç kimse yerinden ayrılmasın! Hükümdarın sözünü dinlesin!" diye duyuru yapmış. İnsanlar bu emir karşısında korkmuş ancak yine de yerlerinden ayrılmamış oturup beklemeye başlamışlar.

Hükümdar yerinden kalkmış ve: "Ey emirler, vezirler, büyük ve küçük bütün devlet erkânı! Bu hükümdarlığın bana atalarımdan kaldığını biliyor musunuz?" demiş. "Evet hükümdarım, hepimiz bunu biliyoruz!" demişler. Bunun üzerine hükümdar: "Bundan önce ben de sizler de güneşe ve aya tapıyorduk. Sonra Allah bizi kendisine imanla şereflendirdi, karanlıklardan aydınlığa çıkardı. Bize hidayet nasip edip geçmiş günahlarımızı bağışladı! Oğlum Seyfü'l-mülük'ü bilirsiniz; akıllı, zeki, bilgili, basiretli ve cengâver bir delikanlıdır. Ben şimdi onu kendi yerime hükümdar yapmak, tahtıma oturtmak ve ömrümün geri kalanını bize hidayet bahşeden Allah'a ibadetle geçirmek istiyorum. Ben ibadetlerimle meşgul olurken oğlum Seyfü'l-mülük sizi yönetip işlerinizi yoluna koyar! Buna ne dersiniz?" demiş.

Hepsi yerlerinden kalkmış hükümdarın önünde yerlere kapanıp, emirlerinin başları gözleri üzerine olduğunu söyleyip "Efendim, biz size tabiiyiz. Şayet başımıza bir köleyi dahi geçirseniz boyun eğer, itaat ederiz. Hal böyleyken oğlunuz Seyfü'l-mülük'e nasıl karşı çıkarız? Emirleriniz başımız gözümüz üstüne, hepsini kabul ettik!" demişler.

Bunun üzerine hükümdar Asım bin Safvan oturmakta olduğu büyük tahttan inip oğlunu oraya oturtmuş. Başındaki hükümdarlık tacını çıkarıp onun başına koymuş. Meydanda bulunan emirler, vezirler, ileri gelenler ve diğer bütün insanlar önce yerlere kapanıp yeni hükümdara saygılarını sunmuşlar, sonra da huzurunda el pençe divan durup birbirlerine "Vallahi

ondan iyisi olamazdı, Allah ömrünü uzun, hükümranlığını baki kılsın" diyerek yeni hükümdarı övmüş, ona hayırdualar etmişler. Seyfü'l-mülük de insanların başına altınlar ve gümüşler serpmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

757. GECE

Hükümdarım, hal böyle olunca vezir Faris de kalkmış, yerleri öpüp hükümdara saygısını sunduktan sonra "Ey ileri gelenler, ey devlet erbabı!" demiş "Beni bilirsiniz, vezirliğim çok eskidir; hükümdar Asım bin Safvan'ın hükümdarlığından önceye dayanır." İnsanlar: "Evet, biliriz. Uzun yıllardan beri vezirlik yapıyorsun" demişler. Vezir: "Şimdi hükümdarımız kendi yerini oğluna bıraktı. Ben de yerime oğlumu geçirmek istiyorum. Said akıllı, basiretli ve ferasetli bir gençtir. Ne dersiniz buna?" diye sormuş. İnsanlar: "Doğrusu hükümdarın oğluna da ancak vezirin oğlu vezir olarak yaraşır. Birlikte çalışmak için onlardan uygunu yok!" diye karşılık vermişler. Bunun üzerine vezir başından vezirlik sarığını çıkarıp oğlunun başına koymuş. Aynı şekilde eski vezirlik divitini de oğluna teslim etmiş.

Sonra hükümdar ve vezir hazineyi açıp emirlere, vezirlere ve devlet erkânına hediyeler dağıtmış, ihtiyaç sahiplerine sadakalar vermişler. Hükümler yazılmış, mühürler vurulmuş, dört bir yandan gelen devlet erbabı bir haftayı orada geçirdikten sonra yerlerine yurtlarına dönmüşler.

Hükümdar Asım bin Safvan, oğlu Seyfü'l-mülük, vezir Faris ve oğlu Said de meydandaki otağdan ayrılıp saraya gelmişler. Hükümdar hazinedarı çağırıp ondan, yıllar önce Süleyman aleyhisselamın kendilerine verdiği kılıç, mühür ve bohçayı getirmesini istemiş. Sonra da getirilen bu eşyaları Seyfü'l-mülük ve Said'e uzatıp onlardan seçmelerini istemiş. Seyfü'l-mülük bohçayı almış, Said ise mühür ve kılıcı. Ardından da hükümdarın elini öpüp huzurdan ayrılmışlar.

Seyfü'l-mülük aldığı bohçayı açıp bakmamış bile. Götürdüğü gibi Said ile geceleri beraber uyudukları yatağın üstüne fırlatmış öylece. Çocukluklarından beri hep beraber uyurlarmış. O gün de yine yatmış, mum ışığı bedenlerinde oynaşırken uykuya dalmışlar. Seyfü'l-mülük gece yarısı bir ara uyanıvermiş ve başının hemen üstünde duran bohçayı görmüş. Birdenbire merak etmiş içinde ne olabileceğini ve "Acaba ne var ki bunun içinde, hükümdar bana hediye etti?" diye düşünmüş. Yerinden doğrulmuş, başucunda duran mumu ve bohçayı alıp usulca hemen yanı başında uyuyan Said'in yanından ayrılıp hazine odasına gitmiş. Orada bohçayı açınca içinde cin tayfasına ait bir aba olduğunu görmüş. Abayı daha iyi görebilmek için yere serince arkasında altınla işlenmiş bir kız resmi olduğunu fark etmiş. Resmi görür görmez aklı başından gitmiş, bayılıp olduğu yere yığılmış. Sonra ayılıp da kendine gelince saçını başını yolarak ağlamaya, yüzünü gözünü tırmalayarak şiirler okumaya başlamış.

O böyle saçını başını yola yola ağlarken Said uyanıp da Seyfü'l-mülük'ü yanında göremeyince merak etmiş. Başucunda duran mumu alıp bütün sarayı dolaşmaya başlamış. Sonunda hazine odasına varınca onu kendinden geçmiş hüngür hüngür ağlar bir vaziyette bulmuş. "Kardeşim! Ne oldu sana? Neden ağlıyorsun? Bir şey mi oldu söyle bana!" diye sormuş telaşla.

Ancak Seyfü'l-mülük hiçbir şey söylemeden başını önüne eğip ağlamaya, göğsünü yumruklamaya devam etmiş. Said onun bu hallerini görünce: "Ben senin hem vezirin hem de kardeşinim, beraber büyüdük, işlerimizi beraber gördük. Şimdi sırrını bana söyle belki bir çıkış yolu bulurum derdine!" demiş. Bir saat boyunca kendini Seyfü'l-mülük'ün önünde yerlere atıp ne kadar dil döktüyse fayda etmemiş, Seyfü'l-mülük oralı olmayıp tek kelime etmeden ağlamaya devam etmiş.

Bunun üzerine Said hemen gidip hükümdarın kendisine hediye ettiği kılıcı alıp geri dönmüş ve kılıcın ucunu göğsüne dayayarak "Şayet bana ne olduğunu söylemezsen vallahi kendimi öldürürüm! Seni bu halde görmektense ölmeyi tercih ederim!" demiş. Bunun üzerine Seyfü'l-mülük başını yerden kaldırıp "Vallahi bana ne olduğunu anlatmaya utanıyorum demiş. Said: "Haydi, her şeyin yaratıcı, bütün sebepleri müsebbibi ve cömertlerin cömerdi olan Allah için söyle bana, utanma benden! Ben senin hem vezirin, hem kardeşinim. Her işimizi beraber görmedik mi bugüne kadar? Haydi çekinme de söyle!" diye ısrar edince Seyfü'l-mülük: "Gel de şu resme bak!" diyerek abanın sırtına işlenmiş resmi Said'e göstermiş. Said bir saat kadar resmi inceleyince orada bir köşede, inci gibi sıralanmış bir yazı ilişmiş gözüne. Yazıda "Bu resim, Babil şehrinde Aram bahçelerinde oturan Müslüman cinlerin hükümdarı büyük hükümdar Şammah bin Şaruh'un kızı Bediatü'l-cemal'a aittir" deniliyormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine izin verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

758. GECE

Said, Seyfül'mülük'e "Peki sen bu resmin kime ait olduğunu biliyor musun?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Hayır bilmiyorum" diye cevap verince de resmin köşesine yazılmış olan yazıyı gösterip "Oku, öğrenirsin kim olduğunu!" demiş. Seyfü'l-mülük yazıyı okuyup da kızın kimin kızı olduğunu öğrenince derin bir iç çekip "Ah ah" demiş. Said: "Ey kardeşim ismi Bediatü'l-cemal olan bu kız dünya üzerinde yaşıyorsa onu tez zamanda bulup sana alacağım! Yeter ki ağlamayı bırak, devlet işleriyle ilgilen! Sabah olur olmaz şehirdeki bütün tüccarları, seyyahları, yabancıları çağırtıp sorarız kim bu hükümdar, yeri yurdu neredeymiş diye" demiş.

Ertesi sabah Seyfü'l-mülük gidip tahtına oturmuş. Ancak emirler, vezirler ve devlet erkânı huzurda toplanıp yerlerini alınca Said'e: "Onlara hükümdar biraz rahatsız, dün gece hiç uyuyamadı de" demiş ve oradan ayrılmış. Said bunu orada bulunanlara haber verince hükümdar Asım da hemen durumdan haberdar olmuş, hiç beklemeden hemen ülkedeki bütün tabipleri, bilgeleri ve müneccimleri çağırtıp oğluna baktırmış.

Gelenler türlü çeşitli şuruplar yapıp Seyfü'l-mülük'e sunmuşlar ama Seyfü'l-mülük üç ay boyunca hasta yatmış, yerinden kalkmamış. Hükümdar bütün bu bilgelerin ve tabiplerin oğlunu tedavi edemeyişlerine çok kızmış ve "Köpekler! Hepiniz bir oldunuz da yine de oğlumu tedavi etmekten aciz mi düştünüz? Şayet hemen şimdi onu iyileştiremezseniz hepinizi öldürürüm!" diye bağırmış.

Bilgelerin efendisi öne çıkıp "Efendim, biz türlü çeşit hastalıkları tedavi edebiliyorken oğlunuzu mu tedavi edemeyeceğiz! Oğlunuzun sıkıntısı çok farklı.

İsterseniz anlatalım size onun derdinin ne olduğunu" demiş. Hükümdar: "Neymiş oğlumun hastalığı?" diye sorunca, "Efendim, oğlunuz kavuşma imkânı olmayan birisini sevmiş" demiş. Hükümdar bunu duyunca çok kızmış "Nereden öğrendiniz bunu?" diye sormuş. Bilge: "Kardeşi ve veziri Said'e sorduk. O biliyor onun derdini" demiş.

Bunun üzerine hükümdar hemen Said'i huzuruna çağırtıp "Doğru söyle bana kardeşinin hastalığı ne?" diye sormuş. Said: "Ben bilmiyorum işin aslını" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine hükümdar hemen celladı çağırıp Said'in boynunu vurmasını emretmiş. Said korkuyla: "Efendim, aman verin bana!" diye atılınca hükümdar "Şayet doğruyu söylersen bağışlarım canını demiş". Said: "Efendim, oğlunuz âşık" demiş. Hükümdar: "Kime âşık?" diye sormuş, Said "Cin hükümdarının kızına. Onun resmini Süleyman nebinin size hediye ettiği abanın sırtında gördü" demiş.

Bunları duyan hükümdar hemen kalkıp oğlunun yanına gitmiş ve "Oğlum, nedir bu resim meselesi? Neden bana daha önce bir şey söylemedin?" demiş. Seyfü'l-mülük: "Utandığım için sana bir şey diyemedim babacığım. O yüzden derdimi kimseye açamadım. Şimdi öğrendin artık, devasını bul derdimin ne olur" demiş. Hükümdar: "Evladım nasıl bulacağız bunun devasını. İnsanoğullarından birinin kızı olsaydı ne yapar eder bulur, sana alırdık. Ama bu cin hükümdarının kızı, nereden bilelim nerede olduğunu, nasıl ulaşabileceğimizi. Bunu bilse bilse ancak Süleyman nebi bilir. Ona ulaşmaya ancak Süleyman nebinin gücü yeter. Sen en iyisi ava çık biraz açılır, kederini dağıtırsın. Ben sana yüz hükümdarın yüz kızını getiririm. Gücümüzün yetmeyeceği, aynı cinsten olmadığımız bu cin hükümdarının kızını unut" demiş.

Ancak Seyfü'l-mülük: "Ne unuturum ne de ondan başkasını isterim" diye cevap vermiş. Bunun

üzerine hükümdar "Peki, o zaman söyle bana evladım ne yapayım senin için?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Ülkedeki bütün tüccarları, yolcuları, seyyahları topla. Onlara soralım. Belki Babil kentinin nerede olduğunu bir bilen çıkar" demiş. Hükümdar hemen oğlunun isteğini yerine getirmiş ve bütün tüccarları, yabancıları, denizcileri huzuruna çağırıp Babil kentini ve Aram bahçesini sormuş. Ancak içlerinden bir bilen çıkmamış. Tam ayrılacakları esnada birisi: "Efendim" demiş "Eğer bunu öğrenmek istiyorsanız Çin'e gidin. Orası çok büyük bir ülkedir. Muhakkak bir bilen çıkar."

Bunu duyan Sefü'l-mülük: "Babacığım benim için bir kafile hazırlatın, Çin'e gideyim" demiş. Hükümdar: "Evladım, sen tahtında otur, devlet işleriyle ilgilen. Ben Çin'e gider, bizzat kendim araştırır soruştururum" diye karşılık verince Seyfü'l-mülük: "Babacığım, bu konu tamamen benimle alakalı. Hiç kimse benim gibi araştırıp soruşturamaz. Ne olur müsaade buyurun gideyim. Bir müddet gezer dolaşır, sorar soruştururum. Bulursam muradıma ererim. Bulamazsam da kederimi dağıtmış, yüreğimi ferahlatmış olurum. Hâlâ yaşıyorsam döner gelirim" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

759. GECE

Hükümdar bakmış ki başka yolu yok, kabul etmiş oğlunun isteğini, razı olmuş yolculuğa çıkmasına. Kırk kafile hazırlatıp yirmi bin köle vermiş hizmetine. Onlardan ayrı olarak yoldaşlık edecek olan adamlar katmış yanına. İhtiyaçları olan her bir şeyi, yiyecek içecek ve savaş aletlerini yükletip yanlarına bir dolu da hazine vermiş. "Evladım, haydi Allah yolunuzu açık etsin. Ben seni emanet edilecek en büyük kapıya emanet ettim. Sağ salim git, sağ salim gel" diyerek uğurlamış Seyfü'l-mülük'ü.

Anasına babasına veda eden Seyfü'l-mülük yola koyulmuş. Sonunda Çin'e varmışlar. Ancak silahlı adamlardan oluşan kırk kafilenin kentlerine doğru geldiğini haber alan Çinliler, düşmanlar kenti muhasaraya geliyor sanıp şehrin kapılarını kapatmışlar. Bunu gören Seyfü'l-mülük en iyi kölelerinden birkaçını "Gidip Çin hükümdarına deyin ki hükümdar Asım'ın oğlu Seyfü'l-mülük kentinizi ziyaret için geldi.

Eğer izin verirseniz biraz konaklayıp gezecek, sonra ayrılacak. İzin vermezseniz de geri dönecek. Asla size saldırmak gibi bir niyeti yok" diyerek Çin hükümdarına göndermiş. Elçiler şehir kapılarına yaklaşıp "Biz Seyfü'l-mülük'ün elçileriyiz!" diye seslenmişler. Bunun üzerine kapılar açılmış ve içeri alınmışlar. Çin hükümdarı Mağfurşah, huzuruna çıkan elçilerden şehrin kapılarına dayananların eskiden tanışıklığı olan hükümdar Asım'ın oğlu Seyfü'l-mülük ve adamları olduğunu öğrenince hemen kapıları açtırmış. Gelenler için ziyafetler hazırlatıp vezirleri ve emirleriyle birlikte karşılamaya çıkmış. Seyfü'l-mülük'ün konakladığı yere gelince "Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Beni hem sizin hem de babanızın hizmetçisi bilin. Şehrim

de emrinizdedir. Dilediğiniz vakit gelebilir, dilediğiniz kadar kalabilirsiniz" demiş ve hazırlattığı yiyecekleri ikram etmiş. Seyfü'l-mülük, vezir Said ve beraberindekiler atlarına binip sahil yolundan şehre girmiş, çadırlarını kurarak orada kırk gün kalmışlar. Yiyip içip dinlenmişler.

Bir gün Çin hükümdar: "Ey kardeşimin oğlu beğendin mi şehrimi?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Allah şehrinizi daima sizinle şereflendirsin" diye yanıt vermiş. Sonra hükümdar Mağfurşah: "Peki, sizi buraya getiren nedir? Ülkemde aradığınız şey nedir söyleyin ki size yardımcı olabileyim" demiş. Bunun üzerine Seyfü'l-mülük: "Ey hükümdar benim hikâyem çok ilginçtir. Bir resimde Çin hükümdarının kızını gördüm, âşık oldum. Şimdi onu arıyorum" demiş. Hükümdar bunu duyunca Seyfü'l-mülük'e acıdığından ağlamış ve "Ne yapmamı istersin senin için?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Ülkedeki bütün tüccarlar, seyyahlar ve yolcularla görüşmek isterim. Belki içlerinden Babil kentinin nerede olduğunu bir bilen çıkar, bana bu resmin sahibinin nerede olduğunu söyler" demiş.

Bunun üzerine hükümdar Mağfurşah hemen muhafızlarını ve naiplerini gönderip ülkedeki bütün seyyahları ve yolcuları toplatmış. Oldukça kalabalık bir insan topluluğu gelmiş, huzura çıkmışlar. Hükümdar onlara Babil kentini ve Aram bahçesini sormuş ama kimse bilememiş. Seyfü'l-mülük ne yapacağını bilemeyerek, içinde bulunduğu bu duruma şaşırırken bir denizci öne çıkarak: "Efendim, bu bahçenin nerede olduğunu öğrenmek istiyorsanız Hint ülkesindeki adalara gidin" demiş.

Seyfü'l-mülük bunu duyunca hemen yola çıkma emri vermiş. Yanlarına su, yiyecek ve ihtiyaç duyabilecekleri şeyleri alıp hükümdar Mağfurşah'la vedalaştıktan sonra gemilerle denize açılmışlar. Dört ay boyunca rüzgâr istedikleri gibi esmiş, bir hayli yol

almışlar. Ancak bir gün şiddetli bir yağmur yağmaya başlamış ve büyük bir fırtına çıkmış. Denizin dalgaları kabarıp gemileri oradan oraya savurmaya başlamış. Gemiler rüzgârın şiddetinden birbirine çarpıp parçalanmış. Gemidekiler denizin sularına gömülüp boğulmuşlar. Sadece Seyfü'l-mülük ve birkaç kölesi bir kayığa binerek boğulmaktan kurtulabilmişler.

Sonunda rüzgâr dinmiş, güneş çıkmış. Kayıkta baygın yatan Seyfü'l-mülük usul usul gözlerini açmış ve engin bir deniz ile masmavi gökyüzünden başka bir şey görememiş. Yerinden fırlayıp da kendisinin küçücük bir kayıkta birkaç köleyle beraber olduğunu görünce "Gemiler nerede? Kardeşim Said nerede?" diye sormuş telaşla. "Efendim, ne gemiler kaldı, ne de içindekiler. Hepsi boğuldu, balıklara yem oldular" demişler. Seyfü'l-mülük bunu duyunca ellerini dizlerine vurup ağlamaya başlamış. Köleler onu yatıştırmaya çalışarak: "Efendim, kendinize zarar vermeyin. Böyle yapmakla elinize bir şey geçmez. Başınıza bir şey gelirse babanızın hali ne olur. Kaderde ne yazılmışsa o olur, kulun yapabileceği bir şey yoktur" demişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine izin verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

760. GECE

Hükümdarım, köleler Seyfü'l-mülük'e "Siz doğduğunuz zaman müneccimler babanıza başınıza bir sürü kötü şeyin geleceğini haber vermişlerdi. Demek ki

Allah'ın bu başımıza gelen sıkıntıları kaldırmasını sabırla beklemekten başka çaremiz yok" demişler. Bunun üzerine Seyfü'l-mülük bir la havle çekip "Allah'ın kaderinden kaçılmaz" diyerek şu dizeleri okumuş:

Şaşırdım kaldım, ne yapmalı
Vesveselerden öğrendim bilmediklerimi
Sabredeceğim ta ki sabır
Sabredilmesi gerekenleri öğretene kadar
Yapacak bir şey
Her şeyi elinde bulundurana havale ettim her şeyi

Şiirini bitirince düşünceler denizine gark olmuş, gözyaşları inciler gibi usul usul yanaklarından yuvarlanmış. Sonra içi geçmiş, bir saat kadar uyumuş. Uyanınca acıkmış olduğunu hissetmiş. Köleler hemen yiyecek bir şeyler vermişler. Yemiş, doymuş.

Denizde, nereye gittiklerini bilmeden, dalgalar kayıklarını nereye sürüklüyorsa oraya doğru uzunca bir zaman yol almışlar. Sonunda yiyecekleri bitmiş. Açlık ve susuzluktan bitap düşmüşler. Can derdinden akılları başlarından gitmiş. Bir gün yine böyle denizde yol alırlarken uzaktan bir ada gözükmüş. Rüzgâr bu adaya doğru sürüklemiş onları. Kayığı kıyıya çekip, içlerinden birini başında bırakıp hemen adaya çıkmışlar. Adada türlü çeşit meyve ağacı varmış, günlerdir aç oldukları için hiç düşünmeden meyvelerden yemeye koyulmuşlar.

O esnada bir ağacın altında uzun yüzlü, beyaz sakallı, tuhaf görünümlü bir ihtiyar oturuyormuş. Kölelerden birini ismiyle çağırıp "O meyvelerden yeme, olgunlaşmamışlar. Gel ben sana benim meyvelerimden vereyim" demiş. Köle onu görünce gemidekilerden biri kurtulmuş da kendini bu adaya atmış sanıp kaderin kendisi için yazdıklarından habersiz, sevinçle yanına gitmiş. Ancak yaklaşır yaklaşmaz tuhaf gö-

rünümlü adam yerinden fırlayıp kölenin omuzlarına çıkmış, bacaklarını iki yandan sarkıtmış, "Haydi yürü bakalım, artık benim eşeğimsin. Benden kurtulamazsın" demiş. Meğerse bu adam şeytanmış. Köle ağlayarak arkadaşlarına seslenmiş "Çabuk çıkıp gidin bu adadan! Kurtarın kendinizi bu ormandan! Benim omzuma bindi, eşek yaptılar! Sizi de yaparlar!" demiş.

Onun bu sözlerini duyunca hemen kaçmış, kayıklarına binip artlarına bile bakmadan oradan uzaklaşmışlar. Adadakiler arkalarından bağırıp: "Nereye gidiyorsunuz? Gelin sırtınıza binelim, eşeğimiz olun! Yeminizi, suyunuzu veririz!" diye bağırdıkça daha da hızlanmışlar. Bu şekilde bir ay yol aldıktan sonra başka bir adaya ulaşmışlar. Hemen yanaşıp karaya çıkmış, adadaki türlü çeşit meyvelerden yemeye koyulmuşlar.

Bir ara ilerde karaltı görmüşler. Yanına gidince bunun, çirkin görünümlü, uzunca, sırık gibi bir şey olduğunu fark etmişler. Kölelerden biri bu tuhaf şeyi ayağıyla hafifçe çevirince ortaya uzun gözlü, yarık kafalı bir yaratık çıkmış. Meğer yaratık kulaklarından birini altına sermiş, ötekini üstüne örtmüş yatıyormuş. Yaratık kendisini ayağıyla dürten köleyi kapıp adanın ortalarına doğru kaçmış. Köle arkadaşlarına bağırıp "Kaçın kurtarın kendinizi! Bu ada yamyamların adasıymış! Şimdi beni kesip yiyecekler!" demiş.

Onun bu sözlerini duyan Seyfü'l-mülük ve köleler hemen kayığa doğru koşup bindikleri gibi uzaklaşmışlar oradan. Tabii o aceleyle yanlarına adadaki meyvelerden alamamışlar. Birkaç gün sonra başka bir adaya ulaşmışlar. Hemen yanaşıp karaya çıkmışlar. Adada yüksek bir dağ varmış. Dağ sık ağaçlarla kaplıymış. Ağaçlardaki meyvelerden yemeğe koyulduklarında birden ağaçların arasından elli zira boylarında, fildişi gibi dişleri olan korkunç görünümlü yamyamlar çıkmış. Bunları alıp taşlık bir arazide, siyah bir örtü

üzerine oturmuş olan krallarına götürmüşler. Kralların etrafında da zenciler varmış. Bir hayli çokmuşlar. Seyfü'l-mülük ve köleleri krallarının huzuruna çıkarıp "Bu kuşları ormanda bulduk" demişler. Kral çok açmış, hemen orada kölelerden ikisini kesip yemiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

761. GECE

Seyfü'l-mülük bu olanları görünce çok korkmuş ve şu dizeleri okumuş:

Binlerce sıkıntı yaşadım, yaşadığım binlerce güzellikten sonra
Tek bir yönden değil ki keder, bin kapılı maşallah

Ardından da şunu okumuş:

Kader oklarını fırlattı
Yüreğim oklarla parçalandı

Kral onun bu şiirini ve ağlamasını duyunca "Bu kuşların ne güzel sesleri varmış. Pek sevdim doğrusu. Bunları birer kafese koyun da asın bir yerden" demiş. Her birini bir kafese koymuş, kralın başucuna asmışlar. Yemeklerini ve sularını kafeslerin içinde veriyorlarmış. Seyfü'l-mülük ve köleler bu kafeslerin içinde kâh ağlaşıyor, kâh gülüşüyor, kâh muhabbet ediyorlarmış.

Bu halde aradan uzunca bir zaman geçmiş. Bu kralın başka bir adada yaşayan evli bir kızı varmış. Babasının yanında güzel sesli birkaç kuş olduğunu duyunca adamlarından bazılarını gönderip bu kuşlardan kendisine de vermelerini istemiş. Kral Seyfü'l-mülük ve bir iki köleyi bu adamlarla birlikte kızına göndermiş. Seyfü'l-mülük ve köleler böyle elden ele dolaşınca azizken nasıl zelil olduklarını düşünüp ağlamaya başlamışlar. Kralın kızı onların şarkı söylediğini zannedip çok sevinmiş. Bu kız Mısır'dan gelen her şeyi çok sever, çok değer verirmiş. Seyfü'l-mülük'ü görünce boyu bosu, yakışıklılığı çok hoşuna gitmiş ve onunla özel olarak ilgilenmeye başlamış. Bir gün Seyfü'l-mülük'e kendisini babasından istemesini söylemiş. Seyfü'l-mülük buna razı olmamış. Kız ona yaklaşmaya çalıştıkça kendini çekmiş. Bu duruma çok kızan kız Seyfü'l-mülük ile kölelerini mutfak için odun toplamak, su taşımakla ve görevlendirmiş.

Aradan dört yıl geçmiş. Kız Seyfü'l-mülük'e sürekli "Şayet isteğime boyun eğersen seni serbest bırakır, ülkene geri gönderirim" diyor, ama Seyfü'l-mülük asla razı olmuyormuş. Adadaki diğer yamyamlar Seyfü'l-mülük ve kölelere kralın kızının kuşları oldukları için yanaşmaya cesaret edemiyor, bir zarar vermiyorlarmış. Kralın kızı da onlardan yana bir korku taşımıyormuş doğrusu. Çünkü bu adadan asla kurtulamayacaklarını biliyormuş. Bazen oluyor odun toplamaya gidip üç dört gün sonra geri geliyor, adanın öte yanından topladıkları odunu getirip kralın kızının mutfağına yığıyorlarmış.

Bir gün Seyfü'l-mülük sahilde oturmuş dinlenirken annesini, babasını, kardeşi Said'i hatırlamış, izzetliyken nasıl böyle zelil olduğunu düşünmüş ve ağlamaya başlamış. Köleler de onunla birlikte ağlamaya başlamışlar. Bir müddet böyle ses sese verip ağlaştıktan sonra köleler: "Hükümdarım, böyle ağlamak-

la elimize ne geçecek? Allah bunu yaşamayı yazmış alnımıza bir kere, yazılmış olanı yaşamaktan başka çare yok. Sabredelim, belki Allah bize bir çıkış yolu gösterir" demişler.

Seyfü'l-mülük: "Kardeşlerim" demiş "Bu melun kadının elinden bizi ancak Allah kurtarabilir. Bence boş boş oturup beklemek yerine buradan kaçıp kurtulmayı denemeliyiz." Köleler: "Efendim, nereye kaçacağız ki bu adada? Her taraf yamyamlarla dolu. Muhakkak yakalarlar bizi. O zaman da yerler veya götürüp o melun kadına teslim ederler. O vakit kim bilir nasıl kızar bize" demişler.

Seyfü'l-mülük: "Ben Allah'ın izniyle öyle bir şey yapacağım ki bu adadan kurtulacağız" demiş. Köleler ne yapacağını sorduklarında, "Şimdi, önce şu ağaçlardan uzun odunlar keseceğiz. Sonra yeşil ağaçların kabuklarını soyup onları ip yapacağız. Bu iplerle kestiğimiz odunları birbirine bağlayıp bir sandal yapacağız. İçine adadan topladığımız meyveleri doldurup sandalı denize indirecek ve Allah'ın yardımıyla çekip gideceğiz bu adadan. Çünkü onun gücü her şeye yeter. İnşallah rüzgâr istediğimiz yönden eser, Hindistan'a gidip, kurtuluruz bu melun kadından elinden" demiş.

Köleler Seyfü'l-mülük'ün bu fikrini beğenmiş ve oradan kurtulacak oluşlarına çok sevinmişler. Hemen o dakika kalkıp ağaçlardan uzun odunlar kesmeye başlamışlar. Bir ay boyunca çalışmış, kestikleri odunları iplerle birbirine bağlayarak sandal yapmışlar. Bu bir ay, günün çoğunu sandalı yapmakla geçirip akşama birkaç odun keserek kralın kızının mutfağına götürüyorlarmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

762. GECE

Sandal işi tamam olunca hemen denize indirmiş, içini meyvelerle doldurmuşlar. Hiç kimsenin haberi olmamış bundan. Adadan ayrılmı ve dört ay boyunca denizde yol almışlar. Nereye gittiklerini bilmiyorlarmış. Yiyecekleri ve içecekleri de tükenmiş. Açlık ve susuzluktan bitap düşmüşler. Deniz dalgalı ve köpüklüymüş. Dalgalar sandalı oraya buraya sürüklemiş. Bir ara denizden bir timsah çıkıp kölelerden birini kaptığı gibi yutmuş. Seyfü'l-mülük timsahın köleyi yuttuğunu görünce korkudan ağlamaya başlamış. Sandalda bir o, bir de bir kölesinden başka kimse kalmamış. Birkaç gün daha böyle korkuyla yol aldıktan sonra uzaktan bir ada görmüşler. Adada tepesi bulutlar arasında kaybolmuş, yüksek ve heybetli bir dağ varmış. Hemen birbirlerini kurtuluşla müjdeleyerek sevinçle adaya doğru gitmeye başlamışlar. Ancak tam o esnada yine deniz dalgalanmış ve bir timsah daha çıkıp köleyi sandaldan kaptığı gibi yutmuş.

Seyfü'l-mülük bir başına kalakalmış. Adaya ulaşınca bu yüksek dağa tırmanmaya başlamış. Dağ oldukça sık ağaçlarla doluymuş. Seyfü'l-mülük ağaçların yemişlerini toplayıp yerken bir de bakmış ki ağacın tepesinde her biri bir katır büyüklüğünde yirmi kadar maymun kendisine bakıyor. Daha ne olduğunu tam anlamadan maymunlar ağaçtan inip etrafını kuşatmışlar ve alıp onu yüksek duvarları, uzun sütunları olan bir kaleye götürmüşler. Seyfü'l-mülük'ü de peşleri sıra sürükleyerek kaleye girmişler. Kalenin her yanında, altınlar, mücevherler, yakutlar ve daha türlü çeşit kıymetli taşlar varmış.

Maymunların arasında kaleye giren Seyfü'l-mülük orada yanaklarında tüy olmayan güzel yüzlü, uzun boy-

lu bir delikanlıyla karşılaşmış. Seyfü'l-mülük'ün görür görmez içi ısınmış bu delikanlıya. Kalede ondan başka insan yokmuş. Delikanlı da Seyfü'l-mülük'ü sevmiş. "Adın ne senin? Nerelisin? Buraya nasıl geldin? Hiçbir şeyi atlamadan her şeyi olduğu gibi anlat bana" demiş.

Seyfü'l-mülük: "Vallahi buraya kendi isteğimle gelmiş değilim. Muradıma ulaşmak için oradan oraya savrulurken yolum buraya düştü" diye karşılık vermiş. Delikanlı: "Peki, bu ardında sürüklendiğin muradın nedir?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Ben Mısırlıyım. Adım Seyfü'l-mülük. Babam Mısır meliki Asım bin Safvan'dır..." diye başlayıp başından geçenleri anlatmış. Delikanlı: "Ey Seyfü'l-mülük, ben bir ara Mısır'a gitmiştim. Ama orada senin Çin'e gittiğini söylemişlerdi. Burası nere, Çin nere! Garipsin doğrusu!" demiş. Bunun üzerine Seyfü'l-mülük: "Doğru söylüyorsun aslında Çin'e gitmiştim. Sonra oradan Hindistan'a gitmek için ayrıldım. Ancak yolda fırtına çıktı gemilerimiz parçalandı, herkes boğuldu. Sadece ben ve birkaç kölem bir kayığa çıkarak kurtulduk..." diyerek yolda başından geçenleri anlatmış ve "İşte sonunda da buraya geldim" demiş.

Delikanlı: "Aman şehzadem yeter bu kadar macera yaşadığın. Çok şükür buraya sağ salim geldin. Artık buradan ayrılma, benim yanımda kal. Ben ölünceye kadar himayemde yaşar, öldükten sonra da yerime geçersin. Ben bütün buraların sahibiyim. Benden başkası yoktur burada. Bütün maymunlar hizmetimi görür, ne istersem yaparlar" demiş. Ancak Seyfü'l-mülük: "Vallahi kardeşim, emelime ulaşıncaya kadar durmayacağım. Kim bilir belki Allah muradımı verir bana. Vermezse de bu uğurda oradan oraya savrulurken ecelimin çektiği yere gider, orada ölürüm" diyerek bu teklifi reddetmiş.

Sonra delikanlı maymunlara bir işaret yapmış. Bir saat sonra birkaç maymun uçlarından tuttukları bir

sofra bezinin içindeki sofrayı getirip önlerine koymuşlar. Sofrada altın ve gümüşten yapılmış yaklaşık yüz tabak dolusu çeşit çeşit yiyecek varmış. Maymunlar sofrayı kurduktan sonra kenarda dikilmiş, hizmet için hazır beklemeye başlamışlar. Delikanlı ve Seyfü'l-mülük sofraya oturup karınlarını bir güzel doyurmuş ve kenara çekilip maymunların getirdiği altın taslarda ellerini yıkamışlar. Sonra maymunlar kırk kadehte kırk farklı içecek getirip sunmuşlar. Seyfü'l-mülük ve delikanlı içkilerini yudumlarken maymunlar çeşitli danslar yaparak onları eğlendirmişler. Seyfü'l-mülük o kadar mutlu olmuş ki yaşadığı sıkıntıları unutmuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

763. GECE

Gece olunca maymunlar altın ve gümüş şamdanlara koydukları mumları yakarak etrafı aydınlatmış, çerezler ve meyveler getirerek Seyfü'l-mülük ve delikanlıya sunmuşlar. Sonra vakit ilerleyince yatakları hazırlamışlar. Herkes yatağına geçip uyumuş. Sabah delikanlı uyanıp Seyfü'l-mülük'ü uyandırmış ve pencere kenarına çağırarak "Aşağı bak!" demiş. Seyfü'l-mülük pencereden bakınca her yerin maymunlarla dolu olduğunu, binlerce maymunun dağı taşı doldurduğunu görmüş. Hayretle "Neden toplanmışlar?" diye sormuş. Delikanlı: "Bu onların âdetidir. Her cumartesi adanın dört bir yanından buraya gelirler. Kimi

üç, dört günlük yol teper. Benim uyanıp pencereden başımı uzatmamı beklerler. Pencereden başımı uzattığımda yerlere kapanıp beni selamlar, sonra da geldikleri yere geri dönerler" demiş. Gerçekten de başını uzatınca onu gören maymunlar önce yerlere kapanmış, sonrada oradan ayrılıp adanın dört bir yanına dağılmışlar.

Seyfü'l-mülük bir ay delikanlının yanında kaldıktan sonra ayrılmak için izin istemiş. Delikanlı yüz kadar maymunu Seyfü'l-mülük'ü belli bir yere kadar geçirmek üzere görevlendirmiş. Yedi gün birlikte yol almışlar maymunlarla. Yedinci gün başka bir adaya ulaştıklarında maymunlar Seyfü'l-mülük'ü orada bırakıp geri dönmüşler. Seyfü'l-mülük dört ay boyunca, bir gün aç, bir gün tok, kâh otlardan toplayıp yiyerek, kâh ağaçların meyvelerinden yiyerek dağlar, ovalar aşmış, hiç durmadan yol almış. Bir ara delikanlının isteğini kabul edip onun yanında kalmayışına çok kızmış. Tam ümidini kaybetmiş, onun yanına dönmeğe karar vermiş ki çok uzakta bir karartı ilişmiş gözüne. Acaba burası da zenciler adası falan mı? Acaba o ne ki? Vallahi onun ne olduğuna bakmadan dönmem, diye düşünerek karartıya doğru yürümeye başlamış.

Yeteri kadar yaklaşınca bunun yüksek duvarları olan bir saray olduğunu görmüş. Bu sarayı Yafes bin Nuh aleyhisselam yapmış imiş. Seyfü'l-mülük gidip sarayın kapısına oturmuş ve kendi kendine: "Acaba bu sarayı neden buraya yapmışlar? Hangi hükümdara ait? Kime sorsam da öğrensem?" diye düşünmeye başlamış. Bir saat kadar orada öyle oturup düşünmüş ama o esnada ne bir giren olmuş saraya, ne de bir çıkan. Bakmış böyle beklemekle olmuyor, kalkmış, Allah'a tevekkül edip saraya girmiş.

Girişte karşısına yedi dehliz çıkmış, ama ortalıkta tek bir kişi dahi gözükmüyormuş. Sağına bakınca

orada üç kapı olduğunu görmüş. Tam önündeyse kapısına büyükçe bir perde asılı başka bir oda varmış. Perdeyi kaldırıp bu odaya girmiş. Burası ipeklerle döşeli geniş bir odaymış. Tam orta yerde altın bir taht varmış. Tahtın üzerinde, kralların kızlarının düğün gecesi giydikleri elbiselere benzer bir elbise giymiş olan ayın on dördü gibi bir kız oturuyormuş. Önünde bir sofra, sofrada kırk adet altın ve gümüş tabak varmış. Tabaklar her biri ayrı çeşit, göz alıcı yiyeceklerle doluymuş. Seyfü'l-mülük kıza yaklaşıp selam vermiş.

Kız selamını alıp "İn misin yoksa cin misin?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Hükümdar oğlu bir insanım" demiş. Kız: "Peki, ne istiyorsun? Otur şu yemeklerden ye de anlat bana her şeyi baştan sona. Buraya nasıl geldin onu söyle her şeyden önce" demiş. Seyfü'l-mülük o kadar açmış ki hemen sofraya oturup bu yemeklerden iyice doyuncaya kadar yemiş. Sonra kenara çekilip ellerini yıkamış. Kalkıp tahta, kızın yanına oturmuş.

Kız: "İsmin ne? Nereden geldin nereye gidersin? Buraya ne maksatla geldin?" diye sorumuş. Seyfü'l-mülük: "Hikâyem çok uzun, anlatsam çok zaman alır" demiş. Ancak kız yine: "Olsun sen söyle bana buraya nasıl geldin? Hem ne için geldin?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Önce sen anlat. Buraya nasıl geldin? Neden bu koskoca sarayda bir başına oturuyorsun?" diye karşılık vermiş.

Bunun üzerine kız başlamış anlatmaya: "Benim adım Devlet Hatun. Hint hükümdarının kızıyım. Babam Serendip şehrindedir. Sarayın bir bahçesi vardı ki ne Hint'de ne de civar beldelerde eşi benzeri görülmemiştir. Bir gün cariyelerle birlikte bahçeye çıkmıştım. Orada şarkılar söylüyor, gülüp eğleniyorduk. Birden, nasıl oldu anlamadım, bulut gibi bir şey inip beni cariyelerin elinden kaptı ve havaya uçur-

du. Yerle gök arasında uçarken Devlet Hatun korkma, rahat ol diyerek beni rahatlatmaya çalışıyordu. Kısa bir süre böyle uçtuktan sonra getirip bu saraya bıraktı beni ve hemen o dakika temiz giyimli, yakışıklı bir delikanlıya dönüşüverdi. Beni tanıyor musun, diye sordu bana. Hayır efendim, tanımıyorum diye cevap verdim. 'Ben cin hükümdarlarından hükümdar Ezrak'ın oğluyum. Babam Kalzem kalesinde oturur. Emrinde altı yüz bin cin ve kuş vardır. Bugün tam sizin sarayın üstünden uçarken bahçede seni gördüm ve hemen kapıp aldım. Bu gördüğün saray sadece bana aittir. Ne insan ne de cinlerden kimse bilmez burayı. Hint'ten buraya yüz yirmi senelik yol vardır. Yani artık babanı ve anneni unut. Burada benimle kalacaksın. İçin rahat olsun, ben sana ihtiyaç duyabileceğin her bir şeyi getireceğim..."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

764. GECE

Hükümdarım, kız başından geçenleri anlatmaya devam etmiş:

"Sonra bana burada kal, sakın korkma! Ben bir saate kalmaz gelirim dedi. Bir saat sonra gelip bu sofrayı önüme koydu. Babam Tacü'l-Mülük bilmiyor şimdi ben neredeyim. Hiçbir yerde izime rastlayamıyordur kesin. İşte benim bütün hikâyem bu. Şimdi sen anlat."

Seyfü'l-mülük: "Vallahi benim başımdan geçenleri anlatmak çok uzun sürer. Korkarım o dediğin

cin gelir de beni yakalar" demiş. Kız: "Sen gelmeden hemen önce ayrıldı benim yanımdan. Çarşamba gününe kadar da dönmez artık. Rahat ol sen. Anlat bana başından geçenleri" demiş. Bunun üzerine Seyfü'l-mülük "Başüstüne o zaman" demiş ve başından geçenleri anlatmaya başlamış. Tam Bediatü'l-cemal'den bahsediyormuş ki kızın gözleri yaşlarla dolmuş ve "Ah kardeşim! Acaba beni anıyor musun? Devlet hatun nereye gitti diyor musun?" demiş ve hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Seyfü'l-mülük: "O senin nasıl kardeşin oluyor? İn misin sen yoksa cin mi?" demiş.

Kız: "O benim sütkardeşimdir. Annem bana hamileyken bahçeden geziyormuş. Tam o an doğum sancıları başlamış ve beni orada doğurmuş. O esnada onun annesi de bahçedeymiş. Doğum sancıları başlamış ve Bediatü'l-cemal'i doğurmuş. Cariyelerini gönderip annemden doğum için gerekli bazı eşyalar istemiş. Annem hemen istedikleri şeyleri vermiş. Sonra annesi Bediatü'l-cemal'i de alıp annemin yanına gelmiş. İki ay bizim yanımızda kalmış, sonra kendi ülkelerine dönmüşler. Annesi ayrılırken anneme ne zaman ihtiyacın olursa beni çağır, hemen gelirim, demiş. Sonra sık sık bizim yanımıza gelmeye başladılar. Gelip uzunca bir vakit kalıyor, sonra ülkelerine dönüyorlardı. Şimdi annemin yanında olsaydım ey Seyfü'l-mülük, bir yolunu bulur sizi buluştururdum. Ancak gördüğü gibi burada sıkışıp kaldım. Kimse nerede olduğumu bilmiyor. Şayet bilselerdi burada olduğumu, kesin gelip kurtarırlardı beni. Benim işim Allah'a kalmış" demiş.

Seyfü'l-mülük: "Haydi, kalk kaçalım o zaman buradan! Allah nereyi murat ederse oraya gidelim!" demiş. Ancak kız: "Buradan kaçamayız. Kaçmaya kalkarsak o melun cin hemen bizi bulur ve oracıkta öldürür" diyerek bunu kabul etmemiş. Seyfü'l-

mülük: "O halde ben şimdi burada bir yere saklanayım. Cin gelince çıkıp onu kılıcımla öldüreyim" demiş. Kız: "Onun ruhunu öldürmedikçe kendisini öldürmen mümkün değil" diye karşılık vermiş. Seyfü'l-mülük: "Peki ruhu nerede?" diye sormuş. Kız: "Ben ona defalarca sordum ruhunun yerini. Ama her defasında söylemekten kaçındı. Bir defasında yine ısrar edince kızıp 'Neden bu kadar çok soruyorsun ruhumun nerede olduğunu? Ne yapacaksın?' dedi. Biliyorsun ki senden ve Allah'tan başka kimsem yok artık. Hayatta olduğum müddetçe senin ruhunu korumak istiyorum. Şayet senin ruhunu korumazsam, ona gözüm gibi bakmazsam başına bir iş geldiğinde ben nasıl yaşarım. Eğer ruhunun nerede olduğunu bilirsem onu gözüm gibi korurum, dedim. Bunun üzerine yumuşadı ve ben doğduğum zaman müneccimler ruhumun bir insanoğlu tarafından öldürüleceğini söylemişler. Onun için ruhumu alıp bir kuşun kursağına koydum. Kuşu hokkaya koyup hokkayı bir kutuya koydum. Kutuyu yedi iç içe kutunun içine koyup yedinci kutuyu bir sandığa koydum. Sandığı kilitleyip adanın öteki yakasında denizde bir mermerin altına sakladım. Adanın öte yanı insanların yurtlarına daha uzak. İşte bu benim sırrım. Şimdi ikimiz arasına bir sır oldu..."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

765. GECE

Hükümdarım, Devlet Hatun cinle konuştuklarını Seyfü'l-mülük'e anlatmaya devam etmiş: "Ben de ona yanıma senden başka kimse gelmiyor ki sırrını anlatayım. Hem zaten öyle bir korumuşsun ki onu, birisi ulaşmak istese bile ulaşamaz' dedim. Bunun üzerine hani ola ki parmağında Süleyman mührü olan biri gelir, yüzüğün kaşını suya değdirip "Burada yazılan isimlerin hakkı için falancanın ruhunu ortaya çıkar" der. O zaman sandık ortaya çıkar. Sandığı alıp kırar, içindeki kutudan hokkayı alır. Hokkadan kuşun kursağını çıkarır. Kuşun kursağında ruhumu alıp boğar. O zaman ben de ölürüm dedi."

Seyfü'l-mülük kızın bu anlattıklarını duyunca: "Ben hükümdar oğluyum! İşte şu parmağımdaki de Süleyman mührü! Haydi kalk o bahsettiği yere gidelim bakalım söyledikleri doğru muymuş değil mi?" demiş. Kalkıp adanın öte yanına gitmişler. Devlet Hatun suyun kenarında beklerken Seyfü'l-mülük suya girmiş ve parmağındaki yüzüğü suya değdirip "Yüzükteki isimler ve tılsımlar hakkı için, Süleyman nebi hakkı için cin hükümdarı Ezrak'ın oğlu falancanın ruhunu su yüzüne çıkar!" demiş.

Sular dalgalanıp yarılmış ve ortaya bir sandık çıkmış. Hemen sandığı alıp taşla kırmışlar. İçinden kutuları, kutuların içinden hokkayı, hokkanın içinden de kuşu çıkarmış alıp ve saraya dönmüşler. Daha önce bulundukları odaya girip tahta oturmuşlar. Birden odaya siyah bir toz bulutu doluşmuş, bir yandan odanın içinde uçuşuyor bir yandan da "Ne olur öldürme beni ey şehzade! Kulun kölen olur, ne istersen yaparım" diyormuş. Devlet Hatun: "Eyvah cin geldi! Haydi, çabuk öldür kuşu! Yoksa melun onu

senden alıp ikimiz de öldürecek!" demiş. Seyfü'l-mülük hemen kızın dediğini yapmış ve kuşu boğup öldürmüş. Kapının önündeki cin siyah bir kül yığınına dönüşmüş.

Devlet Hatun: "Cinin elinden kurtulduk. Peki, şimdi ne yapacağız?" demiş. Seyfü'l-mülük: "Allah'a sığınacağız. Elbet bize yardım eder, bu adadan kurtarır" demiş. Sonra kalkıp sarayın kapılarından yaklaşık on tanesini yerinden söküp çıkarmış. Bu kapılar sandal ağacı ve kamışlardan yapılmış, çivileriyse altındanmış. Sonra bu kapıların hepsini, ipeklerle birbirine bağlayıp sandal yapmış, denize indirmiş. Saraydaki altın, gümüş, yakut, elmas ve diğer kıymetli taşlardan yükte hafif pahada ağır olanları sandala yüklemişler. Yolculuk esnasında ihtiyaçları olabilecek yiyecek, içecek gibi şeyleri de alıp kendisine sığınılan en büyük güce sığınıp yola koyulmuşlar.

Dört ay boyunca denizde yol almışlar. Yiyecekleri içecekleri bitmiş, takatleri azalıp sabırları tükenmiş. Allah'a kendilerini kurtarması için dua ederek günler, geceler boyu yol almaya devam etmişler. Bir gün Seyfü'l-mülük uyurken Devlet Hatun bakmış bir limana yaklaşıyorlar. Limandaki kaptanlardan biri denizcilerle konuşuyormuş. Adamın sesini duyan Devlet Hatun buranın bir şehir limanı olduğunu anlamış ve sevinçle hemen Seyfü'l-mülük'ü uyandırıp "Kalk, şu adama sor bakalım hangi şehirdeymişiz?" demiş. Seyfü'l-mülük uyanıp da bir şehre vardıklarını görünce çok sevinmiş. Adama: "Kardeşim! Bu şehrin adı nedir? Hükümdarı kimdir?" diye seslenmiş. Adam onun bu sorularını duyunca "Deli misin be adam! Adını bilmediğin bir şehrin limanına nasıl gelebildin!" diye bağırmış. Seyfü'l-mülük: "Bir tüccar gemisindeydik. Gemimiz battı. Biz bir tahta parçasına tutunarak boğulmaktan kurtulduk ve buraya geldik. Buranın hangi şehir olduğunu sormanın nesi ayıp?" diye karşılık

vermiş. Bunun üzerine kaptan: "Burası Ammar şehridir" demiş. Bunu duyan Devlet Hatun çok sevinmiş ve "Çok şükür Allah'a" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

766. GECE

Devlet Hatun böyle sevinince Seyfü'l-mülük: "Ne oldu neden bu kadar sevindin?" diye sormuş. Devlet Hatun: "Burası benim amcamın şehri. Amcam buranın hükümdarıdır. Sor bakalım adama buranın hükümdarının adı Aliyyü'l-mülük müymüş" demiş. Seyfü'l-mülük bunu adama sorunca adam öfkeyle "Ömrüm boyunca buraya hiç gelmedim, bu şehrin yabancısıyım demedin mi sen? O zaman nasıl bildin buranın hükümdarının adını?" demiş.

Devlet Hatun bu duyduklarına çok sevinmiş ve o an bu adamın da babasının yakın adamlarından Muinüddin olduğunu anlamış. Muhtemelen kendisini aramaya gönderilmiştir diye düşünmüş. Seyfü'l-mülük'e: "Adama, ey Muinüddin gel de hanımına selam ver, de" demiş. Seyfü'l-mülük onun bu dediğini deyince adam iyice köpürmüş "Köpek! Sen kimsin hemen söyle bana? Beni nereden tanıyorsun?" diye bağırmış. Sonra da yanındaki denizcilere dönüp "Şu sopayı getirin bana da kafasını kırayım bu densizin!" demiş. Gerçekten de sopayı alıp Seyfü'l-mülük'e doğru gitmiş. Ancak o esnadan Seyfü'l-mülük'ün sandalındaki karaltıyı fark etmiş ve "Kim bu yanındaki kız?" diye sor-

muş. Seyfü'l-mülük: "O Devlet Hatun'dur!" diye cevap verince adam onun hükümdarının kayıp kızı Devlet Hatun olduğunu anlamış, sevinç ve heyecandan düşüp bayılmış.

Ayılınca gemisini adamlarına teslim edip hükümdarın sarayına gitmiş, huzura çıkmak için izin istemiş. Hükümdar izin verince de önce yerleri öpüp hükümdarı selamlamış, sonra da: "Efendim, müjdeler olsun! Kardeşinizin kızı Devlet hatun şuan şehrinizde. Sağ ve salim! Yanında da güzel yüzlü bir delikanlı var!" diyerek müjde vermiş. Hükümdar bu habere çok sevinmiş, kaptana müjdesinin karşılığını verip adamlarına da şehri süslemelerini emretmiş. Sonra Devlet Hatun ve Seyfü'l-mülük'ü saraya getirtip sağ salim kavuşturana şükretmiş.

Ardından Devlet Hatun'un babasına elçiler gönderip kızının bulunduğunu ve kendi yanında olduğunu haber vermiş. Elçilerden bu haberi alan Devlet Hatun'un babası hükümdar Tacü'l-Mülük hemen hazırlıklarını yapıp yola çıkmış ve kardeşinin şehrine gelip kızına kavuşmuş. Birbirlerine kavuşan baba kız çok sevinmişler. Tacü'l-Mülük kardeşinin yanında bir hafta kaldıktan sonra kızını ve Seyfü'l-mülük'ü de yanına alıp memleketine dönmüş. Serendip'e vardıkları gün çok büyük bir günmüş. Şehrine ve annesine kavuşan Devlet Hatun çok mutluymuş.

Bir gün hükümdar, Seyfü'l-mülük'ü çağırıp "Ey Seyfü'l-mülük kızımı kurtararak bize nasıl büyük bir iyilik yaptın bilemezsin. Sana bu yaptığın iyiliklerin karşılığını vermeye benim gücüm yetmez, sadece Allah'ın gücü yeter. Ama ben de seni bir minnet göstergesi olarak tahtıma, kendi yerime oturtmak isterim. Hükümdar sen ol, ülkemi sen yönet! Bütün malım, mülküm, tacım, tahtım senin olsun!" demiş.

Seyfü'l-mülük hükümdarın bu sözlerine karşılık kalkıp yeri öpmüş ve hükümdara teşekkür edip "Ey

tüm zamanların hükümdarı, bütün hediyelerinizi aldım kabul ettim ve size geri hediye ettim. Benim sultanlıkta, taçta, tahtta gözüm yok. Tek bir muradım var, ona kavuşmak isterim" demiş.

Hükümdar: "Bütün hazinelerim senin olsun o zaman, oradan bana hiç sormadan istediğini al!" demiş. Seyfü'l-mülük yine: "Efendim, dediğim gibi malda mülkte gözüm yok benim. Muradıma kavuşayım yeter. Ancak müsaade buyurursanız biraz burada kalmak, şehrin çarşı pazarlarını gezmek isterim" demiş.

Hükümdar hemen emretmiş, Seyfü'l-mülük'e en güzellerinden bir at getirmişler. Seyfü'l-mülük atına binip şehirde gezinmeye başlamış. Sağına soluna bakına bakına çarşılardan geçerken birden gözü elindeki bir abayı on beş dinara satmaya çalışan bir delikanlıya ilişmiş. Delikanlı kardeşi Said'e benziyormuş. Hatta neredeyse aynısıymış. Sadece uzun yollar ve çetin hayat şartlarından olsa gerek hali biraz değişmiş imiş. Seyfü'l-mülük yanındakilere dönüp "Bu delikanlıyı alıp saraya götürün, ben dönünceye kadar orada tutun! Geziden dönünce bir sorayım bakayım kimmiş" demiş. Adamlar onun bu sözlerini götürüp hapse atın olarak anlamış, delikanlıyı götürüp hapse atmışlar. Seyfü'l-mülük saraya döndüğünde yolda görüp saraya gönderdiği o delikanlıyı çoktan unutmuş. Hiç kimse de onu orada hatırlamamış. Esirleri inşaat yapımında çalıştırmak için götürdüklerinde onu da alıp götürmüşler. Said kendisine neden bunu yaptıklarını anlayamadan bir ay boyunca orada, kirin pasın içinde çalışmış durmuş.

Bir gün Seyfü'l-mülük'ün aklına kardeşi Said gelmiş. O gün çarşıda gezerken kendisiyle beraber olan kölelere "Falanca gün sizinle beraber saraya gönderdiğim delikanlıyı ne yaptınız?" diye sormuş. Köleler "Efendim, onu hapse atmamızı buyurmamış mıydı-

nız?" demişler. Seyfü'l-mülük: "Hayır öyle bir şey söylemedim! Sadece saraya götürün dedim!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

767. GECE

Seyfü'l-mülük hemen muhafızları gönderip Said'i getirtmiş. Elleri bağlı olarak getirilen Said'i çözüp Seyfü'l-mülük'ün karşısına çıkarmışlar. Seyfü'l-mülük: "Hangi ülkedensin delikanlı?" diye sormuş. Said Mısırlıyım, adım Said. Babam Mısır veziri Faris'dir" diye cevap vermiş. Bunu duyan Seyfü'l-mülük heyecanla oturduğu yerden fırlamış ve Said'e doğru atılıp boynuna sarılmış. Bir yandan sevinçten ağlayıp bir yandan da "Beni, tanımadın mı? Hükümdar Asım bin Safvan'ın oğlu, kardeşin Seyfü'l-mülük'üm ben!" diyerek kendini ona tanıtmaya çalışmış. Kardeşini o an tanıyan Said de sevinçle ona sarılmış, ağlaşmışlar. Huzurda bulunanlar gördükleri bu sahne karşısında şaşakalmışlar.

Sonra Seyfü'l-mülük hizmetçilere kardeşini hamama götürmelerini emretmiş, alıp götürmüşler. Hamamdan çıktıktan sonra da üstüne gösterişli bir elbise giydirip Seyfü'l-mülük'ün yanına getirmişler. Seyfü'l-mülük kardeşini yanına oturtmuş, muhabbet etmeye başlamışlar. Hükümdar Tacü'l-Mülük de olanlardan haberdar olunca yanlarına gelmiş, her birine kardeşine kavuştuğu için göz aydını vermiş. Üçü beraber oturup konuşmaya başlamışlar.

Said'e başından geçenleri sorduklarında anlatmaya başlamış: "Kardeşim, gemi batıp da içindeki köleler boğulunca sadece ben ve birkaç köle bir tahta parçasına tutunarak kurtulabildik. Bir ay boyunca dalgalar bizi oradan oraya sürükledi ve sonunda Allah'ın takdiriyle bir adaya attı. Açlıktan bitap düşmüştük. Hemen adaya girip ağaçlardaki meyvelerden yemeğe başladık. Öyle bir dalmıştık ki nasıl oldu anlamadık birden bire ifritler gelip üstümüze sıçradı, omuzlarımıza bindiler, "Haydi, yürüyün bakalım! Artık bizim eşeklerimiz oldunuz!" dediler. Ben sırtıma binene "Neden biniyorsun sırtıma?" diye sordum. Sorumu duyunca bir bacağını boynuma doladı, az kalsın boğuluyordum, öteki bacağıyla da sırtıma öyle bir bindirdi ki sırtım ikiye ayrıldı sandım, darbenin şiddetinden yere kapaklandım. Zaten açlık ve susuzluktan gücüm kuvvetim kalmamıştı. İfrit benim aç olduğumu anlayınca elimden tutup bir armut ağacının yanına götürdü ve "Bunlardan ye" dedi. Ben meyvelerden doyuncaya kadar yedikten sonra kalkıp istem dışı yoluma devam etmek istedim ve yürümeye başladım. Ama ifrit hemen gelip sırtıma bindi. Bir saat yürüyor, bir saat yığılıp kalıyordum. İfrit benim bu hallerimi gördükçe gülmekten kırılıyor: "Ömrümde senin gibi eşek görmedim" diyordu.

Bir gün yanımdaki kölelerle birkaç salkım üzüm bulduk. Bunları bir çukura doldurup ayaklarımızla ezdik. Çukur ufak bir göl gibi oldu. Bir müddet bekleyip sonra çukurun yanına geldik. Güneş üzüm suyuna vurmuş, onu ekşitmişti. Alıp içmeye başladık. Yüzümüz kızardı, sarhoş olduk. Keyiflenip şarkı söylemeye, dans etmeye başladık. Bizim bu hallerimizi gören ifritler: "Niye yüzünüz öyle kızarmış? Ne oldu da şarkı söyleyip dans ediyorsunuz?" diye sordular merakla. Biz: "Ne olduğunu bize sormayın! Hem öğrenip de ne yapacaksınız?" diye cevap verdik. "Söyleyin, bilelim

işin hakikatini" diye ısrar ettiler. Bunun üzerine onun üzüm suyundan kaynaklandığını söyledik. Bizi alıp ucu bucağı belli olmayan, üzüm dolu bir bağa götürdüler. Salkımların hepsi en az yirmi rıtıl ağırlığında, koparılmaya hazır bekliyordu.

İfritler: "Toplayın bunlardan!" dediler. Biz de bir hayli toplayıp orada bulunan ve büyük bir havuz büyüklüğünde olan bir çukura doldurduk, ayaklarımızla ezdik. Bir önceki sefer yaptıklarımızın aynısını yaptık. Şarap kıvamına gelince "Bunlar oldu, artık içebilirsiniz, ama neyle içeceksiniz?" dedik. "Sizden önce de sizin gibi eşeklerimiz vardı. Onları kesip yemiş, kafalarını saklamıştık. Şimdi onların kafataslarını kullanabiliriz" dediler. Bunun üzerine getirdikleri kafataslarını doldurup doldurup verdik. Sarhoşluk belirtileri göstermeye başladılar. Sayıları iki yüz kadardı. Biz yanımdaki adamlarla birbirimize: "Ne yani eşek yaptıkları yetmemiş gibi bir de bizi yiyecekler mi? La havle ve la kuvvete illa billah! Gelin biz bunları iyice sarhoş edip öldürelim. Ellerinden kurtulalım" dedik. Sonra hafif sarhoşluğun etkisiyle oraya buraya yığılmış olan ifritleri uyandırıp doldurduğumuz kafataslarını tekrar sunduk. "Bu kadar yeter" dediklerindeyse "Ne diyorsunuz siz! Bilmiyor musunuz bundan bir kere içtiğinizde on kadehe tamamlamazsanız ölürsünüz" dedik. Ölümden korkup "O zaman hemen on kadeh verin bize!" dediler. Her biri, on kez bu kafataslarını doldurup içince tamamen sarhoş olup bulunduğu yere yığıldı. Bunun üzerine ellerinden tutup çeke çeke götürdük. Ormandan ağaç toplayıp etraflarına ve üstlerine yığdık. Sonra odunları tutuşturup bir kenara çekilip ne olacağını görmek için diye beklemeye koyulduk.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

768. GECE

Hükümdarım, Said, Seyfü'l-mülük ve hükümdar Tacü'l-Mülük'e başından geçenleri anlatmaya devam etmiş: "İfritlerin üstlerine yığdığımız odunları tutuşturup bir kenarda beklemeye başladık. Sonra ateş sönünce gidip baktık ki hepsi de birer avuç küle dönüşmüş. Onlardan kurtulduğumuza şükredip hemen o adadan ayrıldık. Başka bir adaya ulaştığımızda birbirimizden ayrıldık. Ben ve yanımdaki iki köle adadaki sık ağaçlıklı ormana girip meyvelerden yemeğe başladık. O sırada karşımıza uzun boylu, uzun sakallı, uzun kulaklı ve gözleri alev almış gibi kıpkırmızı bir adam çıktı. Adamın önünde bir sürü koyun vardı, onları otlatıyordu. Yanında da kendisine benzeyen bir grup vardı.

Bizi görünce sevinçle birbirlerini müjdelediler ve koştura koştura yanımıza gelip "Hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Evimize gelin de şu koyunlardan kesip ikram edelim size" dediler. "Eviniz nerede?" diye sorduk. "Hemen şuracıkta. Şu dağın öte yanına gidin, orada bir mağara bulacaksınız, orası bizim yerimizdir işte. Sizin gibi başka misafirlerimiz de var orada. Gidip onlarla bekleyin biz koyunu kesip, pişirip getiriyoruz hemen" dediler.

Sözlerine inanıp dedikleri yöne doğru gittik. Mağarayı bulup içeri girdik. İçeride hepsi de kör olan adamlar vardı. Biz içeri girince bazısı "Ben hastayım" diyerek, diğer bazısı da "Ben zayıfım" diyerek kendilerini korumaya çalıştılar. Biz onların neden böyle söylediklerini anlayamayıp "Ne oldu neden öyle söylüyorsunuz? Neden hastasınız? Neden zayıf düştünüz?" diye sorduk. Bizim sesimizi duyunca "Siz de kimsiniz?" dediler. "Biz misafiriz burada" diye cevap verdik. Bunun üzerine telaşla: "Ne diye geldiniz bu melunun yerine?

Bunlar yamyam, insanları yiyorlar. O gördüğünüz yamyam hepimizi kör etti, şimdi de yemek istiyor" dediler. Biz: "Nasıl kör etti sizi?" diye sorduk hayretle, "Sizi de edecek" diye cevap verdiler. "Nasıl edecek?" diye sorduk. "Şimdi size ayran getirecek, yoldan geldiniz yorgunsunuz, şunu için diyerek içirecek. İçtiğiniz vakit kör olacaksınız" dediler.

Onların bu sözlerini duyunca kendi kendime: "Bundan ancak hileyle kurtulabilirim" dedim ve yere küçük bir çukur kazıp üstüne oturdum. Aradan bir saat geçti. Melun yamyam elinde ayranla yanımıza gelip bize sundu. "Yoldan geldiniz, susamışsınızdır. Alın bunları için, ben de şimdi koyunu pişiriyorum" dedi. Ben ayranı alıp içiyormuş gibi yaptım ve kazdığım çukura boşalttım. Sonra da "Ne oldu bana! Göremiyorum! Kör oldum!" diyerek bağırıp ağlamaya başladım. Yanımdaki kölelerim ayranı gerçekten içmiş ve kör olmuşlardı.

Yamyam bizim bu halimizi görünce gülerek: "Korkmayın! Korkmayın!" dedi ve hemen gidip mağaranın kapısını kapattı. Önce benim yanıma geldi, kaburgalarımı kontrol edip "Sen çok zayıfmışsın şimdilik dur hele" dedi ve arkadaşımın yanına gitti. Onun şişman olduğunu görünce çok sevindi. Sonra üç tane koyun kesti. Etlerini şişlere dizip ateşin üstüne koydu. İyice pişirdikten sonra arkadaşımı da yanına aldı ve beraber yediler. Yemekten sonra içki dolu bir fıçı getirdi ve içmeye başladı. Bir hayli içtikten sonra bir köşeye yığılıp horlamaya başladı. Kendi kendime: "Sanırım iyice daldı. Nasıl yapsam da onu öldürsem" diye düşündüm.

Aklıma az önce etleri dizip pişirdiği şişler geldi. Kalkıp iki tanesini aldım. Ateşe koyup nar gibi kızarıncaya kadar bekledim. Sonra cesaretimi toplayıp şişleri aldım ve uyuyan yamyamın yanına giderek her birini bir gözüne sapladım. Yamyam kör olmuştu o haliyle

yerinden fırlayıp beni yakalamaya çalıştı. Kaçıp mağaranın içerisine girdim. Oradaki körlere "Bu yamyamı nasıl öldürebilirim?" diye sordum.

İçlerinden biri: "Ey Said, mağaranın şu tarafında ağır bir kılıç var, onu alıp yanıma gel sana öğreteyim ne yapacağını" dedi. Hemen gidip kılıcı aldım ve adamın yanına geldim. Adam: "Bu kılıçla onu ortadan ikiye biç, o zaman ölür" dedi. Bunun üzerine koşmaktan gücü tükenmiş yamyama arkadan yanaşıp ortadan ikiye ayırdım. O haldeyken bana bağırıp: "Eğer beni öldürmek istiyorsan bir kez daha vur!" dedi. O böyle söyleyince ikinci kere vurursam ölmeyeceğini, aksine eski haline döneceğini anladım..."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

769. GECE

Hükümdarım, Said başından geçenleri anlatmaya devam etmiş: "Yamyam kendisine ikinci kez vurmam için yalvarsa da vurmadım, öylece ölüp gitti. Yamyam ölünce adamlar "Haydi, mağaranın kapısını aç da çıkıp gidelim buradan. Kurtaralım canımızı" dediler. Ben: "Artık bir tehlike kalmadı. Biraz burada kalıp dinlenelim, keyfimize bakalım. Koyunları keser yer, fıçılar dolusu içkilerden içeriz" dedim.

İki ay orada kaldık. Koyunlardan ve adadaki meyvelerden yiyip gücümüzü topladık. Bir gün sahilde oturuyorduk ki uzaktan büyük bir geminin geçtiğini gördük. Hemen bağırıp kendimizi göstermeye çalıştık.

Ancak gemidekiler oranın yamyam adası olduğunu biliyorlarmış. O yüzden bizi görünce korktular, yanaşmak istemediler. Biz yine başımızdaki sarıklarımızı çözüp sallayarak kendimizi göstermeye çalıştık.

İçlerinden, gözünün teki demirden olan bir denizci diğerlerine dönerek: "Vallahi bunlar yamyamlara benzemiyor, aynı bizim gibiler. Yamyam kıyafeti falan da giymemişler" demiş. Diğerleri de onun bu sözlerinin doğru olduğunu kabul etmişler. Bunun üzerine bize doğru gelmeye başladılar. İyice yaklaşıp da bizim normal insanlar olduğumuzu görünce selam verdiler. Selamlarını alıp onlara yamyamı öldürdüğümüz müjdesini verdik. Çok sevinip, teşekkür ettiler.

Adadan yol için biraz meyve toplayıp gemiye yükledik. Üç gün boyunca rüzgâr istediğimiz yönde esti, yolumuza devam ettik. Ancak dördüncü gün hava kapandı, şiddetli bir fırtına çıktı ve bizi büyük bir dağa doğru sürükledi. Gemi dağa çarpıp parçalandı. Allah'ın takdiriyle bir tahta parçasına tutup boğulmaktan kurtuldum. İki gün boyunca o tahta parçasının üstünde oradan oraya savrula savrula sonunda bir şehre vardım. Ancak kimim kimsem yoktu, ne yapacağımı bilmiyordum. Çok acıkmıştım. Üstümdeki kaftanımı çıkarıp satmak için çarşıya gittim. Tam insanlar gelmiş kaftanı inceliyor, fiyat biçiyorlardı ki sen geldin, adamlarına beni alıp götürmelerini emrettin. İşte şimdi de gördüğün gibi buradayım, çok şükür Allah'a yine kavuştuk birbirimize."

Devlet Hatun'un babası Tacü'l-Mülük çok şaşırmış, hayretler içinde kalmış Said'in anlattıkları karşısında. Sonra emretmiş, Said ve Seyfü'l-mülük için güzel bir yer hazırlatmış. Devlet Hatun Seyfü'l-mülük'ün yanına gelmiş, ona kendisine yaptığı iyiliklerden ötürü tekrar tekrar teşekkür etmiş. Said Devlet Hatun'a: "Ey melike, senden tek istediğimiz, muradına kavuşması için ona yardım etmendir" demiş. Devlet Hatun Said'e:

"Merak etmeyin, ona yardım edeceğim inşallah" dedikten sonra ve Seyfü'l-mülk'e dönerek "Sen rahat ol, o işi bana bırak" demiş.

Onları bu halde bırakıp Bediatü'l-cemal'in ne yaptığına bakacak olursak: Sütkardeşi Devlet Hatun'un evine ve ailesine sağ salim döndüğünü haber alınca "Gidip onu görmem, göz aydını vermem lazım" diyerek Devlet Hatun'un yanına gitmiş. Melike Devlet Hatun onu görünce hemen yerinden kalkıp boynuna sarılmış. Bediatü'l-cemal de ona sarılıp iki kaşının arasından öpmüş ve sağ salim gelişinden ötürü onu kutlamış. Sonra oturup muhabbet etmeye koyulmuşlar.

Bediatü'l-cemal "Anlatsana neler geçti başından?" diye sormuş. Devlet Hatun: "Vallahi kardeşim hiç sorma başıma neler geldi, ne sıkıntılar yaşadım" demiş. Bediatü'l-cemal tekrar: "Neler yaşadın?" diye sorunca "Cin hükümdarı Ezrak'ın oğlu beni alıp yüksek duvarları olan bir saraya götürdü..." diye başlayıp orada neler yaptığını, Seyfü'l-mülük'ün kendisini nasıl bulduğunu, o saray ulaşıncaya kadar ne sıkıntılar yaşadığını, Ezrak'ın oğlunu nasıl öldürdüğünü, sarayın kapılarını çıkarıp nasıl sandal yaptığını ve adadan nasıl kurtulduklarını baştan sona anlatmış.

Bediatü'l-cemal: "Vallahi kardeşim gerçekten de çok acayip şeyler gelmiş başına" demiş. Devlet Hatun: "Aslında sana Seyfü'l-mülük'ün hikâyesinin nasıl başladığını anlatmak istiyorum ama çekiniyorum" demiş. Bediatü'l-cemal: "Benden ne diye çekiniyorsun? Hem kardeşimsin benim, hem de arkadaşım. Aramızda gizli saklı yok. Biliyorum ki sen benim sadece iyiliğimi istersin. Onun için sıkılma da anlat haydi, saklama benden hiçbir şeyi" demiş.

Bunun üzerine Devlet Hatun, "Hani baban üzerine senin resminin işlenmiş olduğu bir kaftanı Süleyman peygambere göndermişti ya. Süleyman peygamber onu hiç açmadan Mısır hükümdarı Asım bin Safvan'a

gönderdiği hediyelerin arasına katıp göndermiş. Asım bin Safvan da bu kaftanı hiç açıp bakmadan oğlu Seyfü'l-mülük'e hediye etmiş. Seyfü'l-mülük onu giymek için açınca sırtına işlenmiş olan resmini görmüş ve sana âşık olmuş. Seni bulabilmek için yollara düşmüş. Yani sana anlattığım bütün o sıkıntıların hepsini senin için yaşamış" diye anlatmış.

770. GECE

Bediatü'l-cemal bunları duyunca utancından kıpkırmızı olmuş. "Böyle bir şey olur mu hiç? İnsanlarla cinlerin anlaştıkları nerede görülmüş" demiş. Devlet Hatun başlamış Seyfü'l-mülük'ün boyunu bosunu anlatmaya, mertliğini ve yiğitliğini övmeye. Sonra da: "Kardeşim ne olur Allah hakkı için, benim hatırım için bir kelimecik olsun konuş onunla" demiş. Bediatü'l-cemal: "Böyle bir şey söylediğini duymamış olayım!" diyerek bu teklifi reddetmiş. Sanki Seyfü'l-mülük hakkında anlatılanları hiç duyamamış gibi, kalbinde ona karşı bir sevgi doğmamış imiş.

Ancak Devlet Hatun vazgeçmemiş bu isteğinden Bediatü'l-cemal'e yalvarıp yakarmaya başlamış. Ayaklarına kapanıp "Ne olur aramızdaki sütün hakkı için, Süleyman'ın mühründe yazılı olan isimler hakkı için geri çevirme bunu. Cin hükümdarının oğlunun sarayındayken söz verdim ona seninle görüştüreceğim diye. Bir kere göster yüzünü ona. Hem sen de görmüş olursun" demiş ve ağlayıp sızlamaya, Bediatü'l-cemal'in elini ayağını öpmeye başlamış. Sonunda

Bediatü'l-cemal razı olup "Tamam senin hatırın için bir kez gösteririm yüzümü ona" demiş.

Devlet Hatun çok sevinmiş, Bediatü'l-cemal'in elini ayağını öpüp oradan ayrılmış, bahçenin içindeki büyük saraya gelmiş. Cariyelere burayı güzelce hazırlamalarını, orta yere altın bir taht koymalarını, içki kadehlerini sıra sıra dizmelerini emretmiş. Sonra kalkıp Said ile beraber oturmakta olan Seyfü'l-mülük'ün yanına gitmiş ve muradına ereceğinin müjdesini vermiş. "Şimdi kalkıp kardeşinle bahçeye gidin, kimsenin sizi görmemesi için oradaki saraya girip bekleyin. Ben Bediatü'l-cemal'i getireceğim" demiş.

Seyfü'l-mülük ve Said hemen kalkıp Devlet Hatun'un tarif ettiği saraya gitmiş, içeri girmişler. İçeride üzeri kuş tüyü yastıklarla dolu, altından yapılmış bir taht varmış. Ayrıca yiyecek ve içecekler de hazır bekliyormuş. Oturup bir saat kadar beklemişler. Seyfü'l-mülük'ün yüreği daralmış beklemekten, içindeki özlem daha bir artmış kalkıp saraydan çıkmış. Said de onun peşinden gitmek istemiş ama "Sen burada bekle, ben biraz dolaşıp geleceğim" diyerek ona engel olmuş. Said biraz bekledikten sonra dayanamamış kalkıp Seyfü'l-mülük'ün peşinden gitmiş. Seyfü'l-mülük bahçede dolaşıyor ve şu dizleri okuyormuş:

Yemin olsun Allah'a
Yemin olsun Fatır suresini okuyan kariye
Gözlerim gezip dolaşıyor ama
Görmüyor senden başka hiçbir şeyi

Sonra Said ve Seyfü'l-mülük beraberce bahçede gezinmeye, meyvelerden yemeye başlamışlar. Onlar bu haldelerken Devlet Hatun'un neler yaptığına bakacak olursak: Bediatü'l-cemal'i bulup saraya getirmiş, içeri sokmuş. Hizmetçiler emrettiği gibi her bir şeyi

hazır etmişler, her yanı süslemişler. Tam orta yerde de emrettiği gibi altın bir taht varmış. Bediatü'l-cemal gidip bu tahta oturmuş. Hizmetçiler birbirinden güzel, bir sofra hazırlayıp göz alıcı yemekler getirmişler. Devlet Hatun ve Bediatrü'l-cemal beraber oturmuşlar, yemişler. Devlet Hatun lokumları kendi eliyle Bediatü'l-cemal'in ağzına vermiş, onu yedirmiş. Sonra hizmetçiler tatlıları getirmişler. Onları da yemiş, ellerini yıkamışlar. Ellerini yıkayıp sofradan kalktıklarında bu sefer de hizmetçiler içecek bir şeyler getirmişler. Devlet Hatun bir kadeh doldurup Beadiatü'l-cemal'e sunmuş, bir kadeh doldurup kendi içmiş. Bir ara Bediatü'l-cemal yanındaki pencereden bahçeyi seyrediyormuş ki gözleri, ardında veziri Said ile dolaşan ve gözleri yaşlı bir şekilde şiir okuyan Seyfü'l-mülük'e ilişmiş. O an sanki binlerce ok gelmiş, yüreğine saplanmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

771. GECE

Hükümdarım, Bediatü'l-cemal Devlet Hatun'a dönüp içkinin de verdiği bir rahatlıkla "Kardeşim bahçede dolaşan şu yakışıklı delikanlı kim?" diye sormuş. Devlet Hatun: "İzin verirsen çağırayım gelsin, bakalım kimmiş" demiş. Bediatü'l-cemal: "Öyle bir şeye yapabiliyorsan çağır gelsin o zaman" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine Devlet Hatun hemen pencereden uzanıp Seyfü'l-mülük'e seslenmiş: "Şehzadem yukarı ge-

lin de güzelliğinizle onurlandırın bizi!" demiş. Seyfü'l-mülük Devlet Hatun'un sesini tanımış hemen yukarı, yanına çıkmış. Ancak içeri girip de Bediatü'l-cemal'i görür görmez oracığa yığılıvermiş. Devlet Hatun hemen kalkmış, yüzüne su serpip onu ayıltmış. Sonra da Bediatü'l-cemal'e dönüp "İşte Allah'ın izniyle beni kurtaran ve senin uğruna birçok sıkıntı çeken Seyfü'l-mülük bu!" demiş. Bediatü'l-cemal alaycı bir şekilde gülüp "İnsanlar sadık ve güvenilir olamazlar. Bu genç nasıl olsun ki?" demiş.

Seyfü'l-mülük: "Aman melikem, vefasızlığın bende yeri yoktur! Bütün insanlar aynı değildir!" demiş ve ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Selam olsun size keremli âşıktan selam olsun
Bir gece göremezsem yari rüyamda, yaşamam o gecenin gündüzünü
Nereye gidersem gideyim aklımda fikrimde hep siz varsınız
Seven sevdiğini ister daima
Ne olur siz de anmaktan geri durmayın beni
Aşk gecelerimi uzattıkça uzatıyor
Yıldızlarla seyre dalıyoruz birbirimizi
Sabrım tükendi, diyecek lafım kalmadı
Anmasanız da beni selam olsun size
Kalbim yorgun düşse de aşkınızdan selam olsun yine

Şiirini bitirince öyle bir ağlamış ki Bediatü'l-cemal: "Ey şehzade ben korkuyorum ki yüreğim size meyleder de sonra bıkıp gidersiniz benden. İnsanların vefalısı az, vefasızı çok, bilirim" demiş.

Seyfü'l-mülük: "Ey benim gözüm, ey benim ruhum, Allah bütün insanları aynı yaratmamış. Ben Allah'ın izniyle sözümden dönmem asla! Allah şahidimdir ki ayaklarının dibinde can veririm. Sen de göreceksin ne kadar doğru söylediğimi" demiş.

Bediatü'l-cemal: "Tamam, o zaman karşıma geç ve yemin et! Söz verelim birbirimize ihanet etmeyeceğimize dair. Kim ötekine ihanet ederse Allah alsın onun intikamını diyelim" demiş.

Seyfü'l-mülük onun bu sözlerine karşılık hiç durmadan geçip oturmuş karşısına. Ellerini birleştirip yemin etmişler, ne insanlardan ne de cinlerden başka birine gitmeyeceklerine. Sonra sevinçle birbirlerine sarılıp, gözyaşlarına boğulmuşlar. Ardından Bediatü'l-cemal ve Seyfü'l-mülük diğerlerinin yanından ayrılmışlar. Bediatü'l-cemal gidip hizmetçisine yiyecek bir şeyler hazırlattıktan sonra Seyfü'l-mülük de onun yanına gelmiş. Bir saat boyunca beraber yiyip içmişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi

772. GECE

Yemekten sonra Bediatü'l-cemal "Ey şehzadem" demiş Seyfü'l-mülük'e "Şimdi seni Aram bahçelerine göndereceğim. Oraya gittiğinde kendisi kırmızı atlastan, astarı yeşil ipekten olan büyükçe bir çadır göreceksin. Cesaretini topla ve o çadıra gir. Çadıra girdiğinde kırmızı altından yapılmış, inci ve mücevherlerle süslenmiş tahtta oturan yaşlı bir kadın göreceksin. İhtişamlı ve edepli bir şekilde onu selamla. Sonra, tahtının altında duran altın işlemeli, mücevher süslemeli nalınları al, öpüp başına ve sol yanına göğsünün üstüne koy. Ardından başını önüne eğip sessizce bekle. Sana 'Kimsin sen? Buraya nasıl geldin? Bu yeri nasıl

öğrendin? Nalınlarıma neden öyle yaptın?' gibi sorular sorar, sus ve hiçbir şey deme. Cariyem onun bu sözlerini duyunca çadıra girip onunla konuşur, sana karşı yumuşatır, razı etmeye çalışır. İnşallah Allah kalbini sana karşı ısındırır da istediğini verir sana."

Bu sözlerin ardından Bediatü'l-cemal cariyesi Mercane'ye dönüp: "Beni seviyorsan bugün bu işimde bana yardım et. İyi bir şekilde hallolması için senin yardımın gerek. Şayet bu işin üstesinden gelebilirsen Allah'ın lütfu ve keremiyle hürsün! Üstüne üstlük benden birçok iyilik de göreceksin! Yanımda senden daha kıymetlisi olmayacak! Sırrımı senden başkası bilmeyecek!" demiş.

Mercane: "Hanımım, gözümün nuru, isteğiniz neyse söyleyin hemen! Emirleriniz başım gözüm üstüne!" diye yanıtlamış onu. Bunun üzerine Bediatü'l-cemal cariyeye şöyle demiş: "O halde bu insanoğlunu omuzlarına alıp Aram bahçelerine, ninemin ve babamın yanına götür. Oraya vardığınızda ve çadıra girdiğinde onu koru. Çadıra girip de nalınları aldığını gördüğünde, ninemin ona 'Sen kimsin? Nereden geldin? Burayı nasıl buldun? Kim getirdi seni buraya? Bizden ne istiyorsun?' gibi sorular sorduğunu duyduğunda hemen öne çıkıp onu selamla ve 'Efendim, onu ben getirdim buraya! O, yüksek duvarlı saraya gidip Ezrak'ın oğlunu öldüren, Devlet Hatun'u kurtarıp babasına sağ salim teslim eden Mısırlı şehzadedir! Onu benimle gönderdiler ki size Devlet Hatun'un sağ salim kurtulduğu müjdesini versin' de. Sonra da ne kadar temiz yüzlü bir delikanlı, değil mi efendim, de. O zaman sana 'Evet, öyle' diyecektir. Sen de 'Efendim o aynı zamanda pek yiğit, pek cengâver biridir. Mısır hükümdarlığını babası ona bıraktı' de. Sana 'Peki istediği neymiş?' diye soracaktır, o zaman: 'Efendim, hanımım size selam söyledi, daha ne zamana kadar bekâr yaşayacakmış, akranları gibi onu da evlendirmeyecek miymiş-

siniz bilmek istedi' de. Sana: 'Nasıl evlendirelim onu? Aklında birisi varsa söylesin bize, gerekeni yapalım, muradına kavuşması için bütün gücünüzle çalışalım' diyecektir. O zamana ona: 'Hanımım diyor ki hani siz bir zamanlar beni Süleyman peygamberle evlendirmek istemiştiniz de resmimi bir kaftana işleyip ona göndermiştiniz ya, onun nasibi değilmişim ki kaftanı hiç açmadan Mısır hükümdarına gönderdiği hediyelerin arasına katmış, göndermiş. Mısır hükümdarı da bu kaftanı oğluna hediye etmiş. Oğlu benim kaftana işlenmiş resmimi görünce anasını babasını, yerini yurdunu bırakıp beni aramaya çıkmış. Uğruma türlü çeşit sıkıntılar çekmiş." Bu şekilde uzun uzadıya anlatmış cariyesine ne yapması gerektiğini.

Cariye denileni yapmış Seyfü'l-mülük'ü omuzlarına alıp "Kapat gözlerini" demiş. Seyfü'l-mülük gözlerini kapatmış. Bir saat boyunca uçmuşlar. Sonra cariye "Aç gözlerini" demiş. Seyfü'l-mülük gözlerini açınca kendisini adına Aram denen bahçede bulmuş. Cariye "İşte şu çadır!" diyerek göstermiş ona Bediatü'l-cemal'in girmesini tembihlediği çadırı. Seyfü'l-mülük cesaretini toplayıp girmiş çadıra. Etrafında cariyeleri olduğu halde tahtında oturan yaşlı kadını ihtişamlı ve edepli bir şekilde selamlamış. Sonra gidip nalınları almış ve Bediatü'l-cemalin tarif ettiği şekilde yapmış. Yaşlı kadın: "Kimsin sen? Buraya nereden geldin? Nasıl geldin? Kim getirdi seni buraya? Nalınlarımı neden alıp öptün? Bizden ne istiyorsun?" diye sormuş. Cariye Mercane hemen içeri girip yaşlı kadını selamlamış ve Bediatü'l-cemal'in kendisine öğrettiği şeyleri söylemiş. Yaşlı kadın onun bu sözlerini duyunca kızıp bağırmış "İnsanlarla cinlerin anlaşabileceğini kim demiş?" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

773. GECE

Yaşlı kadının bu sözleri üzerine Seyfü'l-mülük atılmış: "Ben anlaşırım! Kulunuz köleniz olurum! Onun aşkı uğruna canımı veririm! Sözümden asla dönmem! Gözüm ondan başkasını görmez! Siz de göreceksiniz vefasız olmadığımı, sözünün eri, mert biri olduğumu inşallah!" demiş.

Bunun üzerine yaşlı kadın başını önüne eğip bir saat kadar düşünmüş. Sonra: "Ey temiz yüzlü delikanlı söyle bana sözüne sadık biri misin?" demiş. Seyfü'l-mülük: "Evet! Yeri su üzerine döşeyen ve göğü kaldırana yemin olsun ki sözümden dönmem!" demiş.

Onun bu sözlerini duyan yaşlı kadın: "O halde ben senin isteğini yerine getireceğim inşallah. Ama şimdi sen git bahçede biraz gez dolaş, dünyada bir benzerini bulamayacağın meyvelerden ye. Ben oğlum Şehyal'ı çağırayım, gelsin konuşalım bu mevzuyu. İnşallah sonu hayırlı olur. O benim sözümden çıkmaz, onun için kızını seninle elendirmeme bir şey demez. Sen rahat ol, Bediatü'l-cemal senin eşin olacak" demiş.

Seyfü'l-mülük yaşlı kadına teşekkür edip, elini ayağını öptükten sonra yanından ayrılmış. Bahçeye çıkıp gezinmeye başlamış. Yaşlı kadınsa cariyeye dönüp "Git, oğlum Şehyal neredeyse hemen bul ve yanıma gelmesini söyle" demiş. Cariye hemen gitmiş, Hükümdar Şehyal'ı bulup annesinin yanına getirmiş.

Bu esnada Seyfü'l-mülük de bahçede geziniyormuş ve Ezrak hükümdarının kavminden olan beş cin de Aram bahçelerindeymişler. Seyfü'l-mülük'ü görünce "Bu insanoğlu kim acaba? Cin diyarına nasıl gelmiş? Yoksa hükümdar Ezrak'ın oğlunu öldüren bu mu?" demişler. Sonra da "Haydi, gidip onu bir oyuna getirelim de ağzından laf alalım" deyip yavaş yavaş yürüyerek

Seyfü'l-mülük'e yaklaşmış, gidip yanına oturmuşlar. "Delikanlı, Ezrak'ın oğlunu öldürüp Devlet Hatun'u kurtararak büyük iş yaptın doğrusu. Köpek zavallı kızı kandırdı. Allah seni ona göndermeseydi mümkün değil kurtulamazdı onun elinden. Bu arada sen nasıl öldürebildin onu?" demişler. Seyfü'l-mülük parmağını işaret ederek "İşte şu yüzükle" diye yanıt vermiş. O böyle söyleyince gerçekten de Ezrak'ın oğlunu öldürenin o olduğunu anlamışlar. Hemen ikisi ayaklarından, ikisi de kollarından yakalamışlar Seyfü'l-mülük'ü. Biri de ağzını kapatmış ki bağırıp Şehyal'in adamlarını toplamasın başına.

Bu halde Seyfü'l-mülük'ü uçurmuş, götürüp hükümdarları Ezrak'ın huzuruna çıkarmışlar. "Hükümdarım oğlunuzun katilini getirdik" demişler. Hükümdar heyecanla "Hani nerede o?" diye sormuş. "İşte bu insanoğlu!" diyerek Seyfü'l-mülük'ü göstermişler. Hükümdar Ezrak "Sen mi öldürdün oğlumu? Sen mi kıydın hiçbir suçu günahı olmadığı halde ciğerparem, gözümün nuruna?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Evet, ama o zalimdi. Hükümdarların çocuklarını alıp kullanılmayan kuyulara, yüksek duvarlı saraylara hapsediyor, onları ailelerinden ayırıyordu. Onu parmağımda gördüğün şu yüzükle öldürdüm. Allah da ecelini tez gönderdi, alıp onu varılacak en kötü yere yolladı" demiş.

Hükümdar, Ezrak Seyfü'l-mülük'ün bu sözlerinden iyice emin olmuş oğlunun onun tarafından öldürüldüğüne. Vezirlerini çağırıp "Şu gördüğünüz insan kesin olarak benim oğlumun katili! Ona ne yapalım? Öldüreyim mi işkence mi edeyim ne yapayım?" demiş. En büyük vezir: "Bir uzvunu kesin!" demiş. Diğeri: "Önce parmaklarının hepsini kesin, sonra da onu ateşte yakın" demiş. Bir diğeri: "Her gün dövün onu!" demiş. Öteki: "Ortadan ikiye biçin onu!" demiş. Bir başkası: "Asın onu!" demiş.

Her biri öne çıkıp kendine göre uygun olan fikirler öne sürmüş. İçlerinden biri görmüş geçirmiş, tecrübeli biriymiş. Hükümdar Ezrak da ona ve deneyimlerine pek güvenirmiş. "Hükümdarım" demiş bu deneyimli vezir "Şimdi size bir öneri sunacağım, bana kalırsa ondan şaşmayın!" Hükümdar "Söyle bakalım neymiş görüşün!" deyince, "Efendim, şayet bu delikanlıyı öldürürseniz benim dediğimi yapmamış, sözümü dinlememiş olursunuz. Çünkü bana kalırsa onu öldürmeniz hiç doğru bir davranış olmaz. Nihayetinde şimdi sizin esiriniz, öyle değil mi? Bu adam Aram bahçelerine Bediatü'l-cemal'i istemeye gitmişti. Onlar da bunu kabul etmişlerdi. Yani artık onlardan biri olmuştu. Sonra sizin adamlarınız onu kaçırıp buraya getirdiler. Elbette ki yakında haberdar olacaklar bundan. Şayet şimdi siz öldürmeye kalkarsanız bu delikanlıyı, Şehyal gelip onun intikamını almak isteyecek, kızı için bütün ordularını buraya yığacaktır. Çok iyi biliyorsunuz ki bizim gücümüz onlara yetmez!" demiş. Hükümdar Ezrak vezirin bu sözlerini yerinde bulmuş ve Seyfü'l-mülük'ü öldürmeyerek zindana attırmış.

Bu esnada Bediatü'l-cemal'in ninesiyle babasının ne yaptığına bakacak olursak: Cariyeyi Seyfü'l-mülük'ü bulup yanlarına getirmesi için göndermişler. Ancak cariye dönüp "Efendim onu hiçbir yerde bulamadım. Bahçe bekçilerine sordum. Şurada ağacın altında oturuyordu, hükümdar Ezrak'ın kavminden beş cin yanına gidip bir şeyler konuştular onunla. Sonra da ellerinden ve ayaklarından tutup, ağzını kapatıp alıp gittiler dediler" demiş. Bunu duyan yaşlı kadın küplere binmiş, hemen yerinden fırlayıp oğlunu "Sen nasıl bir hükümdarsın ki Ezrak'ın adamları gelip bahçemizden misafirimizi kaçırabiliyor! Alıp hiçbir şey olmamış gibi götürebiliyorlar!" diye azarlamış. Hükümdar: "Anneciğim, bu insan Ezrak'ın oğlunu öldürdü. Allah da onu onların ellerine düşürdü. Nasıl gidip bir insan için

cin tayfasıyla savaşayım?" demiş. Yaşlı kadın: "Git onlardan misafirimizi geri iste! Şayet hayattaysa hâlâ sana versinler, al getir! Yok eğer onu öldürmüşlerse hükümdar Ezrak'ı, bütün ailesini ve ona tabi olanları canlı olarak bana getir! Hepsini kendi ellerimle kesip yerlerini yurtlarını ateşe vereceğim! Eğer dediklerimi yapmazsan analık hakkımı da sütümü de haram ederim sana!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

774. GECE

Hükümdar Şehyal annesinin bu sözlerini duyunca ona olan hürmetinden, sevgi ve saygısından ötürü, tabii bir de kaderde öyle olması yazılmış olduğu için hemen yerinden fırlamış, ordularını toplayıp yola koyulmuş. Hükümdar Ezrak'ın yurduna vardıklarında iki ordu vuruşmuşlar. Ezrak'ın ordusu hezimete uğramış. Ezrak ile büyük küçük bütün çocukları hükümdar Şehyal'ın huzuruna çıkarılmış. Hükümdar Ezrak: "Ey Şehyal, sen de cinsin ben de cinim! Oğlumu öldüren bir insanoğlu için nasıl böyle bir şey yaparsın? O benim oğlumu, ciğer paremi öldürmedi mi? Canımdan bir parçayı koparıp atmadı mı? Şimdi sen onun için nasıl böyle bir şey yaparsın? Nasıl kan dökersin?" demiş.

Hükümdar Şehyal: "Bırak bu sözleri de söyle bana hayatta mı o? Şayet hayattaysa getir bana, hepinizi serbest bırakayım. Yok eğer öldürmüşseniz onu seni

de evlatlarını da öldürürüm!" demiş. Hükümdar Ezrak: "Ey hükümdar yani bu insanoğlu sana benim oğlumdan daha mı kıymetli?" diye sormuş şaşkınlıkla. Bunun üzerine hükümdar Şehyal: "Senin oğlun zalimdi! Hükümdarların kızlarını, insanların çocuklarını kaçırıyor, derin kuyularda, yüksek duvarlı saraylarda tutuyordu!" demiş.

Hükümdar Ezrak buna karşılık söyleyecek bir şey bulamamış ve "O benim yanımda, sağ ve salim. Ancak önce barış anlaşması yapalım aramızda, sonra teslim ederim onu size" demiş. Bunun üzerine aralarında barış anlaşması imzalamışlar ve Seyfü'l-mülük'ü geri almışlar. Hükümdar Ezrak oğlu için diyet istemiş, hükümdar Şehyal istediğini vermiş. İş tatlıya bağlanınca ziyafetler hazırlatıp hep beraber eğlenmişler. Hükümdar Şehyal üç gün onların yanında kaldıktan sonra Seyfü'l-mülük'ü alıp annesinin yanına dönmüş.

Yaşlı kadın Seyfü'l-mülük'ü sağ salim görünce çok sevinmiş. Hükümdar Şehyal da Seyfü'l-mülük'ü sevmiş. Güzelliğini ve ahlakını beğenmiş. Seyfü'l-mülük hükümdara bütün başından geçenleri ve Bediatü'l-cemal ile yaşadıklarını anlatınca hükümdar annesine: "Anneciğim madem bu delikanlı kızım için bu kadar sıkıntıya göğüs germiş, ben de onu vermeyi kabul ediyorum. Al bu delikanlıyı Serendip'e götür. Orada büyük bir düğün yapın!" demiş.

Yaşlı kadın hemen cariyelerini toplamış, Seyfü'l-mülük'ü de alıp Devlet Hatun'un annesinin bahçesine gitmiş. Oraya bir çadır kurduran Bediatü'l-cemal ve Seyfü'l-mülük oturup birbirlerine neler yaptıklarını anlatmışlar. Seyfü'l-mülük Ezrak'ın adamlarının kendisini nasıl kaçırdıklarını, nasıl ölümle burun burna geldiğini ve sonrasında nasıl zindana atıldığı anlatmış ayrıntısıyla.

Devlet Hatun'un babası Tacü'l-Mülük, Bediatü'l-cemal ile Seyfü'l-mülük'ün nikâhlarını kıydırıp güzel

bir düğün ziyafeti vermiş. Seyfü'l-mülük yerinden kalkıp hükümdarın önünde yerleri öpmüş ve "Efendim, sizden bir ricam var ama geri çevirirsiniz diye korkuyorum" demiş. Hükümdar Tacü'l-Mülük: "Vallahi sen bana öyle büyük bir iyilik yaptın ki canımı istesen veririm!" demiş. Bunun üzerine Seyfü'l-mülük: "Efendim, kızınız Devlet Hatun'u kardeşim Said'e verin, hepimiz sizin köleniz olalım" demiş. Tacü'l-Mülük: "Seve seve" demiş ve devlet büyüklerini bir kez daha toplayıp kızı Devlet Hatun ile Said'in nikâhlarını kıydırmış. Şehrin her yanını süslemiş, insanların başından altın ve gümüşler serpmişler.

Aradan kırk gün geçmiş. Bediatü'l-cemal Seyfü'l-mülük'e "Şehzadem, kalbinde hasret kaldı mı herhangi bir şeye karşı?" diye sormuş. Seyfü'l-mülük: "Hâşâ, Allah bana muradımı verdi, neye hasret duyacağım başka. Yalnız Mısır'a gitmek, anne babamı görmek isterim. Bunca zamandır haberim yok sağlar mı değiller mi" demiş.

Sonra Said ile birlikte yanlarında bir grup adamla Mısır'a gitmişler. Orada anne babalarına kavuşup bir vakit beraber kaldıktan sonra Serendip'e geri dönmüşler. Her biri bir diğerini çok özlemiş imiş.

Seyfü'l-mülük Bediatü'l-cemal ile, Said ise Devlet Hatun'la güzel bir yaşam sürmüş. Ağızların tadını bozan, toplulukları ayıran ölüm gelinceye kadar hep beraber mutlu mesut yaşamışlar.

Basralı Kuyumcu Hasan'ın Hikâyesi

Eski zamanlarda, Basra'da bir tüccar yaşarmış. Bu tüccarın iki oğlu varmış. Bir gün tüccarın vadesi dolmuş, ardında birçok mal bırakarak göçüp gitmiş. Oğulları babalarını defnedip son görevlerini de yerine getirdikten sonra malları bölüşmüş ve kendilerine düşen mallarla iki ayrı dükkân açmışlar. Biri bakırcı olmuş, öteki kuyumcu. Bir gün kuyumcu olan ki adı

Hasan'mış dükkânında otururken yabancı bir adam gelmiş çarşıya. İnsanların arasından geçip kuyumcu Hasan'ın dükkânına girmiş. Onun yaptığı işleri inceleyip zanaatındaki maharetinden hoşnut kalmış. Yabancı adam onun işlerini incelerken, o elindeki eski bir kitapla ilgileniyormuş. İkindiye doğru dükkâna doluşup yabancı adamı seyreden ahali dağılınca adam Hasan'a: "Evladım, senin baban yok, benim de oğlum. Ben öyle bir zanaat biliyorum ki dünya da onda iyisi yoktur" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

775. GECE

Hükümdarım, yabancı adam sözlerini şöyle sürdürmüş: "İnsanların çoğu bu ilmi benden öğrenmek istedi, ama ben kimseye vermeye razı olmadım, sadece kendime sakladım. Şimdi seni kendi oğlum gibi bilecek ve fakirlikle arana bir perde gereceğim. Bu sanatı öğrendikten sonra artık ateşin başında çalışmana, para kazanmak için yorulmana gerek kalmayacak."

Hasan adamın bu sözlerini duyunca heyecanla atılmış: "Ne zaman öğreteceksiniz efendim?" diye sormuş. Adam: "Yarın tekrar geleceğim. O zaman sana saf altın yapmayı öğreteceğim" diye yanıtlamış onu ve sevinçten havalara uçan Hasan'la vedalaşıp dükkândan ayrılmış.

Hasan dosdoğru eve, annesinin yanına gitmiş. Selam verip sofraya oturmuş. Sofrada annesine yaban-

cı adamla aralarında geçenleri büyük bir heyecanla, sevinçten aklı başından giderek anlatmış. Annesi: "Aman evladım, hiç tanımadığın bir insana güvenme öyle! Hilekâr, düzenbaz olur böyleleri, simyacılığı öğreteceğiz diye kandırırlar insanları, sonra da bütün mallarını mülklerini alıp bir güzel yerler!" diyerek oğlunu uyarmaya çalışmış. Ancak Hasan: "Anacığım, biz zaten fakir insanlarız, bir lokmacık bir şeyimiz yok ki onu elimizden almak için bizi kandırmaya çalışsın. Hem bu adam pek muhterem bir ihtiyar, hal ve hareketlerinden belli. Allah gönderdi onu bize" demiş. Annesi bakmış oğlu laf dinlemiyor, susmuş.

Hasan ise sürekli yabancı adamı ve kendisine öğreteceği ilmi düşünüyormuş. Öyle ki gece boyunca gözüne bir damla uyku girmemiş, sevincinden sabaha kadar bir o yana bir bu yana dönmüş durmuş. Sabah hemen kalkıp dükkâna gitmiş. Yabancı adam da peşinden gelmiş. Hasan hemen yerinden fırlayıp adamın elini öpmek istemiş ama adam bunu kabul etmemiş. "Haydi bakalım Hasan, şimdi eritme potasını getir ve ateşi körükle. Hemen işe koyulalım" demiş. Hasan adamın dediklerini yapınca bu sefer de "Yanında bakır bir şey var mı?" diye sormuş. Hasan: "Kırık bir tabak var" deyince onu getirip iyice küçük parçalara ayırmasını söylemiş. Hasan adamın dediklerini yapıp bakır tabağı küçük parçalara ayırmış ve potaya atıp ateşi körüklemiş. Bakır kap iyice eriyinceye kadar ateşi körüklemeye devam etmiş. Bakır artık tamamen eriyip su gibi olunca adam sarığının arasından bir parça katlanmış kâğıt çıkarmış. Kâğıdı açmış, içindeki safran gibi sarı tozdan yarım dirhem miktarı alıp hâlâ ateşin üzerinde olan potanın içine atmış. Atar atmaz potadaki erimiş bakırın rengi değişip sararmış, bir külçe altın olmuş.

Hasan bunu görünce gözlerine inanmamış, sevinçten aklı başından uçacakmış neredeyse. Hemen külçe

altını alıp evirip çevirerek incelemeye koyulmuş. Soğuk suya tutup bir daha bir daha bakmış. Sonra adamın ellerine sarılmış öpmek için ama adam yine kabul etmemiş, "Bu külçeyi al, çarşıya gidip sat ve parasını alıp hemen gel. Kimseye tek kelime söyleme sakın ha!" demiş.

Hasan hemen almış altın külçesini ve simsara koşmuş. Simsar on bin dinardan açmış satışı, çıka çıka on beş bine kadar çıkmış ve o fiyata satılmış. Hasan paraları aldığı gibi eve gitmiş. Annesine bütün olanları anlatmış ve "Anacığım vallahi öğrendim artık bu sanatı" demiş. Annesi bir la havle çekmiş, oğlunun bu sözlerine gülüp geçmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

776. GECE

Sonra Hasan evdeki havanı alıp dükkâna gitmiş. Kendisini bekleyen yabancı adamın önüne koymuş. Adam: "Evladım, ne yapmayı düşünüyorsun bu havanla?" diye sorunca, cahilce: "Haydi, onu da ateşe sokup altın yapalım" demiş. Yabancı adam gülüp "Evladım aklını mı kaçırdın sen? Bir günde çarşıya iki külçe altın götürürsen insanlar ne düşünür? İnsanları kışkırtıp öldürtmek mi istiyorsun bizi? Şunu aklına iyice sok, bu sanatı senede yalnızca bir kez yaparsın! Zaten yaptığın da bütün bir sene yeter sana" demiş.

Hasan: "Haklısınız efendim, doğru söylediniz" demiş. Sonra kalkıp ateşi körüklemeye başlamış. Yaban-

cı adam: "Ne yapıyorsun?" diye sorunca Hasan: "Bari bana simyayı öğretin" demiş. Adam: "La havle ve la kuvvete illa billah! Evladım sen ne aklı kıt bir insanmışsın, hiç de simyaya layık değilmişsin. Bu ilim öyle ayaküstü, çarşıda pazarda öğretilecek bir ilim değil. Burada yapacak olursak insanlar bunlar simyacı, altın yapıyorlar diyerek hemen gider halifeye haber verirler de halife başımızı uçurtur" demiş ve eklemiş: "Şayet öğrenmek istiyorsan kalk benim evime gidelim, orada öğreteyim sana."

Hasan hemen razı olmuş. Dükkânının kapısını kilitleyip adamın peşine düşmüş. Ancak yolda giderken annesinin sözleri aklına gelmiş, içine bir kurt düşmüş. Başını önüne eğip dalgın dalgın yürümeye başlamış. Onun bu hallerini gören adam: "Benim evime gelmeye çekiniyorsan haydi senin evine gidelim, orada öğreteyim sana" demiş. Hasan "Tamam amca öyle yapalım" demiş sevinçle. Hasan'ın evine gitmişler.

Hasan önden gidip annesinin yanına girmiş. Yabancı adamın kendisiyle birlikte geldiğini ve kapının önünde beklediğini haber vermiş. Kadıncağız kalkıp evi derlemiş toparlamış, sonra da rahat çalışsınlar diye çıkıp komşuya gitmiş. Annesi gidince adamı içeri buyur eden Hasan onu orada bırakıp çarşıya gitmiş, yiyecek bir şeyler alıp gelmiş. Aldıklarını adamın önüne koyup "Buyurun efendim, yiyin! Aramıza ekmek, tuz hakkı girsin! Bilirsiniz aradaki ekmeğe ihanet edenden Allah alır intikamını!" demiş.

Adam onun bu sözlerine karşılık tebessüm edip "Doğru dedin evladım" demiş ve eklemiş: "Kim biliyor ki artık ekmeğin tuzun hakkını?" sonra oturup beraberce yemiş, iyice doymuşlar. Adam: "Evladım, bari biraz da tatlı getir" demiş. Hasan bir koşu çarşıya gidip on çeşit tatlı alıp gelmiş. Adam tatlıları yiyip de "Evladım senin gibisi insanlar arasında az bulunur, sen sır verilecek adamsın, sağ olasın" deyince Hasan pek

sevinmiş. Adam "Haydi, şimdi hazırla malzemeleri!" demiş. Hasan baharda çıkarılan tay gibi fırlayıp gitmiş dükkâna, gerekli olan malzemeyi alıp geri gelmiş.

Adam sarığını kıvrımları arasından kâğıt parçasını çıkarmış ve Hasan'a: "Hasan evladım, şayet sen benim katımda evladım gibi değerli olmasaydın simyayı öğretmezdim sana. Çünkü altın yaptığım iksirden çok az kaldı gördüğün gibi. Ama şimdi sana her şeyi öğreteceğim. İyi dinle. Her on rıtıl için bu kâğıttaki karışımdan yarım dirhem miktarı katman gerek! O zaman on rıtıl saf altın elde edersin! Şimdi bu kâğıdın içinde çok az karışım kaldı, ama bitince ben sana yine yapacağım" demiş.

Hasan kâğıdı alıp bakınca içinde bir önceki sefer gördüğünden daha sarı ve yumuşak bir toz olduğunu görmüş. "Amcacığım bu toz neyle yapılıyor?" diye sormuş. Adam onun bu sorusuna gülüp "Tuhaf sorular sorma! Ben çalışırken sessizce izle!" demiş. Sonra evdeki bakır kaplardan birini alıp ufak parçalara ayırmış. Potada iyice erittikten sonra kâğıttaki tozdan içine katmış ve erimiş maden anında bir külçe altına dönüşmüş.

Hasan yine hayretler içinde kalmış gördükleri karşısında. Sevinçten aklı başından gitmiş. O böyle altınla ilgilenirken adam sarığının kıvrımları arasından bir file verilse geceler ve gündüzler boyu uyutabilecek miktarda afyon çıkarmış el çabukluğuyla. Oradaki tatlılardan birinin arasına koymuş. Sonra Hasan'a dönüp: "Evladım seni pek sevdim, canımdan da malımdan da kıymetli oldun benim için. Benim bir kızım var seni onunla evlendirsem ne dersin?" demiş. Hasan: "Ben sizin köleniz oldum artık, ne derseniz Allah katından gelmiş gibi kabul ederim dediklerinizi" diye cevap vermiş. Bunun üzerine adam: "Evladım, o halde biraz sabırlı ol, hayırlı güzel şeyler yaşayacaksın inşallah" deyip elindeki tatlıyı uzatmış. Hasan adamın uzattığı tatlıyı alıp elini öptükten sonra tatlıyı, içinde ne olduğunu bilemeden ağzına atmış. Yer yemez de tortop olup adamın önüne yığılmış. Adam onu bu halde görünce sevinmiş "Ağıma düştün köpek! Yıllardır seni arıyordum Hasan!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

777. GECE

Adam yerde baygın yatan Hasan'ın ellerini ve ayaklarını bağlamış. Sonra evdeki sandıklardan birini boşaltıp Hasan'ı bu sandığın içine koymuş. Bir diğer sandığı da boşaltıp Hasan'ın eşyalarını ve yaptığı altın külçelerini koymuş. Sonra çarşıya çıkıp bir hamal tutmuş ve bu iki sandığı limana taşıtmış. Limanda demir al-

mak için hazır bekleyen bir gemi varmış. Kaptanı bu yabancı adamı tanıyor ve demir almak için de onun gelişini bekliyormuş. Sandıkları hemen gemiye yüklemişler. Yabancı adam kaptana ve tayfalara "Haydi çabuk olun, halatları toplayın, yelkenleri indirin!" demiş. Rüzgâr yelkenleri şişirmiş, yola koyulmuşlar.

Bu arada Hasan'ın annesinin ne yaptığına bakacak olursak: Bir süre bekleyip de oğlundan ses çıkmayınca kalkıp eve gitmiş. Kapıyı açık bulup içeri girmiş. Ancak ne oğlu varmış ortada ne de sandıklar. Kadın oğlunun başına bir iş geldiğini anlamış hemen. Saçını başı yolup, yüzünü gözünü tırmalayarak "Vah yavrum vah!" diye feryat figan etmeye başlamış. Sonra bir yandan dizlerini dövüp bir yandan da şu dizeleri okumuş:

Sabrım azaldı bıkkınlığım çoğaldı
Sabır, ayrılığınla birlikte ayrıldı benden
Uyku gözüme girmemeye ant içti sanki
Hangi can dayanır böyle bir zilletle yaşamaya
Sen gittin terk ettiğin diyarlar yaban oldun
Tek dostum sendin, sıkıntıda dert ortağımdın
Sen dönünceye kadar tek bir gün bile olmayacak ki
İnsanlardan uzaklaşmayayım.

Kadıncağız sabaha kadar ağlayıp dövünmüş. Sabah sesini duyan komşular başına toplanmış ve ortalıkta göremedikleri oğlunu sormuşlar. Kadın oğlunun yabancı bir adamla arasında geçenleri anlatıp artık bundan sonra bir daha oğlunu hiç göremeyeceğini düşündüğünü söylemiş. Evin içinde dolana dolana ağlarken duvara iliştirilmiş iki satırlık bir şiir görmüş. Şöyle deniliyormuş:

Geceleyin rüyamın en derin yerinde bir hayal gördüm
Ev harabeye dönmüş, mezarlık ıraktan görünür olmuş gördüm

Zaten dertli olan kadın bir de bu dizeleri okuyunca tekrar dövünmeye başlamış "Ah yavrum! Haklısın, evimiz virane oldu sen gidince" diyerek ağıt yakmış. Komşuları kadını sakinleştirmeye çalışıp sabır telkin ettikten sonra birer birer evlerine dağılmışlar.

Hasan'ın annesi günler ve geceler boyunca kayıp oğlunun ardından gözyaşı döktükten sonra artık onun bir daha geri dönmeyeceğine kani olup evin ortasına bir mezar yaptırmış, mezar taşına da Hasan'ın kaybolduğu tarihi yazdırmış. O günden sonra bir an olsun ayrılmamış bu mezarın başından.

Annesi bu haldeyken biz tekrar Hasan'a dönecek olursak: Hasan'ı kandıran bu yabancı adam Mecusi imiş. Simyacı olan bu uğursuz lanet Mecusi Müslümanlardan nefret eder ve elinden geldiğince onları ortadan kaldırmaya çalışırmış. Adam tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Köpek oğlu köpektir o, dedesi de köpekti
Köpekten köpek olmayana fayda beklememek en iyisi

Bu melunun adı Behram el-Mecusi'ymiş. Her sene bir Müslümanı alıp kurban edermiş. Zavallı Hasan'ı da işte bu sebepten kandırıp kaçırmış. Yola çıktıkları o gün sabahtan akşama kadar çıkarmamış Hasan'ı bulunduğu sandıktan. Ertesi sabah güneş doğduğu vakit kölelere ve tayfalara emredip sandığı getirtmiş. Açıp içinden Hasan'ı çıkarmış. Ellerindeki ve ayaklarındaki bağları çözüp yüzüne biraz sirke sürmüş. Sonra burnuna toz tutup hapşırmasını sağlamış. Hasan hapşırıp da genzindeki afyondan kurtulunca kendine gelmiş.

Kendini böyle denizin ortasında bulup yabancı adamı da başında dikilmiş görünce anlamış oyuna getirildiğini. İçinden Allah'a sığınıp "Rabbim sana döndüm yönümü, başıma geleceklere karşı sabır ver

bana" demiş. Sonra Mecusi'ye dönüp tatlı bir dille: "Babacığım bu ne iş? Hani ne oldu aramızdaki ekmeğin tuzun hakkı? Nereye gitti ettiğimiz yemin?" demiş. Mecusi: "Köpek! Benim gibisine tuz ekmek söker mi sanıyorsun? Senin gibi dokuz yüz doksan dokuz genci öldürdüm. Sen de bininci olacaksın" demiş. Zavallı Hasan işte o an anlamış kaderin ağlarını örmeye başladığını.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

778. GECE

Hükümdarım, melun Behram el-Mecusi Hasan'a biraz su verip "Ateşe ve nura yemin olsun ki bu kadar çabuk ağıma düşmeni beklemiyordum. Ama ateş bana güç verdi. Kendisine kurban sunayım diye seni yakalamama yardım etti. Böylece seni ona kurban edeceğim o da benden razı olacak" demiş gülerek. Hasan onun bu sözlerine karşılık: "Ekmeğe ve tuza ihanet ettin!" diye bağırınca Mecusi okkalı bir tokat indirmiş Hasan'ın suratına. Hasan tokadın etkisiyle ağzı burnu kan içinde baygın yığılmış bulunduğu yere. Kendine geldiğinde gözyaşları yanaklarından usul usul süzülüyormuş.

Mecusi kölelere bir ateş yakmalarını emretmiş. Hasan: "Ne yapacaksın ateşi?" diye sorunca: "Bu ateş benim kendisine taptığım, aydınlığın ve karanlığın sahibidir. Şayet sen de benim dinime girer, benim taptığıma taparsan kızımı seninle evlendirir, malımın

yarısını sana veririm" demiş. Hasan onun bu teklifine bağırıp karşı çıkınca Mecusi: "Seni köpek Arap seni! Benim dinime girmeyi kabul etmiyor musun yani?" demiş. Hasan yine kabul etmediğini söyleyince de kendisi geçip ateşin önünde secde etmiş. Sonra da kölelere Hasan'ı yüz üstü yere yatırmalarını emretmiş. Köleler denileni yapınca da yerde upuzun yatan Hasan'ı kırbaçlamaya başlamış. Hasan bağırıp yardım istemiş, feryat figan etmiş ama ne kimse feryadına kulak vermiş, ne de yardımına gelmiş. Bir yandan gözyaşları sicim gibi yanaklarından akıyor bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Allah'ım senin verdiğin hükme sabretmek gerekir.
Eğer sen benim bu halimden razıysan ben sabredenlerdenim.
Bana zulmettiler, haksızlık yaptılar, haddi aştılar.
Umulur ki sen ihsanınla yaptıklarımı bağışlarsın.

Mecusi Hasan'ı kırbaçlamayı bırakınca onu yattığı yerden doğrultup kölelerine yiyecek bir şeyler getirmelerini emretmiş. Ancak Hasan getirilen şeyleri yememiş.

Mecusi gece gündüz Hasan'ı dövüyormuş. Hasan hiç sesini çıkarmıyor, sadece Allah'a yalvarıyormuş. Aradan üç ay geçmiş. Bir gün Allah bunlara çetin fırtınalar göndermiş. Gökyüzü kapkara bulutlarla dolmuş, deniz kabarıp köpürmüş. Geminin kaptanı "Bu zavallı çocuğun ahı tuttu. Adamlar aylardır işkence edip duruyorlar zavallıya. Allah katında helal değil bu yaptıkları!" demiş. Hep beraber saldırmış ve Mecusi'nin kölelerini öldürmüşler.

Mecusi kendisinin akıbetinin de böyle olacağından korkup hemen Hasan'ın üstündeki eski püskü kıyafetleri çıkarıp yenilerini giydirmiş. Onunla barışıp ülkesine geri götüreceğini vaat etmiş. "Bu yaptıklarım-

dan ötürü gücenme sakın bana" demiş. Hasan: "Sana artık nasıl güvenebilirim bu kadar yaptığın şeyden sonra" deyince: "Evladım, kabahat olmasa bağışlamak diye bir şey olur muydu? Ben bütün bu yaptıklarımı senin sabrını sınamak için yaptım. Simyayı ancak sabırlı olanlar öğrenebilir çünkü" demiş. Kaptan ve tayfalar Hasan'ın kurtulduğuna çok sevinmişler. Hasan da Allah'a kendisine gönderdiği yardımdan ötürü şükretmiş.

Deniz durulmuş, bulutlar dağılmış. Gemi yoluna devam etmiş. Sonunda üç ay daha denizde yol aldıktan sonra bir karaya varıp demir atmışlar. Burası sarı, siyah, mavi, beyaz ve diğer bütün renklerde taşlarla dolu bir kıyıymış. Mecusi yerinden doğrulup "Haydi Hasan! Vardık varmak istediğimiz yere" demiş.

Gemiden inmişler kaptanla vedalaşıp "Allah yolunuzu açık etsin" dedikten sonra ormanlık bölgeye doğru gitmiş ve gözden kaybolmuşlar. Mecusi burada cebinden küçük, bakır bir davul ve üzerine altınla bazı tılsımlar işlenmiş bir tokmak çıkarıp davulu çalmaya başlamış. O esnada yer yarılmış ve içinden bir toz bulutu çıkmış. Bunu gören Hasan çok korkmuş. Mecusi'ye güvenip buralara kadar peşinden geldiğine bin pişman olmuş, korkudan beti benzi atmış. Onun bu halini gören Mecusi "Evladım, ateşe ve nura yemin olsun ki artık benden yana korkulacak bir şey kalmadı. Şayet işime yaramayacak olsaydın seni o gemiden hiç indirmezdim bile. Bu toz bizi gideceğimiz yere götürecek, hiç sıkıntı çekmeden yolculuk edeceğiz" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

779. GECE

Hükümdarım, Mecusi böyle dedikten az sonra toz bulutu dağılmış ve ortaya üç tane binek çıkmış. Birine Mecusi binmiş, birine Hasan, birine de yüklerini yüklemişler. Yedi gün boyunca yol almış, genişçe bir vadiyi artlarında bırakmışlar. Sonunda dört kırmızı altın sütun üzerine dikili bir kubbe görmüş, altına girip gölgesinde yemiş içmiş, dinlenmişler.

Bir ara Hasan uzakta yüksekçe bir şey görmüş. "O nedir amca?" diye sormuş. Mecusi: "Saray!" diye cevap vermiş. Hasan: "Niye oraya gidip biraz dinlenmiyoruz?" diye sormuş, Mecusi kızıp: "Hatırlatma bana orayı! Orada yaşayanlar benim düşmanlarımdır! Hiç hoş şeyler geçmedi onlarla aramızda!" demiş. Sonra davulunu çıkarıp çalmış ve binekleri tekrar toz bulutu arasından ortaya çıkmış.

Yedi gün boyunca yol almışlar. Sekizinci gün Mecusi bir ara Hasan'a: "Nereye bakıyorsun?" diye sormuş. Hasan: "Şu doğu ile batı arasındaki bulutlara bakıyorum" diye cevap verince, "O gördüğün bulut değil, bulutları delen büyük bir dağ! O kadar yüksektir ki bulutlar onun tepesine çıkamaz da etrafında dağılır. Üstüne bulutların gölgesi düşmez asla. Aradığımız yer işte bu dağdı! Seni bunun için getirdim buraya! Benim işimi ancak sen görebilirsin!" demiş.

Hasan bunu duyunca ve o koca dağı görünce canından bezmiş, "İnandığın tanrılar aşkına ne var onun tepesinde senin işine yarayacak?" demiş bıkkınlıkla. Mecusi: "Simya ancak üzerine bulutların gölgesi düşmeyen yerden toplanan bazı otlarla yapılır. O otları aldığımızda göstereceğim sana nasıl yapılacağını" diye yanıtlamış onu. Hasan korkusunda sesini çıkaramamış "Tamam efendim" deyip susmuş. Hayattan bık-

mış o an. Annesini, ailesini, vatanını özlemiş. Annesinin sözünü dinlemediğine bin pişman olmuş. Sonra şu dizeleri okumuş:

Tefekkür et Rabbinin işini
Nice mutluluklar yaşattı sana
Ümidini kesme talihsizlikler karşısında
Tahmin etmediğin nice hayırlar barındırır ardında

Gide gide dağın eteklerine varmış, orada durmuşlar. Dağın yakınlarında bir saray varmış. Hasan: "Bu saray kimin?" diye sormuş. Mecusi: "Orası cinlerin, yamyamların, şeytanların mekânıdır!" demiş ve bineğinden inip Hasan'a da inmesini emretmiş. Sonra Hasan'ı başından öpmüş ve: "Sana yaptıklarımdan ötürü bana darılma sakın! Ben dağa çıkarken seni koruyacağım o saraydakilere karşı. Sen de bana yemin et birbirimize ihanet etmeyeceğimize" demiş. Hasan: "Tamam öyle olsun" diye karşılık vermiş.

Sonra Mecusi cebinden biraz un, biraz da arpa çıkarmış. Arpayı ezip una karıştırmış, içine su katıp hamur yapmış. Hemen orada bir ateş yakıp elde ettiği hamuru pişirmiş, ekmek yapmış. Ardından davulunu ve tılsım işlemeli tokmağını çıkarıp çalmış. Ortaya çıkan bineklerden birini seçip kesmiş, derisini yüzmüş.

Sonra Hasan'a dönüp: "Şimdi beni iyi dinle evlat! Şimdi seni bu deriye sarıp bağlayacağım. Gözükür bir yere koyup kenara çekileceğim. O zaman yırtıcı kuşlar gelip deriyi, tabii içindeki seninle birlikte alacak, dağın tepesine götürecekler. O zaman bıçağını çıkarır, deriyi keser ve içinden çıkarsın. Seni gören kuşlar korkup kaçarlar. O vakit bana seslen. Ben sana ne yapacağını söyleyeceğim" demiş.

Hasan kabul etmiş dediklerini. Mecusi pişirdiği ekmekleri yanına verip onu deriye sarmış. Sonra kena-

ra çekilip beklemeye başlamış. Az sonra gerçekten de yırtıcı kuşlar gelmiş, deriyi alıp dağın tepesine uçmuşlar. Hasan kuşların dağın tepesine konduklarını anladığında bıçağıyla deriyi parçalayıp içinden çıkmış. Aşağıya Mecusi'ye seslenmiş. Mecusi öyle bir sevinmiş ki sevincinden oynamaya başlamış.

Sonra Hasan'a: "Arkanda ne var söyle bana!" diye bağırmış. Hasan arkasını dönüp bakınca bir sürü odun görmüş. Mecusi'ye gördüklerini söylemiş. Mecusi: "Tamam işte aradığımız onlar! Onları simyada kullanacağız. Şimdi sen onlardan altı demet yapıp at bana!" demiş. Hasan adamın dediklerini yapıp altı demet odunu aşağıya atınca Mecusi: "Hey köpek! Seninle işim bitti artık! Şimdi istersen orada otur ölümü bekle, istersen kendini dağdan atıp ölüme tez kavuş!" demiş ve oradan ayrılmış.

Hasan bu sözleri duyunca "La havle ve la kuvvete illa billah! Köpek adam beni kandırdı!" deyip dövünmeye başlamış. Bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Allah bir işin olmasını dilerse
Gözü, kulağı, aklı olan kişinin
Kulakları sağır, kalbi kör olur
Aklı tereyağından kıl çeker gibi çekilip alınır
Allah'ın hükmü gerçekleşince
Geri verilir aklı ona, ibret alsın diye
Olan olunca deme neden böyle oldu
Allah takdir buyurdu da ondan öyle oldu

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

780. GECE

Hükümdarım, Hasan en sonunda yerinden doğrulup sağına soluna bakınmış. Hiçbir kurtuluş yolu olmadığını görünce bu dağ başında ölüp gideceğini düşünmüş. Dağın öte yanına gidip aşağı bakmış. Bu taraf, azgın dalgaları olan masmavi bir denize bakıyormuş. Dalgaların her biri bir dağ büyüklüğündeymiş. Hasan bulunduğu yere çömelip Kuran'dan kolayına gelen birkaç sure okumuş. Sonra "Allah'ım işimi sana havale ettim. Ya kurtar beni bu sıkıntılardan ya da öldür!" diye dua etmiş. Ardından kendi cenaze namazını kılıp dağdan aşağı atlamış.

Allah takdir buyurmuş, dalgalar Hasan'ı yutmamış, sağ salim kıyıya taşımış. Hasan sevinçle şükretmiş Allah'a. Sonra kalkıp etrafı kolaçan etmeye başlamış. Önce Mecusi ile beraber geldiklere yere ulaşmış. Oradan bir saat kadar yürüyüp büyük saraya ulaşmış. Bu saray Mecusi'nin kendisini "Düşmanlarım yaşıyor orada!" diyerek uyardığı saraymış.

Hasan kendi kendine "Gireyim bakayım şu saraya. Kim bilir belki bir kurtuluş yolu bulurum" demiş. Sarayın kapısına gelince açık olduğunu görüp içeri girmiş. İçeride bir avlu varmış. İki tane ayın on dördü gibi kız avluda oturmuş, satranç oynuyorlarmış. İçlerinden biri başını kaldırıp da Hasan'ı görünce sevinçle haykırmış "Bu bir insan! Mecusi bu sene de bunu getirmiş demek ki!" demiş. Hasan bu sözleri duyunca kendini kızın ayaklarının dibine atmış bir yandan hüngür hüngür ağlıyor bir yandan da: "Evet hanımefendi o benim! O zavallı benim!" diyormuş.

Küçük olan kız ablasına dönüp "Sen de şahidim ol vallahi bu insan artık benim kardeşimdir; o ölürse ben de ölürüm, yaşarsa ben de yaşarım. Sevinirse se-

vinir, üzülürse üzülürüm" demiş. Sonra Hasan'ı elinden tutup kaldırmış alıp saraya sokmuşlar. Üzerindeki eski kıyafetleri çıkartıp hükümdarlara yaraşır gösterişli elbiseler vermişler. Sonra türlü çeşit yiyecekler getirip güzel bir sofra kurmuşlar. Kendileri de Hasan'la birlikte oturup yemişler. Ardından Hasan'a: "Anlat bakalım o büyücü fasık neler yaptı sana. Eline düşüşünden kurtuluşuna kadar neler geçti başından? Biz de sana onun hakkında bildiklerimizi anlatırız. Bir daha karşılaşacak olursan daha dikkatli davranırsın ona karşı" demişler.

Hasan kızların bu iyiliklerini görünce onlara güvenmiş, içi rahat etmiş. Korkusundan kurtulup kafası rahat etmiş. Başından geçenleri ayrıntısıyla anlatmış. Kızlar: "Bu sarayı gördüğünde ona sarayın kime ait olduğunu sordun mu?" diye sormuşlar. "Evet, sordum ve onun sahiplerini sevmem, şeytandır onlar, dedi" demiş. Kızlar bu duyduklarına çok kızmışlar, "Bizi

şeytan mı yaptı o kâfir?" demişler öfkeyle. Hasan: "Evet aynen öyle dedi" demiş. Bunun üzerine küçük olan "Vallahi onu öldüreceğim, sanki dünyadan öylesine gelip geçmiş bir rüzgâr olacak!" demiş. Hasan: "O böylesine zorba bir sihirbazken ona nasıl ulaşacaksın ki öldüresin?" diye sormuş. Kız: "O, adına müşeyyed dediğimiz bir bahçede yaşar. Göreceksin çok yakında öldüreceğim onu!" demiş.

Sonra ablası kız kardeşine dönüp: "Hasan'ın o melun köpek hakkında söylediği her şey doğru. Şimdi de sen ona bizim yaşadıklarımızı anlat ki her şey aklına iyice yerleşsin" demiş. Bunun üzerine küçük olan anlatmaya başlamış: "Bizim babamız şanı yüce cin hükümdarlarındandır. Orduları, askerleri, nedimleri, birbirinden yiğit yardımcıları vardır. Allah ona yedi kız evlat verdi. Ancak babamız o kadar gururlu ve kendini üstün gören kıskanç birisidir ki bizi hiç kimseyle evlendirmek istemedi. Bir gün vezirlerini ve nedimlerini toplayıp 'İnsanların ve cinlerin ulaşmayacağı kuş uçmaz kervan geçmez bir yer biliyor musunuz? Ancak ağacı çok, suyu bol bir yer olsun' dedi. 'Öyle bir yeri ne yapacaksınız?' diye sordular. 'Kızlarım için istiyorum' diye cevap verdi. Bunun üzerine 'Efendim, sizin kızlarınıza ancak, Süleyman nebi zamanında yaşayan bir ifritin yaptığı Bulut Dağı Sarayı yaraşır. O ifritten sonra ne insan ne de cin kimse yaşamamış orada. Çünkü yol, iz kalmamış ortada. Etrafı da meyveli ağaçlar ve suyu bol nehirlerle doluymuş. Nehirlerin suyundan içen abraş olsun kör olsun hemen şifa bulurmuş' dediler. Bunun üzerine babam bizi bu saraya gönderdi. Yanımıza askerinden katıp ihtiyacımız olan şeyleri de getirtti. Babam içimizden birini görmek istediğinde askerlerini göndertip götürtür. Muhabbet edip hasret giderdikten sonra da geri gönderir. Şimdi diğer beş kardeşimiz ava gitti. Burada çok fazla av hayva-

nı var. Biz ikimiz yemek hazırlamak için kaldık. Bu şekilde nöbetleşe kalıyoruz. Allah'tan bize oturup muhabbet edeceğimiz bir insan evladı göndermesini istiyorduk, çok şükür seni gönderdi. İçini rahat, yüreğini ferah tut, burada bir sıkıntı ulaşmaz sana."

Hasan çok sevinmiş: "Sıkıntıları uzaklaştıran, yüreklere merhameti koyan Allah'a şükürler olsun" demiş. Kızlar onu sarayda bir bölmeye götürüp orada kalabileceğini söylemişler. Aradan bir saat geçince diğer kızlar da avdan dönmüşler. Kız kardeşleri onlara Hasan'dan bahsedince çok sevinmişler. Hemen Hasan'ın bölmesine gitmiş, selam verip kurtuluşundan ötürü onu tebrik etmişler. Hasan kızların yanında çok mutluymuş. Onlarla beraber ava çıkıyor, avladıklarını kesip pişiriyor, yiyip içip gününü gün ediyormuş. Sonunda yaraları kapanmış, gücü kuvveti yerine gelmiş, sağlığı sıhhati düzelmiş. Kızlar da onun gönlünü hoş tutuyor, onunla tatlı dille konuşup yüreğini ferahlatıyorlarmış. Kızlar onu mutlu ettikçe o da kızları mutlu ediyormuş.

En küçük kız, kardeşlerine Behram el-Mecusi'nin kendilerine şeytan dediğinden bahsetmiş. Kızlar çok kızmış ve onu öldürmeye ant içmişler. Aradan bir yıl geçmiş. Bir gün Mecusi güzel yüzlü, Müslüman bir delikanlıyla beraber gelmiş. Delikanlının elleri bağlıymış. Çok fazla işkence gördüğü belliymiş. Gelip Hasan'ın kızlarla beraber kaldığı sarayın yakınında konaklamışlar. O esnadan Hasan nehir kenarındaki bir ağacın gölgesinde oturuyormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

781. GECE

Hasan, Mecusi'yi görünce rengi atmış, kalbi sıkışmış, bacakları titremiş. Hemen kızlara gidip "Kardeşlerim, bana yardım edin bu melunu öldüreyim. İşte kendi ayaklarıyla geldi elimize düştü. Yanında da Müslüman bir genç var yine. Büyüklerden birinin çocuklarından belli. İşkence edip duruyor ona. O melunu öldürüp hem yüreğime su serpmek, hem de zavallı delikanlıyı onun elinden kurtarmak istiyorum. Böylece zavallıyı ailesine, yerine yurduna, sevdiklerine kavuşturup sevap kazanmış olurum. Siz de bana yardım edin. Sadakanız olur. Allah karşılığını kat be kat verir" demiş.

Kızlar "Başımız gözümüz üstüne Hasan!" demişler ve zırhlarını giyinip yüzlerine peçelerini takmışlar. Kılıçlarını kuşanıp atlarına binmişler. Hasan'a da en iyilerinden bir at ve bir kılıç vermişler. Hiç beklemeden çıkıp Mecusi'nin yanına gitmişler. Mecusi bir deveyi kesip yüzmüş ve delikanlıya işkence ederek yüzdüğü bu derinin içine girmeye zorluyormuş.

Hasan Mecusi'ye arkadan, sessizce yaklaşmış, sonra: "Kolla kendini ey melun! Ey Müslümanların düşmanı, ateşe tapan köpek! Ey yoldan çıkmış, aydınlıktan ve şerden medet umup onlar adına yemin eden kâfir!" diye bağırmış.

Mecusi onun bu bağırışıyla birlikte korkudan yerinden hoplamış. Dönüp sesin sahibini görünce: "Sen nasıl kurtuldun evlat? Nasıl inebildin o dağın başından?" diye sormuş şaşkınlıkla.

Hasan: "Rabbim beni, senin gibi yol boyunca kuluna işkence eden düşmanından kurtardı! Artık elime düştün! Ne anan kurtarabilir bugün seni benden, ne de eşin dostun! Bugün artık aramızda misak da yok! Sen kendin dedin Allah ekmeğe ve tuza ihanet eden-

den intikamını alır diye, sonra da yine kendin ihanet ettin ekmeğe ve tuza. İşte şimdi Allah seni benim elime düşürdü ki ölümün elimden olsun!" demiş.

Mecusi: "Vallahi evladım sen benim için canımdan ve malımdan daha kıymetlisin" diyerek Hasan'ı ikna etmeye çalışsa da Hasan onu dinlemeyip kılıcını öyle bir saplamış ki adam o dakika can vermiş. Allah da onu varılacak en kötü yere yollamış.

Sonra Hasan, Mecusi'nin cebindeki küçük davulu ve tılsım işlemeli tokmağı alıp çalmış. Hemen o dakika şimşek hızıyla bir at gelmiş. Hasan, Mecusi'nin esiri olan delikanlıyı çözüp, yanına da azık vererek bu ata bindirmiş "Haydi, nereye istiyorsan git!" demiş. Allah'ın kendisini Hasan'ın eliyle kurtardığı delikanlı da Hasan'a teşekkür edip gitmiş.

Kızlar Hasan'ın etrafına toplanıp onun cesaretini, yiğitliğini övmüşler. Mecusi'yi öldürdüğü için de teşekkür üstüne teşekkür etmişler. "Sen Allah'ın razı olacağı bir iş yaptın!" demişler. Sonra hep beraber saraya dönmüş, yiyip içip eğlenmeye devam etmişler. Birden yerdeki tozlar havalanmaya başlamış. Kızlar Hasan'a "Ey Hasan haydi kendi bölmene gidip saklan! Ya da istersen çıkıp bahçelerde gez dolaş!" demişler. Hasan kendi bölmesinde saklanmayı tercih etmiş.

Bir saat kadar sonra toz bulutu dağılmış ve ardından denizler kadar askerleri olan bir ordu çıkmış, kızların yanına gelmişler. Kızlar askerleri güzel bir şekilde karşılamış, üç gün saraylarında ağırlamışlar. Askerlere ülkelerinde durumların nasıl olduğunu sormuşlar. Askerlerse "Hükümdarımızın sizden bir isteği var. Onu iletmek için geldik" demişler. Kızlar: "Nedir hükümdarın bizden isteği diye sorunca askerler de "Hükümdarlardan biri bir şenlik düzenlemiş, sizin de o şenliğe katılmanızı istiyor" demişler.

Kızlar: "Ne kadar sürecek bu şenlik? Kaç gün uzak kalacağız sarayımızdan?" diye sormuşlar. Askerler:

"Gidip gelmeniz iki ayı bulur" diye yanıtlamışlar. Bunun üzerine kızlar Hasan'ın yanına gidip onu durumdan haberdar etmiş, "Kardeşim artık burası senin de evin. Biz gelinceye kadar ye, iç, keyfine bak. Üzülüp tasalanma, buraya kimse gelemez. İçin rahat olsun" demişler ve bir anahtar uzatıp "İşte bu da bizim odaların anahtarı. Sende dursun ama sakın ola ki falanca odaya girme! Sana yarar bir şey yok zaten orada" diye eklemişler. Ardından da askerlerin yanına gitmiş ve onlarla birlikte saraydan ayrılmışlar.

Hasan sarayda tek başına kalınca canı çok sıkılmış. Yüreği daralmış, kederi artmış. Kızların ayrılığı onu çok üzmüş. Koskocaman saray dar gelmiş ona. Böyle bir başına oturdukça aklına hep kızlar geliyor, şu dizeleri okuyormuş:

Gökyüzü nazarımda daraldı tamamen
Sevdiklerim gittiğinden beri keder her anıma doldu
Onlardan sonraki tek arkadaşım hüzün oldu
Gözyaşlarım taşları oydu
Uyku gözüme haram oldu
Ne dersin, kader bizi buluşturur mu yine
Muhabbet eder miyiz yine günler geceler boyu

782. GECE

Hükümdarım, Hasan tek başına ava gidiyor, tek başına avlanıp avını tek başına kesiyor ve yine tek başına yiyormuş. Ama yaptığı bu şeyler ona o kadar sıkıcı gelmiş ve yalnızlıktan öyle usanmış ki bir gün kalkıp sa-

rayı köşe bucak dolaşmaya başlamış. Kızların bölmelerine girmiş. Orada görenlerin aklını başından alacak derecede güzel eşyalar varmış. Her birini teker teker incelemiş, ama yalnız olduğu için bu şeylerin hiçbiri ona zevk vermemiş. Böyle odadan odaya salondan salona gezip dolaşırken kız kardeşlerinin kendisine girmeyi yasakladıkları, hatta kapısına bile yaklaşmamasını emrettikleri odaya gelmiş. Kendi kendine: "Kardeşlerim kesin içeride bana zarar verecek bir şey olduğu için bu odaya girmemi engellemişlerdir. Ama ben güçlüyüm, her şeyle baş edebilirim. Hem isterse ucunda ölüm olsun, ne olacak ki" diye düşünmüş ve odanın kapısını açıp içeri girmiş.

İçeride tavana doğru yükselen Yemen akiğinden yapılmış bir merdivenden başka hiçbir şey yokmuş. Hasan merdiveni tırmanıp sarayın çatısına çıkmış. Bir yandan etrafı dolaşıyor, bir yandan da "Bu muydu yani bana yasakladıkları şey?" diyormuş. Bulunduğu yerden etraftaki dağları taşları, bağları bahçeleri seyrediyor, azgın dalgalarıyla kıyıyı döven denizin sesini ve Allah'ı tespih eden kuşların şarkılarını dinliyormuş. Sonra biraz daha sağda solda gezininceye karşısına dört direk üzerine kurulu bir saray çıkmış. Zemini elmas, yakut, zümrüt gibi çeşitli taşlarla döşenmiş, duvarları altın, gümüş, yakut ve yeşil zümrütten yapılma kiremitlerle örülüymüş. Çatısı sandal ağacı ve kamışlardan çakılmış, pencereleri kırmızı altın ve yeşil zümrütten yapılıymış. Her biri güvercin yumurtası büyüklüğündeki inci ve mücevherler pencere pervazlarını süslüyormuş. Ortada bir havuz, havuzun hemen yanı başında da kamıştan yapılmış, inciler ve mücevherle süslenmiş, altın ve diğer kıymetli madenlerle bezenmiş bir taht varmış. Etrafta kuşlar uçuşuyor, farklı bestelerde Allah'ı tespih ediyorlarmış. Öyle bir saraymış ki bir benzeri ne kisrada ne de kayserde bulunurmuş.

Hasan sarayın karşısına geçip altın ve mücevherlerle, inci ve yakutlarla yapılmış bu sarayı hayran hayran seyredip göz alıcı bahçelerde Allah'ı tespih eden ve onun böyle güzel şeyler yaratmaya kadir bir azimüşşan olduğunu kanıtlayan kuşların seslerini hayranlıkla dinlerken birden on tane kuş gelmiş, havuza doğru uçmuşlar.

Hasan kuşların su içmeye geldiklerini düşünüp korkup kaçmasınlar diye bulunduğu yere sinmiş. Kuşlar gelip büyükçe bir ağaca konmuşlar. Sonra etrafında uçuşmaya başlamışlar. İçlerinden biri diğerlerinden daha büyük ve çok daha güzelmiş. Diğerleri de zaten hep onun etrafında dönüp dolaşıyor, sanki

hizmetini görüyorlarmış. Hasan onların bu hareketlerine şaşırıp kalmış. Büyük olan diğerlerini gagalıyor, onlar da kaçışıyorlarmış. Sonra kuşlar gelip oradaki sedirin üzerine konmuş, üstlerindeki tüyleri pençeleriyle çıkarmışlar. Meğer bunlar birbirinden güzel, ayın on dördü gibi on tane kızmış; o üstlerindeki tüyden yapılma elbiselermiş. Tüy elbiselerini çıkarınca üstlerinden ipek elbiseler kalmış. Oturup birbirleriyle konuşmaya, gülüşüp oynaşmaya başlamışlar. Hasan onları görünce "Demek ki kardeşlerim bu kızlar yüzünden yasakladılar buraya gelmemi" diye düşünmüş kendi kendine.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

783. GECE

Hükümdarım, kızlar kendi aralarında böyle gülüşüp muhabbet ederken Hasan olduğu yerde dikilip yemeden içmeden ikindiye kadar onları seyretmiş. Sonra kızlardan en güzel olanı "Ey melikeler vakit akşam oldu! Yolumuz uzun! Hem buradan da sıkıldık artık! Haydi, kalkın gidelim!" demiş. Hepsi kalkmış, tüyden elbiselerini giyip tekrar kuşa dönüşmüş ve gökyüzüne doğru havalanıp gözden kaybolmuşlar.

Hasan onların ardından bakakalmış. Kendisini o kadar mutsuz hissetmiş ki kalkıp aşağı inmek istediği halde yerinden bile kıpırdayamamış. Gözyaşları yanaklarından usul usul süzülmeye başlamış. Bir vakit böyle ağladıktan sonra yerinden doğrulup takatsiz bacaklarıyla ağır ağır dönmüş geldiği yerlerden. Çatıya çıkan merdivenin bulunduğu odaya ulaşıp oradan çıktıktan sonra kapısını kilitlemiş ve saraydaki kendi bölmesine gitmiş. Kafasında o kadar çok düşünce varmış ki ne bir şey yiyesi gelmiş, ne de bir şey içesi. Sabaha kadar dövünüp ağlamış, gözüne bir damla uyku girmemiş.

Sabah olunca hemen kalkmış bir önceki gün gittiği yerden çatıya çıkıp saraya ulaşmış. Oturup beklemeye başlamış. Ancak akşama kadar yerinden kıpırdamadığı halde ne gelen olmuş, ne de giden. O kadar çok ağlamış ki bayılıp bulunduğu yere yığılmış. Bir vakit öyle baygın yattıktan sonra kendine gelmiş, kalkıp geldiği yollardan saraya, kendi bölmesine geri dönmüş. Gece olup karanlık iyice çökünce dünya sanki onu sıkmaya başlamış. Gece boyunca hiç durmadan ağlayıp dövünmüş. Güneş doğmuş, börtü böceği ısıtmış. Ancak Hasan ne yerinden kıpırdamış, ne de bir şey yiyip içmiş. Gecesi gündüzüne karışmış. Geceleri sarhoş, gündüz-

leri hasta gibi dolaşıyormuş. O bu düşünce denizinde çırpınıp dururken kendisini teselli edecek tek bir kişi bile yokmuş yanında.

Bir gün yine böyle derde tasaya batmış halde otururken sarayın çatısında keşfettiği yerde, yerdeki tozlar atların toynaklarıyla havalanmış. Hasan hemen aşağı inip saklanmış. Askerlerle beraber gelen kızlar atlarından inip saraya girmişler. Üstlerindeki savaş aletlerini ve zırhlarını soyunmaya başlamışlar. Ama en küçükleri daha fazla bekleyemeyip Hasan'ın bölmesine gitmiş. İçeri girip de onu bir deri bir kemik kalmış, sararıp solmuş, gözleri çukura kaçmış bir halde görünce neye uğradığını şaşırmış. Aklı başından gitmiş, telaşla ona doğru koşturup ne olduğunu, neden bu hallere düştüğünü sormuş, "Söyle bana kardeşim, ne olduğunu söyle ki sıkıntını gidermek için gerekirse canımı vereyim" demiş. Hasan kızın bu sözlerini de duyunca iyice kötü olmuş, yine başlamış ağlamaya.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi

784. GECE

Hükümdarım, kız: "Söyle bana ne zamandan beri bu haldesin? Ne zamandan beri gözyaşların böyle sular seller gibi yanaklarından akıyor. Allah için, aramızdaki sevginin hatırı için söyle bana ne oldu sana? Sırrını bana söylemekten çekinme! Biz yokken neler geldi başına ki yüreğini daraltti, gözyaşlarını tüketti?" diye ısrarla sormuş Hasan'a neler olduğunu.

Bunun üzerine Hasan: "Korkuyorum söylersem beni terk edersin de iyice kederimden ölürüm" demiş. Kız: "Hayır, yemin ederim canım bedenimden çıksa da bırakmayacağım seni!" deyince de başlamış anlatmaya yaşadıklarını. Yasak kapıyı nasıl açtığını, on tane kuş elbiseleri giymiş kızı nasıl gördüğünü, yemelerden içmelerden nasıl kesildiğini bir bir anlatmış ve hüngür hüngür ağlamaya başlamış.

Onun bu hallerini gören kızın yüreği merhametle dolmuş, oturup onunla birlikte ağlamış. Sonra "Kardeşim, kendini topla, ben senin yanındayım artık. Senin gönlünü etmek için canımı bile feda ederim. Uğruna ölecek olsam bile senin için bir hile düşüneceğim. Ama sakın ola ki kardeşlerime bu durumdan bahsetme! Sana o kapıyı açıp açmadığını soracak olurlarsa hiç yanına bile yaklaşmadığını, bizim yokluğumuzdan ötürü çok kederlendiğini, sadece bizi düşündüğünü söyle" demiş.

Hasan: "Tamam, doğru söyledin. Dediğin gibi yaparım" demiş yüreği ferahlamış bir şekilde. Kardeşinin kapıyı açtığını öğrenmesinden çok korktuğundan şimdi ona söylemiş olduğu için öyle bir rahatlamış ki canı bedenine geri dönmüş gibi hissetmiş. Böyle rahatlayınca aklına yemek içmek gelmiş, kardeşinden yiyecek bir şeyler istemiş.

Kız çıkıp ağlayarak kardeşlerinin yanına gitmiş. Onun bu halini gören diğer kızlar ne olduğunu sormuşlar şaşkınlıkla. O da Hasan'a üzüldüğünü, günlerdir midesine bir lokma ekmek girmediğini, çok hasta olduğunu söylemiş. Kızlar neden öyle olduğunu sorduklarında da: "Bizim yokluğumuzdan dolayı. Bizi çok özlemiş. Burada olmadığımız bir yıl bin yıl gibi gelmiş ona. Haksız da sayılmaz hani. Bir başına bıraktık onu buralarda. Kendisiyle muhabbet edeceği ve kendisini eğlendirip gönlünü hoş tutacak tek bir kişi olmadan yapayalnız geçirdi günlerini. Genç delikanlı nihayetinde, zoruna gitmiş yalnızlık. Kim bilir belki de anasını, memleketini hatırlamıştır. Anasının günler geceler boyu yokluğuna üzüldüğünü düşünmüştür. Biz de yoktuk ki yanında teselli edelim" demiş.

Kızlar onun bu sözlerini duyunca çok üzülmüşler "Vallahi haklı, kim olsa öyle olurdu" deyip hemen yanına gitmişler. İçeri girip de Hasan'ı öyle sararıp solmuş, eriyip gitmiş görünce ağlamaya başlamışlar. Haline acıyıp yanına oturmuş, gönlünü almaya, yüreğini ferahlatmaya çalışmışlar. Gittikleri yerdeki ilginç şeyleri, gelinle damat arasında geçenleri anlatarak eğlendiremeye çalışmışlar. Bir ay boyunca hiç yanından ayrılmamış, teselli etmeye, gönlünü almaya çalışmışlar. Hasan'ın bu haline en çok üzülen en küçük olanlarıymış.

Sonra bir gün kızlar ava gitmek istemiş ve yirmi günlük azık hazırlayıp atlarına binmişler. En küçüklerinin hazırlanmamış olduğunu gördüklerinde kendile-

riyle gelmeyecek mi diye sormuşlar. Kız: "Vallah, ben Hasan'ı bu halde bırakıp gitmek istemiyorum. Yanında kalıp iyileşinceye kadar ona bakmak istiyorum" demiş. Kızlar kardeşlerine bu özverisinden ötürü teşekkür edip "Ona iyi bak e mi?" diyerek yola koyulmuşlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

785. GECE

Hükümdarım, en küçük kız kardeşleri ayrıldıktan sonra iyice uzaklaştıklarından emin oluncaya kadar bir vakit beklemiş. Sonra kardeşi Hasan'ın yanına girip "Haydi, kalk o kuşları gördüğün yere gidelim" demiş. Hasan "Başım gözüm üstüne" deyip sevinçle yerinden kalkmış. Yasak kapıya gelip açmışlar. Merdivenleri çıkıp Hasan'ın daha önce gittiği yere gitmişler. Hasan orada kıza bütün gördüklerini, kızların kuş kılığında gelip nereye konduklarını, sonra neler yaptıklarını, özellikle en büyüklerinden bahsederek anlatmış. Onun bu anlattıklarından her şeyi anlayan kızcağızın beti benzi atmış, rengi sararmış. Hasan: "Kardeşim, ne oldu sana? Rengin sarardı! Tavrın değişti!" demiş.

Bunun üzerine kız başlamış anlatmaya: "Kardeşim, o gördüğün cin hükümdarlarından bir hükümdarın kızı ki bu hükümdar cin hükümdarlarının en büyüğüdür, babam dahil diğer bütün hükümdarlar ona tabiidir. Hiçbir hükümdarda onunki kadar çok asker, onunki kadar geniş topraklar, onunki kadar bol mal mülk yoktur. Kızları için –ki o gördüklerin onun

kızlarıydı– göz alabildiğince geniş, etrafını büyük bir nehrin çevrelediği mesirelik yaptırmış. Oraya ne insanlardan ne cinlerden kimse ulaşamaz. Kılıç kuşanmış, zırh giyinmiş eğitimli yirmi beş bin kızdan oluşan muhafızlar tarafından korunuyor. Her biri atına binip kılıcını kınından sıyırdı mı en cengâver bin askeri devirir. İşte bu hükümdarın her biri birbirinden cesur ve iyi süvari olan yedi kızı var. Gördüğün sarayı babası en büyük kızı için yaptırmış. O kardeşleri arasında en cesur, en kurnaz, en sihirbaz olanıdır. Öyle ki tek başına bütün hükümdarlığa bedeldir. O gördüğün tüyden elbiseleri uçmak için kullanıyorlar. Onlar cinlere mahsus bir sihirle yapılmış elbiselerdir. Şayet bu kızı istiyorsan biraz bekleyeceksin. Çünkü onlar oraya her ayın başında gelirler. Geldikleri vakit bir köşeye sinersin. Ama çok dikkatli olmalısın yoksa hem kendini hem de bizi canımızdan edersin. Onun için dediklerimi iyi dinle! Kızların seni göremeyeceği ama senin onları görebileceğin kadar yakın bir yere oturup bekle. Kızlar gelip üstlerindeki tüy elbiseleri çıkardığında onlara göstermeden büyük olanınkini al! Çünkü onu memleketine götürebilen şey o elbisedir. Şayet o elbiseye sahip olursan ona da sahip olursun. Ama dikkatli ol! Elbisesinin alındığını fark ettiğinde kandırmaya çalışır, elbisemi kim aldıysa versin, onun kulu kölesi olayım der. Sakın inanıp verme, o dakika öldürür seni! Kız kardeşleri onun elbisesinin çalındığını gördüklerinde yapacak bir şey olmadığı için onu burada bırakıp giderler. Sen de o elbiseyi saklarsın. Çünkü elbise sende olduğu sürece kız senin esirin olur. Ona elbisenin sende olduğunu da belli etme!" demiş.

Hasan kardeşinin kendisine bu öğrettiklerinden ötürü sevinmiş. Kalkıp kızı başından öpmüş. Beraberce aşağı inmişler. Ertesi gün kalkıp kapıyı açmış, merdivenleri tırmanıp yukarı çıkmış. Akşama kadar orada oturmuş. Kardeşi ona yiyecek, içecek ve temiz

kıyafetler getirmiş. Ertesi gün, daha ertesi gün, kısacası aybaşına kadar her gün orada beklemeyi sürdürmüş. Hilalin gökyüzünde göründüğü gün heyecandan bacakları titremiş. Kızlar gerçektende kuş elbiseleriyle çıkıp gelmişler. Sonra elbiselerini çıkarıp kendi aralarında gülüp konuşmaya başlamışlar.

Hasan her birini rahatça görebileceği bir yerde saklanıyormuş. Ama kızlar birbirleriyle gülüp konuşmakla meşgul olduklarından onu görmüyorlarmış. Sonra Hasan yavaş yavaş, onlara fark ettirmeden gidip en büyük kızın elbisesini almış, saklamış. Aradan biraz zaman geçip de kızlar elbiselerini giyinmeye başlayınca büyük kız kendi elbisesini bulamamış. Yüzünü gözü tırmalayıp üstünü başını parçalamaya başlamış. Kardeşleri heyecanla yanına gelmiş, ne olduğunu sormuşlar. Kız elbisesinin kayıp olduğunu söylemiş onlara. Hepsi de oturup ağlamaya, saçlarını başlarını yolmaya başlamışlar. Ancak akşam olunca ellerinden bir şey gelmediği, yapacak bir şeyleri olmadığı için büyük kızı orada bırakıp gitmişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

786. GECE

Hükümdarım, diğer kızlar uçup gözden kaybolunca kız: "Kim aldıysa elbisemi ona yalvarıyorum; elbisemi bana geri ver ki Allah sana benim hasretimi tattırmasın" demiş. Hasan kızın bu sözlerini duyunca kalkıp yanına gitmiş, tutup elinden aşağı indirmiş. Kızı ağlar halde

bırakıp kapıyı üstüne kapattıktan sonra kardeşinin yanına giderek olanları anlatmış, "Şimdi içeride elini yüzüne kapatmış ağlıyor" demiş. Bunun üzerine kardeşi kalkıp kızın yanına gitmiş. Hasan'ın dediği gibi kızı ağlar bulmuş. Önünde yerlere eğilip selamlamış.

Kız başını kaldırıp "Ey hükümdar kızı! Sizin gibiler hükümdar kızlarına böyle mi yapar? Babamın ne kadar büyük bir hükümdar olduğunu, diğer bütün hükümdarların ondan ne kadar korktuğunu biliyorsun. Bütün cinlerin, kâhinlerin, sihirbazların, şeytanların

onun emrinde olduğunu biliyorsun. Onun emri altındakilerin sayısını Allah'tan başkası bilemez. Hem sizin gibi cin hükümdarının kızları nasıl olur da bir insanoğlunu yanında tutar? Bizim sırlarımızı da kendi sırlarınızı da nasıl açarsınız bir insan evladına? Hem bu insan nasıl gelebildi bizim diyarımıza?" demiş.

Bunun üzerine Hasan'ın kardeşi: "Ey hükümdar kızı, bu insanoğlu pek mert biridir, diğerleri gibi değildir!" demiş. Kız onun bu sözlerini duyunca ellerinden kurtulamayacağını anlamış.

Sonra Hasan'ın kız kardeşi kalkıp kıza yiyecek içecek bir şeyler getirmiş. Uzun uzun konuşup onu rahatlatmaya, gönlünü hoş tutmaya çalışmış. Oturup beraberce yemek yemişler. Kız biraz daha kendini toplamış. Korkusu geçmiş. Ama yine de bütün gece Hasan'ın kız kardeşi onu yatıştırmaya çalışmasına rağmen ağlamış durmuş. En sonunda sabaha doğru yatışmış, istediği kadar ağlasın sızlasın oradan kurtulamayacağını anlamış ve ağlamayı bırakmış. Hasan'ın kız kardeşine dönüp: "Ey hükümdar kızı demek ki Allah bunu yaşamayı kaderime yazmış. Yazılmış olandan kaçılmaz" demiş. Hasan'ın kız kardeşi kız için sarayın en güzel bölmesini hazırlamış. Kız kendisine gösterilen bu ilgiyi görünce içi daha da rahatlamış. Yüreği ferahlamış, kendini toplamış. Annesini, babasını, memleketini düşünüp ağlamayı bırakmış. Bunun üzerine Hasan'ın kız kardeşi Hasan'a gidip: "Haydi git de saygılarını sun ona!" demiş.

Hasan kardeşinin dediğini yapıp kızın yanına gitmiş ve "Hanımefendiciğim, yüreğinizi ferah tutun. Sizi alıkoydum ki kıyamet gününe kadar ben köleniz olayım, kız kardeşim de cariyeniz olsun. Niyetim sizi Allah'ın emri peygamberin kavliyle kendime eş yapmak, sizi alıp ülkeme götürmek. Beraber Bağdat'ta yaşayalım, size cariyeler ve köleler alayım. Herkesin kendisine hürmet ettiği bir annem var o da sizin hiz-

metinizi görsün. Benim memleketimin bir benzeri yoktur dünyada. İnsanları da şu yeryüzünde görüp görebileceğiniz en iyi insanlardır" demiş.

Hasan kıza böyle uzun uzadıya dil dökse de ondan tek bir kelime dahi alamamış. O esnada kapı çalmış. Hasan kalkıp kapıyı açınca kız kardeşlerinin avdan dönmüş olduklarını görmüş. Çok sevinip hemen hoş sefa geldinizlerle içeri almış onları. Birbirlerine kavuştuklarına şükretmiş her biri de. Sonra kızlar kendi bölmelerine gidip üzerlerindeki kirli kıyafetleri çıkarmış, temiz ve güzel kıyafetler giymişler. Ardından avladıkları hayvanların yanına gidip o gün keseceklerini ve geriye bırakacaklarını ayırmışlar. Avladıkları hayvanlar arasında ceylandan ineğe, tavşandan aslana, sırtlandan kaplana bütün hayvanlar varmış nerdeyse. Hasan da hemen kollarını sıvamış, kardeşlerine yardım etmiş. Hayvanları kesip yüzmüşler. Kızlar yemek için bu hayvanların etlerinden pişirmişler.

Sonra bir ara Hasan'a: "Ne olduğunu bize şimdi anlatacak mısın? Neden ağlıyordun? Anneni ya da memleketini mi özledin? Eğer öyleyse, de bize. Elimizden geleni yapar seni özlediklerine kavuştururuz. Seninle birlikte gelir yerine yurduna sağ salim vardığından emin oluruz" demişler. Hasan: "Vallahi sizden ayrılmak muradım olamaz benim" demiş. "O halde sen söyle sebebini, neden kederliydin o kadar?" diye sormuşlar tekrardan. Hasan susup hiçbir şey demeyince en küçük kız kardeşi kalkıp "Hasan bir kuş yakaladı. Şimdi onu ehlileştirmek için sizden yardım istiyor" demiş. Bunu duyan kızlar Hasan'a dönüp: "Hepimiz de senin emrine amadeyiz. Ne istersen yaparız. Ama önce anlat bakalım neymiş bu kuş meselesi. Bizden bir şey saklama" demişler. Hasan en küçük kıza dönüp: "Sen anlat onlara!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

787. GECE

Hükümdarım, Hasan kız kardeşinden anlatmasını isteğince başından geçenleri, kız başlamış anlatmaya: "Biz hep beraber gidip de Hasan'ı burada yalnız bırakınca saray ona dar gelmiş. Üstüne bir de birileri gelecek ona zarar verecek diye bir korku düşmüş içine. Birileri gelirse görebileyim diye kalkıp sarayın çatısına çıkmış. Kapıya dönük oturup kapıyı gözetlemeye başlamış. Bir gün de yine böyle otururken birdenbire on tane kuş uçarak saraya doğru gelmişler. İçlerinden biri diğerlerinden daha büyük ve daha güzelmiş. Öteki kuşları gagaladığı halde ona hiç karşı gelmiyorlarmış. Sonra kuşlar pençeleriyle üstlerindeki tüy tabakasını çekip çıkarmışlar. Ortaya birbirinden güzel ayın on dördü gibi on tane kız çıkmış. Kızlar tüyden elbiselerini çıkarıp birbirleriyle oynaşırken Hasan da ikindi vaktine kadar yerinden kıpırdamadan onları seyretmiş. Akşama doğru kızlar tüyden elbiselerini giyip uçup gitmişler. Onlar gittikten sonra Hasan'ın gönlü hep o büyük kuş olan kızla ilgilenmeye başlamış. Kızın tüyden elbisesini çalıp gitmesine engel olmadığına çok pişman olmuş. Sarayın çatısında kızın tekrar gelişini beklerken yemelerden içmelerden kesilmiş. Tam ayın başında kızlar âdetleri olduğu üzere yine çıkıp gelmişler. Elbiselerini çıkarıp gülüp oynamaya başlamışlar. Hasan en büyük kızın elbisesini çalmış. O elbise olmadan uçup gidemeyeceğini bildiği için elbiseyi saklamış ki bulup da onu öldürmesinler. Diğerleri en büyük kızın elbisesini bulamayacaklarını anlayınca uçup gitmişler. Hasan bir müddet bekledikten sonra kızın yanına gidip onu saraya sokmuş. İşte bütün hikâye bu."

Kız kardeşleri bunları duyunca: "Peki kız nerede şimdi?" diye sormuşlar. En küçük kız: "Sarayın falan-

ca bölmesinde" diye cevap verince "Kalkın bizi ona götürün" demişler. Hasan düşmüş kız kardeşlerinin önüne, kızın bölmesine götürmüş onları. Kızlar içeri girip de karşılarında dünyalar güzeli bir kız görünce hemen yerlere eğilmiş, güzel bir şekilde selamlamışlar onu. Sonra da: "Ey hükümdar kızı! Şayet bu insanoğlunun güzel vasıflarını bilseydin ömrün boyunca severdin onu. Onun kötü bir niyeti yok! Seni helalinden istiyor. Bize söyledi, tüyden elbiseni yakmış. Öyle olmasaydı alırdık onun elinden elbiseni" demişler. Bu şekilde uzun uzun konuşup kızı ikna etmiş, Hasan'la nikâhlarını kıymışlar. Kendi aralarında hükümdarların kızlarına yaraşır bir ziyafet vermişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

788. GECE

Hükümdarım, Hasan kırk gün boyunca kızla çok mutlu günler yaşamış. Kız kardeşleri de onlara çeşitli hediyeler sunuyor, mutluluklarına mutluluk katıyorlarmış. Hep beraber yiyip içip eğleniyorlarmış. Kız da onlarla birlikteyken ailesini memleketini unutmuş.

Kırk gün sonra bir gün Hasan rüyasında annesini görmüş. Bir deri bir kemik kalmış, sararıp solmuş ve çok üzgün görünüyormuş. Hasan'a: "Evladım, beni unutup da nasıl öyle tasasız yaşabiliyorsun? Bana bak senden sonra ne hallere geldim. Ayrılığına alışamadım. Evimde senin için bir kabir yaptırdım ki seni asla unutmayayım. Sırf sen dönüp gelirsin de yine birbirimize

kavuşuruz diye yaşıyorum ben!" demiş. Hasan uyanınca ağlamaya başlamış. Gözyaşları yanaklarından sicim gibi süzülüyormuş. Sabaha kadar gözüne uyku girmemiş, ne yapacağını bilememiş, dolaşmış durmuş.

Ertesi sabah kız kardeşleri yine her zamanki gibi neşeyle Hasan'ın yanına gelmiş, selam vermiş, gününü aydın etmişler. Ancak Hasan dönüp bakmamış onlara. Kızlar onun bu halleri görünce karısına sormuşlar. Kız bir şey bilmediğini söyleyince de sorup öğrenmesini istemişler. Bunun üzerine kız Hasan'ın yanına gelip: "Ne oldu efendim, neyiniz var?" diye sormuş. Hasan bir iç çekip gördüğü rüyayı anlatmış ona. Ardından da şu şiiri okumuş:

Şaşkın bir halde kalakaldık
Kavuşma yolu olmayanı özlemekten
Özlem sardı sarmaladı ruhumuzu
Azı bile ağırlık yaptı yüreğimize

Kız bu duyduklarını Hasan'ın kız kardeşlerine söylemiş. Kızlar Hasan'ın okuduğu şiiri duyduklarında Hasan'ın yanına gidip "Başka yolu yok, artık seni anneni ziyaret etmekten alıkoyamayız. Elimizden ne geliyorsa yapacağız senin için. Ama sen de söz ver bize, sene de bir kez ziyaretimize gelecek, bizi unutmayacaksın" demişler. Hasan: "Başım gözüm üstüne" diye yanıtlamış onları. Kızlar hemen kalkmış yol hazırlıklarına başlamışlar. Birbirinden kıymetli eşyalar, kalemlerin vasfetmekten aciz düşeceği hediyeler hazırlamışlar onlar için. Sonra davulları çalmışlar, dört bir yandan binekler davulun sesine toplanmış. Yirmi beş adet altından, elli adet gümüşten yapılma tahtırevanı ve diğer eşyaları bineklere yüklemişler. Kendileri de Hasan ve karısıyla birlikte yola koyulmuş, üç ay boyunca onlara eşlik etmişler. Üç ay sonra Hasan'a veda etmiş, geri dönmüşler. En çok en küçükleri ağlamış Hasan'dan ay-

rılışına. Boynuna sarılıp hüngür hüngür ağlamış, o kadar ki bayılıp yığılmış olduğu yere. Kendine gelince de ağlamaya devam edip şu dizeleri okumuş:

Ayrılık günü değildi asıl olan
Geride kalanların gözünde uyku bırakmayan
Bizi birbirimizden ayırıp parçalayan ayrılık
Bundan sonra artık mutlu günlere elveda
Kötü günlere merhaba!

Şiirini bitirdiğinde Hasan'dan ailesine ve vatanına kavuştuğunda kendilerini unutmayacağına, senede bir kez yanlarına gelip bir ay onlarla kalacağına dair söz üstüne söz aldıktan ve "Başın darda kalırsa Mecusi'den aldığın davulu çal, gelen bineğe binip hemen yanımıza gel! Sakın çekinme!" dedikten sonra vedalaşıp ayrılmış. Kızlar Hasan'dan ayrılmalarından ötürü mahzun ve buruk dönmüşler saraylarına. Özellikle en küçükleri ne yiyor, ne içiyor, gece gündüz ağlıyormuş.

Hasan'a ve karısına gelecek olursak: Kızlardan ayrıldıktan sonra gece gündüz demeden, dağlar bayırlar aşarak yol almışlar. Allah selamet yazmış, sağ salim memleketlerine varmışlar. Hiç beklemeden Hasan'ın evine gidip bineklerinden inmişler. Hasan tam kapıyı çalacakken içeriden annesinin ağlayan sesini duymuş. Bir yandan ağlıyor, bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Uyku uykusuzluğu tadabilir mi?
Gece, insanlar uykudayken uyanık kalabilir mi?
Mal mülk izzet sahibiydi
Şimdi evinden uzak bir başına sabahlıyor
Sırtında ateşten bir kor, aşkın şiddetinden iki büklüm olmuş
Aşk sarmalamış dört bir yanını
Aşkın onu yaktığı
Gözlerindeki yaştan belli

Hasan annesinin ağlayışını duyunca ağlamaya başlamış. Sonra kapıyı çalmış. Kadın içeriden: "Kim o?" diye seslenmiş. Hasan: "Aç!" diye karşılık vermiş sadece. Kadın kalkıp kapıyı açıp da karşısında Hasan'ı görünce bayılıp olduğu yere yığılmış. Hasan annesini ayıltmış. Kendine gelen kadın sevinçle sarılıp öpmüş oğlunu. Sonra bineklere yükledikleri eşyaları içeri taşımışlar. Hasan'ın karısı anneyle oğlunu izliyormuş sessiz sessiz. Hasan'ın annesi oğluna kavuşmaktan ötürü yüreği ferahlamış bir halde şu şiiri okumuş:

Zaman bana acıdı
Yanıp tutuştuğum günlerin uzunluğuna acıdı.
İstediğim şeyi bana verdi, istemediğimi benden aldı.
Geçmişte işlediğimiz günahlarla yargılamadı
İhtiyarlığın ayrılık sebebiyle yaptığını yapmadı

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

789. GECE

Hasan ve annesi oturup konuşamaya başlamışlar. Annesi: "Anlat hele, ne geçti başından o yabancı adam ile?" diye sormuş. Hasan: "Ah ancağım, meğer o adam Mecusi imiş. Allah'a değil, ateşe tapıyormuş..." diyerek adamın kendisini nasıl kaçırdığını, bir hayvan derisine sarıp koca bir dağın tepesine bir kuşun pençelerinde nasıl çıkardığını, orada Mecusi tarafından aldatılan gençlerin ölü bedenlerini gördüğünü, nasıl denize atlayıp Allah'ın yardımıyla sağ salim kurtulduğunu, kızların sarayına ulaşıp onlarla kaldığını, Mecusi ile karşılaşıp onu öldürdüğünü ve karısıyla evlenişini bir bir anlatmış.

Kadıncağız oğlunun anlattıkları karşısında hayretler içinde kalmış, Allah'a oğlunu sağ salim kendisine kavuşturduğu için şükretmiş. Sonra beraberlerinde getirdikleri eşyaları sormuş oğluna. Hasan onların içinde neler olduğunu söyleyince de çok sevinmiş.

Bu arada Hasan'ın karısının güzelliğini görünce aklı başından gitmiş. Oğlunun böyle yüzü güzel, enda-

mı hoş bir kızla evlenmiş olmasına çok sevinmiş. Kızla konuşup gönlünü hoş tutmaya çalışmış. Ertesi gün çarşıya gidip gelini için birbirinden güzel ve gösterişli kıyafetler alıp onu bir güzel süslemiş. Böyle olunca kızcağız daha da bir güzelleşmiş.

Sonra annesi Hasan'a dönüp "Evladım, bu kadar çok malla bu şehirde yaşayamayız. İnsanlar bizi fakir biliyor. Şimdi birden bu kadar çok malla karşılarına çıkarsak bizim simyayla uğraştığımızı düşünürler. En iyisi Bağdat'a gidelim. Orada halifenin kanadı altında güvende yaşarız. Kendine bir dükkân açar, ticaret yaparsın. Allah rızkımızı bol verir, malını çoğaltırsın inşallah" demiş.

Hasan annesinin söylediklerine hak vermiş. Hiç oyalanmadan hazırlıklara başlayıp evlerini satmış, eşyalarını bineklere yüklemiş. Hep beraber yola koyulmuş, Dicle'ye varmışlar. Orada Bağdat'a giden bir gemiye binmişler. Rüzgâr istedikleri gibi esmiş on gün içinde ufukta Bağdat gözükmüş.

Sağ salim Bağdat'a vardıkları için çok sevinmiş, gemi limana yanaşır yanaşmaz eşyalarını alıp şehre girmişler. Hasan o geceyi geçirebilecekleri bir han ayarlamış, annesini ve karısını oraya yerleştirmiş. Kendisi de hiç oyalanmadan bir simsara gidip kendisi için güzel ve geniş bir ev bulmasını istemiş. Simsar ona evleri gösterince vezirlerden birine ait olan evi beğenmiş ve yüz bin dinara onu almış. Hana gidip oraya indirdikleri eşyalarını yeni evine taşımış. Çarşıya gidip ev için gerekli olan eşyalar ve hizmetlerini görecek cariye ve köleler satın almış. Yeni evlerine yerleşmiş, üç sene mutlu mesut bir hayat sürmüşler. Bu arada Nasır ve Mensur adlarını verdikleri iki oğulları olmuş.

Bir gün Hasan kız kardeşlerini ve kendisine yaptıkları iyilikleri hatırlamış. Onları çok özlediğini fark etmiş. Hemen çarşıya gidip kıymetli kumaşlar, göste-

rişli elbiseler ve kardeşlerinin daha önce tatmadıklarını düşündüğü lezzetli yemişler almış. Annesi onun bu hazırlıklarını görüp de sebebini sorunca "Bana o kadar çok iyilikte bulunan kardeşlerimi ziyarete gitmek istiyorum. Şu an yaşadığım bu refah hep onları sayesinde. Gidip bir göreyim ne yapıyorlar. Sonra dönerim" demiş. Annesi: "Aman evladım, çok uzun kalma" demiş.

Sonra Hasan annesine: "Anacığım sana daha önce söylemediğim bir şeyi söyleyeceğim; toprağa gömdüğüm bir tüy elbise var, aman ha onu karım bulmasın! Yoksa çocukları da alıp uçup gider. Bir daha onlara ulaşamam. Kederimden ölürüm o zaman. Aman ha dikkat edesin! Benim bu karım cin hükümdarının kızıdır. Onun babasından daha büyük bir hükümdar yoktur. Geniş toprakları ve vadiler dolusu askerleri var. Kendisi de kavminin en kıymetlisidir. Babasının en değer verdiği kızıdır. Bundan ötürü biraz gururlu. Sen onun hizmetini bizzat kendin gör. Kapıdan dışarı adım atmasına, pencereden başını uzatmasına izin verme. Esen yelin bile ona zarar vermesinden korkuyorum. Başına bir şey gelirse yaşayamam, canıma kıyarım" demiş.

Annesi: "Sözünden çıkar mıyım hiç evladım, sen ne dersen ben onu yaparım. Sen sağ salim git gel, onu da sağ salim bulacaksın inşallah. Ama ne olur çabuk gel!" demiş.

Onlar böyle konuşurlarken Hasan'ın karısı da gizliden onları dinliyormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

790. GECE

Hükümdarım, Hasan davulunu çalıp binekleri çağırmış. Gelen bineklere Irak mallarından oluşan yirmi yük yüklemiş. Annesiyle, karısıyla ve biri iki diğeri bir yaşında olan oğullarıyla vedalaşmış. Annesine söylediklerini unutmamasını bir kere daha tembihledikten sonra kardeşlerine doğru yola koyulmuş. Gece gündüz, dağ bayır demeden yol almış. On birinci gün kardeşlerinin sarayına varmış. Hediyelerini bineklerden indirip saraya taşımış. Hasan'ı karşılarında gören kızlar sevinçle yerlerinden fırlamış, hoş sefa geldinlerle karşılamışlar onu. Hemen sarayın içini dışını, onun gelişinin şerefine süslemişler. Hasan'ı önceki sefer kaldığı kendi odasına yerleştirmişler. En küçükleri Hasan'ın sağlığını yerinde oluşuna ve kendilerini ziyarete gelişine o kadar çok sevinmiş ki şu şiiri okumuş:

Yurdunuz tarafından esen rüzgârları içime çekerim derin derin
O rüzgârlar ki seher vakti sizi bana getirirler
Rüzgârlara her gelişinde sizi sordum
Sizden başkası yer bulamadı yüreğimde

Üç ay boyunca Hasan için ziyafetler hazırlamış, onu en güzel şekilde ağırlamışlar. Hasan da onlarla beraber ava gidiyor, yiyip içip eğleniyormuş.

Onlar bu şekilde eğlenedursun biz Hasan'ın karısı ile annesinin ne yaptığına bakalım. Hasan'ın gidişi üzerinden üç gün geçtikten sonra karısı olan cin hükümdarının kızı, annesine "Üç senedir Hasan'la evliyim. Bir gün bile hamama gitmedim" deyip ağlamaya başlamış. Onun ağladığını gören kadıncağız

üzülüp "Biz burada yabancıyız kızım, kocan da yanımızda yok şimdi. Burada olsaydı kesin senin istediğini yapar, hizmetini görürdü. Ama şimdi ben kimseleri tanımam ki burada. İstersen su ısıtıp seni burada evin hamamında ben yıkayayım ha?" demiş. Ancak karısı: "Efendim, bu teklifi cariyelere yapsanız onlar bile kabul etmezler. Dışarı çıkmak, çarşı pazarda gezip dolaşmak isterler, burada sizin dizinizin dibinde oturmak değil! Hem biliyorsunuz erkeklerin huyu o; kadın dışarı çıkınca kötü bir şey yapar sanıyorlar! Ama bütün kadınlar aynı değil ki! Siz de biliyorsunuz ki bir kadın zaten kötü bir şey yapmak isterse onu nerede olsa yapar! Yani hamama ya da dışarıda bir yere gitmesine engel olmakla ona engel olamazsınız ki!" demiş ve ağlamasını sürdürmüş. Kendisinin bir başına gurbet ellerde kaldığından yakınmış durmuş.

Kadıncağız onun söylediklerinin doğru olduğunu düşünmüş. Kalkıp hamam için gerekli olan şeyleri hazırlamış, hep beraber hamama gitmişler. Hamama girdiklerinde orada bulunan kadınlar Hasan'ın karısının güzelliği karşısında hayretler içerisinde kalmış, bir türlü gözlerini ondan alamamışlar. Hamamdaki herkes onu görebilmek için bulunduğu yere geliyormuş. Güzelliği hemen o dakika kadınların dillerinde dolaşıp dışarı çıkmış, bütün şehre yayılmış. Haberi alan diğer kadınlar da hamama doluşup onu seyretmek için birbirleriyle yarışmışlar.

Tesadüf bu ya o gün Harun Reşid'in cariyelerinden birisi de hamama gelmiş. Hamamı bu şekilde kalabalık, iğne atsan yere düşmez görünce neler olduğunu sormuş. Kendisine içeride çok güzel bir kız olduğunu haber verdiklerinde onu görmek için yanına gitmiş. Görür görmez aklı başından gitmiş, Allah'ı yarattığı bu güzellikten ötürü bütün eksikliklerden tenzih etmiş. Yıkanmayı unutup oturup kızı seyretmeye koyulmuş.

Hasan'ın karısı yıkanmayı bitirip elbiselerini giyinmiş, güzelliğine güzellik katmış. Hamamdan çıkıp gidinceye kadar bütün kadınlar gözleriyle onu takip etmeyi sürdürmüşler.

Halifenin cariyesi Tuhfe de onun peşinden çıkıp evine kadar eşlik etmiş. Nerede olduğunu öğrenip vedalaştıktan sonra yanından ayrılmış. Dosdoğru halifenin karısı Zübeyde hanımın yanına gidip yerleri öpmüş. Zübeyde Hanım: "Ey Tuhfe neden bu kadar uzun kaldın hamamda?" diye sormuş. Tuhfe: "Val-

lahi efendim daha öncesinde ne kadın ne erkek hiç kimsenin görmediği öyle bir güzellik gördüm ki o beni oyaladı. Aklım başımdan gitti, şaşkınlığımdan yıkanmayı bile unuttum!" demiş. Zübeyde Hanım: "Neymiş o güzellik?" diye sorunca, "Hanımım, hamamda, yanında ayın on dördü gibi iki oğluyla genç bir kadın vardı, vallahi ne bundan önce gördüm onun gibisini ne de bundan sonra görürüm! Bir benzeri dünya üzerinde yoktur. Hanımım, şayet halifemiz haberdar olursa, onu alır kocasının elinden. Çünkü dedim ya onun gibi bir kadın daha yoktur dünyada! Kocasının kim olduğunu sordum. Tüccarmış. Adı Hasan el-Basrî imiş. Hamamdan çıktıktan sonra onunla beraber gidip nerede oturduğunu öğrendim. Vezirin, biri karaya biri denize bakan iki kapılı evini almışlar. Orada oturuyorlar. Hanımım ne yalan söyleyeyim gerçekten de halifenin onu kocasının elinden almasından korkuyorum" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

791. GECE

Hükümdarım, Zübeyde Hanım cariyenin bu anlattıklarını duyunca "Yazıklar olsun sana Tuhfe! Eğer dediğin gibi güzel bir kadınsa o, halife dinini dünyasını satar, şeriatta kendine bir yol buldurur yine de alır onu. Ben ne yapıp edip görmeliyim bu kadını. Ama şayet dediğin gibi güzel değilse inan olsun kafanı uçurturum senin. Halifenin sarayında senenin günleri kadar

cariye var, bir teki bile senin anlattığın vasıflara sahip değil" demiş.

Tuhfe: "Yok hanımım sadece halifemizin sarayında değil Irak'ta bile onun gibisi yok. Hatta Irak'ta değil Arap ülkelerinde, acem ülkelerinde hiçbir yerde yoktur! Allah onun bir benzerini daha yaratmamış" demiş.

Zübeyde Hanım Mesrur'u çağırmış huzuruna. Mesrur gelip kendisini selamladıktan sonra ona "Vezirin, biri karaya diğeri denize açılan iki kapılı evine git. Oradaki yaşlı kadını, genç kadını ve çocukları alıp getir! Haydi, gecikme!" demiş. Mesrur "Başüstüne" deyip huzurdan ayrılmış, hemen tarif edilen eve gidip kapıyı çalmış. Hasan'ın annesi içeriden "Kim o?" diye seslenmiş. Mesrur: "Halifenin hizmetçisi Mesrur!" diyerek kendisini tanıtınca kadın kapıyı açmış. Mesrur kapıyı açan yaşlı kadına selam vermiş. Kadıncağız selamı alıp bir isteği mi var diye sormuş. Mesrur: "Hz. Peygamberin amcası Abbas'ın soyundan gelen halife Harun Reşid'in karısı Zübeyde binti Kasım hanımefendi sizi, oğlunuzun karısını ve çocuklarını saraya davet ediyor. Kadınlar oğlunuzun karısının güzelliğini ona haber verdiklerinden bir de kendisi görmek istedi" demiş.

Hasan'ın annesi: "Ey Mesrur, biz bu şehirde yabancıyız. Hanımının istediği kadın benim oğlumun karısıdır. O şimdi burada yok. Giderken bu evden ne ben ne karısı tek bir Allah'ın kulunun çıkmamasını istedi. Şimdi korkuyorum kötü bir şeyler olur da oğlum canına kıyar! Bize bir iyilik yap ey Mesrur, yapamayacağımız şeyleri isteme bizden" demiş.

Mesrur: "Hanımefendiciğim şayet böyle bir korkunuz olduğunu daha önceden bilseydim bunu sizden istemeye gelmezdim. Ama şimdi hanımım beni gönderdi buraya. Ben sizi sağ salim götürüp sağ salim geri getiririm inşallah korkmayın!" demiş.

Hasan'ın annesi bakmış ki karşı koyamıyor girip içeri çocukları ve Hasan'ın karısını getirmiş. Mesrur'un peşine düşüp Zübeyde hanımın yanına gitmişler. Zübeyde hanımın huzuruna çıkınca yerleri öpüp onu selamlamışlar. Hasan'ın karısının yüzü peçeli olduğundan Zübeyde Hanım: "Yüzünü açmayacak mısın, görelim" demiş. Bunun üzerine kız yüzündeki peçeyi açmış. Sanki ay karanlık ardından çıkmış. Yüzünün aydınlığı ayı bile kıskandırırmış. Zübeyde Hanım ve huzurda bulunanlar hayretler içerisinde kalmışlar onun güzelliği karşısında. Gözlerini alamamışlar ondan. O kadar ki dilleri tutulmuş, tek kelime edememişler. Zübeyde Hanım yerinden kalkmış, kızın yanına gidip sarılmış. Sonra elinden tutup getirmiş, kendi yanına oturtmuş. Kızın şerefine sarayı süslemelerini ve en gösterişlilerinden bir kat elbise ile kıymetli mücevherlerden yapılma bir kolye getirmelerini emretmiş.

Kız getirilen elbiseyi giyip kolyeyi takınca Zübeyde Hanım: "Ey güzel yüzlü hanım, güzelliğinle gözümü, gönlümü doyurdun. Söyle bakalım bize gösterebileceğin bir hünerin var mı?" demiş. Kız: "Efendim benim tüyden bir elbisem var, şayet onu burada huzurunuzda giyecek olsam, göstereceğim hünerleri çok beğenirsiniz. Her gören onu anlata anlata bitiremez de nesilden nesle aktarılır" demiş.

Zübeyde Hanım: "Nerede o elbisen?" diye sorunca, "Kocamın annesinde. İsteyin getirsin" demiş. Bunun üzerine Zübeyde Hanım Hasan'ın annesine dönüp "Anacığım, hatırım için hemen gidip getirin şu elbiseyi, görelim bakalım nasıl bir şeymiş. Sonra alıp tekrar geri götürürsünüz" demiş. Hasan'ın annesi: "Aman hanımım bu kız yalan söylüyor! Nerede görülmüş tüyden elbise! Tüyden elbise sadece kuşlarda olur, insan evladında ne işi var?" demiş. Ancak kız: "Hayır efendim yemin ederim ki benim tüyden bir elbisem var.

Evdeki mahzende gömülü bir sandığın içinde şimdi" demiş. Zübeyde Hanım boynundan kisranın hazinelerine denk kıymette ki kolyesini çıkarıp "Anacığım, şu kolyeyi al da o elbiseyi bana getir! Bir kez görelim sonra yine geri götürürsün" demiş. Ancak yaşlı kadın öyle bir elbise görmediğine, nerede olduğunu bilmediğine yeminler edince Zübeyde Hanım kızıp kadına bağırmış ve ondan evin anahtarını almış. Sonra anahtarı Mesrur'a verip "Al bu anahtarı evlerine git! Falan yerdeki falan sandıktaki elbiseyi al, gel" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

792. GECE

Hükümdarım, Mesrur "Başüstüne" deyip anahtarları almış ve Hasan'ın annesiyle beraber yola koyulmuş. Hasan'ın annesi kızın kendisini oyuna getirdiğini anladığından ötürü sözüne uyup da onu hamama götürdüğüne bin pişman olmuş, ağlayıp duruyormuş.

Sonra Mesrur'la birlikte eve girmiş, sandığı gömülü olduğu yerden çıkarıp içindeki tüyden elbiseyi almışlar. Bir bohçaya koyup Zübeyde Hanım'a getirmişler. Zübeyde Hanım elbiseyi alıp evire çevire inceleyince işçiliğine hayran kalmış. Sonra elbiseyi kıza uzatıp "Bu mu senin tüy elbisen?" diye sormuş. Kız: "Evet efendim" deyip sevinçle uzanmış, elbiseyi alıp incelemeye koyulmuş. Tek bir tüyün dahi eksik olmadığını görünce daha da sevinmiş. Hemen Zübeyde Hanım'ın yanından kalkıp çocuklarının yanına gitmiş. Elbiseyi

giyince Allah'ın takdiriyle kuşa dönüşüvermiş. Zübeyde Hanım çok şaşırmış gördüklerine. Huzurda bulunanlar da aynı şekilde çok şaşırmış, kızın kuş suretinde dans edişini hayranlıkla seyretmişler. Sonra kız fasih bir dille: "Beğendiniz mi?" diye sormuş. Herkes: "Harika! Çok güzel!" diyerek hayranlıklarını sunmuşlar. Kız: "Şimdi daha güzel bir şey yapacağım" diyerek kanatlarını açmış ve çocuklarını da alıp uçmuş. Gidip sarayın çatısına konmuş. Saraydakiler: "Vallahi muhteşem! Daha önce böyle bir şey görmemiştik!" demişler. Kız tam çocuklarıyla birlikte uçup gidecekken Hasan'ı hatırlamış ve şu şiiri okumuş:

Ey bu diyarı bırakıp da sevdiklerine doğru kaçarcasına giden kimse!
Ben sizin aranızda nimetler içindeydim
Yaşam sizinle beraber hiçbir zaman kederli olmadı
Elbisemi sakladığından bırakıp gidemedim beni alıkoyanı
Bana zulmetti de annesine elbiseyi saklamasını salık verdi
Onun dediklerini duyup iyice belledim
Hamama gittim bir yolunu bulup
Gidince akılları baştan alacak kadar gösterişli yürüdüm
Halifenin eşi sağımı solumu inceleyince güzelliğime hayran kaldı
Dedim ki, ey halifenin eşi! Benim tüyden eşsiz bir elbisem var
Şayet onu üstümde görsen bütün acılarını unutur, kederlerini dağıtırsın
Halifenin eşi nerdedir bu elbise diye sorunca geldiğimiz evdedir dedim
Birden Mesrur gitti elbiseyi getirdi
Elbise her tarafı nurla kapladı.
Elbiseyi Mesrur'un elinden alıp açıp baktım
Düğmeleri, cepleri eksilmemiş, her şeyi tastamamdı
Ey eşimin anası! Oğluna söyle, vuslat istiyorsa evini bırakıp bana gelsin

Şiirini bitirdiğinde Zübeyde Hanım ona "Aşağı gelmeyecek misin güzelliğini seyredelim" demiş. Kız: "Heyhat! Kaçan bir daha gelir mi hiç?" demiş. Sonra Hasan'ın annesine dönüp "Ey Hasan'ın anası seni özleyeceğim! Oğlun gelir de benim ayrılığıma artık dayanamaz olursa, Ona de ki bana kavuşmak istiyorsa Vâk adalarına gelsin!" demiş. Ardından çocuklarını alıp kendi diyarına doğru uçup gitmiş.

Kadıncağız yüzünü gözünü tırmalayıp ağlamaya başlamış. Kendinden geçip bayılmış. Az sonra ayılınca Zübeyde Hanım: "Anacığım ben neler olup bittiğini bilmiyordum! Keşke bana baştan söyleseydin sana karşı

çıkmazdım. Onun cin kızı olduğunu şimdi öğrendim. Bilseydim ne o elbiseyi giymesine ne de çocukları alıp gitmesine izin verirdim. Şimdi sen söyle ne yapayım?" demiş.

Hasan'ın annesi yapacak bir şey olmadığından çıkıp evine gitmiş. Gelininden ve çocuklarından boş kalan eve girince üzüntüsünden bayılmış. Ayıldığında öyle bir özlediğini hissetmiş ki onları, öyle çok göresi gelmiş ki oğlunu şu dizeleri okumuş:

Ardınızdan yaşadığım ayrılık ağlattı beni
Vatanınızı bırakmanız derde tasaya gömdü beni
Ayrılığınızla feryat figan ettim ağladım
Yanağımdan süzülen yaşı bir an olsun kurutmadım
Yok mudur geri dönüşü bu ayrılığın
Ayrılığınız derunumda saklı olanı aşikâr etti
Keşke vefa gösterse gidenler de geri dönse
Onların dönüşü kaderi yine yüzüme güldürür

Sonra kalkıp evi içinde üç kabir kazdırmış ve onların başından gece gündüz ayrılmamış. Bu arada Hasan'ın evden ayrılışı da bir hayli uzamış olduğundan iyice telaşlanmış, kederlenmiş. Şu şiiri okumuş:

Hayalin göz kapaklarımın altında
Hatıran her daim zihnimdedir
Sevgin iliklerime işledi suyun daldaki meyveye işlemesi gibi
Seni görmediğim gün yüreğim sıkışır
Kınamasın kınayıcılar beni
Aşkın sarıp sarmaladı beni deli divane oldum
Allah'tan kork merhamet et ne olur

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

793. GECE

Hükümdarım, annesi bu haldeyken Hasan'ın neler yaptığına bakacak olursak, kızların yanında üç ay kalmış. Sonra kızlar onun için beşi altın, beşi gümüşten oluşan on tahtırevan dolusu hediye hazırlamışlar. Ayrı bir bineğe de yol azığını yüklemişler. Hazırlıklar tamam olunca Hasan'a sarılmış ve kendilerini unutmamasını tembihleyerek onunla vedalaşmışlar. Kardeşleriyle vedalaşan Hasan yola koyulmuş, gece gündüz demeden yol almış. Sonunda Abbasi halifesinin şehrine barış yurdu Bağdat'a varmış. Başına geleceklerden habersiz dosdoğru eve gitmiş. İçeri girip annesine selam vermiş. Ancak annesini kederinden ve gece gündüz yemeyip içmeyip ağlamasından ötürü eriyip yıpranmış, bir deri bir kemik kalmış da çöp gibi olmuş görünce telaşla ileri atılmış, karısını ve çocuklarını sormuş ona. Kadın onun bu sorusu üzerine öyle çok ağlamış ki bayılıp yığılıvermiş olduğu yere.

Hasan evin dört bir yanını dolaşıp karısını ve çocuklarını aramış ama izlerine rastlamamış. Sonra mahzene inip de yerin kazılmış, içinde saklı olan sandığın çıkarılıp açılmış olduğunu görünce karısının tüyden elbisesini alıp çocukları da yanına alarak uçup gittiğini anlamış. Hemen koşup annesinin yanına gitmiş tekrardan. Onu kendine gelmiş görünce yine karısını ve çocuklarını sormuş.

Kadın ağlayarak: "Evladım, Allah'ın yazdığı oldu. İşte şu gördüğün üç kabir onların kabri" demiş. Hasan annesinin bu sözlerini duyunca bir çığlık atıp yığılıvermiş olduğu yere. Öğlene kadar baygın yatmış yığıldığı yerde. Zavallı annesi de ne yapacağını bilemeyerek, kederden kedere gömülerek dolanıp durmuş

oğlunun başında. Aradan birkaç saat geçip de kendine gelen Hasan yüzünü gözünü tırmalayıp ağlamaya başlamış. Bir yandan evin içinde ne yapacağını bilmez bir halde oyana bu yana koşturuyor, üstünü başını yırtıp yüzünü gözünü tırmalayarak ağlıyor bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Benden evvel de yanıp kavrulmuştur insanoğlu
Ölümle olsun dirilerin gitmesiyle olsun başlarına gelen ayrılıkla
Ama benim yaşadığım gibisini yaşayan
Ne görülmüştür ne de duyulmuş

Şiirini bitirince kılıcını kapıp kınından sıyırdığı gibi annesinin başına dikilmiş ve "Eğer şimdi bana doğruyu söylemezsen önce seni öldürür sonra da kendi canıma kıyarım!" diye bağırmış. Kadın: "Aman evladım, bırak o kılıcı elinden! Tamam, anlatacağım sana işin aslını!" demiş. Bunun üzerine Hasan sakinleşip kılıcını kınına sokmuş ve annesinin anlatacaklarına kulak kesilmiş. Kadın: "Evladım" demiş "şayet illa hamama gideceğim diye ağlamasaydı karın, istediğini yapmasaydım sen geldiğinde sana şikâyet edeceğinden ve senin de bana kızacağından korkmasaydım asla alıp götürmezdim onu hamama. Şayet Zübeyde Hanım bana kızıp anahtarı zorla almasaydı elimden ölsem de çıkarmazdım o elbiseyi yerinden. Evladım bilirsin ki Allah'ın yazdığını kimse bozamaz. Elbiseyi alıp getirdi onun eline teslim ettiler. Bir yerine bir zarar geldiğinden korkuyormuş meğer, elbiseyi öyle sapasağlam görünce çok sevindi alıp öptü. Zübeyde Hanım zaten güzelliğine hayran olmuş, el üstünde tutmuştu onu. Elbisesini de kaldırıp karının eline teslim edince hemen elbiseyi üzerine geçirdi ve şöyle bir silkinip kuşa dönüştü. Sarayın içinde salına salına yürüyüp herkesi kendisine hayran bıraktı.

Saraydakiler onun güzelliğini ağızları açık seyrediyorlardı. Sonra uçup sarayın çatısına kondu ve bana: "Şayet oğlun gelip de hasretimden geceleri uzarsa, özlemime dayanamayıp bana kavuşmak isterse söyle Vâk adalarına gelsin dedi."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

794. GECE

Hükümdarım, annesinin anlattıklarını pür dikkat dinleyen Hasan en sonunda onun uçup gittiğini duyunca bir çığlık koparıp bayılmış. Gece çökünceye kadar baygın yatmış. Ayılınca yüzünü gözünü tırmalayıp, saçını başını yolup ağlamaya başlamış. Annesi de başına oturmuş, onunla birlikte ağlamış. Gece yarısına kadar ses sese vermiş ağlamışlar. Hasan hem ağlıyor hem de şu dizeleri okuyormuş:

Durun da ardınızda bıraktığınızın haline bir bakın
Belki çektiği çileleri görür de merhamete gelirsiniz
Eğer ona bakarsanız kederinden ne hale geldiğini görür
Kim bilir belki de tanıyamazsanız
O size göre ancak bir ölüdür
Kopardığı feryatlar olmasa ölüden bir farkı olmazdı
Ayrılık kolay mı sanıyorsunuz
Hasret çeken kimseye, onsuz ölüm bile ağır gelir

Şiirini bitirince kalkıp evin içinde dolaşmaya, üstünü başını yırtıp dövünmeye başlamış. Beş gün bo-

yunca ne yemek tat vermiş ona ne de içmek. Annesi ne kadar dil döküp ağlamayı bırakması, kendisini toparlaması için yalvardıysa da fayda etmemiş. Ağlayıp sızlamaya, annesinin nasihatlerine ve onu yatıştırmaya çalışmalarına rağmen feryat figan etmeye devam etmiş. Bir gece uykusu gelip de şöyle bir uyuyacak olmuş bu sefer de rüyasında karısını üzgün görüp yine ağlayarak uyanmış. Uyanınca hem ağlayıp hem de şu dizeleri okumuş:

Hayalin kaybolmuyor gözlerimin önünden bir an bile
Kalbimin en güzel köşesi senin
Kavuşma umudum olmasaydı sana
İnan yaşayamazdım asla
Seni rüyalarımda görecek olma ihtimalim olmasa
İnan uyuyamazdım asla

Bu şekilde gözleri yaşlı, gönlü buruk, geceleri uykusuz, gündüzleri yemeden içmeden tam bir ay geçirmiş. Bir gün aklına kalkıp kardeşlerine gitmek ve onlardan yardım istemek gelmiş. Hemen çarşıya gidip Irak mallarından oluşan hediyelikler almış. Hediyeleri bineklere yükleyip evi barkı annesine emanet ettikten sonra yola koyulmuş. Kardeşleri kendisine yardım ederler de eşine ve çocuklarına kavuşur umuduyla gece gündüz demeden yol alıp kızların bulut dağındaki saraylarına varmış. İçeri girince kızlar onu sevinçle karşılamış, buyur etmişler. Sonra da ne oldu da aradan iki ay geçmeden tekrar geldiğini sormuşlar. Hasan ağlamaya başlayıp şu dizeleri okumuş:

Sevgilisini kaybetmişi düşünceler içinde görüyorum
Ne hayattan tat alıyor ne de güzelliklerinden
Tedavisi olmayan bir hastalığa tutulmuşum ben
Hiç hastaları tabipten başkası iyileştirebilir mi?
Ey uykunun en güzel yerine engel olan bırakıp gittin beni
Esen rüzgârdan bile sorar oldum seni
Ey yüce padişah
Belki bir esinti güzelliğiyle yeniden diriltirsin kalpleri

Şiirini bitirince bayılıp olduğu yere yığılmış. Kızlar hemen yerlerinden fırlamış, Hasan'ın etrafını sarmalayıp ağlaşmaya başlamışlar. Hasan kendine gelince kardeşlerini başında ağlar bulmuş. Kızlar Hasan'a ne olduğunu, neden ağladığını sormuşlar. Hasan karsının çocuklarını da alarak uçup gittiğini anlatmış onlara ağlaya ağlaya. Kızlar karısının giderken herhangi bir şey söyleyip söylemediğini sormuşlar "Anneme, şayet oğlunun geceleri ayrılığımdan ötürü uzar da özlemime dayanamaz olursa Vâk adalarına gelsin, demiş" diyerek söylemiş onlara karısının son söylediklerini. Vâk adalarını duyan kızlar ne diyeceklerini bilememiş sessizce başlarını önlerine eğmişler.

Hasan ne olduğunu anlamadan bakakalmış onlara. Bir saat kadar böyle başları önlerinde sessizce oturan kızlar sonunda başlarını kaldırıp bir la havle çekmiş ve "Elini göğe uzat, şayet dokunabilirsen eşine ve çocuklarına kavuşabilirsin. Bu kadar zor senin muradının gerçekleşmesi" demişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

795. GECE

Hükümdarım kızların bu sözlerini duyan Hasan'ın gözyaşları yanaklarından süzülmeye başlamış. Öyle çok ağlamış ki elbisesi sırılsıklam olmuş gözyaşlarından. O böyle ağlayınca kızlar da onunla birlikte ağlamış, bir yandan da teselli etmeye çalışmışlar. Sabırlı olmasını salık verip içini ferah tutması için güzel şeyler söylemişler ona. En küçükleri: "Sabret kardeşim. Kendini topla ve sabret. Sabır insanı emeline ulaştırır. Her şeyin anahtarıdır o" demiş. Hasan derin bir iç çekip şu dizeleri okumuş onun bu sözlerine karşılık:

Bırak kader açtığı yoldan akıp gitsin
Bir göz açıp kapama süresinde Allah seni bir halden bir hale sokar

Kız da ona şöyle demiş: "Kendini topla, her şey olacağına varır, onunda ölmesi yazılana dokuzunda bir şey olmaz. Çok ağlayıp kederlenmek insanı hasta eder, yataklara düşürür. Bizim yanımızda kal, kendine

gel biraz. Bir yolunu bulup seni eşine ve çocuklarına kavuşturacağım inşallah." Hasan kardeşinin dizinin dibine oturup ağlamaya devam etmiş. Kardeşi de güzel sözler söyleyerek onu rahatlatmaya çalışmış ve "Sana söyleyecektim o tüy elbiseyi yak diye, ama şeytan unutturdu bana" demiş.

Kızcağız ne kadar uğraşırsa uğraşsın bir türlü Hasan'ı yatıştıramadığını görünce kalkıp diğer kızların yanına gitmiş. Gönlü kırık, gözü yaşlı bir şekilde yanlarına girip kendini kızların ayaklarına atmış, hüngür hüngür ağlamaya başlamış. Bir yandan kardeşlerinin ayaklarını öpüyor, bir yandan da Hasan'a yardım etmeleri, onu karısı ve çocuklarıyla tekrar bir araya getirmeleri için onlara yalvarıyormuş. Kardeşleri onun bu yalvarıp yakarmalarına karşılık Hasan'a yardım edeceklerine söz vermiş ve "Yüreğini ferah tut, onun karısına ve çocuklarına kavuşması için elimizden geleni yapacağız" demişler.

Aradan tam bir sene geçmiş. Hasan bu bir sene boyunca kız kardeşlerinin yanında kalmış. Kardeşleri onunla ilgilenip teselli etmeye çalışsalar da gözünden yaş kurumamış.

Bu kızların Abdülkuddüs adında bir amcaları varmış. Bu amca özellikle kızların en büyüğünü pek sever, sene de bir kez muhakkak ziyaretlerine gelirmiş. En son geldiğinde kızlar ona Hasan'dan, Mecusi'nin kötülüklerinden ve Hasan'ın onu nasıl öldürdüğünden bahsetmişler de amcaları buna çok sevinmiş imiş. Sonra da kızların en büyüğüne bir buhur verip "Başın darda kaldığında bu buhuru yakıp beni çağır, hemen gelir, sana yardım ederim!" demiş imiş. Amcasının bu sözleri üzerinden tam bir sene geçtikten sonra büyük kız, kız kardeşlerinden birisine: "Gidip çakmaktaşını getir de ateş yakıp buhuru içine atalım" demiş. Kız, ablasının amcasını yardıma çağıracağından ötürü sevinçle bir koşu gidip getirmiş

çakmaktaşını. Büyük kız ateş yakıp buhurun birazını içine atmış ve amcasını çağırmış. Buhur havaya yayılır yılmaz bir toz bulutu belirmiş uzaktan. Bir saat sonra toz bulutu dağılınca ardından büyükçe bir filin üzerindeki tahtırevanına kurulmuş gelen bir ihtiyar çıkmış ortaya. Bu, kızların amcası Abdülkuddüs'müş. Kızları görünce uzaktan eliyle işaret edip selamlamış onları. Bir saat sonra yanlarına varıp filinden inmiş ve kızların yanına girip sarılmış onlara. Kızlar da amcalarını sevinçle karşılayıp buyur etmişler. Hep beraber içeri geçip muhabbete koyulmuşlar. Amcaları: "Yengenizle oturuyordum ki beni çağırdığınızı duydum, hemen kalkıp geldim. Bir isteğiniz mi var benden?" demiş. Kızlar: "Amcacığım seni özledik. Bir seneden fazla oldu gelmedin yanımıza, oysa her sene gelirdin muhakkak" demişler. Amcaları: "Bazı işlerim vardı, onlarla uğraşıyordum. Yarın gelecektim yanınıza" diye karşılık vermiş kızlara.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

796. GECE

Hükümdarım, büyük kız amcasına: "Amcacığım, hani biz sana bir gençten bahsetmiştik; adı Hasan el-Basrî idi. Behram el-Mecusi onu buraya getirmişti. Sonra Hasan o Mecusi'yi öldürmüştü, hatırladın mı? Hani büyük cin hükümdarının kızını sevmiş de çok fazla sıkıntı çektikten sonra bir yolunu bulup onunla evlenmiş, alıp memleketine götürmüştü, hatırladın

mı?" demiş. Amcaları: "Evet hatırlıyorum" deyip "Peki sonra ne oldu o delikanlıya?" diye sormuş. Büyük kız: "Karısından iki oğlu olmuş. Ama bir gün Hasan seferdeyken karısı oğullarını da alıp kendi memleketine dönmüş, giderken de Hasan'ın annesine 'Eğer oğluna ayrılığım çetin gelir, özlemimden geceleri uzarsa Vâk adalarına gelsin' demiş" diyerek Hasan'ın başından geçenleri anlatmış. Amcaları kızın bu söylediklerini duyunca başını sallayıp parmağını ısırmış. Sonra da başını önüne eğip derin düşüncelere dalmış. Parmağıyla yere bir şeyler çiziktirip başını sağa sola sallamış. Bu arada Hasan ayrı bir yerde bekliyormuş.

En sonunda kızlar: "Amcacığım, bir şeyler söyle bize. Vallahi ciğerimiz kurudu, sabrımız su kesildi" deyince amcaları başını sallayıp: "Kızlarım, o delikanlı kendini boş yere yıpratmış. Canını yok yere tehlikeye atmış. Boyundan büyük işlere girmiş. Onun Vâk adalarına gitmesi mümkün değil" demiş. Kızlar hemen gidip Hasan'ı çağırmışlar. Hasan gelip yaşlı adamın elini öpmüş. Yaşlı adam da Hasan'ı gördüğüne pek sevinmiş. Sonra kızlar: "Amcacığım az önce bize söylediklerinin aynısını Hasan'a da söyle" demişler. Bunun üzerine amcaları Hasan'a dönüp "Evladım" demiş "Sen bu işin peşini bırak, yok yere kendine eziyet etme. Uçan cinlerin, yürüyen yıldızların da olsa sen Vâk adalarına ulaşamazsın. Çünkü o adaya varman için yedi vadi, yedi deniz ve yedi koca dağ aşman gerekir. Sen nasıl gideceksin onca yolu? Kim götürecek seni? Allah için dön bu arzundan, yorma kendini."

Zavallı Hasan, şeyh Abdülkuddüs'ün bu sözlerini duyunca öyle bir ağlamış ki bayılıp yığılmış olduğu yere. Onu gören kızlar da başına üşüşmüş, ağlaşmışlar. Özellikle en küçükleri yüzünü gözünü tırmalayıp üstünü başını yoluyor, hüngür hüngür ağlıyormuş. Öyle ki daha fazla dayanamamış da bayılıp düşmüş. Amcaları kızların bu halini görünce acımış onlara.

Hasan'a dönüp "Tamam, haydi yeter bu kadar, topla kendini. Ben sana yardım edeceğim. Hazırlan beraber yola çıkacağız" demiş. Hasan hemen yerinden fırlamış, kız kardeşleriyle vedalaşıp muradına ereceğinden ötürü sevinçle yaşlı adamın peşine düşmüş.

Şeyh Abdülkuddüs saraydan çıkınca fili çağırmış. Fil gelince önce kendisi binip sonra da Hasan'ı yanına almış. Üç gün boyunca gece demeden gündüz demeden yol almış, sonunda kocaman, mavi taşlardan oluşan mavi renkli bir dağa varmışlar. Dağın tam ortasında da kapısı Çin demirinden yapılmış bir mağara varmış. Bu mağaranın girişine gelip filden inmişler. Yaşlı adam fili saldıktan sonra kapıyı çalmış. Kapıyı bir elinde kılıcı, öteki elinde kalkanı olan ifrite benzer zenci bir köle açmış. Karşısında Şeyh Abdülkuddüs'ü görünce hemen kılıcıyla kalkanını fırlatıp şeyhin ellerini öpmüş.

Sonra Şeyh Abdülkuddüs Hasan'ın elinden tutup onu mağaraya sokmuş. Zenci köle de peşlerinden girip kapıyı kapatmış. Mağaraya girdiklerinde karşılarına asma bir köprü çıkmış. Köprüye çıkıp bir mil kadar yürümüşler ve karşılarına sarı bakırdan yapılma iki kapı çıkmış. Şeyh Abdülkuddüs kapılardan birini açmış ve Hasan'a "Beni bu kapının önünde bekle! Sakın ola ki açıp içeri gireyim deme! Ben hemen döneceğim" dedikten sonra içeri girip kapıyı kapatmış. Aradan bir saat geçtikten sonra da yanında eyerli bir atla çıkıp gelmiş.

Bu öyle bir atmış ki koşmuyor da uçuyormuş sanki, öyle ki rüzgârın savurduğu tozlar bile ona yetişemezmiş. Hasan'a: "Bin bu ata!" demiş. Hasan ata binmiş, diğer kapıdan girmişler. Karşılarına geniş bir çöl çıkmış. Yaşlı adam Hasan'a "Evladım, şimdi şu mektubu al ve kendini ata bırak. O senin gereken yere götürecek. Karşına aynı bunun gibi bir mağara çıkacak. O zaman atın sırtından in, dizginlerini eyer kaşına tak ve bırak mağaraya girsin. Sen sakın onunla birlikte gir-

me. Mağaranın kapısında beş gün sabırla bekle. Beş gün sonra içeriden, göğsüne kadar inen beyaz sakalları olan, siyah giysili zenci bir şeyh çıkacak. Onu görünce hemen gidip önce ellerini sonra eteklerini öpüp başına koy. Sana acıyıncaya kadar önünde bekle. Sonunda sana acıyıp ne istediğini soracaktır, o zaman ona sana verdiğim bu mektubu ver. Seninle konuşmadan mektubu alıp içeri girecektir. Beş gün daha sabırla orada bekle. Beş günün sonunda eğer kendisi gelirse bil ki sana yardım edecektir. Yok, eğer kölelerinden birini gönderirse bil ki seni öldürecekler" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

797. GECE

Hükümdarım, daha sonra Şeyh Abdülkuddüs Hasan'a demiş ki: "Evladım, iyi bil ki canını tehlikeye atan her kişi sonunda kendini helak eder. Eğer canın için korkuyorsan onu tehlikeye atma! Yok, eğer korkmuyorsan o zaman ne istiyorsan onu yap. Şimdi her şeyi sana bırakıyorum. İşte fil burada hazır istersen hemen kardeşimin kızlarının yanına götürür seni. Onlar da vatanına dönmene yardım ederler. Allah da senin için hayırlar yazar inşallah."

Ancak Hasan: "Muradıma ermeden nasıl yaşayabilirim. Vallahi ölecek olsam da karıma ve çocuklarıma gitmekten geri durmayacağım" diyerek Şeyh Abdülkuddüs'ün teklifini geri çevirmiş ve ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Bu genç yaşımda kaybettim sevdiğimi
Gönül kırgınlığıyla zelil bir halde nida ediyorum
Onun uğruna yurdunun tozlarını öptüm
Beni bulduğunda hasretimden çıldırmak üzereydim
Kalbinde sevdikleri varken geceleyenleri Allah korusun
Benim için sabır diliyorlar
Halbuki sabır onları bile terk etmiş
Ayrılık gününde feryadımı ateşlediler.
Beni şaşırtan onun vedası ve sözü oldu
Ben gittiğim zaman beni hatırla, arkadaşlığımı unutma.
Senin yokluğunda umudu olanlara sığındım
Dar günümde umudum oldular
Eğer sevdiklerim giderse onlardan sonra yaşayamam
Geri döndüklerinde benim için sevinç ve mutluluk geri dönmüştür.
Vallahi, onların gitmesine ağlamamdan gözyaşlarım tükenmedi
Bilakis bir damlayı başka bir damla takip etti

Şeyh Abdülkuddüs onun bu şiirini duyunca ne derse desin onu fikrinden vazgeçiremeyeceğini, muradına ermek için kendisini her türlü tehlikeye atacağını anlamış.

"Evladım" demiş "O halde sana gideceğin yeri anlatayım. Vâk adaları dediğimiz yedi ada. Askerleri bekâr kızlardan oluşuyor. Bu adalarda cinler, şeytanlar, büyük büyücüler ve onlar gibi şerli yaratıklar oturuyor. Topraklarına adım atanı sağ bırakmıyorlar. Oraya bir giden bir daha geri dönememiştir. Allah için sen de gidip de dönemeyenlerden olma! Bırak bu işin peşini, dön git ailenin yanına! Senin karın o adaların hükümdarının kızı; nasıl ulaşabilmeyi düşünüyorsun ona. En iyisi benim sözümü dinle ki Allah da hayırlar yazsın sana."

Ancak hasan: "Vallahi şayet beni arpa kadar parçalara ayırıp her bir parçamı havaya savuracaklarını

bilsem yine de giderim! Gidip karımı ve çocuklarımı alacağım. Allah'ın izniyle onlarla beraber geri döneceğim" diyerek yine reddetmiş Şeyh Abdülkuddüs'ün teklifini. Bunun üzerine şeyh "O halde var git gitmek istediğin yere" demiş. Hasan: "Sen de bana dua et de Allah yardımcım olsun, karıma ve çocuklarıma kavuşayım" demiş ve ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Benim isteğim sizsiniz, siz insanların en güzelisiniz.
Kulağımda sözünüz, gözümde hayaliniz
Kalbimin sahibisiniz, yurdunuz oldu sizin
Gidişinizden sonra kederlere gömüldüm
Sizi sevmekten vazgeçtim sanmayın
Sizin sevginiz darda kalan bir zavallı gibi oldu yüreğimde
Siz gidince neşem, mutluluğum da gitti, sevincim kedere dönüştü.
Beni bırakıp gittiniz de elemden dolayı yıldızlara bakakaldım
Şiddetli yağmurlar misali gözyaşlarımla
Ey gece, sevgisinden efkârda olan kimseye bitmek bilmezsin
Ayın doğuşunu izler durur
Ey rüzgâr, eğer gideceksen haydi git
Ömrü saraylarda geçecek olanlara selam götür
Anlat onlara uğurlarına yaşadıklarımı
Bilmezler zira nelerle karşılaştığımı

Şiirini bitirince öyle çok ağlamış ki bayılıp olduğu yere yığılmış. Ayılınca Şeyh Abdülkuddüs ona "Evladım, bari yaşlı anana acı, ona evlat acısı yaşatma" demiş. Ancak Hasan: "Efendim, ölsem de karım ve çocuklarım olmadan geri dönmem" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Verilen söz tutulmaktan uzak değil
Ben sözlerine ihanet edenlerden değilim

Çektiğim hasreti insanlara açıklasam delirmiş bu derler
Aşk, hüzün, feryat, keder;
İşte benim halim bunlardır
Daha ne bekliyorsunuz benden

Şiirini bitirince Abdülkuddüs iyice anlamış ki uğruna ölecek de olsa Hasan bu isteğinden vazgeçmeyecek. Elindeki mektubu vermiş, dediklerini aynen yapmasını salık verip "Seni bu gönderdiğim kişi Ebu Ruveyş bin Belkıs binti Muin'dir. Kendisi benim üstadım, diğer bütün insan ve cinlerin de hocası, büyüğüdür. Herkes onun sözünü dinler, ondan korkar" demiş ve "Haydi şimdi Allah'ın bereketiyle düş yola" diyerek Hasan'ı uğurlamış.

Hasan atın sırtına binip yıldırım gibi gitmiş. On gün boyunca yol almış. Bir ara uzakta geceden daha karanlık, doğu ile batı arasında uzanan bir karaltı görmüş. Biraz daha yaklaşınca bunların sayılamayacak kadar çok at olduğunu anlamış. Atlar Hasan'a doğru gelip onun atına yanaşmak istemişler ama Hasan atını dehleyip arkasına bile bakmadan kaçmış oradan. Ardında gelen at sürüsüyle gide gide Şeyh Abdülkuddüs'ün kendisine tarif ettiği mağaraya ulaşmış. At gidip mağaranın kapısında durmuş. Hasan atın üzerinden inip yularını eyer kaşına takmış ve onu serbest bırakmış. At serbest kalınca gidip mağaraya girmiş. Hasan Şeyh Abdülkuddüs'ün dediği gibi içeri girmeden mağaranın önünde beklemiş; bu işin sonunun nasıl biteceğini, hayırla mı şerle mi sonlanacağını düşünmüş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi

798. GECE

Hükümdarım, Hasan kapının önünde beş gün boyunca aç, susuz, yorgun ve uykusuz beklemiş. Terk ettiklerini düşünmekten ötürü gözleri yaşlarla dolu, gönlü burukmuş. Anasını, ayrı düştüğü karısını, çocuklarını ve ne sıkıntılarla karşılaştığını düşünüp kederlenmiş. Şu dizeleri okumuş:

Hasta kalbimin ilacı sizdedir
Yanaklarımdan süzülen gözyaşları hep
Ayrılık, hüzün, özlem, gurbet, vatandan ayrılık sebebiyledir
Bana en ağır geleniyse özlemdir

Hasan tam şiirini bitirmişken Şeyh Ebu Ruveyş mağaradan çıkmış. Bu, siyahlar giymiş yaşlı bir zenciymiş. Hasan onu Şeyh Abdülkuddüs'ün kendisine tarifinden hemen tanımış. Kendisini şeyhin önünde yere atıp yüzünü topraklara sürmüş. Şeyhin ayaklarını tutup başının üstüne koymuş. Önünde iki büklüm ağlamış. Şeyh Ebu Ruveyş: "Ne istiyorsun evladım?" diye sorunca Şeyh Abdülkuddüs'ün kendisine verdiği mektubu ona uzatmış. Şeyh Ebu Ruveyş mektubu alıp hiçbir şey demeden mağaraya girmiş.

Hasan, Şeyh Abdülkuddüs'ün kendisine öğrettiği gibi yerinden ayrılmayıp mağaranın ağzında beklemeye başlamış. Beş gün boyunca orada beklemiş. Beklerken kederi ve korkusu daha da artmış, ne olacağını düşünüp durmuş. Hem uykusuzluktan hem yaşadığı üzüntülerden dolayı iyice bitap düşmüş. Ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Mutlak kudret sahibi, noksan sıfatlardan münezzeh olan Allah'ım!
Sevmek düştü payıma
Aşkı tatmayan ne bilir sıkıntı nedir
Eğer ben gözyaşlarımı saklasaydım karşında kandan akan nehirler bulurdun
Kalbi kaskatı olmuş, sıkıntı çeken kaç kişi vardır
Aşka bürünmek için gittim ama
Kendimi kederlere bürünmüş buldum
Benim yalnızlığıma vahşi hayvanlar ağlar
Bütün sevenlerin durumu benim gibidir

Hasan beşinci günün gecesini işte bu şekilde şiirler okuyup sabaha kadar ağlayarak geçirmiş. Sabah Ebu Ruveyş beyaz elbiseler giyinmiş olarak mağaranın ağzında görünmüş ve Hasan'a içeri girmesini işaret etmiş. Hasan hemen yerinden fırlayıp şeyhin yanına gitmiş. Şeyh Hasan'ı elinden tutup içeri sokmuş ve Hasan içeri girince ihtiyacının görüleceğini anlayıp çok sevinmiş. Günün yarısına kadar şeyhle birlikte yürümüşler. Sonunda karşılarına bir kapı çıkmış. Şeyh kapıyı açmış, içeri girmişler. Altın işlemeli akik taşından yapılma asma bir köprüden yürüyüp zemini mermer döşeli genişçe bir alana ulaşmışlar. Ortada türlü çeşitli meyve ağaçları, rengârenk çiçekleri ve Allah'ın adını tespih edip farklı nağmelerle öten kuşlarıyla bir bahçe, kenarlarda da birbirine karşılıklı yapılmış dört eyvan varmış. Her bir eyvan dayalı döşeliymiş. Her birinde çeşmeleri altın kaplan kafalarından oluşan fıskıyeli havuzlar ve koltuklar varmış. Bu koltuklarda, önlerinde kitapları, ellerinde içi buhur dolu altın buhurdanlıklarıyla dört yaşlı adam oturuyormuş. Her birinin önünde kitap okuyan öğrenciler varmış.

Şeyh Ebu Ruveyş yanında Hasan'la birlikte içeri girince herkes ayağa kalkıp onları karşılamış, selam

vermiş. Şeyh selamlarını alıp öğrencilere çıkmalarını işaret etmiş. Geride sadece koltuklarında oturan şeyhler kalmış. Onlar da yerlerinden kalkıp Şeyh Ebu Ruveyş'in yanına gelmiş ve Hasan'ı sormuşlar. Şeyh Ebu Ruveyş Hasan'a dönüp "Başından geçenleri anlat onlara" demiş. Hasan ağlaya ağlaya anlatmış onlara bütün yaşadıklarını.

Şeyhler: "Yani bu şimdi Mecusi'nin deve derisine sarıp yırtıcı kuşların gagalarında bulut dağının tepesine çıkarttığı gençlerden mi?" demişler. Hasan: "Evet efendim" demiş. Bunun üzerine Şeyh Ebu Ruveyş'e: "Ya Şeyh, Behram bunu da dağın tepesine çıkarttıysa oradan nasıl inmiş o zaman? Hem orada neler görmüş?" diye sormuşlar. Ebu Ruveyş Hasan'a: "Ey Hasan anlat onlara o dağda neler gördüğünü, oradan nasıl indiğini!" demiş.

Bunun üzerine Hasan dağdan nasıl indiğinden başlayıp cin hükümdarının kızını kendisine nasıl eş yaptığına ve onun çocuklarını da alarak nasıl uçup gittiğine kadar her şeyi anlatmış onlara. Şeyhler bu duydukları karşısında hayretler içerisinde kalmış ve Şeyh Ebu Ruveyş'e dönüp "Ey büyük şeyh, vallahi pek acınası bir haldeymiş bu delikanlı! İnşallah sen ona eşini ve çocuklarını bulmasında yardım edersin" demişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

799. GECE

Şeyh Ebu Ruveyş onlara: "Kardeşlerim, vallahi bu çok tehlikeli bir iş. Ben bu delikanlı gibi canını umursamayan birini daha görmedim. Sizler biliyorsunuz Vâk adalarına nasıl gidildiğini, oraya gidenin canını nasıl tehlikeye atmış olduğunu. Onların ne kadar güçlü kuvvetli olduğu hepinizin malumu. Vallahi ben ne onların topraklarına ayak basabilirim, ne de onlara herhangi bir şey de karşı gelebilirim. Bir de üstüne üstlük en büyük cin hükümdarının kızına ulaşmaya çalışıyor! Allah aşkına kim ona ulaşabilir?" demiş.

Şeyhlerden birisi: "Ey şeyhlerin şeyhi bu delikanlı zaten her şeyi göze almış, bütün tehlikeleri bilerek yola çıkmış. Hem sana kardeşin Şeyh Abdülkuddüs'ün mektubuyla gelmedi mi? Sana düşen kardeşinin yardım çağrısına cevap vermek olmaz mı?" demiş.

Hasan da kendisini Şeyh Ebu Ruveyş'in ayaklarının dibine atıp eteklerini öpüp başına koymuş "Allah rızası için beni karıma ve evlatlarıma kavuştur. Bu uğurda canım gidecek olsa da razıyım" diyerek ağlamaya başlamış. Ağlaması diğer şeyhleri de ağlatmış. Şeyh Ebu Ruveyş'e: "Kabul et zavallının isteğini, Kardeşinin isteğini geri çevirme" demişler.

Şeyh: "Vallahi bu zavallı delikanlı başına gelebilecekleri bilmiyor! Ama tamam elimizden geldiğince yardım edeceğiz ona!" demiş. Hasan öyle sevinmiş ki bu duyduklarına önce Şeyh Ebu Ruveyş'in sonra da diğer şeyhlerin ellerini öpmüş sırasıyla.

Ebu Ruveyş eline bir kâğıt ve hokka alıp bir şeyler yazmış. Kâğıdı dürüp mühürlemiş ve deri üzerine çizilmiş bir adet harita, bir adet buhur ve bir çakmaktaşıyla birlikte Hasan'a vermiş, "Bunları sakla. Başın dara düşünce buhuru yakıp beni çağır hemen yanına gelir

seni kurtarırım" demiş. Sonra orada bulunanlara dönüp kendisine uçan cinlerden birini getirmelerini emretmiş. Hemen o dakika cini getirmişler. Şeyh: "Adın ne senin?" diye sormuş. Cin: "Adım Abdudehneş bin Fekandeş" demiş. Ebu Ruveyş: "Yanaş bakalım Abdudehneş!" demiş. Cin kendisine yanaşınca da eğilip kulağına bir şeyler söylemiş. Cin olur anlamında kafasını sallamış. Ardından Hasan'a dönüp: "Evladım, şimdi bu ifritin omuzlarına bin. Seni göğe çıkardığında meleklerin tesbihatını işiteceksin, sakın ola ki onlarla birlikte tespih etme ikiniz de helak olursunuz" demiş. Hasan: "Tamam efendim, asla konuşmam" diye yanıtlamış.

Bunun üzerine Şeyh Ebu Ruveyş Hasan'a ne yapacağını anlatmaya devam etmiş: "İkinci gün ifrit seni kafur gibi bembeyaz yumuşacık bir yere bırakacak. On gün boyunca yürü, bir şehrin kapıları karşına çıkacak. O şehre girip hükümdarının huzuruna çık. Elini eteğini öpüp sana verdiğim mektubu ona ver. Artık sana ne derse ona uy!" Hasan: Başüstüne efendim" deyip ifritin omuzlarına binmiş. İfrit onu havalandırıp göğe çıkarmış. Orada meleklerin tesbihatını işitmişler. Ertesi sabah İfrit Hasan'ı bembeyaz toprağı olan bir yere indirip ayrılmış.

Hasan tek başına, on gün boyunca gece gündüz demeden yürümüş. Sonunda şehrin kapılarına ulaşmış. Şehre girince karşısına çıkanlara hükümdarın sarayını sormuş, göstermişler. "Hükümdarımız Kafur meliki Hassun'dur! Onun ucu bucağı gözükmeyen vadiler dolusu orduları vardır!" demişler. Hasan saraya gidip huzura girmek için izin istemiş. İzin verilince de girip el etek öpmüş. Hükümdar: "Ne istiyorsun?" diye sorunca Şeyh Ebu Ruveyş'in kendisine verdiği mektubu hükümdara uzatmış. Hükümdar mektubu alıp okuyunca düşünceli düşünceli başını sallamış. Sonra nedimlerine dönüp "Bu delikanlıyı ziyafet salonuna götürün!" demiş. Nedimler Hasan'ı alıp ziyafet salonuna götürmüşler. Hasan'dan başka kimse yokmuş. Hizmetçiler sadece ona hizmet ediyor, yedirip içiriyorlarmış. Hatta bir ara ona hikâyesini ve kendi memleketlerine nasıl geldiğini sormuşlar da yaşadıklarını bir de onlara anlatmış.

Tam üç gün boyunca orada kalıp yiyip içmiş. Dördüncü gün hükümdar kölelerinden birini göndererek Hasan'ı huzuruna çağırmış ve "Ey Hasan" demiş "Şeyh Ebu Ruveyş'ın mektubundan anladığım kadarıyla Vâk adalarına gitmek istiyormuşsun. Ben senin bu isteğini yerine getireceğim, ama baştan söyleyeyim o adaların yolu pek çetin ve korku doludur. Ama tabii sabredersen sonunda muradına erersin. Ben seni muradına kavuşturmak için bir hile bulacağım Allah'ın izniyle. Ama şunu da bil ki Deylem orduları atlarıyla ve silahlarıyla bekliyorlar da o adalara giremiyorlar bir türlü! Ben Şeyh Ebu Ruveyş bin Belkıs binti Muin'in hatırı için seni oraya sokacak, şeyhe eli boş göndermeyeceğim seni. Yakında buraya Vâk adalarından ticaret gemileri gelecek. Sayıları çok fazla değil bu gemilerin. Ben onlardan birinin kaptanından seni oraya sağ salim götürmesini isteyeceğim. Şayet sana kim olduğunu soracak olurlarsa Kafur meliki Hassun'un akrabasıyım

dersin. Adaya varıp da kaptan sana burada inebilirsin dediğinde gemiden in! Karşına kürsüler çıkacak. Onlardan birinin altına girip saklan. Gece olup kadın askerler geldiğinde altında bulunduğun kürsüye yaklaşanın eteğine yapışıp aman dile. Şayet aman verirse dileğin gerçekleşir, eşine ve çocuklarına kavuşursun, yoksa da canından ümidini kes, artık sonun gelmiştir. Ben senin için ancak bu kadarını yapabilirim. Buraya kadar da gelebilmişsen Allah'ın yardımıyla gelmişsin zaten, bunu da bil!"

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

800. GECE

Hükümdarım, Hasan hükümdarın bu son söylediklerinden kederlenip bir yandan ağlayıp bir yandan da şu şiiri okumuş:

Bana belirli bir zaman dilimi gerekli
Onunla geçen günler bittiği zaman ben ölürüm
Şayet aslanla vuruşacak olsam da onun ormanında
Dünya döndükçe onu yenerim

Şiirini bitirince hükümdarın önünde yerleri öpüp: "Ey yüce hükümdarım, kaç gün kaldı bu gemilerin gelmesine?" diye sormuş. Hükümdar: "Bir ay sonra gelir, iki ay da alışverişlerini yapmak için burada kalırlar. Yani senin o adalara ulaşman nereden baksan altı ayı bulur" demiş.

Sonra Hasan'ı yine ziyafet salonunda ağırlamalarını emretmiş. Yiyecek, içecek ve krallara yaraşır elbiseler göndermiş Hasan'a. Bütün ihtiyaçlarını karşılamış. Aradan bir ay geçip de Vâk adalarından gelen gemiler şehrin limanlarına yanaşınca hükümdar tüccarlar ve Hasan'la birlikte gemileri karşılamaya gitmiş. Gemiler sayılarını sadece yaratıcılarının bilebileceği kadar çok tüccarla doluymuş. Her biri küçük kayıklara binmiş, yüklerini karaya taşıyormuş. Hasan gemilerdeki tüccarlar mallarını karaya çıkarıp alışverişlerini yapıncaya kadar sabırla beklemiş.

Gitmelerine üç gün kala hükümdar Hasan'ı huzuruna çağırmış ve yol hazırlıklarını tamam etmiş. Sonra da gemilerden birinin kaptanını çağırarak "Bu delikanlıyı gemine al! Ama kimseye ondan bahsetme! Vâk adalarına vardığınızda onu orada bırak!" demiş. Kaptan: "Başüstüne efendim" diyerek boyun eğmiş hükümdarın emrine. Sonra Hükümdar Hasan'a dönüp: "Sakın ola ki gemidekilere kendinden bahsetme o dakika canından olursun!" diyerek onu uyarmış. Hasan: "Başüstüne hükümdarım" demiş. Sonra hükümdarla vedalaşıp hükümranlığının baki olması, düşmanlarına karşı her daim zafer kazanması temennilerinde bulunmuş. Hükümdar da ona teşekkür edip sağ salim gidip dönmesi için dua etmiş.

Kaptan Hasan'ı bir sandığa koyup diğer gemiciler yük yüklemekle meşgulken sandığı gizlice bir kayığa yüklemiş ve gemiye taşımış. Gemi demir almış, on gün boyunca denizde yol almışlar. On günün sonunda kaptan Hasan'a "Burada in!" demiş. Hasan karaya çıkınca karşısına çıkan kürsülerden en gösterişli olanın altına girip beklemeye koyulmuş.

Gece olunca kadınlardan oluşan, çekirge sürüleri gibi kalabalık bir ordu gelmiş. Her biri boynuna kadar zırha bürünmüş, kılıçlarını ve mızraklarını almış yürüyerek geliyormuş. Kadınlar gemilerden indirilen

mallara yönelip onlarla ilgilenmiş. Sonra yorulunca koltuklara yönelip dinlenmek için oturmuşlar. Bir tanesi de gelip Hasan'ın altına saklandığı koltuğa oturmuş. Hasan hemen kadının eteğini tutup başına koymuş, elini ayağını öpüp aman dilemiş.

Kadın telaşla: "Ne yapıyorsun be adam? Çabuk biri seni görüp öldürmeden kalk!" demiş. Hasan koltuğun altından çıkıp kadının karşısına geçmiş, el pençe divan durup "Hanımefendiciğim ocağınıza düştüm" diyerek ağlamaya başlamış. "Eşinden, çocuklarından ayrı düşmüş bu Garipe merhamet edin. Gönlümü edip muradıma kavuşmama yardım ederseniz Allah cennetiyle mükâfatlandırır sizi. Kabul etmiyorsanız da bu dileğimi, ne olur diğerlerine ifşa etmeyin beni!" demiş.

Kadın Hasan'ın bu yalvarıp yakarmaları karşısında acımış ona. Büyük bir işi olduğu için canını böyle tehlikeye attığını anlamış. "Evladım, içini rahat, yüreğini ferah tut. Yine koltuğun altına girip yarın geceye kadar orada saklan! Yarın Allah işini görür inşallah" demiş. Hasan kadının dediğini yapıp tekrardan koltuğun altına girmiş. Kadın askerler mumlar, kandiller yakıp gece boyunca oradan ayrılmamışlar. Hasan kaderde kendisi için neler yazıldığından bihaber, gönlü buruk, gözü yaşlı saklanmaya devam etmiş koltuğun altında. Sonunda önceki gün kendisinden aman aldığı kadın gelip koltuğun altına bir zırh ve kılıç uzatmış ve kimse görür diye korkarak hemen oradan ayrılmış. Hasan saklandığı yerden almış kendisine uzatılanları. Kadının ondan bu şeyleri kullanmasını istediğini anlayınca zırhı giyip kılıcı kuşanmış. Altına saklandığı kürsüye oturup kimse kendisini fark etmesi diye Allah'a yakarmış durmuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

801. GECE

Hasan böyle koltuğunda otururken kadın askerler yine gelmiş mumlar, kandiller ve meşaleler yakmışlar. Hasan da yerinden kalkıp onların arasına karışmış, gittikleri yere doğru beraber yürümüş. Askerler çadırların olduğu bir yere gidip her biri bir çadıra girmiş. Hasan da önüne gelen bir çadıra girmiş. Tesadüf bu ya girdiği çadır kendisine aman veren kadının çadırıymış. Kadın içeride onu bekliyormuş. Hasan içeri girince kalkıp üzerindeki zırhını ve savaş aletlerini çıkarmış, yüzündeki peçeyi açmış. Hasan onun bembeyaz saçları, gök mavisi gözleri olan yaşlı bir kadın olduğunu görmüş. Bu kadın, buruş buruş olmuş yüzü, dökülüp seyrekleşmiş saçları, akıp yüzüne gözüne bulaşmış burnuyla yaratıkların en çirkini olan bir büyücüymüş. Şu dizeler tıpkı onu anlatıyormuş:

Onun yüzü bütün musibetleri barındırır
O musibetlerden sadece bir tanesi bile cehennemi andırır
İğrenç bir yüz, çirkin bir surat
Sanki pisliği ayıklamadan yiyen domuz

Benekli yılan gibi tüysüz, iğrenç olan yaşlı kadın Hasan'a şaşkınlıkla bakmış: "Nasıl geldin buraya kadar sen? Hangi gemideydin?" diye sormuş. Hasan kendini yere atıp yüzünü yaşlı kadının ayaklarına sürerek ağlamaya başlamış. O kadar çok ağlamış ki kendinden geçip bayılmış. Ayılınca şu dizeleri okumuş:

Ne zaman işitecek günler vuslatımızı
Ayrılığın uzayan günlerinden sonra birbirimize kavuştuğumuzu
Ben onun razı olduğu şeyi sevdim

Azabım gelip geçici sevgimse kalıcıdır
Şayet Nil nehri gözyaşlarım gibi aksaydı
Dünyada Şerakı[1] diye bir bölge kalmazdı
Sular Hicaz'a, Mısır'a, Şam'a ve Irak'a ulaşırdı
Ey sevdiğim! Bütün bunlar sen benden yüz çevirdiğin için başımıza geldi
Bana acı, sen de iste vuslatı

Şiirini bitirince kadının eteklerini yüzüne gözüne sürmeye ondan aman dilemeye başlamış. Kadın Hasan'ın böyle yalvarıp yakarmaları karşısında yumuşamış ve aman vermiş ona, "Artık korkmana gerek yok hiçbir şeyden" demiş. Sonra da başından geçenleri sormuş. Hasan yaşadıklarını baştan sona anlatmış. Yaşlı kadın çok şaşırmış Hasan'ın yaşadıklarına ve "Korkma artık. Yüreğini ferah tut! İşin görülecek, muradına kavuşacaksın Allah'ın izniyle" demiş. Hasan çok sevinmiş kadının bu sözlerine.

Sonra yaşlı kadın ordu komutanlarını çağırarak "Askerlerinizi toplayın, yarın günün ilk ışıklarıyla yola çıkıyoruz. Tek bir kişi bile kalmasın geride, kalacak olursa kendini ölmüş bilsin!" demiş. Komutanlar hemen yaşlı kadının huzurundan ayrılmış, askerlerini toplayarak yarın için hareket emri vermişler. Sonra da yaşlı kadının yanına dönerek emrini yerine getirdiklerini bildirmişler. Hasan bütün bunlardan anlamış ki kendisine sığındığı yaşlı kadın bütün bu orduların başı, lideri ve sözlerine itimat edilen kişisidir. Hasan o gün bütün gün boyunca kılıcını kuşanmış bir halde oturup beklemiş.

Hasan'ın yanına sığındığı bu kadının adı Şevahi imiş ama kendisine Ümmü Devahi derlermiş. Kadın ertesi sabaha kadar ordularına emirler verip yasaklar koymakla meşgul olmuş. Sabah olunca bütün askerler yola koyulmuşlar. Yaşlı kadın onlarla birlikte gitmeyip

1 Nil nehrinin sularının ulaşmadığı kurak bölge.

ordunun gerisinde kalmış. Herkesin gittiğine iyice emin olduktan sonra da Hasan'ı çağırıp: "Evladım, söyle bakalım kendini bu kadar tehlikeye atmanın, ülkemize gelmenin sebebi nedir. Canını böyle umursamamanın ardında yatan nedir? Benden hiçbir şeyi saklama! Her şeyi olduğu gibi anlat! Korkma artık benim himayemdesin, aman verdim sana, sözümden dönmem. Acıdım sana, yüreğime dokundu halin. Şayet bana her şeyi olduğu gibi anlatırsan uğruna canımı verecek olsam da sana yardım ederim. Bana kadar ulaşabilmişsin ya artık başka hiçbir şeyden korkmana gerek yok. Benim yanımdayken kimseden bir zarar gelmez sana" demiş.

Hasan yaşlı kadına karısını nasıl on kuşun arasından seçtiğini, onu alıp ülkesine götürdüğünü ve karısının çocuklarını da alıp nasıl uçup gittiğini anlatmış. Başından beri yaşadıklarını anlatırken tek bir şeyi dahi saklamamış. Kadın Hasan'ın anlattıklarını dinleyince başını usul usul sallamış ve "Evladım" demiş "Çok şükür ki Allah seni bana gönderdi. Başka birinin yanına gidecek olsaydın isteğini yerine getirmeyi bırak anında öldürürlerdi seni. Karına ve çocuklarına kavuşmak için böyle sebatkâr olman, karını büyük bir aşkla sevmen, özünde ve sözünde doğru biri olman seni buraya kadar ulaştırmış. Çünkü sevmeseydin canını böyle tehlikeye atmazdın. Çok şükür Allah seni korumuş şimdiye kadar. Şimdi bize düşen de sana sevdiklerine kavuşman için yardım edip en kısa sürede muradını yerine getirmektir. Ama evladım şunu da söyleyeyim, anladığım kadarıyla senin eşin yedinci adadadır. Bizimle o ada arasında ise geceli gündüzlü altı aylık bir mesafe var. Buradan çıkıp önce Kuşlar Diyarı'na gideceğiz. Orada kuşların ötmeleri ve kanat seslerinden kulaklar işitmez olur..."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

802. GECE

Hükümdarım, yaşlı kadın Hasan'a yedinci adaya giderken nerelerden geçeceklerini, nelerle karşılaşacaklarını anlatmaya devam etmiş: "Orada on gün on gece boyunca yol aldıktan sonra çıkıp adına Yırtıcılar Diyarı dediğimiz başka bir yere geçeceğiz. Burada kaplanların, sırtlanların ve diğer vahşi hayvanların bağırmalarından, kurtların uluması, aslanların kükremesinden ne işitebilir ne de görebilirsin. Yirmi gün de burada yol alacağız. Sonra oradan çıkıp adına Cinler Diyarı dediğimiz yere gireceğiz. Burada cinlerin çığlık çığlığa bağırdığını duyarsın. Şeytanlar etrafta uçuşup, ağızlarından ateşler püskürtür. Gelip önümüzü keser, kulaklarımızı tıkayıp gözlerimizi kapatırlar. Ne işitebiliriz, ne de görebiliriz. İçimizden biri arkasına dönüp bakacak olursa o dakika ölür! Buradan geçen süvariler başlarını eyer kayışlarına yaslayıp atlarının üstüne yüzükoyun uzanarak geçer. Üç gün boyunca kafalarını kaldırmadan yol alırlar. Sonra tepesinden Vâk adalarına ulaşan bir nehir akan büyük bir dağa ulaşacağız. Bu nehrin bir kıyısında da adına Vâk dağı dediğimiz bir dağ vardır. Bu şekilde denilmesinin sebebi dağda bulunan bir ağaçtan ötürüdür; bu ağacın dalları insan kafasına benzer. Güneş doğduğunda kafalar "Vâk vâk subhane'l-meliki'l-hallak" diye bağırır. Onların bu bağrışından güneşin doğduğunu anlarız. Aynı şekilde akşam güneş batarken yine "Vâk vâk subhane'l-meliki'l-hallak!" diye bağırırlar, o zaman da güneşin battığını anlarız. Bu topraklara erkekler giremez asla! Bütün bu toprakların, üzerinde yaşayan cin ve şeytan kabilelerinin yönetimi melikededir. Onun eli altında bulunan cinler, şeytanlar ve sihirbazların sayısını sadece yaratıcıları bilir. Şimdi şayet bu anlattıklarım

seni korkuttuysa seni sahile götürüp bir gemiye bindireyim, geldiğin yere geri dön! Yok, eğer yüreğin tutuyorsa burada yanımda kalmaya o zaman sana engel olmam. Benim katımda gözüm kadar değerlisin artık. Allah'ın izniyle ben senin muradını yerine getiririm."

Hasan yaşlı kadının bu teklifine karşılık: "Efendim, karıma kavuşamayacaksam canım bedenimde kalsa ne çıkar" demiş. Bunun üzerine yaşlı kadın: "Tamam o halde seni karına kavuşturmaktan kolay ne var. Ben sana yardım edeceğim bu konuda" demiş. Hasan kadına dua üstüne dua edip ellerini öpmüş. Kendisine yaptığı bu büyük iyilik ve cömertlikten ötürü ona teşekkür etmiş.

Sonra beraber yola koyulmuşlar. Hasan yolda bu işin nasıl sonlanacağını düşünüyor, gurbet ellerde oluşundan ötürü dertlenip şiirler okuyormuş. Bir ara yaşlı kadın bir davul çıkarıp çalmış ve davulun sesine bir grup asker toplanmış. Hasan da içlerinde olduğu halde yola devam etmişler. Hasan yol boyunca kâh düşünce denizlerinde boğuluyor, kâh dertli dertli şiirler okuyormuş. Yaşlı kadın her ne kadar onu teselli etmeye çalışsa, güzel sözler söyleyerek gönlünü etmek istese de, kadının söyledikleri Hasan'ın bir kulağından girip ötekinden çıkıyormuş. Sonunda yedi adanın ilki olan Kuşlar Diyarı'na varmışlar. Kuşlar öyle yüksek sesle ötüyor ve gürültüyle kanat çırpıyorlarmış ki Hasan'ın korkudan aklı başından gitmiş. Seslerden ötürü beyni uyuşmuş, ne işitebiliyor ne de duyabiliyormuş. Artık kesin öleceğini, bu sefer kurtuluşunun olmayacağını düşünmüş. Kendi kendine: "Kuşların adası böyleyse Yırtıcılar Diyarı nasıldır kim bilir?" diye düşünmüş dehşetle. Yaşlı kadın Hasan'ın bu halini görünce gülmüş, "Evladım, daha ilk adada bu hale geldiysen diğer adalarda ne yapacaksın? Allah'a dua et de sana yardım etsin, muradına kavuşman için destekçin olsun" demiş.

Yürümeye devam etmiş, sonunda kuşlar adasından çıkıp Yırtıcılar Diyarı'na varmışlar Oradan da Cinler Diyarı'na geçmişler. Hasan cinler diyarında öyle çok korkmuş ki oraya kadar gittiğine bin pişman olmuş. Ancak başka çaresi olmadığından Allah'a sığınıp yürümeye devam etmiş. Sonunda Cinler Diyarı'ndan çıkıp nehre varmışlar. Büyük dağın eteklerinde konaklayıp çadırlarını kurmuşlar. Yaşlı kadın Hasan için çadırlardan birine ayakları kırmızı altından, kendisi inciler ve mücevherlerle işlenmiş mermerden yapılmış bir koltuk yerleştirmiş. Hasan koltuğa oturup dinlenmiş. Askerler de kendi çadırlarını Hasan'ın çadırının etrafına kurmuşlar. Bir saat boyunca yemiş, içmiş, uyumuşlar.

Sonra yaşlı kadın bakire kızlardan oluşan askerlere, belki Hasan'ın karısı aralarındadır diye düşündüğünden, Hasan'ın çadırının önünden geçmelerini emretmiş. Kızar grup grup Hasan'ın önünden geçiyor, Hasan da "Hayır, efendim bunların içinde de değil" diyerek karısının onların arasında olmadığını söylüyormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

803. GECE

Bir ara beraberinde on cariye, otuz köleyle bir kız geçmiş Hasan'ın önünden. Hasan kızı görünce heyecanla fırlamış yerinden "Vallahi bu kız, kız kardeşlerimin sarayında gördüğüm kuşlardan birine çok benziyor!" demiş. Yaşlı kadın "O mu seni karın?" diye sorunca "Hayır hanımım, ben bu kızı daha önce görmedim

bile. Doğrusu bu adada gördüklerimin hiçbiri de ne güzellikte ne de endamda karıma benzemiyor" demiş heyecanı sönmüş olarak.

Bunun üzerine yaşlı kadın: "Sen tarif et bakalım karını bana. İyice açıkla nasıl bir kız olduğunu? Bilirim o zamankim olduğunu. Çünkü ben Vâk adalarındaki bütün kızların lideri olduğumdan hepsini de iyi bilirim. Sen söyle bana, ben hemen onu bulup sana getiririm" demiş.

Hasan karısının vasıflarını yaşlı kadına anlatınca kadın önce başını yere eğip bir saat kadar hareket etmeden öylece durmuş. Sonra da başını yerden kaldırıp "Ey Hasan keşke seninle hiç karşılaşmasaydım!

Nasıl bir belaya bulaştım ben böyle Allah'ım! Senin o tarif ettiğin kızı hemen tanıdım: Bütün bu Vâk adalarının sahibi büyük cin hükümdarının kızından bahsediyorsun sen! Uyuyorsan uyan da gözlerini gerçek dünyaya aç! Sen o kıza asla ulaşmazsın! Ulaşsan bile elde edemezsin! Seninle onun arasında yerden göğe kadar fark var! Dön git ülkene. Kendini de beni de yok yere ateşe atma! O kız senin nasibin olamaz! Var git geldiğin yere!" demiş. Yaşlı kadın hem kendisi hem Hasan için korkuyormuş.

Zavallı Hasan yaşlı kadının bu sözlerini duyunca öyle bir ağlamış, öyle bir ağlamış ki bayılıp yığılıvermiş olduğu yere. Kadın yüzüne su serpip ayıltınca da elbiseleri gözyaşlarından sırılsıklam oluncaya kadar ağlamaya devam etmiş. Hem yaşadıklarından hem de az önce yaşlı kadından duyduklarından ötürü öyle bir artmış ki kederi artık yaşamaktan usanmış. Yaşlı kadına: "Ey kıymetli hanımefendi, buraya kadar gelmişken nasıl geri giderim? Ben senin bütün kızların lideri olduğunu duyunca muradımı gerçekleştirmekten aciz düşeceğini düşünmemiştim hiç" demiş.

Yaşlı kadın: "Evladım, şu kızlardan birini seç, Allah'a yemin ederim hemen eş yaparım sana! Yeter ki hükümdarın eline düşme! Benim artık senin için yapabileceğim bir şey kalmadı! Sen benim sözümü tut! Bırak o kızın peşini! Şu kızlardan birini seç, al götür ülkene. Meğer kendini öyle büyük bir tehlikenin içine atmışsın ki sadece ben değil, hiç kimse kurtaramaz seni ondan!" demiş. Hasan Yaşlı kadının bu sözleri üzerine ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Beni kınayanlara dedim ki, gözyaşları için beni kınamayın
Göz kapaklarını ben yaratmadım
Göz pınarlarım dolup taştı yanaklarımdan süzüldü
Sevdiklerim bana kaba davrandı

Ey sevdiklerim size olan özlemim arttı bana acımaz mısınız?
Ben size söz verdikten sonra sizler kaba davrandınız
Bana ihanet edip bırakıp gittiniz
Gittiğiniz gün bana yüz çevirdiğinizden düğüm düğüm oldu boğazım
Ey kalbim onları kov
Ey gözlerim, göz pınarlarımı doldur

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

804. GECE

Hükümdarım, Hasan şiirini bitirince ağlamaktan ötürü yine bayılmış. Yaşlı kadın yine kalkıp yüzüne su serperek ayıltmış ve "Evladım, inat etme de dön git yurduna! Seni o şehre soktuğum an ikimizi de öldürürler! Melike şimdiye kadar tek bir insanoğlunun adım atmadığı Vâk adalarına seni benim soktuğum anlarsa hiç durmaz öldürür hemen beni! Haydi, dön git ülkene! Sana bütün insanoğlunun elinde bulunandan daha çok mal verir, kıymetli mücevherlerle zengin ederim seni. Sözümü tut, nasihatimi dinle, kendini tehlikeye atma!" demiş.

Hasan yaşlı kadının ayaklarına kapanıp öpüp başına koymuş: "Ey hanımefendiciğim, efendim, gözümün nuru! Buraya kadar gelip de istediğimi göremeden nasıl geri dönerim? Sevgilinin yurduna yaklaşmışken, vuslatıma az kalmışken nasıl geri gi-

derim? Kim bilir belki Allah kavuşmayı yazmıştır kaderime!" demiş.

Yaşlı kadın Hasan'ın yalvarıp yakarmaları karşısında yumuşamış, ona acımış. "Tamam tamam haydi topla kendini, bir yolunu bulacağız. Artık canım tehlikeye girse de seni sevdiğine kavuşturacağım" demiş. Hasan çok sevinmiş kadının bu sözlerine. Yüreği ferahlamış, içi rahatlamış. Kadının yanına oturmuş, gece çökünceye kadar muhabbet etmişler. Gece olunca kızların hepsi dağılmış; kimi şehre girip sarayına gitmiş, kimi çadırında gecelemiş. Yaşlı kadın Hasan'ı alıp gizlice şehre sokmuş ve saklanacağı bir yere götürmüş ki melikenin haberi olup da her ikisini de öldürmesin.

Yaşlı kadın bir yandan Hasan'a hizmette kusur etmezken bir yandan da onu karısının babası olan hükümdarın gücünden kuvvetinden bahsederek korkutmaya çalışıyormuş. Ancak Hasan "Efendimi ben ölümü göze aldım da geldim. Karıma ve çocuklarıma kavuşamadıktan sonra yaşasam ne çıkar. Ya muradıma kavuşurum ya da ölürüm" diyerek kararından vazgeçmiyor, kadına yalvarıp duruyormuş. Yaşlı kadın da muradına kavuşmak için ikisinin de canını tehlikeye atan Hasan'a nasıl yardım edebileceğini düşünüyor, onu karısına kavuşturmanın yollarını arıyormuş.

Bulundukları şehri yedi adanın da meliki olan büyük cin hükümdarının kızı yönetiyormuş. Adı Nuru'l-hüda'ymış. Hükümdarın en büyük kızıymış. Yaşlı kadın bakmış ki Hasan karısına ve çocuklarına kavuşmak için yanıp kavruluyor, başka yolu yok diye düşünüp işte bu bahsettiğimiz melike Nuru'l-hüda'nın huzuruna çıkmış. Yaşlı kadının Melike Nuru'l-hüda'nın katında iyi bir mevkisi varmış. Melikeyi ve diğer kız kardeşlerini büyütüp yetiştirdiğinden yaşlı kadına saygı duyar, sözünü dinlerlermiş.

Yaşlı kadın melikenin yanına girince melike yerinden kalkıp ona sarılmış ve yanına oturtup yolculuğunun nasıl geçtiğini sormuş. Yaşlı kadın: "Vallahi hanımefendiciğim pek bereketli bir yolculuk oldu. Sana da birbirinden kıymetli hediyeler getirdim" demiş ve eklemiş: "Ey tüm zamanların melikesi, yanımda ilgini çekecek başka bir şey daha getirdim. İzin verirsen maruzatını arz etmesi için huzuruna çıkarmak isterim."

Melike: "Neymiş o ilginç olan şey?" diye sorunca da Hasan'ın hikâyesini olduğu gibi anlatmış. Ancak anlatırken sonunda ne olacağını düşünüp öyle korkuyormuş ki rüzgârların savurduğu kamışlar gibi titriyormuş. Öyle ki en sonunda artık dayanamamış, yığılıvermiş dizleri üzerine ve "Sahilde kürsümün altına saklanmış bu bahsettiğim delikanlı. Benden aman diledi ben de verdim. Zırh giydirip, kılıç kuşandırıp askerlerimin arasına kattım, aldım buraya getirdim. Ne kadar senin gücünden kuvvetinden, azametinden yiğitliğinden bahsederek korkutmaya çalışsam da dinletemedim. Ağlayıp sızlayarak, şiirler okuyup dövünerek "Eşim ve çocuklarım olmadan asla geri dönmem!" dedi de başka bir şey demedi. Canını tehlikeye atıp Vâk adalarına geldi. Vallahi ben bugüne kadar onu gibi mert ve yüreği kavi bir insanoğlu daha görmedim" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

805. GECE

Hükümdarım, melike yaşlı kadının Hasan hakkında anlattıklarını duyunca çok sinirlenmiş. Bir saat kadar başını öne eğip düşündükten sonra yaşlı kadına dönerek: "Seni yaşlı bunak! Canına mı susadın ki erkekleri yanına katıp adalarımıza getiriyorsun? Hiç mi korkmadın benim gücümden? Yemin ederim şayet bizi büyütmüş olmasaydın, üzerimizde hakkın olmasaydı ikinizi de hemen şu dakika en çirkin ölümle öldürtürdüm ki diğerlerine ibret olasınız, bir daha kimse yabancıları adalarımıza sokmaya cesaret edemesin! Şimdi git ve onu bana getir!" diye bağırmış.

Kadın melikenin huzurundan ayrılıp nereye gideceğini ne yapacağını bilmeden yürümeye başlamış. Bir yandan da "Bütün bunlar hep Hasan'ın yüzünden geldi başıma" diye düşünüyormuş. Sonra Hasan'ın yanına gidip "Kalk ey ömrünün sonuna yaklaşan, melike seninle konuşmak istiyor!" demiş. Hasan kendi kendine "Allah'ım sen kurtar beni bu beladan, acı bu kuluna" diye dua ede ede gitmiş melikenin yanına. Yolda yaşlı kadın ona asla melikeyle konuşmamasını tembihlemiş.

Huzura girdiklerinde Hasan yerlere eğilip yüzünü bir peçeyle kapatmış olan melikeyi selamlamış. Sonra da şu dizeleri okumuş:

Allah sevinç içinde izzetinizi daim eylesin
Size lütuflarda bulunsun
İzzetinizi ve şerefinizi artırsın
Düşmanlarınıza karşı size güç, kuvvet versin

Şiirini bitirince melike yaşlı kadına işaret edip Hasan'ın konuşmasını istemiş. Yaşlı kadın Hasan'a dönüp "Melike sana selam söylüyor. İsmini, nereden

geldiğini ve uğurlarına bu kadar yol teptiğin karının ve çocuklarının ismini soruyor" demiş.

Hasan heyecanını biraz yatıştırıp: "Ey tüm zamanların eşsiz melikesi, ben gamlı Hasan'ım. Memleketim Basra'dır. Karımın adını bilmiyorum, ama çocuklarım Nasır ile Mensur'dur" diye yanıtlamış melikenin sorularını.

Bunun üzerine melike: "Karın nereden alıp gitti çocuklarını?" diye sormuş. Hasan: "Basra'da, halifenin sarayındaymışlar. Oradan alıp gitmiş" demiş. Melike: "Peki ayrılırken bir şey demiş mi?" diye sormuş, Hasan: "Evet, anneme eğer oğlun geri döndüğünde ayrılığım ona dayanılmaz gelir de bana kavuşmayı isterse Vâk adalarına gelsin, demiş" diye yanıtlamış melikeyi.

Melike başını usul usul sallayıp "Şayet seni istemiyor olsaydı yerini bildirmezdi. Demek ki o da sana kavuşmayı istiyor ki yerini yurdunu açık edip onu nerede bulabileceğini söylemiş" demiş.

Hasan: "Ey melikelerin melikesi, bütün meliklerin ve ileri gelenlerin yöneticisi, her şey anlattığım gibi gerçekleşti. Hiçbir şeyi saklamadım sizden. Ocağınıza düştüm, acıyın bana. Merhamet edin ki sebebime sevap kazanasınız. Eşim ve çocuklarımla bir araya gelebilmem için yardım edin bana! Gözümün nuru kalbimin ilacı eşimi ve çocuklarımı dünya gözü ile görmem için yardımınızı esirgemeyin benden!" demiş ve ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Olması gerekeni olduramasam da
Boynu halkalı güvercin bile çabam karşısında feryadı figan eyledi
Geçmişte nimetler içinde bir hayat sürmedim
O nimetler sadece sana ulaşmama vesile oldular

Melike uzunca bir zaman başını hafif hafif ileri geri sallayarak düşünmüş. Sonra Hasan'a dönüp: "Acıdım

sana. Onun için yardım edeceğim. Şehrimdeki bütün kızları göstereceğim sana. Eğer eşin onlardan biri çıkarsa sana geri veririm, yok eğer o kızların içinden çıkmazsa Daru'l-acuz'ün kapısında astırırım seni" demiş.

Hasan: "Peki, ey tüm zamanların eşsiz melikesi, teklifinizi şartıyla birlikte kabul ettim. İşimi Allah'a havale ettim" demiş. Bunun üzerine melike şehirde tek bir kız bile kalmamasını hepsinin sarayda toplanmasını emretmiş ve bu iş için de yaşlı kadın Şevahi'yi görevlendirmiş. Ona bizzat şehre gitmesini ve bütün kızları saraya getirmesini söylemiş.

Kadın denileni yapmış ve bütün kızları saraya toplamış. Kızlar yüzer yüzer huzura giriyor, Hasan'ın önünden geçiyormuş. Bütün kızlar bu şekilde gelip geçmiş geride tek bir kız bile kalmamış. Melike Hasan'a: "İçlerinde miydi karın?" diye sormuş. Hasan: "Hayır hanımefendi, değildi" demiş. Melike çok kızmış ve yaşlı kadına dönüp: "Git sarayda kim var kim yok herkesi getir buraya!" diye emretmiş öfkeyle.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

806. GECE

Hükümdarım, yaşlı kadın melikenin emri üzerine bu sefer de saraydaki bütün kızları getirip Hasan'a göstermiş ama Hasan onların içinde de görememiş karısını ve "Hayır efendim, bunların içinde de değil" demiş. Bunun üzerine melike küplere binmiş: "Alın bunu yüzüstü sürükleyerek çıkarın huzurumdan! Boynunu

vurun ki bir daha ülkemize gelmek isteyene, adalarımıza adım atmak, gizlimizi aşikâr etmek, mahremimizi delmek isteyene ibret olsun!" diye bağırmış.

Hasan'ı sürükleyerek çıkarmışlar huzurdan. Cellat kılıcını kınından sıyırıp başına dikilmiş ve melikenin emrini beklemeye koyulmuş. O ana kadar kenarda sessizce bekleyen Şevahi işin bu boyuta geldiğini görünce iki adım öne çıkmış. Önce yerleri öpüp melikeyi selamlamış, sonra da melikenin eteklerini öpüp başına koyarak: "Ey melikem seni büyütmemin hakkı için acele karar verme! Biliyorsun bu zavallı delikanlı şimdiye kadar kendisini bir sürü tehlikeye atmış da Allah hepsinden de sağ salim kurtarmış onu, ölümünü erteleyip ömrünü uzatmış. Bu delikanlı senin adaletini, merhametini işitmiş de ülkene gelebilmiş. Şimdi sen onu öldürürsen şehrimize gelip giden tüccarlar dört bir yana senin yabancılara kötü davrandığını, onları öldürdüğünü yayarlar. Delikanlı zaten artık senin elinde. Karısı şehrimizden çıkmazsa dilediğin vakit haber gönderip çağırtırsın, ben de hemen getiririm. Ben senin ne kadar lütufkâr olduğunu bildiğimden çıkardım bu delikanlıyı huzuruna. Seni ben yetiştirdim çünkü, biliyorum ne kadar şefkatli ve adaletli olduğunu! Şayet öyle düşünmeseydim hiç sokar mıydım onu şehrine, çıkarır mıydım huzuruna? Kendi kendime götüreyim de melike onun güzel sözlerini, eşsiz şiirlerini dinlesin, gözü gönlü açılsın biraz diye düşündüm. Hem bu zavallı ülkemize geldi, ekmeğimizi yedi, araya ekmek hakkı girdi artık. Ben özellikle istedim senin huzuruna çıkmasını. Bilirsin ayrılık ölümden daha zordur; özellikle de evlattan ayrılık! Aramızda Hasan'ın yüzünü görmediği senden başkası kalmadı" diyerek önce uzun uzadıya dil dökmüş, sonra da yüzünü Hasan'a göstermesini istemiş.

Melike onun bu sözleri karşısında gülüp "O nereden benim eşim, çocuklarımın babası oluyormuş ki

yüzümü göstereyim" demiş. Ama yine de yaşlı kadının teklifini kabul edip Hasan'ı huzuruna getirtmiş ve yüzündeki peçeyi indirmiş. Hasan melikenin yüzünü görünce öyle bir çığlık atmış ki az kalsın saray başlarına yıkılacakmış. Sonra da bayılıp yığılıvermiş bulunduğu yere. Yaşlı kadın hemen Hasan'ın yanına gidip yüzüne su serperek ayıltmış onu. Hasan ayılınca: "Bu melike ya benim karım, ya da karıma çok benziyor!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

807. GECE

Hükümdarım, melike yaşlı kadına: "Bu adam deli mi ne, yüzüme baktığı yetmezmiş gibi bir de gözlerini dikmiş pür dikkat inceliyor!" demiş. Yaşlı kadın: "Melikem, bu delikanlıyı mazur görmen gerek. Ne demişler aşk hastalığının devası yoktur, âşık ile deli birdir.

Sonra Hasan ağlayarak şu dizeleri okumuş:
Peşin sıra gider, izini takip ederim özlem ve hasretle
Yurdunun sokaklarını sularım gözyaşlarımla
Seni benden ayıranlara dedim sınayın beni neyle sınayacaksanız
Bana söylenen tek söz bu işin peşini bırakıp dönmem oldu

Şiirini bitirince melikeye: "Vallahi siz benim karım değilsiniz ama ona çok benziyorsunuz" demiş.

Melike onun bu sözlerine gülüp Şevahi'ye dönmüş ve "Anacığım sen bu delikanlıyı yine al götür, kendi evinde ağırla. Ben onun için bir çözüm buluncaya kadar senin yanında kalsın. Madem bu delikanlı böyle kibar, hoş sözlü bir insan bize de ona yardım edip işini görmek düşer. Özellikle de buraya gelmek için türlü sıkıntılara göğüs germiş, ülkemize gelip ekmeğimizi yemişken. Ama sen şimdi onu götürüp evine bıraktıktan sonra dön yanıma gel hemen" demiş.

Yaşlı kadın melikenin dediğini yapıp Hasan'ı alıp evine götürmüş. Bütün cariyelerine ve kölelerine Hasan'ın ihtiyaçlarını görmelerini ve hiçbir şeyini eksik bırakmamalarını emretmiş. Sonra da dönüp melikenin yanına gitmiş. Melike yaşlı kadına kılıcını kuşanmasını ve en cesurlarından bin süvariyi hazır etmesini emretmiş. Şevahi çıkıp süvarileri hazırlamış, kendisi de kılıcını kuşanıp tekrar huzura gelmiş. Melike, Şevahi'ye süvarilerle beraber yola çıkmasını, babasının kentine gidip kardeşi Menaru's-sina'nın sarayına girmesini ve ona, daha önce göndermiş oldukları zırhları giydirerek oğullarını teyzelerine göndermesini, çünkü teyzelerinin onları çok özlediğini söylemesini emretmiş ve eklemiş "Sakın ola ki Hasan'dan bahsetme ona. Kardeşin senin de kendisini ziyaret etmeni istiyor de. Ama oğullarını aldığında sen başka bir yoldan daha hızlı bir şekilde gel, ondan önce burada ol! Bir kez daha uyarıyorum burada olanlardan hiç kimseye söz etme! Yemin ediyorum, şayet kardeşim bu delikanlının karısı, çocukları da onun çocukları çıkarsa asla onları alıp buradan götürmesine izin vermeyeceğim!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

808. GECE

Hükümdarım, Yaşlı kadın melikenin sözlerine inanıp içinde neler sakladığını bilememiş. Melike şayet kız kardeşi Hasan'ın karısı çıkmazsa onu öldürmeyi planlıyormuş.

Melike Şevahi'ye: "Anacığım şayet hislerim beni yanıltmıyorsa bu adamın karısı benim kardeşim Menaru's-sina'dır. Çünkü anlattığı bütün o vasıflar, güzellik ve endam sadece kardeşimde var" demiş.

Yaşlı kadın melikeyi selamladıktan sonra huzurdan ayrılmış ve Hasan'ın yanına gidip melikenin söylediklerini ona anlatmış. Hasan bu duyduklarına çok sevinmiş, mutluluktan aklı başında gitmiş, kalkıp yaşlı kadını başından öpmüş. Yaşlı kadın: "Evladım artık için rahat, yüreğin ferah olsun" diyerek Hasanla vedalaşmış ve bin süvarisiyle yola koyulmuş.

Sonunda melikenin kız kardeşinin yaşadığı şehre varmış. Melike Nuru'l-hüda'nın şehri ile kardeşinin yaşadığı şehrin arası üç günlük mesafeymiş. Şevahi şehre girer girmez melike Menaru's-sina'nın huzuruna çıkıp kardeşinin selamlarını ona iletmiş. Ardında da kardeşi melike Nuru'l-hüda'nın onu ve oğullarını çok özlediğini, ziyaretine gitmediği için kardeşine darıldığını söylemiş. Menaru's-sina: "Doğru uzun zamandan beri kardeşimi ziyarete gitmiyordum. Hemen en kısa zamanda gideceğim inşallah" demiş ve hizmetçilerine ilk konaklama yeri olan şehrin dışına çadırlarını kurmalarını emretmiş. Hizmetçiler çadırların kurulmasıyla ilgilenirken kendisi de kardeşine yaraşır hediyeler hazırlamış.

O esnada sarayın penceresinden bakmakta olan hükümdar şehrin dışına kurulan çadırları görünce sebebini sormuş. Melike Menaru's-sina kardeşini ziya-

ret etmek için yol hazırlıklarına başladı demişler. Hükümdar bunu duyunca hemen askerlerine kızına eşlik etmeleri için hazırlanmaları emrini vermiş. Kendisi de sarayın hazinesine girip büyük kızına götürülmek üzere kıymetli eşyalardan, altından yapılmış tabak ve çanaklardan, değerli mücevherlerden oluşan hediyeler hazırlatmış. Bu hükümdarın yedi kızı varmış. Bu kızlardan en küçüğü diğerleriyle sadece baba bir kardeşmiş. En büyük kızın adı Nuru'l-hüda, ikinicinin Necmü's-sabah, üçüncünün Şemsü'd-duha, dördüncünün Şeceratü'd-dürr, beşincinin Kuvvetü'l-Kulüb, altıncının Şerefü'l-benat, yedincinin ise Menaru's-sina'ymış. Hasan'ın karısı diğer kızların sadece baba bir kardeşi olan işte bu en küçükleri Menaru's-sina'ymış.

Yaşlı kadın tekrardan Menaru's-sina'nın huzurunda yerleri öpünce Menaru's-sina: "Bir isteğin mi var anacığım?" diye sormuş. Yaşlı kadın: "Kardeşin Nuru'l-hüda oğullarına kendisinin gönderdiği zırhları giydirerek senin gelişine müjdeci olarak önden benimle göndermeni istedi" demiş. Kadının bu sözlerini duyan Menaru's-sina'nın rengi atmış. Uzunca bir vakit başı önünde, kıpırdamadan durup düşünmüş. Sonra başını kaldırıp yaşlı kadına: "Anacığım evlatlarımdan bahsettin ya inan yüreğime kor düştü sanki, kalbim sıkıştı. Ben onları şimdiye kadar kimseye göstermedim. Vallahi onlar için esen yelden bile korkuyorum" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

809. GECE

Yaşlı kadın Menaru's-sina'nın bu sözlerini duyunca: "Aman evladım, o nasıl söz öyle. Çocukların için kardeşinden mi korkuyorsun? Aklını başına devşir, çocuklarını göndermezsen kardeşin sana çok kızar! Gerçi çocuklar daha çok küçük, üzerlerine titremekte haksız sayılmazsın. Ama sen benim sana da evlatlarına da ne kadar düşkün olduğumu biliyorsun. Hepiniz benim elimde büyüdünüz. Ben evlatlarına gözüm gibi bakar, yüzümü ayaklarının altına yol ederim. Yüreğimi açar onları içine sokarım, hiçbir şeylerini eksik koymam. Sen rahat ol! Onları benimle gönder. Hem senden bir ya da iki gün önce gideceğiz, uzunca bir vakit ayrı kalmayacaksın evlatlarından" demiş. Bu şekilde Menaru's-sina'yı razı etmek için dil dökmüş durmuş. En sonun da Menaru's-sina kardeşinin kızmasından korkup kaderin kendisi için yazdıklarından habersiz razı olmuş çocuklarını önden göndermeye.

Sonra çocuklarını alıp hamama götürmüş. Güzelce yıkadıktan sonra zırhlarını giydirip yaşlı kadına teslim etmiş. Kadın çocukları aldığı gibi yola koyulup melikenin emri üzerine kestirmeden gittiği için geldiğinden daha hızlı dönmüş Nuru'l-hüda'nın şehrine. Hemen çocukları alıp emaneti bir an önce sağ salim teslim etme kaygısıyla melikenin sarayına götürmüş. Melike çocukları görünce çok sevinmiş. Her ikisine de sıkı sıkıya sarılıp bağrına bastıktan sonra birini bir dizine ötekini de bir dizine oturtmuş. Sonra Şevahi'ye dönüp "Git şimdi Hasan'ı, türlü çeşit belalara maruz kalıp henüz eceli gelmediğinden her birinden de kurtulan ve kendisine aman verip himayeme aldığım delikanlıyı buraya getir!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

810. GECE

Hükümdarım melikenin bu emri üzerine yaşlı kadın: "Hasan'ı getirdiğimde onu çocuklarla yüzleştirip onun çocukları olup olmadığına mı bakacaksın? Peki ya onun oğulları çıkmazsa o zaman Hasan'ı ülkesine geri mi göndereceksin?" diye sormuş. Melike yaşlı kadının bu sözlerine çok kızmış ve "Yazıklar olsun sana uğursuz kadın! Daha ne zamana kadar ülkemize gelip sırrımızı ifşa etme cesaretini gösteren bu adamı koruyacaksın! Ülkemize gelip namusumuzu kirlettikten sonra elini kolunu sallaya sallaya geri göndereceğimizi mi düşüyorsun onu? Gitsin de ülkesindekilere gördüklerini anlatsın, hükümdarları bizden haberdar etsin sonra da seyyahların dilinde bütün dünyaya yayılalım öyle mi? Bu adamın Vâk adalarına girdikten, Kuşlar Diyarı'nı, Yırtıcılar Diyarı'nı ve Cinler Diyarı'nı gördükten sonra ülkesine sağ salim geri dönmesini unut! Böyle bir şey asla olmayacak! Yeri altımıza yayıp, göğü üstümüze geren ve ikisi arasındakileri yaratana yemin olsun ki şayet bu çocuklar onun çocukları çıkmazsa onu öldüreceğim! Boynunu kendi ellerimle vuracağım!" diye bağırmış. Yaşlı kadın korkusundan daha da sesini çıkaramamış.

Melike yirmi muhafızı, "Bu kadınla birlikte gidip evindeki delikanlıyı hemen huzuruma getirin!" diye emrettikten sonra yaşlı kadının yanına katıp Hasan'ı

getirmeleri için göndermiş. Kadın korkudan beti benzi atmış bir halde bacakları titreye titreye eve gitmiş, Hasan'ın yanına girmiş. Hasan onu görünce sevinçle yerinden fırlayıp selam vermiş ama kadın Hasan'ın selamını almamış: "Kalk, melike seni çağırıyor!" demiş, sonra da: "Sana dön git ülkene dedim! Önceden uyardım ama sen beni dinlemedim! İstediğin her şeyi veririm, hiçbir insanın sahip olamadığı kadar mal veririm yeter ki ülkene geri dön dedim, yine kulak asmadın sözüme! Beni dinleyeceğine hem kendini hem de beni yakacak şeyler yaptın! Artık ölüm iyice yaklaştı!" diyerek Hasan'a kızmış.

Hasan kalbi kırık, gözü yaşlı bir şekilde kalkıp melikenin sarayına doğru yola koyulmuş. İçinden de sürekli "Allah'ım sen yardım et bana! Kurtar beni bu beladan!" diye dua ediyormuş. Yirmi muhafızın arasında saraya girmiş, melikenin huzuruna çıkmış. Ancak huzura girip de oğulları Nasır ve Mensur'u melikenin kucağında onunla oynarken görünce bir çığlık koparıp yığılıvermiş yere.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

811. GECE

Hasan'ın çocuklarını tanıyışı gibi, çocuklar da babalarını tanımış ve melikenin kucağından atlayıp "Babamız!" diye bağırarak yerde baygın yatan Hasan'a doğru koşmuşlar. Huzurda bulunanlar gördükleri bu manzara karşısında ağlamışlar "Çok şükür sizi baba-

nıza kavuşturana!" demişler. Hasan kendine gelince o kadar çok ağlamış ki tekrardan bayılmış. Yüzüne su serpip ayılttıklarında ise şu şiiri okumuş:

Yemin ederim yüreğim atmayı bıraktı
Siz benden gidince
Hayaliniz yarın bir araya geleceğimizi söyleyip duruyor bana
Yarının düşmanlarına rağmen yaşamaya devam edeyim mi?
Size yemin olsun, gittiğinizden beri yaşamanın tadı kalmadı
Allah size olan feryadımı eğer dindirirse uğrunuza canımı bile veririm

Böylece melike çocukların Hasan'ın çocukları, kız kardeşi Menaru's-sina'nın'sa onun karısı olduğunu anlamış. Öyle çok kızmış ve bağırmış ki Hasan kederinden yine bayılmış. Ayılınca da şu şiiri okumuş:

Bana en yakın sizdiniz, fakat siz de bırakıp gittiniz beni
Her ne kadar gözden ırak olsanız da kalbimdesiniz
Vallahi, sizden bıkıp da bir başkasına hiçbir zaman gitmedim
Zamanın haksızlığına rağmen hep sabrettim
Geceler sizin hasretinizle geçiyor
Kalbimse siz diye inleyip sizin için yanıyor
Gençken bir an olsun sizden uzaklaşmayı istemedim
Aylar geçmesine rağmen sizler nasıl ayrı kaldınız benden

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

812. GECE

Hükümdarım Hasan şiirini bitirince tekrar bayılmış. Kendine geldiğinde sürüklenip saraydan dışarı atılmış olduğunu görmüş. Kalkıp melikenin kendisine bir şey yapmadan salıvermiş olduğuna inanamayarak yürümeye başlamış. Şevahi melikenin öfkesinden korktuğu için hiç ses çıkarmamış Hasan'ın saraydan atılmasına.

Hasan nereye gideceğini, ne yapacağını bilemeyerek şaşkın şaşkın etrafına bakakalmış. Kalbi sıkışmış, yeryüzü dar gelmiş ama yanında yüreğini ferahlatacak tek bir kişi dahi bulamamış. Ne yol ne de iz biliyormuş ki çıkıp gitsin. Kendisini götürecek kimsesi de yokmuş. Cinler Diyarı'ndan, Yırtıcılar Diyarı'ndan nasıl geçeceğini bilememiş. O kadar çok ağlamış ki bayılmış. Ayılınca karısını, çocuklarını, melikenin karısı gelince ona neler yapacağını düşünüp buralara kadar geldiğine, nasihat edenlerin nasihatini dinlemediğine bin pişman olmuş ve şu şiiri okumuş:

Sevdiğimi kaybettiğim için gözlerimden ağlamasını istediler.
Teslim zor, imtihanım ağır oldu.
Süt bardağı içindeki sütü ikram içindir.
Sevdiklerini kaybeden kimse tekrar ayağa kalkamaz.
Sizler benimle kendiniz arasına hep azarlama perdesi çektiniz.
Ey azarlama perdesi, ne zaman dürüleceksin?
Siz uyurken ben uykusuz kaldım.
Ben teselliyi unutmuşken sizler isteklerinizi unuttuğumu sandınız.
Engelleriniz yüzünden başıma gelene baksanız,
Teselli eden etmeyen herkes için nasıl zelil olduğumu görürdünüz.

Beni ayrı tutun. Bana acıyın. Çünkü ben herkesten gizli söz verdim.
Belki bir gün tekrar bizi birleştiren günler görürsün.
Ruhum sizi özlerken sizler benim kalbimdesiniz.
Sizin ayrılığınızla kalbim yaralandı.
Keşke hayatta olduğunuza dair haber gönderseniz

Şiirini bitirince yürüyüp şehirden çıkmış. Şehrin dışında karşısına bir nehir çıkmış. Nehir kenarında nereye gittiğini bilmeden yürümeye başlamış.

Bu arada karısı Menaru's-sina'nın neler yaptığına bakacak olursak: Yaşlı Şevahi'nin çocuklarını alıp gitmesinin ardından hemen ertesi gün yola çıkmaya niyetlenmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

813. GECE

Hükümdarım, Menaru's-sina tam yola çıkacakken babasının muhafızlarından biri gelip babasının onu huzuruna çağırdığını bildirmiş. Melike Menaru's-sina kalkıp babasının huzuruna çıkmış. Babası onu görünce çağırıp yanına, tahta oturtmuş ve "Kızım bugün bir rüya gördüm. İçi senden yana hiç rahat değil. Çıkacağın yolculuk da çok uzun" demiş.

Menaru's-sina: "Neden babacığım, rüyanda ne gördün ki?" diye sormuş. Hükümdar: "Rüyamda bir hazineye giriyorum. Hazine türlü çeşitli altınlar, elmaslar, yakutlar, mücevherlerle dolu. Ama ben bunların hiçbi-

rini beğenmiyorum. Sadece içlerindeki yedi taşı beğeniyorum. Bu yedi taşın yedisi de aynı cins mücevher, ama en küçükleri hepsinden güzel ve parlak. Ben bu en küçüğünü çok sevip alıyorum ve avucumda olduğu halde hazineden çıkıyorum. Avucumu açıp içindeki taşı öpüyorum. Ama o sırada bir kuş peyda oluyor. Bu kuş bizim ülkenin kuşlarından değilmiş. Gelip elimdeki taşı kapıp havalanıyor, onu getirdiğim yere geri götürüyor. O kadar çok üzülüyorum ki rüyamda, sonra da zaten duyduğum bu derin üzüntü sebebiyle uyandım. Uyanınca hemen rüya tabircilerini çağırıp rüyamı tabir ettirdim. Rüyadaki o yedi taş hükümdarımızın yedi kızına işaret ediyor. En küçük ise kızların en küçüğü oluyor. Rüya gösteriyor ki birisi hükümdarımızın kızını zorla onun elinden alacak, dediler. Yavrucuğum, benim en küçük kızım sensin. Benim katımda kardeşlerinden çok daha değerli ve kıymetlisin. Şimdi yolculuğa çıkacaksın ya yolda başına bir iş gelir diye korkuyorum. En iyisi sen vazgeç bu yolculuktan, sarayına dön" demiş.

Menaru's-sina babasının bu sözlerini duyunca çocuklarından ötürü içini bir sıkıntı kaplamış. Başını önüne eğip bir vakit düşündükten sonra babasına dönüp: "Hükümdarım, Nuru'l-hüda benim için bir ziyafet hazırlatmış. Şimdi benim gidişimi bekliyorlar. Dört senedir görmedi beni. Gitmezsem çok kızar. Bir ay kadar kalır sonra hemen dönerim. Hem hangi yabancı Vâk adalarına ulaşabilir ki? Kim beyaz vadiye ve siyah dağa erişmeye güç yetirebilir. Haydi diyelim ki oraya kadar geldi, Kuşlar adasını, Yırtıcılar Diyarı'nı ve Cinler Diyarı'nı nasıl geçecek? Bunları geçse bile adamıza gelemez, azgın nehirde boğulur gider! Sen yüreğini ferah tut! Kimse bizim topraklarımıza adım atamaz!" demiş ve bu şekilde babasının içini rahatlatarak ondan yola çıkmak için izin alabilmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

814. GECE

Hükümdar bin süvariyi kızına Nuru'l-hüda'nın şehrine kadar eşlik etmeleri, saraya girinceye kadar peşinden ayrılmamaları, orada olduğu sürece hep yanında kalmaları ve onu kendisine sağ salim geri getirmeleri üzere görevlendirip Menaru's-sina'nın yanına katmış. Kızına da ablasının yanında sadece iki gün kalmasını sonra hemen dönüp gelmesini emretmiş. Menaru's-sina: "Nasıl emredersen" deyip huzurdan çıkmış. Babası da onunla birlikte saraydan çıkıp kızını yolcu etmiş.

Menaru's-sina babasının anlattıklarından çok etkilenmiş, aklı hep çocuklarındaymış. Ancak kaderin oklarından kaçılmaz, üç gün üç gece hiç durmadan yol alıp Nuru'l-hüda'nın şehrinin yakınındaki nehre varmış. Çadırları kurdurup orada istirahat etmiş. Sonra kalkıp şehre girmiş ve ablasının sarayına gitmiş. Ablasının yanına girince çocuklarını babamız da babamız diye ağlar halde bulmuş. Gözleri yaşlarla dolu dolu oğullarına sarılmış ve: "Babanızı mı gördünüz? Ah ondan ayrıldığım o saat olmaz olsaydı! Şu an hayatta olduğunu bilsem sizi ona götürürdüm kesin" demiş ağlayarak. Bir yandan hem kendisi, hem kocası hem de çocukları için ağlıyor bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Sevdiğim senden uzakta cefadayım
Her neredeysen bil ki seni özlemekteyim
Bir yanımı senin vatanında
Kalbimiyse sende bıraktım

Şiirini bitirince "Bütün bunlar hep benim yüzümden oldu! Çocuklarımı bu hale ben soktum!" demiş. Nuru'l-hüda kız kardeşine hiç selam vermeden: "Bu çocuklar kimden? Sen bizim bilgimiz olmadan mı

evlendin? Madem evlendin ne diye kocanı bırakıp çocuklarını aldın da geri geldin? Ne diye çocuklarını babalarından ayırdın? Çocuklarını bizden saklamakla onlardan haberdar olmayacağımızı mı sandın? Her şeyi bilen Allah senin sakladıklarını aşikâr etti bize!" diye bağırmaya başlamış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

815. GECE

Hükümdarım, Nuru'l-hüda muhafızlarına kardeşini tutup elini ayağını bağlamalarını emretmiş. Demir zincirlerle bağlanan Menaru's-sina'yı öyle bir dövmüş ki vücudu lime lime olmuş. Sonra da saçlarından sürüyerek zindana atmış.

Ardından babasına bir mektup yazıp "Topraklarımıza yabancı bir adam gelmiş! Kız kardeşim onunla helalinden evlendiğini iddia ediyor! Bir de iki tane oğulları olmuş! Bütün bunları senden de bizden de saklamış. Biz evlendiği bu yabancı adam –ki adı Hasanmış– bize gelip her şeyi anlatınca, onunla uzunca bir vakit evli kaldığını ama sonra kardeşimin çocuklarını da alarak onun yanından kaçtığını söyleyince haberdar olduk! Ayrılırken de adamın annesine 'Şayet oğlun beni özler de yine bana kavuşmak isterse Vâk adalarına gelsin' diyerek yerini bildirmiş. Ben çocuklarını bana getirmesi için Şevahi'yi ona gönderdim, kendisinin de sonradan gelmesini istedim. Şevahi önden çocuklarla birlikte geldi. Kardeşimin kocası olduğunu iddia eden adamı huzuruma çağırttım. Gelince hem o çocuklarını tanıdı,

hem çocuklar babalarını tanıdılar. Böylece adamın gerçekten de kardeşimin kocası, çocuklarının babası olduğu ortaya çıktı. Ben adamın sözlerinin doğru olduğunu ve onun bir suçu olmadığını anladım. Bütün suç kardeşimdeydi! Namusumuzu beş paralık eden bu rezil kadını şiddetli bir şekilde dövüp saçlarından sürüyerek zindana kapattım! Şimdi senin emrini bekliyorum! Ne emir verirsen onu yapacağım. Ama şunu unutma bu rezil kadın namusumuza leke sürdü! Şayet adadakiler duyacak olursa onların gözünde biz de onun gibi oluruz. Cevabını bekliyorum" diyerek her şeyi baştan sona anlatmış. Sonra mektubu elçilere verip tez elden babasına ulaştırmalarını emretmiş.

Hükümdar mektubu okuyunca öfkeden küplere binmiş. Kızı Nuru'l-hüda'ya bir mektup yazıp "Kardeşin konusunda yapılacakları sana bırakıyorum! Onun kanını akıtmak artık bize farz oldu! Şayet iş dediğin gibiyse bize danışmana bile gerek yok, hemen öldür onu!" demiş.

Nuru'l-hüda babasının mektubunu alınca muhafızlarını gönderip Menaru's-sina'yı huzuruna getirtmiş. Kızcağızı gözü yaşlı, kalbi kırık, eli ayağı demir zincirlerle bağlı, üzerinde kıldan bir elbiseyle getirip zelil bir halde çıkarmışlar ablasının huzuruna. Ne hallere düştüğünü, azizken nasıl zelil olduğunu görünce çok üzülmüş, ağlayarak şu şiiri okumuş:

Ya Rabbi! Düşmanlarım yok etmeye çalıştılar beni
Asla ellerinden kurtulamayacağımı söylediler
Yaptıklarında başarısız olmalarını isterim senden
Ya Rabbi! Korkan kimsenin tek zevki umut etmektir

Sonra o kadar çok ağlamış ki bayılıp yığılıvermiş bulunduğu yere.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

816. GECE

Nuru'l-hüda hizmetçilere emredip ahşap bir merdiven getirtmiş. Kız kardeşini bu merdivene sırt üstü uzattırıp kollarını iki yandan bağlatmış. Sonra başını açmış, saçlarını ahşap merdivene bağlamış. Kız kardeşine karşı yüreğinden bütün merhameti söküp atmış gibiymiş. Menaru's-Sina kendini böyle aşağılanmış ve sefil bir hale düşürülmüş görünce feryat figan edip ağlamış, fakat hiç kimsenin umurunda olmamış. Bunun üzerine kız kardeşine dönüp: "Ey kız kardeşim! Kalbini bana karşı nasıl katılaştırmışsın? Bana merhamet etmiyorsun bu iki küçük çocuğa da mı merhamet etmiyorsun!" demiş.

Bu sözleri duyan Nuru'l-hüda, merhamete gelmek şöyle dursun iyice öfkelenmiş, ağzına geleni sayıp "Allah bile sana merhamet etmeyecekken ben mi sana acıyacağım hain!" demiş. Menaru's-Sina beti benzi atmış bir halde şöyle demiş: "Masum olduğum halde bana böyle ağır sözler söylüyorsun ya, göklerin rabbine havale ediyorum seni! Ben onunla helal yolla evlendim. Rabbim sözümün doğru olup olmadığını biliyor. Bu kadar katı davranıyorsun ya bana, yüreğim öfkeyle doldu sana karşı. İşin aslını bilmeden nasıl bu kadar ağır konuşabiliyorsun? Fakat rabbim beni, gerçekten kötü şeyler söylesen de, senden kurtaracak ve mükâfatımı kat be kat artıracaktır."

Kız kardeşi bu sözleri duyunca önce kendi kendine biraz sakinleşir gibi olmuş ama sonra "Ne cüretle benimle böyle konuşabilirsin" diye bağırmış. Ardından da kalkıp bayılıncaya kadar ona vurmuş. Bayıldığını görünce ayıltmak için yüzüne su serpmiş.

Zavallı kız, hem bu kadar hakarete maruz kaldığından hem de sıkı sıkıya bağlanıp ölesiye dövül-

düğünden iyice kendinden geçmiş. Ayılınca şu şiiri okumuş:

Bir suç işledim ve sana inkârcı biri olarak geldim
Olup bitenler için tövbekârım ve senden af diliyorum

Nuru'l-Hüda bu şiiri duyunca çok kızmış ve "Önümde şiir okuyor ve yaptığın günahlardan dolayı af mı diliyorsun! İşlediğin o büyük günahla, namussuzluğunla övünüyorsun madem, benim de şimdi tek bir muradım var o da seni eşinin yanına bu günahlarınla göndermek!" demiş. Sonra iki hizmetçiye kırbaç getirmelerini emretmiş. Getirmişler. Kollarını sıvayıp baştan ayağa kızın bütün vücudunu kırbaçlamış. Sonra kalınlaştırmak için örülmüş başka bir kırbaç istemiş, bu öyle bir kırbaçmış ki onunla bir file vuracak olsa fil can havliyle hemen kaçarmış. Kırbacı bayılıncaya kadar Menaru's-sina'nın sırtına, karnına, vücudunun her bir yerine indirmiş.

Yaşlı Şevahi melikenin bu yaptıklarını görünce ağlayıp ve beddua ederek ellerinden kaçmış. Melike muhafızlara: "Çabuk onu bana getirin!" diye bağırmış. Muhafızlar hemen yaşlı kadının peşine düşmüş, yakaladıkları gibi melikenin huzuruna çıkarmışlar. Melike kadını yere fırlatmalarını emredip "İşte böyle yüzüstü süründürerek çıkarın onu huzurumdan" diye bağırmış. Hizmetçiler denileni yapmış, kadıncağızı yüzüstü sürüyerek çıkarmışlar melikenin yanından.

Bu arada Hasan'ın ne yaptığına bakacak olursak: Nehir boyunca hayattan bezmiş, nereye gideceğini, ne yapacağını bilmez bir halde yürümüş. Bir ara yolunun üzerindeki bir ağaca asılı bir kâğıt görmüş. Kâğıtta şu dizeler yazılıymış:

Seni sende kaybolacak kadar çok istedim
Ama sana keder ve hüzün getirdiğim için uzaklaştım

Şimdi önünde el pençe divan duruyor
Bütün kederlerden uzaklaşmanı niyaz ediyorum

Hasan bu şiiri okuyunca içinde kurtulma ümidi doğmuş. Eşine ve çocuklarına kavuşma heyecanıyla dolmuş tekrardan ve yürümeye başlamış. Ancak biraz gidince kendini tehlikeler arasında yapayalnız hissetmiş. Yanında kendisine yoldaş olacak tek bir kişi bile yokmuş. Korkudan ve yalnızlıktan kalbi sıkışmış, bacakları titremiş. Şu dizeleri okumuş:

Ey saba rüzgârı! Geçersen eğer sevgilim diyarından
Bol bol selam söyle ona benden
Umarım bana da ondan sevgiler getirir
Çürümüş kemiklerime can verirsin

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

817. GECE

Hükümdarım, Hasan nehrin kenarında biraz daha yürüyünce karşısına iki çocuk çıkmış. Çocuklar sihirbazların çocuklarına benziyormuş. Yerde, üzerine birtakım tılsımlar işlenmiş bakır bir asa ve yine bazı isimler, mühürler işlenmiş deriden bir başlık varmış. Çocuklar da bunların başında kavga ediyor, yok başlık senin olacak, yok asa benim olacak diye bağırıp çağırıyorlarmış. Öyle ki birbirlerinin yüzünü kan revan içinde bırakmışlarmış. Hasan hemen aralarına girip

çocukları birbirlerinden ayırmış ve "Alıp veremediğiniz ne? Ne diye kavga ediyorsunuz?" demiş.

Çocuklar: "Amcacığım, sen bizim aramızda hüküm ver. Belki de Allah seni bizim işimizi çözesin diye gönderdi" demişler. Hasan: "Anlatın bakalım mesele neymiş?" diye sorunca, "Biz iki kardeşiz. Babamız sihirbazların büyüklerindendi. Bu dağdaki mağarada yaşardı. Sonra vadesi doldu ardında bu asa ve başlığı bırakarak göçüp gitti. İkimiz de asayı istiyoruz. Onun için kavga ediyoruz" diyerek her şeyi anlatmışlar.

Hasan: "İyi de bu asa ve başlık arasında ne fark var? Asa altı dirhemlik gözüküyor, başlıksa üç, çok bir fark yok aralarında" demiş. Çocuklar: "Tabii sen bilmiyorsun bu asa ve başlığın ne işe yaradığını!" demişler. Hasan: "Ne işe yararmış bunlar peki?" diye sorunca "Her birinin kendine ait bir özelliği var. Bu asanın kıymeti bütün Vâk adalarına eşittir, başlığın da öyle!" demişler. Hasan: "Allah için söyleyin bana, neymiş bunların özelliği?" diye sormuş.

Çocuklar: "Amcacığım bu asa ve başlıkta farklı tılsımlar var! Babamız tam yüz otuz beş sene yaşadı ve ömrünü bunların üzerine bir takım tılsımlar, mühürler, isimler ve işaretler işlemekle geçirdi. Bu ikisini farklı işlerde kullanılır hale getirdi. En sonunda bitirdiğinde de kullanmaya ömrü yetmedi, göçüp gitti. Özelliklerine gelecek olursak, başlığı giydiğinde görünmez olursun, o başında olduğu sürece kimse seni göremez. Asaya sahip olursan da yedi cin taifesinin hükümdarını emrin altına alırsın. Hepsi senin hizmetinde olur, ne istersen yaparlar! Bu asayı yere vurduğunda yedi hükümdar hemen ortaya çıkar ve hizmetini görürler!" diyerek asanın ve başlığın özelliklerini anlatmışlar.

Hasan onların bu anlattıklarını duyunca kendi kendine "Bu asa ve başlık benim daha çok işime yarar. Ben şu an onlardan daha çok hak ediyorum bu ikisini. Bir yolunu bulup çocukların elinden almalıyım onları. Böylece hem kendim kurtulurum bu hiç kimsenin girip de sağ çıkamadığı yerden, hem de eşimi ve çocuklarımı kurtarırım o zalim melikenin elinden. Belki de Allah bana yardım etmek için çıkarmıştır bu çocukları karşıma" diye düşünmüş. Sonra çocuklara dönüp "Eğer isterseniz ben sizi imtihan edeyim, kim kazanırsa asayı o alsın, diğeri de başlığa razı olsun. İmtihanı geçen asayı hak etmiş demektir" demiş. Çocuklar: "Tamam amcacığım sen hakem ol aramızda, hangimizin kazandığına sen karar ver" demişler. Hasan: "Benim sözümü dinleyip dediğimi yapacak mısınız?" demiş, "Evet yapacağız" diye yanıt vermişler. Bunun üzerine Hasan: "Şimdi bir taş alıp fırlatacağım kim o taşa önce varır ve alırsa asa onun olur, geride kalan da başlığı alır" demiş. Çocuklar: "Tamam kabul" diyerek Hasan'ın teklifini kabul etmişler.

Hasan yeren bir taş alıp atabileceği kadar uzağa atmış. Çocuklar taşın peşinden fırlayınca da hemen baş-

lığı başına geçirip asayı eline almış ve yerinden ayrılmayarak bakalım çocukların dedikleri doğru muymuş diye düşünerek çocukların dönmesini beklemiş. Çocuklardan küçük olan, diğerinden önce taşa ulaşmış ve alıp Hasan'ın bulunduğu yere dönmüş ama onu görememiş. Kardeşine: "Aramızda hakem olan adam nerede?" diye bağırmış. Kardeşi: "Bilmiyorum, ben de göremiyorum, hiçbir yerde yok, yer yarıldı yerin içine girdi sanki" demiş. Hasan hemen önlerinde durduğu halde etrafı kolaçan etmeye onu aramaya başlamışlar. "Gördün mü bak adam başlığı ve asayı alıp gitti, ikimizin de olmadı asa. Babamız haber vermişti bize bunun olacağını. Nasıl da unuttuk" demişler ve yapacak bir şey olmadığı için topuklarının üzerine dönüp gitmişler.

Hasan başında başlık, elinde asayla şehre girmiş, kimse onu görmemiş. Sonra gidip saraya girmiş ve yaşlı Şevahi'nin bulunduğu yere çıkmış. Başında başlık olduğu için kadın onu görememiş tabii. Gidip kadının hemen başının üstünde bulunan raftaki cam bir tepsiyi itip düşürmüş. Kadın korkuyla yerinden fırlayıp etrafına bakınmış sonra da: "Herhalde Nuru'lhüda şeytanlarını gönderdi bana. Onlar yaptılar bunu. Allah'ım sen koru beni melikenin gazabından. Kendi kız kardeşini dövüp saçlarından asan kim bilir bana neler yapar" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

818. GECE

Hükümdarım, yaşlı Şevahi: "Sana sesleniyorum ey Şeytan! Şanı yüce, büyük sultan Menan cinleri ve Süleyman peygamberin mühründeki isimler adına çık ortaya! Konuş benimle!" diye bağırmış. Bunun üzerine Hasan: "Ben şeytan değilim, kara sevdalı şaşkın Hasan'ım" diyerek başındaki başlığı çıkarmış. Yaşlı kadın onu görüp de tanıyınca hemen kenara çekmiş ve "Aklını mı kaybettin? Melike kendi kardeşine bile türlü çeşit işkenceler yapıyorken sen ne cesaretle geldin buraya?" demiş ve o gittikten sonra neler olduğunu, melikenin kendi kız kardeşine yaptıklarını bir bir anlatmış. Sonra da: "Melike seni bıraktığına da pişman oldu sonradan. Başına ödül koydu! Seni kendisine getirene kantarlarla altın ve benim mevkiimi vereceğini duyurdu. Şayet seni ele geçirirse hepinizi öldüreceğine yeminler etti" demiş. Sonra da kendine yapılanlardan dert yana yana ağlamaya başlamış.

Hasan da onunla birlikte ağlayıp: "Hanımefendiciğim bu zalimin elinden yok mu bir kurtuluş yolu? Eşimi ve çocuklarımı alıp sağ salim memleketime götürmem için yok mu bir yol?" diye sormuş. Yaşlı kadın: "Yok! Sen kaç kendini kurtar!" demiş. Hasan: "Olmaz hem kendimi kurtarmalı hem de ailemi zorla da olsa almalıyım onun elinden!" diye yanıt vermiş. Yaşlı kadın: "Nasıl zorla alacaksın onun elinden? Bırak bu sözleri de Allah'ın izniyle kaç kurtar kendini" demiş.

Bunun üzerine Hasan yaşlı kadına asayı ve başlığı göstermiş. Kadın bunları görünce çok sevinmiş "Çürümüş bedenleri tekrardan diriltecek olanı tenzih ederim! Vallahi kurtuldunuz! Şimdi sen de karın da çocukların da kurtuldunuz evladım! Bu asayı ve kimin yaptığını iyi biliyorum. Onu yapan benim sihirde üstadımdı, her şeyi

ondan öğrendim ben. Çok büyük bir sihirbazdı. Tam yüz otuz beş sene yaşadı. Ömrünün çoğunu bu asaya ve başlığa tılsımlar işleyerek geçirdi. Ama bitirdiğinde kullanmaya ömrü yetmedi. Ölmeden önce çocuklarına 'Evlatlarım bu asa ve başlık sizin nasibiniz olmayacak. Uzak diyarlardan yabancı bir adam gelip onları sizin elinizden alacak, nasıl aldığını bilemeyeceksiniz bile' dediğini duymuştum. Hatta çocukları 'Babacığım nasıl alacağını söyle bize' demişler de 'Ben de bilmiyorum, onları sizden nasıl alacağını ben de bilmiyorum' demiş. Söylesene nasıl aldın bunları o çocukların elinden?" demiş. Hasan asayı ve başlığı çocukların elinden nasıl aldığını anlatınca yaşlı kadının pek hoşuna gitmiş.

Sonra "Evladım, çocuklarını ve karını kurtardığın vakit yapacağın şeyleri iyi belle. Ben de artık beni bu kadar zelil eden, azarlayan bu zalim kadının yanında kalamam. Sihir mağarasına gidip ölünceye kadar orada yaşayacağım. Sen şimdi bu başlığı giy! Çocuklarının ve karının olduğu yere gir! Sonra asayı yere vurup 'Ey bu asanın hizmetçileri!' diye seslen. Karşına cin taifelerinin hükümdarları çıkacak. Onlardan yardım istersin" demiş ve Hasan'la vedalaşıp oradan ayrılmış.

Hasan başlığını giyip, asayı eline alıp karısının bulunduğu yere gitmiş. Onu tanınmaz bir halde bulmuş. Ahşap merdivene saçlarından bağlanmış, kurtuluş yollarını bilmediğinden iki gözü iki çeşme ağlıyormuş. Ayaklarının dibinde oynayan çocuklarını gördükçe de hem onlar için hem bu hallere düşen kendisi için üzülüyor ve bir yandan ağlayıp bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Geriye ancak ne yaptığını bilmeyen fakir bir can kaldı
Sükunet bulmadığı sürece içi ateşle alev alev yanan bir tutkun!
Gördüğünden dolayı seninle eğlenip sana yas tutar
Seninle eğlenip sana yas tutanın vay haline!

Hasan karısına yapılanları görünce üzüntüsünden bayılmış. Kendine geldiğinde çocukların kendi aralarında oyuna dalmış olduklarını, annelerininse acıdan bayılmış olduğunu görmüş ve başındaki başlığı çıkarıp kendisini çocuklara göstermiş. Çocuklar onu görünce "Baba! Baba!" diye bağırmışlar. Hasan başlığı hemen tekrardan başına geçirmiş. Baygın yatan kadın çocukların sesleriyle kendine gelmiş. Ama Hasan başlığı tekrar giymiş olduğundan onu görememiş. Çocuklar yine durmadan "Baba! Baba!" diye bağırıyorlarmış. Hasan'ın karısı onların bu feryatlarını duyunca çok üzülmüş, içi paramparça olmuş. Üzgün bir şekilde: "Hani nerede babanız?" diye sormuş çocuklara. Hasan'la geçirdiği günleri ve ondan ayrılışını düşünüp ağlamaya başlamış. O kadar çok ağlamış ki gözyaşları yanaklarından nehirler gibi süzülüp akmış. Eli kolu bağlı olduğundan ve gözyaşlarını kurulayamadığından yanaklarından süzülen gözyaşları süzüldükleri yerlerde iz yapmışlar. Ağlamaktan ve şiirler okumaktan başka yol bulamayan kadın bir yandan ağlıyor bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Ayrılıp gittikten sonra birlikte olduğumuz günleri andım
Gözyaşlarım kaynaklarından fışkıran nehirler gibi aktı
Uğruna çaba sarf etmemi istediler
Ne sabır, ne tahammül bulabildim, ne de kalbim benimleydi
Döndüm, yol bilmiyorum
Karasevdadan kurtulamam, yanar dururum
Alçak gönüllülükle gelen alaycı beni dönmeye zorladı
Ey nefsim! Sevgilinin ayrılmasından sonra bırak hayatın zevklerini
Kalmadı onda lezzet veren bir şey

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

819. GECE

Hükümdarım, Hasan karısının şiirini duyunca o kadar çok ağlamış ki gözyaşları yanaklarından yağmurlar misali süzülüp akmış. Sonra tekrar çocuklarına yaklaşıp başından başlığı çıkarmış. Çocuklar tekrardan: "Baba!" diye bağırmışlar. Kadıncağız iyice şaşırmış: "Allah'ın kaderine karşı konulamaz" demiş ve kendi kendine: "Neden acaba şimdi babalarına seslenip duruyorlar?" diye düşünmüş. Kederinden ağlayıp şu dizeleri okumuş:

Bu diyarın ardından büyük kurtuluşlar doğuyor
Ey fakirliğim! Ağlatmanın feyzi benim cömertliğimdir
Gidenlerin gidişinin ardından ben nasıl sabredeyim?
Yemin olsun ne yüreğim bende kaldı ne de sabır
Ey gidenler! Yeriniz yüreğimdir
Ey efendilerim! Bundan başka dönüp gelecek bir yeriniz var mıdır?
Dönseler ve dönmekte acele etseler olmaz mı
Taşan göz pınarlarım ve acım miras kalacak ardımda
Ne kadar garip! Ciğerimin yanması bitmedi
Kalmalarını çok istedim, ancak beklentilerim boşa çıktı
Ey sevdiklerim! Dönün artık!
Gözyaşlarımdan dolayı olanlar bana yeter

Hasan daha fazla dayanamayıp başındaki başlığı çıkarmış. Kadın onu görünce öyle bir çığlık atmış ki bütün saray çınlamış. Sonra: "Nasıl geldin buraya? Gökten mi indin, yerden mi bittin?" diye sormuş gözyaşlarına boğularak. Hasan da onunla birlikte ağlamış. Bir vakit bu şekilde ağlaştıktan sonra kadın: "Şimdi ağlayıp dövünecek zaman değil. Kalemler hakkımızda

olacakları yazdı, yazılanlar birer birer karşımıza çıktı. Söyle bana nasıl geldin buraya? Durma hemen git buradan biri görür de kız kardeşime söylerse seni de beni de doğrar!" demiş.

Hasan: "Ey benim hanımım, ey tüm melikelerin efendisi, ben canımı tehlikeye attım da geldim buraya. Ya ölürüm ya da seni ve çocuklarımı alıp memleketime dönerim. Başka yolu yok" demiş.

Kadın: "Ah ruhum, Allah'tan başka kimse kurtaramaz beni buradan. Sen kaç kurtar kendini. Yok yere tehlikeye atma canını. Kardeşimin çekirge sürüleri gibi orduları var, baş edemezsin sen onlarla. Beni buradan çıkarabilsen bile bu diyardan çıkaramazsın ki alıp ülkene götüresin. Sen kendin gelirken gördün yolda ne çeşit yaratıklar olduğunu. Cinler bile baş edemez onlarla. Yol yakınken dön git, derdime dert, kederime keder katma! Beni buradan kurtarabileceğini iddia etme! Kim izin verir bu diyardan çıkıp gitmeme?" demiş.

Hasan: "Vallahi ey gözümün nuru seni almadan şuradan şuraya gitmem" demiş.

Kadın: "Nasıl güç yetireceksin sen buna? Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu senin? Cinleri, şeytanları yönetenler bile çıkıp gidemezken buradan öyle kolay kolay, sen nasıl kurtaracakmışsın beni. Kaç kendini kurtar. Beni bırak, Allah ne yazmışsa o olur" demiş.

Ancak Hasan: "Ey güzel hanımım ben bu asa ve başlıkla geldim seni kurtarmaya" demiş ve başından geçenleri, asa ve başlığın ne işe yaradığını anlatmış.

Onlar böyle aralarında konuşurlarken melike içeriden sesler geldiğini duyup hemen içeri girmiş. Ancak Hasan ondan önce davranıp başlığı başına geçirdiği için kimseyi görememiş. Kız kardeşine: "Kiminle konuşuyordun sen?" diye sormuş. Kız kardeşi: "Kiminle konuşacağım, yanımda şu iki çocuktan başkası var mı ki?" demiş.

Sona melike kırbacını alıp onu dövmeye başlamış. Zavallı Hasan da bir köşeden karısına yapılanları seyrediyormuş. Melike o kadar çok vurmuş ki kardeşine kadıncağız bayılıp yığılıvermiş. Bunun üzerine alıp başka bir yere taşımışlar onu. Hasan da peşlerinden gitmiş. Kadın kendine gelince şu dizeleri okumuş:

Senden ayrıldığıma bin pişmanım
Pişmanlıktan gözyaşlarım sel oldu aktı
Zaman beni kınayıp durdu da ayrılığı zikretmekten geri durmadım
Hasetçilere hasedinizden ölün!
Allah'a yemin ederim ben kavuştum sevdiğime
Mutluluktan ötürü yanaklarımdan oluk oluk yaşlar aktı
Ey gözüm! Bu ağlamanın nedeni nedir?
Hem sevinince hem de üzülünce mi ağlarsın

Şiirini bitirince cariyeler çıkıp gitmişler, Hasan da başlığını çıkarmış.

Karısı: "Görüyor musun bütün bunlar hep sana karşı geldiğim, senden izinsiz evimden ayrıldığım için başıma geldi. Allah için beni affet. Bilirsin kadınlar kocalarının kıymetini onlardan ayrıldıklarından sonra anlar. Sana karşı yanlış davrandım, günahkâr oldum. Ancak Allah'tan beni bağışlamasını diliyorum. Eğer bizi birbirimize kavuşturursa bir daha sana karşı gelmeyeceğim" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

820. GECE

Hükümdarım, Hasan karısının bu sözlerini duyunca yüreği sızlamış, "Senin bir suçun yok! Asıl suçlu seni kıymetini bilmeyenlere bırakıp giden bende! Kimse senin kıymetini bilemedi. Ama artık bil ki ey kalbimin sevdiceği, gönlümün meyvesi, gözümün nuru seni buradan kurtarabilirim Allah'ın izniyle; sonrasında seni babanın yanına mı götürmemi istersin yoksa benimle evimize mi dönmek istersin? Çünkü yakında kurtulacaksın buradan" demiş.

Kadın: "Beni buradan Allah'tan başkası kurtaramaz. Sen dön git ülkene, kurtar canını. Buralar çok tehlikeli diyarlar. Sözümü tutmazsan bütün bu tehlikelere tanık olmak zorunda kalırsın" demiş ve şu şiiri okumuş:

Razı olacağın şeyleri isterim hep
Sakın bana kızma
Şimdi aramızda bir sevgi doğdu ki
Eskileri unutturdu hep
Hain bizi gördüğünde engel olmaya devam eder
O hain bilmese bile ben ona iyi niyetimle güvendim.
Adalet kılıcı kınamayla çekilecek olsa bile
Biz sırrımızı saklayalım

Sonra da ağlamaya başlamış. O ağlayınca çocuklar da anneleriyle birlikte ağlamışlar. Ağlama seslerini duyan cariyeler yanlarına gelmiş, melike Nuru'l-hüda'ya lanetler okuyup sabır tavsiye etmiş, onlarla birlikte ağlamışlar. Bu arada Hasan başlığını giymiş olduğundan onu görememişler. Hasan görevliler gelip de cariyeleri oradan çıkarıncaya kadar sabırla beklemiş. Sonra karısının bağlarını çözüp başını öpmüş, "Ne uzun sürdü sana kavuşmam! Bilemiyorum ki gerçek mi bu yaşadıklarım yoksa rüya mı?" demiş.

Ardından Hasan çocuklardan büyük olanı, karısı da küçük olanı kucaklamış, Allah onları saraydakilerin gözlerinden korumuş, sarayın en dış kapısına kadar ulaşmışlar. Ancak dış kapıya varınca oranın kilitli olduğunu görmüş, kurtuluş ümitlerini kaybetmişler. Hasan ellerini birbirine vurup: "Ey sıkıntıları gideren! Her şeyi hesap ettim de bunu hesaba katmadım! Az sonra gün doğacak ve bizi bulacaklar! Ne yapsak da buradan kurtulsak?" demiş ve şu şiiri okumuş:

Gündüzlerle ilgili hüsnü zan besle
Kaderin ardında kötü şeyler getireceğinden korkma
Gecelere güvendin ama aldatıldın
Birbiri ardına sıralanıp sana kederler getirdiler

Şiirini bitirince ağlamaya başlamış. Menarü's-sina da onunla birlikte ağlamış. Sonra Hasan karısına dönüp şu şiiri okumuş:

Kaderim düşmanımmış gibi bana karşı geliyor
Her gün karşıma yeni bir keder çıkarıyor
Bir güzel iş olsa kaderim onun tersini istiyor
Bir gün iyiysem ertesi gün kötülük gönderiyor

Karısı: "Vallahi ölüp de edebi istirahata çekilmekten başka kurtuluş yok bize. Böylece sabahın kederlerine uyanmamış oluruz" demiş. Onlar aralarında bu şekilde konuşup dertleşirken kapının ardından birisi "Ey hanımım Menarü's-sina! Sen ve kocan benim sözümü dinleyeceğinize söz verirseniz kapıyı açarım size!" diye seslenmiş. Menarü's-sina ve Hasan kapının ardından kendilerine seslenildiğini duyunca hemen susmuş ve gerisin geri dönmeye niyetlenmişler. Ancak kapının ardındaki ses "Ne diye susuyorsunuz cevap versenize!" diye ikinci kere seslenince, sesin sahibin yaşlı Şevahi olduğunu anlamışlar. "Ne istersen yaparız! Ama ne olur önce kapıyı aç! Şimdi konuşacak zaman değil!" demişler. Ancak yaşlı kadın: "Olmaz! Beni de yanınıza alacağınıza, bu zorba kadının eline bırakmayacağınıza yemin ederseniz açarım! Bu zorba sizin yüzünüzden beni de cezalandırıp duruyor, sen biliyorsun kızım bu yüzden bana neler yaptığını" demiş. Hasan ve karısı onun bu sözlerini duyunca derin bir nefes almış ve onu da yanlarında götüreceklerine yemin etmişler hemen.

Bunun üzerine kadın onlara kapıyı açmış. Kadın boynuna bir yular geçirdiği kocaman bir ağustos bö-

ceğine binmiş imiş. Bu, koştuğunda yeni salınmış bir taydan bile daha hızlı koşan bir böcekmiş. "Haydi, şimdi korkmayın, peşime düşün! Ben sihirle kırk kapıyı kapalı tutuyorum. Şayet birini açacak olsam bu şehir azgın dalgalı bir denizin altında kalır. Kızların hepsini de balığa çeviririm. Ama babanız olan hükümdardan korktuğum için bunu yapmıyorum. Şimdi size ne sihirler yapabildiğimi göstermem için düşün peşime!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

821. GECE

Hükümdarım, Menaru's-sina ve Hasan yaşlı kadının bu sözleri üzerine kurtulacaklarını anlayıp çok sevinmişler. Hep beraber şehrin dışına çıkmışlar. Hasan asayı yere vurup "Ey burada yazılan isimlerin hizmet erleri! Ortaya çıkıp bana kendinizi gösterin!" diye seslenmiş. Hemen o an yer yarılmış ve içinden başları göğe değen yedi ifrit çıkmış. Hasan'ın önünde üç kez yerleri öpüp hep bir ağızdan "Buyur ey efendimiz! Ne dilersen dile bizden! Dilersen denizleri kurutalım, dilersen dağları yürütelim! Ne istersen başımız gözümüz üstüne!" demişler.

Hasan önce ifritlerin bu kadar çabuk gelmelerine şaşırmış, sonra hemen kendini toplayıp "Kimlerdensiniz? İsminiz cisminiz nedir? Hangi kabilelerdensiniz?" diye sormuş. İfritler yine hep bir ağızdan: "Bizler yedi cin taifesinin hükümdarlarıyız! Emrimiz altında

cinler, şeytanlar, vahşiler, kuşlar, deniz ve kara yaratıklarından oluşan kırk dokuz kabile var. Ne dilersen yerine getirmeye hazır bekliyorlar! Bizler senin kölelerinizi. O asaya sahip olan bize de sahip olmuş olur! Ne emrederse hemen yerine getiririz!" demişler.

Onların bu sözlerine hem Hasan hem de karısı ve yaşlı Şevahi çok sevinmişler. Sonra Hasan: "Bana emriniz altında olanları gösterin!" demiş. İfritler: "Efendimiz, şayet emrimiz altında olanları yer üstüne çıkaracak olsak korkarsınız! Çünkü onlar farklı şekiller, yüzler ve bedenlerde yaratıklardır. Kimi sadece kafadan oluşuyor, kimiyse gövdeden, kimi vahşi hayvan suretinde kimi yırtıcı kuş! Eğer çok istiyorsanız önce vahşi hayvan suretinde olanları gösteririz size; ama efendim şimdi siz önce bize ne emir buyurduğunuzu söyleyin!" demişler.

Hasan: "Beni, karımı ve yanımızda gördüğünüz şu saliha kadını taşıyıp Bağdat'a götürmenizi istiyorum" demiş. Onun bu sözlerini duyan ifritler başlarını önlerine eğmişler. Hasan: "Emrimi yerine getirmeyecek misiniz?" diye sorunca "Efendimiz, biz Süleyman bin Davud aleyhisselam zamanında insanoğlunu sırtımızda taşımayacağımıza dair yemin etmiştik. O zamandan beri bu sözümüzden dönmedik. Ama istersen cinlerin atlarından veririz sana ve yanındakilere. Onlarla varmak istediğiniz yere varırsınız" demişler.

Hasan: "Buradan Bağdat kaç günlük mesafe?" diye sormuş. "Bağdat buradan iyi bir atlı için yedi yıl uzakta" demişler. Hasan şaşırmış, "Peki ben nasıl bir seneden daha az bir zamanda gelebildim?" demiş. "Allah sana salih kullarıyla yardım etti de ondan gelebildin bu kadar kısa sürede. Yoksa ne buralara kadar gelebilir, ne de o gördüklerini görebilirdin. Şeyh Abdülkuddüs'ün seni bindirdiği o fil ve at sayesinde üç yıllık mesafeyi bir gün bir gecede aştın. Şeyh Ebu Ruveyş ise Dehheş'in omuzlarında uçurarak üç yıllık

mesafeyi bir gün bir gecede aşmanı sağladı. Bütün bunlar Allah'ın bereketiyle oldu tabii. Çünkü Şeyh Ebu Ruveyş, İsmi Azam'ı bilen Asaf bin Berhaya'nın soyundandır. Bağdat'tan kızların sarayına kadar da bir yıllık mesafe var, etti yedi yıl" demişler.

Hasan bu duyduklarına çok şaşırmış ve "Zoru kolaylaştıran, uzağı yakınlaştıran, bize her türlü eziyeti reva gören inatçı zorbaları zelil eden, beni bu bilinmez diyarlara ulaştırıp türlü çeşit yaratıkları gösteren ve eşimle çocuklarımla kavuşmamı sağlayan Allah ne yücedir! Bilmiyorum ki rüya mı bütün bunlar yoksa gerçek mi?" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

822. GECE

Hasan, ifritlere: "Peki sizin atlarınızla ne kadar sürede gideriz Bağdat'a?" diye sormuş. "Çeşitli zorluklar, sıkıntılar ve belalara maruz kaldıktan, susuz vadiler, kurak çöller, dağlar, bayırlar, denizler, nehirler aştıktan sonra büyük hükümdar ve askerlerinin, sihirbazlar ve kâhinlerin saldırılarına maruz kalmazsanız bir seneden az bir zamanda varırsınız. Ama dediğimiz gibi belki hükümdar saldırır da sizi zorla alır, bizi de cezalandırır. Haberimizin kulağına ulaştığı herkes 'Büyük hükümdara nasıl karşı geldiniz? Topraklarına insanoğlunu soktuğunuz yetmezmiş gibi bir de kızını alıp götürmesine yardım mı ettiniz?' diyerek bizi kınar. Şayet hükümdarın kızı yanında olmasaydı işi-

miz daha kolay olurdu. Seni sağ salim memleketine ulaştırır, annene kavuşturururduk. Ama şimdi de rahat ol, işini görüp seni ve beraberindekileri memleketine ulaştıracağız" demişler.

Hasan ifritlere teşekkür edip: "Allah bize yaptıklarınız karşılığında sizi mükâfatlandırsın" demiş ve "Haydi, o zaman getirin şu atları!" diye emretmiş. İfritler: "Başüstüne" demiş ve ayaklarını toprağa vurmuşlar. Toprak yarılmış içine girmiş, bir saat kadar gözden kaybolmuşlar. Bir saat sonra beraberlerinde eyerlenmiş üç atla çıkmışlar. Atların her birinin üzerinde su dolu kırbalar ve yiyecek dolu heybeler varmış. Hasan atlardan birine binip çocuklardan birini terkisine almış. Karısı da diğer ata binip diğer çocuğu terkisine almış. Yaşlı Şevahi ise üçüncü ata binmiş. Yola koyulmuş, bütün gece sabaha kadar hiç durmadan yol almışlar. Sabaha doğru asıl yoldan sapıp dağ yoluna girmişler, dağın eteklerinde yol almaya devam etmişler. Bu arada dillerinden Allah'ın zikrini bırakmıyorlar, kendilerine yardım etmesi için yalvarıp duruyorlarmış.

Bir vakit daha yol almışlar ki karşılarına göğe doğru uzanan duman gibi bir şey çıkmış. Biraz daha yaklaştıklarında bunun kubbe gibi kafası, kanca gibi azı dişleri, sokak kadar geniş ağzı, her biri birer ibrik gibi burun delikleri, kalkan gibi kulakları, mağara gibi ağzı, taş direkler gibi ön dişleri olan bir ifrit olduğunu görmüşler. İfritin ayakları toprağın içinde kayboluyor, başı bulutlara değiyormuş. Hasan onu görünce korkudan ödü patlamış, hemen atından inip önünde yerlere kapanmış.

İfrit: "Ey Hasan benden korkmana gerek yok. Ben buranın lideriyim; buradan geçeceğinizi duydum, size bu sihir diyarından kurtulup insanlar ve cinlerden uzak topraklara ulaşıncaya kadar eşlik etmek istedim. Haydi, peşime düşün çıkarayım sizi bu adalardan.

Benden yana içiniz rahat olsun, çünkü ben de sizin gibi Müslümanım" demiş.

Hasan bu duyduklarına çok sevinmiş: "Allah seni mükâfatlandırsın, haydi o halde götür bizi" demiş. İfrit önde, onlar arkada, kurtulduklarından ötürü içleri rahat, güle oynaya yol almışlar. Hasan karısına ona ulaşabilmek için ne sıkıntılar çektiğini anlatmış. Bütün gece sabaha kadar, şimşek gibi giden atlarının üzerinde yol gitmişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

823. GECE

Hükümdarım, gün doğunca her biri ellerini heybelerine sokmuş azıklarından birazını yemişler. Sonra kırbalarına uzanıp sularından içmişler. İfrit hâlâ önlerinde onlara rehberlik ediyormuş. Bu şekilde vadiler ve çöller aşarak tam bir ay yol gitmişler. Otuz birinci gün karşılarına vadiyi boydan boya saran, gündüzü karanlıklara boğan bir toz bulutu çıkmış. Uzaktan borazan sesleri ve tozu dumana katmış gelen orduların rahatsız edici sesleri duyuluyormuş. Yaşlı kadın Hasan'a: "Evladım, bunlar Vâk adalarının orduları. Bir saate kalmaz bize yetişir, hepimizi esir alırlar" demiş. Hasan: "Peki, ne yapalım şimdi?" diye sorunca, "Asanı yere vur!" demiş. Hasan hemen yaşlı kadının dediğini yapıp asasını yere vurmuş. Yer yarılmış ve yedi ifrit hükümdar ortaya çıkıp yerlere kapanmış, Hasan'ı selamlamışlar. Ardından da "Korkmana gerek yok!"

demişler. Hasan çok sevinmiş. "Haydi göreyim sizi ey ifritlerin efendileri! Gün sizin gününüz!" demiş.

İfritler: "Sen karını ve çocuklarını alıp dağın tepesine çık! Bizi onlarla baş başa bırak! Çünkü biz sizin haklı onlarınsa haksız olduğunu biliyoruz. Onun için Allah bize yardım eder" demişler. Bunun üzerine Hasan, karısı ve yaşlı Şevahi atlarından inip çocukları da alarak dağın tepesine çıkmışlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

824. GECE

Hükümdarım, az sonra melike Nuru'l-hüda sağında ve solunda askerleriyle gözükmüş. Komutanlar askerlerini bölüklere ayırmış, emirler yağdırıyorlarmış. Az sonra iki ordu karşılaşmış ve çetin bir savaş başlamış. Cesurlar öne atılıyor, korkaklar geri kaçıyor, cinler ve şeytanlar ağızlarından ateşler püskürterek vuruşuyorlarmış Gece çöküp iki ordu birbirinden ayrılıncaya, çadırlarını kurup, ateşlerini yakıp dinlenmeye çekilinceye kadar savaş en şiddetli haliyle devam etmiş.

Yedi ifrit hükümdarı da Hasan'ın yanına çıkmış, yerlere kapanarak onu selamlamışlar. Hasan ifritlere kendileri için yaptıklarından ötürü teşekkür edip o gün savaşta neler olduğunu sormuş. İfritler: "En fazla üç gün dayanabilirler bize. Bugün iki bin askerini esir aldık, sayısını bilemeyeceğimiz kadarını da öldürdük. Sen yüreğini ferah tut" demişler. Sonra Hasan'dan

ayrılıp ordularının yanına dönmüş, sabaha kadar askerlerin arasında dolaşıp emirler verip yasaklar koymaya devam etmişler.

Sabah olmuş, güneş ışıklarını dağların, ovaların üzerinde gezdirmeye başlamış. Savaş boruları ötmüş, süvariler atlarına binmişler. Mızrak ve kalkan sesleri meydanı doldurmuş. Az sonra iki ordu azgın deniz dalgalarının çarpışması gibi çarpışmış. Savaş en çetin haliyle devam etmiş. Sonunda Vâk ordularının şevki kırılmış, hezimetin yaklaştığını anlayıp kaçmaya kalkışmışlar. Birçoğu öldürülüp diğerlerinin çoğu da esir alınmış. Esir alınanlar arasında melike Nuru'l-hüda, devlet büyükleri ve önemli komutanlar da varmış.

Ertesi sabah yedi ifrit Hasan'ın yanına gelip inciler ve mücevherle süslenmiş mermer bir taht koyarak Hasan'ı ona oturtmuşlar. Yanına da göz alıcı altınlarla süslenmiş fildişinden bir taht koyup karısını oturtmuşlar. Ardından başlarında elleri ve ayakları bağlanmış olan Nuru'l-hüda olduğu halde esirleri Hasan'ın huzuruna getirmişler. Yaşlı Şevahi, Nuru'l-hüda'yı görünce, "Senin cezan ne olmalı biliyor musun? İki köpeği aç, iki atı susuz bırakmalı. Sonra seni o iki susuz atın kuyruğuna bağlayıp atları nehre doğru serbest bırakmalı. İki aç köpeği de ardına takmalı ki yetişip etlerini koparsın, lime lime etsinler! Kardeşin helalinden evlenmişken sen nasıl bu kadar zulmü reva gördün ona ha? İslamda ruhbanlık yoktur, evlilik peygamberimizin sünnetidir, bilmiyor musun?" diye bağırmış.

Hasan bütün esirlerin öldürülmesini emredince yaşlı kadın da: "Hiç durmayın hepsini öldürün bunların!" diyerek ona destek çıkmış. Bu arada Nuru'l-hüda eli kolu bağlı olarak ağlayıp kardeşi Menarü's-sina'ya: "Ey kardeşim, kim bu, topraklarımıza gelip de bizi esir eden adam?" demiş ve eklemiş: "Adına Hasan dediğiniz bu adam hem bizim hem de diğer

meliklerin meliki oldu! Allah ona yardım etti, bütün cin hükümdarlarını mağlup etti!" Bunun üzerine Menarü's-sina: "Hayır, Allah size yardım etmedi ya da sizi helak etmek istedi diye değil, siz onun elinde sihirli bir asa ve başlık olduğu için mağlup oldunuz" diyerek gerçeği söylemiş.

Kız kardeşi Menarü's-sina'ya yalvarıp yakarmaya, kendisini kurtarması için yardım dilenmeye başlamış. Bunun üzerine Menarü's-sina Hasan'a dönüp "Kız kardeşime ne yapacaksın? Biliyorsun ondan sana bir kötülük ilişmedi!" demiş. Hasan: "Sana yaptıkları cezalandırılması için yeter!" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine: "Ama bana yaptıklarında mazur sayılır! Zaten beni elinden alarak babamın yüreğini yaktın! Şimdi bir de kardeşimi alırsan hali ne olur!" demiş. Hasan: "Sen ne istiyorsan öyle yap o halde!" diye karşılık verince Menarü's-sina kardeşinin serbest bırakılması için bütün esirlerin serbest bırakılmasını emretmiş.

Nuru'l-hüda ve Menarü's-sina birbirlerine sarılıp ağlaşmışlar. Nuru'l-hüda, Menarü's-sina'ya: "Ne olur sana yaptıklarımdan ötürü bağışla beni" deyince Manerü's-sina: "Senin bir suçun yok, kaderimde bunları yaşamak yazılmış" demiş. Sonra beraber oturup konuşmuş, hasret gidermişler. Menarü's-sina kardeşi ile yaşlı Şevahi'nin aralarını da düzeltmiş, birbirleriyle barıştırmış.

Hasan yedi ifrite ve ordularına kendisine yardım ettikleri için teşekkür edip geri göndermiş. Sonra Menarü's-sina kardeşine Hasan'ın kendisine kavuşmak için ne sıkıntılar çektiğini anlatmış ve "Kim onun yaptıklarını yapar, o kadar sıkıntıya göğüs gererdi? O böyle sebatkâr olduğu için Allah ülkemize girip ordularımızı hezimete uğratmasına ve en büyük cin hükümdarını emri altına almasına yardım etti" demiş. Nuru'l-hüda: "Evet onun çektiklerini biliyorum, hepsi

de dediğin gibi oldu. Yani bütün o sıkıntıları senin için mi çekmiş?" demiş. Menarü's-sina "Evet" diye karşılık vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

825. GECE

Daha sonra iki kardeş oturup sabaha kadar muhabbet etmişler. Sabah olunca herkes kendi yoluna koyulmak üzere kalkmış. Menarü's-sina kardeşiyle ve artık barıştıkları için Nuru'l-hüda ile giden yaşlı Şevahi'yle vedalaşmış.

Hasan sopasını yere vurup ifritleri çağırmış. İfritler gelip "Seni aydınlığa çıkaran Allah'a şükürler oldun! Emret ne dilersen göz açıp kapayıncaya kadar yerine getirelim!" demişler. Hasan ifritlere teşekkür edip Allah'tan onların mükâfatlarını vermesini temenni ettikten sonra kendilerine en iyilerinden iki at getirmelerini emretmiş. İfritler Hasan'ın emrini hemen o dakika yerine getirip kendisine eyerli iki at getirmişler. Hasan atlardan birine binip büyük oğlunu terkisine almış. Diğer ata da küçük oğlanı terkisine alarak Menarü's-sina binmiş. Nuru'l-hüda ve beraberindekiler de atlarına binmişler. Her biri kendi ülkesine doğru yola koyulmuş. Hasan ve karısı sağa doğru dönüp yollarını Bağdat'a çevirmişken diğerleri sola doğru dönüp kendi adalarına yönelmişler.

Hasan ve karısı tam bir ay at sırtında yol alıp etrafı ağaçlar ve nehirlerle çevrili bir şehre varmışlar. Ağaç-

ların altında konaklayıp biraz istirahat etmek istemişler. Tam yerlerine yerleşmiş, muhabbete koyulmuşlarmış ki birden bir grup atlı belirmiş. Hasan hemen yerinden kalkıp onlara doğru gitmiş. Meğer bunlar Kafur meliki Hassun'un adamlarıymış. Melik de onların içindeymiş. Hasan, melik Hassun'u görünce hemen yerlere kadar eğilip onu selamlamış. Melik Hassun da Hasan'ı tanıyınca hemen atından inmiş, sağ salim geri gelebildiği için onu tebrik edip, sevincini dile getirmiş. Sonra beraberce ağacın altına oturup muhabbete koyulmuşlar.

Melik: "Anlat bakalım Hasan neler geçti başından?" diye sorunca Hasan bütün yaşadıklarını baştan sona anlatmış. Melik çok şaşırmış duyduklarına. "Evladım" demiş "Şimdiye kadar senden başka Vâk adalarına gidip de dönen olmamıştı. Çok şükür ki Allah seni sağ salim geri gönderdi."

Sonra hep beraber kalkıp melikin sarayına gitmişler. Melik Hasan'ı ve karısını ziyafet evinde üç gün ağırlamış. Yemiş, içmiş, gönüllerince eğlenmişler. Sonra Hasan hükümdardan tekrar yola çıkmak için izin istemiş. Atlarına binip çocuklarını terkilerine almışlar ve on gün boyunca hiç durmadan yol almışlar. On günün sonunda sarı bakırdan kapısı olan büyük mağaraya varmışlar. Hasan karısına: "Bu mağarayı biliyor musun?" diye sormuş. Karısı bilmediğini söyleyince de "Orada Ebu Ruveyş adında bir şeyh yaşıyor. Bana çok büyük iyilikleri dokundu. Melik Hassun ile tanışmamı da o sağladı..." diye başlayıp şeyhle yaşadıklarını anlatmış.

O esnada mağaranın kapısı açılmış ve şeyh Ebu Ruveyş çıkmış. Hasan onu görünce hemen atından inip selamlamış. Şeyh de Hasan'ı selamlamış, sağ salim geri dönüşünden ötürü şükredip sevinçle içeri buyur etmiş. Hasan Vâk adasında yaşadıklarını anlatınca şeyh Ebu Ruveyş çok şaşırmış duyduklarına. "Evladım

peki karını ve çocuklarını nasıl kurtarabildin?" diye sormuş. Hasan başlık ve asadan bahsedince de "Eğer o başlık ve asa olmasaydı, imkânı yok kurtaramazdın karını ve çocuklarını" demiş.

O esnada bir de bakmışlar ki Şeyh Abdülkuddüs filinin üzerinde geliyor. Hemen kalkıp şeyhi karşılamış ve içeri buyur etmişler. Sonra Ebu Ruveyş Hasan'a: "Evladım, başından geçenleri bir de Şeyh Abdülkuddüs'e anlat!" demiş. Hasan asa ve başlığı nasıl ele geçirdiği de dahil bütün hikâyeyi tekrardan anlatmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

826. GECE

Hükümdarım, Şeyh Abdülkuddüs asa ve başlığın hikâyesini duyunca "Ey Hasan artık karını ve çocuklarını kurtardığına göre asaya ve başlığa ihtiyacın kalmadı. Vâk adalarına ulaşabilmen için çok yardımımız dokundu. Ben senden bir lütuf olarak asayı bana, başlığı da Şeyh Ebu Ruveyş'e vermeni çok isterim" demiş.

Hasan "Hayır verememem" demeye utandığından başını eğip düşünmeye başlamış. Kendi kendine: "Bu iki şeyh bana çok büyük iyilikler yaptılar. Onların sayesinde Vâk adalarına ulaştım. Şayet onlar olmasaydı ne eşimi ve çocuklarımı kurtarabilir, ne de bu asa ve başlığa sahip olabilirdim" demiş. Sonra başını kaldırıp "Onları size vermek istiyorum, ama karımın babası olan cin hükümdarının Bağdat'a gelip bizi öldürme-

sinden korkuyorum. Eğer bu başlık ve asa olmazsa onlarla başa çıkamam" demiş.

Bunun üzerine Şeyh Abdülkuddüs: "Evladım o açıdan için rahat olsun. Biz her daim tetikte bekler senin ve eşinin başı darda kaldığında hemen yardımınıza geliriz. Sen yüreğini ferah tut" demiş.

Bunun üzerine Hasan daha fazla itiraz etmekten çekinmiş ve başlığı Ebu Ruveyş'e vermiş. Şeyh Abdülkuddüs'e de: "Bağdat'a varıncaya kadar bize eşlik edin, orada asayı size veririm" demiş. Şeyh bunu duyduğuna çok sevinmiş ve Hasan'a kalemlerin yazmaktan aciz düşeceği kıymetli mallar hediye etmiş.

Üç gün orada istirahat ettikten sonra yola koyulmak üzere Şeyh Ebu Ruveyşle vedalaşmışlar. Hasan ve karısı iki iri hayvana binmişler, Şeyh Abdulkuddüs ise toprağı sarsarak gelen filine binmiş. Şeyh oraları çok iyi bildiğinden onları kestirme yollardan götürmüş. Hasan yanında karısı ve çocukları olduğu halde annesine, memleketine yaklaştıkça mutlu oluyor, çektiği o kadar sıkıntıdan sonra tekrar buralara gelebildiği için şükrediyormuş. Bu şekilde Allah'a kendisine yaptığı yardımlardan ötürü teşekkür üstüne teşekkür ettikten sonra şu şiiri okumuş:

Allah bizi belki yakında bir araya getirir
Birbirimizi kucaklayarak sabahlarız
Ayrılma korkusu olmaksızın başımdan geçenleri size anlatırım
Size gözbebeğim gibi bakarım zira yüreğim özlemle doldu
Size söylemek üzere kalbimde sakladım her şeyi
Bundan sonra korkular biter, sevgi ise baki kalır

Şiirini bitirdiğinde karşıdan bulut dağı ve kız kardeşlerinin sarayının yeşil kubbesi görünmüş. Şeyh Abdülkuddüs "Ey Hasan haydi gözün aydın, geceyi kardeşlerinin yanında geçireceksin" demiş. Hasan ve

karısı buna çok sevinmişler. Saraya gitmeden önce vadideki dört sütun üzerine oturtulmuş kubbenin altında biraz dinlenmişler. Sonra tekrar bineklerine binip saraya gitmişler. Kızlar onları görünce karşılamaya çıkmışlar. Amcaları şeyh Abdülkuddüs: "Ey kardeşimin kızları! İşte isteğinizi yerine getirdim; kardeşinizi ve karısını kurtardım!" demiş. Kızlar çok sevinmişler hemen öne atlayıp önce amcalarına sarılıp teşekkür etmiş, sonra da Hasan'ı sağ salim dönüşünden ve karısını kurtarabilmiş olmasından ötürü tebrik etmişler. O gün onlar için adeta bir bayram günü olmuş. En çok da küçükleri sevinmiş. Ağlayarak Hasan'ın boynuna sarılıp kendisinden bu kadar ayrı kaldığı için kızmış ona. Sonra da şu şiiri okumuş:

Sen gittikten sonra kimseye bakmadım
Kimseyi seni gördüğüm gibi görmedim
Göz kapaklarımı ancak
Seni görürüm umuduyla kapattım

Şiirini bitirince Hasan kız kardeşine: "Vallahi ey kardeşim, bütün bunlar için diğerlerine değil, sadece sana teşekkür ederim. Allah da senin her daim yardımcın olsun" demiş. Sonra yolculuğa çıktığından beri yaşadıklarını, karısının kardeşiyle karşılaşmalarını ve ailesini kurtarışını, yoldayken gördüğü birbirinden garip yaratıkları ve hadiseleri, karısının kız kardeşinin hepsini öldürmek isteyişini ve Allah'ın onları nasıl kurtardığını anlatmış. Sonra başlık ve asayı ele geçirişini anlatıp sonradan bunları sırf onun hatırı için Şeyh Abdülkuddüs ile Şeyh Ebu Ruveyş'e verdiğini söylemiş ve onun için hayırdualarda bulunup "Başından beri bana yaptığın bu iyilikleri asla unutmayacağım" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

827. GECE

Hükümdarım, daha sonra kız kardeşi çocukları bağrına basıp Menarü's-sina'ya sarılmış ve: "Ey hükümdar kızı! Yüreğinde hiç mi merhamet yoktu ki bu çocukları babalarından ayırdın. Onları da babalarını da yaktın?" demiş. Menarü's-sina onun bu sözlerine karşılık gülüp "Ne yapalım Allah öyle yazmış. Kim Allah'ın planı üzerine plan kurabilir ki?" diye karşılık vermiş.

On gün boyunca Hasan ve karısı kızların yanında kalmış, beraber yiyip içip eğlenmişler. On günün sonunda yol hazırlıklarına koyulmuşlar. Kızlar Hasan için birbirinden değerli hediyeler hazırlarken Hasan da asayı Şeyh Abdülkuddüs'e vermiş. Şeyh çok sevinmiş ve Hasan'a teşekkür edip oradan ayrılmış.

Hasan, karısı, çocukları ve kızlar hep beraber yola çıkmış bir miktar beraber yol almışlar. Sonra kızlar onlarla vedalaşıp saraylarına dönmüşler. Hasan ve karısı iki ay on gün boyunca dağlar bayırlar aşmış, çöller vadiler geçmiş nihayet barış yurdu Bağdat'a varmışlar. Hasan evin kara tarafına açılan kapısına yanaşmış. Annesi o gittiğinden beri bir dakikacık olsun uyumadığından, boğazından bir lokma ekmek ve bir yudum su geçmediğinden hasta yatıyor; oğlunun gidişi üzerinden bir hayli zaman geçtiğinden ötürü ümidini kesmiş gözyaşı döküyor, bir an olsun onu dilinden düşürmüyormuş. Hasan kapıya yaklaşınca onun şu şiiri okuduğunu duymuş:

Allah için ey efendiler hastanızı tedavi edin
Bedeni zayıf, kalbiyse kırıktır
Gelişinizden ümit kesmek yok
Kolaylıklar zorluklarla kuşatılmışken bile de Allah her şeye kadirdir

Kadıncağız şiirini bitirince oğlu Hasan'ın kapının ardından kendisine seslendiğini: "Anacığım! Günler yine izin verdi kavuşmamıza!" dediğini duymuş. Oğlunun sesini hemen tanımış, ama duyduklarının gerçek olduğuna inanamayarak tereddütle gidip açmış kapıyı. Kapıyı açıp da oğlunu karısı ve çocuklarıyla birlikte karşısında görünce sevinçle bir çığlık atıp yığılıvermiş olduğu yere. Hasan hemen annesinin yüzüne su serpip ayıltmış. Kadın kendine gelince sevinçle sarılmış oğluna. Sora gelinine dönüp "Kusuruma bakma kızım, kıymetini bilemedim ben senin" demiş.

Ardından yüklerini içeri taşıtmış, oturup muhabbete koyulmuşlar. Hasan başından geçenleri anlatınca annesi "Evladım, şayet o asayı ve başlığı vermeseydin bütün yeryüzünün meliki olurdun. Ama önemli değil çok şükür sağ salim geri döndünüz ya" demiş.

O gece mutlu mesut bir gece geçirmişler. Hasan ertesi gün kıymetli kumaşlardan yapılmış gösterişli bir elbise giyip çarşıya çıkmış. Köleler, cariyeler, elbiseler ve meliklerin bile sahip olamadığı kıymetli eşyaların yanı sıra bağlar, bahçeler ve akarlar almış.

Annesi karısı ve çocuklarıyla mutlu mesut bir ömür sürmüş; tatları kaçıran, aileleri ayıran ölüm gelinceye kadar gönüllerince yaşamışlar.

Allah'tan başka herkes fanidir. Her şeyin maliki olan Allah ise bakidir; asla ölmez.

Balıkçı Halife ile Halife Harun Reşid'in Hikâyesi

Zamanın birinde Halife adında bir balıkçı yaşarmış. Bu balıkçı ömrü boyunca evlenmemiş, kendi halinde, kıt kanaat geçinip giden fakir bir balıkçıymış. Günlerden bir gün her zamanki âdeti üzere diğer balıkçılardan önce davranıp Dicle'ye gitmiş, ağını suya atmış. Ağını ilk atışında bir şey çıkmamış. İkinci kere atmış, yine bir şey çıkmamış. Üç, dört derken tam on kez atmış ama hepsinde de ağı boş çekmiş. Zavallı ne yapacağını

bilememiş, yüreği daralmış. "Allah'ım sen büyüksün, güç ve kuvvet ancak sendedir. Sen dilersen olur, dilemezsen olmaz! Allah bir kula rızık vermek istediğinde kimse onu engelleyemez, bir kula da vermeyince kimse ona veremez!" demiş ve kederinden şu dizeleri okumuş:

Şayet kaderde bir sıkıntı yazılmışsa alnına
Yüreğini geniş tut, sabrı eksik etme
Allah lütfü bol olandır
Elbette zorluktan sonra kolaylık verir

Şiirini bitirince başını eğip derin düşüncelere dalmış. Az sonra şu şiiri okumuş:

Zamanın geçişine sabret!
Nice geceler bir yara gibi acılar içerisinde geçer
Acılar o geceye şifa olur, neticede sabah olur
Gençlerin başından nice hadiseler gelip geçer
Fakat onlar düşüncelerinden dönmezler

Şiirini bitirince kendi kendine: "Allah'a tevekkül edip son kez atayım ağımı. Belki dualarımı kabul eder de bu sefer eli boş çevirmez beni" demiş ve ağını suya salmış. İpin ucunu tutup bir saat kadar beklemiş. Sonra ağı çekmek isteyince ağırlaşmış olduğunu görmüş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

828. GECE

Hükümdarım, balıkçı Halife ağın ağrılaşmış olduğunu görünce hemen asılmış ve güç bela onu kıyıya çekmiş. Ancak ağı açıp da bakınca içinde bir gözü kör, ayağı topal bir maymun olduğunu görmüş. Şaşkınlıkla: "Allah Allah, bu nasıl bir bahttır böyle? Ne uğursuz bir rızıktır bu ağıma takılan?" demiş. Sonra maymunu alıp sahildeki ağaçlardan birine bağlamış. Sonra kırbacını çıkarıp havaya kaldırmış, tam indirecekmiş ki maymun, Allah'ın izniyle dile gelmiş ve "Ey Halife! Dur sakın bana vurma. Beni burada bağlı bırakıp ağını tekrardan at. Sonra Allah'a tevekkül et, o senin rızkını gönderecektir" demiş.

Balıkçı Halife maymunun bu sözleri üzerine dediğini yapıp ağını tekrardan suya atmış. Bir vakit bekleyip de kontrol edince ağın öncekinden daha da

ağırlaştığını görmüş ve ağı güç bela karaya çekmiş. Bir de bakmış içinde ön dişleri seyrekleşmiş, gözleri kör, elleri boyalı bir maymun oturuyor. Maymun eski püskü elbiseler içinde oturmuş zavallı balıkçıya sırıtıyormuş.

Balıkçı Halife öfkeyle birinci maymunun yanına gitmiş ve "Senin gibi tek gözlü topal bir maymunun sözünü dinlediğim için ağımdan yine maymun çıktı! Tek bir dirhem ya da dinar kazanamadığım gibi üstüne üstlük bir de yoruldum!" demiş ve kırbacını havaya kaldırıp üç kez savurmuş. Tam indirecekmiş ki maymun: "Arkadaşımın hatırı için bağışla beni! Git ondan iste isteyeceğini, o verir sana istediğin şeyi!" demiş.

Bunun üzerine balıkçı kamçısını atıp ikinci maymunun yanına gitmiş. Maymun: "Sen onun sözlerine kulak asma da beni dinle, dediklerimi yap! Şayet sözümden çıkmaz, her dediğimi yaparsan seni zengin ederim!" demiş.

Balıkçı: "Tamam, ne istersen yapacağım" diye karşılık verince de "Ağını suya at. Çıkan şeyi al bana gel. O vakit ne yapacağını söyleyeceğim sana" demiş.

Balıkçı Halife maymunun dediğini yapıp ağını suya atmış. Bir saat kadar bekledikten sonra ağırlaşan ağı güç bela kıyıya çekmiş. Bir de bakmış içinde mavi elbise giymiş, elleri yeşile boyalı, gözleri sürmeli kırmızı bir maymun oturuyor. Balıkçı Halife onu görünce: "Suphanallah, bu nasıl bir gün böyle? İlk maymundan belliydi devamında böyle olacağı. Sayfada ne yazdığı başlıktan anlaşılır. Bugün maymun günü mü ne? Denizde balık kalmamış, maymun avlamaya çıkmışız besbelli! Ne mutlu bize! Çok şükür balıkları maymunlarla değiştirene!" demiş öfkeyle ve maymuna dönüp "Sen niye sonuncu olarak takıldın ağıma bre uğursuz?" demiş.

Maymun: "Sen beni tanımıyor musun?" diye sormuş. Balıkçı: "Hayır" diye cevap verince de "Ben Ya-

hudi Ebu Saadat'ın maymunuyum" demiş. Balıkçı Halife: "Peki ne işe yararsın?" diye sorunca maymun: "Yahudi'nin günün başında ve sonunda beşer dinar kazanmasını sağlarım" demiş.

Bunun üzerine balıkçı birinci maymuna dönüp "Gördün mü bak insanların nasıl maymunları var? Bense senin gibi uğursuz bir tek gözlü topala sahip olduğumdan beş parasız akşam ediyor, aç susuz dolanıyorum!" demiş ve kamçısını kaldırıp üç kez havada savurmuş, tam indirecekmiş ki Yahudi'nin maymunu: "Ey Halife! Bırak onu da yanıma gel! Sana ne yapacağını anlatacağım!" demiş. Bunun üzerine balıkçı kamçısını atıp son maymunun yanına gelmiş ve "Bir şey mi söyleyeceksin ey maymunların efendisi?" diye sormuş. Maymun: "Ağını al, suya at. Biz burada seni bekleyeceğiz. Ağda ne çıkarsa, al yanıma gel. Ben sana işini kolaylaştıracak şeyler göstereceğim" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

829. GECE

Hükümdarım, balıkçı Halife maymunun bu sözlerine karşılık "Başım gözüm üstüne" deyip ağını sırtlanmış, denize gitmiş. Bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Göğsüm daralınca yaratıcıdan yardım isterim
O zoru kolaylaştırır
Onun rahmetinden ümit kesmeden evvel

Bütün zorlukların üstüne giderim
İşleri Allah'a havale et
O Allah ki bakmayı bilen herkes görür onun yardımlarını

Sonra da şu şiiri okumuş:

İnsanları kederlerden uzaklaştıran yorgunluğa atan sensin
Bilmediğim bir şeye hırslandırmadın beni
Niceleri kaçırır ellerindeki hırslarından ötürü

Sonra ağını denize atıp beklemeye koyulmuş. Bir vakit bekledikten sonra ağırlaşan ağını çekince içinde kafası büyük, kuyruğu kepçe gibi, gözleri iki dinar kadar olan bir balık olduğunu görmüş. Daha önce ömrü boyunca böyle bir balık avlamadığından ötürü çok sevinmiş. Sevinçle balığı alıp Yahudinin maymununun yanına gelmiş. Sanki dünyalar onun olmuş gibi sevincinden yerinde duramıyormuş.

Maymun: "Ey Halife bu balıkla ve kendi maymununla ne yapmayı planlıyorsun?" diye sormuş. Halife: "Ne yapacağımı sana anlatayım; İlk işim benim o uğursuz maymunumu ortadan kaldırmak olacak. Sonra seni onun yerine alacak ve her gün canın ne isterse seni onunla besleyeceğim" demiş.

Bunun üzerine maymun: "Madem beni seçtin o halde dediğim gibi yapman senin hayrına olur. Çünkü sana bol hayır getiririm. Ama önce ne yapman gerektiğini anlatayım sana. Önce beni şu ağaca bağla, denize git. Ağını attığında ömrün boyunca görmediğin güzellikte bir balık yakalayacaksın. Onu al, yanıma gel, sonrasında ne yapman gerektiğini anlatayım" demiş.

Balıkçı maymunun dediğini yapmış ve denize gidip ağını atmış. Ağından gerçektende daha önce görmediği güzellikte, koyun büyüklüğünde beyaz bir balık çıkmış. Balığı alıp maymunun yanına gitmiş.

Maymun: "Şimdi biraz taze ot topla. Yarısını küfenin altına yayıp balığı koy ve diğer yarısıyla da balığın üstünü ört. Bizi burada bırakıp küfeyi sırtlan ve şehre gir. Kim ne sorarsa sorsun cevap vermeyip dosdoğru çarşıya git! Çarşının lideri olan Yahudi Ebu Saadat'ın dükkânına git. Onu, makamına kurulmuş, sırtında yastıklar, önünde biri altın diğeri gümüş dolu iki adet sandık, etrafında köleler ve hizmetçilerle oturur bulacaksın. Küfeyi götürüp önüne koy ve 'Ey Ebu Saadat, bugün balığa çıktım ve ağımı senin adına attım. Allah da bu balığı gönderdi' de. Sana 'onu benden başkası gördü mü?' diye soracak. Hiç kimsenin görmediğini söyle. Bunun üzerine balığı alıp sana bir dinar verecektir. Onu geri ver. İki dinar, üç dinar ne verirse versin, hatta balığın ağırlığınca altın verse de kabul etme. Böyle olunca sana 'Ne istiyorsun peki?' diye soracaktır. O vakit 'Bu balığı ancak iki kelime karşılığında satarım' de. Sana o iki kelimenin ne olduğunu soracak. Ona 'Kalk ve ey insanlar şahit olun ki ben maymunumu balıkçı Halife'nin maymunu ile, bahtımı onun bahtı, kısmetimi onun kısmetiyle değiştirdim de. İşte balığın karşılığı budur' de. Eğer böyle yaparsa artık senin maymunun olur, seninle akşamlayıp seninle sabahlarım. Her gün on dinar altın kazanmanı sağlarım. Senin tek gözlü topal maymunun da Yahudinin olur. Böylece Allah ona her gün türlü çeşitli belalar gönderir de git gide fakirleşip beş parası kalır. Eğer sözümü dinlersen mutlu mesut yaşarsın" demiş.

Balıkçı onun bu sözlerine karşılık: "Tamam, sen ne dersen onu yapacağım ey maymunların sultanı! Ama ben şimdi bu uğursuz maymunu ne yapayım?" demiş. Maymun "İkimizi de çözüp denize bırak!" demiş. Balıkçı maymunları çözmüş ve götürüp tekrar denize atmış. Sonra etraftan topladığı otların bir kısmını küfenin dibine yayıp balığı üstlerine yerleştirmiş,

geri kalan otları da balığın üstüne örtmüş. Ardından küfesini sırtlanıp sevinçten şarkı söyleye söyleye yola koyulmuş

İşini âlemlerin rabbine teslim et
Ömrün boyunca güzel işler yap pişman olmazsın
Seni suçlayanlara kulak asma
Dilini tut, sakın kimseye sövme

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

830. GECE

Hükümdarım, balıkça Halife, sırtında küfesiyle şarkı söyleyerek şehre girmiş. Şehre girince insanlar onu tanıyıp "Küfende ne var ey Halife?" diye seslenmişler. Ama o kimseye yanıt vermeden yoluna devam etmiş. Çarşıya varıp Yahudinin yanına girmiş. Yahudi emrindeki hizmetçileriyle, Horasan hükümdarlarından bir hükümdar edasıyla oturuyormuş. Halife onu görünce tanımış, gidip karşısına dikilmiş.

Yahudi başını kaldırıp da Halife'yi görünce: "Ne oldu ey Halife? Birisi senin hakkını mı çaldı? Söyle hemen valiye gidip şikâyet edelim, hakkını ondan alalım!" demiş. Halife: Hayır ey kıymetli efendim, öyle bir şey olmadı. Bugün evimden senin bahtına balık tutmak için çıktım ve denize gidip ağımı attım; işte bu balık çıktı bahtına!" demiş ve otları aralayıp balığı Yahudinin önüne uzatmış. Yahudi balığı görünce

çok beğenmiş ve "Tevrat hakkı için dün gece rüyamda Uzra'yı görmüştüm de bana Ey Ebu Saadat senin için çok güzel bir hediye gönderdim demişti. Kesinlikle bu balık bahsettiği hediyedir!" demiş. Sonra da Halife'ye dönüp: "Dinin hakkı için doğru söyle, benden başkası gördü mü bu balığı?" diye sormuş. Halife: "Hayır, Ebu Bekir Sıddık'a yemin olsun ki ey kıymetli efendim, hiç kimse görmedi onu!" demiş. Bunun üzerine Yahudi, hizmetçilere dönüp "Alın bu balığı eve götürün, ben işlerimi bitirip de gelinceye kadar pişirsin hazır etsinler!" demiş. Halife de hizmetçilere dönüp "Haydi duydunuz efendinizi, alıp götürün bu balığı, efendinin eşi temizleyip pişirsin!" demiş. Hizmetçiler: "Başüstüne efendim" deyip balığı alıp gitmişler.

Yahudi bir dinar alıp Halife'ye vermiş ve "Al bunu ailene bir şeyler alırsın" demiş. Halife avucuna konulan dinarı görünce sanki ömründe dinar görmemiş gibi şaşırıp "Suphanallah!" demiş ve dükkândan çıkmış. Ancak biraz gittikten sonra maymunun kendisine söyledikleri şeyler aklına gelmiş ve hemen geri dönüp dinarı Yahudiye fırlatmış. "Al bu paranı da ver insanların balığını! Dalga mı geçiyorsun sen insanlarla?" demiş.

Yahudi onun bu sözlerini duyunca kendisiyle oynuyor zannedip ilk verdiği bir dinarla birlikte iki dinar daha uzatmış. Halife: "Uzun etme de ver balığı! Bu fiyata balık mı satılır?" demiş. Bu sefer Yahudi iki dinar daha ekleyip "Al şu beş dinarı da açgözlülük yapma!" demiş. Halife, sevinç ve şaşkınlıkla dinarları alıp "Allah Allah Bağdat halifesi bile benim bugün kazandığım kadar kazanamamıştır!" diyerek yola koyulmuş. Ancak tam çarşının başına gelmiş ki yine maymunun dediklerini hatırlamış ve geri dönüp dinarları fırlatmış.

Yahudi: "Ne istiyorsun ey Halife? Dinarlarını bozdurmak mı istiyorsun?" demiş. Halife: "Ne dinarını

istiyorum senin ne de dirhemini! Ver insanların balığını!" demiş. Bunu duyan Yahudi kızıp "Bir dinarlık balık getiriyorsun beş dinar veriyorum, razı olmuyorsun! Deli misin nesin!" diye bağırıp "Sen söyle o zaman ne kadarmış balığının kıymeti?" demiş. Bunun üzerine Halife: "Balığımı ne altın ne gümüşe, sadece iki kelimeye satarım!" demiş. Bunu duyan Yahudi'nin gözleri yuvalarından fırlamış, yüreği sıkışmış, dişleri birbirine kenetlenmiş "Ne yani balığına karşılık dinimi mi değiştirmemi istiyorsun? Atalarımın dinini terk edip Müslüman mı olayım istiyorsun?" demiş öfkeyle ve kölelerine dönüp "Yazıklar olsun size! Hâlâ bu adamı huzurumda mı tutuyorsunuz?" diye bağırmış.

Köleler balıkçıyı yaka paça yerinden kaldırıp tartaklayarak dükkândan çıkarıyorlarmış ki Yahudi: "Neyse bırakın! Bırakın kalksın" demiş. Balıkçı, köleler başından çekilince hiçbir şey olmamış gibi yerinden kalkmış. Yahudi: "Söyle bakalım balığına karşılık ne istiyorsun? Bizden hayırdan başka bir şey görmeyeceksin!" demiş. Balıkçı Halife: "Balığım karşılığında iki kelimeden başkasına razı olmam asla!" demiş yine. Bunun üzerine Yahudi: "Sanırım sen benden Müslüman olmamı istiyorsun, öyle mi?" diye sormuş. Halife: "Vallahi ey Yahudi, sen Müslüman oldun diye Müslümanlar fayda, Yahudiler zarar görmez. Sen Yahudi kaldın diye de Müslümanlar zarar, Yahudiler fayda görmez. Benim senden istediğim kalkıp 'Ey ahali, şahit olun ben maymunumu bu balıkçının maymunu ile, bahtımı onun bahtı, kısmetimi onun kısmetiyle değiştirdim' demendir" demiş. Yahudi: "Bütün istediğin buysa ondan kolay ne var!" diye karşılık vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

831. GECE

Yahudi, kalkıp Halife'nin dediklerini demiş ve Halife'ye dönüp "Oldu mu şimdi? Başka bir şey kaldı mı?" diye sormuş. Halife: "Hayır" deyince de "Haydi o zaman uğurlar ola" demiş. Halife, ağını ve küfesini sırtlanıp Dicle'nin kıyısına gelmiş. Ağını suya salıp beklemiş. Az sonra ağ ağırlaşınca sudan çekmiş ve içinin çeşit çeşit balıkla dolu olduğu görmüş.

Hemen o an bir kadın gelip balıklardan birazını alıp bir dinar vermiş. Sonra başkaları gelmiş balıkları alıp parasını vermişler. Böylece gün içinde tam on dinar kazanmış. Diğer günler de hep böyle devam etmiş ve balıkçı Halife'nin yüz dinarı olmuş. Bir gece yatarken kendi kendine: "Ey Halife, insanlar seni fakir bir balıkçı olarak biliyor. Oysa senin tam yüz dinarın var. Ya bu dinarlar bir şekilde halifenin kulağına giderse. Ya halifenin paraya ihtiyacı olur da seni huzuruna çağırıp 'Ey Halife paraya ihtiyacım var! Duydum ki senin yüz dinarın varmış, onları bana ver!' derse! Sen 'Aman efendim ben fakir bir balıkçıyım, nereden yüz dinarım olacakmış. Kim söylemişse yalan söylemiş' diyerek dinarlarını inkâr edersen ve seni valisine teslim ederse! Vali 'Kırbaçlayın bu adamı! Belki o zaman söyler parasının yerini!' diye emir verip seni dövdürürse ne yaparsın?" diye düşünmüş ve "en iyisi kendi kendime alıştırma yapayım ki o zaman halimi açık etmeyeyim" diyerek elbiselerini soyunup kırbacını almış. Bir de deriden bir yastığı varmış. Bir kendi sırtına, bir deri yastığa vurup "Ah! Ah! Vurmayın efendim! Size yalan söylemişler! Ben fakir bir adamım! Yanımda azıcık bile dünyalık bir şey yok!" diye bağırmaya başlamış.

İnsanlar Halife'nin sesini ve bütün gece hem yastığa hem de sırtına bindirdiği kırbacın yankılanan sesini

duymuşlar. "Allah Allah zavallıyı dövüyorlar herhalde? Nasıl da bağırıyor öyle! Belki de hırsızlar girmiştir evine şimdi de dövüyorlardır!" diye düşünmüş evlerinden çıkıp sesin geldiği yöne Halife'nin evine doğru gitmişler. Ancak kapı kapalıymış. Aralarında "Demek ki hırsızlar arka kapıdan falan girdiler. Haydi biz de çatıdan girelim!" demişler ve çatıya çıkıp oradan eve girmişler. Ancak eve girince Halife'yi soyunmuş, kendi kendisine vuruyor görünce hayretler içinde kalmış, "Ne oluyor? Neden kendi kendine vuruyorsun?" diye sormuşlar.

Halife: "Efendiler" demiş "Birkaç dinar para biriktirdim. Şimdi korkuyorum halifenin bu paradan haberi olur da beni huzuruna çağırtıp paramı ister. Ben bende para olmadığını söylediğimde de beni kırbaçlattırır. İşte şimdi ben kendi kendime alıştırma yapıyorum ki halifenin huzurunda kırbaçlanmaya dayanabileyim de ağzımdan bir şey kaçırmayayım." Onun bu sözlerini duyan insanlar "Allah seni de paranı da bildiği gibi yapsın! Gecenin bir yarısı ödümüzü patlattın, çığlık çığlığa bağırıp yüreğimizi ağzımıza getirdin!" diye kızmış, evlerine dağılmışlar.

Halife de kendi kendini kırbaçlama işi başarısız olduğundan kalkıp yatağına girmiş, sabaha kadar uyumuş. Sabah uyanmış, balık tutmak için Dicle'ye gidecekmiş ki aklına dinarları gelmiş. Kendi kendine: "Şayet dinarlarımı evde bırakırsam hırsızlar çalabilir! Kuşağıma mı saklasam? Ama o zaman da belki biri fark eder, beni tenha bir yere götürüp öldürür sonra da paralarımı alır. Ama yok öyle bir şey yapacağım ki kimse hiçbir şey anlamayacak" demiş ve cübbesinin içine bir cep dikip para kesesini oraya koymuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

832. GECE

Hükümdarım, balıkçı Halife ağını, sepetini ve asasını sırtlanıp Dicle'ye gitmiş. Ağını suya atıp beklemeye başlamış. Ama ne kadar beklerse beklesin ağa bir şeye takılmamış. Alıp bir iki adım öteye gitmiş, tekrar atmış. Ama yine bir şey çıkmamış. Biraz daha öteye gitmiş, yine bir şey çıkmamış. Bu şekilde belki az ötede bir şey tutarım diye diye şehirden bir hayli uzaklaşmış. En sonunda "Son kez atacağım ağımı, artık bu sefer çıkarsa çıkar, çıkmazsa çıkmaz!" demiş ve ağını atmak için gerinip ve daha da ileri atabilmek kaygısıyla sertçe fırlatmış.

Böyle olunca cübbesinin içine diktiği cebe koyduğu para kesesi yerinden fırlayıp suyun ortasına düşmüş. Halife hemen elbiselerini çıkarıp kesenin peşinden suya dalmış. Ancak yüz kere dalıp çıkmasına rağmen bir türlü bulamamış. Artık gücü kuvveti kalmadığından ve keseyi bulamayacağını anladığından boynu bükük kıyıya çıkmış. Elbiselerini giyinmek istemiş ancak bir de bakmış ki yerlerinde yeller esiyor. Asasını, sepetini ve ağını alıp ne yapacağını bilemeden sağa sola yalpalaya yalpalaya, yorgun develer gibi inleye inleye, saçı başı toza toprağa bulanmış bir halde yürümeye başlamış. Bu haliyle Süleyman peygamberin zindanından kaçmış ifritlere benziyormuş.

Halife bu şekilde gidedursun biz halife Harun Reşid'in ne yaptığına bir bakalım: Ebu Karfas adında bir kuyumcu varmış. Bütün tüccarlar ve simsarlar onun halifenin tüccarı olduğunu bildiğinden Bağdat'a yeni bir mal, kıymetli bir eşya, özellikle de köle ve cariye gelecek olsa önce ona sunarlarmış. Bir gün Ebu Karfas dükkânında otururken simsarların başı yanın-

da daha önce benzeri görülmemiş bir cariyeyle gelmiş. Cariye yüzünün güzelliği, endamının göz alıcılığının yanı sıra pek çok ilme de vâkıfmış. Ayrıca bütün çalgı aletlerini çalmayı biliyor ve çok güzel şiir okuyormuş. Ebu Karfas cariyeyi beş bin dinara almış. Bin dinara da giydirip halifenin huzuruna çıkarmış. Cariyenin bütün ilimleri bildiğini söyleyip halifeye öyle sunmuş. Halife adı Kuvvetü'l-kulüb olan cariyenin böyle göz alıcı güzellikte oluşunun yanı sıra bir de bütün ilimlere vâkıf olduğunu bizzat tetkik edip anlayınca ertesi gün kuyumcu Ebu Karfas'ı çağırtarak cariye için on bin dinar ücret vermiş.

Halife, Kuvvetü'l-kulüb ile ilgilenmekten aynı zamanda amcasının kızı olan eşi Zübeyde Hanımın yanına uğramaz olmuş. Diğer bütün zevklerini bile bırakmış, sadece cuma namazı için çıkıyor geri kalan zamanın tamamını Kuvvetü'l-Kulüb'ün yanında geçiriyormuş. Bu hal tam bir ay devam etmiş. Devlet erkânı bu durumdan rahatsız olup şikâyetlerini vezir Cafer'e sunmuşlar.

Cafer uygun bir zamanı bulmak için sabırla beklemiş. Bir gün halife Cuma namazı için camiye gelince onunla konuşma fırsatı bulmuş ve aşkla ilgili birbirinden garip hikâyeler anlatmış.

Halife: "Ey Cafer, bu benim elimde olan bir şey değil ki, yüreğim aşk ateşiyle yanıp kavruluyor. Nasıl çıkılır bu halden bilmiyorum ki" demiş. Cafer: "Efendim, bu cariye sürekli yanınızda, her daim hizmetinizde. Bu şekilde ondan uzaklaşamazsınız! Nefs elinin altında bulunmayan, gözünün önünde olmayandan uzaklaşır. Ayrıca bilirsiniz hükümdarların ve şehzadelerin en büyük eğlencesi av avlamak, at binmektir. Belki bunlarla uğraşırsanız onunla ilgilenmeyi bırakır hatta kim bilir unutursunuz" demiş.

Halife onun bu sözlerine karşılık: "Doğru söyledin! Haydi, o zaman hemen şimdi balık tutmaya gidelim!"

demiş. Namazlarını kıldıktan sonra camiden çıkmış, dosdoğru yola koyulmuşlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

833. GECE

Hükümdarım, Halife ve Cafer iki katır üstünde beraber gidiyor, askerlerden uzakta muhabbet ederek yol alıyorlarmış. Bir ara hava iyice ısınmış. Halife: "Ey Cafer, vallahi susuzluktan boğazım kurudu!" demiş. Tam o esnada az ilerde, tepenin üstünde bir karaltı görmüş. Cafer'e: "Benim gördüğümü sen de görüyor musun?" diye sormuş. Cafer: "Evet efendim. Tepede bir karaltı var. Bahçeleri bekleyen bir bekçidir herhalde. Her kimse artık kesin yanında su vardır. Siz burada bekleyin ben gidip alıp geleyim" demiş. Halife: "Benim katırım seninkinden daha hızlı. Sen burada bekleyip askerleri kontrol et. Ben hemen gidip suyumu içip döneyim" demiş ve katırını tepeye doğru sürmüş.

Esen yel ya da akan su gibi hızla gitmiş, tepede gördüğü karaltıya doğru yaklaşmış. Karaltının ne olduğunu ayırt edebilecek kadar yaklaşınca onun balıkçı Halife olduğunu görmüş. Tabii halife karşısında üstünde elbisesi olmayan, ağını ve sepetini omzuna atmış, saçı başı toza toprağa bulanmış, sinirden gözleri kızarmış, ateş püsküren balıkçıyı görünce şaşırmış ama yine de "Yanında biraz su var mı?" diye sormuş.

Balıkçı sinirle: "Kör müsün yoksa deli misin be adam? Tepenin ardındaki Dicle'yi görmüyor musun?"

demiş. Harun Reşid hemen tepeden inip Dicle'ye gitmiş. Hem kendi içmiş, hem katırını sulamış. Sonra tepeye balıkçı Halife'nin yanına doğru gitmiş ve "Burada ne arıyorsun? Ne iş yaparsın?" diye sormuş. Balıkçı: "Bu sorun evvelkinden de saçmaydı! Omzumda taşıdığım eşyamdan ne iş yaptığımı anlayamadın mı?" diye karşılık vermiş. Harun Reşid: "Belli ki balıkçısın demiş. Balıkçı: "Evet" demiş. Bunun üzerine Harun Reşid: "Peki, cübbene, şalvarına, çizmelerine ne oldu?" diye sormuş. Harun Reşid farkında olmadan tam da balıkçının kaybolan giysilerini birebir sıralayınca balıkçı onun Dicle'nin kenarından kıyafetlerini çalan kişi olduğunu düşünmüş ve elinde asasıyla hızla tepeden inip Harun Reşid'in yanına gelmiş. Katırın yularına yapışıp "Çabuk bana elbiselerimi geri ver! Yeter bu kadar oyun!" diye bağırmış. Harun Reşid: "Vallahi ben senin elbiselerini görmedim, nerede olduğunu da bilmiyorum" demiş. Halifenin geniş yanakları, ufak bir ağzı varmış. Balıkçı bu nedenle "Belli ki sen ya şarkıcısın ya da zurnacı! Ama ne iş yaparsan yap beni ilgilendirmez, elbiselerimi geri ver bana, yoksa bu sopayla fena döverim seni!" demiş.

Harun Reşid balıkçının elindeki sopaya bakıp kendi kendine: "Vallahi ben bu sopayla azcık vursa bile dayanamam herhalde" diye düşünmüş. O sırada üzerinde atlastan bir kaftan varmış. Onu çıkarıp balıkçıya vermiş ve "Elbiselerinin yerine bu kaftanı al!" demiş. Balıkçı Halife kaftanı alıp evire çevire inceledikten sonra: "Benim elbiselerim seni, bu süslü kaftanın gibi on tanesine bedeldi" demiş. Harun Reşid: "Tamam, elbiselerini getirinceye kadar bunu giy bari" demiş. Balıkçı Halife ikna olup kaftanı sırtına geçirince boyunun kendisine uzun geldiğini görmüş ve bıçağını çıkarıp eteklerinden birazını kesip dizlerinin altına kadar kısaltmış.

Sonra Harun Reşid'e dönüp "Söyle bakalım zurnacı, ayda ne kadar para kazanıyorsun?" diye sormuş. Harun Reşid: "On dinar kazanıyorum" diye yanıtlayınca, "Vah zavallı, çok üzüldüm şimdi sana. Ben o parayı bir günde kazanıyorum. İstersen benim yanımda çalış. Sana balık tutmayı öğretirim. Günün sonunda kazancımızı bölüşürüz. Böylece bir günde beş dinar kazanmış olursun" demiş.

Harun Reşid: "Tamam kabul ediyorum" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine: "O zaman katırından inip onu şurada bir yere bağla! Sonra tuttuğumuz balıkları taşırken işimize yarar. Biz şimdi gidelim, sana nasıl balık tutulduğunu öğreteyim" demiş. Harun Reşid katırından inip onu bağlamış ve balıkçının peşinden Dicle'nin kıyısına gitmiş.

Balıkçı: "Ey zurnacı iyi bak şimdi, ağını şöyle açarsın, kollarını şöyle tutup ağı şu şekilde fırlatırsın" diyerek Harun Reşid'e ne yapması gerektiğini göstermiş. Harun Reşid onun öğrettiği gibi yapıp ağı suya atmış. Biraz sonra ağı çekmek istemiş ama güç yetirememiş. Balıkçı Halife onu kenara ittirip kendisi çekmeye çalışmış, ama o da çekememiş. Öfkeyle: "Seni uğursuz zurnacı! Önce elbiselerimin yerine getirip bu kaftanı

verdin bana, şimdi de ağımı ne hale soktun. Şayet bir şey olursa ağıma, canın çıkasıya kadar döverim seni bilmiş ol!" demiş. Harun Reşid: "Dur ikimiz birlikte çekelim!" demiş ve ikisi birlikte ağa yüklenip güç bela çekmişler. Bir de bakmışlar ki içi çeşit çeşit, renk renk balıklarla dolu.,

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

834. GECE

Hükümdarım, balıkçı Halife ağdaki balıkları görünce Harun Reşid'e: "Ey zurnacı, pek hoş bir adam değilsin, ama senden iyi bir balıkçı olur!" demiş ve eklemiş "Şimdi yapmamız gereken şey, ben burada balıkların başında beklerken senin katıra binip çarşıdan iki kişi bulup getirmen! Sonra balıkları katıra yükler benim evime götürürüz. Orada tartı, kantar ihtiyaç duyabileceğim her şey var. Hepsini tartar, kilolarını ve fiyatlarını belirleriz. Öyle zannediyorum ki yirmi dinarlık balığımız var. Haydi oyalanma sen çabuk git, iki kişi bulup getir!"

Harun Reşid: "Başüstüne" deyip katırına binmiş. Balıkçıyla aralarında geçenlerden ötürü gülerek Cafer'in yanına gelmiş. Cafer onu görünce: "Ey emirü'l müminin herhalde su içmeye gittiğinizde güzel bir bahçe gördünüz tek başınıza gezdiniz!" demiş. Harun Reşid onun bu sözlerine karşılık gülmeye devam etmiş. Cafer onu böyle güler görünce "Allah halifemizin sevincini artırsın, kederleri ondan uzak etsin. Efendim

ne oldu neden bu kadar geciktiniz?" demiş. Halife: "Başımdan çok garip bir olay geçti..." deyip balıkçıyla arasında geçenleri anlatmış. Balıkçının kendisine elbiselerimi sen çaldın deyişinden, kendisinin balıkçıya kaftanını verişine ve balıkçının kaftanın eteklerini kesişine kadar her şeyi anlatmış.

Cafer: "Ey emirü'l müminin, ben de tam şimdi kaftanınız nerede diye düşünüyordum. Hemen gidip balıkçıdan satın alayım" demiş. Harun Reşid: "Vallahi kaftandan iş geçti. Altından bir hayli kesti" demiş ve eklemiş: "Ama balıkçılıkta pek iyiydim doğrusu. Bir hayli balık tuttum. Hocam şimdi deniz kenarında, balıkların başında beni bekliyor. Katırları olan iki kişi bulup ona götürmemi istedi. Sonra beraber çarşıya gidip balıkları satacak, kazancımızı bölüşeceğiz."

Cafer: "Efendim, ben sizinle gelip balıkları satın alayım" demiş.

Halife: "Ey Cafer pak soyuma yemin ederim, bana balık tutmayı öğreten o balıkçının önündeki balıklardan bir tane getirene bir dinar vereceğim" demiş.

Cafer, kölelere gidip halife için balık almalarını emretmiş. Köleler hemen deniz kenarına gitmiş, balıkların başında Harun Reşid'in iki kişiyle dönmesini bekleyen balıkçıdan balık almak için birbirleriyle yarışa girmişler. Balığı alan cebinden çıkardığı süslü bir mendile sarıyormuş onu.

Balıkçı Halife bunu görünce: "Bunlar cennet balıkları herhalde" diye düşünmüş ve balıklardan iki tanesini bir eline iki tanesini de öteki eline alıp suya girmiş. Balıkları suya daldırıp, avucunda tuttuğu halde: "Allah'ım şu elimde tuttuğum balıkların hatırı için kulun zurnacı hemen şimdi gelsin!" diye dua etmeye başlamış.

Halifenin en yakın hizmetçilerinden olan kölelerden biri atı yolda durup hacet giderdiğinden ötürü diğerlerinden sonra gelmiş Dicle'nin kenarına. Tek bir tane dahi balık kalmadığını görünce etrafına bakınmaya başlamış ve balıkçıyı elinde balıklarla suyun içinde görmüş. "Ey balıkçı buraya gelsene!" diye seslenmiş ona. Balıkçı: "Git başımdan!" diye karşılık verince de kendisi gitmiş balıkçının yanına ve "Şu elindeki balıklardan birisini bana sat!" demiş. Balıkçı: "Ne aklı kıt adamsın sen! Bu balıklar satılık falan değil!" demiş. Bunun üzerine köle olta iğnelerinden birini alıp zavallı balıkçıyı tehdit etmiş. Balıkçı: "Aman etme! İyilik sende kalsın!" diyerek balıklardan birini köleye fırlatmış.

Balığı alan köle ücretini vermek için elini cebine atınca yanında hiç para olmadığını görmüş. "Şansın yokmuş balıkçı, yanımda tek bir dirhem bile yok. Ama sen yarın halifenin evine gel. Hizmetçilere bana Hadım Sandal'ı gösterin de, hemen seni bana getirirler. Artık kısmetinde ne varsa alır, yoluna gidersin" demiş.

Bunu duyan Halife: "Bugün ne bereketli bir gün! Böyle olacağı başından belliydi zaten!" demiş ve ağını, asasını sırtlanıp şehre dönmüş. İnsanlar üstündeki kaftana şaşkın şaşkın bakarlarken aralarından geçip kendi mahallesine gelmiş. Halifenin terzisi de bu mahallede oturuyormuş. Balıkçı Halife'nin üzerindeki kaftanı da o diktiğinden hemen tanımış ama belki halife balığa çıkmıştır, bu balıkçıyı görüp onunla şakalaşmıştır diye düşünerek sesini çıkarmamış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

835. GECE

Hükümdarım, biz yine halife Harun Reşid'in sarayında neler olduğuna dönecek olursak: Halifenin karısı Zübeyde Hanım, halifenin Kuvvetü'l-kulüb'e olan meylini duymuş ve çok kıskanmış. Yemeden içmeden kesilmiş, ne uyku ne de başka bir şeyden zevk almaz olmuş. Kuvvetü'l-kulüb'e karşı bir oyun oynamak için halifenin sefere çıkmasını beklemiş. Halife Kuvvetü'l-kulüb'den biraz olsun uzaklaşabilmek için balığa çıkınca da beklediği fırsat eline geçmiş.

Hemen hizmetçilerine sarayı süslemelerini, türlü çeşit yemekler pişirip tatlılar hazırlamalarını emretmiş. Hazırlanan tatlıların içine de afyon koydurmuş. Sonra hizmetçilerinden birini "Git cariye Kuvvetü'l-kulüb'e halifenin eşi Zübeyde binti Kasım hanımefendi seni davet ediyor, sesinin güzelliği kulağına gitmiş, gelsin bize bir şeyler söylesin de gönlümüz açılsın diyor de" diyerek Kuvvetü'l-kulüb'e göndermiş.

Hizmetçi gidip hanımının söylediklerini Kuvvetü'l-kulüb'e iletince Kuvvetü'l-kulüb "Zübeyde Hanım'ın isteği başımız gözümüz üstünedir diyerek hemen kalkmış, gerekli müzik aletlerini de alıp kendisine gönderilen hizmetçiyle birlikte Zübeyde Hanım'ın yanına gitmiş. Huzuruna girince defalarca yerleri öpüp "Abbasi neslinden, pak soydan gelen kıymetli hanımefendimizin bahtı her daim açık olsun! Allah ona güzel günler yaşatsın" diyerek Zübeyde Hanım'ı selamlamış. Zübeyde Hanım başını kaldırıp da cariyeye bakınca onun güzelliği karşısında hayran kalmış. Cariyenin dolunay gibi yüzü, pürüzsüz yanakları varmış. Kaşları bu duru yüzünde sakince duruyor, alnında çiçekler açıyormuş. Yüzü öyle ışıl ışıl parlıyormuş ki sanki güneş kızın yüzünde doğuyor, saçlarında batıyormuş. Nefesi misk gibi kokuyor, dudakları mercandan işlenmiş gibi duruyormuş. Güzelliği çiçekleri, endamı taze dalı kıskandırırmış. Huzurda bulunan herkesin onun bu güzelliği karşısında aklı başından gitmiş. Kız tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Kızmasıyla can veren insanlar
Razı olmasıyla cana gelirler

Zübeyde Hanım ona: "Hoş geldin ey Kuvvetü'l-kulüb otur bize bir şeyler çal da içimiz açılsın" demiş. Kuvvetü'l-kulüb: "Nasıl isterseniz efendim" deyip oturmuş ve defini eline almış ve bir yandan çalıp bir yandan da şu şiiri okumuş:

Ey def, kalbim havalandı yerinden
Özlem ateşi ve hasret çığlıklarıyla
Aman ha yaralı kalpleri çok görme
İnsan bu arzu eder
İster ağır olsun ister hafif
Bir söz söyle, hem çal hem söyle

Sonra defini bir kenara bırakıp hakkında, gözleri vardır, insanların parmaklarının üzerinde gezindiği, ne söylerse en doğrusunu söyler hiç şüphesiz denilen kavalını almış ve çalmaya başlamış. Sonra onu bırakıp udunu almış kucağına ve yavrusunu uyutan ana şefkatiyle yatırıp usul usul tellerini okşamış. Sanki şair şu dizeleri o ve udu için söylemiş gibiymiş:

Taze dal uda döndü
Kıymetli insanların hasretini çektiği bir hal aldı
Udînin parmaklarının tellerde gezintisine bakarak
Zekâsını imtihan etmeye meylettiler

Sonra cariye on dört farklı şekilde çalıp dinleyenleri kendisine hayran bırakmış ve şu dizelerle çalmasını bitirmiş:

Dokundu acem tellerine cariye
Anlattı anlatılamayanı bile
Ağzını kapatıp avuçlarında olan cansız alet ile konuştu
Sana eşsiz bir mutluluk sundular
Hep süren hiç bitmeyen güzel bir ikbal verdiler

836. GECE

Sonra Kuvvetü'l-kulüb yerinden kalkıp birbirinden farklı hareketlerle raks etmiş. Öyle büyüleyiciymiş ki Zübeyde Hanım bile kendi kendine: "Vallahi amcamın oğlu bu kıza gönlünü kaptırdığı için ayıplanamaz" demiş. Sonra cariye gelip Zübeyde Hanım'ın karşısına

oturmuş. Hizmetçiler hemen yemekleri ve içinde afyon olan tatlıları getirmişler. Cariye tatlıdan yiyince daha bir lokmacık koyar koymaz ağzına başı dönmüş ve olduğu yere kıvrılıp derin bir uykuya dalmış. Zübeyde Hanım "Alın onu ben çağırıncaya kadar odalardan birinde tutun!" demiş. "Baş üstüne" demiş cariyeyi taşımışlar. Sonra Zübeyde Hanım diğer hizmetçilere dönüp "Büyük bir sandık yaptırıp bana getirin!" diye emretmiş. Ardından da göstermelik bir kabir yapılmasını ve cariyenin öldüğünün sarayda yayılmasını emredip onun hayatta olduğunu söyleyenin boynunun vurulacağını söylemiş.

Halife tam o sırada avdan dönmüş. Döner dönmez de cariyesini sormuş. Zübeyde Hanım tarafından önceden tembihlenmiş hizmetçilerden biri öne çıkıp "Efendim cariyeniz öldü" deyip halifenin huzurunda yerlere kapanmış ve "Efendim, Allah size uzun ömür versin, cariyeniz yemek yerken lokma boğazında kaldı, nefes alamadığından öldü" diye eklemiş. Halife: "Allah seni hayır haberle müjdelendirmesin hiç, uğursuz köle!" demiş ve saraya girmiş. Ancak kime sorarsa sorsun herkes aynı şeyi söylüyormuş. Bunun üzerine cariyenin kabrinin nerede olduğunu sormuş. Zübeyde Hanım'ın emriyle yaptırılan göstermelik kabri göstermişler. Halife kabre sarılıp ağlamaya başlamış. Bir yandan ağlıyor bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Ey kabir onun güzelliğini yedin bitirdin mi
O parlaklığını söndürdün yok ettin mi
Bahçe misin sen yoksa gök mü
Ne diye alırsın o taze dalı, dolunayı

Halife kabrin başında bir saatten fazla kalıp içli içli ağlamaya devam etmiş. Sonra kalkıp hüzünlü bir şekilde oradan ayrılmış.

Zübeyde Hanım halifenin kandığını, gerçeği anlamadığını görünce hemen hizmetçilere "Sandığı getirin!" diye emretmiş. Sonra hâlâ derin bir uykuda olan cariyeyi getirtip sandığa koydurmuş ve hizmetçisine "Al bu sandığı satmaya götür! Ancak onun açılmadan satılmasını şart koş! Aldığın parayı da kendine harcarsın" demiş. Hizmetçi sandığı alıp hanımının emrini yerine getirmek üzere huzurdan ayrılmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

837. GECE

Hükümdarım halifenin sarayında bunlar olurken biz yine balıkçı Halife'nin neler yaptığına bir bakalım.

Halife sabah uyanmış, "Bugün yapacak bir işim yok. En iyisi dün balık alıp da bugün halifenin evine gidip ücretimi oradan almamı söyleyen hadım köleye gideyim" demiş ve kalkıp halifenin evine doğru yollanmış. Oraya varınca kölelerin kiminin ayakta bir işle uğraşıyor, kimininse oturuyor olduğunu görmüş. İyice bakınca önceki gün kendisinden balık alan kölenin oturan köleler arasında olduğunu ve diğer bazı kölelerin de ona hizmet ettiklerini görmüş. Tam o esnada köle de onu görmüş ve tanımış. Balıkçı kölenin kendisine baktığını ve hatırladığını görünce "Sözünü yerine getir! Emanet ehli böyle yapar!" demiş. Köle gülüp "Doğru söylüyorsun" demiş ve elini cebine atmış. Ancak tam çıkarıp balıkçıya parasını verecekmiş ki öteden birtakım sesler gelince başını kaldırıp neler

olduğuna bakmış ve vezir Cafer'in halifenin huzurundan çıkıyor olduğunu görünce ona doğru gitmiş. Sonra vezirle ayaküstü konuşmaya başlamışlar.

Balıkçı bir vakit kölenin gelip parasını vermesini beklemiş. Ancak zaman geçtiği halde köle bir türlü gelmek bilmeyince uzaktan ona birtakım işaretler edip "Paramı ver de gideyim" demiş. Köle onu duymuş, ama vezirin yanında cevap vermekten haya edip oralı olmamış. Yine dönüp vezirle konuşmayı sürdürmüş.

Balıkçı: "Seni miskin adam! Allah ağırcanlı olanları, insanların mallarını alıp da geri vermekte tembellik edenleri bildiği gibi etsin! Burada deve işkembesi gibi oldum. Paramı verin de işime bakayım" demiş. Köle balıkçının dediklerini duyup vezirden utanmış.

Vezir Cafer de balıkçının eliyle koluyla birtakım işaretler yaptığını ve bir şeyler söylediğini görmüş ama, neyden bahsettiğini anlamamış ve köleye: "Ne istiyor bu zavallı senden?" diye sormuş. Köle: "Bu adamı tanımıyor musunuz efendim?" diye sormuş. Cafer: "Hayır, tanımıyorum. Daha şimdi gördüğüm adamı nereden tanıyacağım?" demiş. Bunun üzerine köle: "Efendim bu adam dün Dicle'nin kıyısında balıklarından aldığımız balıkçı. Ben biraz geciktiğim için bana balık kalmamıştı. Halifemizin yanına eli boş dönmekten de hayâ ettim. Diğer köleler hep almışlardı balıklardan. Baktım bu balıkçı elinde birkaç balıkla suya girmiş dua ediyor. Ondan balıklardan birini istedim. Ücretini vermek için elimi cebime atınca yanımda hiç para olmadığını gördüm. Yarın saraya gel sana orada fakirliğini giderecek kadar çok mal vereceğim dedim. Bugün geldi. Tam elimi cebime atmış parasını verecektim ki siz geldiniz, yanınıza geldim. Öyle olunca adamcağız beklemek zorunda kaldı. İşte bütün hikâye bu" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

838. GECE

Kölenin anlattıklarını duyan Cafer gülmüş ve "Ey hadım, bu adam tam vaktinde parasını almaya geliyor da sen nasıl bekletiyorsun onu. Yoksa onun kim olduğunu bilmiyor musun?" demiş. Köle: "Hayır efendim, bilmiyorum vallahi" diye yanıt verince Cafer: "O, halifemizin ustası ve ortağı. Bugün efendimizin canı çok sıkkındı. Yüreği daralıyor, aklı hep hüzünlü şeylerle meşgul oluyordu. Balıkçının gelmesi iyi oldu. Ondan başkası rahatlatamazdı halifemizi. Sen hemen salma onu. Bekle halifeyle konuşayım da huzura alalım; belki halifemizi neşelendirir, Kuvvetü'l-kulüb'ü kaybettiğinden ötürü büründüğü kederden sıyrılmasını sağlar. Hem kim bilir belki de halife balıkçıya onu zengin edecek bir şeyler verir. Sen de sebep olmuş olursun" demiş.

Köle "Tamam, efendim, nasıl isterseniz. Allah sizi her daim devletimizin direği kılsın! Allah devletimizin gölgesinden ayırmasın, aslıyla fer'iyle devletimizi korusun!" demiş. Sonra köle gitmesine engel olmak için balıkçının yanına giderken Cafer de halifenin huzuruna girmiş. Balıkçı: "Bu nasıl iş, talep edendim talep edilen oldum. Paramı almaya geldim, gidemez oldum" demiş, ama yine de beklemeye devam etmiş.

Cafer halifenin huzuruna girince onu başını önüne eğmiş, düşüncelere dalmış, kederlere gömülmüş bir halde bulmuş. Halife bir yandan da şu dizeleri mırıldanıyormuş:

Teselli beni ondan uzaklaştırma sorumluluğunu üzerine aldı
Kalbim elimde değil ki emrime itaat etsin
Bir kızın sevgisine nasıl sabredilir
Sevgisi yüreğe saplanıp kalmışken sabır nasıl elden gelir

Cafer: "Selam siz dinin koruyucusu ve peygamberin amcasının soyundan olan kıymetli efendimizin ve ailenizin üzerine olsun!" diyerek selam vermiş. Halife başını kaldırıp Cafer'in selamını almış. Cafer: "Efendim, hizmetçinizin konuşmasına müsaade var mı? Bir şey söylesem sizi rahatsız etmiş olur muyum?" demiş. Halife: "Ne zaman senin konuşman bize rahatsızlık verdi? Söyle ne istiyorsan! Sen vezirlerin efendisisin!" demiş. Bunun üzerine Cafer: "Efendim, tam huzurunuzdan ayrılmış evime gidecektim ki ustanız ve ortağınız olan balıkçıyı gördüm. Kapının önünde dikilmiş, veryansın ediyor 'Suphanallah! Ben ona balıkçılığı öğretiyorum, o bana iki kişi getirmek için gidiyor ama bir daha dönmüyor! Bu ortaklığa yaraşır mı? Ustaya böyle yapılır mı? Ortak olmak istiyorsan tamam olalım, yok eğer istemiyorsan söyle ben de kendime başka ortak bulayım' diyor" demiş.

Halife bunlar duyunca birden bütün sıkıntılarını unutmuş ve gülerek "Gerçekten de şimdi kapının önünde mi?" diye sormuş. Cafer: "Evet, efendim kapının önünde bekliyor" demiş. Bunun üzerine halife: "Ey Cafer, kaderde yazılanın bir an önce gerçekleşmesini sağlayacağım. Allah onu benim elimle ya bedbaht edecek ya da mutlu!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

839. GECE

Hükümdarım, halife bir kâğıdı alıp küçük parçalara ayırmış ve Cafer'e: "Ey Cafer, bu kâğıtlardan yirmi tanesine bin dinara kadar dinar miktarları ve halifelik makamına kadar devlet makamlarını yaz. Yirmi kâğıda da ölüm de dahil her türlü ceza çeşidini yaz!" demiş. Cafer kâğıtları alıp halifenin dediklerini aynen yazmış.

Sonra halife: "Ey Cafer, şimdi balıkçıyı çağır, gelsin ve bu kâğıtlardan seçsin! Neyi seçerse pak soyuma yemin ederim ki onu yapacağım. Halifelik çıkarsa kendim bu makamdan çekilip yerime onu getireceğim. Ama bir uzvunun kesilmesi ya da öldürülmesi çıkarsa onu da yerine getireceğim. Haydi, şimdi git getir onu bana!" demiş.

Halifenin emrini duyan Cafer: "La havle ve la kuvvete illa billah! Bu nasıl iş böyle? Ya zavallının öldürülmesi çıkarsa! Ben sebep olmuş olurum ölümüne! Ama halife yemin etti bunu yapacağına. Emrini yerine getirmekten başka yol yok" diye düşünmüş. Sonra balıkçının yanına gidip içeri sokmak için elinden tutmuş.

Balıkçı ne olduğunu anlayamadığından: "Hay benim akılsız kafam, ne diye geldim sanki bu uğursuz kölenin yanına! Ne diye sanki bekledim bu deve işkembesinin yanında!" diyerek kendine kızmış. Cafer'le birlikte önlerinde ve arkalarında köleler olduğu halde yürümeye başlamışlar. Balıkçı köleleri görünce: "Yakaladıkları yetmiyormuş gibi bir de sağımda solumda durup kaçmama engel oluyorlar" diye düşünmüş. Yedi dehlizden geçtikten sonra Cafer: "Şu anda dinin koruyucusu müminlerin emirinin huzurunda bulunuyorsun!" diyerek halifenin olduğu bölmeyi örten ağır perdeyi kaldırmış.

Balıkçı, huzurunda ileri gelen devlet adamları olduğu halde tahtında oturan halifeyi görünce hemen tanımış onu: "Merhaba ey zurnacı! Sen hiç de balıkçılığa layık değilsin! Beni balıkların başına bekçi bırakıp çıkıp gittin. Senden sonra dört bir yandan köleler geldi, balıkların hepsini satın aldılar! Şayet sözümü tutup hemen geri dönseydin balıkları yüz dinara satardık! Şimdi de buraya paramı almaya geldim, ama beni hapsettiler! Yoksa sen de mi hapissin burada?" demiş.

Halife gülüp perdeyi daha da kenara ittirmiş ve "Gel şu kâğıtlardan al bir tane!" demiş, önündeki kâğıtları göstererek. Balıkçı: "Dün balıkçıydın, bugün de müneccim mi oldun? Ama unutma çok sanatı olanın fakirliği de çok olur" demiş. Halife: "Uzun etme de al şu kâğıtlardan" diye emredince balıkçı emri yerine

getirip kâğıtlardan birini almış ve halifeye uzatmış ve "Bak bakalım ne çıkmış bahtımıza zurnacı, ne çıktıysa çekinmeden söyle!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

840. GECE

Hükümdarım, halife balıkçının kendisine uzattığı kâğıdı alıp Cafer'e vermiş ve "Oku bakalım ne çıkmış?" demiş. Cafer kâğıda bakıp da içinde yazılı olanı görünce: "La havle ve la kuvvete illa billah" demiş. Halife "Ne oldu? Ne yazıyor ey Cafer?" diye sorunca "Efendim kâğıtta balıkçıya yüz sopa vurulması yazıyor!" demiş.

Bunun üzerine Halife muhafızlarına emredip balıkçıya yüz sopa vurdurmuş. Sopayı yiyen balıkçı "Bu nasıl bir oyun, lanet olsun böyle oyuna! Bütün bu hapisler, sopalar hep oyun mu?" diye ilenerek kalkmış yerinden.

Cafer halifeye: "Efendim bu zavallı denize gelip susuz mu dönecek? Efendimiz lütuf buyursa da bir kâğıt daha çekmesine müsaade etseler. Belki bu sefer zavallının fakirliğini giderecek bir şeyler çıkar" demiş. Halife: "Vallahi Cafer şayet bir kâğıt daha çeker de ölüm çıkarsa öldürmekten geri durmam. Sorumlusu da sen olursun!" demiş. Cafer: "Ölürse huzur bulur efendim" diye yanıtlamış halifeyi.

Onların bu konuşmasını duyan balıkçı: "Allah hayır haberle müjdeletmesin sizi e mi! Bir başıma Bağdat'a

fazla mı geliyorum ki ölümümü istiyorsunuz?" demiş. Cafer: "Haydi, Allah'a dua et de bir kâğıt daha çek!" demiş. Balıkçı elini uzatıp bir kâğıt daha çekmiş ve çektiği kâğıdı Cafer'e uzatmış. Kâğıdı alıp okuyan Cafer susup kalmış. Halife: "Ne oldu Cafer, neden sustun?" diye sorunca, "Efendim kâğıtta balıkçıya hiçbir şey verilmesin yazıyor" demiş. Halife: "Demek ki yanımızda rızkı yokmuş. Bırakın gitsin!" demiş.

Cafer: "Efendim pak soyunuzun hatırına bir kâğıt daha çekmesine izin verin. Belki bu sefer rızıklanacağı bir şey çıkar" demiş. Halife: "Tamam bir tane daha çeksin. Bu son!" demiş. Balıkçı elini uzatıp bir kâğıt almış ve Cafer'e uzatmış. Kâğıtta "Balıkçıya bir dinar verin" yazılı olduğunu gören Cafer: "Vallahi ben senin mutluluğunu istedim ama Allah sadece bir dinar verdi sana" demiş. Balıkçı: "Yüz sopaya bir dinar, aman ne hayırlı bir iş! Allah sağlık sıhhat vermesin size!" demiş. Halife onun bu sözlerine gülüp bir şey dememiş.

Cafer balıkçıyı dışarı çıkarınca onu gören köle "Ey balıkçı, halifenin sana ihsanından sen de bize ihsan et!" diyerek şakalaşmış. Balıkçı: "Paylaşmak mı istiyorsun bana verilenleri? Yüz sopa ve bir dinar! Al haydi paylaştır bakalım nasıl paylaştıracaksın!" diyerek dinarı yere fırlatmış ve iki gözü iki çeşme ağlamaya başlamış. Köle onun bu halini görünce şaka yapmadığını, ciddi olduğunu anlamış ve hemen yanına gidip cebinden kırmızı bir kese çıkarmış. İçinde tamı tamına yüz dinar olan keseyi balıkçıya uzatıp "Al bakalım, bu senin dünkü balıklarının bedeli. Şimdi gidebilirsin" demiş. Balıkçı yediği sopayı unutmuş, yüz dinarı ve halifenin bir dinarını alıp çıkmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

841. GECE

Hükümdarım, Allah yazdıklarının olmasını irade etmiş ve bizim balıkçı da köle pazarına gitmiş. Orada insanların bir şeyin başında halka oluşturduklarını görünce kalabalığı yara yara öne gitmiş. Bir bakmış ortada bir sandık duruyor, üzerinde de bir köle oturuyor. Hemen yanı başlarında duran simsar: "Ey tüccarlar kim malını tehlikeye atmak ve Zübeyde Hanım'ın evinden gelen bu kapalı sandığı, içinde ne olduğunu bilmeden satın almak ister?" diye seslenmiş.

Tüccarlardan biri: "Vallahi bu tehlikeli bir iş! Ben yirmi bin dinar diyorum, daha da fazlasını vermem!" diyerek artırmayı başlatmış. Biri çıkıp otuz dinar demiş, bir diğeri elli dinar. Böylece tüccarlar sandığın fiyatını yüz dinara kadar yükseltmişler.

Simsar: "Yüz dinar! Yok mu artıran?" diye seslenince balıkçı atılıp "Yüz bir dinar!" demiş. Bunu duyan tüccarlar onun şaka yaptığını zannetmiş ve gülüşmeye başlamışlar. Köleye: "Ey hadım, yüz bir dinara Halife'ye sat bu sandığı!" demişler. Köle: "O halde ben de ondan başkasına satmam artık bu sandığı! Ey Halife ver parayı al sandığı! Haydi, hayırlı olsun!" diyerek sandığı balıkçı Halife'ye satmış. Halife para kesesini çıkarıp köleye verince köle hemen orada paraları sayıp tastamam olduğuna kani olmuş ve sandığı sattığına da belgeyi imzalamış.

Halife oldukça ağır olan sandığı sırtına alıp güç bela evine taşımış. Bir yandan da "Acaba ne ola ki bu sandığın içinde?" diye düşünüyormuş. Eve varınca sandığı içeri taşımış ve kapağını açmaya çalışmış ama bir türlü açamamış. Kendi kendine kızıp "Hangi akılla gidip aldım ben bu sandığı? Kırıp bakayım bari ne varmış içinde" demiş. Ancak ne kadar uğraşırsa uğraşsın

bir türlü kilidi kıramayınca: "Neyse dursun yarın bakarım" diyerek sandığın üzerine kıvrılıp uykuya dalmış. Aradan bir saat geçince sandığın içinde bir şeyler kımıldamış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

842. GECE

Hükümdarım, balıkçı sandığın içinde bir şeylerin kımıldadığını hissedince öyle bir korkmuş ki uykusu falan kalmamış. "Belki de sandığın içinde cinler vardı. Çok şükür ki kapağını açmadım. Açsaydım karanlıkta hücum eder, öldürürlerdi beni" diye düşünmüş ve tekrar uyumaya çalışmış. Ancak aradan bir saat geçince sandık tekrar canlanmış.

Halife yerinden fırlayıp "Bak bu ikinci oldu sandığın içinde bir şeyler kımıldıyor!" demiş ve etrafta mum aramaya başlamış. Sonra parası olmadığı için mum alamadığını hatırlayıp dışarı çıkmış ve "Ey komşular! Evimi cinler bastı! Bana bir mum verin!" diye seslenmiş. Komşuları balıkçının söylediklerine gülüp geçmiş, mumu verdikten sonra evlerine dönmüşler.

Balıkçı mumu alıp sandığın başına gelmiş. İri bir taşla kilidi kırıp kapağı açmış. İçine bakınca huri gibi bir kızın uyumakta olduğunu görmüş. Afyonla uyutulan kız da tam o esnada uyanmış ve gözlerini hafifçe aralayıp "Bana bir yasemin ve nergis ver!" demiş. Balıkçı: "Burada onlar bulunmaz! İstersen

hurma vereyim!" demiş. Kız onun bu sözlerini uyunca gözlerini iri iri açıp "Sen de kimsin? Neredeyim ben!" demiş. Balıkçı: "Benim evimdesin" diye yanıt vermiş kıza.

Kız: "Halife Harun Reşid'in sarayında değil miyim?" diye sorunca balıkçı: "Ne Harun Reşid'i, deli misin nesin! Ben bugün seni yüz bir dinara satın aldım ve evime getirdim. Bu sandığın içinde uyuyordun!" demiş. Kız: "Adın ne senin?" diye sorunca: "Adım Halife, ama yıldızım onun yıldızı gibi değil" demiş. Kız onun bu sözlerine gülüp "Bırak bu sözleri de yanında yiyecek bir şeyler var mı onu söyle" diye sormuş. Halife: "Vallahi evde ne yiyecek ne de içecek hiçbir şey yok! İki gün oldu boğazımdan bir lokma geçmedi" demiş. Bu sefer kız: "Paran var mı?" diye sormuş. Halife: "Yok, bugün bütün paramı içinden çıktığın sandığa verdim. Bu sandık beni fakirleştirdi" demiş. Bunun üzerine kız: "Git komşulardan yiyecek bir şeyler iste o zaman! Çok acıktım!" demiş.

Halife hemen sokağa çıkıp "Komşular! Çok açım ama yiyecek bir şeyim yok!" diye seslenmiş. Komşulardan kimi ekmek, kimi bir parça peynir, kimi de salatalık getirip balıkçının kucağını doldurmuşlar. Balıkçı içeri girip kucağındakileri kızın önüne yığmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

843. GECE

Hükümdarım, cariye yiyecekleri görünce gülüp "Bir bardak dahi içecek bir şey yokken nasıl yerim bunları?" demiş. Balıkçı: "Dur ben hemen bu testiyi senin için doldurup gelirim" diyerek testisini aldığı gibi sokağa fırlamış ve "Ey komşular!" diye seslenmiş. Komşuları: "Bu gece başımıza bela mı oldun sen? Şimdi ne istiyorsun?" demişler.

Balıkçı: "Verdiklerinizi yedim ama şimdi de susadım, bana içecek bir şeyler verin!" demiş. Bunun üzerine her biri testisini, kırbasını, su kabını alıp gelmiş, balıkçını testisini doldurmuşlar. Balıkçı testiyi alıp kıza getirmiş ve "Artık bir şeye ihtiyacın kalmamıştır herhalde?" demiş. Kız: "Doğru, şimdilik başka bir şeye ihtiyacım yok" demiş. Bunun üzerine balıkçı: "O zaman anlat bana kimsin, necisin?" diye sormuş.

Kız: "Yazıklar olsun sana tanımıyor musun sen beni? Ben Kuvvetü'l-kulüb'üm. Halife Harun Reşid'in cariyesiyim. Karısı Zübeyde Hanım beni kıskandı. Afyonla uyutup bu sandığın içine koydu" demiş ve eklemiş: "Çok şükür ki başıma kötü şeyler gelmedi. Olaylar

bu şekilde gelişmeyebilirdi. Belki de senin mutluluğun için başıma gelmiştir bütün bunlar. Halifeden bana karşılık seni zengin edecek kadar çok mal alabilirsin."

Halife: "Bu Harun Reşid, sarayına gittiğim Harun Reşid mi? Vallahi ben ondan daha cimri bir adam görmedim! Ben ona balıkçılığı öğretip onu kazancıma ortak ettim, buna karşılık o bana yüz sopa vurdurup sadece bir dinarcık verdi" demiş.

Cariye: "Halife hakkında böyle kötü şeyler söyleme! Gözünü ve kulağını iyi aç! Bu sefer farklı olacak, muradına ereceksin!" demiş.

Kızın bu sert çıkışı üzerine Halife sanki uykudaymış da uyanmış gibi kendine gelmiş ve "Tamam, ne dersen başım gözüm üstüne. Şimdi uyuyalım sabah ola hayrola" demiş. Kız bir kenarda, balıkçı bir kenarda uyumuşlar. Ertesi gün cariye: "Bana bir divit ve kâğıt ver" demiş. Halife kızın istediklerini verince kız kâğıda başına gelenleri ve balıkçının kendisini satın aldığını yazıp kendisini halifeye satan Ebu Karfas'a götürülmek üzere balıkçıya teslim etmiş ve "Bu kâğıdı al, kuyumucular çarşısına git! Orada Ebu Karfas'ın dükkânını sor, hemen gösterirler. Kâğıdı, Ebu Karfas'a verip hiçbir şey söyleme" demiş.

Balıkçı kâğıdı alıp kızın tarif ettiği yere gitmiş, Ebu Karfas'ın dükkânını sormuş. Kendisine gösterilen dükkâna girince onu gören Ebu Karfas: "Bir şey mi istiyorsun?" diye sormuş. Balıkçı hiçbir şey demeden elindeki kâğıdı Ebu Karfas'a uzatmış. Ebu Karfas kâğıdı almış, ama balıkçıyı dilenci sandığından elindeki kâğıdı okumadan kölelerine dönüp "Şu adama yarım dirhem verin!" demiş. Balıkçı: "Benim sadakaya falan ihtiyacım yok! Sadece kâğıdı oku!" demiş. Bunun üzerine Ebu Karfas elindeki kâğıtta yazılı olanları okumuş.

844. GECE

Hükümdarım, kuyumcu Ebu Karfas kâğıtta yazılanları okuyup da kimden geldiğini anlayınca onu öpüp başına koymuş. Sonra da yerinden kalkıp: "Kardeşim senin evin nerede?" diye sormuş. Balıkçı: "Evimi ne yapacaksın? Gidip cariyemi mi çalacaksın?" demiş. Ebu Karfas: "Hayır, size yiyecek bir şeyler alacağım" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine balıkçı: "Evim falanca sokakta, falanca mahallede" diyerek evini tarif etmiş. Ebu Karfas: "Aferin işte böyle ol" demiş. Sonra kölelerinden ikisine dönüp "Bu adamı alıp Muhsin'e götürün ve ona bin dinar vermesini söyleyin. Sonra da hemen dönün" demiş.

Köleler efendilerinin emrine uyup balıkçıyla birlikte Muhsin'in dükkânına gitmiş, efendilerinin söy-

lediklerini söylemişler. Bunun üzerine adam çıkarıp balıkçıya bin dinar vermiş. Sonra hep beraber Ebu Karfas'ın dükkânına dönmüşler. Dükkâna vardıklarında onu bin dinar değerinde benekli, boz bir katıra binmiş, etrafında köleleriyle bekler bulmuşlar. Yanında da kendisininkine benzer başka bir katır varmış.

Ebu Karfas balıkçıya: "Haydi, Allah'ın izniyle bin şu katıra" demiş. Balıkçı: "Vallahi binmem, beni sırtından atmasından korkarım" diye cevap vermiş. Ebu Karfas: "Bir şey olmaz, bin!" diye ısrar edince balıkçı katıra binmek için yaklaşmış, ancak nasıl yapmışsa tersinden binip hayvanın kuyruğunu tutmuş. Böyle olunca katır bağırıp onu sırtından atmış. Etraftakilerin gülüşmeleri arasında yerinden doğrulan balıkçı: "Dedim ben size binmeyeyim bu koca eşeğe diye!" demiş. Ebu Karfas bakmış bineceği yok, onu orada bırakıp tek başına gitmiş halifenin yanına ve ona cariyesi hakkında bilgi vermiş. Sonra balıkçının evine gidip cariyeyi oradan almış.

Balıkçı evine gidince mahallelinin toplanmış aralarında konuşuyor olduklarını görmüş. Birisi: "Halife'nin söylediklerinde bir bit yeniği vardı zaten belliydi. Kim bilir nereden buldu o cariyeyi?" diyormuş. Bir diğeri ise: "Kim bilir yolda bulmuş, alıp getirmiştir. Şimdi suçunu bildiği için de ortadan kaybolmuştur" diyormuş. Onlar böyle konuşurlarken Halife yaklaşmış. Mahalleliler Halife'yi görünce: "Ne oldu zavallı, başına neler geldiğinden haberin yok mu yoksa?" demişler. Halife: "Hayır, ne oldu ki?" diye sorunca: "Bugün bazı köleler gelip çaldığın cariyeyi aldılar. Seni de istediler ama bulamadılar" demişler. Halife: "Benim cariyemi nasıl alırlar?" demiş. "Sen burada olsaydın seni de öldüreceklerdi!" diye cevap vermişler. Halife mahallelinin sözlerine kulak asmayıp dosdoğru Ebu Karfas'ın dükkânına gitmiş. Onu katırına binmiş görünce "Val-

lahi bu yaptığın sana hiç yakışmıyor! Beni burada oyalayıp kölelerini göndererek cariyemi mi aldın?" diye bağırmış. Ebu Karfas: "Sus be deli adam! Sus da gel benimle" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

845. GECE

Hükümdarım, Ebu Karfas balıkçı Halife'yi alıp çok güzel bir eve götürmüş. İçeri girdiklerinde cariyeyi, etrafında her biri birbirinden güzel on cariye olduğu halde altın bir koltukta oturur halde bulmuşlar. Ebu Karfas onu görünce hemen önünde yerlere eğilip selamlamış. Cariye: "Sahip olduğu bütün malını verip de beni satın alan yeni efendim için ne yaptın?" diye sormuş. Ebu Karfas: "Ona bin dinar verdim hanımefendiciğim" diyerek aralarında geçenleri anlatmış. Cariye "Onun kusuruna bakma, cahil bir adam o" demiş ve eklemiş "Bin dinar da ben veriyorum balıkçıya. İnşallah halifemiz de onu zengin edecek bir şeyler verir" demiş.

Onlar tam böyle konuşuyorlarken halifenin hizmetçisi gelip selam vermiş ve Kuvvetü'l-kulüb'ün Ebu Karfas'ın evinde olduğunu öğrenen halifenin, cariyesinden daha fazla ayrı kalmak istemediği için onu huzuruna çağırdığını bildirmiş. Cariye, balıkçı Halife'yi de yanına alarak halifenin sarayına gitmiş. İzin alıp huzura girmiş. Halife cariyeyi görünce hemen yerinden kalkıp sevinçle karşılamış onu. Hoş

sefa geldin deyip kendisini satın alan adamın iyi davranıp davranmadığını sormuş. Cariye: "Efendim beni satın alan adam balıkçı Halife'dir. Kendisi şimdi kapının önünde bekliyor. Anlattığına göre balıkçılıkta yaptıkları ortaklık gereği halifemizle görülecek hesapları varmış" demiş. Halife: "Şimdi burada mı yani?" diye sormuş. Cariye: "Evet efendim, burada" diye yanıt verince de balıkçıyı hemen huzuruna almalarını emretmiş.

Balıkçı huzura girip halifeyi selamlamış, ömrünün uzun, izzet ve şerefinin baki olması için dua etmiş. Halife onu karşısında görünce şaşırmış. Bütün hikâyeyi bir de kendisinden dinlemek istemiş. Balıkçı, halifenin hizmetçisiyle arasında geçenleri, hizmetçinin ona yüz dinar verişini, bu yüz dinarla köle pazarına gidişini, orada cariyeyi yüz bir dinara alışını ve diğer yaşananları baştan sona anlatmış. Halife onun bu anlattıklarıyla pek eğlenmiş, bir hayli gülmüş. Sonra: "Biz sana ne istersen vereceğiz ey hakkı hak sahibine teslim eden!" demiş ve balıkçıya elli bin dinar altının yanı sıra büyüklerin giydiği türden güzel kıyafetler ve hizmetini görecek bir zenci köle hediye etmiş. Balıkçı zamanının sultanları gibi olmuş.

Cariyesinin geri dönüşüne çok sevinen halife bütün bunların karısı Zübeyde Hanım'ın başının altından çıktığını öğrenince çok sinirlenmiş ve uzunca bir müddet onun yanına uğramamış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

846. GECE

Hükümdarım, Zübeyde Hanım halifenin kendisine çok kızdığını öğrenince renkten renge girmiş, sararıp solmuş. Bir vakit sabredip de halifenin öfkesinin geçmediğini görünce suçunu kabul edip özür dilediği ve şu dizeleri yazdığı bir pusula göndermiş halifeye

Rızanı bana çok görme ki
Hasretimi dindireyim üzüntümü gidereyim
Özlemim öyle çok arttı ki
Ey efendim, merhamet etmez misin bana
Yetmez mi senden gördüklerim
Senden ayrıldıktan sonra sabrım tükendi
Duru yaşantım kederlere boğuldu
Yaşamım bana söz verdiklerini yerine getirmenle mümkün olur
Ölümümse bana vefasızlık yapmanla
Ben bir günah işledim sen bağışla beni
Bilirsin affedenler Allah'a en sevgili olanlardır

Halife kendisine gelen pusulayı okuyup da Zübeyde Hanım'ın yaptıklarından ötürü gerçekten pişman olduğunu ve hatasını kabul ettiğini anlayınca kendi kendine "Allah günah işleyenlerin günahını bağışlar. Bize de öyle yapmak düşer" diye düşünmüş ve Zübeyde Hanım'a onu bağışladığını ve geçmişte olanları affettiğini bildirdiği bir pusula göndermiş. Böylece Zübeyde Hanım'ın da içi rahat etmiş ve çok sevinmiş.

Halife balıkçı Halife'ye aylık elli dinar maaş bağlamış. Balıkçı, halifenin yanında yüksek mevki sahibi, hürmet gören, değer verilen biri olmuş.

Balıkçı bunlardan ötürü mutlu mesut ayrılmış halifenin huzurundan. Çıkışta hadım köleyle karşılaşmış.

Halife'yi böyle değişmiş görünce köle: "Nereden bütün bunlar?" diye sormuş. Balıkçı başından geçenleri köleye anlatmış. Köle balıkçının böyle zengin olmasına sebep olan kişinin kendisi olduğunu öğrenince çok sevinmiş ve "Sana yapılan bu ihsanlardan sen de bana ihsanda bulun" demiş. Balıkçı çıkarıp bin dinar vermiş köleye. Köle onun bu mertliğini ve cömertliğini çok beğenmiş.

Sonra balıkçı yularını kölesinin tuttuğu katırına binip oradan ayrılmış. Bir hana gelmiş. İnsanlar onu böyle ihtişamlı görünce etrafını sarmış, bu halinin sebebini sormuşlar. Katırından inip insanların arasına oturan balıkçı başından geçenleri bir de onlara anlatmış.

Balıkçı kendisine güzel bir ev alıp güzelce dayayıp döşemiş. Şehrin ileri gelenlerinden birinin güzelliği dillere destan kızına talip olup evlenmiş. Her şeyi yerinde, hiçbir şeyi eksik değilmiş. Kendisini böyle mutlu, huzurlu görünce şu dizeleri okumuş:

Ey nimet üstüne nimet veren şükürler olsun sana,
Şükrederim sana verdiğinin kıymetini bilen
Benden kabul et şükrümü
Senden buldum her türlü ihsan ve yardımı
Şükrediyorum kabul et şükrümü
Verdiklerin senin cömertlik denizinden bir damladır
Sensin sıkıntılardan kurtaran
Sensin bizi cömertliğinle verdiğin nimetlere gark eden
Şükürler olsun sana ey günahlarımızı bağışlayan

Balıkçı Halife sık sık halifenin yanına gider olmuş. Halife tarafından iyi karşılanıp ihsanlara boğuluyor, her türlü derdi tasası gideriliyormuş. Lezzetleri kaçıran, toplulukları ayıran ölüm gelinceye kadar bu şekilde bolluk, bereket, huzur ve refah içinde bir ömür sürmüş.

İzzeti daim olan Allah bakidir, ölümden münezzehtir, asla ölmez.

Ali Nurettin Mısrî ile
Meryem Zünnariyye'nin Hikâyesi

Hükümdarım, zamanın birinde, Mısır'da, Tacettin adında bir tüccar yaşarmış. Şehrin ileri gelen tüccarlarından olan Tacettin ticaret için dağlar bayırlar, çöller ovalar, denizler adalar aşar dört bir yana gidermiş. Hizmetçileri, köleleri, cariyeleri hizmet için önünde el pençe divan dururken Tacettin çocukluğundan beri girmediği tehlike, görmediği çetinlik kalmamış imiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu

847. GECE

Hükümdarım, Tacettin zamanının en çok malı mülkü, eşeği katırı, unu tahılı, kabı kacağı olan tüccarıymış. Humus kuşaklarından, Ba'lebekke elbiselerine, ipek brokarlardan Hint elbiseliklerine, Bağdat düğmelerinden Fas bornozlarına kadar türlü çeşitli giysi ve kumaşları; Türk kölelerden Habeş hizmetçilere, Rum cariyelerden Mısırlı oğlanlara kadar farklı ırklardan hizmetkârları varmış. Tahılları ipekli çuvallarda saklanır, malı mülkünün hesabı yapılamazmış. Kendisi de pek tatlı dilli, müşfik, iyi huylu bir adammış.

Tacettin'in bir de Ali Nurettin adında bir oğlu varmış, ki ayın on dördündeki hali gibi güzel, yakışıklı, boyu bosu kararında bir delikanlıymış bu. Bir gün her zamanki gibi alışveriş işleriyle ilgilenmek için babasının dükkânında oturuyormuş. Yanında da diğer tüccarların oğulları varmış. Ali Nurettin onların arasın-

da çiçekler açan alnı, al yanakları, yeni biten çimen gibi sakalları ve mermer sütun gibi boyuyla yıldızların arasındaki dolunay gibi parlıyormuş. Hani tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Güzel dedi: Sence üstün olan sıfatım nedir benim
Dedim: Kısaca söylemek gerekirse sende olan her şey üstündür benim katımda

Tüccarların oğulları Ali Nurettin'e: "Ey efendimiz, bugün hep beraber falan bahçeye gidelim mi gezmeye?" demişler. Ali Nurettin: "Önce babama sormam lazım, ondan izin almadan gidemem hiçbir yere" demiş. Tam o esnada Tacettin dükkâna gelmiş. Ali Nurettin babasına: "Babacığım tüccarların çocukları hep beraber falan bahçeye gezmeye gidelim diyorlar. İznin olur mu gitmeme? demiş. Tacettin: "Tabii ki gidebilirsin evladım" demiş ve oğluna harcaması için bir miktar para verip göndermiş.

Tüccarların çocukları, kimi eşeğine kimi katırına binerek, yanlarında katırına binmiş olan Ali Nurettin olduğu halde bahsettikleri bahçeye gitmişler. Bu bahçe çok güzel, göz alıcı gönül doldurucu bir bahçeymiş. Geniş kemerli semavi kapısı, yüksekçe sütunları ile cennet kapılarını andırıyormuş. Kapının üstünden renk renk üzüm salkımları sarkıyormuş; üzümlerin kırmızısı mercan, siyahı zenci burnu, beyazı güvercin yumurtası gibiymiş. Kapıyı adı Rıdvan olan bir kapıcı bekliyormuş.

Her biri farklı renk ve şekillerde olan şeftaliler, narlar, armutlar, erikler ve elmalar ağaçların dallarından sarkıyor, göz dolduruyormuş. Her şey tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Üzümün tadı şarap gibi
Rengiyse gün batımı

Çiçekler yaprakların arasından kafalarını çıkarmış
Tıpkı kadınların kınalı parmakları gibi

Başka bir şair ise şöyle anlatır böyle güzel bir bahçeyi ve içindekileri:

Üzümün dalları sakladıklarını işaret eder
Tıpkı arının balı göstermesi gibi

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

848. GECE

Hükümdarım, gençler katırlarından inip bahçeye girmiş, o esnada kapıcı Rıdvan'ın içinde cennet bekçileri gibi oturduğu kamelyaya gitmişler. Kamelyanın girişinde şu dizeler yazılıymış:

Allah suyu gönderdi bahçeye
Yavaşça dolandırdı orada
Dallar susuzluktan hemen ona koştu
Saba rüzgârının elinde dans edip
Bütün kuru dalları ıslattı incileriyle

Kamelyanın iç kısmındaysa şu dizelerin yazılmış olduğunu görmüşler:

Ey yüreği çığlık atan bahçeye gel
At yüreğindeki kasveti dışarı

Gez rüzgârları ayaklarına dolanan
Çiçekleri içten güldüren bahçede

Bahçedeki meyvelerin hepsi ayrı bir sanat eseriymiş. Kuşlar derseniz bülbülünden yağmur kuşuna, kumrusundan güvercinine her biri birbirinden farklı, her biri birbirinden güzel sesliymiş. Nehirler kaynaklardan fışkırıp bahçenin içinde dolaşıyor, suyu, tadını içenlerin damağında bırakıyormuş. Şair ne demiş:

Ilık rüzgârlar dalların arasında dolaştı
Eteklerine takılıp tökezleyen kadınlar misali,
Dallar oraya buraya savruldu
Süvarilerin kınlarından sıyrılmış kılıçları misali

Bahçedeki meyve ağaçlarının dallarından meyveler çifter çifter sarkıyorlarmış. Tıpkı şairin dediği gibi:

Bahçeye giren yerinde duramaz olur
Sanki periler ülkesi kırmızı yakutlarla bezenmiştir
Narlar bakire kızların göğüslerini andırır
Hastaya şifadır nar
Peygamberden gelen bir hadis
Allah'ın kitabında adı geçen bir meyvedir o

Bahçede şeker gibi tatlı, misk kokulu, kan kırmızısı elmalar varmış, ki görenlerin ağızları açık kalırmış. Yeşil ve mor erikler, siyah ve sarı üzümler her türlü hastalığa şifa olur, baştaki dönmeyi, midedeki bulantıyı alırmış. Kırmızıdan yeşile çalan dalları arasından başlarını çıkaran incirler görenleri hayran bırakırmış. Tıpkı şairin dediği gibi:

Ne güzel nimettir ne tatlıdır incir
Yeşil yapraklarla bezenmiş dalları arasında saklanır

Tadına bakınca bahar rüzgârlarını tadarsın şekerli suyunda
Yaprakları dökülünce çıkar ortaya yeşil ipekten yapılmış kabuğuyla

Başka bir şair ise şöyle der incir hakkında:

En sevdiğim meyvedir incir
Dallarına sarılıp başını eğdirdiğinde,
O haliyle incir
Tıpkı Allah'ın huzurunda eğilmiş
Bir kulun gözyaşı gibidir

Sözün burasında sabah olduğunu gören kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

849. GECE

Bahçede yeşil ve sarı renklerde Halep ve Rum armutları varmış. Görenleri hayran bırakırmış. Aynı şekilde sarısından kırmızısına sultan şeftalileri, hurma ve ceviz ağaçlarının özüne benzer, tatlı mı tatlı, yeşil bademler de seyredenlerin ağızlarını sulandıran meyveler arasında yerlerini almışlarmış. Bademler tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Aydınlığa çıkınca bademler
Gözlerim görmez onlar gibi güzelini
Yetişip olgunlaştığında yeşil yaprakları
Arasında ak pak uzatırlar başlarını

Yine, farklı renklerdeki Arabistan kirazları, havlıcana benzer narenciyeler, saf altın gibi dallardan sarkan erikler de bahçeyi süsleyip gözleri doyuran meyveler arasındaymış. Şairin dediği gibi:

Yüksek ağaçlardaki meyveleri görünce yüreğin hoplar
Düşüvermelerinden korkarsın
Rüzgârlar esince serin serin
Sallanırlar dallarında altın toplar gibi

Ayrıca bütün bu güzel kokulu meyve ve yemişlerin yanı sıra yaseminler, kına çiçekleri, biberler, amber başakları, bütün çeşitleriyle güller, mersinler ve diğer bütün güzel kokulu çiçekler bahçeyi süslüyor, teşbihte hata olmaz bahçeyi adeta bir cennet bahçesine çeviriyorlarmış. Bahçeye giren hastalar oradan güçlü bir aslan gibi sağlıklı çıkarmış. Bahçenin güzelliğini anlatmaya dilin gücü yetmezmiş. Bahçe birbirinden şaşırtıcı güzellikleriyle adeta bir cennet bahçesini andırıyormuş. Nasıl andırmasın ki bekçisinin adı bile Rıdvan'mış. Tabii iki bekçinin makamları arasında dağlar kadar fark olsa da.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

850. GECE

Hükümdarım tüccarların çocukları yerlerinden kalkmış bu güzel bahçeyi gezmiş dolaşmış, sonra da gelip yine kamelyalardan birine oturmuşlar. Yere deriden bir sergi serip Ali Nurettin'i üstüne oturtmuş, sırtına,

sincap derisinden yapılıp içine devekuşu tüyü doldurulmuş bir yastık yerleştirmişler. Eline, üzerinde şu dizelerin yazılı olduğu devekuşu tüyünden yapılmış bir yelpaze vermişler:

Ilık meltemler kokar yelpaze
Ilık meltemleri hatırlatır
Her daim güzellik estirir
Hür ve kıymetli gencin yüzüne

Gençler kaftanlarını çıkarıp sarıklarını açmış, oturup muhabbete koyulmuşlar. Her birinin gözü güzel yüzlü Nurettin'in yüzündeymiş. Bir saat kadar oturup böyle muhabbet etmişler. Bir saat sonra bir köle içi yiyecek dolu billur bir siniyle gelmiş. Tüccarların oğullarından biri bahçeye gelmeden önce ailesine kendilerine yiyecek bir şeyler göndermelerini söylemiş de bu köle işte o delikanlının ailesinin yiyeceklerle gönderdiği köleymiş.

Sofrada kaya kuşu, bıldırcın, güvercin yavrusu, koyun, kuzu ve çeşit çeşit balıklardan oluşmuş yürüyen, uçan ve yüzen hayvan türlerinin çoğu varmış. Sofrayı önlerine koymuş, doyuncaya kadar yemişler. İyice doyduklarında kenara çekilip saf su ve miskli sabunla ellerini yıkamış, altın işlemeli ipek mendillerle kurulanmışlar. Ali Nurettin'eyse kırmızı altınla işlenmiş bir mendil sunmuşlar ellerini kurulaması için. Sonra kahveleri gelmiş. Bir yandan kahvelerini içip bir yandan da muhabbete koyulmuşlar.

O esnada bahçıvan elinde gül dolu bir sepetle gelerek "Güzel kokuya ne dersiniz efendiler?" demiş. Gençler: "Güzel kokuya, hele bir de gülden geliyorsa kim hayır der" diye karşılık vermişler. Bahçıvan: "Peki öyleyse. Ancak bizim burada bir âdetimiz var. Güllerimizi karşılıksız vermeyiz. Kim bir şiir okursa bir demet gül alır" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

851. GECE

Hükümdarım, gençler tam on kişilermiş. İçlerinden biri kalkıp: "Tamam ben şimdi bir şiir okuyacağım. Ver bakalım bir demet gül" demiş. Bahçıvan delikanlıya bir demet gül uzatmış. Delikanlı gülleri alıp şu dizeleri okumuş:

Gülün bende ayrı bir yeri var
Çünkü odur her şeye hâl
Bütün kokular erse
Gül onların emirdir
Savaşa tutuşacak olsalar
Artlarına bakmadan kaçar rezil olurlar

Sonra ikinci delikanlı bir demet gül almış ve şu dizeleri okumuş:

Ey gül efendim,
Misk kokusu seni hatırlatır koklayanlara
Boynunu bükersin bir genç kızın boyun büküşü gibi
Gözleri sevdiğine değdiğinde yaptığı gibi

Sonra üçüncü delikanlı bir demet gül almış ve şu dizeleri okumuş:

Güzel gül görenlerin kalbine dokunur
Kokusu kırağının güzelliğini anlatır

Dallar yapraklarıyla usulca sarar
Adeta hiçbir engellemeyle karşılaşmadan
Bir öpücük kondururlar ona

Sonra dördüncü delikanlı bir demet gül almış ve şu şiiri okumuş:

Gül ağacına bakarsan görürsün
Dallara sarılmış güzel gülleri
Her biri yakutlar gibidir
Altından özü bulunan
Zebercetleri sarmalamış yakutlar

Sonra beşinci delikanlı bir demet almış ve şu dizeleri okumuş:

Zebercetten dalları yükleriyle boyun büker
Saf altın külçeleri misali çiçeklerini taşırlar
Yapraklarından süzülen damlalar
Gözlerden ayrılan gözyaşları misali süzülürler

Sonra altıncı delikanlı bir demet gül almış ve şu dizeleri okumuş:

Güle dedim neden dikenin acı verir
Sana her uzananı yaralar
Dedi ki kokulardan bir ordum vardır benim
Ben sultanım, dikenlerimse silahlarım

Sonra yedinci delikanlı bir demet gül alıp şu dizeleri okumuş:

Ey bütün güzellikleri kendinde toplayan
Allah'ın içine sırlar sakladığı güzel gül
Sevgilinin yanağı gibisin
Özleyenin gözü sende durur

Sonra sekizinci delikanlı bir demet gül almış ve şu dizeleri okumuş:

Belki de Allah sarı gülü yarattı
Güzelliğiyle güzellikleri anlatsın diye
Güzel dalları meyve versin
Sarı güneş parçacıklarını taşısın diye

Sonra dokuzuncu delikanlı bir demet gül almış ve şu dizeleri okumuş:

Sarı gül ağacı kendine çeker
Her âşığın yüreğini,
Ne ilginçtir gül ağacı
Gümüş suyla sularsın altın meyveler verir

Sonra onuncu delikanlı bir demet gül almış ve şu dizeleri okumuş:

Gül ordusuna bakarsan
Sarısıyla kırmızısıyla göz kamaştırdıklarını görürsün
Dikenlerine dikkat edersen
Altın tozundan kalkanlardaki temrenlere benzetirsin

Bahçıvan delikanlıların hepsinin eline bu şekilde birer demet gül verdikten sonra kırmızı altın işlemeli bir içki sofrası kurmuş ve şu dizeleri okumuş:

Tan vakti yıllanmış bir şarap gibi,
Yumuşak huyluyu aşağılık hale getiren günahkâr bir edayla seslendi.
Bilemiyorum neden böyle güzel
Kendinden mi yoksa içinde bulunduğu kadehten mi

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

852. GECE

Hükümdarım, bahçıvan elinde şarap gençlerin arasında dolaşıp kadehlerini doldurmaya başlamış. Sıra Ali Nurettin'e gelince bahçıvan ona da bir kadeh doldurup uzatmış. Ancak Ali Nurettin: "Biliyorsun ki ben bu şeyi ne bilirim ne de içmişliğim var. Çünkü içki içmek büyük günahtır. Her şeye kadir olan Allah kitabında onu haram kılmıştır" demiş.

Bahçıvan: "Efendim, şayet içki içmeyi sırf haram olduğu için reddediyorsan Allah merhametlidir ve çokça bağışlayandır. Büyük günahları dahi bağışlar. Onun merhameti her şeyi kuşatır" demiş ve eklemiş: "Bir şair Allah'ın merhameti hakkında şöyle demiş:

Nasıl istersen öyle ol Allah Kerimdir
Ne günah işlersen işle önemli değil
Yeter ki iki şeye yaklaşma
Allah'a şirk koşmak, insanlara zarar vermek

Bunun üzerine tüccarların çocukları da: "Haydi, bizim hatırımız için iç şundan bir kadehçik" diyerek ısrar etmeye başlamışlar. Birisi başı üzerine yemin ederek içmesi için ısrar etmiş. Bir diğeri kalkıp Ali Nurettin'in karşısında el pençe divan durup yalvarmış. Sonunda Ali Nurettin onların bu ısrarları karşısında mahcup olup bahçıvanın elinden kadehi almış ve bir yudum içmiş. Sonra biraz daha içmiş ve "Bu acı!" demiş.

Bahçıvan ise "Efendim acı olmasaydı o kadar faydası olur muydu hiç. Bilmiyor musun tedavi için yenilen her şey acı gelir insana, isterse normalde tatlı olsun. Bu içkinin de birçok faydası var: Bütün faydalarının başında yemeği sindirmesi gelir. Sonra gamı, kederi dağıtır, kanı temizler, yüze renk getirir, bedeni

canlandırır, korkağa cesaret verir. Şimdi bütün faydalarını burada söylemeye kalksak çok zaman alır" demiş ve eklemiş "Şair ne demiş:

İçtik! Allah affetsin bütün günahlarımızı
Kadehimdeki acısıyla dindirdim acımı
Aldatmam kendimi bilirim günahtır
Ama yine bilirim onda faydalar da vardır

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

853. GECE

Hükümdarım, şiirini bitiren bahçıvan kalkıp küçük bir odaya gitmiş. Oradan bir parça şeker getirip Ali Nurettin'in kadehine koymuş ve "Efendim, acı olduğu için içmediysen şarabı, işte şimdi tatlı oldu. İçebilirsin artık" demiş. Ali Nurettin kadehi alıp kafasına dikmiş. Sonra tüccarların çocuklarından biri kalkıp kadehi doldurmuş ve "Efendim, kulun kölen olayım" diyerek Ali Nurettin'e uzatmış. Sonra bir diğeri kalkıp kadehi doldurmuş ve "Her daim hizmetindeyim" diyerek Ali Nurettin'e uzatmış. Sonra bir başkası kalkıp kadehi doldurmuş ve "Hatırım için" diyerek uzatmış. Öteki "Allah için hatırımı kırma" demiş uzatmış. Bu şekilde onu da birer kadeh sunup Ali Nurettin'e içirmişler.

Ali Nurettin o güne kadar ağzına içki sürmüş değilmiş. On kadeh birden içince aklı bulanmış, sarhoş

olmuş. Dili ağırlaşmış, konuşması güç anlaşılır olmuş. Kalkıp "Ey cemaat! Tamam, hoşsunuz, muhabbetiniz de hoş ama içki kulağa hoş gelen nağmelerle güzel olur!" demiş dili dolanarak ve şu dizeleri okumuş:

Büyük küçük fark etmez
Aydınlık ay yüzlünün elinden al kadehi
Şarkı olmadan içki içme
Atlar bile ıslıksız su içmez

Bunun üzerine bahçenin sahibi olan delikanlı kalkıp katırına binmiş ve bir vakit ortadan kaybolmuş. Az sonra yanında saf gümüş gibi, yahut siniye konmuş dinar ya da ormanda gezinen ceylan gibi, yüzü güneşi kıskandıracak güzellikte bir kızla gelmiş. Kız on dördüncü gecedeki ay gibi güzelmiş. Üzerinde mavi bir elbise varmış. Her şeyi kararında, olması gerektiği gibiymiş. Sanki şu şiir onun için yazılmış gibiymiş:

Gök renkli ince elbisesiyle geldi
Elbisesinin içinde kış gecesindeki yaz güneşi gibiydi

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

854. GECE

Bahçıvan kızı görünce: "Ey aydınlık yüzlü, yıldızlar misali parıltılı güzel hanımefendi, seni buraya bugün ilk defa bahçemize gelen bu güzel delikanlıyı eğlendir-

men için çağırdık" demiş. Kız: "Keşke daha önce söyleseydiniz bunu, hazırlıklı gelirdim" demiş. Bahçıvan: "Ben hemen gidip getiririm istediğin şeyleri" demiş. Kız: "Sen bilirsin, giderim diyorsan bir şey demem" demiş. Bahçıvan: "O halde beni senin gönderdiğinin anlaşılması için bir şey ver bana da gidip getireyim istediklerin" demiş.

Kız kendisine mendilini verince, mendili aldığı gibi bir koşu gitmiş ve elinde yeşil atlastan bir bohçayla dönmüş. Kız bohçayı alıp çözmüş. İçinden otuz iki tahta parçası çıkarmış. Sonra tahtaları birbirine geçirip her birini olması gereken yere yerleştirmiş ve ortaya Hint işi bir ud çıkmış.

Kız evladını kucaklayan ana misali udu kucağına alıp parmaklarıyla okşamış. Böyle olunca ud kendine gelmiş. Geldiği yerleri özlemiş, kendisini sulayan suları, içinden doğup büyüdüğü toprakları hatırlamış. Kendisini kesen marangozları, yağlayan elleri, satan tüccarları, taşıyan kayıkları hatırlamış ve derin bir feryat koparmış, ağlayıp inlemiş. Sanki kendisine bütün bunlar sorulmuş da o da cevap veriyormuş

Bülbüllere yuva olan bir yeşil dal idim
Onları hasretle kucaklar sarıp sarmalar idim
Dallarımda oturur feryat figan ederlerdi
Bu feryat figanlardandır ki
Yanıma geldi suçsuz yere yerimden söktüler
Gördüğünüz gibi bir zayıf uda çevirdiler
Ancak tecrübeli parmaklar bana vurunca
Sabırlı ellerle öldürüldüm bir kez daha
Bu nedenledir ki her işret sofrasında beni gören
Feryat figan eder durur

Kız şiirini bitirince biraz susmuş. Sonra tekrar udunu kucağına alıp şunları okumuş:

Eğer âşığı ziyaret edersen
Ona özlemleri ağır bir yük olarak bırakırsın
Bülbül dalda onunla kavga eder
Sanki evden uzaklaştırılmış âşık gibidir
Kalk ve dikkatli ol! Çünkü vuslat geceleri mehtaplıdır
Sanki sihirler onda toplanmış gibi
Aşkla bir araya gelen şu dörtlüyü görmüyor musun?
Mersin, gül, sarı şebboy ve ışıklar.
Dünyadaki nasibini al, tadını çıkar
Bırak ne derlerse desinler sen şarkına devam et

Ali Nurettin kızın bu birbirinden güzel şiirlerini dinleyince ona teşekkür edip dilinin akıcılığını övmüş. Kız da Ali Nurettin'in kendisini övmesinden ötürü mutlu olup teşekkür etmiş ona.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

855. GECE

Sonra Ali Nurettin yerinden doğrulup ayağa kalkmış. Kız onun böyle ayaklandığını görünce: "Nereye gidiyorsunuz efendim?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Babamın evine" diye cevap vermiş. Arkadaşları kalması için ne kadar ısrar ederlerse etsinler onları dinlememiş ve katırına binip eve gitmiş. Annesi onu görünce hemen karşısına geçip "Evladım neredeydin bu saate kadar? Babanı da beni de telaşlandırdın! Aklımız hep sendeydi!" demiş. Sonra oğlunu öpmek için yaklaşmış ve nefesinden yükselen içki kokusunu almış. Telaşa-

la "Evladım o kadar namaz kılıp ibadet ettikten sonra nasıl içki içersin? Nasıl sana yasaklanan şeyi yaparsın?" demiş.

Tam o esnada Ali Nurettin'in babası içeri girmiş. Ancak Ali Nurettin ona hiç bakmadan yatağına uzanıp sızmış. Babası: "Ne oldu Nurettin'e? Neden böyle yatıyor?" diye sormuş. Annesi: "Bahçede çok gezmişler, başı ağrımış" diye cevap vermiş. Bunun üzerine babası hatırını sormak için oğluna yaklaşmış ve oğlundan gelen içki kokusunu almış. Ki Tacettin içkiden nefret edermiş. "Yazıklar olsun sana! Nasıl içki içebilecek kadar düşersin?" diye bağırmaya başlamış.

Babasının bağırmasına uyanan Ali Nurettin sarhoşluğun verdiği etkiyle ne yaptığını bilmeden babasının suratına tokat atmış. Takdiri ilahi bu ya tokat Tacettin'in sağ gözüne gelip gözün patlatmış. Adamcağız oracığa yığılıvermiş. Hemen gül suyu getirip Tacettin'in yüzüne serpmişler. Kendine gelen Tacettin oğlunu dövmek istemiş ancak karısı ona engel olmuş. Bunun üzerine öfkeyle: "Yarın sabah onun sağ elini kesmezsem boşsun!" diyerek karısını boşayacağı üzerine yemin etmiş.

Zavallı kadıncağız bu sözleri duyunca oğlu için çok korkmuş. Tacettin'i sakinleştirip uyumasını sağladıktan sonra ayın yükselmesini beklemiş sabırla. Sonra hemen artık sarhoşluğu geçmiş olan Ali Nurettin'in yanına gidip "Evladım ne kötü davrandın babana öyle!" demiş. Ali Nurettin şaşkın bir şekilde: "Ne yaptım ki babama?" diye sorunca da "Sağ gözüne vurup patlattın! Baban da çok sinirlendi ve sabah uyandığında sağ elini keseceğine dair yemin etti!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

856. GECE

Hükümdarım, Ali Nurettin annesinin bu söylediklerini duyunca yaptıklarına çok pişman olmuş ama tabii pişmanlık fayda vermez. Annesi: "Evladım, pişmanlık fayda vermez. Hemen şimdi kaç git buralardan. Canını kurtar! Kimseye görünmeden arkadaşlarında birinin yanına git! Sonrası için de Allah Kerim" demiş. Sonra bir sandığı açıp içinde yüz dinar olan bir kese çıkarmış ve Nurettin'e verip "bu paraları al, ihtiyacını görsün. Biterse bana haber edersin yine gönderirim sana. Sakladığın yerde benden haber bekle. İşler düzelince haber ederim sana, dönersin eve" demiş. Sonra ağlayarak Ali Nurettin'e sarılıp vedalaşmış.

Ali Nurettin tam evden ayrılacakken annesinin kendisine yüz dinar verdiği sandıkta, içinde bin dinar olan başka bir kese daha görmüş. Hemen onu da alıp kendi kesesine bağlayıp kuşağına sokmuş. Evden ayrılıp Bulak'a[2] doğru yola koyulmuş. Sabaha kadar yürümüş. Sabah olup bütün mahlukat uyandığı, Allah'ın kendileri için taksim ettiği rızkı aramak için sokaklara döküldüğü vakit Bulak'a varmış.

Sahilde boş boş yürürken demir almak üzere olan bir gemi görmüş ve "Nereye gidiyorsunuz?" diye sormuş. "İskenderiye'ye" diye cevap verdiklerinde "Beni de yanınıza alın!" demiş, "Hoş geldin sefalar getirdin ey aydınlık yüzlü genç!" demişler. Ali Nurettin hemen çarşıya gidip yiyecek, içecek, yatak ve yol için ne gerekiyorsa alıp geri dönmüş. Gemi de yolculuk için hazırmış. Nurettin biner binmez hemen demir almış, yelkenleri indirmiş, yola koyulmuşlar. Gide gide Reşid kentine gitmişler. Orada küçük bir tekne-

2 Bulak: Kahire'de bir semt –çn.

nin İskenderiye'ye gittiğini öğrenen Ali Nurettin gemiden inip tekneye binmiş. Tekne adına Sidra kapısı dedikleri kapıdan geçmiş. Allah Ali Nurettin'i insanların gözünden sakladığı için kimse onu görmemiş. İskenderiye'ye sağ salim giren Nurettin şehirde dolaşmaya başlamış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

857. GECE

Hükümdarım, Nurettin İskenderiye'ye girince oranın surlarla çevrili, kalelerle korunan, güzel binalarla süslenmiş bir şehir olduğunu görmüş. Kış pılısını pırtısını toplayıp gitmiş de bahar gelip güllerini her yana serpmiş imiş. Çiçekler açmış, nehirler coşmuş imiş. Güzel binaları, cesur insanlarıyla gerçekten de göz doldurucu bir şehirmiş. İnsanları her biri birer asker gibi cesurmuş. Şehrin kapıları kapatıldığı zaman insanlar kendilerini orada çok güvende hissederlermiş. Şehir tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Bir gün dedim İskenderiye'yi anlatın bana
Dedi o pek güzel bir koydur

Ali Nurettin İskenderiye çarşılarında gezmeye başlamış. Önce marangozlar çarşısına gitmiş. Oradan kuyumcular çarşısına geçmiş. Sonra şekerlemeciler çarşısını, manavların çarşısını ve kokucuları gezmiş. Şehri çok sevmiş; tıpkı adı gibiymiş. Kokucular çar-

şısında gezinirken yaşı bir hayli geçkince bir adam dükkânından çıkıp selam vermiş ve Ali Nurettin'i buyur etmiş. Sonra da alıp kendi evine götürmüş.

Yaşlı adamın evinin bulunduğu sokağa girdiklerinde Ali Nurettin sokağın tertemiz olduğunu, ağaçların yapraklarının yolu gölgelediğini, yerlere düşen yaprakların serin meltemler tarafından süpürülüp taşındığını görmüş. Sokakta üç ev varmış. Tam ortada bulunan ev yaşlı adama aitmiş. Evin temelleri suya gömülüymüş. Duvarları göğe doğru yükseliyormuş. Avlu silinip süpürülmüş imiş. Avluya girer girmez meltemlerin taşıdığı çiçek kokuları karşılamış onları. Evin bahçesi cennet bahçeleri gibiymiş.

Eve girer girmez adam yiyecek içecek bir şeyler getirip Ali Nurettin'e ikram etmiş. Kendisi de oturup misafiriyle beraber yemiş. Yemeği bitirdikleri zaman yaşlı adam: "Mısır'dan buraya ne vakit geldin?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Daha bu gece geldim babacığım" demiş. Adam: "İsmin ne?" diye sormuş, "Ali Nurettin" diye cevap vermiş. Yaşlı adam: "Evladım Ali Nurettin, Allah için bu şehirde kaldığın sürece benim yanımdan ayrılma e mi? Ben sana bir yer ayarlarım orada kalırsın" demiş. Ali Nurettin: "Efendim, ben nasıl öderim bu iyiliğinizin karşılığını" demiş. Yaşlı adam: "Bundan seneler evvel ticaret için Mısır'a gitmiştim. Kendi mallarımı satıp yeni mallar almıştım ama bin dinar açığım çıkmıştı. Baban beni hiç tanımadığı halde kaldırıp senet falan yazmadan bu bin dinarı verdi bana. Ben memleketime dönüp kölelerimle geri gönderinceye kadar da tek kelime etmedi. O vakitler sen daha çok küçüktün. Şimdi babanın bana yaptığı iyiliği sana ödemek istiyorum" demiş. Ali Nurettin bunları duyunca rahatlayıp sevinmiş. İçinde bin dinar olan para kesesini çıkarıp yaşlı tüccara vermiş ve "Şu paralar sizde kalsın. Ben sonra ticaret için bir şeyler almak istediğimde sizden alırım" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

858. GECE

Hükümdarım, Ali Nurettin kendisine kalacak yer de bulunca İskenderiye'de kalmaya, çarşı pazarında dolaşıp gönlünce yiyip içip eğlenmeye başlamış. Bir gün annesinin ihtiyaçlarını karşılaması için verdiği yüz dinarı bitince verdiği bin dinardan biraz almak için yaşlı tüccarın koku dükkânına gitmiş. Ancak tüccarı yerinde bulamamış. Oturup gelmesini beklerken etrafı seyretmeye koyulmuş. O esnada çarşıya bir Acem gelmiş. Acem bir katıra binmiş, terkisine de saf bir gümüş gibi, ormanda gezinen ceylan gibi, yüzü güneşi kıskandıran, alımlı mı alımlı, endamı güzel bir cariyeyi bindirmiş imiş. Çarşıya varınca katırından inip cariyeyi indirmiş. Sonra simsarı çağırıp "Bu cariyeyi al, satışa sun" demiş. Simsar cariyeyi alıp çarşının ortasına götürmüş. Bir koşu gidip abanozdan yapılıp, beyaz fildişiyle süslenmiş bir sandalye getirip cariyeyi oturtmuş. Cariye sandalyeye oturup da yüzündeki peçeyi indirince Deylem kalkanları yahut parıldayan yıldızlar gibi güzel, ayın on dördü gibi bir kız çıkmış ortaya. Kız tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Ay onun güzelliğinden haberi olmadığı için doğar
Görecek olsa onu saklanır da öfkeden ikiye ayrılır
Sorkun ağacı kaçıverir
Onun boyuyla kıyas edilmeye kalkıldığında

Simsar, tüccarlara: "Bu inci avcısının incisine, avcının elinden kaçan ava ne kadar verirsiniz?" demiş. Tüccarlardan biri: "Yüz dinar veririm" demiş. Bir diğeri: "İki yüz dinar!" diyerek artırmış. Başka biri: "Üç yüz dinar!" demiş hemen. Bu şekilde cariyenin fiyatını dokuz yüz elli dinara kadar artırmışlar. Alışveriş en son aldım verdim aşamasına gelmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

859. GECE

Hükümdarım, simsar cariyenin efendisi olan Aceme gidip "Cariyenin fiyatı dokuz yüz elli dinara ulaştı. Satıp ücretini alayım mı?" demiş. Acem: "Cariyemin buna rızası var mı? Ben onun gönlünü kırmak istemem! Yolda hastalandım da iyileşinceye kadar benimle ilgilendi, hizmetimde kusur etmedi. O vakit onu istemediği bir kişiye satmayacağıma yemin ettim. Şimdi onun satışını kendi eline bıraktım. Git ona sor, istiyorsa sat, istemiyorsa satma!" demiş.

Bunun üzerine simsar cariyeye gidip "Ey güzel hanımefendi, efendin satışını senin eline bıraktı. Fiyatın dokuz yüz elli dinara ulaştı. Satayım mı seni?" diye sormuş. Cariye: "Satışı gerçekleştirmeden önce beni almak isteyen tüccarı göster bakayım" demiş. Bunun üzerine simsar tüccarı getirmiş. Adam çok yaşlı bir ihtiyarmış Cariye onu görünce simsara dönüp "Deli misin sen yoksa aklından zorun mu var?" demiş. Simsar: "Güzel hanımefendiciğim neden böy-

le söylüyor?" diye sormuş şaşkınlıkla. Cariye: "Allah hiç helal kılar mı beni bunun gibi bir bunağa satmanı!" demiş. Tüccar bu sözleri duyunca öfkeden küplere binmiş simsara dönüp "Seni uğursuz simsar! Bu cariyeyi beni böyle azarlasın, tüccarların içinde küçük düşürsün diye mi getirdin?" diye bağırmış. Simsar hemen cariyeyi alıp uzaklaşmış oradan. Sonra cariyeye dönüp "Hanımefendiciğim, böyle edepten yoksun olma! Az önce küçük düşürdüğün adam çarşının şeyhi ve diğer tüccarların fikir danıştığı muhasebecisiydi" demiş.

Cariye bu sözlere gülüp şu dizeleri okumuş:
Asrımızda hâkime yaraşır
Gerektiği gibi davranmak
Valiyi kapısında asıp
Muhasebeciyi dövdürmek

Sonra simsara: "Kendimi bu tüccara satmıyorum. Başkasına sat beni. Bu adam kızdı bana. Şimdi ona satarsan o da öfkesinden başkasına satar da küçük düşürülür, hor görülürüm. Kendime yakıştıramam böylesi bir durumu. Biliyorsun satışım kendi elimde" demiş. Simsar: "Başüstüne" demiş. O sırada ileri gelen tüccarlardan biri cariyeye almak için gelmiş. Simsar: "Hanımefendiciğim, satayım mı seni Şerifüddin efendime?" diye sormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

860. GECE

Cariye kendisini satın almak isteyen adama bakıp da onun sakalını boyamış yaşlı bir adam olduğunu görünce simsara dönüp "Deli misin sen yoksa aklından zorun mu var? Neyim ben geveze ya da ahlaksız biri mi ki hep böyle çökmek üzere olan duvar ya da yıldızlardan dökülen ifritler gibi yaşlılar dolaşıyor etrafımda? Adamların ilki lisanı hal ile şu şairin dediğini diyor sanki" demiş ve şu şiiri okumuş:

Dediler ki beyaz saç nurdur
Yüzü heybetli ve aydınlık gösterir
Yaşlılık çizgilerini siler
Karanlıkları istemem
Yaşlının sakalı sayfaysa
Sayfanın beyaz olanı tercih edilendir

Sonra "Diğerinin yaptığı zaten daha da ayıp, yüzü kararasıca sakalını boyamış da gelmiş karşıma. Sanki lisanı hal ile şöyle diyor" demiş ve şu şiiri okumuş:

Dedi ki boyanmış yaşlıyı göstereyim mi sana
Dedim aman iki gözüm onu senden saklamıştım
Dedi çok şaşırma
Hile arttı saça bulaştı

Ardından da "Şu şair daha güzel demiş" diyerek şu şiiri okumuş:

Ey saçını sakalını siyaha boyayan
Yaşlılığını örtmeye çalışan
Haydi bu kez de şansını boya siyaha
Hem bu sefer söz sana solmayacak rengi

Cariyenin bu sözlerini duyan sakalı boyalı tüccar öfkeden küplere binmiş ve simsara: "Seni uğursuz adam! Bu cariyeyi bizimle eğlensin, hepimizi peş peşe şiirleriyle hicvetsin, ağzına gelen lafı saysın diye mi getirdin çarşıya?" diye bağırmış ve gelip simsarın suratına bir tokat patlatmış.

Simsar öfkeyle cariyenin yanına gelip "Vallahi ömrümde senin gibi terbiyesiz bir cariye görmedim! Hemen benim rızkımı hem kendi rızkını kestin bugün! Bütün tüccarlar senin yüzünden benden soğudular" demiş.

O sırada adı Şehabeddin olan başka bir tüccar gelip cariyenin ücretini on dinar daha artırmış. Simsar cariyeye kendisini bu adama satıp satmayacağını sorunca cariye "Göster bakayım onu bana, bir isteğim var. Şayet istediğim şey evinde varsa satarım" demiş.

Simsar cariyeyi orada bırakıp tüccarın yanına gitmiş ve "Efendim cariyenin istediği bir şey varmış. Şayet o şey sizin evinizde varsa size satılmayı kabul edermiş. Az önce cariyenin diğer tüccarlara yaptıklarını gördünüz. Ben artık çekiniyorum onu size getirmekten. Siz kendiniz karar verin, eğer isterseniz getireyim yanınıza" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

861. GECE

Hükümdarım, Şehabeddin: "Tamam getir bakalım" deyince simsar: "Başüstüne" diyerek cariyeyi tüccarın karşısına götürmüş. Cariye tüccara: "Efendim

Şehabeddin, seni evinde sincap derisi var mı?" diye sormuş. Tüccar: "Evet, güzel hanımım var. Peki siz ne yapacaksınız onunla" demiş. Cariye: "Sen uyuyuncaya kadar bekleyip ağzına burnuna tıkıp öldüreceğim" diye karşılık vermiş ve simsara dönüp "Sen ne kadar beyinsiz bir adamsın kaç saattir bunakları getiriyorsun karşıma! Öteki ikisinin iki ayıbı vardı, bunun üç tane! Öncelikle boyu kısa, ikinci olarak burnu uzun, üçüncüsü de sakalı uzun!" demiş ve şu şiiri okumuş:

İnsanlar arasında bu adam gibisi
Ne görülmüştür ne de duyulmuş
Bir zira sakalı, bir karış burnu var
Boyu desen parmak kadar

Sonra bir başka şairden şu şiiri okumuş:

Serçe parmağı kadar yüzünde
Sanki bir cami minaresi
Bütün âlem girse burnuna
Dünya kalır bir başına

Cariyenin bu sözlerini duyan tüccar dükkânından fırlayıp simsarın boğazına yapışmış ve "Seni uğursuz simsar! Hepimizi teker teker küçük düşürüp şiirleriyle hicveden bu cariyeyi nasıl getirirsin çarşımıza?" diye bağırmış. Zavallı simsar tüccarın elinden kurtulup cariyenin yanına gitmiş ve "Kendimi bildim bileli bu işi yapıyorum, senin gibi edepsiz, senden daha uğursuz bir cariye görmedim! Senin yüzünden bugünkü rızkım da kesildi. Tek kazancım yediğim tokatlar oldu!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

862. GECE

Hükümdarım, simsar cariyeye köleleri, hizmetçileri olan başka bir tüccar göstermiş. Cariye adamın kambur olduğunu görünce "Olmaz bu kambur!" demiş ve şu şiiri okumuş:

Kamburu katıra bindirmişler
İnsanlar arasında onlar gibi olmuş
Gülüşünü duyan insanlar korkmuş
Üstüne çıktığı katırlar ürkmüş

Sonra da şu şiiri okumuş:

Allah kamburun kamburluğunu artırdı
Yamulup yumuldu iyice çirkinleşti
Kuru bir dalın kıvrılması gibi kıvrılıp
Daldan çok turunca benzedi

Simsar onun bu şiirlerini duyunca hemen tutup oradan uzaklaştırmış ve başka bir tüccarın yanına götürüp "Buna ne dersin?" diye sormuş. Cariye adama bakıp da gözlerinin bozuk olduğunu görünce "Bu adamın gözleri bozuk! Nasıl satarsın beni ona?" demiş ve şu şiiri okumuş:

Hastalığı arttı
Gücü kuvveti kalmadı
Ey ahali gelin de bir bakın
Gözünde derman kalmadı

Simsar kızı kolundan tutup hemen uzaklaştırmış oradan. Başka bir tüccara götürüp "Buna ne dersin?" diye sormuş. Cariye adamın kocaman bir sakalı oldu-

ğunu görünce "Bu ne böyle kuyruğu çenesinde çıkmış koç gibi! Nasıl beni bu adama satmak istersin? Bilmiyor musun sen sakalı çok olanın aklı az olur! Bu çok meşhur bir sözdür bilginler arasında" demiş ve şu şiiri okumuş:

Adam sakalını uzatır
Heybetini artırır
Amma velakin sakalı çoğalınca
Aklı o oranda azalır

Sonra da şu şiiri okumuş:

Bir arkadaşımız var sakalı uzun
Uzunluğu bir hayli uzun
Sanki kış gecesi mübarek
Karanlık ve soğuk kış gecesi

Onun bu şiirlerini duyunca simsar hemen tutup oradan da uzaklaştırmış kızı. Kız: "Şimdi nereye götürüyorsun beni?" diye sorunca "Efendine götürüyorum. Yeter bu kadar dolaştırdığım seni! Edepsizliğinden hem kendi rızkının hem benim rızkımın önünü kapattın!" demiş. Cariye sağına soluna, önüne arkasına bakınmaya, gözleriyle çarşıyı kolaçan etmeye başlamış. O esnada ayın on dördü gibi güzel, boyu bosu kararında, gücü kuvveti yerinde, yakışıklı ve göz alıcı Ali Nurettin'i görmüş. Ali Nurettin çiçekler açmış alnı, al yanakları, mermer gibi boynu, inci misali dişleriyle tıpkı şu şairin dediği gibiymiş:

Onun güzelliğini anlatınca
Ceylanlara durun dedim
Durun ey ceylanlar benzeyemezsiniz ona
Dur ey ay yarışamazsın onunla

Başka bir şair ise şöyle söyler böyle bir güzellik için:

Saçının incecik telleri
Aydınlığı karanlıklardan ayırır
İnkar etmeye kalkmayın
Yüzündeki bakışlarınızı alamadığınız beni

Cariye Ali Nurettin'i görünce aklı da yüreği de onda kalmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

863. GECE

Cariye simsara dönüp "Şu, tüccarın kapısının önünde oturan ince pamuklu şalvar giymiş delikanlı ücretimden bir şey artırdı mı?" demiş. Simsar: "Hayır kıymetli hanımefendi, o delikanlı buranın yabancısı; Mısırlı. Babası Mısır'ın tanınmış tüccarlarından. Diğer bütün tüccarların katında çok değerli bir adamdır. Çok olmadı buraya geleli. Babasının arkadaşının yanında kalıyor. Senin ücretin konusunda da ağzından tek kelime çıkmadı; ne artırdı ne de eksiltti" demiş.

Cariye bunu duyunca parmağından kıymetli bir yakut yüzük çıkarmış ve simsara "Beni bu delikanlıya götür. Şayet satın alırsa bu yüzük senin simsarlık ücretin olur" demiş. Simsar çok sevinmiş ve hemen cariyeyi alıp Ali Nurettin'e götürmüş. Cariye Ali Nurettin'i görünce "Ey efendim, neden diğer tüccarlar ücretimi

artırdığı halde siz bir dirhemcik olsun artırmadınız? Beni beğenmemiş gibisiniz!" demiş.

Ali Nurettin: "Hanımefendi, şayet şuan benim memleketimde olsaydık bütün malımı mülkümü verir sizi alırdım" demiş.

Cariye: "Efendim ben, istemediğiniz halde beni almanızı istemem. Sadece fiyatımı artırırsanız gönlümü almış olursunuz. Çünkü siz hiçbir artırma yapmayınca diğer tüccarlar şayet bu cariye iyi bir şey olsaydı babası bu kadar kıymetli ve alışverişten anlayan bir tüccar olan delikanlı fiyatını artırırdı onun; çünkü Mısırlılar cariyeden daha çok anlarlar derler ve beni almazlar" demiş.

Ali Nurettin cariyenin bu sözlerini duyunca çok utanmış, yüzü kızarmış ve simsara dönüp "Ne kadara ulaştı bu cariyenin fiyatı?" diye sormuş.

Simsar: "Dokuz yüz elli dinar" deyince Ali Nurettin "Tamam, ben onun fiyatını bin dinara çıkardım" demiş. Bunun üzerine cariye simsara "Kendimi bin dinara bu delikanlıya satıyorum" demiş. Tüccarlar "Biz de onu sana verdik!", "Çok uygun oldu!", "Artıran da satmayan da melun oğlu melundur!", "Bu ikisi zaten birbirine yaraşırdı!" demişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

864. GECE

Hükümdarım, Ali Nurettin daha ne olduğunu anlamadan simsar kadıyı ve şahitleri getirip cariyeyi sattığına dair anlaşmayı imzalatmış ona ve "Allah hayırlı mü-

barek etsin! Sana ondan, ona da senden başkası yakışmazdı!" deyip şu dizeleri okumuş:

Mutluluk sana geldi
Eteklerini sürüyerek
Sen zaten ona yaraşırdın
O da sana

Ali Nurettin simsardan utanmış ve hemen tüccara emanet bıraktığı paraları alıp simsara teslim etmiş. Sonra da cariyeyi alıp kaldığı yere götürmüş. Cariye eve girip de yerlere eski halılar serilmiş, kırk yıllık sergiler serilmiş olduğunu görünce "Efendim benim sizin katınızdaki değerim bu mu? Neden beni içinde size ait eşyaların olduğu eve götürmüyorsunuz? Neden beni ailenizin evine götürmüyorsunuz?" demiş.

Ali Nurettin: "Vallahi ey güzel hanımım, burası benim evim değil. Bu şehirden yaşlı bir tüccarın evi. Daha önce de dedim ya buraların yabancısıyım ben. Mısır'danım" demiş.

Cariye: "Efendim, sadece evleri bile memleketinize dönmeniz için yeterli bir sebeptir. Ama şimdilik bunu bir kenara bırakalım kalkıp kızarmış et ve içkinin yanında yiyeceğimiz birkaç yemiş ve meyve getirin de yiyip içelim" demiş.

Ali Nurettin: "Ey güzel hanımım, vallahi varım yoğum sade bin dinarım vardı onu da seni almak için verdim. Nafakam için ayırdığım birkaç dirhemi de dün bitirmiştim zaten" demiş.

Cariye: "Borç alacağın bir tanıdığında mı yok bu şehirde? Git elli dirhem iste. Sonra yanıma gel, o elli dirhemle ne yapacağını anlatayım" demiş.

Ali Nurettin: "Yaşlı tüccardan başka tanıdığım yok" diyerek kalkıp onun yanına gitmiş, selam vermiş.

Yaşlı tüccar Ali Nurettin'in selamını alıp "Evladım, bugün bin dinarı alıp ne yaptın?" diye sormuş.

Ali Nurettin: "Bir cariye aldım" diye yanıt verince yaşlı tüccar "Vay benim başıma! Bin dinara cariye mi aldın? Aklını mı kaçırdın be evladım? Nereli ki bu cariye bu kadar pahalı?" demiş.

Ali Nurettin: "Amcacığım Frenk bir cariye o!" diye cevap vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

865. GECE

Hükümdarım, yaşlı tüccar Ali Nurettin'e: "Evladım" demiş "Bizim burada çok iyi, kıymetli Frenkler var, ama hiçbirinin fiyatı yüz dinarı geçmez. Bana kalırsa bu cariye seni oyuna getirmiş. Sen bu gece hiç onun yanına gitme. Sabah olur olmaz da hemen götürüp yüz dinar zararına da olsa sat! Yüz dinarlık zararını da denizde batırmış ya da hırsıza kaptırmış sayarsın."

Ali Nurettin: "Doğru söylüyorsun amcacığım. Ancak benim şimdi yiyecek alabilecek bir dirhemim bile yok. Bin dinarımın hepsini cariye için verdim. Sen bana elli dirhem borç versen de yarın cariyeyi satınca aldığım paradan borcunu ödesem" demiş.

Yaşlı tüccar elli dirhem tartıp Ali Nurettin'e vermiş ve "Evladım senin daha yaşın çok küçük! Bu cariye de güzel bir cariye. Ola ki gönlünü ona kaptırırsın da satamazsan ve sana verdiğim bu elli dirhemi cariyenin masrafları için harcayıp tekrar kapıma gelirsen bil ki bir veririm, iki veririm, üç veririm hatta on veririm,

ama almak farz olan selamını bile almam. Babanla aramızdaki muhabbete de yazık etmiş olursun" demiş.

Nurettin dirhemleri alıp cariyeye getirmiş. Cariye: "Efendim, şimdi çarşıya gidip bu dirhemlerin yirmisiyle beş renkli bir ipek alın. Geri kalanıyla da et, şarap, meyve ve koku alın" demiş. Ali Nurettin hemen çarşıya gitmiş, kızın istediklerini alıp gelmiş. Cariye kalkıp kollarını sıvamış. Eti alıp bir güzel pişirmiş. Oturup iyice doyuncaya kadar yemişler. Sonra cariye içki sofrasını hazırlamış, hem kendi içmiş, hem Ali Nuredin'e içirmiş. Ali Nurettin sarhoş olup bir kenarda sızınca kalkıp bohçasından bir deri kese çıkarmış. İçinden iki çivi alıp işe koyulmuş, göz alıcı bir kemer yapmış. Sonra kemeri temizleyip parlatmış, yastığının altına sokup uykuya dalmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

866. GECE

Hükümdarım sabah olup etraf aydınlanınca Ali Nurettin uykusundan uyanmış. Cariyeyi uyanmış kendisine su hazırlarken bulmuş. Sonra cariyenin getirdiği suyla yıkanıp sabah namazını kılmış. Cariye kahvaltılık bir şeyler hazırlamış, yemişler. Bir ara cariye elini yastığın altına sokup gece yaptığı kemeri çıkarmış. Ali Nurettin'e uzatıp "Efendim, bu kemeri al" demiş. Ali Nurettin: "Bu kemer nereden çıktı?" diye sorunca "Dün yirmi dirheme aldığın ipekten yaptım. Şimdi bunu simsara götür satışa çıkarsın. Yirmi dinardan aşağıya satma" demiş.

Ali Nurettin: "Aman güzel hanımefendiciğim, yirmi dirhemlik şey yirmi dinara satılır mı hiç?" demiş. Sonra kemeri alıp Acemler çarşısına gitmiş. Kemeri simsara teslim edip satışa çıkarmasını söylemiş. Kendisi de dükkânın önünde oturup beklemeye başlamış. Bir saat sonra simsar gelip "Efendi, haydi git paranı al! Kemerinin değeri yirmi dinara çıktı" demiş.

Ali Nurettin duyduklarına çok sevinmiş. Doğru mu değil mi inanamayarak parasını almaya gitmiş. Parayı alınca cariyenin yine kemer yapması için çeşit çeşit ipekleri almış. Eve dönünce ipekleri cariyeye verip "Al bunlarla da kemer yap! Hatta bana da öğret ben de seninle birlikte yapayım. Vallahi ömrüm boyunca ne bundan güzel bir kemer, ne de bundan kazançlı bir ticaret görmüşlüğüm var. Bin kat daha kârlı bir iş bu" demiş.

Cariye gülüp "Sen şimdi gidip yaşlı tüccardan otuz dirhem daha iste! Yarın dünkü elli dirhemle birlikte toplam seksen dirhemini veririz" demiş. Ali Nurettin yaşlı tüccara gidip "Amcacığım bana bir otuz dirhem daha ver de sana yarın seksen dirhem borcumun hepsini getiririm inşallah" demiş. Yaşlı tüccar otuz dirhem tartıp vermiş Ali Nurettin'e.

Ali Nurettin çarşıya gidip dünkü gibi et, ekmek, meyve, yemiş, şarap ve koku almış, cariyenin yanına dönmüş. Bu arada cariyenin adı Meryem Zünnariyye imiş. Meryem kalkıp Ali Nurettin'in getirdikleriyle güzel bir yemek hazırlamış. Yemeklerini yedikten sonra içki sofrasını hazırlamış. Ali Nurettin'le beraber içmişler. Ali Nurettin yine sızıp kalınca cariye kalkıp dünkü gibi kemer yapmış. Bitirince bir parça kâğıda sarıp bir kenara koymuş ve uyumaya gitmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

867. GECE

Hükümdarım, Ali Nurettin uyanınca cariye ona kemeri verip "Al bunu, dünkü gibi yine yirmi dinara sat" demiş. Ali Nurettin kemeri alıp çarşıya gitmiş. Yirmi dinara satmış. Yaşlı tüccarın seksen dirhemini götürüp vermiş ve kendisine yaptığı iyiliklerden ötürü teşekkür edip onun için hayırdualar etmiş. Yaşlı tüccar: "Evladım, sattın mı cariyeni?" diye sormuş.

Ali Nurettin: "Bedenimdeki canı nasıl satarım?" demiş ve cariyeyle aralarında geçenleri, cariyenin bütün yaptıklarını anlatmış. Yaşlı tüccar bu duyduklarına çok sevinip "Evladım çok sevindim senin için. İnşallah hep böyle hayır içinde olursun. Bilirsin seni babandan ötürü çok severim. Babanla dostluğumun daim olmasını isterim" demiş.

Sonra Ali Nurettin yaşlı tüccarın yanından ayrılıp çarşıya gitmiş ve önceki günlerde yaptığı gibi ihtiyaçları olan şeyleri almış.

Bu şekilde cariye her gün bir kemer yapıyor, Ali Nurettin de onu yirmi dinara satıp bir kısmıyla ihtiyaçlarını karşılayıp bir kısmını da ilerde ihtiyaçları olur diye bir kenarda biriktiriyormuş.

Bu şekilde aradan tam bir sene geçmiş. Bir gün cariye Ali Nurettin'e: "Efendim yarın kemeri satınca parasıyla bir de altı renkli bir ipek al. Aklıma geldi, sana güzel bir mendil yapacağım. Öyle bir mendil olacak ki ne tüccarlarda vardır bir benzeri ne de şehzadelerde" demiş. Ertesi gün Ali Nurettin kemeri satınca cariyenin istediği gibi bir de altı renkli ipek alıp getirmiş. Cariye mendili yapmak için tam bir hafta çalışmış. Çünkü gece kemer yapıyor, kalan vakitte de mendilin birazını yapabiliyormuş. Sonunda mendili tamamlayıp Ali Nurettin'e verince Ali Nurettin elinde

mendiliyle çarşıya gitmiş. Onu gören tüccarlar önünü kesiyor, daha önce benzerini görmedikleri mendilini inceliyorlarmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

868. GECE

Hükümdarım, bir gece uykusundan uyanan Ali Nurettin Meryem'i bir yandan ağlayıp bir yandan da şu dizeleri okurken bulmuş:

Sevgiliden ayrılık zamanı yaklaştı
Yaklaştıkça yaklaştı yüreğimi dağladı
Ah sevgiliyle geçirdiğimiz o güzel geceler
Hasetçilere biz de kötü gözle bakalım
Onların o bakışlarından ve hasetlerinden erişecek zarar
Hiçbir şeyden erişmez bize

Ali Nurettin telaşla: "Ne oldu hanımefendiciğim, ne oldu Meryem? Neden ağlıyorsun?" diye sormuş. Kız: "Ayrılığın yaklaştığını hissediyor yüreğim" diye cevap vermiş.

Ali Nurettin: "Ey güzel hanımefendiciğim, kim bizi ayıracakmış? Sen bana yaratılmışların en sevgilisisin!" demiş.

Kız: "Ben de seninle aynı duyguları besliyorum, ama gecelere hüsnü zan beslemek insanı hüsrana uğratır" demiş ve şu şiiri okumuş:

Günler hakkında güzel zan besledin güzel oldu
Korkmadın kötü şeylerden, getirmedi sana onları

Ama geceler hakkında iyi düşünme aldanırsın
Gece olunca kederler konuşur
Düşün ki gökyüzü yıldızlarla dolar
Tek başına ay yetmez onun karanlıklarını dağıtmaya
Yeryüzü kuru yaş bitkilerle dolu
Ama taşlananlar sadece meyveli olanlardır
Deniz içindeki ölü bedenleri dışına atar
Ama inciyi en derinlerinde saklar

Sonra da Ali Nurettin'e: "Ey benim efendim, eğer benden ayrılmak istemiyorsan sağ ayağı topal, sol gözü kör, sakalı gür, suratı çirkin olan yaşlı Frenk'e karşı çok dikkatli ol. Çünkü ayrılacaksak eğer bizi ayıran o olacak. Bu şehre gelmiş. Gördüm. Tek niyeti de beni alıp götürmek. Biliyorum" demiş.

Ali Nurettin: "Ey benim güzel hanımım sen merak etme böyle birini gördüğüm an öldürürüm!" demiş. Kız: "Hayır hayır öldürme! Hiç konuşma onunla! Ne bir şey alıp sat, ne istişare et, ne otur, ne yürü onunla! Farz olan selamı almak dışında tek kelime etme! Allah'a dua edelim, onun şerrine ve hilelerine karşı o bize yeter" demiş.

Ertesi sabah Ali Nurettin gece cariyesinin yaptığı kemeri alıp çarşıya gitmiş. Bir dükkânın önünde diğer tüccarların çocuklarıyla birlikte otururken uyku bastırmış, orada dükkânın önünde uyumuş. Tesadüf bu ya o esnada Frenk yanında yedi adamla birlikte çarşıdan geçiyormuş, Ali Nurettin'i cariyesinin yaptığı mendili yüzüne örtmüş uyurken görmüş. Gidip mendilli evirip çevirmeye, orasını burasını incelemeye başlamış.

Biraz sonra Ali Nurettin başında dikilen adamlardan ötürü uykusundan uyanmış. Uyanıp da gece cariyesinin kendisine anlattığı Frenki başında otururken görünce öyle bir bağırmış ki adam korkusundan yerinden hoplamış ve "Ne oldu, neden bağırıyorsun? Bir şeyini mi aldık?" demiş.

Ali Nurettin: "Vallahi ey melun şayet bir şeyimi alacak olursan seni anında valiye götürürüm!" diye karşılık vermiş. Frenk: "Ey Müslüman, dinin hakkı için söyle bana bu mendili nereden aldın?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Onu bana annem yaptı" diye cevap vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

869. GECE

Frenk Ali Nurettin'e: "Onu bana satar mısın?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Vallahi ey melun ne sana satarım onu ne de bir başkasına! O benim adıma yapıldı başkasına değil!" diye karşılık vermiş. Frenk yine: "Onu bana sat! Sana beş yüz dinar veririm. Sen yine istersin bunu yapandan, bir tane daha yapar senin için" demiş. Ali Nurettin: "Hayır onu asla satmam! Bu şehirde bir benzeri daha yok bu mendilin!" demiş. Frenk: "O zaman altı yüz dinar veririm sana!" demiş ve çıkara çıkara dokuz yün dinara kadar çıkarmış. Ali Nurettin: "Bin dinar versen bile Allah onu satmayı nasip etmesin bana" demiş. Ancak Frenk onun bu sözlerine aldırış etmemiş ve ücreti bin dinara çıkardığını söylemiş. Oradan bulunan tüccarlar: "Tamam bu fiyata sattık o mendili sana!" demişler.

Ali Nurettin yine "Hayır, vallahi mendilimi satmıyorum!" diyerek itiraz etmiş ama tüccarlar: "Evladım, senin bu mendilin etse etse yüz dinar eder! Bu Frenke bin dinara sattığında tamı tamına dokuz yüz dinar kârın olur! Sana mendili yapana söylersin yenisini,

hatta daha güzelini yapar! Allah'ın düşmanı olan bu Frenkten bin dinar kazanmış olursun!" diye ısrar edince utanıp daha fazla itiraz edememiş ve mendili bin dinara satmış.

Frenk hemen orda ücreti ödemiş. Ali Nurettin tam oradan ayrılıp Meryem'e yaptığı bu kârlı alışverişin müjdesini vermeye gidecekmiş ki Frenk: "Ey tüccarlar! Ali Nurettin'i bırakmayın bu gece hep beraber misafirim olun! Bir fıçı yıllanmış Rum şarabım var, yanında semiz bir kuzu ve her türlü meyve ve yemişler de ikram ederim. Bu gece hepiniz misafirim olun!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

870. GECE

Hükümdarım, tüccarlar Ali Nurettin'e: "Aman Ali Nurettin efendi, haydi bir iyilik yap bize, hep beraber gidelim bu Frenkin ziyafetine! Seninle oturup muhabbet etme şerefinden mahrum bırakma bizi!" demişler ve yeminler ederek zorla alıkoymuşlar. Sonra hemen o dakika dükkânlarını kapatmış, Ali Nurettin'i de alarak Frenkin kaldığı geniş salonları olan eve gitmişler. Frenk hemen önlerine yeni yapılmış, üzerine âşık ile maşukun isteyen ile verenin resimlerinin işlendiği, adeta bir sanat eseri olan bir sofra getirmiş. Sofrada kristalden yapılmış birbirinden göz alıcı tabakların içinde türlü çeşitli meyve ve yemiş varmış. Sonra Frenk hizmetçilerine kuzuyu kesip pişirmelerini emredip, yıllanmış Rum şarabının bulunduğu fıçıyı

da getirtmiş. Frenk, konuklarına bir yandan kızarmış kuzudan yediriyor, bir yandan da kadehlerine şarap doldurup duruyormuş.

Ali Nurettin'e de o kadar çok içirmiş ki sonunda Ali Nurettin sarhoş olup, ne yaptığını bilmez olmuş. Frenk onun sarhoş olduğunu görünce "Efendim Ali Nurettin, bu gece bizi kırmayıp şeref verdiniz evimize! Hoş geldiniz sefalar getirdiniz" diyerek güzel sözlerle gönlünü almaya çalışmış. Bir vakit böyle hoş sözlerle Ali Nurettin'i yumuşattıktan sonra "Efendim Ali Nurettin, bir sene önce şu tüccarların huzurunda bin dinara satın aldığın cariyeyi bana satar mısın? Sana onun dört katını, beş bin dinar veririm!" demiş. Ali Nurettin kabul etmemiş tabii. Frenk bir yandan Ali Nurettin'e içirmeye bir yandan da cariyenin fiyatını yükseltmeye devam etmiş. Sonunda on bin dinara kadar ulaşmış. Ali Nurettin sarhoşluğun verdiği etkiyle ne dediğini bilmeden "Tamam sattım gitti" demiş ve tüccarların önünde cariyesini Frenk'e satmış. Frenk çok sevinmiş ve bu satışa oradaki tüccarları şahit tutmuş. Sabaha kadar yiyip içip eğlenmeye devam etmişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

871. GECE

Hükümdarım, sabah olunca Frenk kölelerine on bin dinar getirmelerini emretmiş. Köleler emredileni yapıp dinarları getirince Frenk Ali Nurettin'e uzatıp: "Efendim, dün gece işte bu tüccarların huzurunda

bana sattığın cariyenin ücreti bu!" demiş. Ali Nurettin: "Melun! Ben sana hiçbir şey satmadım! Yalan söylüyorsun! Benim cariyem falan da yok zaten!" diye bağırmış. Ancak Frenk: "Sen kendin sattın cariyeni bana! İşte bu tüccarlar da şahit buna" demiş.
Tüccarlar: "Evet Ali Nurettin bizim önümüzde on bin dinara sattın cariyeni bu Frenk'e. Haydi al paranı da ver cariyeyi. Allah senin için ne güzel bir kapı açtı bak! Cariyeyi bin dinara almıştın. Bir buçuk senedir senin yanında, asıl fiyatının üstüne tam dokuz bin dinar daha katlandı bu süre içinde. Artık alışverişi inkâr edip kârını azaltma! Kim böyle bir kazanç sağlamıştır şimdiye kadar? Haydi, cariyeni seviyordun diyelim, aradan bir sene geçti, doymuşsundur ona şimdiye kadar! Aldığın parayla gider daha güzelini alırsın. Hatta istersen onun fiyatının yarısı kadar mihrle evlendiririz seni. Hem cariyenden daha güzelini buluruz. Böylece daha kârlı olursun" demişler ve o kadar çok konuşmuşlar ki sonunda Ali Nurettin cariyeye karşılık verilen parayı almış. Frenk hemen o dakika kadı ve şahitleri getirtip Meryem Zünnariyye adlı cariyeyi Ali Nurettin'den aldığına dair belge hazırlatmış.

Onlar bu haldeyken biz Meryem'in ne yaptığına bakalım: Kızcağız bütün gün oturup Ali Nurettin'in eve dönmesini beklemiş. Akşam olmuş, gece çökmüş ama Ali Nurettin yine gelmemiş. Cariye üzüntüsünden ağlamaya başlamış. Onun ağladığını duyan yaşlı tüccar karısını kızın yanına göndermiş. Kadın cariyenin yanına gidip de onu böyle iki gözü iki çeşme ağlar görünce "Ne oldu hanımefendi, neden ağlıyorsun?" diye sormuş. Kız: "Anacığım, bu saat oldu efendim Ali Nurettin hâlâ dönmedi. Korkuyorum onu oyuna getirmişlerdir de beni satmıştır" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

872. GECE

Hükümdarım, yaşlı tüccarın karısı: "Kızım, Ali Nurettin'e şu oda dolusu altın verseler yine de satmaz seni. Seni ne kadar çok sevdiğini biliyorum. Belki Mısır'dan babasının yanından birileri gelmiştir, onların kaldığı handa beraber oturuyorlardır. Ya çok yüksek mevkiden insanlar oldukları ya da evine getiremeyeceği kadar düşük mevkili insanlar oldukları için buraya getirmemiştir. Ya da senden haberleri olsun istememiştir. Onun için onların yanında gecelemeye karar vermiştir. Yarın sabah sağ salim gelir sana inşallah. Sen hiç sıkma canını. Kesin bu söylediğim sebepten ötürü gelmemiştir bu gece. Haydi, bu gece ben senin yanında kalayım efendin gelinceye kadar" demiş ve bütün gece cariyenin yanında kalıp onu rahatlatmaya çalışmış.

Ertesi sabah Meryem efendisinin, ardında Frenk ve tüccarlar olduğu halde sokağa girdiğini görmüş. Onları görür görmez, rengi kaçmış, bacakları titremiş, adeta dalgalı bir denizin ortasında kalmış bir gemiye dönmüş. Onun bu halini gören yaşlı tüccarın karısı: "Aman kızım, ne oldu, rengin kaçtı halin değişti birdenbire?" demiş.

Cariye: "Ah hanımefendiciğim, benim yüreğim doğru hissetmiş ayrılığın geldiğini" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Ayrılığa bırakmayın beni
Tadı pek acıdır
Güneş batarken ayrılıktan sararır
Doğarken vuslattan beyazlaşır

Sonra öyle şiddetli ağlamış ki ondan ötesi yoktur. Artık ayrılığın iyice yaklaştığını anlamış ve yaşlı tüc-

carın karısına dönüp "Hanımefendiciğim, ben size dememiş miydim bu gece efendimi oyuna getirip beni sattırmalarından korkuyorum diye. İşte bak şu gördüğün Frenk oyuna getirmiş onu. Uyarmıştım efendimi ona karşı. Ama demek ki kaderde yazılınca uyarmak falan fayda etmiyor. İşte gördün, dediklerim doğru çıktı" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

873. GECE

Hükümdarım, Meryem yaşlı tüccarın karısıyla konuşurken Ali Nurettin içeri girmiş. Cariyenin kendisine baktığını görünce rengi kaçmış, eli ayağı titremiş. Her halinden çok üzgün olduğu anlaşılıyormuş. Cariye: "Efendim, sanırım beni sattınız?" deyince Ali Nurettin ağlamaya başlamış. Bir yandan ağlayıp inliyor, bir yandan da şu dizeleri okuyormuş:

Kaderde yazılmış olanlara tedbir neylesin
İnsan hata eder ama kader etmez
Allah bir işin olmasını isteyince
Gören gözler görmez işiten kulaklar işitmez olur
Aklını çeker alır
Sonra hüküm yerine gelince aklını geri verir de ibret aldırır
Olanlar için deme bana neden öyle
Kader ve kaza yaptı böyle

Sonra Ali Nurettin cariyeden özür dileyip "Vallahi ey benim hanımım Allah'ın kalemi işledi, insanlar bana hile yaptı, seni sattırdılar. Oyunlarına geldim de sattım seni. Sana karşı büyük haksızlık ettim. Ancak umuyorum ki alnımıza ayrılığı yazan kavuşmayı da yazmıştır" demiş. Cariye: "Bu konuda seni mazur görüyorum. Korktum, başıma geldi" demiş ve şu şiiri okumuş:

Ruhumu aşkla sarıp yaksam da
Yine eşitlenmez sizin aşkınızla
Gece gündüz ağlar inlerim
Meyve ağacının dallarında asılan ay gibi
Sizden sonra nefes almaz oldum
Hiçbir yere sığamadım

Onlar bu halde şiirler okuyup ağlaşırken Frenk yanlarına gelmiş. Meryem, Frenk'in yüzüne bir tokat atıp "Uzak dur benden melun! Peşinden gelip efendimi kandırdın! Ama bu senin için hiç de hayırlı olmayacak!" demiş. Frenk onun bu sözlerine ve yaptıklarına şaşırmış. Meryem'den özür dileyip "Ey hanımım benim suçum ne? Senin efendin olan bu genç kendi rızasıyla sattı seni. Dinime yemin olsun ki bu adam seni seviyor olsaydı asla satmazdı" demiş.

Meğer bu cariye, her biri birer sanat eseri olan binaları, göz alıcı bahçeleriyle Konstantiniye'ye benzeyen büyük bir Frenk memleketinin hükümdarının kızıymış. Babasının memleketinden ayrılmasının hikâyesiyse bir hayli garipmiş. Burada onu da anlatalım da dinleyenlerin gönlü eğlensin.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

874. GECE

Hükümdarım, Meryem anasının babasının elinde el bebek gül bebek büyümüş. Nazlı mı nazlı yetiştirilmiş, hiçbir şeyi eksik bırakılmamış. Okumayı yazmayı, matematik ilmini ve at binmeyi öğrenmiş. Bunların dışında işleme, dikiş, dokuma gibi el sanatlarını da çok iyi biliyor, birbirinden güzel kemerler yapıyor, altın üzerine gümüş, gümüş üzerine altın kurdeleler yapıyormuş. Erkeklerin ve kadınların yaptığı bütün sanatları yapan Meryem'in, zamanında bir eşi daha yokmuş. Ayrıca Allah ona bu el becerilerinin yanında bir de göz dolduran bir güzellik, akıllara durgunluk veren bir endam vermiş. Bütün hükümdarlar ona talip oluyor, ama babası onu kimseye vermeye razı olmuyormuş. Çünkü hükümdar kızını çok seviyor, bir dakika bile ondan ayrı kalmaya dayanamıyormuş. Bir sürü erkek kardeşi arasında tek kız olan Meryem, kardeşleri arasında babasına en sevgili olanıymış.

Günlerden bir gün Meryem çok ağır bir hastalığa yakalanmış, ölüm döşeklerine düşmüş. Kendi kendine şayet iyi olursa falan adadaki falan manastırı ziyaret etmeyi adamış. Bu manastır onların katında kıymetli ve kutsal bir manastırmış. İyileşince bu adağını yerine getirmek istemiş. Babası onun için küçük bir gemi hazırlatıp şehrin ileri gelenlerinin kızlarından birkaçını ve ordu komutanlarını da kızına hizmet etmeleri için onunla birlikte göndermiş. Ancak manastıra yaklaştıklarında Allah yolunda cihat eden Müslümanların saldırısına uğramışlar. Müslümanlar gemideki kızları ve patrikleri esir, malı mülkü de ganimet olarak almışlar. Kayravan kentinde esirlerin hepsini satmışlar. Meryem'i de orada bulunan Acem tüccarlardan biri almış. Tüccar yolda çok hastalanmış. Meryem yol

boyunca onunla ilgilenip hizmetini görmüş. Hiçbir şeyini eksik etmeyip şefkatini ondan esirgememiş. Tüccar onun bu hizmetini ödüllendirmek istemiş ve "Dile benden ne dilersen" demiş. Meryem: "Efendim. Benim sizden isteğim beni istemediğim ve sevmediğim birine satmamanızdır" demiş. Tüccar: "Tamam, Meryem satışını senin eline bıraktım. Seni razı olmadığın kişiye asla satmayacağım. Kime istersen ona satacağım" demiş. Meryem buna çok sevinmiş. Acem tüccar Meryem'i, İslama davet etmiş ve Meryem de kabul edip Müslüman olmuş. Dinin emirlerini ve yasaklarını öğrenmiş, peygamberin hadislerini ve Kuran'ı ezberlemiş. İskenderiye'ye girdiklerinde tüccar sözünü tutmuş ve onu istediği kişiye satmış ki bu kısmını zaten anlatmıştık. İşte Meryem'in memleketinden çıkışı böyle olmuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

875. GECE

Hükümdarım, Meryem ülkesinden ayrılınca babası olan Frenk hükümdarının ne yaptığına bakacak olursak: Kızının başına gelenleri duyunca hemen en cesur askerlerini, komutanlarını ve şövalyelerini kızının ardından göndermiş. Askerler gemilerle bütün Müslüman adalarını teftiş etmiş ve hükümdarlarına kızının başına gelenlere dair kötü haberlerle dönmüşler. Hükümdar kızının başına gelenlere çok üzülmüş ve en büyük veziri olan daha önce bahsettiğimiz o bir gözü kör,

bir ayağı topal Frenki kızını bulması ve bir gemi dolusu altın verecek olsa bile alıp gelmesi için görevlendirmiş. Çünkü bu adam hilesi bol, inatçı ve hırslı bir adammış. Adam bütün şehirleri dolaşmış, ama Meryem'in izine rastlayamamış. Sonunda bir gün yolu İskenderiye'ye düşmüş. Çarşıda gezinirken Ali Nurettin'i görmüş ve yüzüne örttüğü mendilden Meryem'in onun yanında olduğu anlamış. Çünkü o mendili Meryem'den başkası yapamazmış. Sonra da daha önce anlattığımız gibi Ali Nurettin'i oyuna getirip tüccarları da kendi arkasına alarak cariyeyi ondan almış.

Frenk, Meryem'i böyle iki gözü iki çeşme ağlar görünce "Hanımefendi, yeter bu kadar ağlayıp üzüldüğünüz. Kalkın babanızın yanına, kendi krallığınıza, izzetli ve şerefli olduğunuz vatanınıza gidelim. Köleleriniz ve cariyeleriniz hizmetinize koşsun. Yeter bu kadar gurbetlik. Hem bizim için de yeter bu kadar yolculuk, yorgunluk ve masraf. Bir buçuk senedir sizi aramak için yollardayız. Yorulduk. Babanızın emri vardı; bir gemi dolusu altın verecek olsak da sizi alacaktık" demiş ve Meryem'in ayaklarına kapanıp yalvarmaya başlamış. Ancak onun bu yalvarıp yakarmaları Meryem'i daha da öfkelendirmiş "Allah seni muradına kavuşturmasın melun!" diye bağırmış ona.

Sonra köleler semeri süslü bir katır getirip Meryem'i ona bindirmişler, başının üzerine de altın ve gümüş direklere gerili ipek bir gölgelik germişler. Frenk vezir başlarında olduğu halde oradan ayrılıp deniz kenarına gelmişler. Orada Meryem'i küçük bir kayığa bindirip büyükçe bir gemiye götürmüşler. Gemiye bindiklerinde topal Frenk, kaptana "Haydi demir alın! Yelkenleri indirin!" diye emir vermiş. Tayfalar emirleri yerine getirmiş ve yola koyulmuşlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

876. GECE

Hükümdarım, Meryem İskenderiye gözden kaybolun-caya kadar güverteden ayrılmayıp İskenderiye'yi sey-retmiş. Sonunda görünmez olunca derin bir iç çekip ağlamaya başlamış ve şu şiiri okumuş:

Ey sevgilinin yurdu!
Ne zaman sana dönüş
Neler yazmış kim bilir Allah
Ayrılık gemisi yola koyuldu
Uzaklaştıkça uzaklaştı
Ancak ya İlahi, sırtımı dayadım sana ben
Emanetleri zayi etmezsin sen

Meryem, sürekli Ali Nurettin'i düşünüp ağlıyor-muş. Komutanlar gönlünü etmeye çalışsalar da o hiç-birinin sözlerine kulak asmıyor özlem ateşiyle yanıp kavrularak ağlıyor ve şiirler okuyormuş

Aşkının ateşiyle eriyen bir ciğerim
Ayrılığınla yaralanmış yüreğim var
Nasıl saklarım beni eritip bitiren aşkını
Gözyaşlarım sular seller misali akarken

Meryem yolculuk boyunca hep bu haldeymiş. Ne bir şeyde huzur buluyor, ne bir yerde karar kılıyormuş.

Bu esnada Ali Nurettin'e bakacak olursak: Meryem'in gemiye binip de İskenderiye'den ayrılışından sonra dünya ona dar gelmeye başlamış. Hiçbir şeyden hoşlan-maz, hiçbir yerde duramaz olmuş. Meryem ile kaldıkları eve dönmüş. Her yerde Meryem varmış. Bir yerde gece-leri yaptığı kemerler, bir yerde elbiseleri varmış. Zavallı Ali Nurettin bir yandan bu eşyalara bakıp iki gözü iki çeşme ağlıyor bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Acaba yine bir araya gelebilecek miyiz
Ayrılığı tattıktan, birbirimize hasret düştükten sonra
Heyhat o dönmeyecek!
Acaba sevgilime vuslatı tadacak mıyım?
Allah bizi birleştirecek mi yine eskisi gibi?
Anacak mıyız eski sevgi dolu günlerimizi?
Şimdi ben onun ardından ölüden farksızım,
Sevgili bugün benim sevgimden razı olur mu?
Ah! Üzüntüm fayda verir mi?
Hasretimin çoğaldı, aşk ateşinden eridim bittim
Vuslatı yaşadığım günler geride kaldı
Acaba kader istediklerimi bana verecek mi?
Ey kalbim aşkın artsın! Ey gözüm gözyaşlarına aldırma!
Gözyaşlarım gözümde kalmasın!
Sevgiliden sonra sabrım tükendi
Yardımcılarım azaldı, imtihanım çoğaldı.
Âlemlerin ilahından istiyorum şimdi
Sevdiğimin yine bana dönmesini

Şiirini bitiren Ali Nurettin ağlamaya devam etmiş. Sonra başını kaldırıp da odaya tekrar bakınca şu dizeleri okumuş:

Her yerde ondan bir iz görüyor hasretle eriyip bitiyorum
Gözyaşlarım gezip dolaştığı yerlerde sel olup akıyor
Onun ayrılığını alnıma yazandan muradım
Bir gün bana geri döndürmesidir ayrılanı

Sonra Nurettin kalkıp dışarı çıkmış, deniz kenarına gidip gemilerin uzaklaşmasını seyretmiş ve ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Selam size kendilerinden fakir düştüklerim
Ne tuhaf bir haldeyim; hem yakın hem uzak
Her an her dakika size hasret
Suyun güle hasreti gibi hasret

Gözüm kalbim kulağım sizde
Anılarınız baldan daha lezzetli olarak zihnimde
Ah ne çare ki alıp götürdü sizi
Yolcularını yüklenen gemi

Ardından Nurettin inleyip ah vah etmeye "Ah Meryem rüya mıydın sen yoksa tatlı bir hayal mi?" diyerek dövünmeye başlamış. Daha o dakika öyle bir özlemiş ki Meryem'i, şu dizeleri okumuş:

Ah, gözlerim sizin git gide uzaklaştığınızı görüyor
Yüreğim sanki uzaklardan sesinizi duyuyor
Lütfedin bana yüreğimi geri verin
Kemiklerimi alıp götürün
Vardığınız yere defnedin
Şayet iki yüreğim olsaydı
Birini yaşamak için kullanır
Diğerini aşkınızla boğardım
Sorarlarsa bana Allah'tan ne istersin diye
Önce kendi rızasını sonra da sizin rızanızı isterim

Nurettin bu şekilde ağlayıp dövünürken geminin birinden yaşlı bir adam çıkmış. Ali Nurettin'in şu dizeleri okuduğunu duymuş:

Ey Meryem geri dön söyleyeceklerim var sana
Bak yağmur bulutları yüklerini boşaltıyor
Söyle bana kabahatimi
Gör gözyaşlarımın nasıl yağmur gibi aktığını

Yaşlı adam: "Delikanlı dün Frenk gemisiyle alıp götürülen cariye için mi ağlıyorsun?" diye sormuş Ali Nurettin'e. Ali Nurettin bunu duyunca bayılıp yığılmış olduğu yere. Sonra kendine gelince hüngür hüngür ağlayıp şu dizeleri okumuş:

Ayrılıktan sonra vuslat olur mu acaba
Yakınlık kemale erer mi acaba
Yüreğim aşkıyla yanıyor
İftiracıların ona söyleyeceklerinden acı duyuyor
Gündüzlerim sarhoş gibi geçiyor
Gecelerimse hayalini ziyaretle
Vallahi bir an olsun aşktan hali değilim

Yaşlı adam Ali Nurettin'in bu güzel şiirlerini duyup aydınlık yüzünü ve yakışıklılığını görünce acımış ona. Bu yaşlı adam meğer cariyenin şehrine doğru yola çıkmak için hazırlanan ve yüz Müslüman tüccarı taşıyacak olan bir geminin kaptanıymış. Ali Nurettin'e: "Evladım sabırlı ol ki sonu hayırlı olsun. Ben seni ona kavuşturacağım inşallah" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

877. GECE

Hükümdarım, Ali Nurettin yaşlı kaptanın bu sözlerini duyunca heyecanla: "Ne zaman yola çıkacaksınız?" diye sormuş. Kaptan: "Üç günümüz kaldı. Üç gün sonra yola çıkıyoruz hayırlısıyla" demiş. Ali Nurettin çok sevinmiş buna. Kaptana kendisine yaptığı bu iyilikten ötürü teşekkür etmiş.

Sonra yine cariyeyle beraber geçirdikleri günleri anıp ağlamış ve şu dizeleri okumuş:

Rahman bizi bir araya getirir mi yine
Maksadıma erişir miyim ey hanımefendi

Şayet vuslat canım karşılığında satın alınabilseydi
Hiç düşünmez alırdım
Ne çare ki o canımdan daha pahalı

Ali Nurettin hemen oradan ayrılıp çarşıya gitmiş ve yolda ihtiyaç duyabileceği şeyleri alıp geri dönmüş. Kaptan onu görünce "Bunlar ne evladım?" diye sormuş. Ali Nurettin "Yolda ihtiyaç duyabileceğim şeyleri aldım" diye cevap verince de gülmüş ve "Evladım, ne yapıyorsun, geziye mi çıkıyorsun? Seninle varacağın yer arasındaki mesafe, şayet rüzgâr istediğimiz yönden eserse, tamı tamına iki aylık yol" demiş. Sonra Ali Nurettin'den birkaç dirhem alıp kendisi çarşıya gitmiş ve Ali Nurettin için yolda gerekli olabilecek şeyleri almış, bir fıçı tatlı su doldurtmuş.

Ali Nurettin, tüccarlar hazırlıklarını tamamlayıncaya kadar üç gün boyunca gemide kalmış. Üç günün sonunda bütün yükler gemiye yüklenip yolcular binince kaptan demir alma emri vermiş ve yola çıkmışlar. Tam elli gün yol almışlar. Elli birinci gün korsanlar saldırmış, gemilerini ele geçirip her birini esir almışlar. Esirleri cariyenin şehrine götürüp kralın huzuruna çıkarmışlar. Kral Ali Nurettin'in de içlerinde bulunduğu esirlerin zindana atılmasını emretmiş.

Tam o sırada topal vezirin Meryem Zünnariyye ile birlikte şehre geliyor olduğu haberi ulaşmış krala. Vezir önden gelip kızının sağ salim şehre vardığı müjdesini vermiş. Kral hemen borazanların öttürülmesini, şehrin en güzel şekilde süslenmesini emretmiş ve yanında askerleri ve devlet erkânı olduğu halde kızını karşılamaya çıkmış. Meryem gemiden inince kral hasretle kızının boynuna sarılmış. Sonra da bir ata bindirip saraya getirmiş.

Annesi sarayda karşılamış Meryem'i. Boynuna sarılıp hasret gidermiş. Esir düştüğü yerde evlenip evlenmediğini sormuş. Meryem: "Anneciğim bir kız

Müslüman ülkesinde esir alınıp da tüccarların elinde ondan ona satılır da bakire kalır mı hiç? Beni alan tüccar şayet Müslüman bir adamla evlenmezsem dövmekle tehdit etti beni" demiş. Annesi bunları duyunca dünyası karamış, hemen babasına koşup durumdan haberdar etmiş onu. Kral bu zor durum karşısında ne yapacağını bilememiş. Bir türlü işin içinden çıkamayınca da devlet erkânını ve komutanlarını çağırtıp onlara sormuş. "Hükümdarım, Müslümanlar tarafından kirletilmişse, yüz Müslümanın boynunun vurulmasıyla temizlenir ancak!" demişler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

878. GECE

Hükümdarım, bunu duyan kral hemen zindana attırdığı esirlerin getirilmesini emretmiş. Ali Nurettin'in de içlerinde bulunduğu esirler huzuruna getirilince de hepsinin boynunun vurulmasını emretmiş. İlk boynu vurulan, kaptan olmuş. Sonra da diğerlerinin birer birer boynu vurulmuş. Geriye sadece Ali Nurettin kalmış.

Tam Ali Nurettin'in gözlerini bağlamışlar, boynunu vuracaklarmış ki yaşlı bir kadın kralın huzuruna girmiş ve "Efendim, şayet tanrı kızınızı size sağ salim geri gönderirse beş Müslümanı manastırın hizmetine vermeyi adamıştınız. İşte kızınız size geri geldi, şimdi adağınızı yerine getirin" demiş.

Kral: "Anacığım, İsa Mesih hakkı için elimde şu Müslümandan başka esir kalmadı. Onu al götür hiz-

met etsin size. Sonra yine elime geçerse dört tane daha gönderirim. Bunların boyunlarını vurmadan gelmiş olsaydın, bunlardan verirdim" demiş.

Yaşlı kadın krala izzetinin devamı, nimetlerinin bekası için dua edip bu yaptıklarından ötürü de teşekkür ettikten sonra Ali Nurettin'i alıp oradan ayrılmış. Ali Nurettin'e bakınca onun boyu bosu yerinde, her şeyi kararında, ayın on dördü gibi bir delikanlı olduğunu görmüş.

Manastıra vardıklarında Ali Nurettin'e: "Evladım çıkar o üzerindeki kıyafetleri! Onlar sultanların hizmetçilerine yaraşır!" demiş ve Ali Nurettin'e giymesi için siyah yün bir cübbe, yine siyah yünden bir peştemal ve geniş bir kemer vermiş. Ali Nurettin cübbeyi ve peştamalı giyinip kemeri beline takmış. Yaşlı kadın "Şimdi manastırın işlerini gör!" diye emretmiş, manastırın işlerini görmeye başlamış.

Aradan tam yedi gün geçmiş. Yaşlı kadın Ali Nurettin'in yanına gelip "Al şu ipek elbiseyi giy, şu dirhemleri de al! Bugün şehre gidip biraz gez dolaş! Sakın ola ki buraya gelme yoksa canından olursun" demiş. Ali Nurettin: "Neden? Ne oldu ki?" diye sorunca, "Bugün kralın kızı Meryem Zünnariyye kutsanmak ve Müslüman ülkesinden kurtuluşu için adanan kurbanları sunmak için manastırımızı ziyaret edecek. Yanında da vezirlerin ve diğer devlet büyüklerinin kızlarının da aralarında bulunduğu dört yüz güzel kız olacak. Seni burada görürlerse anında kılıçlarıyla paramparça ederler" demiş.

Bunun üzerine Ali Nurettin yaşlı kadının verdiği elbiseyi giyip dinarları alarak çarşıya gitmiş. Şehrin bütün çarşısını pazarını gezip kapılarını, giriş ve çıkışlarını öğrenmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

879. GECE

Ali Nurettin çarşı pazarı gezmeyi bitirince manastıra dönmüş. Meryem Zünnariyye'nin içlerinde topal vezirin ve diğer devlet erkânının kızlarının da bulunduğu, her biri birbirinden güzel dört yüz bakire kızın arasında, yıldızların arasındaki ay misali yürüyüp manastıra geldiğini görmüş. Onu görünce kendini tutamayıp "Ey Meryem! Ey Meryem!" diye bağırmış. Onun bu seslenişini duyan kızlar hemen saldırıya geçmişler. Havaya kalkan kılıçları güneş ışığında şimşekler gibi parlamış.

Tam öldüreceklermiş ki Ali Nurettin'e bakıp onu tanıyan Meryem "Bırakın onu! Belli ki mecnun bu delikanlı! Görmüyor musunuz halinden öyle olduğu anlaşılıyor!" demiş.

Ali Nurettin Meryem'in bu sözlerini duyunca hemen başını açmış, gözünün birini yumup elinin birini içe doğru bükmüş, ayağını tekini topal gibi yapmış.

Meryem: "Bakın demedim mi ben size deli bu diye" demiş ve eklemiş: "Getirin onu bana, siz de dağılın etrafından! Ben Arapça biliyorum! Konuşayım bakayım belki deliliğine bir ilaç bulurum!"

Kızlar hemen Ali Nurettin'i Meryem'in önüne getirip kendileri de oradan uzaklaşmışlar.

Meryem: "Benim için mi geldin buraya? Benim için mi kendini tehlikeye atıp deli numarası yaptın? Ey Ali Nurettin vallahi hiç canını düşünmüyorsun! Önceden uyarmıştım ben seni bu olacaklardan, ama dinlemedin, kendi arzularının peşine düştün! Ben sana rüyamda gördüğümü ya da aklıma geleni değil, bizzat gördüğümü haber vermiştim oysa! Çünkü o topal vezirin şehre girdiğini görmüştüm ve benim için geldiğini de çok iyi biliyordum!" demiş.

Ali Nurettin: "Ey hanımefendi, akıllıların düştüğü zilletten Allah'a sığınırım" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Bana gelen zillette benim suçum ne
Hanıma kölesini affetmek yaraşmaz mı?
Kötülük eden suçunu bilir
Ama pişmanlık fayda etmez
Terbiye etmenin gerekliliğini anladım tamam,
Ama affetmenin gerekliliği nerede

Ali Nurettin ve Meryem bu şekilde uzun uzadıya birbirlerini azarlamış, başlarından geçenleri anlatıp şiirler okumuşlar. Gözyaşları yanaklarından yağmurlar misali süzülürken birbirlerine olan aşklarını ve özlemlerini anlatmışlar. O kadar ki artık ikisinde de konuşacak mecal kalmamış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

880. GECE

Hükümdarım, Meryem Ali Nurettin'e "Kaç gündür bu şehirdesin?" diye sormuş. Ali Nurettin "Yedi gündür" diye cevap verince, "Şehirde gezip dolaştın mı? Denizden ve karadan kapılarının nerelerde olduğunu öğrendin mi?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Evet" demiş. Bunun üzerine "O zaman bu gece, gecenin üçte biri geçince manastırın adak sandığının olduğu odaya git, sandıktan dilediğin kadar al. Sonra manastırın denize açılan arka kapısından çık. Denizde, içinde on adam

olan bir gemi göreceksin. Şayet geminin kaptanı sana elini uzatırsa hemen elini tutup gemiye bin. Orada beni bekle. Aman ha bu gece uyuyup kalayım deme! Sonra çok pişman olursun, ama pişmanlık fayda vermez!" demiş.

Sonra Meryem Ali Nurettin'le vedalaşıp yanında kızlar olduğu halde manastıra gelmiş. Kapısını çalmış. Yaşlı kadın ona kapıyı açmış. Meryem manastırdaki ziyaretini tamamlayıp dışarı çıkınca ordu komutanlarının ve hizmetçilerin kendisini beklediğini görmüş. Adamlar Meryem'i boz, benekli bir katıra bindirip üzerine ipek gölgelik germişler. Bazısı katırın yularını tutmuş, diğer bazıları etrafını çevrelemiş. Kızlar da artları sıra yürümüşler. Her biri ellerinde kınlarından çekilmiş kılıçlarıyla Meryem'in yanından ayrılmamış, onu babasının sarayına ulaştırmışlar.

Ali Nurettin'e gelecek olursak: O gün, gün boyunca manastırdaki işleriyle uğraşmış. Gece olup karanlık çökünce adak odasına girip sandıktan yükte hafif pahada ağır olanları almış. Gecenin üçte biri geçinceye kadar bekledikten sonra kalkıp denize açılan arka kapıdan çıkmış. Gerçekten de denizde, manastırın kapısına yakın yerde bir geminin beklediğini görmüş. Geminin yaşlı, zarif ve uzun sakallı bir kaptanı varmış. Kaptan güvertenin ortasında duruyor, adamları da etrafında bekliyorlarmış. Ali Nurettin, Meryem'in dediği gibi yapıp gemiye gitmiş. Kaptan ona elini uzatıp gemiye çekmiş ve tayfalara dönüp "Haydi yelkenler fora! Gün doğmadan ayrılalım buradan!" diye emri vermiş.

Tayfalardan biri: "Efendim, kralımız Müslümanların gelip kızını kaçırmalarından korktuğu için yarın denizleri teftişe çıkacağını bildirmişken nasıl açılırız denize?" demiş. Kaptan: "Yazıklar olsun size! Ne zaman emirlerime karşı gelecek seviyeye ulaştınız!" diye bağırıp kılıcını çektiği gibi bu itiraz eden tayfa-

nın kellesini uçurmuş. Tayfalardan biri: "Efendim, arkadaşımızın günahı neydi ki şimdi boynunu vurdunuz?" diye itiraz edecek olmuş onun da kellesini uçurmuş. Bu şekilde hepsini teker teker öldürmüş. On tayfadan tek bir tane kalmamış. Öldürdüklerini denize attıktan sonra Ali Nurettin'e dönüp ürkütücü bir sesle: "İn halatları çöz!" diye bağırmış. Ali Nurettin adamın kendisinin boynunu da uçuracağından korkup hemen gemiden inip halatları çözmüş ve tekrar binmiş. Kaptan şunu şöyle yap, bunu böyle yap, yıldızlara bak yön bul diye emrediyor, o da korka korka her denileni yapıyormuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

881. GECE

Hükümdarım, yelkenleri indirip dalgalı, azgın denizde yol almaya başlamışlar. Rüzgâr istedikleri yönden esiyor, gemiyi hızla sürüklüyormuş. Ali Nurettin bir yanda kaptanın dediklerini yaparken bir yandan da düşünce denizlerinde boğuluyormuş. Bu şekilde kendisi için neler yazıldığını bilmeden, aklında bin türlü düşünce ve kuşkuyla sabah etmiş.

Bir ara Ali Nurettin kaptana bakınca onun uzun sakalını çekip çıkardığını görmüş. Daha dikkatle bakınca adamın elindeki sakalın takma sakal olduğunu anlamış. Sonra bakışlarını kaldırıp kaptanın yüzüne bakınca onun aslında Meryem olduğunu görmüş. Meğer Meryem kurduğu plan doğrultusunda geminin

kaptanını öldürüp sakallarını kendi yüzüne yapıştırmış imiş. Ali Nurettin onu görünce bir yandan kızın bu cesaretinden ve zekâsından ötürü hayretler içinde kalırken öte yandan da sevinçten aklı başından gitmiş. Yüreği ferahlamış ve gönlü genişlemiş olarak "Merhaba ey güzel hanımefendi, ey benim muradım!" demiş. Mutluluktan öyle bir içi içine sığmaz olmuş ki boğazını temizleyip sesini şöyle bir kontrol ettikten sonra şu dizeleri okumuş:

Hatıranız hep yâdımda, gönlüm sizinle dolu
Yüreğim kederle dolduğunda özlemim daha da artar
Kabul etmiyorum hiçbir kınayıcının kınamasını
Hayır, hayır teselli de beklemiyorum kimseden
Aşk beni hasrete attı, yüreğimde bir kor yaktı

Meryem, Ali Nurettin'in bu şiirini çok beğenmiş ve ona teşekkür etmiş. Sonra da: "Şimdi erkek gibi davranmak vakti, korkaklar gibi davranmak değil!" demiş. Meryem çok cesur bir kızmış. Ayrıca denizi, ne yöne doğru yola alacaklarını da iyi bilirmiş.

Ali Nurettin: "Vallahi hanımefendi, şayet biraz daha uzasaydı bu durum hem korkumdan hem de ayrılık ateşi ve hasretten ötürü ölürdüm" demiş. Meryem onun bu sözlerine gülüp kalkmış ve yiyecek bir şeyler getirmiş. Oturup beraberce yemiş, içmiş, eğlenmişler.

Sonra Meryem ayrılırken yanında getirdiği yükte hafif pahada ağır mücevherleri çıkarıp Ali Nurettin'e göstermiş. Ali Nurettin bunları görünce çok sevinmiş.

Rüzgâr istedikleri yönde esmiş ve sonunda ufukta İskenderiye surları, eski ve yeni bayrakları görünmüş. Limana vardıklarında Ali Nurettin geminin halatlarını limandaki direklere bağladıktan sonra yanına Meryem'in getirdiği mücevherlerden bazılarını almış ve Meryem'e "Sen burada beni bekle. Ben bazı işle-

ri yoluna koyup geleyim" demiş. Meryem: "Tamam, ama çabuk dön. Bazı işlerde yavaş hareket etmek insanı pişmanlığa sürükler" demiş. Ali Nurettin "Gecikmem merak etme" deyip şehre girmiş. Karısı için İskenderiye kadınlarının giydiği dışarı kıyafetlerinden ve peçelerden almak için babasının arkadaşı olan yaşlı tüccarın yanına gitmiş. Ancak acayiplikler babası kaderin kendisi için neler hazırladığından haberi yokmuş.

Biz bu arada Meryem'in babası olan Frenk hükümdarının ne yaptığına bir bakalım: Sabah uyanıp da kızını bulamayınca kızının hizmetçilerine ve cariyelerine nerede olduğunu sormuş. "Efendim, hanımefendi gece manastıra gitmek için çıktı, henüz kendisinden bir haber alamadık" demişler. Tam hükümdarın cariyelerle konuştuğu o anda dışarıdan bazı bağrışmalar işitilmiş. Hükümdar orada neler olduğunu sorduğunda "Efendim, on tayfa öldürülüp denize atılmış. Bu sabah bulduk onları! Ayrıca kraliyet gemisi kaybolmuş. Araştırmalarımız neticesinde manastırın denize açılan arka kapısının açık olduğunu ve kralımızın hizmet etmesi için manastıra verdiği delikanlının kayıp olduğunu öğrendik!" demişler. Kral bunları duyunca: "Şayet kraliyet gemisi kaybolduysa muhakkak Meryem de onun içindedir!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

882. GECE

Hükümdarım, hükümdar hemen o dakika kaptan-ı deryayı çağırtıp "Şayet hemen şimdi gidip kraliyet gemisini bana geri getirmezsen seni daha önce benzeri görülmemiş, feci bir ölümle öldürürüm!" diye bağırmış. Kaptan korkudan tir tir titreyerek huzurdan ayrılmış. Manastırdaki yaşlı kadına gidip "Manastırda çalışan o delikanlıdan hangi şehirden olduğuna dair bir şey duydun mu?" diye sormuş.

Yaşlı kadın: "Evet, bir keresinde İskenderiye'den olduğunu söylemişti!" demiş. Kaptan hemen o dakika limana dönüp tayfalarına yelkenleri indirmelerini, demir almalarını emretmiş. Hemen yola koyulmuş, gece gündüz demeden yol almış ve nihayet, tam Ali Nurettin'in gemiden ayrıldığı vakit İskenderiye limanına ulaşmışlar. Bütün bu Frenklerin başında Ali Nurettin'in cariyeyi sattığı topal vezir varmış.

Gemilerini cariyenin olduğu gemiye çok yaklaştırmamış, suya indirdikleri küçük kayıklarla gemiye gitmişler. Gemiye saldırdıkları zaman orada prenses Meryem'den başkasını bulamamışlar. Gemiyi ve Meryem'i hiç kılıç çekmeden, savaşmadan alıp ülkelerine doğru yola koyulmuşlar. Rüzgâr istedikleri yönden esmiş, korsanlarla karşılaşmamış, böylece tez zamanda ülkelerine varmışlar. Prenses Meryem'i babasının huzuruna çıkarmışlar.

Kral kızını karşısında görünce "Yazıklar olsun sana! Atalarının dinini bırakıp putlara rağmen kılıçlarla ikame edilen, seyyahların dini İslama mı girdin?" diye bağırmış. Meryem: "Benim bir suçum yok. Gece Meryem anamızı ziyaret edip kutsanmak için kiliseye gitmiştim. Bir ara nasıl oldu anlamadım Müslüman haydutlardan biri bana saldırdı. Ağzımı kapatıp eli-

mi kolumu bağladı ve gemiye doğru sürükledi. Sonra kendi ülkelerine doğru yola çıktık. Ben yolda yalandan onun dinine girmiş gibi yaptım ki bağlarımı çözsün. Oraya vardığımızda, nasıl bulabildiklerine hâlâ inanamıyorum, adamlarınız beni buldular. Dinim hakkı için yemin ederim beni bulduklarına o kadar sevindim ki yüreğim ferahladı, Müslümanların esiri olmaktan kurtulduğum için içim içime sığmadı" demiş.

Ancak babası "Yalan söylüyorsun ahlaksız! İncil'deki haram helal hükümlerin hakkı için seni en kötü şekilde öldürmeliyim! İlk sefer yaptıkların yetmiyormuş gibi bir de bize böyle yalanlarla dönüyorsun!" diye bağırmış ve muhafızlara dönüp Meryem'i sarayın kapısında asmalarını emretmiş.

O esnada topal vezir içeri girmiş. Bu vezirin uzun zamandan beri Meryem'de gözü varmış. Hükümdara "Hükümdarım, öldürmeyin onu, benimle evlendirin. Ben onun başında bekçilik yaparım. Onun için sert kayalardan, hiçbir haydudun tırmanıp içeri giremeyeceği yükseklikte bir saray inşa ettirir, sonra evlenirim. Saray bittiğinde otuz Müslümanı kızınız ve kendim için sarayın kapısında kurban ederim" demiş. Hükümdar bu teklifi kabul etmiş. Rahipler, papazlar ve asilzadeler de bu evliliği onaylamışlar.

Meryem topal vezirle evlendirilmiş. Hükümdar kızı için yapılacak olan sarayın inşasına başlanması için izin verince hemen işe koyulmuşlar.

Onlar bu durumdayken Ali Nurettin'e bakacak olursak: Yaşlı tüccarın yanına, İskenderiye kadınlarının dışarıda giydikleri örtü ve peçeden almak için gidip işini hallettikten sonra limana dönünce geminin yerinde yeller estiğini görmüş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

883. GECE

Hükümdarım Ali Nurettin gemiyi yerinde göremeyince yüreği kederle dolmuş. Gözyaşları birbiri ardına yanaklarından süzülürken şu dizeleri okumuş:

Bahtım kapımı çaldı
Beni büyüleyip derin bir uykuya daldırdı
Ortaya çıkan hayal beni uyandırdığında
Hava bozulmuş, ziyaret edilen uzaklaşmıştı

Nurettin ne yapacağını bilemez bir halde limanda bir o yana bir bu yana koştururken bir grubun toplanmış konuşuyor olduklarını görmüş. Yanlarına gidince, "Ey Müslümanlar İskenderiye'de artık güvenlik falan kalmadı! Frenkler limanlarımıza girip gemilerimizi alıyor, sağ salim ülkelerine geri dönüyorlar! Artlarından tek bir asker dahi gönderilmiyor!" diye bağrıştıklarını işitmiş. "Ne oldu? Nedir bu telaşınız?" diye sorduğunda "Evladım, Frenk gemilerinden biri limana saldırdı! Oradaki demir almış gemilerden birini içindekilerle birlikte alıp götürdü de kimsenin kılı kıpırdamadı!" demişler.

Ali Nurettin onların bu sözlerini duyunca bayılıp yığılıvermiş olduğu yere. Kedine geldiği zaman başına toplanmış olan halk ne olduğunu, neden bayıldığını sormuşlar. Ali Nurettin her şeyi baştan sona anlatınca da sövüp saymaya, kızıp azarlamaya başlamışlar. Ne diye kızcağızı örtüsüz olarak indirmedin ki gemiden, diye bağırıyor, acı acı sözlerle zavallı Ali Nurettin'i yaralıyorlarmış. Bazısı bırakın zavallıyı zaten olan olmuş ona, dese de diğer bazıları azarlamaya ve incitici sözler söylemeye devam ediyormuş. Ali Nurettin kendisine fırlatılan bu acı oklara daha fazla dayanamayıp bayılmış.

Tam o esnada yaşlı tüccar limana gelmiş. Kalabalığın bir şeyin başına toplandıklarını görünce ne olduğunu öğrenmek için yanlarına gitmiş. Ali Nurettin'i insanların ayaklarının dibine uzanmış yatıyor görünce hemen kafasını kucağına almış ve onu uyandırmış. Ali Nurettin kendine gelince ona "Evladım, nedir bu halin? Ne oldu sana?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Babacığım hani uğruna babasının memleketine gittiğim, beraber türlü çeşitli sıkıntılar çektiğimiz cariye vardı ya, limana varınca onu gemide bırakmış, giyinip gemiden çıkabilmesi için örtü ve peçe almak için senin yanına gelmiştim ya, işte o zaman Frenkler gelmiş, gemiyi cariyeyle birlikte alıp gitmişler!" demiş.

Yaşlı adam bunları duyunca yüzü kararmış, Ali Nurettin için çok üzülmüş "Ah evladım, örtüsüz olarak çıkarsaydın ya kızcağızı limana!" demiş ve eklemiş "Ama neyse şimdi konuşmanın bir faydası yok. Haydi, kalk şehre dönelim. Belki Allah sana ondan daha güzelini, gönlünü teselli edecek başka bir tanesini verir. Şükürler olsun ki en azından bu işten zararlı çıkmadın, bilakis kârlı çıktın. Evladım, iyi bil ki ayrılıklar ve kavuşmalar her şeyin malikinin elindedir."

Ancak Ali Nurettin ikna olmamış bu sözlerle ve "Vallahi amcacığım onu asla unutmayacağım! Uğruna ölecek olsam bile onu tekrar bulup almaktan asla geri durmayacağım!" demiş.

Yaşlı tüccar "Peki evladım, ne yapmayı planlıyorsun?" diye sorunca da, "Tekrar Rum diyarına dönüp Frenklerin şehrine gireceğim. Kendimi tehlikeye atmaktan geri durmayacağım. Ya onunla ya da hiç" demiş. Yaşlı tüccar "Evladım, bilirsin bir söz vardır 'tekerlek her zaman aynı izden gitmez,' şimdi sen de geçen sefer ellerinden sağ salim kurtulabildin diye bu sefer de öyle olacak diye bir şey yok. Özellikle de artık seni iyi tanıyorlarken" demiş. Ali Nurettin'in cevabı:

"Amcacığım, bırak gideyim. Hiç değilse onun aşkı için ölüp çarçabuk göçeyim" olmuş.

Tesadüf bu ya o sırada limanda bütün her şeyini hazırlamış, demir almak üzere olan bir gemi varmış. Ali Nurettin hemen bu gemiye binmiş ve yola çıkmış. Birkaç gün rüzgâr istedikleri yönden esmiş ve hızla yol almışlar.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

884. GECE

Hükümdarım, onlar bu şekilde yol alırken bir Frenk gemisi de dalgalı denizde dolaşıyormuş. Gördükleri her gemiye, Müslüman haydutlar kralın kızını kaçırmaya gelmişlerdir korkusuyla saldırıyor, içindekileri esir alıp Frenk hükümdarına götürüyorlarmış. Hükümdar da kızı için adadığı adağını yerine getirmek için hepsinin boynunu vurduruyormuş.

İşte bu Frenk gemisindekiler Ali Nurettin'in de içinde bulunduğu gemiye saldırmış, içindekileri esir alıp hükümdarlarına götürmüşler. Hükümdar hepsinin öldürülmesini emretmiş. Geriye sadece Ali Nurettin kalmış. Cellat ona, böyle genç ve güzel oluşundan ötürü acımış, onun için sona bırakmış.

Hükümdar Ali Nurettin'i görünce tanımış: "Sen bundan önceki sefer de huzurumuza getirilen Ali Nurettin değil misin?" demiş. Ali Nurettin "Hayır efendim, benim adım Ali Nurettin değil İbrahim" demiş. Ancak hükümdar: "Yalan söylüyorsun, sen osun. Ki-

liseye hizmet etmesi için yaşlı kadına hibe ettiğim Ali Nurettin'sin" demiş. Ali Nurettin yine "Hayır efendim, benim adım İbrahim'dir" dese de hükümdar "Şimdi yaşlı kadını çağırtır sorarım o musun değil misin diye" demiş. Onlar bu şekilde konuşurlarken hükümdarın kızıyla evlenen topal vezir huzura girip yerleri öpmüş ve "Hükümdarım, sarayın inşası tamamlandı. Biliyorsunuz saray bitirildiğinde kapısında otuz Müslümanı kurban etmeyi adamıştım İsa Mesih'e. Şimdi buraya, kurban etmek için sizden otuz Müslüman almaya geldim. Borcum olsun, elime esir geçince hemen otuz tanesini size veririm" demiş.

Hükümdar Ali Nurettin'i işaret ederek "Bunu al! Geri kalanını da elime yeni esirler geçince gönderirim" demiş. Topal vezir Ali Nurettin'i alıp kurban etmek için sarayın kapısına getirmiş. Ancak boyacılar "Efendim, iki günlük bir boya işimiz daha kaldı. Biraz daha beklesiniz de biz işimizi bitirdikten sonra kurban etseniz. Hem belki o zamana yeni esirler gelir, otuzunu bir günde kurban eder, adağınızı bir günde yerine getirmiş olursunuz" demişler. Onların bu önerisini kabul eden topal vezir hizmetçilerine Ali Nurettin'i hapsetmelerini emretmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

885. GECE

Hükümdarım, topal vezir Ali Nurettin'in hapsedilmesini emredince ellerini ayaklarını bağlayıp ahıra götürüp atmış, aç susuz bırakmışlar. Zavallı Ali Nurettin

artık iyice ölüme yaklaştığını anlamış, hayattan ümidini kesmiş.

Kaderin işine bak, Ali Nurettin'i attıkları ahırda hükümdarın iki atı varmış. Kardeş olan bu atlardan birinin adı Sabık, diğerininki ise Lahık imiş. Biri kar gibi beyaz, diğer gece gibi siyahmış. Bütün hükümdarlar kim o atlardan birini çalıp bana getirirse ona istemediği kadar kırmızı altın, inci, mücevher veririm dermiş. Ama şimdiye kadar hiç kimse o atları çalamamış. Bir gün bu atlardan birini hastalık tutmuş; gözlerinin akı sararmış. Hükümdar ülkedeki bütün baytarları getirtmiş ama hiçbiri atı iyileştirememişler.

Bir gün hükümdarın kızıyla evlenen topal vezir hükümdarın huzuruna girip de onu atından dolayı kederli görünce kederini dağıtmak için "Hükümdarım, siz o atı bana verin. Ben tedavi edip size getiririm" demiş. Hükümdar bu teklifini kabul edince atı alıp Ali Nurettin'in olduğu ahıra getirmiş. Ancak at kardeşinden ayrıldığı için sürekli kişniyor, insanları rahatsız ediyormuş. Atın kardeşinden ayrıldığı için böyle bağırıp durduğunu anlayan topal vezir gidip hükümdarı durumdan haberdar etmiş. Hükümdar: "Bir hayvan bile ayrılığa sabredemiyorsa akıl sahipleri nasıl sabretsin" demiş ve kölelerine diğer atı da kardeşinin yanına götürmelerini emretmiş ve "Vezire deyin ki hükümdar kızı Meryem'in hatırı için atlarını sana emanet etmeyi kabul etti" demiş.

Ali Nurettin ahırda, elleri ayakları bağlı, yarı uykulu otururken gözü bu atlara takılmış ve birinin gözlerinin bağlı olduğunu görmüş. Ali Nurettin'in atlara ve tedavilerine yönelik biraz bilgisi varmış. Kendi kendine: "İşte bu benim için bir fırsat. Vezire atların tedavisinden anladığıma dair yalan söyler, izin verdiklerinde de atın gözünü telef ederim. Böyle olunca beni hemen öldürürler ben de bu sıkıntılı hayattan kurtulur, rahat ederim" diye düşünmüş.

Sonra topal vezir atları kontrol etmeye gelinceye kadar beklemiş. Gelince de "Efendim, şayet bu atı iyileştirirsem bana ne verirsiniz? Benim için nasıl bir iyilik yaparsınız?" demiş. Vezir: "Seni kurbanlıktan azat eder, ne istersen yaparım!" demiş. Bunun üzerine Ali Nurettin. "Efendim, o halde ellerimi çözün" demiş. Vezir hemen Ali Nurettin'in çözülmesini emretmiş. Ali Nurettin kalkıp bir cam parçası almış, ezip un ufak etmiş. İçine bir miktar soğan suyu ve alçı katıp hepsini karıştırmış ve atın gözlerine bağlamış. Kendi kendine: "Şimdi atın gözleri kör olacak ve beni öldürecekler. Bu sıkıntı dolu hayattan kurtulup rahata ereceğim" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

886. GECE

Ali Nurettin o gece, bütün vesveseler ve düşüncelerden arınmış bir kalple huzur içinde uyumuş. İçinden hep "Allah'ım hikmetinden sual olunmaz" deyip duruyormuş. Sabah olmuş, gün doğmuş, topal vezir gelip atın gözlerindeki bağı çözmüş. Bir de bakmış gözleri –Allah'ın izni ve takdiriyle– eskisinden daha da sağlıklı. Bunun üzerine Ali Nurettin'e "Vallahi ömrüm boyunca senden daha bilgili baytar görmedim! Yaptığın işi çok sevdim! Ülkemizdeki baytarların hiçbiri bu atı tedavi edememişlerdi!" demiş.

Sonra Ali Nurettin'in bağları çözüp üstüne güzel bir elbise giydirmiş. Onu atların seyisi yapıp maaş

bağlamış. Ahırın üst katındaki yeri de Ali Nurettin için kalacak yer olarak ayarlamış. Prenses Meryem için yaptırılan yeni sarayın ve vezirin kendi evinin bu ahıra bakan pencereleri varmış. Ali Nurettin günlerce burada kalmış. Yiyor, içiyor, keyfine bakıyormuş. Atlar o olmayınca huysuzlanıyor, kişneyip tepinerek bağlarını koparıyormuş. Ne yaparlarsa fayda etmiyormuş. Bu nedenle topal vezir Ali Nurettin'in varlığından ötürü çok seviniyor, bu işi başkasının yapamayacağını biliyormuş.

Bu vezirin çok güzel, bekâr bir kızı varmış. Bir gün evin ahıra bakan penceresinden bakarken Ali Nurettin'in hasretle yanan yüreğini teselli etmek için şu dizeleri okuduğunu işitmiş:

Ey azarlayan! Lezzetleri büyüten nimetler zatındadır
Kader belalarıyla sarmalarsa seni
Tadının ne kadar acı olduğunu görürsün
Ah! Aşktan ve onun hallerinden,
Yüreğimi yaktı kavurdu
Ancak bir gün kurtulacağım
İhanetlerinden ve zulmünden
Hali tavrı değişeni kınama!
Aşkı zirvede olan
"Ah! Aşktan ve onun hallerinden.
Yüreğimi yaktı kavurdu" der
Senden önce kullar arasında
Yüreği bomboş sabahlayanlar gibiydim
Ona çağrılıncaya kadar aşkın tadı nasıldır,
Uykusuzluk nedir bilmezdim
Ah aşktan ve onun hallerinden,
Yüreğimi yaktı kavurdu
Aşkın ne olduğunu tadının nasıl olduğunu ancak tadanlar bilir
Aşktan yüreği daralanlar, yaralarının acısını çekenler bilir

Ah aşktan ve onun hallerinden,
Yüreğimi yaktı kavurdu
Nice gözler uykusuz baktılar zifiri karanlıklara
Göz kapakları tatlı uykuya izin vermedi
Gözyaşları yanaklarından nehirler misali aktı durdu
Ah aşktan ve onun hallerinden,
Yüreğimi yaktı kavurdu
İnsanların nicesi aşktan dolayı kederde
Geceleri uykudan uzak,
Üzüntü ve tasa elbiselerini giymiş,
Uykudan mahrum edilmiş
Ah aşktan ve onun hallerinden,
Yüreğimi yaktı kavurdu
Zavallı benim gibi aşk acısı çekenler,
Geceleri uykusuz geçirenler
Kuru denizlerde yüzenler
Elbette onun katılığından şikâyet ederler
Ah aşktan ve onun hallerinden
Yüreğimi yaktı kavurdu
Ya Rabbi! Belalara duçar olanı sen kolla
Kefili sen ol ey kefil olanların en güzeli
Sebat ver ona ve affet günahlarını
Ah aşktan ve onun hallerinden
Yüreğimi yaktı kavurdu

Ali Nurettin şiirini bitirip de susunca vezirin kızı kendi kendine "İsa Mesih adına ne güzel bir delikanlı böyle! Ama sevip de ayrı düşmüş, her halinden belli" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

887. GECE

Hükümdarım, Meryem bu bahsettiğimiz günün bir gün öncesinde topal vezirin yaptırdığı saraya getirilmiş. Yüreği daralıyor, içi sıkılıyormuş. Vezirin kızının onun bu hallerinden haberi varmış. O nedenle gidip gördüğü bu delikanlıdan ve delikanlının okuduğu şiirden bahsederek gönlünü eğlendirmek istemiş ve kalkıp Meryem'in yanına gitmiş. Meryem'i göğsü daralmış, kederden gözyaşlarına boğulmuş, gözyaşları yanaklarından birbiri ardına dökülürken bulmuş. Meryem bir yandan ağlıyor bir yandan da şu şiiri okuyormuş:

Ömrüm geçti gitti ama aşkım gitmedi
Göğsüm hasretten sıkıştı
Yüreğim ayrılık ateşiyle eridi
Tek ümidim vuslat günlerinin bize geri dönmesinde

Vezirin kızı Meryem'in bu şiirini duyunca "Ne oldu prensesim, neden yüreğiniz sıkışık? Neden aklınız böyle karışık?" demiş. Meryem kızın bu sözlerin duyunca kaybettiği o büyük lezzetleri hatırlamış ve şu dizeleri okumuş:

Dostumun ayrılığına sabredip
Gözlerimden incilerimi akıtacağım
Umulur ki her zorluğun altında
Bir kolaylık yaratan bana da bir çıkış yolu verir

Vezirin kızı: "Üzülmeyin prensesim. Kalkın, bizim avluya bakan bir penceremiz var, oraya gidelim. Orada yakışıklı, tatlı dilli, muhtemelen sevdiğinden ayrı düşmüş bir delikanlı göstereceğim size" demiş.

Meryem: "Nereden anladın sevdiğinden ayrı düştüğünü?" diye sorunca "Gece gündüz durmadan okuduğu şiirleriden anladım prensesim" demiş. Meryem bunu duyunca kendi kendine: "Vezirin kızının tarif ettiği bu özellikler doğruysa, anlattığı kişi zavallı Ali Nurettin olmalı. Acaba gerçekten de o mu?" diye düşünmüş.

Sonra hemen kalkıp vezirin kızıyla beraber pencerenin önüne gitmiş. Ali Nurettin'i görünce hemen tanımış onu. Kendi kendine: "Vah zavallı, benim yüzümden ne çok sıkıntı çekti. Acaba bu kadar eziyetten sonra kavuşturur mu Allah bizi birbirimize?" diye düşünmüş. Sonra Ali Nurettin'le geçirdikleri günleri düşünüp derin derin iç çekerek şiir okumaya başlamış.

Vezirin kızı Meryem'in renginin attığını görünce "Aman prensesim, ne oldu sarardınız birden?" diye sormuş heyecanla. Meryem: "Şu zavallı delikanlıya acıdım" diye yanıtlamış onu. Vezirin kızı: "Prensesim, sizi buraya içiniz açılsın, kederiniz dağılsın diye getirmiştim, ama daha da kötü oldunuz delikanlıyı görünce. Haydi, geri dönelim saraya" demiş ve pencerenin önünden ayrılıp saraya dönmüşler. Meryem vezirin kızından ayrılıp kendi yerine dönmüş. Bir kurtuluş yolu düşünme başlamış. Sonra kâğıt kalem alıp şunları yazmış:

> "Gecenin üçte biri geçince iki atı alıp yolculuk için hazırladıktan sonra şehrin dışına çıkar ve orada beni bekle. Çıkıp gidelim bu şehirden. Sakın uyuyup kalayım deme, pişman olur, uyuyanlara ibret olursun."

Sonra kâğıdı katlayıp kendi bölmesinin Ali Nurettin'in bulunduğu avluya bakan penceresine giderek aşağı atmış. Kâğıt tam da Ali Nurettin'in kafasına düşmüş. Hemen kalkıp kâğıdı almış ve açıp içinde-

kileri okumuş. Yazının Meryem'e ait olduğunu görür görmez anlamış. Öpüp başına koymuş. Beraber yaşadıkları o güzel günleri hatırlayıp ağlayarak şu dizeleri okumuş:

Gecenin koynunda bir mektup ulaştı sizden bana
Yüreğimi heyecanlandırdı, aşka düşürdü beni
Beraber geçirdiğimiz günlerimizi hatırlattı
Beni sizin ayrılığınızla imtihan eden rabbimi
Tenzih ederim her türlü noksanlıktan

Sonra kalkmış gece yarısı oluncaya kadar atlarla ilgilenmiş. Tayin edilen vakit gelinceye kadar sabırla beklemiş. Vakit gelince kalkıp atları en güzelinden iki eyerle eyerlemiş. Sessizce ahırdan çıkarıp şehrin kapısına doğru gitmiş. Şehrin kapısına varınca oturup Meryem'i beklemeye başlamış.

Ali Nurettin Meryem'i bekleye dursun biz Meryem'in neler yaptığına bir bakalım: Meryem sarayda kendisi için yaptırılan özel bölmenin oturma odasına gidince veziri orada kuş tüyünden yastıklara yaslanmış oturuyor bulmuş. Vezir Meryem'le konuşmaya çekiniyormuş. Meryem içinden "Allah'ım planımı uygulamamda bana yardım et" diye dua ettikten sonra yüzünde sevgi belirtileriyle vezirin yanına gidip oturmuş. "Efendim benden neden yüz çeviriyor acaba? Bir kusurumu mu gördü? Ne demişler 'Oturan ayakta olana selam verir.' Ama ey efendim siz bana gelmezseniz, ben size gelirim" demiş.

Vezir: "Ey tüm yeryüzünün melikesi kıymetli hanımefendi, ben sizin kölelerinizden bir köle, hizmetçilerinizden bir hizmetçiyim. Sizin kıymetli sohbetinizi rica etmeye hayâ ettiğimden konuşamadım sizinle ey inci tanesi" demiş.

Bunun üzerine Meryem: "Neyse bırakalım bu sözleri, yiyecek içecek bir şeyiniz yok mu?" demiş.

Vezir hemen cariyelere ve hizmetçilere seslenip sofra kurmalarını emretmiş. Cariyeler hemen içinde türlü çeşit yemeklerin olduğu gösterişli bir sofra kurmuşlar. Meryem uzanıp bir lokma kendi almış yemeklerden, bir lokma vezire vermiş. İyice doyuncaya kadar onu kendi elleriyle beslemiş. Yemek bitince kenara çekilip ellerini yıkamışlar. Hizmetçiler hemen yemek sofrasını kaldırıp işret sofrasını kurmuşlar. Meryem bir kadeh doldurup kendi içmiş. Sonra bir kadeh daha doldurup vezire içirmiş. Vezirin mutluluktan aklı başından gitmiş. Meryem bu şekilde bir müddet vezire içirdikten sonra artık aklının başında olmadığını, doğruyu yanlıştan ayıramayacak seviyeye geldiğini görünce cebinden biraz Fas afyonu çıkarmış. Bu afyonun azıcığını bir file koklatacak olsan senelerce uyurmuş. Fark ettirmeden afyonu kadehin içine atıp üzerine şarap doldurduktan sonra vezire sunmuş. Vezir mutluluktan aklı başından uçarak kadehi alıp kafasına dikmiş ve şarap boğazından geçer geçmez yere kapaklanmış.

Meryem hemen kalkıp iki büyük bohça almış. İçlerini yükte hafif pahada ağır kıymetli mücevherler, yolda gerekli olacak yiyecek içecekler, Ali Nurettin'e lazım olacak savaş aletleri ve gösterişli kıyafetlerle doldurmuş. Sonra kılıcını kuşanıp bohçalarını sırtlanıp yola koyulmuş. Çok yiğit, gözü kara, korkusuz bir kızmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

888. GECE

Hükümdarım biz tekrar Ali Nurettin'e dönecek olursak: Şehrin kapısında, elinde iki atın yuları olduğu halde Meryem'i beklerken Allah'ın takdiri bu ya bir uyku bastırmış ve oracıkta uyuyuvermiş.

O dönemin hükümdarları bu iki at için çok fazla para teklif ediyorlarmış. O günlerde de bu adada yaşayan ve at hırsızı diye bilinen zenci bir köle varmış. Hükümdarlardan biri işte bu köleye kendisine atlardan birini yahut ikisini de getirmesi karşılığında bir ada vermeyi teklif etmiş. Onun için köle vakitten beri etrafta dolanıp duruyor, ama bir türlü fırsat bulamıyormuş. Sonra bir gün atların vezirin ahırına götürüldüğünü duyunca oradan çalmak daha kolay olacağı için sevinmiş ve "İsa Mesih adına, o atları bir an önce çalmalıyım!" diyerek o gece vezirin ahırına gitmek için yola koyulmuş.

Tesadüf bu ya yolu Ali Nurettin'in elinde atların yularıyla uyuduğu yerden geçiyormuş. Atları görür görmez hemen tanımış ve yularları atların kafasından çıkarmış. Sonra atlardan birine binip diğerini de önüne katıp oradan uzaklaşmak istemiş. Tam o esnada Meryem gelmiş ve karanlıkta tam göremediği zenci köleyi Ali Nurettin sanmış. Hemen hiç vakit kaybetmeden bohçaları atlara yerleştirip kendisi de boş olan ata binmiş ve kölenin peşinden gitmeye başlamış.

Köle hiç sesini çıkarmamış onun bu hareketlerine. Şehirden çıktıklarında Meryem, Ali Nurettin sandığı kölenin hiç konuşmadığını görünce: "Efendim, neden böyle sessizsiniz?" diye sormuş. Köle sinirle dönüp: "Ne diyorsun sen be?" demiş. Meryem kölenin kaba lehçesini duyunca onun başka biri olduğu-

nu anlayıp başını kaldırıp dikkatlice bakmış. Karşısında her bir burun deliği bir ibrik kadar olan zenci bir köle görünce başından aşağı kaynar sular dökülmüş, "Sen de kimsin? İnsanlar arasında hangi isimle çağrılırsın?" demiş.

Köle: "Benim adım insanlar uyurken at çalan Mesut'tur!" demiş. Meryem onun bu sözlerine karşılık hiçbir şey demeden hemen mızrağını çıkarıp kölenin boynuna saplamış. Köle o dakika kanlar içinde yere kapaklanmış. Allah ecelini tez göndermiş ve varılacak en kötü yere varışını çabuklaştırmış.

Meryem boş kalan atı da alıp gerisin geri dönmüş, Ali Nurettin'e bakınmaya başlamış. Onu buluşmak için sözleştikleri yerde, elinde boşta kalmış yularlarla ve her şeyden bihaber uyurken bulmuş. Atından inip yanına gitmiş, eliyle dürterek uyandırmış. Ali Nurettin uyanıp da Meryem'i karşısında görünce "Çok şükür sağ salim gelmişsin" demiş. Meryem: "Kalk, sessizce bin şu ata" demiş. Ali Nurettin kalkıp ata binmiş. Yola koyulup şehirden çıkmışlar. Az sonra Meryem Ali Nurettin'e dönüp "Ben sana sakın uyuma, uyuyanlar iflah olmazlar demedim mi?" demiş. Ali Nurettin: "Vallahi hanımefendiciğim, ayrılığınızdan ötürü gönlüm buz gibi olduğundan uyuyup kalmışım. Ne oldu ben uyurken bir şey mi oldu?" demiş. Meryem bütün hikâyeyi baştan sona anlatınca Ali Nurettin: "Seni koruyan Allah'a şükürler olsun" demiş.

Konuşa konuşa giderlerken Meryem'in öldürdüğü kölenin kanlar içinde yattığı yere gelmişler. Meryem: "Atından in de elbiselerini ve kılıcını al şunun" demiş. Ancak Ali Nurettin: "Vallahi hanımcığım, ne atımdan inebilirim, ne de ona yaklaşabilirim" demiş Meryem'in cesaretine şaşarak.

Sonra tekrar yola koyulmuş, gecenin kalanını hiç durmadan yol alarak geçirmişler. Sabah olmuş, gün doğmuş. Güneş dağları, ovaları aydınlatmış. İçinde

ceylanların seke seke dolaştığı, yerlerin yeşil çimenlerle kaplandığı, ağaçların meyveye durduğu, kuşların şakıdığı, birbirinden farklı özelliklere sahip derelerin çağladığı bir çayıra varmışlar. Çayır tıpkı şairin dediği gibiymiş:

Kuşlar şakıyıp şarkılar söylediğinde ağaçlarda
Âşık özlemle kavrulup yanar
Bahçe sanki cennet bahçelerinden Firdevs bahçesi
Gölgeleri, meyveleri ve akan sularıyla

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

889. GECE

Hükümdarım, Meryem ve Ali Nurettin atlarını çayırda otlamaya salmış, kendileri de ağaçların meyvelerinden yiyip derelerin sularından içip dinlenmişler. Oturup birbirlerine ayrıyken yaşadıklarını anlatmış, ayrılığın acısından ve özlem ateşinin çektirdiklerinden dert yanmışlar.

Onlar bu şekilde muhabbet ederken birden bir toz bulutu havalanıp göğe doğru yükselmiş. Toz bulutunun ardından at kişnemeleri ve kılıçların birbirine çarpan sesleri işitilmiş. Bunlar Meryem'in babası ve cengâverleriymiş. Meğer kızını vezirle evlendiren hükümdar ertesi gün hükümdarlarda âdet olduğu üzere, yanına kıymetli kumaşlar, ipekler ve hizmetçilerle hadımların başlarına serpeceği altın ve gümüşler

alarak kızını ziyarete gitmiş. Yanında köleleri olduğu halde yeni saraya girince veziri yatakta uzanmış, her şeyden bihaber yatar halde bulmuş. Sağa sola bakındığı, sarayın her yerini arattığı halde kızını bulamayınca içine bir kuşku düşmüş. Hemen hizmetçilere bir miktar sıcak su, sirke ve tütsü getirmelerini emretmiş. Hizmetçiler denileni yapıp emredilen şeyleri getirince bunları birbirine karıştırıp vezire koklatmış. Vezir burnuna dolan tütsüyle hapşırınca genzindeki bir dilim peynir büyüklüğündeki afyon parçası fırlayıp çıkmış.

Hükümdar vezire ikinci kere tütsüyü koklatıp kendine gelmesini sağladıktan sonra kızını sormuş. Vezir: "Vallahi hükümdarım, en son hatırladığım bana şarap sunduğu. Sonrasında ne olduğunu hiç hatırlamıyorum. Şimdi nerede bilmiyorum" demiş. Hükümdar vezirin bu sözleri duyunca başından aşağı kaynar sular dökülmüş. Öfkeden küplere binip kılıcını çıkardığı gibi vezirin kafasını uçurmuş. Sonra muhafızlarını gönderip saraydaki bütün köleleri ve seyisleri huzuruna çağırtmış. Seyislerden atlarını kendisine getirmelerini istediklerinde seyisler: "Hükümdarımız, atlar bu gece baş seyisimizle birlikte ortadan kayboldular. Sabah uyanınca kapıları açık, atların ve seyisin yerlerini de boş bulduk" demişler.

Hükümdar: "Dinim hakkı için kesin atları o geçen sefer kiliseye hizmet etmesi için verdiğimiz esir Müslüman almıştır. Tanımıştım onu o zaman iyi tanımıştım da bu vezir yüzünden kurtuldu elimden! Ama yeter artık sınırı aştı bu yaptıkları" demiş.

Sonra her biri birbirinden cengâver ve her biri savaş meydanında bin süvariye bedel olan üç oğlunu çağırtmış. Oğullarına, komutanlarına ve devlet büyüklerine at binip kılıç kuşanmalarını ve kaçakların peşlerine düşmelerini emretmiş. Hükümdar da içlerinde olduğu halde izlerini takip etmiş, vadiye kadar gelmişler.

Meryem hemen yerinden kalkıp atına binmiş ve Ali Nurettin'e: "Savaş meydanlarında nasılsın? Yüreğin kavi mi?" diye sormuş. Ali Nurettin: "Savaş meydanlarındaki sebatım hurmayı taşıyan dalın sebatı gibidir" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Ey Meryem azarlamalarınla acı çektirme bana
Öldürülmemi ya da işkence görmemi isteme
Nasıl savaşırım ben
Karganın ötmesinden bile ödüm patlıyorken

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

890. GECE

Hükümdarım, Meryem Ali Nurettin'in bu sözlerini duyunca gülüp "Efendim Ali Nurettin, sen yerinden ayrılma. Ben tek başıma onlara yeterim. İsterse toz tanecikleri kadar çok olsunlar" demiş ve atının yularını serbest bırakmış. Mızrağının ucunu dikip rüzgâr gibi yahut dar bir borudan fışkıran su gibi fırlayan atının üstünde meydana dalmış.

Meryem süvarilik konusunda zamanının en iyisiymiş. Çünkü babası onu sürekli bu konuda eğitir, at bindirip gece karanlığında savaş meydanlarına çıkartırmış. Meryem Ali Nurettin'e de "Atına bin, arkamdan ayrılma. Şayet yenildiğimi görürsen hemen kaç, canını kurtar. Altındaki atın hızına kimse yetişemez" demiş.

Hükümdar kızını görünce hemen tanımış ve en büyük oğluna dönüp "Ey Partot! O senin kız kardeşin! Buna eminim! Bize karşı geldi, bizden kaçmak için bizimle savaşmak istedi! O halde sen de İsa Mesih adına saldır ona! Şayet yenersen eski dinine davet et onu. Kabul ederse esir alıp yanımıza getir! Etmezse en kötü şekilde, daha önce benzeri görülmemiş bir ölümle öldür onu! Yanındaki o pis melunu da aynı şekilde en çirkin ölümle öldür!" demiş.

Partot "Başüstüne!" deyip hemen kardeşi Meryem'e doğru atılmış ve hamle yapmış. Meryem onun hamlesini püskürtüp kendisi bir hamle yapmış. Partot: "Ey Meryem, babalarının dinini bırakıp seyyahların dininde yani İslam'da bu kadar oyalandığın yetmez mi? İsa'ya yemin olsun şayet tekrar babalarının dinine dönmez, doğru yolu bulmazsan seni daha önce benzeri görülmemiş derece de berbat bir ölümle öldüreceğim!" demiş. Meryem onun bu sözlerine gülüp "Heyhat! Kaçan geri döner mi? Ölen yeniden dirilir mi? Asıl ben sana en şiddetli pişmanlığı tattıracağım! Vallahi ben Allah'ın kulu ve resulü olan Hz. Muhammed'in dininden dönmem asla! Doğru yol odur! Ölüm şerbetinden tadacak olsam da doğru yolu terk etmem asla!" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

891. GECE

Hükümdarım, Partot'a çok ağır gelmiş Meryem'in bu sözleri. Öfkeden yüzü kararmış ve ikisi arasında çetin bir savaş başlamış. Birbirlerine saldırıyor, bir diğerinin üstüne giderek yahut önünde gerileyerek vadi boyun-

ca dolaşıyorlarmış. Birbirlerine savurdukları kılıçlarda parlayan güneş seyredenlerin gözlerini alıyormuş. Meryem, Partot'un her bir hamlesini geri püskürtüyor, gücü, savaş bilgisi ve süvariliğiyle kendisini bu hamlelerden kurtarıyormuş.

Öyle uzamış ki aralarındaki mücadele, etraflarında havalanan toz yüksele yüksele her ikisini de seyredenlerin gözlerinden saklamış. Meryem bu şekilde Partot'un her hamlesini geri püskürterek azmini kırmış, hevesini kaçırmış, gücünü düşürmüş. En sonunda da kılıcını boynundan vurup göğsünden çıkarmış. Sonra meydanda öne çıkıp karşısına başka birini çıkarmalarını istemiş "Yok mu karşıma çıkarabileceğiniz bir babayiğit! Bugün karşıma korkaklar çıkmasın! En cengâverlerinizi, din düşmanlarınızı çıkarın ki bir an önce ölüm şerbetini tattırayım onlara! Ey puta tapanlar! Ey küfür ve bozgunluk ehli! Bugün Müslümanların yüzlerinin aydın olacağı, ehli küfrün ise yüzlerinin kararacağı gündür!" demiş.

Hükümdar büyük oğlunun yerde ölü yattığını görünce üstünü başını parçalayıp ortanca oğluna seslenmiş "Ey Partos tez çık meydana! Kardeşinin intikamını kız kardeşinden al! O ikisini esir alıp getir huzuruma!" diye bağırmış.

Partos "Başüstüne babacığım" diyerek hemen fırlamış meydana ve saldırmış kız kardeşine. Ancak Meryem onun bu hamlesini ustaca karşılayıp geri püskürtmüş. Sonra da daha şiddetli bir şekilde saldırmış. İlkinden daha çetin bir savaş başlamış aralarında. Ama az sonra yenileceğini anlayan Partos kaçmaya çalışmış. Ne var ki Meryem o kaçmaya çalıştıkça üstüne gidiyor, kaçmasına fırsat vermiyormuş. En sonunda kılıcını göğsüne saplayıp öldürmüş onu.

Sonra tekrar meydana dönüp "Nerede cesur süvarileriniz? Nerede çarpıtılmış dine mensup kör ve topal veziriniz?" diye bağırmış.

Bunun üzerine hükümdar kalbi yaralı ve gözü yaşlı olarak "İsa Mesih adına! Ortanca oğlumu da öldürdü!" diye haykırmış ve en küçük oğluna dönüp "Evladım! Çabuk çık kız kardeşinin karşısına! Kardeşlerinin intikamını al ondan! Ne yap et onu en çirkin şekilde öldür!" diye bağırmış.

Küçük oğlan da babasının emrine uyup meydana fırlamış. Meryem onu görünce yıldırım hızıyla saldırıya geçmiş, bütün savaş bilgisi, usta biniciliği ve cesaretiyle saldırmış. Bir yandan da "Ey melun! Seni de kardeşlerinin gittiği yere göndereceğim! Kâfirlerin varacağı yer ne kötü yerdir!" diye bağırıyormuş. Sonra kılıcını kaldırdığı gibi kardeşinin boynuna indirmiş ve kafasını uçurmuş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

892. GECE

Hükümdarım, Meryem'in babası küçük oğlunun da öldürüldüğünü görünce öfkeden küplere binmiş. Hemen en cesur süvarilerinden birine meydana çıkmasını ve Meryem'i en kötü şekilde öldürmesini emretmiş. Süvari meydana fırlamış, ama Meryem'in saldırısı karşısında bir dakika bile duramamış. Meryem süvarinin kafasını gövdesinden ayırmış.

Hükümdar bu şekilde kendisinin ve diğer bütün vezirlerin ve ileri gelen devlet adamlarının öldürülmesinden korkmuş. Hemen gerisin geri ülkesine dönüp sarayına çekilmiş. Vezirlerini toplayıp Ali Nurettin ve

Meryem'i yakalayabilecekleri bir çözüm yolu bulmaya çalışmış.

Vezirlerden biri: "Efendim, o ikisini yakalayabilmek için önümüzde tek bir yol var; o da halife Harun Reşid'e bir mektup yazıp Müslümanlardan birinin ülkemize gelerek hükümdarımızın kızını kaçırdığını haber vermemizdir. Çünkü benim bildiğim halife hakkı hukuku gözeten, adil bir insan. Bunu duyduğunda hemen hiç vakit kaybetmeden tutuklayıp bize gönderir ikisini de. Sonra da dilediğinizi yaparsınız" demiş.

Hükümdar bu görüşü yerinde bulmuş ve "Hemen kâğıt, hokka, divit getirin bana!" diye emretmiş. Getirilen kâğıda Harun Reşid'e hitaben şunları yazmış:

> Kendisine Ali Nurettin denilen bir Müslüman'ın ülkeme gelip topraklarıma izinsiz girdiğini ve çocuklarımın ölümüne sebep olduktan sonra kızımı da alarak ülkenize geldiğini bilginize sunar ve asla izin verilemeyecek bir durum olan bu durumu siz Müslümanların halifesine arz ederek, bu ikisinin yakalanarak bize teslim edilmesini, büyük bir iyilik ve fazilet olarak kabul edeceğimi bildiririm.

Sonra da mektubu vezirlerinden birine vererek halife Harun Reşid'e göndermiş. Vezir halifenin huzuruna girip yerlere kadar eğilmiş, halifeyi selamlamış ve mektubu teslim etmiş. Halife mektubu okuyunca çok sinirlenmiş ve hemen bütün vilayetlere haber gönderip mektupta bahsi geçen bu iki kişinin görüldükleri yerde derhal tutuklanarak huzuruna getirilmesini emretmiş.

Bu nedenle Meryem ve Ali Nurettin Şam'a girer girmez casuslar önlerini kesip adlarını sormuşlar. Ali Nurettin hiçbir şeyden haberi olmadığı için adlarını söyleyip başlarından geçenleri olduğu gibi anlatmış.

Adamlar karşılarındakilerin aradıkları kişiler olduklarını görünce hemen yakalayıp apar topar Şam naibinin huzuruna çıkarmışlar. Şam naibi de hiç vakit kaybetmeden onları Bağdat'a göndermiş.

Adamlar yanlarında Ali Nurettin ve Meryem olduğu halde halifenin huzuruna girmek için izin istemişler. Halife izin verince huzura girmiş, yerleri öpüp halifeyi selamlamışlar. Sonra da "Efendimiz, bu gördüğünüz Frenk hükümdarının kızı Meryem'dir. Bu delikanlı da babasına karşı gelip onun yanından kaçan Ali Nurettin bin Tacettin el-Mısrî'dir, ki Frenk hükümdarının kızını kaçıran da budur" demişler.

Meryem öne çıkıp yerleri öpmüş, halifeyi selamlamış, izzet ve şerefinin baki olması, dert ve hastalıklarınsa kendisinden uzak olması için dua etmiş.

Halife onun bu endamındaki hoşluğu, dilindeki fasihliği, hal ve hareketlerindeki itidalliliği görünce pek hoşuna gitmiş. "Sen Frenk hükümdarının kızı Meryem Zünnariye misin?" diye sormuş.

Meryem: "Evet, ey müminlerin emiri, Müslümanların önderi, dinin koruyucusu ve Hz. Peygamberin amcasının oğlu!" diye yanıt vermiş.

Sonra halife Ali Nurettin'e çevirmiş bakışlarını ve onun boylu boslu, ayın on dördü gibi güzel bir delikanlı olduğunu görmüş, "Sen Tacettin Mısrî'nin oğlu Ali Nurettin misin?" diye sormuş. Ali Nurettin de "Evet ey müminlerin emiri" diye cevap vermiş. Halife: "Peki nasıl kaçırdın Frenk Hükümdarının kızını?" diye sorunca da her şeyi baştan sona anlatmış. Halife duydukları karşısında hayretler içerisinde kalmış.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

893. GECE

Hükümdarım, halife Meryem'e dönüp "Ey Meryem, baban Frenk hükümdarının bana mektupta yazdığı şeyler hakkında ne ediyorsun?" diye sormuş. Meryem: "Ey yeryüzünün halifesi, Hz. Peygamberin sünnetinin ikame ettiricisi, Allah size verdiği nimetleri daim kılsın, sizi her türlü hastalık ve sıkıntıdan uzak etsin. Ben sizin dininize girdim. Müslüman oldum elhamdülillah. Allah'ın peygamberi vasıtasıyla gönderdiklerine inanıyor, bir ve her türlü noksanlıktan münezzeh olan Allah'a kulluk ediyorum. Yalnızca ona secde ediyorum. İşte halifenin huzurunda da tekrar ediyorum ki Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in onun kulu ve resulü olduğuna şahadet ederim! Şimdi siz ey müminlerin emiri, iman etmeyenlerin mektubuna uyup beni Allah'a şirk koşan, putlara tapan kâfirlerin ülkesine mi göndereceksiniz? Eğer böyle yaparsanız ey Allah'ın halifesi, ne malın ne de evladın fayda verdiği o hesap gününde yakanıza yapışır ve sizi amcanızın oğlu Hz. Peygambere şikâyet ederim!" demiş.

Halife: "Ey Meryem, Allah'a inanan ve onu birleyen Müslüman bir kadını Allah'ı inkâr eden bir topluluğa göndermekten Allah'a sığınırım" demiş.

Bunun üzerine Meryem tekrar kelime-i şahadet getirince halife: "Ey Meryem artık senin bizim üzerimizdeki hakkın çok daha fazla. Bundan böyle yeryüzü dolusu altın ve mücevher verseler de seni geri göndermem. İçini rahat, yüreğini ferah tut. Artık aklına kötü şeyler getirme. Şimdi sen bu Mısırlı delikanlıyı kocan olarak kabul ediyor musun?" demiş.

Meryem: "Efendim, o bütün malını verip beni satın almış, bana en güzel şekilde muamele etmiş ve benim

için kendisini defalarca tehlikeye atmışken nasıl kabul etmem onu kocalığa?" demiş.

Bunun üzerine halife hemen kadıyı ve devlet büyüklerini çağırıp ikisinin nikâhını kıydırmış ve Meryem'in mihrini de kendisi üstlenmiş. O gün, görülmeye değer bir gün olmuş doğrusu. Sonra halife o dakikaya kadar huzurda olan Frenk hükümdarının vezirine dönüp "İşte hükümdarınızın kızının söylediklerini duydun. O artık Müslüman oldu, tevhit ehline katıldı. Ben şimdi nasıl güvenip de göndereyim onu size. Kim bilir ne kötülükler yaparsınız ona, özellikle de hükümdarın oğullarını öldürdükten sonra. Ben onun sorumluluğunu kıyamet günü için de üstüme alıyorum. Allah, "Allah müminlere karşı kâfirlere bir yol vermeyecektir" buyurmuştur. Şimdi hükümdarına dön ve bu işten vazgeçmesini söyle" demiş.

Bu vezir biraz ahmakça bir adammış, halifeye: "Ey müminlerin emiri, İsa Mesih aşkına Müslüman olmuş olsa bile Prenses Meryem olmadan geri dönemem asla! Çünkü onsuz dönersem babası beni öldürür" demiş.

Halife onun bu sözlerine kızıp "Götürün öldürün bu melunu!" demiş ve vezirin başının vurulmasını emretmiş. Meryem bunu görünce "Efendim siz onun pis kanıyla kirletmeyin kılıcınızı" demiş ve kılıcını çektiği gibi kendisi uçurmuş vezirin kellesini. Halife onun bu gücünü, kolunun kuvvetini çok beğenmiş.

Sonra Ali Nurettin ve Meryem için sarayda bir bölme hazırlatıp oraya yerleştirmiş onları. Ali Nurettin'e iki aylık bağlatıp onun dışında da birçok hediye vermiş. Ayrıca kendileri için hazırlanan bölmeye ihtiyaç duyabilecekleri her şeyi yerleştirmiş. Bir vakit Bağdat'ta kalmış, mutlu bir yaşam sürmüşler.

Sonra Ali Nurettin annesini ve babasını özlemiş. Halifenin huzuruna çıkıp memleketine gitmek, akrabalarını ziyaret etmek için izin istemiş. Halife Meryem'i de huzuruna çağırdıktan sonra her ikisine

de gitmeleri için izin vermiş ve giderken yanlarında götürmeleri için türlü çeşitli hediyeler vermiş. İkisini birbirlerine emanet etmiş. Sonra Mısır emirleri, vezirleri, âlimleri ve ileri gelenlerine mektuplar yazılmasını Ali Nurettin ve ailesine iyi bakmalarının, izzet ikramda bulunmalarının emredilmesini söylemiş.

Ali Nurettin'in Mısır'a döneceği haberi bu şekilde Mısır'a ulaşınca babası Tacettin ve annesi çok sevinmişler. Bütün emirler, vezirler ve ileri gelen devlet büyükleri halifenin emri gereğince Ali Nurettin'i karşılamaya çıkmışlar. Sonunda beklenen yolcular gelmiş. Görülmeye değer bir gün olmuş. Seven sevdiğine, özleyen özlediğine kavuşmuş. Her gün emirlerden biri Ali Nurettin'in gelişinin şerefine ziyafet vermiş. Herkes çok sevinmiş, ellerinden geldiğince ikramlarda bulunmuşlar. Ali Nurettin ve anne babası birbirlerine kavuştuklarından ötürü çok mutlu olmuşlar, bütün dertlerinden ve sıkıntılarından kurtulmuşlar. Aynı şekilde Meryem'in gelişine de çok sevinmiş, onu en güzel şekilde karşılamışlar. Dört bir yandan tüccarlar ve zenginler onlara hediyeler gönderiyormuş. Her günleri ayrı bir mutlulukla, bayram havasında geçiyormuş.

Bu şekilde yiyip içip eğlenmiş, ağızların tadını bozan, toplulukları ayıran, sarayları ve evleri yıkıp kabirleri dolduran ölüm gelinceye kadar gönüllerince yaşamışlar. Sonra da bu dünyadan göçüp ölüler arasına katılmışlar.

Asla ölmeyecek olan Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir. Bütün meliklerin ve meleklerin yönetimi onun elindedir.

Yaşlı Adam ve Frenk Karısı

Derler ki bir gün Kahire valisi emir Şucaaddin Muhammed şunları anlatmış:

Bir gün Said'de bir adamın yanında geceledik. Adam bir hayli yaşlı ve çok fazla esmer olmasına rağ-

men yaşları henüz çok küçük olan kırmızı yanaklı bembeyaz çocukları vardı. Biz bunu görünce "Ey falanca sen bu kadar karayken çocukların nasıl böyle beyaz oldular?" diye sorduk. Adam: "Onların annelerini Frenklerden aldım. Çok ilginç bir hikâyemiz vardır anneleriyle" dedi.

Bize anlatır mısın hikâyenizi?" diye rica edince "Peki anlatayım" dedi ve anlatmaya başladı: Efendim. Bir aralar pamuk ekmiştim. Pamukların ekimi, toplanması falan derken beş yüz dinarım çıkmıştı. Tabii satmak isteyince beş yüz dinardan daha fazla bir fiyata satmak istedim ki kâr edeyim. Bana Akka'ya git, orada daha çok kâr edersin dediler. O vakitler Akka Frenklerin elindeydi. Ben de kalkıp Akka'ya gittim. Altı ay orada kaldım, pamuklarımın birazını sattım. Bir gün yine çarşıda pamuk satarken onlarda âdet olduğu üzere yüzü açık bir Frenk kadını benden pamuk almaya geldi. O kadar güzeldi ki görür görmez aklım başımdan gitmişti. Kadına bir miktar pamuk satıp fiyatında da kolaylık yaptım. Kadın pamuğu alıp gitti. Aradan birkaç gün geçince yine geldi. Yine bir miktar pamuk sattım ve öncekinden daha çok indirim yaptım. Bu geliş gidişleri bir vakit devam etti.

Her gelişinde yanında bir yaşlı kadın da olurdu. Bir gün o yaşlı kadına: "O kızın aşkı yüreğimi yaktı kül etti. Acaba beni ona kavuşturacak bir yol bulabilir misin?" diye sordum. Kadın: "Bir yol düşünürüm. Ama bu üçümüz arasında sır kalacak. Eh tabii bir miktar da para vermen lazım" dedi. "Uğruna para değil canımı versem bile azdır" diye cevap verdim.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

894. GECE

Hükümdarım, adam Kahire valisine hikâyesini anlatmaya devam etmiş: Yaşlı kadınla elli dinara anlaştık. Hemen elli dinarı hazırlayıp kadına teslim ettim. Kadın: "Bu gece için evini hazırla ve bekle onu" dedi. Hemen eve gidip yiyecek, içecek, tatlı, koku bütün her şeyi elimden geldiğince hazır ettim. Evim denize bakıyordu. Yaz mevsimindeydik. Onun için yatağı dama hazırladım. Sonra Frenk kadın geldi. Beraber oturup yedik içtik. Gece iyice çökünce beraber yatağa uzanıp yıldızları ve ayı seyretmeye başladık. Yıldızlar denize yansımış, ışıl ışıl parlıyordu. Kendi kendime: "Allah'ın yarattığı bu gökyüzü altında Hıristiyan bir kadınla beraber olmaya utanmayacak mısın? Allah'ın azabından da mı korkmuyorsun?" diye düşündüm ve "Allah'ım sen şahit ol ben bu gece senden haya ettiğimden ve azabından korktuğumdan bu kadına el sürmeyeceğim" dedim. Sonra da sırtımı kadına dönüp uyudum.

Ertesi sabah uyandığımda kadın gitmişti. Kalkıp dükkânıma gittim. Biraz sonra Frenk kadın yanında yaşlı kadın olduğu halde geldi. Çok sinirli ve her zamanki gibi çok güzeldi. Onu görünce "Kimsin ki sen böyle bir kadından uzak duruyorsun? Bişri Hafi misin, Cüneydi Bağdadi mi? Yoksa Fudayl bin İyad mı?" diyerek kendi kendime kızdım. Sonra yaşlı kadına dönüp "Ne olur onu bir kez daha bana getir" dedim. Kadın "Yüz dinardan aşağısına gelmez" dedi. Hemen "Tamam kabul ediyorum" deyip kadına yüz dinar verdim.

O gece kız ikinci kez geldi. Ama ben yine bir önceki gün düşündüklerimi düşünüp kızdan uzak durdum. Ertesi gün kalkıp dükkâna gittim. Yaşlı kadın yine geldi. Bir hayli sinirliydi. Ben duramayıp kadından onu bana yine göndermesini isteyince "Beş yüz dinar ver-

medikçe ve kederden ölmedikçe onu bir daha göremeyeceksin!" dedi. Bunu duyunca bacaklarım titredi. Pamuklardan aldığım bütün parayı vermeye ve kendimi feda etmeye razı oldum.

Ancak hemen o esnada dışarıdan bir tellalın sesi geldi. "Ey Müslümanlar, aramızdaki ateşkesin süresi dolduğundan şehrimizden ayrılmak zorundasınız! İşlerinizi halledip gitmeniz için cuma gününe kadar mühlet verilmiştir!" diye bağırıyordu. Hemen ben de kalkıp insanlardan, aldıkları pamuğun ücretini toplamaya başladım. Sonra gittiğim yerde satıp ticaret yapabileceğim eşyalar alıp yüreğimde kalbimi ve malımı alan Frenk kadın olduğu halde, ona duyduğum şiddetli aşkın acısıyla Akka'dan ayrıldım. Şam'a vardım.

Aldığım malları, artık Akka'yla bağlantımız kesildiği için kolay bulunamaz mallar olduklarından yüksek fiyatlara sattım. Allah bol kazanç verdi, cariye ticaretine başladım. Yüreğimdeki Frenk kızdan kurtulabilmek için cariyelerle ilgilenmeye, ticaretle uğraşmaya başlamıştım. Bu şekilde aradan üç sene geçti. Müslümanlar ile Frenkler arasında savaş çıktı. Allah'ın yardımıyla Müslümanlar savaşı kazanıp Frenklerin çoğunu esir aldılar.

Bir gün adamın biri gelip hükümdar Nasır için bir cariye almak istedi. Cariyenin ücreti yüz dinardı. Ama bütün malını mülkünü Frenklerle olan savaşta harcadığından adamın üstünden sadece doksan dinar çıktı. Bunu hükümdara haber verdiklerinde hükümdar "Köle tüccarını Frenklerden aldığımız esirlerin yanına götürün. Onlardan bir cariye seçsin kendisine o on dinara karşılık" demiş...

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

895. GECE

... Beni alıp cariyelerin olduğu yere götürdüler. Cariyeleri dikkatlice inceliyordum. Birde baktım benim yıllar önce sevdiğim Frenk kız da aralarında duruyor. Frenk süvarilerinden biriyle evlenmiş imiş. "Bu cariyeyi istiyorum" dedim ve alıp çadırıma döndüm. "Beni tanıdın mı?" diye sordum. "Hayır" dedi. "Ben hani şu pamuk tüccarıyım. Aramızda şunlar şunlar geçmişti. Sen en son kızmış da beş yüz dinardan aşağısına bana gelmeyeceğini söylemiştin. İşte şimdi on dinara aldım seni" dedim. Kız: "Bu senin dininin sana yardımı. Ben de Müslüman oluyorum" dedi ve kelime-i şahadet getirip Müslüman oldu. Kendi kendime "Vallahi azat edip nikâhlanmadan ona dokunmayacağım asla" dedim. Sonra hemen dediklerimi yaptım ve azat edip nikâhlandım onunla. Sonra Frenk askerlerden esir düşmeyenler geri döndüler. Biz de kalkıp Şam'a geri döndük.

Aradan çok bir zaman geçmeden Frenk hükümdarından bir haber geldi, esirlerin ve cariyelerin tamamını geri istiyor, bizimle yine ateşkes imzalamak istiyordu. Benim evlendiğim cariye dışında bütün cariyeler ve esirler geri gönderildi. Ama bir zaman sonra tekrar, süvarilerimizden birinin karısı geri gelmedi diye haber gelmiş. Araştırıp soruşturup sonunda o süvarinin karısının benim yanımda olduğunu öğrenmişler. Gelip benden istediler. Ne yapacağımı bilemedim. Betim benzim atmış bir halde eve geldim.

Frenk karım beni görünce "Ne oldu?" diye sordu. "Frenk hükümdarının elçileri geldi. Bütün esirleri istiyorlar. Seni de istediler" dedim. "Sen dert etme, beni hükümdarın huzuruna götür. Ben ne diyeceğimi biliyorum" dedi.

Bunun üzerine onu alıp hükümdar Nasır'ın huzuruna çıkardım. Frenk elçisi de hükümdarın yanında oturuyordu. "İşte benim yanımdaki kadın bu" dedim. Hükümdar Nasır ve elçi karıma dönüp "Ülkene ve Frenk kocana dönmek ister misin? Allah sizi esaretten kurtardı" dediler.

Karım hükümdara: "Ben Müslüman oldum ve bu adamla evlendim. Şimdi ondan hamileyim gördüğünüz gibi. Benim artık Frenklerle işim kalmadı" dedi.

Elçi bunu duyunca: "Hangisini sana daha sevimli; bu Müslüman adam mı yoksa Frenk kocan süvari falanca mı?" diye sordu.

Karım sultana söylediklerini ona da söyledi. Elçi kendisiyle beraber gelen diğer Frenklere dönüp "Siz de duydunuz değil mi onun tercihini?" dedi. Adamlar "Evet duyduk" dediler. Bunun üzerine elçi bana dönüp "Karını alıp gidebilirsin" dedi.

Tam çıktık gidiyorduk ki arkamızdan yetişip "Annesi bana bir emanet vermiş 'Kızım esir düştü. Şimdi orada üstsüz başsız kalmıştır. Bunu al ona götür' demişti" diyerek bir sandık verdi. Alıp sandığı eve geldik. Karım sandığı açınca içinden kumaşlar çıktı. Bir de birisinde elli, diğerinde yüz dinar olan iki kese vardı. Bunlar benden aldıkları keselerdi. Hiç dokunmamışlar oldukları gibi bırakmışlardı.

İşte bu çocuklar ondan olan çocuklarım. Size bu yemeği de o pişirdi.

Bağdatlı ve Cariyesinin Hikâyesi

Derler ki zamanın birinde, Bağdat'ta tüccar babasından kendisine kalan mallarla zengin olmuş bir delikanlı yaşarmış. Bu delikanlının bir cariyesi varmış. Cariyeyle birbirlerini çok severlermiş. Delikanlı varını yoğunu cariyesi için harcamış. Sonunda günlük yiyeceklerini alabilecekleri kadar bile parası kalmamış elinde. Bu delikanlı zenginlik günlerinde arkadaşla-

nyla toplandıklarında şarkılar söyler, herkesi kendine hayran bırakırmış. Durumu böyle kötüleşince arkadaşlarından biri ona "Senin elindeki tek sanatın çok güzel şarkı söyleyebiliyor olman. Bana kalırsa cariyenle beraber dolaşıp şarkı söyleyin. İyi kazanırsınız" demiş. Ama delikanlı ve cariyesi bundan hiç hoşlanmamışlar.

Sonra cariye delikanlıya "Benim bir fikrim var" demiş. Delikanlı "Nedir o?" diye sorunca "Beni götürüp sat. Böylece zengin bir yere gitmiş olurum. Benim gibi birini ancak zengin birisi alır çünkü. Sonra da sana geri dönerim" demiş. Delikanlı kızın sözüne uymuş ve alıp onu köle pazarına götürmüş. Cariyeyi ilk gören Basralı bir Haşimî olmuş. Adam, kibar, zarif, şiirden anlayan ince ruhlu bir adammış. Cariyeyi bin beş yüz dinara almış.

Sonrasını delikanlı şöyle anlatıyor: Daha ücreti elime alır almaz onu sattığıma bin pişman oldum. Cariye de ben de ağlamaya başladık. Adama parasını geri vereceğimi, cariyemi bana vermesini söyledim, ama kabul etmedi. Paraları keseme koyup nereye gideceğimi bilemeden dolaşmaya başladım. Cariyemin hatıralarıyla dolu olan evime gitmek istemiyordum. Daha önce hiç bu kadar ağlayıp sızladığımı, inleyip ah ettiğimi hatırlamıyorum. Gidip bir camiye girdim. Hâlâ ağlayıp duruyordum. O kadar çok ağladım ki ağlamaktan yoruldum. Para kesemi başımın altına koyup biraz uyumak istedim. Nasıl oldu anlamadım birden adamın biri başımın altındaki keseyi kapıp kaçmaya başladı. Korkuyla yerimden fırlayıp kesemi başımın altında bulamayınca adamın peşine düşmek istedim. Ama birden yüzüstü yere kapaklandım. Meğer adam peşinden koşamayayım diye ayaklarımı bağlamış. Oturup ağlamaya "Hem ruhundan ayrıldın hem malından oldun!" diyerek dövünmeye başladım.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

896. GECE

Hükümdarım delikanlı başından geçenleri anlatmayı sürdürmüş: Kalkıp Dicle'ye gittim. Gözlerimi bağlayıp kendimi sulara bıraktım. Ancak o sırada Dicle'nin kenarında olan insanlar beni görünce "Bakın bakın delikanlı Dicle'ye atladı!" diyerek peşimden suya daldı ve beni oradan çıkardılar. Bana bunu neden yaptığımı sorduklarında başımdan geçenleri anlattım. Halime onlar da çok üzüldüler.

O esnada içlerinden yaşlı bir adam öne çıkıp "Malın gitmiş, cehenneme sürükleyerek ruhunu da mı kaybedeceksin? Haydi, kalk bana evini göster, beraber gidelim" dedi. Dediğini yaptım. Kalkıp beraber evime gittik. Yaşlı adam bir saat kadar yanımda kalıp beni sakinleştirdikten ve tekrar kendime zarar vermeye kalkmayacağımdan emin olduktan sonra yanımdan ayrıldı. Adam yanımdan ayrılır ayrılmaz yine kendimi öldürmek istedim ama ahireti ve cehennemi düşünüp vazgeçtim.

Evden çıkıp arkadaşlarımdan birinin yanına gittim ve başımdan geçenleri ona anlattım. Arkadaşım başımdan geçenleri duyunca çok üzüldü. Çıkarıp bana elli dinar verdi ve "Bana kalırsa çıkıp git Bağdat'tan ve cariyeni de unutmaya çalış. Bu parayla bir süre kendini idare edersin. Şair adamsın sen. Yazın da iyi. Kendine sanatınla ilgili bir iş bulur hem geçimini temin eder, hem de yüreğini oyalarsın. Kim bilir belki Allah seni cariyene de kavuşturur" dedi.

O böyle söyleyince kendimi biraz toplayıp kederimden sıyrıldım. Basra'ya gitmeye karar verdim. Çünkü orada birkaç akrabam vardı. Sahile gidince demir almak üzere hazırlanan bir gemi gördüm. Gemiye eşyalar yüklemekle uğraşan tayfaların yanına gidip beni de gemiye alıp alamayacaklarını sordum.

"Bu gemi bir Haşimî'nin. Seni bu kılıkla gemiye alamayız" dediler. Kendilerine bir miktar para teklif edince "Tamam o zaman. Ama üstündeki bu gösterişli kıyafetleri çıkarıp köylü kıyafetleri giy. Bizden biriymiş gibi yanımızda otur" dediler.

Hemen gidip çiftçi kıyafetleri aldım ve giyinip gemiye geldim. Basra'ya doğru yola çıktık. Aradan çok az bir zaman geçmişti ki cariyemi gemide gördüm. Yanında hizmetini gören birkaç cariyeyle birlikte oturuyordu. Onu görünce üzüntüm biraz daha azaldı. Kendi kendime: "İşte Basra'ya kadar en azından onun şiirlerini dinleyerek giderim" dedim.

Sonra Haşimî yanında bir grup adamla cariyenin yanına geldi. Oturup yedi içtiler. Haşimî cariyeye "Niye şarkı söylemiyorsun ne bu hüzün ve gözyaşı? Sevgilisinden ayrılan bir tek sen misin?" dedi. O zaman cariyemin de beni sevdiğini öğrenmiş oldum. Sonra Haşimî cariyenin önüne bir perde çekilmesini emretti. Kendisi de yanındakilerle birlikte perdenin arkasında oturdu. Yanımdakilere onların kimler olduklarını sorduğumda Haşimî'nin kardeşleri olduklarını söylediler. Adamlar önlerine kurulan işret sofrasının başına oturup cariyeye kendilerine şarkı söylemesi için ısrar etmeye başladılar. En sonunda cariyem udu alıp akort ettikten sonra şu şarkıyı söyledi:

Sevdiğimi oyuna getirdi
En çok arzuladıklarımı benden aldılar
Âşık onların bağlarından kurtulduğunda
Aşk ateşi yüreğini yakmaya devam eder

Sonra udunu bir kenara bırakıp ağlamaya başladı. Onun bu halini görünce ben de bayılıp yığıldım olduğum yere. İnsanlar benim o halimi görünce cinlendiğimi sanıp kulağıma ayetler okumaya başladılar. Sonra tekrar kızın gönlünü edip şarkı söylemesi için

yalvardılar. Derin bir iç çekip udunu aldı ve şu dizeleri okudu:

Karanlıklarda kaldım onu sorar dururum
Evim viraneye, yerim yurdum çöle döndü onsuz

Sonra da bayılıp yığılıverdi. Onu görünce ben de kendimden geçip yine yığıldım olduğum yere. Haşimî'nin köleleri beni görünce "Bu deliyi ne diye aldık sanki gemiye?" diye sordular birbirlerine. Sonra da: "Neyse ilk vardığımız limanda atarız onu gemiden" dediler. Onların bu sözlerini duyunca çok üzüldüm. Kendi kendime: "Beni gemiden atmamaları için saklanmaktan başka çarem yok" dedim ve saklandım. Limana vardığımızda gemidekiler "Haydi inip biraz dolaşalım" dediler ve gemiden indiler. Akşam vaktiydi. Karanlık olduğundan gemide kimse beni görememişti. Kalkıp perdenin arkasına, cariyenin yerine geçtim. Udu alıp akordunu kıza öğrettiğim bir yolla değiştirip tekrar saklandığım yere gittim.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

897. GECE

Delikanlı devam etmiş anlatmaya: Daha sonra gemiden inenler yerlerine döndüler. Ay denizi ve karayı aydınlatıyordu. Haşimî cariyeye "Allah aşkına bizi keyiflendirecek bir şeyler söyle haydi" dedi. Bunun üzerine cariye udunu alıp kucağına koydu. Ancak tam çalacak-

ken benim uda yaptığım ayarı görünce ruhu bedeninden ayrılacakmış gibi oldu ve "Bana çalıp şarkı söylemeyi öğreten hocam şu an burada, aramızda!" dedi.

Haşimî: "Vallahi burada olması bizim de işimize yarardı. Bu sayede sen de kederinden kurtulmuş olurdun ama onun şu an bu gemide olması imkânsız" dedi.

Ancak cariye yine: "Hocam burada aramızdayken ben asla dokunamam bu udun tellerine" diye ısrar edince Haşimî, kölelerine dönüp "Gemiye başka birini aldınız mı?" diye sordu. Köleler "Hayır efendim" diye cevap verince beni sormaktan vazgeçerler diye korkup ortaya çıktım ve "Onun hocası benim! Ben onun efendisiyken öğretmiştim ona çalıp söylemeyi" dedim. Cariye benim sesimi duyunca "Vallahi bu benim hocamın sesi!" dedi.

Köleler beni alıp Haşimî'nin yanına götürdüler. Haşimî beni görünce hemen tanıdı ve "Sen burada ne arıyorsun? Ne oldu, bu ne hal böyle?" dedi. Bunun üzerine ağlayarak başımdan geçenleri anlatmaya başladım. Cariye de perdenin arkasından içli içli ağlıyordu. Haşimî ve kardeşleri de bizim bu halimize acıyıp bizim için ağladılar.

Haşimî bana dönüp "Vallahi ben bu cariyeye hiç yaklaşmadım. Sesini ve şarkı söyleşini de ilk defa bugün duydum. Allah bana çok fazla rızık verdi çok şükür. Bağdat'a hem müminlerin emirinden erzakımı almak hem de şarkı dinleyip rahatlamak için geldim. İşlerimi halledince kendi kendime gitmeden önce şöyle güzel şarkılar dinleyeyim dedim. Onun için bu cariyeyi aldım. İkinizin birbirinizi bu kadar sevdiğinizi bilmiyordum. Allah şahidim olsun Basra'ya varır varmaz bu cariyeyi azat edip seninle evlendireceğim. Ancak bir şartım var. Gidinceye kadar orada perdenin arkasında oturup bizim için şarkı söylesin. Sen de kardeşlerim ve dostlarımla birlikte bize katıl" dedi. Ben tabii buna çok sevindim. Haşimî başını perdenin arka-

sından uzatıp cariyeye de "Kabul ediyor musun?" diye sordu. Cariye ona dua üstüne dua, teşekkür üstüne teşekkür etti.

Sonra Haşimî kölelerinden birini çağırıp "Bu delikanlıyı götürüp güzel kıyafetler giydirin!" dedi. Köle hemen elimden tutup beni götürdü ve gösterişli bir elbise giydirdi. Gelip yanlarına oturduğumda benim önüme de şarap koydular. Cariye udunu çalıp şu şarkıyı okumaya başladı:

Kınamayın beni döktüğüm gözyaşlarından ötürü
Sevgili benimle vedalaşmaya geldiğinde,
Tatmadılar onlar ayrılığın acısını
Yanmadılar benim gibi karasevdanın narına
Bilemezler insanlar arasında
Kırık kalple dolaşmanın ne demek olduğunu

İnsanları çok etkiledi cariyenin bu söylediği şarkı. Sonra ben aldım udu cariyeden ve hem çalıp hem de şunları söyledim:

Eğer kerim olanı sorarsan
O zenginliği ve rahatlığıyla bilinir
Kerîm'den sormak teselli verir
Kınanmış olan hakkındaki soruysa utanç
Mutlaka bir kıymetsizlik olması gerekiyorsa
Onu bir kenara bırak ve büyüklere sor!
Senin kerim olan büyüklüğün kıymetsizlik değildir
Kıymetsizlik ancak düşük seviyedekilerde ortaya çıkan bir şeydir

Herkes çok sevdi söylediğim şarkıyı. Bu şekilde çalıp söyleyerek, içip eğlenerek yol almaya devam ettik. Bir cariye alıyordu udu, bir ben. Sonunda bir limana vardık. Demir alıp biraz dinlenmek için indik. Sahilde bir yerlere oturup biraz etrafı seyredeyim dedim.

Sarhoşluğun da verdiği etkiyle uyuyup kalmışım. Güneşin kızdırmasıyla uyandığımda ne bir kimse vardı etrafta, ne de gemi. Diğerleri de sarhoş olduğundan kim gemiye bindi kim binmedi fark etmemiş, demir alıp gitmişler. Bütün paramı cariyeye verdiğim için beş parasızdım. Etrafa bakındım durdum ama kimseyi göremedim. Haşimî'nin adını ve nerede oturduğunu sormayı da unutmuştum. Ne yapacağımı, nereye gidip kimlere soracağımı bilemedim. Cariyeyle kavuşmamız sanki rüyaydı.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

898. GECE

Hükümdarım, delikanlı başından geçenleri anlatmaya devam etmiş: Böyle şaşkın şaşkın bakınırken limana büyük bir gemi geldi. Ona binip Basra'ya gittim. Haşimî'nin evini bilmediğimden ona gidemedim Bir bakkala gittim. Divit ve kâğıt alıp bir şeyler yazmaya başladım. Bakkalın sahibi yazımın güzelliğini, kıyafetimin göz alıcılığını görünce bana kimlerden olduğumu, neden Basra'da bulunduğumu sordu. Adama durumumu, garipliğimi ve fakirliğimi anlatınca "Burada benim yanımda çalış. Hesaplarıma bakarsın. Karşılığında sana günlük yarım dirhem veririm. Yemen içmen ve kıyafet masrafların da bana ait olur" dedi.

Adamın teklifini kabul edip yanına yerleştim. Gelirini giderini hesaplayıp işlerini yoluna koydum. Aradan bir ay geçince adam kazancının arttığını gördü.

Çok sevinip teşekkür etti ve günlüğümü bir dirheme çıkardı. Sonra da kızıyla evlenmemi teklif etti. Ben de kabul ettim. Ama gönlüm hâlâ kederli, kalbim kırıktı. Bakkalın sahibi beni beraber içmeye davet ediyor, ancak keyfim olmadığı için kabul etmiyordum.

Bu şekilde aradan iki sene geçti. Bir gün bakkalda otururken yanlarına yiyecek içecek bir şeyler almış olan bir grup adam geldi. Kendilerine nereye gittiklerini sorduğumda, "Bugün festival günü. Hali vakti yerinde olan bütün gençler Dicle kenarına gidip yer içer, çalıp söyler, gülüp eğlenirler" diyerek beni de oraya davet ettiler.

Belki sevdiğimi orada görürüm diye düşünerek bakkala "Ben de onlarla gitmek istiyorum" dedim. "Tamam, gidebilirsin" dedi. Bunun üzerine hemen yiyecek içecek bir şeyler hazırlayıp Dicle'nin kenarına gittim.

Eğlence bitip de tam ayrılacağımız sırada Haşimî'nin gemisinin kaptanını gördüm. Dicle'de gemideydiler. Hemen bağırıp çağırarak kendimi gösterdim, beni almalarını söyledim. Kaptan beni tanıdı ve gemiye aldı. Beni görünce "Sen hayatta mısın?" diyerek boynuma sarıldılar. Başımdan geçenleri anlattım. Şaşırıp "Biz de seni sarhoş oldun da denize düşüp boğuldun sandık" dediler. Cariyeyi sordum.

"Senin kaybolduğunu duyunca üstünü başını yırtıp udunu parçaladı. Yüzünü gözünü tırmalayıp ağlamaya başladı. Basra'ya döndüğümüzde, yeter artık bırak şu ağlamayı dedik ama dinlemedi. Bundan sonra hep siyah giyeceğim. Evimin kenarına onun için bir mezar yaptırıp başından ayrılmayacak, şarkı söylemeye tövbe edeceğim, dedi. Biz de onu kendi haline bıraktık. Bugün oldu hâlâ daha vazgeçmedi o halinden" dediler.

Kalkıp onlarla birlikte cariyenin yanına gittim ve onu gerçekten de anlattıkları halde buldum. Cariye beni görünce öyle bir çığlık kopardı ki öldü zannettim.

Haşimî bana "Onu al senin olsun" dedi. "Tamam, olur, ama söz verdiğin gibi azat edip evlendir benimle" dedim. Haşimî bunu kabul edip hemen dediğimi yaptı. Sonra bize bir sürü elbise, mal mülk verip kendisine şarkı söylememiz karşılığında ayda beş yüz dinar vermeyi vaat etti. Ardından bizim için bir ev tashih edip içine ihtiyacımız olan her şeyi yerleştirdi. Tek bir eksiğimiz bile yoktu.

Kalkıp bakkala gittim ve olanları haber verip beni kızından boşamasını, kusuruma bakmamasını söyledim. Kızın mihrini ve nafakası verip ayrıldım. Sonra Haşimî'nin ve cariyemin yanına döndüm. İki sene orada refah içinde yaşadık. İki sene sonunda Bağdat'taki zengin halimize dönmüştük. Sabrımız sonunda Allah rızkımızı genişletip istediklerimizi bize vermişti. Her şeyin başında da sonunda da hamd onadır.

Hükümdar Celîad, Oğlu Verdhan ve Vezir Şemmas'ın Hikâyesi

Bundan çok öncelerde, eski zamanlarda, Hint ülkesinde uzun boylu, güzel yüzlü, cömert, iyi ahlaklı, fakir fukarayı gözetip tebaası ve devlet adamları tarafından sevilen bir hükümdar yaşarmış. Celîad adlı bu hükümdarın yetmiş iki tane valisi, üç yüz elli tane kadısı, yetmiş tane veziri ve her on askerinin başında bir komutanı varmış. Vezirlerin en büyüğü yaşça küçük olan –ki daha yirmi iki yaşındaymış– ama ilim ve hikmetçe büyük olan vezir Şemmas'mış. Vezir Şemmas sözü hoş, cevabı hazır, her işi yoluna koyabilen birisiymiş. Hükümdar bu vezirini çok sever, fasih dili, akıcı konuşması ve siyaset bilgisinden ötürü her bir şeyde ona gidermiş.

Hükümdar, adalet sahibi, ihsanı ve ikramı bol bir hükümdarmış. Tebaası onu çok sever, hâkimiyeti altında huzur ve refah içinde yaşarlarmış. Halkına karşı merhametli ve lütufkâr oluşuyla büyük küçük herke-

sin gönlünde taht kurmuş. Öyle iyi bir hükümdarmış ki daha önce onun gibi hükümdar görülmüş değilmiş.

Ancak ne yazık ki bu hükümdarın hiç çocuğu olmamış. Buna hem kendisi hem de halkı çok üzülürmüş. Bir gün yine hükümdar kendisinden sonra ülkesinin halinin ne olacağı, yerine bir halef bile bırakamayacağı düşünceleriyle kederlere boğulmuş otururken üzerine bir ağırlık çökmüş ve uyuyuvermiş. Rüyasında etrafı başka ağaçlarla çevrili bir ağaca su veriyormuş. Ancak birdenbire su verdiği ağaç alev alıp etrafındaki ağaçları da yakıp kül etmiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

899. GECE

Hükümdar korkuyla uyanmış uykusundan. Hemen hizmetkârlarından birini çağırıp vezir Şemmas'ı kendisine getirmelerini emretmiş. Hizmetkâr vezir Şemmas'a gidip "Hükümdar uykusundan korkarak uyandı ve hemen beni size gönderip yanına gitmenizi istediğini söylememi emretti" demiş. Vezir Şemmas hemen hiç oyalanmadan hükümdarın yanına gidince onu yatağının içinde doğrulmuş oturuyor bulmuş. Önünde yerlere kapanıp izzet ve şerefinin bekası için dua ettikten sonra "Allah hükümdarımıza hüznün en azını bile tattırmasın" deyip "Ne oldu efendimiz, bu saatte sizi endişelendiren nedir? Neden beni bu kadar acele çağırttınız?" diye sormuş. Hükümdar vezire oturmasını işaret ettikten sonra rüyasını anlatmış.

Vezir başını önüne eğip bir vakit düşündükten sonra tebessüm etmiş. Hükümdar: "Nedir bu rüyanın tabiri ya Şemmas? Çekinme benden, olduğu gibi söyle her şeyi!" deyince "Hükümdarım, gözünüz aydın olsun! Bu rüya hayırlı bir rüya; bu ilerlemiş yaşınızda bir oğlunuz olacağına işaret ediyor. Ancak rüyanın işaret ettiği bir şey daha var ki şimdi yorumlamak pek uygun düşmez" demiş.

Hükümdar bu duyduklarına çok sevinmiş. Bütün derdi kederi dağılmış. "Madem böyle güzel haberi işaret ediyor rüya, çekinme tamamını söyle!" demiş. Vezir Şemmas bakmış ki hükümdar rüyanın tamamının yorumlanmasını istiyor bari kendisini destekleyecek birileri olsun yanında istemiş. Bunun üzerine hükümdar ülkesindeki bütün müneccimleri ve rüya tabircilerini çağırtmış. Hepsi huzuruna geldiklerinde rüyasını anlatıp "Bu rüyanın en doğru yorumunu yapmanızı istiyorum" demiş.

İçlerinden biri öne çıkıp konuşmak için izin istemiş. Hükümdar izin verince de "Hükümdarım, veziriniz rüya tabir edebilmekten aciz bir insan değildir. Aslında rüyanın tamamının yorumunu bilmekle birlikte sizden korktuğu için söylememiştir. Müsaade buyurursanız ben şimdi size rüyanın tamamını yorumlayabilirim" demiş.

Hükümdar: "Korkmadan, istediğin gibi, en doğru şekilde yorumla rüyamı ey yorumcu!" diye karşılık vermiş.

Buna karşılık adam: "Efendim, rüyanız, uzunca sürecek yaşamınızdan sonra ardınıza bir varis bırakacağınızı gösteriyor. Ancak halefiniz tebaanıza sizin muamele ettiğiniz gibi muamele etmeyecek. Bilakis sizin koyduğunuz kanunları uygulamayacak, halkınıza zorbalık yapacak. Fareyle kedinin yaşadıklarını yaşayacak" demiş.

Hükümdar: "Fare ile kedinin arasında ne geçmiş ki?" diye sormuş. Rüya tabircisi başlamış anlatmaya:

Kedi ve Farenin Hikâyesi

Efendim, kedinin biri bir gece yarısı yiyecek bir şeyler bulabilmek için tarlalarda dolaşıyor ancak hiçbir şey bulamıyormuş. O gece çok fazla yağmur yağdığından açlık ve soğuktan zayıf düşmüş. Tarlalarda böyle yiyecek bir şeyler bulma ümidiyle dolaşırken bir ağacın dibinde bir yuva görmüş. Koklaya koklaya yuvaya yaklaşınca buranın bir fare yuvası olduğunu anlamış. Fareyi oradan almak için içeri girmeye çalışınca farenin elleriyle ayaklarıyla kafasını iterek onu yuvasından uzaklaştırmaya çalıştığını görmüş.

Bunun üzerine yumuşak bir sesle: "Neden böyle yapıyorsun kardeşim? Ben senin merhametine sığınıp bu gece beni yuvana alman için sana gelmişken sen beni itiyor musun? Görüyorsun ki yaşım bir hayli ilerledi, güçten kuvvetten düştüm. Yerimden kıpırdayamıyorum, bu gece aramızdaki bu kine son verelim. Bu gece ne kadar çok ölmek istedim biliyor musun? Ölüp huzura kavuşmak istedim. Ama işte kapına geldim, ocağına düştüm. Allah rızası için tut elimi. Yuvana al bu zavallı ve hasta kediyi. Ne demişler kim evinde bir Garipi barındırırsa, ahirette onun barınağı cennet olur. Sen de sevap kazanmak istiyorsan kardeşim, müsaade et bu gece senin evinde geceleyeyim. Sabah olunca çeker giderim" demiş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

900. GECE

Fare kedinin bu sözlerini duyunca "Sen benim düşmanımken, etim senin yemeğinken nasıl alırım seni yu-

vama. Beni kandırıyorsun belki de. Bu senin doğanda var çünkü. Sözünde durmazsın sen. Ne demişler: Güzel kadın konusunda zinakâr adama, mal konusunda fakire, odun konusunda da ateşe güven olmaz. Ben de şimdi kendim için sana güvenemem. Fıtrattan gelen düşmanlık, ona sahip olan güçsüzleştikçe güç kazanır demişler" demiş.

Kedi uysal bir sesle: "Söylediklerin doğru. Reddetmiyorum hiçbirini. Ancak senden, aramızdaki fıtrattan gelen bu düşmanlığı unutmanı istiyorum. Çünkü bilirsin, kim bir kulu bağışlarsa Allah da onu bağışlar denilmiştir. Tamam, bundan önce senin düşmanındım. Ama şimdi arkadaşlığını, dostluğunu istiyorum senden. Ne demişler, düşmanınla dost olmak istiyorsan ona bir iyilik yap. Allah adına yemin ediyorum sana, bir zarar dokunmayacak benden sana ki zaten böyle bir şey yapmaya gücüm de yetmez. Allah'a güven, sözümden dönmeyeceğime inan" demiş.

Buna karşılık fare: "Aramızdaki ilişki düşmanlık üzerine kurulmuş ve bana ihanet etme doğasına sahip birine nasıl güvenebilirim. Hem aramızdaki bu düşmanlık kanla alakalı olmasaydı belki daha kolay inanırdım sana. Ancak bizim düşmanlığımız can düşmanlığı! Ne demişler, düşmanına güvenen elini engerek yılanının ağzına sokan gibidir" demiş.

Kedi üzgün bir ses tonuyla: "Kalbim sıkışıyor, git gide güçten düşüyorum, can çekişiyorum. Ölümüm yakın artık biliyorum. Günahım senin boynuna yüklenecek. Çünkü beni kurtarmaya gücün yettiği halde ölüme terk ediyorsun. İşte bu da benim sana son sözlerim olsun" demiş.

Fare bunları duyunca Allah'tan korkmuş. Merhamet duyguları kabarmış. Kendi kendine "Kim düşmanına karşı Allah'ın kendisine yardım etmesini istiyorsa düşmanına karşı iyi davransın. Ben de Allah'a sığınıp kurtarayım kediyi. Allah karşılıksız bırakmaz

bu iyiliğimi" diye düşünmüş ve yuvasından çıkıp kediyi içeri çekmiş.

Kedi biraz olsun kendini toparlayıncaya, iyice dinlenınceye kadar farenin yanında kalmış. Halinden, zayıflığından ve güçten düştüğünden şikâyet ettikçe fare onunla ilgileniyor etrafında dört dolanıyormuş. Biraz daha zaman geçip de kedi kendini toparlayınca yuvanın girişine doğru kayıp farenin çıkışını engellemek için girişi kapatmış. Fare ona biraz yaklaşınca da her zamanki kediliğiyle üzerine atlayıp yakalamış. Bir kez yere fırlatıp sonra tekrar tutmuş.

Fare Allah'a kendisini kurtarması için yalvarıp, "Hani nerede verdiğin sözler, ettiğin yeminler? Sana güvenip yuvama almamın karşılığı bu mu? Ama ne doğru demiş, düşmanının sözüne güvenen canını tehlikeye atar diyen. Ah ne diye dinlemedim sanki 'Düşmanına güvenen kendini helake sürükler' diyenin sözünü! Ama ben Allah'a sığınıyorum, kendimi ona emanet ediyorum!" diyerek kediye laf saymaya başlamış.

Kedi tam fareyi parçalamak üzereyken bir avcı köpeği her zamanki gibi av peşinde koşuyor, etrafı kokluyormuş. Ağacın altındaki koca deliği görünce orayı tilki yuvası zannetmiş ve tilkiyi avlamak için hemen atlamış. Ama pençelerine takılan tilki değil fareye saldırmak için hazırlanan kedi olmuş. Köpek kediyi yakalayınca fare kedinin pençelerinden kurtulup hiçbir yara almadan yere düşmüş. Köpek kediyi yere vurup öldürmüş. Ne doğru demiş merhamet edene merhamet, zulmedene zulüm hemen çabucak erişir, diyen. İşte kedi ve farenin hikâyesi budur. Kim ihanet ederse kedinin akıbetine uğrar. Herkes ektiğini biçer. Hayır eken sevap biçer. Ama siz üzülmeyin hükümdarım. Kim bilir belki oğlunuz zulümlerinden sonra doğru yolu bulur da hayra yönelir. İşte rüyanızım tam tabiri buydu. Vezir Şemmas olgunluğundan saklamak iste-

miştir bu son kısmı sizden. Çünkü, insanların en çok korkanı en bilgili olanlardır denmiştir."

Hükümdar bu duyduklarından rahatsız olmuş ama bir şey demeyip müneccimleri ve rüya tabircilerini ikramlarla geri göndermiş. Onların ardından bu işin akıbetinin nasıl olacağını düşünmeye koyulmuş.

Aradan çok zaman geçmemiş, hükümdarın en sevdiği karısı hamile kalmış. Aradan dört ay geçip de karnındaki ceninin hareket ettiğini hisseden kadın sevinçle bu müjdeli haberi hükümdara vermiş. Hükümdar bu haberi duyunca "İşte rüyam çıktı!" demiş ve karısını hediyelere boğup gönlünü hoş tutmuş.

Sonra kölelerine vezir Şemmas'ı çağırmalarını emretmiş. Vezir gelince sevinçle ona karısının hamile olduğu haberini vermiş ve "Rüyam doğru çıktı! Allah dualarıma cevap verdi! Belki doğacak çocuk oğlan olur! Büyüyüp benim yerime geçer! Ne dersin Şemmas?" demiş.

Vezir susup hükümdara bir şey dememiş. Bunun üzerine hükümdar: "Neden benim sevincimle sevinmiyor, soruma cevap vermiyorsun? Bunda hoşuna gitmeyen bir şeyler mi var?" demiş.

Vezir Şemmas hemen hükümdarın önünde yerlere kapanıp "Hükümdarım, Allah ömrünüzü uzun etsin! Ateş alan ağacın gölgesinin faydası olur mu? Boğazı tıkayıp nefesi kesen şarap tat verir mi? İçine gireni boğan tatlı su insanı ferahlatır mı? Ne demişler: Akıllı insan tamamlanıncaya kadar üç şey hakkında konuşmaz; yolculuktan dönünceye kadar yolcu, düşmanı alt edinceye kadar savaş, doğuruncaya kadar kadın."

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

901. GECE

Hükümdarım, bu sözlerin ardında vezir Şemmas hükümdara: "Hükümdarım, tamamlanmayan şeyler hakkında konuşan kişi başından aşağı yağ dökülen derviş gibi olur" demiş. Hükümdar: "Başından aşağı yağ dökülen dervişin hikâyesi de nedir?" diye sorunca vezir anlatmaya başlamış:

Derviş'in Hikâyesi

Hükümdarım zamanın birinde bir derviş yaşarmış. Bu dervişin günlük yiyeceğini çarşı reislerinden biri üstlenmiş. Her gün üç ekmek, biraz yağ ve biraz da bal verirmiş. Bu ülkede yağ çok pahalıymış. Derviş de bu sebepten yağları yemeğe kıyamaz bir testide biriktirip başının üstüne asarmış. Bir gece elinde asası, yatağının üzerinde otururken aklına biriktirdiği yağla ilgili bir fikir gelmiş: "Biriktirdiğim yağları satıp parasıyla bir koyun alayım. Koyunumun beslenmesinde çiftçilerden birisiyle ortak olurum. İlk sene bir dişi bir erkek doğurur koyun. İkinci sene de yine bir dişi bir erkek doğurur. Böyle her sene doğurur ve sayıları artar. Sonunda kendi payımı satar falancanın tarlasını alırım. Bir tarafını ekip diğer tarafına da büyük bir saray yaptırırım. Kendime elbiseler, köleler, cariyeler alırım. Falan çiftçinin kızını alır, benzeri görülmemiş bir düğün yaparım. Düğünümde koyunlar keser, gösterişli yemekler ve tatlılar ikram ederim. Bütün şarkıcıları, âlimleri, kadıları, devlet erbabını ve fakir fukarayı davet eder, ne isterlerse sunarım. Bir adam tutar 'Kim ne isterse söylesin hemen getirelim' diye bağırtırım. Sonra karımın yanına girer, onun güzelliğinin tadını çıkarırım. Yeter bu kadar ibadet artık dinleneyim derim. Sonra karım hamile kalır ve bir oğlan doğurur.

Çok mutlu olur, ziyafetler veririm. Oğlumu en güzel şekilde yetiştiririm. İlim, hikmet, edebiyat, matematik öğretirim. Bütün insanlar arasında adı duyulur. Âlimlerin yanında kıvancım olur. İyilikleri emrederim, bana karşı gelmez. Kötülükleri yasaklarım, yine sözümden çıkmaz. Şayet iyi evlat olduğunu görürsem ona olan iyilik ve ikramlarımı artırırım. Kötü evlat olduğunu görsem de şu asayı kafasına indiririm..." deyip asasını havaya kaldırmış.

Asa başının üstünde asılı duran testiye çarpıp kırmış. Bütün yağlar adamın başından aşağı dökülüp saçına sakalına, üstüne başına bulaşmış. Dervişin bu hali bir şey gerçekleşmeden onun üzerinden konuşanlara ibret olmuş. Şimdi bizim için de aynı şey geçerli efendim. Hiçbir şey için önceden konuşmamalıyız.

Hükümdar onun bu sözlerine karşılık: "Ne iyi bir vezirsin sen! Ne doğru söyledin! Nasıl güzel tespitlerde bulundun! Şimdi artık derecen benim gözümde daha yüksek, sözün eskisinden daha makbul" demiş.

Vezir Şemmas hükümdarın önünde yerlere kapanıp hayırdualar etmiş ve "Allah sizi başımızdan eksik etmesin, şanınızı yüceltsin. Efendim şunu bilin ki benim sizden hiçbir gizlim saklım yoktur. Sizin razı olduklarınız beni de razı eder, öfkelendikleriniz beni de öfkelendirir. Sizi sevindiren şey beni elbette ki üzmez. Siz bana kırgınken bir gece dahi geçiremem. Sizin bana olan ihsan ve ikramınızla rahat bir yaşam sürüyorum. Allah'tan dileğim sizi melekleriyle koruması ve huzuruna en güzel şekilde almasıdır" demiş. Hükümdar vezirin bu söylediklerinden çok memnun olmuş.

Aradan zaman geçmiş, hükümdarın karısı bir erkek çocuk getirmiş dünyaya. Müjdeciler hemen müjdeli haberi ulaştırmışlar. Hükümdar çok sevinmiş "Ümidimi kestikten sonra beni bir erkek evlatla rızıklandıran Allah'a şükürler olsun. O kullarına

karşı pek merhametli ve şefkatlidir" demiş. Sonra krallığının dört bir yanına elçiler gönderip bütün naiplerini, âlimlerini ve ileri gelen devlet büyüklerini sarayına çağırtmış. Çocuğun doğduğu ülkenin dört bir yanında tellalların dilleriyle duyurulmuş. Haberi alan bütün edipler, feylesoflar ve bilginler saraya toplanmışlar. Herkes konumuna göre huzurda yerini aldıktan sonra en büyükleri vezir Şemmas olan yedi vezire günün anlam ve önemine dair konuşma yapmaları, hikmetli birkaç söz söylemeleri için işaret etmişler.

Önce vezir Şemmas izin alıp konuşamaya başlamış: Bizi yokluktan varlığa çıkaran, kullarına nimetler bahşeden Allah'a hamdolsun. İnsanlar arasında en iyisi adil olandır. Adil olanların en büyükleri de eli altındaki tebaasına karşı adaleti sağlayanlardır. Özellikle de bize, ölü topraklarımızı ihya eden, Allah'ın verdiği rızıklarla rızıklanmamızı sağlayan, ülkemizde huzur ve refahı sağlayan bu hükümdarımızı verdiği için Allah'a sonsuz şükürler olsun. Başka hangi hükümdar bizim bu hükümdarımızın yaptıklarını yapmış, halkının hakkını gözetmiş, mazlumun hakkını zalimden almış, halkının maslahatına hareket etmiştir. Size verdiği sözlere sadık kalan ve sizi düşmanınıza karşı koruyan bir hükümdarınız olduğu için ne kadar şükretseniz azdır. Çünkü düşmanın gayesi düşmanını yok etmek ve sahip olduklarını ele geçirmektir. İnsanların çoğu evlatlarını hükümdarlarının hizmetine sunuyor, kendileri de bizzat onun kölesi oluyorlar ki düşmanlarından onları korusun. Biz bu büyük hükümdarımız zamanında ülkemizde hiç düşman görmedik çok şükür. Aksine dillerin anlatmaktan aciz düşeceği bir saadet ve bolluk yaşadık. Hatta bunun da ötesindedir yaşadığımız müreffeh hayat. Ey büyük hükümdar doğrusu şu ki sen bütün bu halkın koruyucususun, hepimiz senin gölgene sığınmış durumdayız. Allah mükâfatını artır-

sın, ömrünü uzun etsin. Allah'a sürekli dua ediyor ve seni başımızdan eksik etmemesi ve gözünü bir erkek evlatla aydın etmesi için yalvarıyorduk. Çok şükür Allah dualarımıza icabet etti. Bize bol sudaki balıkların yaşadığı gibi büyük bir sevinç yaşattı."

Hükümdar vezirin bu son sözlerini duyunca: "Bol sulu yerdeki balıkların hikâyesi de nedir?" diye sormuş.

Hikâyenin burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

902. GECE

Balıkların Hikâyesi

Vezir Şemmas başlamış hikâyeyi anlatmaya: Hükümdarım, bir yerde suyu bol bir göl varmış. Bu gölde bir sürü balık yaşarmış. Ancak zamanla gölün suyu azalmaya başlamış. Balıklar bir araya gelip ne yapacaklarını tartışmaya başlamışlar. Çünkü su o kadar azalmış ki böyle giderse yakında hepsi ölürmüş. "Ne yapacağız? Halimiz ne olacak? Kime gidelim, kurtuluş için kime danışalım?" demişler. İçlerinden yaşça en büyükleri olan bilge bir balık: "Allah'a bize yardım etmesi için yalvarmaktan ve en büyüğümüz olan yengece fikir danışmaktan başka yolumuz yok. Soralım bakalım bir fikri var mı ne yapacağımız konusunda. O aramızda görüşü en isabetli, sözü en doğru olandır çünkü" demiş.

Balıklar yaşlı balığın sözlerini ve önerisini yerinde bulup hemen hep beraber yengecin yanına gitmişler. Yengeç yuvasında uzanmış, yatıyormuş. Olanlar-

dan hiç haberi yokmuş. Balıklar yengece selam verip "Efendimiz acaba bir konuda bize yardımcı olabilir misiniz?" demişler.

Yengeç selamlarını alıp "Söyleyin bakalım sıkıntınız nedir?" diye sormuş. Balıklar olanları anlatıp suyun git gide azaldığını, eğer kuruyacak olursa bunun hepsinin sonu olacağını söylemişler ve "Şimdi bize bir yol gösteresin diye geldik. Çünkü sen en büyüğümüzsün, bizim bilmediklerimizi bilirsin" demişler.

Yengeç: "Rızıkların Allah'ın elinde olduğunu ve kullarını rızıksız bırakmayacağını unuttuğunuza ve ondan ümit kestiğinize göre gerçekten de kıt akıllı olmalısınız. Siz bilmiyor musunuz ki Allah kullarına hesapsız rızık verir. Rızıkları daha onlar doğmadan önce tayin edilmiştir. Kulun ömrü ve rızkı daha o doğmadan belirlenir. Yazılmış olan hakkında ne diye kederlenelim o halde. Yapacağımız tek şey Allah'a sığınıp ondan istemektir. Herkes gizliden açıktan Allah'a dua etsin, bu çetin halden bizi kurtarması için ona yalvarsın. Çünkü Allah kendisine sığınanları yüz üstü bırakmaz. Kendisinden isteyeni cevapsız bırakmaz. Eğer biz doğru yoldan ayrılmaz, elimizden geleni yaparsak sonunda hayır görürüz. Kış gelince toprak dualarımızla örtülür, sonu yine bizim hayrımıza olur. Şuan bize düşen Allah'a sığınıp beklemektir. Ölürsek huzura kavuşur, dinleniriz. Kaçmamız gerekirse kaçar Allah'ın dilediği yere gideriz" demiş.

Balıklar hep bir ağızdan: "Doğru söyledin! Allah ne muradın varsa versin!" demiş, sonra da yerlerine dönmüşler. Çok geçmeden Allah şiddetli yağmurlar gönderip göllerini eskisinden de fazla doldurmuş. İşte şimdi Allah bizi de tam ümidimizi kesmişken bu çocukla rızıklandırdı. Hem sizin gözünüzü aydın etti, hem de bizim. Bu çocuğu sana halef kılıp bizim için nimetini tamamına erdirdi. Allah'ın rahmetinden asla ümit kesmemeliyiz.

Vezir Şemmas sözlerini burada noktalayınca ikinci vezir kalkmış ve söze başlamış: "Hükümdar, adil olmadıkça, ikram ve ihsanı bol olmadıkça, tebaasının arasında kanunları uygulamadıkça, aralarında adaleti gözetip mazlumların hakkını zalimlerden almadıkça, başlarına gelen sıkıntıları def etmedikçe hükümdar olarak adlandırılamaz. Hükümdar halkının fakirlerinden haberdar olmalı, en alt tabakasından en üst tabakasına hepsiyle ilgilenip haklarını teslim etmelidir. İşte o zaman halkı ona itaat eder, emrinden çıkmaz. Çünkü bütün bu sıfatlara sahip olduğunda halkı tarafından sevilir. Dünyada yüceltilir, ahrette şeref sahibi olarak diriltilir. Ve biz ey hükümdarım, sizin bütün bu güzel ve olması gereken vasıflarla vasıflandığınızı kabul ediyoruz. Denilmiştir ki hükümdarın en iyisi halkı arasında adaleti gözeten, hüküm vermekte mahir olan, bilgili olup bilgisi doğrultusunda hareket edendir. Şimdi burada, mutlu bir haber için toplanmış bulunmaktayız. Daha önce hükümdarımızın yerine geçecek bir halefi olmadığından ötürü ümitsizlik içindeydik. Ancak Allah ümitleri boşa çıkarmaz, kendisine karşı beslenen güzel niyetlerle yapılan duaları geri çevirmez. İşte şimdi de Allah siz hükümdarımızın duasını geri çevirmedi. Bu hal tıpkı karga ile yılanın hikâyesini hatırlatıyor."

Bunu duyan hükümdar "Karga ile yılanın hikâyesi nedir?" sormuş.

Vezir anlatmaya başlamış:

Karga ve Yılanın Hikâyesi

Hükümdarım, karganın biri eşiyle birlikte, bir ağacın dalındaki yuvasında mutlu bir yaşam sürermiş. Ancak o yıl kuluçkaya yatma zamanı gelince civardaki yuvasında yaşayan yılan yuvasından çıkıp ağacın dallarına doğru tırmanmaya başlamış. En sonunda kargaların yuvasına çıkıp oraya kıvrılmış. Yaz günlerinin sıcağı

geçinceye kadar da orada kalmış. Karga yuvasından atıldığı için kuluçkaya yatacak ne zaman ne de yer bulabilmiş. Yazın sıcak günleri geride kalınca yılan yuvadan ayrılıp kendi yuvasına dönmüş.

Karga, eşine: "Çok şükür Allah'a ki bizi bu sıkıntıdan kurtardı. Her ne kadar kışlık yiyeceklerimizi toplayamasak da Allah'tan ümit kesilmez. Canımızı kurtardık, yuvamızı geri aldık ya, ne kadar şükretsek azdır. Biz Allah'a sığınalım, şayet önümüzdeki seneye kadar yaşamamızı murat etmişse kurtuluşumuzu da gönderir bize" demiş.

Aradan aylar geçmiş, yine kuluçka dönemi gelmiş. Ancak yılan yine yuvasından çıkıp bizim kargaların yuvasına doğru tırmanmaya başlamış. Tam o esnada bir çaylak gelmiş, yılanın başına vurup aşağı düşürmüş. Kaplanlar baygın bir halde yere düşen yılana saldırmış ve hemen o dakika midelerine indirmişler. Kargalar bunu görünce çok sevinmişler ve iç huzuruyla kuluçkaya yatmışlar. Kuluçka zamanı dolunca bir sürü yavruları olmuş. Allah'a kendilerini kurtardığı ve yavrular verdiği için şükretmişler. İşte şimdi biz de ey yüce hükümdar, ümidimiz kalmamışken bizi bu kutlu doğumla sevindiren Allah'a şükrediyoruz. Allah akıbetini güzel eylesin."

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

903. GECE

Hükümdarım, ikinci vezirin ardından üçüncü vezir kalkıp konuşmaya başlamış: Ey hükümdarım müjdeler olsun size, hem dünya hem ahret saadetine nail

olacaksınız! Çünkü yeryüzündekilerin sevdiklerini gökyüzündekiler de sever. Çok şükür, binlerce şükür bize bahşettiği bu nimetler için. Hükümdarım, Allah'ın izni olmadan insanlar hiçbir şey yapamazlar. Veren odur. Bir kişide gördüğünüz nimetlerin hepsi ondandır. O kullarına nimetlerini dilediği şekilde taksim eder. Kimine güç verir, işini oradan kazanır. Kimini lider yapar. Kimini de zahit yapıp dünyadan el etek çektirir. Çünkü O 'Zarar ve fayda sağlayan benim! Şifa ve hastalık veren benim! Fakir ya da zengin kılan, öldürüp dirilten yine benim!' buyurmuştur. İnsanlar ona şükretmekten geri durmamalıdır hiçbir zaman. Ey hükümdarım siz saygın, dürüst insanlardansınız. Ne demişler: 'Allah dürüst insanlar için dünya ve ahret saadetini bir araya toplar. Onlar da Allah'ın kendileri için verdiklerine razı olup şükreder.' Allah'ın verdiklerinden daha fazlasını isteyen, yabani eşekle tilki hikâyesindeki gibi olur."

Hükümdar "O hikâyede ne olmuş ki?" diye sormuş. Vezir başlamış anlatmaya:

Yabani Eşek ve Tilki Hikâyesi

Hükümdarım tilki her gün yuvasında çıkar ve rızkını aramak için gezip dolaşırmış. Günlerden bir gün yine dağlarda dolaşmış. Akşam olmak üzereyken yuvasına geri dönmek istemiş. O sırada başka bir tilkiyle karşılaşmış. Birbirlerine o gün neler avlandıklarını anlatarak muhabbet etmeye koyulmuşlar. Diğer tilki bizim tilkiye "Geçenlerde avlanmak için çıktım, üç gündür mideme bir şey girmemişti. Bir yabani eşekle karşılaştım. Allah'a bana gönderdiği bu rızıktan ötürü teşekkür edip eşeğe saldırdım ve kalbini çıkarıp yedim. Karnım doyunca evime döndüm. Ertesi gün tekrar avlanmak için çıktım ama bir şey bulamadım. Ancak ilginçtir tam üç gündür hiçbir şey avlanamama rağmen öyle bir tokum ki o eşeğin

yüreğini yedikten sonra hiç acıkmadım" diyerek anlatmış başından geçenleri.

Tilki bunu duyunca içi kıskançlıkla dolmuş. Kendi kendine: "Ben de eşek yüreği yemeliyim" demiş. Günlerce yemeyi içmeyi bırakmış. Öyle ki açlıktan neredeyse ölecekmiş. Ava çıkmadan öylece yatıp bekliyormuş.

Günlerden bir gün tilki yine böyle uzanmış yatarken avcılar av peşinde koşuyor, bir yabani eşeğin izini sürüyorlarmış. Akşama kadar iz sürüp sonunda attıkları oklarla onu vurmayı başarmışlar. Zavallı eşek göğsüne saplanan okla tilkinin yuvasının karşısına yığılmış. Avcılar gelip eşeğin göğsüne saplanan oklarını geri almak istemişler ama ok kırılmış, ucu içeride kalmış. Onlar da eşeği o halde bırakıp gitmişler. Avcılar gittikten sonra açlıktan ve zayıflıktan ötürü güç bela yürüyebilen tilki yuvasından çıkınca yuvasının önündeki eşek ölüsünü görmüş. Öyle bir sevinmiş ki aklı başından gitmiş. "Eşekten başka bir şey yemek istemiyordu canım. Çok şükür Allah da ayağıma gönderdi. Hiç yorulmama bile gerek kalmadı. Allah bunu benim için göndermiştir kesin ta yuvamın önüne kadar" demiş ve iştahla eşek ölüsüne saldırmış. Hemen hayvanı parçalayıp göğsünden kalbini çıkarmış ve tek lokmalık etmiş. Ancak kalbin içinde kalan okun ucu gidip tilkinin boğazına saplanmış. Ne ileri gidiyormuş, ne de geri.

Tilki bu halde ölüp gideceğini anlayınca "Hiç kimse Allah'ın kendisi için tayin ettiğinden başkası için hırs etmemeli. Razı olsaydım Allah'ın benim için verdiklerine, böyle telef olup gitmezdim" demiş.

İşte ey hükümdarım, insanlar da Allah'ın kendileri için verdiklerine razı olup şükretmeli, Allah'tan hiçbir zaman ümitlerini kesmemeliler. Gördüğünüz gibi Allah size ümidinizi kestiğiniz bir vakitte evlat verdi. Allah'tan ona uzun bir ömür vermesini, onu dünya ve

ahret saadetine erdirmesini ve onu sizinle geçireceğimiz uzunca bir zamandan sonra hükümdarımız yapmasını temenni ediyoruz.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

904. GECE

Hükümdarım, üçüncü vezirin ardından dördüncü vezir öne çıkıp konuşmaya başlamış: Hükümdar siyaset ve kanunları bilir, tebaasına karşı anlayışlı ve adil davranırsa, adil olması gereken yerde adil, vakur olması gereken yerde vakur olup affetmesi gereken yerde affederse, yöneticilerini ve yönettiklerini koruyup gözetirse, tebaasının vergilerini hafifletip onlara ikram ve ihsanda bulunur, canlarını ve namuslarını korursa işte o vakit dünya ve ahiret saadetine nail olur, izzet ve şerefi artar, hükümranlığını elinde tutabilir. Allah da ona nimetlerini bol bol verir. Halkı onun başarısı ve bekası için duacı olur. Ancak bu bahsettiklerimizin aksine davranırsa o zaman ülkesi her türlü bela ve musibete maruz kalır. Zorbalığı dolayısıyla hem kendisini hem de halkını helake sürükler ve seyyah ile hükümdar hikâyesindeki gibi olur."

Hükümdar: "O hikâyede ne olmuş?" diye sormuş. Vezir anlatmaya başlamış:

Seyyah ile Hükümdar'ın Hikâyesi

Hükümdarım, zamanın birinde Batı ülkelerinden birinde çok zalim, zorba, halkına zulmeden bir hükümdar yaşarmış. Hükümdar halkının ve ülkesine giren

herkesin elindekilerin beşte dördünü kendisine alır, sadece beşte birlik kısmını onlara bırakırmış.

O dönemde bir de pek halim selim bir delikanlı yaşarmış. Delikanlı dünyanın böylesine kötü bir yer olduğunu görünce genç yaşında çıkmış ülkesinden. Seyyah olup dolaşmaya ve Allah'a ibadetle iştigal etmeye başlamış. Çöller ovalar dolaşıyor, hangi şehir çıkarsa yoluna, oraya giriyormuş.

Günün birinde bu zorba hükümdarın şehrine gelmiş. Ancak daha şehrin kapısından girer girmez muhafızlar tutup nesi var nesi yok incelemeye başlamışlar. Biri eski, diğeri yeni olan iki elbisesinden başka bir şey bulamamışlar. Yeni elbiseyi alıp eski elbiseyi seyyahın yüzüne fırlatmış, onunla dalga geçmişler. Bu duruma sinirlenen seyyah: "Yazıklar olsun sizin gibi zalimlere! Ben fakir bir seyyahım, ne alıp veremediğiniz var benimle? Ne işinize yarayacak o elbise sizin? Onu hemen şimdi bana geri vermezseniz sizi gidip hükümdarınıza şikâyet ederim!" demiş.

Muhafızlar: "Biz zaten bunu hükümdarın emriyle yapıyoruz! Git ne yapmak istiyorsan yap!" demişler. Seyyah kalkıp hükümdara gitmiş. Ancak kapı muhafızları girmesine izin vermemişler. Kendi kendine: "Hükümdar çıkıncaya kadar burada bekleyeyim. Çıktığını görünce hemen önünü keser halimi arz ederim" diye düşünmüş ve beklemeye koyulmuş. Çok geçmeden muhafızların hükümdarın çıkışını haber veren seslerini duymuş. Usul usul kapıya yanaşıp hükümdar çıkar çıkmaz önünü kesmiş.

Önce hayırdualarda bulunup sonra kendisinin şehir şehir dolaşan bir seyyah olduğunu, şimdiye kadar pek çok şehir ve köye gittiğini, her gittiği yerin halkı tarafında izzet ve ikramlarla karşılandığını anlatmış sonra da "Ancak sizin şehrinize girince burada diğer seyyahların da başına geldiği gibi kötü muamele gördüm. Elbisemi alıp beni itip kaktılar. Şimdi size arz

ediyorum halimi, bana yardım elinizi uzatın. Elbisemi geri alın onlardan. Sonra zaten bir dakika bile durmayacağım, hemen çekip gideceğim bu şehirden" demiş.

Zalim hükümdar: "Madem buranın hükümdarının neler yaptığını bilmiyordun ne diye geldin şehre?" demiş. Seyyah: "Önce elbisemi verin de sonra ne yaparsanız yapın" diye karşılık vermiş. Bunu duyan hükümdar: "Biz o elbiseyi senden seni küçük düşürmek için aldık zaten be hey cahil! Şimdi senin canını da alayım da gör!" demiş ve seyyahın hapsedilmesini emretmiş. Seyyahı alıp zindana atmışlar.

Seyyah hükümdara cevap verdiğine bin pişman olmuş. Canını tehlikeye attığı için kendine kızmış durmuş. Vakit gece yarısı olunca kalkıp uzun uzun namaz kılmış. Sonra da ellerini açıp "Ya rabbi, sen hüküm verirken adil olansın. Halimi görüyorsun. Bu zalim hükümdarın bana ettiklerini biliyorsun. Ben senin mazlum kulunum, kurtar beni bu zalim hükümdarın elinden, azabını gönder onun üzerine. Çünkü sen zulmedene zulmüyle karşılık verirsin. Şayet o bana zulmettiyse sen de bu gece ona azabını gönder! Çünkü sen hükmünde adil olansın, sana el açan mazlum kullarını geri çevirmeyen, kudret ve azameti hiç bitmeyensin" diye dua etmiş.

Zindancı bu zavallı seyyahın duasını duyunca korkudan bütün kemikleri titremiş. Tam o esnada bir ateş topu saraya düşüp zindanın kapısı da dahil her şeyi yakıp kül etmiş. Sadece seyyah ile zindancı kurtulabilmiş. Beraber şehirden çıkmış, başka diyarlara gitmişler. Zalim hükümdarsa ettiğinin cezasını çekmiş.

Bize gelince ey hükümdarımız size dua ederek akşamlayıp yine size dua ederek sabahlıyoruz. Sizi bizim başımıza getiren Allah'a bu büyük fazlından ötürü hamd ediyor, sizin adaletiniz ve güzel ahlakınızdan ötürü huzurlu bir kalple yaşıyoruz.

Biliyorduk ki yerinize bırakacak bir halefiniz olmadığından ötürü, sizden sonra başımıza sizin gibi olmayan bir hükümdar gelecek korkusuyla kederlere boğulmuştunuz. Ancak Allah bize keremiyle inayet buyurdu. Kederlerimizi dağıtıp, bu mübarek çocuk ile bizi sevince boğdu. Allah'tan onu size hayırlı bir halef kılmasını temenni ediyoruz. İzzeti bol, saadeti baki, hayrı daim olur inşallah.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

905. GECE

Hükümdarım, dördüncü vezir sözlerini bitirince, beşinci vezir öne çıkmış ve konuşmaya başlamış: "Allah evladınızı mübarek kılsın, ona güzellikler versin. Biliyoruz ki Allah dinini muhafaza eden ve verilenlere şükredenlere nimetlerini artırır. Siz de ey yüce hükümdarım bu güzel özelliklere sahip bir insansınız. Halkınız arasında adaleti gözetir, onlara karşı Allah'ın razı olacağı şekilde insaflı davranırsınız. İşte bu nedenledir ki Allah sizin şanınızı yüceltti, hayatınıza mutluluk bahşetti ve sizi bu mübarek çocukla sevindirdi. Bu doğum bizim için de daimi bir sevinç ve mutluluk kaynağı oldu. Zira bundan öncesinden bir halefiniz olmaması sebebiyle sürekli kederde ve derin düşüncelerdeydik. Sizin bize karşı her zaman ne kadar adil ve merhametli olduğunuzu düşünüyor, ardınızda bir halef bırakmadan ölmenizden korkuyorduk. Öyle olsaydı aramızda ayrılık olur, düzenimiz bozulurdu. Kargaların yaşadıklarını yaşardık."

Bunu duyan hükümdar: "Kargalar ne yaşamış ki?" diye sormuş. Bunun üzerine vezir başlamış anlatmaya:

Kargaların Hikâyesi

Hükümdarım, şu geniş yeryüzünde geniş bir vadi varmış. Vadide akan nehirler, meyve veren ağaçlar varmış. Bu ağaçlarda gece gündüz Allah'ı tespih eden kuşlar yaşarmış. Kargalar da bu kuşların arasındaymış. Vadilerinde mutlu mesut hayat sürerlermiş. Merhametli bir karga tarafından yönetilip idare edilirlermiş. Hükümdar karga diğer kargalara karşı çok şefkatliymiş. Onun yönetiminde herkes huzur ve güven içinde yaşarmış. Öyle güzel yönetir ve aralarını düzeltirmiş ki kargaların, hiçbiri karşı gelmezmiş ona.

Ancak günlerden bir gün diğer bütün yaratılmışların başına gelen onun da başına gelmiş ve lider karga ölmüş. Bütün kargalar çok üzülmüşler onun ölümüne. En çok da yerine geçecek onun gibi bir karga olmadığına üzülüyorlarmış. Başka çareleri olmadığından, toplanıp aralarından birini seçmeye karar vermişler. Ancak bir grup, kargalardan birini öne çıkarıp 'Onu lider yapalım, bizim için en uygunu odur' dese, bir başka grup çıkıp buna karşı çıkıyormuş. Bu şekilde aralarında tartışma çıkmış, orta yolu bulamamış, birbirlerine girmişler. En sonunda o gece uyuyup ertesi gün rızık temini için bir yere gitmemeye ve tekrar toplanıp kaldıkları yerden devam etmeye karar vermişler.

Ertesi sabaha kadar sabredip sabah tekrar aynı yerde toplanmışlar. Etrafta uçuşan kuşlara bakıp hangisinin kendileri için hükümdar olmaya uygun olduğunu düşünmüşler. En sonunda şahinde karar kılıp "Onu Allah bizim için görevli kılmış, bize hükümdar seçmiş zaten. En iyisi hükümdarımız o olsun, işlerimizi ona havale edelim" demişler. Hepsi bu kararda

ittifak edince de şahinin yanına çıkıp "Ey yüce şahin, bizi yönetmen için seni kendimize hükümdar seçtik" demişler. Şahin bunu kabul edip "İnşallah bu sizin için çok hayırlı olacak, benden size çok faydalar dokunacak" demiş.

Şahin hükümdar olduktan sonra her gün kargalardan birini alıp ava çıkıyormuş. Biraz uzaklaştıktan sonra yanında götürdüğü kargayı öldürüp beynini ve gözlerini yiyor, geri kalanını bırakıyormuş. Kargalar sayılarının yarıya indiğini fark edinceye kadar bu hal devam etmiş. Bu şekilde yakında yok olacaklarını anlayan kargalar toplanıp "Yarımız yok olup gitti. Ne yapacağız biz şimdi. Büyüklerimiz ölünceye kadar bu hal böyle devam eder kesin! En iyisi yarından tezi yok bırakalım o şahinin peşini, koruyalım kendimizi!" demişler.

İşte şimdi biz de ey hükümdarımız, sizden başkasının başımıza gelmesinden korkuyorduk. Ancak çok şükür ki Allah sizin hürmetinize bizi yardımsız bırakmadı. Artık ülkemizin güven ve huzur içinde olacağına inanıyoruz. Aramızda bir ayrılık çıkmayacağına ve en güzel şekilde yönetileceğimize dair güvenimizse tam. Binlerce kez şükürler olsun Allah'a. O en güzel övgülere layıktır! Şükürler olsun bize böyle büyük mutluluklar yaşatana, hükümdarımızı mutluluk kaynağımız kılana!

Sözlerini tamamlayan beşinci vezir kenara çekilmiş ve altıncı vezir öne çıkmış, konuşmaya başlamış: "Hükümdarım Allah sizi en güzel şekilde ödüllendirdi. Ne demiş büyükler: 'Kim namazını kılar, orucunu, tutar, anne babasına iyilik eder ve emri altındakileri adaletle yönetirse, rabbine, rabbi ondan razı olarak kavuşur.' Siz de bizden sorumlusunuz ve bizi hep adaletle yönettiniz. Her zaman en uygun şekilde hareket ettiniz. Allah'tan size sevabınızı bol bol vermesini ve iyiliklerinizi karşılıksız bırakmamasını te-

menni ediyoruz. Herkes sizden sonra bu kadar şanslı olmayacağımızdan, yerinize sizin gibi olmayan bir hükümdar geleceğinden ve aramızda derin ayrılıklar çıkıp bizi türlü çeşit belalara sürükleyeceğinden korkuyordu. İşte bu nedenle bize düşen gece gündüz Allah'a yalvarıp hükümdarımıza kendisinden sonra başımıza geçebilecek bir evlat bahşetmesini istemekti. Ancak tabii insan akıbetini bilmediği şeyi ısrarla istememelidir. Çünkü belki onda hayır değil de zarar vardır da kendi istediği şey sebebiyle helak olur. O zaman halimiz tıpkı yılan oynatan adam ile karısı ve çocuklarının haline benzer.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

906. GECE

Yılan Oynatan Adam ile Ailesinin Hikâyesi

Hükümdar altıncı vezire yılan oynatan adamın hikâyesini sorunca vezir anlatmaya başlamış: Hükümdarım adamın biri kocaman bir sepetin içinde üç tane yılan besler, bunları oynatıp kazandığı parayla ailesini geçindirirmiş. Ancak ailesinin bu yılanlardan haberi yokmuş. Adam her sabah yılanlarını alıp evden çıkar. Geçimini sağlayacak kadar para kazdıktan sonra akşam evine dönüp yılanları sepete koyarmış. Ailesi sepetin içinde ne olduğunu bilmezmiş. Bu hal bir süre böyle devam etmiş.

Bir gün yine adam eve gelip yılanlarını sepete saklamış ki karısı başına dikilip sepetin içinde ne olduğu-

nu sormuş. Adam: "Seni ilgilendiren bir şey yok! Sen işine bak. Bir daha da onun içinde ne olduğunu sakın sorma!" demiş. Kadın susmuş, ama içinden: "Benim bu sepette ne olduğunu öğrenmem lazım. Bir yolunu bulup içine bakmalıyım" diyerek kafasından planlar kurmaya başlamış.

Sonra çocuklarına babalarına o sepette ne olduğunu sormalarını söylemiş ve sepetin içinde yiyecek bir şeyler olduğunu kafalarına sokarak babalarına ısrar etmeleri için onları ikna etmiş. Çocuklar her gün babalarından sepettekileri kendilerine göstermesini istiyor, adamcağız da bin bir yolla onları bu taleplerinden vazgeçirmeye çalışıyormuş. Bir vakit böyle devam etmiş.

Kadın bakmış ki adam bu şekilde ikna olmuyor bu sefer de çocuklarına babaları istediklerini yerine getirinceye kadar hiçbir şey yemeyip içmemelerini tembihlemiş. Akşam olmuş adam elinde bir sürü yiyecek içecekle eve gelmiş. Çocuklarını bunlardan yemeleri için çağırmış ama hepsi de suratlarını asıp gitmemişler. Adam çocukları tatlı dille, güzel sözle ikna etmeye çalışmış "Ne isterseniz, yiyecek, içecek, elbise her şeyi alırım!" demiş ama çocuklar ısrarla: "Yok, biz o sepete bakmak istiyoruz. Açmazsan eğer kendimizi öldürürüz ha!" demişler. Adam: "Evlatlarım, o sepeti açmam sizin için hayırlı olmaz! Onda size yarar bir şey yok!" demiş ve artık sabrı tükendiğinden şayet bu isteklerinden vazgeçmezlerse hepsini döveceğini söylemiş. Ama çocuklar iyice inat etmiş, isteriz de isteriz diye tutturmuşlar.

Adam bakmış olacağı yok, almış sopayı eline düşmüş bunların peşine. Çocuklar önde baba arkada evde bir kovalamacadır başlamış. Adamcağız sepeti daha yerine kaldırmamış olduğundan sepet orta yerde duruyormuş. Kadın fırsattan istifade hemen gidip sepetin kapağını açmış, açmasıyla yılanlardan biri tarafın-

dan ısırılması bir olmuş ve ölmüş. Sepetten kurtulan yılanlar sonra da çocukları birer birer ısırıp öldürmüş, bir tek adama dokunmamışlar. Zavallı adamcağız bütün ailesini kaybedince evinden çıkıp yerini yurdunu terk etmiş.

İşte hükümdarım, biz de Allah'ın istemediği bir şeyi istememeli, onun bizim için yazdıklarına razı olmalıyız. Siz ey hükümdarım anlayışı bol, ilmi çok bir insansınız. Allah da size artık ümidinizi kestiğiniz bir anda evlat nasip etti. Allah'tan onu hem kendisinin hem de halkının kendisinden razı olacağı adil bir halef kılmasını temenni ediyoruz.

Sonra Yedinci vezir öne çıkmış ve konuşmaya başlamış: Hükümdarım, kardeşlerimin, alimlerin ve bilginlerin sizinle ilgili söylediklerini, sizi kendisiyle vasfettikleri güzel vasıfları işittik ve onayladık. Sizi diğer hükümdarlardan ayıran bu güzel hasletleri biz de kabul ettik. Ve şunları eklemek isterim ki ey yüce hükümdarımız bütün bunları görüp kabul etmek zaten bizim boynumuzun borcudur. Çok şükür Allah'a ki sizi bizim hükümdarımız kıldı, rahmetiyle size hükümranlık verdi. Siz içimizde olduğun sürece ne zulüm görürüz, ne de göreceğimizden korkarız. Kimse bize baskı uygulayamaz. Ne demişler: En iyi halk hükümdarı adil olan halktır. En kötüsü de hükümdarı zorba olandır. Yine ne demişler: Yırtıcı hayvanlarla yaşamak, zorba bir hükümdarla yaşamaktan daha kolaydır. Allah'a ne kadar şükretsek azdır ki sizi bize hükümdar kıldı ve size ilerlemiş yaşınıza, kesilmiş ümitlerinize rağmen bu çocuğu nasip etti. Çünkü dünyadaki en büyük nimet salih evlattır. Ne demişler: Çocuğu olmayanın ne soyu devam eder, ne de adı. Siz Allah'a karşı hep iyi niyet beslediğiniz için Allah bu çocuğu vererek sizi de bizi de mutlu etti. Bütün bunlar hep sizin güzel huyunuz ve sabrınız sayesinde oldu. Tıpkı örümcek ve rüzgâr hikâyesinde olduğu gibi."

Hükümdar bunu duyunca: "Örümcek ve rüzgâr hikâyesinde ne oluyor ki?" diye sormuş. Bunun üzerine vezir anlatmaya başlamış:

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmaya ara verdi.

907. GECE

Örümcek ve Rüzgârın Hikâyesi

Hükümdarım, örümceğin biri bir mağaranın ağzına ağını örüp orayı kendine ev yapmış. Evinde kendini güvende ve mutlu hissediyor, Allah'a kendisine böyle güzel bir yerde ev kurmayı nasip ettiği ve her türlü korkudan emin hissettirdiği için şükrediyormuş. Örümcek böyle rabbine şükrederek evinde yaşamaya devam etmiş. Aradan biraz zaman geçmiş Allah örümceğin şükrünü ve sabrını sınamak için onu imtihan etmek istemiş ve şiddetli bir rüzgâr göndererek alıp onu eviyle birlikte denize taşımış. Sonra dalgalar onu kıyıya sürüklemişler.

Örümcek kendisini denizden kurtaran Allah'a şükredip rüzgâra kızmış: "Bunu neden yaptın? Beni denize atmakla eline ne geçti? Yükseklerdeki evimde huzurlu ve güvendeydim!" diye çıkışmış. Rüzgâr: "Yeter bu kadar çıkıştığın! Seni alıp yine eski yerine götüreceğim merak etme!" demiş. Örümcek bu duruma sabredip sessizce beklemeye başlamış. Kuzey rüzgârları gidip geri dönmemişler. Ama güney rüzgârları gelmiş, örümceği alıp eski evinin yerine doğru uçurmuşlar. Örümcek evinin yerini görür görmez hemen tanımış ve ağlara tutunup orada kalmış.

İşte biz de Allah'tan hükümdarımıza bir erkek evlat bahşetmesini, bu dünyada gözünü onunla aydınlatıp diğer hükümdarlar gibi ardında halef bırakabilmesini istedik. Çok şükür Allah da hem hükümdarımıza hem de bize acıdı da dualarımızı geri çevirmedi.

Vezirlerin bu konuşmaların ardından hükümdar kalkıp şunları söylemiş: "Allah'a şükür üstüne şükür hamt üstüne hamt ediyoruz. Çünkü O'dur kulları arasından hükümdarlar ve sultanlar seçip onları kullarının başına halifeler olarak tayin eden. O'dur hükümdarlara halka karşı adil olmalarını, onların arasında kanunları uygulamalarını ve razı olacakları şekilde dosdoğru şekilde muamele etmelerini emreden. Onlardan kim Allah'ın emrettiği şekilde davranırsa dünyadan nasibi büyük olur, ahrette de mükâfatını alır. Çünkü Allah iyilik yapanların iyiliklerini boşa çıkarmaz. Kim de Allah'ın emirlerini yerine getirmezse dünyası ahretini de etkiler. Ne dünyada iyilik görür, ne de ahrette mükâfatlandırılır. Çünkü Allah kullarından hiç kimseyi ihmal etmez, zorba ve fesat çıkaranlara asla fırsat tanımaz. Vezirlerimiz halkın arasında adaleti gözettiğimizden ve onlara iyi muamele ettiğimizden bahsettiler. Çok şükür ki Allah hepimizin üzerinde nimetlerini artırarak kendisi için şükrü bize vacip kıldı. Her biri bu konuda Allah'ın kendilerine ilhamlar verdiğini söyleyip bol bol şükretti, övgüde bulundular. Ben de Allah'a şükrediyorum. Çünkü ben de onun bu işte görevli kıldığı biriyim. Dilim ve kalbim onun elindedir. Onun bize verdiklerine razıyım. Her bir vezirimiz doğan bu çocuk hakkında akıllarına geleni söyledi, onun hepimiz için büyük bir nimet olacağından, hükümdarlık için uygun çağa geldiğinde hükümdarlığımızda çıkabilecek olan karışıklıklardan ülkemizi koruyacağından bahsettiler. Biz de bu sebeple bu çocuğu Allah'tan verilmiş büyük bir nimet olarak görüyor ve onu halefimiz kıldığından ötürü şükrediyoruz.

Allah'tan keremiyle bu çocuğa güzel ahlak vermesini, hayırlı işlerde onu başarılı kılmasını temenni ediyoruz ki halkımız için adaletli ve insaflı bir hükümdar olabilsin. Halkımızı her türlü sıkıntı ve belalardan koruyup varlığıyla onlara refah bir hayat yaşatabilsin."

Hükümdar sözlerini bitirince huzurda bulunan bütün âlimler, vezirler ve ileri gelen devlet büyükleri Allah'a secde etmiş, hükümdarlarının ellerini öperek şükranlarını sunmuşlar ve saraydan ayrılmışlar.

Hükümdar da oğlunun yanına girmiş ve ona hayırdualar edip ismini Verdhan koymuş. Aradan zaman geçmiş, çocuk on iki yaşına basmış. Hükümdar oğlunun bütün ilimleri öğrenmesini isteyip şehrin ortasına üç yüz altmış odalı bir saray yaptırmış. Çocuğu o saraya yerleştirip üç âlimi öğretmen olarak tutmuş. Gece gündüz onu okutmaktan geri durmamalarını, her gün bir odayı kullanıp odanın kapısına o gün ona ne öğrettiklerini yazmalarını ve yedi günde bir kendisini bu konuda bilgilendirmelerini emretmiş. Bilgeler hemen işe koyulmuş, bütün bildiklerini çocuğa öğretmeye başlamışlar. Çocuk daha önce benzeri görülmemiş derecede kıvrak zekâlı, çabuk kavrayan, akıllı bir çocukmuş. Bilgeler bu şekilde çocuğu okutmaya ve her yedi günde bir hükümdarı bilgilendirmeye devam etmişler. Hükümdar da oğlunun öğrendiklerinden ötürü oldukça memnun görünüyormuş. Hocaları onu övüyor daha önce böyle zeki ve çabuk anlayan bir çocuk görmediklerini söyleyip duruyorlarmış.

Aradan tam on iki sene geçmiş. Çocuk bütün ilimleri öğrenip zamanının âlimlerini ve bilgelerini geçmiş. Âlimler hükümdarın huzuruna çıkıp "Hükümdarım bu kutlu evlattan ötürü gözünüz aydın olsun! Biz kendisine öğretilebilecek her şeyi öğrettik! Şu an zamanımızda ondan daha çok şey bilen hiç kimse yoktur!" demişler. Hükümdar bu duyduklarına çok sevinmiş. Allah'ın huzurunda secdeye varıp şükretmiş.

"Allah'ım verdiğin bu nimetlerden ötürü sana sonsuz şükürler olsun!" demiş.

Sonra vezir Şemmas'ı çağırıp "Ey Şemmas, az önce âlimler gelip oğlumun bütün ilimleri öğrendiğini, artık öğrenecek başka bir şey kalmadığını, onun kendinden öncekilerin hepsini geçtiğini söylediler! Ne dersin bu işe?" demiş. Vezir Şemmas hemen hükümdarın önünde yerlere kapanmış ve "Ben yarın âlimleri toplayıp herkesin önünde ona sorular sorup nasıl cevap vereceğine bakacağım" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

908. GECE

Hükümdarım, hükümdar Celîad, vezir Şemmas'ın bu sözlerini duyunca hemen en bilgin âlimler, zeki filozoflar ve mahir hakimlerin yarın sarayında toplanmalarını emretmiş. Ertesi gün emredildiği gibi bütün âlimler bilginler toplanıp gelmiş, huzura girmek için izin istemişler. Vezir Şemmas içeri girince hükümdarın yanında hazır bulunan şehzadenin önünde yerlere kapanarak onu selamlamış. Şehzade de hemen kalkıp aynı şekilde yerlere kadar eğilerek vezir Şemmas'ı selamlamış.

Bunu gören Vezir Şemmas: "Aslan yavrusu diğer yırtıcılara secde etmez, aydınlık karanlığın önünde boyun eğmez" demiş. Şehzade: "Ancak aslan yavrusu hükümdarın vezirini görürse onun önünde yerlere kapanır" diye yanıt vermiş.

Vezir: "Mutlak daim olandan ve bu mutlak olanın yarattıkları arasında varlığı devam edecek olandan haber ver bize" demiş. Şehzade: "Mutlak daim olan başı ve sonu olmayan ezeli ve ebedi olan Allah'tır. Onun yarattıkları olan dünya ve ahiret arasında varlığı devam edecek olan ise ahiret hayatıdır" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Doğru söyledin. Peki, söyle bana iki varlıktan birinin dünya diğerinin ahiret olduğunu nereden biliyorsun?" diye sormuş. Şehzade: "Çünkü Allah dünyayı yaratmıştır. Ondan başka hiçbir şey ezeli değildir. Emirlerini burada yarattıklarına yöneltmiştir. Ancak hepimiz biliyoruz ki yapılan eylemler karşılıksız bırakılmamalı. O halde demek ki fani olan yaratıklar tekrar yaratılacaktır. Bu ise ikinci hayat olan ahiret hayatını gerekli kılar" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Doğru dedin. Peki, söyle bana ahiret hayatının daim olduğunu nereden bildin?" demiş, Şehzade: "Çünkü ahiret yurdu varlığı zeval bulmadan devam edecek bir yer olarak dünyada yapılan amellerin karşılığının verileceği bir yurt olarak hazırlanmıştır" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Peki, dünyadaki amellerden en övülesi ameli yapan kimdir?" diye sormuş, Şehzade: "Ahiretini dünyasına tercih edendir" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Kim ahretini dünyasına tercih etmiş olur?" diye sormuş. Şehzade: "Bu dünya hayatının sürekli devam etmeyeceğini, fani olarak yaratıldığını, sonradan hesaba çekileceğini ve burada ebedi yaşamayacağını bilip dünya hayatını ahiret hayatına tercih etmeyendir" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Dünya hayatı olmadan ahiret hayatı olur mu?" diye sormuş. Şemmas: "Hayır, dünya hayatı olmadan ahiret hayatı düşünülemez. Dünyayı, ehlini ve yaşayışlarını şu şekilde düşünebilirsin: Bir hükümdar düşün daracık bir ev inşa ettiriyor ve in-

sanları oraya koyuyor. Onları yapılacak bazı işlerden sorumlu tutup her birinin orada kalması için belli bir süre tayin eder. Başlarına da bir vekil tayin eder. Kim orada kendisine emredilen işleri yaparsa vekile onu o daracık evden çıkarmasını emredecek, kim kendisine emredilenleri yerine getirmezse verilen sürenin sonunda cezalandırılacaktır. Onlar bu daracık evdeyken evin duvarlarından bal sızmaya başlar. İnsanlar bu baldan yiyip onun çok lezzetli bulur ve kendilerine emredilen işleri unutup, sonunda verilen süre dolduğunda cezalandırılacaklarını bile bile baldan yemeğe devam ederler. Evin darlığına ve sıkıntılarına bile aldırmazlar. Vekil süresi geleni alıp gözleri önünde götürmesine rağmen yine de balın geçici zevkiyle zevklenmeyi tercih ederler. İşte biz de biliyoruz ki dünya hayatında insanlar gerçeği göremez. Kendilerine belli süreler tayin edilir. Kim dünyadaki eğlenceli şeylere dalar, dünyanın zevklerini tercih ederse dünyasını ahretine tercih ettiği için helak olanlardan olur. Ahiretini dünyasına tercih edenlerse dünyanın zevklerine iltifat etmeyip kurtuluşa erenlerden olurlar" diye cevap vermiş.

Şemmas: Dünya ve ahiret hayatı hakkında söylediklerin çok doğru. Ancak ben her ikisinin de insan üzerinde etkileri olduğunu görüyorum. Yani ikisi birbirinden çok farklı olmasına rağmen insan ikisini de razı etmeye çalışmalıdır. Düşün ki bir kul geçimini temin etmek için dünya işleriyle uğraşsa ruhuna zarar vermiş olur, tamamen ahretine yönelip dünyasını umursamazsa bu sefer de bedenine zarar vermiş olur. Bu iki farklı şeyin ikisini birden razı etmenin bir yolu var mıdır?" diye sormuş. Şehzade şöyle yanıt vermiş: "Dünyadaki geçimini temin eden ahretini de güçlendirmiş olur. Dünya ve ahiret hayatını biri adil, diğeri zorba olan iki hükümdar olarak görüyorum ben. Zorba olan hükümdarın topraklarında ağaçlar,

meyveler ve bitkiler vardır ama hükümdar kimsenin onları alıp satarak ticaret yapmalarına izin vermez. İnsanlar da ne yapsın, boyun eğer, razı olurlar buna. Sadece orada ekip biçtikleriyle yetinirler. Adil hükümdar bir gün adamlarından birine bol para verip bunlarla gidip zorba hükümdarın ülkesinden mücevher almasını emreder. Adam emredileni yapar, paraları alıp zorba hükümdarın ülkesine gider. Zorba hükümdarı bundan haberdar eder, adamın biri bir sürü parayla gelmiş buradan mücevher almak istiyor derler. Hükümdar hemen adamı huzuruna getirtir. Kimsin sen? Nereden geldin? Kim gönderdi seni buraya? Ne için geldin? diye soruları sıralar. Adamsa ben falan ülkeden geliyorum. Hükümdarımız bana şu kadar para verip mücevher almam için buraya gönderdi. Ben de emre uyup kalkıp geldim, diye cevap verir. Sen benim kendi halkımın elindekileri bile aldığımı bilmiyor musun ki kalkmış bir sürü mal ile ülkeme geliyor da bu kadar zamandır ülkemde kalıyorsun? diye sorar hükümdar. Ama bu paralar benim değil ki. Bana emanet verildi, sonra götürüp emanet sahibine teslim etmeliyim, der adam. Hükümdar da seni ülkemden dilediğini alman için bırakacak değilim. Ya bu malın hepsini burada bırakırsın ya da ölürsün der.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat kendisine verilen sürenin sonuna geldiği için sustu.

909. GECE

Adam kendi kendine, 'İki hükümdarın arasında kaldım. Belli ki bu hükümdar gerçekten de topraklarında yaşayanlara karşı çok zorba, ellerinde ne var ne yok alıyor. Şimdi ona paramı vermesem beni de öldürür. Bunun olmasına izin vermemeliyim. Ama parayı ona verecek olsam bu sefer de diğer hükümdarın emrini yerine getirememiş olurum. Bundan da kaçınmam lazım. En iyisi bu hükümdarı razı etmek için paramın bir kısmını ona vereyim. Böylece hem canımı hem de malımı korumuş olurum. Biraz kalır, almam gereken mücevherleri alır, ülkeme dönerim. Bizim hükümdarımız adildir, bu zorba hükümdarın benden aldığı biraz mal için beni cezalandırmaz. Özellikle de bu kadar azını kullanmışken' diye düşünür ve hükümdarın huzuruna çıkıp 'Hükümdarım, ben canımı kurtarmak istiyor ve bu malın az bir kısmını ülkenizde kalmam karşılığında size bırakıyorum' der. Hükümdar da buna razı olur, adamı kendi haline bırakır. Adam elindeki paranın zorba hükümdara verdiği az bir kısmı dışında tamamıyla mücevher alıp kendi hükümdarına götürür. Buradaki adil hükümdar ahiret hayatıdır. Zorba hükümdarın topraklarındaki mücevherler güzel amellerdir. Adam dünya hayatına gelen insandır, elindeki malsa onun hayatıdır. Buradan anlıyoruz ki insan bir gün bile ahiret hayatını unutmadan dünyadaki geçimini temin etmeye çalışmalıdır. Bu şekilde hem dünyasını razı eder, hem ahireti için gerekli olanları biriktirir."

Şemmas: "Peki ruh ve beden sevap ve günahta ortak mıdırlar? Yani bir günah işlendiğinde ceza şehvete kapılıp hata işleyene mi verilir yoksa ikisine demi verilir?" diye sormuş. Şehzade şöyle yanıt

vermiş: "Günahlara meyletmek ve arzulamak, bazen nefsi bu isteklerinden alıkoymak suretiyle sevap kazanabilmek için gereklidir. Burada her şey, istediğini yapabilen kişinin elindedir. Ancak ruh bedenden beden de ruhtan ayrı düşünülemez. Ruhun arınması dünyaya meyletmeyip ahireti için faydalı olan şeylere yönelmesi ile gerçekleşir. Ancak ruh ve beden tek ata binmiş iki süvari ya da sütkardeş gibidir. Yahut bir işte ortak olmuş insanlar gibi de düşünebiliriz onları. Bu nedenle ruh ve beden sevapta ortak oldukları gibi günahta da ortaktır. Tıpkı biri kör, diğeri yatalak olan iki adam gibidirler. Adamın biri bu kör ve yatalağı bahçesine sokup 'Burada kalabilirsiniz ama sakın ha ağaçlara dokunayım, bahçeye zarar vereyim demeyin!' diye uyarır ve yanlarından ayrılır. Ağaçlar birbirinden güzel meyveler vermişlerdir. Yatalak olan bu meyveleri görünce 'Canım çok fazla meyve istedi. Öyle güzel gözüküyorlar ki! Ama ayaklarım tutmuyor ki kalkayım da toplayayım. Senin ayakların sağlam, haydi şu meyvelerden getir de yiyeyim' der. Kör: 'Sen ne dediğinin farkında değilsin herhalde! Gözlerimin görmediğini görmüyor musun? Nasıl toplayayım göremediğim şeyleri? Başka bir yol düşünmek gerek!' diye karşılık verir. Onlar bu şekilde tartışırlarken bahçıvan gelir. Bu akıllı ve bilgili bir adamdır. Yatalak, bahçıvana: 'Bahçıvan efendi, canım şu meyvelerden çok çekti. Ama görüyorsunuz halimizi; ben yatalağım, arkadaşım da kör. Sen bir çözüm bulabilir misin bize meyve toplamamız için?' der. Bahçıvan: 'Yazıklar olsun size! Daha demin bahçe sahibine verdiğiniz sözü unuttunuz mu? Bahçeyi bozacak bir şey yapmamayı kabul etmiştiniz ya! Vazgeçin bundan da oturun oturduğunuz yerde' der. Ama kör ve yatalak: 'Yok, biz bu meyvelerden yemek istiyoruz. Sen bir yolu var mı onu söyle bize' derler. Bunun üzerine bahçıvan: 'Bunun tek yolu var. Sen yatalak olan, kör arkadaşının sırtı-

na binecek onu meyvesini toplamak istediğin ağaca doğru yönlendireceksin. Bu şekilde ağaçlara ulaşıp toplarsınız' der. Bunun üzerine kör kalkıp yatalak arkadaşını sırtına alır. Yatalak onu yönlendirir ve bu şekilde bahçedeki ağaçların hepsini dolaşıp meyvelerini dökerler. Bahçenin sahibi gelip de bahçenin o halini görünce 'Yazıklar olsun size! Bu bahçenin hali ne böyle! Söz vermediniz mi siz bana bahçeye dokunmayacağınıza?' diye bağırır. 'Görüyorsun ki birimiz yatalak, ötekimiz körüz. Biz nasıl yapalım bahçene böyle bir şey' diyerek inkâr etmeye çalışmışlar. Bahçe sahibi: 'Nasıl yaptığınızı anlamadığımı mı zannediyorsunuz? Kör olan yatalak olanı sırtına aldı. Yatalak onu nereye gideceğini söyleyerek yönlendirdi, değil mi?' der ve ikisini de bir güzel dövüp bahçesinden atar. Burada kör olan adam, bedendi. Ancak nefsin istediklerini görür çünkü. Yatalak olansa nefistir ve beden olmadan hiçbir şey yapamaz. Bahçe ameller, bahçıvansa iyiyi emredip kötüyü yasaklayan akıldır. Yani beden ve ruh sevapta ve günahta ortaktırlar."

Şemmas: "Doğru söyledin. Peki, Hangi âlim övülmeye layık alimdir?" demiş. Şehzade: "Allah'ı bilen ve bildiği ile amel eden" diye cevap vermiş. Şemmas: "Bu nasıl olur?" diye sormuş. Şehzade: "Rabbinin razı olduklarını yapıp razı olmadıklarından kaçarak" diye cevap vermiş. Şemmas: "En faziletli olan kimdir?" diye sormuş. Şehzade: "Rabbini en çok bilendir" diye cevap vermiş. Şemmas: "Peki, onların içinden en kıymetlisi kimdir?" diye sormuş. Şehzade: "İlmiyle amel etmekte çokça sabırlı olandır" diye cevap vermiş. Şemmas: "Kalbi en yumuşak olan kimdir?" diye sormuş. Şehzade: "Ölümü çokça anandır. Kalbi en az yumuşamış olansa uzun emelli olanlardır. Çünkü ölümü çokça ananlar berrak bir aynada kendine bakan kimse gibidirler. Ayna hakikatleri göstererek onların berraklığını daha da artırır" demiş. Şehzade: "Hangi hazine

daha iyidir?" diye sormuş, Şehzade: "Gök hazineleri" diye sevap vermiş. Şemmas: "Peki, gök hazinelerinden hangisi daha kıymetlidir?" diye sormuş. Şehzade: "Allah'ı çokça yüceltip çokça şükretmek" diye cevap vermiş. Şemmas: "Yeryüzü hazinelerinden hangisi daha faziletlidir?" diye sormuş. Şehzade: "İyiliği artırmak" diye cevap vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

910. GECE

Şemmas: "Doğru söyledin. Şimdi de bana birbirinden farklı üç şey olan ilim, görüş ve zekânın nasıl bir araya geldiğini söyle" demiş. Şehzade: "İlim öğrenmekle, görüş tecrübeyle, zekâysa düşünmeyle oluşur. Üçünün bir arada toplandığı yer akıldır. Kim bu üç özelliği bir araya toplayabilirse işte o tam olgun bir insan olmuştur. Bunları kendisinde toplayan kişinin Allah korkusu da tam olur" demiş.

Şemmas: "Peki, keskin görüşlü, kıvrak ve üstün zekâlı bir âlim arzu ve isteklerinin peşine düşüp bu bahsettiğin halden çıkamaz mı?" diye sormuş. Şehzade: "Arzu ve isteklerinin peşine düşen adamın ilmi, görüşleri, zekâsı hep değişir. Tıpkı her zaman dikkatli davranan, eşsiz maharetiyle semalarda süzülüp av peşinde dolaşan kartal gibi olur. Günün birinde avcının biri gelip ağını serer, üzerine de bir parça et koyar. Kartal bunu görünce ağı da unutur, ona yakalanan kuşların akıbetini de. Süzülür göklerden, inip ağa ta-

kılır. Avcı ağında kartalı görünce şaşırıp 'Ben bu ağı güvercin, serçe gibi zayıf kuşlar için kurmuştum. Sen nasıl oldu da geldin takıldın?' der şaşkınlıkla. Ne demişler: Akıllı bir adam bir şeyi arzuladığında o arzuladığı şeyin akıbetini düşünebilendir. Akıllı adam arzusunun kendisini sürüklediği şeylerden kaçınıp arzu ve isteklerinin peşine düşmez. Arzusu onu bir şeyin ardından sürüklemek istediğinde iyi bir süvari gibi davranıp aklını kullanarak nerede gemi çekerek ve atını ne yöne yönlendirmesi gerektiğini iyi bilir. Sefih adamınsa ne bir bilgisi vardır ne de görüşü. Heva ve hevesinin peşine takılıp onların hâkimiyeti altına girer. Nereye sürüklerlerse oraya gidip helak olanlardan olur" demiş.

Şemmas: "Peki, ilim ne zaman faydalı olur, akıl arzu ve isteklere karşı nasıl savunma gerçekleştirebilir?" diye sormuş. Şehzade: "Bu ikisi yani ilim ve akıl sahibini ahrete yönlendirdiklerinde faydalı olurlar. Çünkü ilim ve akıl sahibini dünyadan sadece kendisine yetecek kadarını elde edip ahireti için çalışmaya sevk etmekle faydalı olurlar" demiş.

Şemmas: "İnsan neyle kalbini meşgul etmelidir?" diye sormuş. Şehzade: "Salih amelle" diye cevap vermiş. Şemmas: "Peki, insan böyle hep salih amelle meşgul olursa, dünyadaki geçimini nasıl sağlayacak?" diye sormuş. Şehzade: "İnsanın günde yirmi dört saati var. Bu yirmi dört saatin bir parçasını geçimini sağlamak için, bir parçasını dinlenmek için, geri kalanını da ilim talebi için kullanması gerekir. Çünkü eğer insan akıllı olduğu halde ilim sahibi olmazsa, çorak bir arazi gibi olur. Ekilip biçilemeyen çorak bir arazideyse meyve yetişmez. Toprak ancak ekilip biçilebildiğinde ürün verir. İnsana da ilim ekilmezse faydalı olamaz. Ancak ilim ekilmekle meyve verir" diye cevap vermiş.

Şemmas "Peki akılsız ilim hakkında ne dersin?" diye sormuş. Şehzade: "O zaman o bilgi, aklı olmayan,

sadece yiyeceği, içeceği, uyanacağı zamanları öğrenmiş olan hayvanın bilgisine benzer" demiş.

Şemmas: "Kısa ve öz cevap verdin. Peki, sultana karşı nasıl ihtiyatlı davranacağız?" demiş.

Şehzade: "Bunu yapmana gerek yok" demiş. Şemmas: "Nasıl bir şey yapmam, benim her şeyim onun elinde?" demiş. Şehzade: "Onun otoritesi senin kalbinde bulunan haklarında. Eğer onun hakkını verirsen senin üzerinde bir otorite kalmaz" demiş.

Şemmas: "Peki hükümdarın veziri üzerindeki hakkı nedir?" diye sormuş. Şehzade: "Gizli ve açık konularda nasihat ve içtihat, doğru görüş sahibi olma, onun sırrını saklama, onun bilmesi gereken hiçbir şeyi saklamama, giderilmesinden sorumlu kıldığı ihtiyaçlar noktasında dikkatli olma, her açıdan onun memnuniyetini isteme ve onu gücendirmekten sakınmaktır" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Vezir, hükümdara karşı nasıl davranmalı?" diye sormuş. Çocuk: "Eğer hükümdarın veziriysen ve onun verdiği sorumluluğu üzerine almak istiyorsan onu dinle ve sözün onun senden beklediğinden daha üst düzeyde olsun. Ondan istediğin şey senin onun nazarındaki merteben kadar olsun. Kendini hak etmediğin bir mertebeye indirmek konusunda tedbirli ol! Sonra avcı hikâyesindeki gibi olursun. Hikâye bu ya avcının biri yırtıcı hayvanları avlar, derilerini yüzüp geri kalanlarını atarmış. Bir gün avcının yanına bir aslan gelmiş ve avcının derisini yüzdüğü hayvandan arta kalanları yemiş. Önceleri avcının yanına gitme konusunda çok tereddüt etmiş, ama sonra sonra ona alışmış. Avcı da ona yaklaşıyor ve aslanın sırtını sıvazlayıp kuyruğuyla oynuyormuş. Bir gün avcı aslanın uysallığını, ona alıştığını ve onu dinlediğini görünce kendi kendine 'Bu aslan bana boyun eğdi. Onu ele geçirdim. Şimdi istersem üzerine binip diğer yırtıcı hayvanlara yaptığım gibi derisini yüzebilirim' demiş

ve cesaretini toplayıp aslanın sırtına çullanmış. Avcının yaptığını gören aslan çok kızmış. Pençeleriyle avcıya vurmuş ve karnını parçalamış. Ayaklarından tutup yere vurarak parçalamış. Buradan öğrendim ki vezir hükümdarın yanında nasılsa öyle olmalı, ona karşı haddini aşmamalı ki hükümdar ona karşı tavrını değiştirmesin" diye cevap vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

911. GECE

Şemmas: "Veziri hükümdarın huzurunda hazır kılan şey nedir?" diye sormuş. Şehzade: "Kendine verilen görevi en iyi şekilde yerine getirme, nasihat ve doğru sözlülükten vazgeçmeme ve emirlerini yerine getirmedir." demiş.

Şemmas: "Vezirin yapması gerekenlerin, hükümdarı kızdırmaktan kaçınması, onun rızasını kazanması ve hükümdarın kendisini sorumlu kıldığı görevi önemsemesi olduğunu, bunun zorunlu olduğunu söyledin. Ancak eğer hükümdar zorbalığa rıza gösterir ve zulüm işlerse çözüm ne olacak? Eğer vezir zorba bir hükümdarla yaşamakla imtihan edilirse ve bu hükümdar kendi istekleri ve görüşü doğrultusunda davranırsa vezir bunu yapamaz. Eğer onun hevesine uyar, onun görüşünün güzel olduğunu söylerse, bu sefer de bunun günahını yüklenmiş olur. Böylece de halkın düşmanı olur. Buna ne dersin?" diye sormuş.

Şehzade buna şöyle cevap vermiş: "Sizin söylediğiniz günah, ey vezir, hükümdarın yaptığı hataya uyduğu zaman olur. Ancak vezirin yapması gereken hükümdar, böyle bir konuda ona danıştığında adalet yolunu açıklamak ve onu yaptığı zorbalık konusunda uyarmak, halka karşı güzel davranmayı öğretmek, iyiye teşvik edip kötüye karşı da uyarmak olmalıdır. Eğer kral vezirin söylediğini kabul ederse ne âlâ, yoksa güzel bir yolla ondan ayrılma dışında bir çözüm olmaz. Çünkü her ikisi içinde ayrılma güzel olur" demiş.

Şemmas: "Hükümdarın halkı üzerindeki, halkın da hükümdar üzerindeki hakkı nedir?" diye sormuş. Şehzade: "Hükümdar onlara emirler verip iyi niyetle onlara iyi olanı öğretir, onlar da onun razı olduğu şey hususunda itaat ederler. Halkın onun üzerindeki hakkı hükümdarın onların mallarını ve ailelerini muhafaza etmesidir. Aynı şekilde onun da halkı üzerinde hakları vardır; halk onun dinleyip itaat etmeli, gerektiğinde kendilerini onun için feda etmeli, vermeleri gereken vergileri vermeli, onun adaletini ve iyiliğini övmelidirler" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Bana hükümdar ve halkın hakları hakkında sorduklarımı açıkladın. Halkın kral üzerindeki haklarından söylemediğin bir şey kaldı mı?" diye sormuş. Şehzade: "Evet, halkının kral üzerinde hakkı olması kralın da halkı üzerinde hakkı olmasını gerektirir. Halkın kral üzerindeki hakları yerine getirilmezse kralın halkı üzerindeki hakları da yerine getirilmez. Çünkü kralın ölmesi ya da kralın ve onun iyiliğinin ortadan kalkması ancak halkın hakkının kaybolmasıyla olur. Kim ki hükümdar olursa ona üç şey gerekir: Dini, halkı ve siyaseti ıslah etmek. Bu üç şey onun hükümranlığının devam etmesi için gereklidir" demiş.

Şemmas: "Halkın ıslahını nasıl sağlar" diye sormuş. Şehzade: "Haklarını gözetmek, aralarında

adaleti sağlamak, alim ve hakimleri onları bilgilendirmesi için görevlendirmek, birbirlerine adaletle davranmalarını sağlamak, kan dökülmesini önlemek, mallarını korumak, onlara ağır gelen vergileri hafifletmek ve askerleri güçlendirmekle sağlanır" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Bana söyler misin, vezirin hükündar üzerindeki hakkı nedir?" diye sormuş. Şehzade: "Bir vezirin hükümdar üzerindeki hakkı, diğer insanlardan daha önemlidir. Özellikle şu konulara dikkat edilmelidir: birincisi kral bir karar alacağı zaman bu görüşünü veziriyle paylaşmalı ve vezirin görüşü daha isabetliyse onu halkın istifadesine sunmalıdır. İkincisi insanlara vezirin kral nazarındaki mertebesi anlatılmalı, dolayısıyla halkın da ona saygılı, yüceltici ve şefkat dolu bir nazarla bakması sağlanmalıdır. Buna karşılık vezir de halkın hoşuna gitmeyen şeyleri bilip onlara karşı dikkatli davranmalıdır" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Hükümdar, vezir ve halkın özelliklerine ilişkin söylediğin her şeyi dinledim. Bunları kabul ediyorum. Peki, dili, konuşurken yalan, bayağılık, hastalık ve aşırıya kaçma gibi özelliklerden korumak için ne yapılması gerekir?" diye sormuş. Şehzade: "İnsanın hayır ve iyilikler dışında hiçbir şey hakkında konuşmaması gerekir. Ayrıca kendisini ilgilendirmeyen şeyler hakkında konuşmamalı, dedikoduyu terk etmeli, bir kimseden duyduğu bir şeyi onun düşmanına söylememeli. Otorite sahibi olduğunda ne arkadaşına ne de düşmanına zarar vermeyi istememelidir. İyiliği Allah'tan bekleyip şer hususunda da sadece ondan korkulmalı. Çünkü gerçekte zararı da yararı da veren O'dur. Kimsenin ayıbını zikretme ve hem günahtan korunmak hem de kişiler arasında nefret oluşmasını engellemek için bilmediğin şey hakkında konuşma! Bil ki söz bir ok gibidir, bir kere

yerinden çıktığında kimse onu geri döndüremez. Sırrını onu ifşa edecek birine söylemekten sakın! Bazen sırrını saklama noktasında güvendiğin kişiler de sırrını ifşa edip sana zarar verebilir. Aman ha sırrını düşmanından çok dostundan saklamaya dikkat et! Bütün insanlara göre sır saklamak emaneti yerine getirmektir" diye cevap vermiş.

Şemmas: "Ev halkı ve akrabaya karşı güzel ahlaklı nasıl olunur, bana söyler misin?" diye sormuş. Şehzade: "İnsanoğlunun güzel ahlak dışında çıkar bir yolu yoktur. Ancak ev halkına ve kardeşlere hak ettikleri gibi, nasıl gerekiyorsa öyle davranmak gerekir. Anne-babaya gelince onlara karşı merhametli, tatlı dilli, yumuşak ve ağırbaşlı ol! Kardeşlere karşı olan davranışlarsa nasihat etme, cömert olma, bazı vesilelerle onlara yardımcı olma, onların sevinçleriyle sevinme, yaptıkları yanlışlara sabretme şeklinde olmalı. Onlar da nasihatlerini dinleyip ona göre davranmalıdır. Eğer güvendiğin bir kardeşinse, ona sevgini göster ve her işinde ona yardımcı ol!" diye cevap vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

912. GECE

Şemmas: "Ben kardeşleri iki gruba ayırıyorum: Güvenilir olan kardeşler, samimi olan kardeşler. Güvenilir olanların nasıl olması gerektiğinden bahsettin. Peki, samimi kardeşler hakkında ne dersin?" diye

sormuş. Şehzade: "Samimi olan kardeşlerden haz alır, güzel ahlak, tatlı sözler, samimi davranışlar görürsün. Sen onlardan aldığın hazzı bitirme! Onların senin için gayret göstermeleri gibi sen de onlar için gayret et! Onlara sana nasıl güler yüzle, tatlı dille davranıyorlarsa öyle davran! O zaman hem hayatın güzelleşir hem sözün onların nazarında kabul edilebilir olur!" demiş.

Şemmas: "Bunların hepsini öğrendik. Peki, yaratıcının yarattığı için takdir ettiği rızık hakkında ne diyorsun? İnsanlar ve hayvanlar arasında her birinin rızkı paylaştırılmış mıdır? Eğer durum böyleyse geçimini sağlayan kişi kendisi için takdir edilmiş olan rızık için niçin zorluklara katlanmak zorundadır? O bu zorluklara katlanmasa bile onu elde edebilmesi gerekmez mi? Eğer onun için takdir edilmemişse onun için zorluklara katlansa bile onu elde edemez. Bu durumda rabbine tevekkül eder, bedeni ve ruhu rahat olur değil mi?" demiş. Şehzade: "Herkes için belirlenmiş bir rızık, belirli ve değişmez bir ecel olduğunu biliyoruz. Ancak her rızık için bir yol ve vesileler vardır. Talep sahibi talepte bulunmayarak rahatlar, ancak rızkı talep etmek gerekir. Ne var ki talebin sonucu iki türlüdür: Ya elde edilir ya da edilemez. Her iki halde de uygun olan rızkı elde etmektir. Talebin neticesi şükredilecek bir şeydir. Mahrum olanın rahatlığı şu üç özellikten dolayıdır: Rızkını talep için hazırlanma, insanlara yük olmaktan kaçınma, kınanan himayeden sakınma" demiş.

Şemmas: "Bana geçim kapısından bahseder misin?" demiş. Şehzade: "İnsan Allah'ın helal kıldığını helal, haram kıldığını da haram kabul eder" diye cevap vermiş.

İkisi arasındaki konuşma bu noktaya vardığında kesilmiş. Sonra Şemmas ve onunla birlikte orada hazır bulunan âlimler kalkıp çocuğun önünde eğilmiş ve

onu yüceltmişler. Babası da onu bağrına basmış. Sonra onu tahtına oturtmuş ve "Beni göz aydınlığı olacak bir erkek çocukla rızıklandıran Allah'a şükürler olsun" demiş.

Şehzade, Şemmas ve huzurda bulunan âlimlere "Ey manevi meselelere hâkim olan âlimler, eğer Allah bana az bir kısmı hariç bütün ilimleri öğrenmeyi nasip etmeseydi, sorularınıza verdiğim cevapları hatalı olsun yanlış olsun hemen kabul etmenizi anlayabilirdim belki. Muhtemelen siz benim hatalarımı görmezden geldiniz. Şimdi de kendimin cevaplamakta ve dilimin tasvir etmekte aciz kaldığı bir şeyi sormak istiyorum. Çünkü zihnimdeki bu soru, bana, siyah kaptaki saf su gibi anlaşılmaz geliyor. Bunun cevabını, bana, geçmişte karşılaştığım müphemlikten içinde hiçbir şey kalmayacak şekilde açıklamanızı istiyorum. Çünkü Allah canlılığı suyla, kuvveti yemekle, şifayı doktorun tedavi etmesiyle verdiği gibi cahile de âlimin ilmiyle şifa verir. Şimdi söylediklerimi dinleyin!" demiş.

Şemmas: "Ey aydınlık bir akla sahip ve meselelere hâkim olan! Âlimlerin hepsi faziletine, meseleleri ayrıntılandırıp ve kısımlara ayırarak anlatmandaki ustalığına, sorulara verdiğin cevaplardaki isabetliliğe şahit oldu. Ben bize yorumunu doğru yaptığın ve hakkında doğru bir görüşe sahip olduğun bir şey sorduğunu biliyorum. Çünkü Allah sana daha önce kimseye vermediği bir ilim vermiştir. Bize sormak istediğin şeylerden bahset!" demiş.

Şehzade: "Bana yüce kudret sahibi olanın yarattıklarını nasıl yoktan var ettiğini söyleyin! Bu dünyada görülen her şey daha önce yaratılmış olan bir şeyden yaratılmıştır. Peki, Allah bir şeyi nasıl yokluktan yaratır?" diye sormuş.

Vezir Şemmas: "Bunu anlamak için Allah'ın yarattıklarını incelemen yeterlidir aslında. Yaratıkların hiçbiri ezeli değildir, hepsi bir şeyden yaratılmıştır. Bu

nedenle zaten yaratılmış denilir. Allah mahlukatı işte böyle ilginç bir şekilde yaratmıştır. Şayet yaratılışı anlamak istiyorsan onun üzerinde derin düşünmelisin. O zaman yaratılmışlar üzerinde Allah'ın yaratmadaki eşsiz gücünü görebilirsin. Yüce Allah bir şeyi yoktan var etmeye güç yetirir. Hatta onun iradesi, kudreti ve yüceliği hiçbir şey olmadan bir şey yaratmayı gerektirir. O, eşyayı salt yokluktan yaratmıştır. Çünkü şeylerin maddesi salt yokluktur. Bu şüphe götürmeyecek derecede aşikârdır. Bunu art arda gelen gece ve gündüzden de anlayabilirsin. Öyle ki gündüz gidip gece geldiğinde, gündüz bize gizli kalır. Onun bir yerde olup olmadığını bilmeyiz. Gece karanlığıyla gidip gündüz geldiğinde gecenin bulunduğu bir yer olup olmadığını bilmeyiz. Güneş doğduğunda onun ışığının nereye geldiğini, battığında da onun batmış olduğu yerin neresi olduğunu bilmiyoruz. Yaratıkların hayret ettiği ismi yüce, kudreti büyük olan yaratıcının buna benzer yaptıkları çoktur" diyerek cevap vermiş şehzadenin sorusuna.

Şehzade: "Ey âlim! Bana yaratıcının yaratmadaki kudretini inkâr olunamayacak derecede iyi açıkladın. Ancak yarattıklarını var etmesi nasıl oluyor, onu söyler misin?" demiş. Şemmas: "Yaratıcı yarattıklarını zamandan önce kendinde bulunan kelimeler, hatta onunla bulunan bütün şeylerle yaratır" diye cevap vermiş.

Şehzade: "Yani ismi yüce, kudreti büyük olan Allah yaratıkları yaratmadan önce var etmeyi istemiştir, öyle mi?" demiş. Şemmas: "Yarattıklarını iradesiyle ve kelimesiyle yaratmayı dilemiştir" diye karşılık vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

913. GECE

Şemmas: "Oğlum! İnsanlar senin söylediklerinin aksini ancak şeriatte yer alan hükümleri tahrif ederek söyleyebiliyor, dolayısıyla da hakikatlerin manalarını saptırıyorlar. Yüce Allah'ın yarattıklarını kelimesiyle yarattığını söylememizin anlamı onun zatında ve sıfatlarında tek olmasıdır. Yoksa onun anlamı kudret anlamında Allah'ın kelimesi değildir. Aksine kudret Allah'ın sıfatıdır. Kelam ve onun dışındakiler de Allah'ın kemal sıfatlarındadır. Allah'ın sıfatları yücedir. O kelimesi olmaksızın, kelimesi de o olmaksızın betimlenemez. Yüce Allah kelimesiyle bütün yarattıklarını yaratmıştır. Kelimesi olmaksızın ise hiçbir şeyi yaratmamıştır. O şeyleri hak olan kelimesiyle yaratmıştır. Biz hepimizse onun yarattıklarıyız" demiş.

Şehzade: "Ben yaratıcı ve onun yüce kelimesini, bu meyanda zikrettiklerini anladım. Ancak senden O'nun yarattıklarını hakikat üzere yarattığını duydum. Hakikat ise batıl olanın zıddıdır. Batıl nereden gelir? Hak olana nereden gelip karışır? Dolayısıyla da yaratıklara karışır, bu sebeple de ikisinin arasını ayırmaya ihtiyaç duyarlar. Yüce Yaratıcı bu batılı sever mi, yoksa sevmez mi? Eğer onun hakkı sevdiğini ve yarattıklarını hakikat üzere yarattığını, batılı da sevmediğini söylersen, Yaratıcının sevmediği bu batıl onun sevdiği hakka nereden gelip karışır?" diye sormuş.

Şemmas: "Allah insanı hak üzere yaratmıştır. İnsan, Allah'ın insanda yarattığı kapasite sebebiyle, kendisi üzerine yaratılmış olduğu hakka batıl karışmadığı sürece tövbeye ihtiyacı olmaz. Allah'ın insanda yarattığı bu kapasite kesp olarak isimlendirilen irade ve meyletmedir. Batıl, insanın tabiatının zayıf-

lığı nedeniyle kendi iradesi ve seçimi sonucu hakka karışır. Allah onun bu batıldan yüz çevirmesi ve hak üzerine sabit kalması için tövbeyi yarattı. Eğer batılla meşgul olmaya devam ederse de bunun için cezayı yarattı" demiş.

Şezade: "Hak olana karışmak suretiyle batılın hakka ilişmesinin sebebi nedir?" diye sormuş. Şemmas: "Allah insanı ilk olarak hak üzere yarattığından onun için ne ceza, ne de tövbeye gereksinimi vardı. Bu durum, Allah onda arzulara meyleden bir tabiatta olan, ancak iradesinden de bağımsız olmayan bir nefs yaratana kadar devam etti. İnsan nefse sahip olunca isyan ederek bu hak olandan saptı. Kim hak olandan saparsa batıl olana düşer" diye cevap vermiş.

Şehzade: "Yani, batıl hak olana ancak isyan ve muhalefetle dahil olur, öyle mi?" demiş. Şemmas: "Evet, çünkü Allah insanı sever ve çok sevdiğinden dolayı insanı kendisine muhtaç olarak yaratır. Bu hakkın ta kendisidir. İnsansa nefsinin arzu ve isteklerinden dolayı zayıf düşer ve tersine meyleder. Böylece rabbe isyan demek olan masiyetle batıla meyleder. Cezayı hak eder. Batıl olanı, tövbe etmek ve hakkı sevmeye yönelmek suretiyle uzaklaştırmak ise sevabı gerektirir" demiş.

Şehzade: "Bütün yaratılmışların atası Âdem olduğuna göre, bu farklılık nereden geliyor söyler misin? Allah onu hak üzere yaratmışken, o nasıl günaha meyletti? Yapılan fiilin neticesinin sevap ya da ceza olması için nefsin yaratılmasından sonra günah işlemenin ardından tövbe etmenin getirildiğini biliyoruz. Yaratılmışların bir kısmı isyana uzun süre devam edip onun sevmediklerine yönelir ve Allah'ın cezalandırmasını hak eder. Bir kısmınsa yaratıcısının rızasını kazanmakta ve itaat etmekte ısrar eder. Buysa Allah'ın rahmetini ve sevabı gerektirir. Peki, insanların böyle ayrışmasının sebebi nedir?" diye sormuş.

Şemmas: "İlk işlenen günah, yüce Allah'ın bir zamanlar melekler ve cinler arasında ismine şeref yüklediği İblis sebebiyledir. Onun tabiatında başkasında olmayan bir sevgi vardır. Bu konuda tek olunca içine bir kendini beğenmişlik yerleşmiş ve imandan uzaklaşarak yaratıcısının emrine karşı gelmiştir. Allah da onu yarattığı bütün mahlukat arasında en alt seviyeye indirmiş. Onu sevgisinden uzaklaştırmıştır. İblis, ismi yüce olan Allah'ın günahı sevmediğini bildiği için Âdem'e ve yaratıcısına karşı sevgi besleyip itaat ederek hakikat üzere olan herkese karşı kıskançlık duymuş ve batılda kendisine ortak olması için Âdem'i kandırarak günaha sürüklemiştir. Bu sebeple, düşmanının kendisine süslediği günahı işlemesinden ve hevasına boyun eğmesinden dolayı Adem'in ceza alması gerekmiştir. Bu, rabbinin nasihatine uymayarak haktan sapması sebebiyle olmuştur. Yüce yaratıcı, insanın zayıf düştüğünü ve düşmanının ardından giderek hakkı terk ettiğini görünce ona merhamet etmiş ve bu günahtan kurtulabilmesi için tövbe yolunu açmıştır. İnsan bu tövbe silahını eline alacak, onunla düşmanı olan İblis'i ve askerlerini yok edecek, böylece tabiatında bulunan hakka dönmüş olacaktır. İblis, en yüce isimlere sahip olan Allah'ın ona belli bir müddet verdiğini görünce insanla mücadeleye başlamış ve insanı rabbinin nimetlerinden uzaklaştırmak için ona türlü çeşit hilelerle yaklaşmıştır. Böylece hem kendisi hem de takipçileri için gerekli olan ceza hususunda insanı kendisine ortak kılmış olacaktı. Allah insanı tövbeye istidatlı kılmıştır. Ona hakikati ve onda devamlı olmayı emretmiş, günah ve muhalefetiyse yasaklamıştır. Ona yeryüzünde gece ve gündüz durmadan usanmadan kendisiyle mücadele eden bir düşmanı olduğunu söylemiştir. Fıtratında yer alan ve kendisi üzerine yaratıldığı hakkın gerektirdiği şey sevap,

nefsi ona baskın olduğunda ve o da bu arzulara yöneldiğinde gereken şey de cezadır" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

914. GECE

Daha sonra Şehzade, Şemmas'a: "Bana söyler misin yaratılanlar, tek başlarına hiçbir şeye güç yetirememelerine ve yaratıcının iradesi dışında bir iş yapamamalarına rağmen yüceliğin zirvesinde olup hiçbir şeyin onun iradesinin dışına çıkamadığı yaratıcılarına nasıl karşı çıkarlar? diye sormuş. Şemmas: "Yüce Allah, kendisini sevenlere karşı merhametli ve adaletli olmakla vasıflanmıştır. İnsanlara iyilik yolu açıklanmış ve iyilik yapabilme gücü verilmiştir. Bunun tersini yaparlarsa günah işlemiş olurlar ve helak olurlar" demiş.

Şehzade: "Bu kapasiteyi onlara veren ve onların da bu sayede istedikleri fiili yapmaya güç yetirmesini sağlayan Yaratıcı hangi şeyden dolayı onlarla onları haktan çeviren batıl arasına girmemektedir?" diye sormuş. Şemmas: "Bu O'nun rahmetinin yüceliği, hikmetinin derinliğinden dolayıdır. Çünkü o daha önce iblise kızmış, ona merhamet etmemiştir. Ancak Âdem'e tövbe etmesi sebebiyle merhamet etmiş, kızdıktan sonra ondan razı olmuştur" demiş.

Şehzade: "Bu gerçeğin ta kendisidir. Çünkü o herkese yaptığının karşılığını verir. Allah dışında her şeye güç yetiren bir yaratıcı yoktur" demiş ve şöyle devam

etmiş: "Allah sevdiği ve sevmediği her şeyi yarattı mı? Yoksa sadece sevdiklerini mi yarattı?" Şemmas: "O her şeyi yaratmış, ama sadece sevdiklerinden razı olmuştur" demiş.

Şehzade: "Bu iki şeyin durumu nedir ki birinden Allah razı ve bu sebeple ona sevap veriyor, diğerine de kızdığı için ceza veriyor?" diye sormuş. Şemmas: "Önce bana bu iki şeyin ne olduğunu açıkla ki o iki şey hakkında konuşabilelim" demiş.

Şehzade: "O iki şey bedende ve ruhta birleşmiş olan iyilik ve kötülüktür" demiş. Şemmas: "Ey akıl sahibi! Sana beden ve ruhun bildiği amellerden iyi ve kötü olanı gösteriyorum. Bu ikisinden biri Allah'ın razı olmasından dolayı iyilik, diğeri de Allah'ın razı olmamasından dolayı kötülük olarak isimlendirilir. Senin Allah'ı tanıman ve yaptığın iyilikle onun rızasını kazanman gerekir. Çünkü bize bunu emretti ve kötülük yapmayı yasakladı" demiş.

Şehzade: "Ben bu iki şeyi yani hayır ve şerri görüyorum. O ikisini beş duyuyla yani tat alma, işitme, görme, koklama ve dokunmayla bilmek mümkündür. Bu beş duyunun hepsinin iyilik için mi kötülük için mi yaratıldığını bana anlatır mısın?" demiş. Şemmas: "Ey insan! Senin bana sorduğun sorunun açıklamasını biliyorum. Bu konudaki delil açıktır. O zihnine konulmuştur. Yüreğin ona işaret eder. O da şudur: Hak, insanı hak üzere yarattı. Onun tabiatına sevgisini koydu. Bütün sonradan var olanlara etki eden yüce kudret olmaksızın hiçbir yaratılmış olan ondan sudur etmemiştir. İnsan onun sevgisinden yaratılmıştır. Nefse arzulara meyilli olma tabiatı verilmiştir. Bu kapasite, beş duyu ve cennet ya da cehennem için var kılınmıştır" demiş.

Şehzade: "Peki bu nasıl olacak?" diye sormuş. Şemmas: "Çünkü dil konuşmak, eller bir şeyler yapmak, ayaklar yürümek, göz bakmak, kulaklar dinle-

mek için yaratılmıştır. Bu duyulardan her biri için bir yetenek verilmiş, bir işi yapabilmeleri için hazır hale getirilmişlerdir. Her birine o istemeden hareket etmemesi, doğru söyleyip onun zıddı olan yalanı terk ederek Allah'ı razı etmesi emredilmiştir. Allah'ın gözden razı olması için Allah'ın sevdiği şeye bakıp onun zıddı olanı terk etmesi gerekir. Zıddıysa arzu edilen şeylere bakmak gibi Allah'ın hoşlanmadığı şeylere bakmaktır. İşitmeyle ilgili olarak razı olduğu şey öğüt dinlemek, Allah'ın kitabındakiler gibi hak olan şeyler dışında bir şey dinlememek ve zıddını yani Allah'ın kızdığı şeyleri terk etmektir. İki el için razı olduğu şey Allah'ın ona lütfettiklerini tutması ya da günah işleme noktasında Allah'ın ona verdiklerinden vazgeçmesidir. İki ayakla ilgili olarak razı olduğu şey onların ilme yönelmek gibi bir iyilik için gayret etmeleri, bunun zıddını yani Allah'ın yolu dışında bir şey için çalışmayı terk etmeleridir. İnsanın bunun dışında yöneldiği arzular ruhun emriyle bedenden sadır olur. Arzuysa bedenden sadır olur ve iki çeşittir: Cinsel uzvun arzusu ve karnın arzusu. Allah cinsel uzvun arzusuna helal olması şartıyla razı olur. Haram olursa kızar. Karnın arzusuna gelince o yiyip içmedir. Allah bundan az ya da çok olsun Allah'ın helal kıldığı dışında hiçbiriyle meşgul olmamak ve Allah'a şükretmekle razı olur. Allah'ın bu konuda kızdığı şey hakkı olmayan bir şeyi almış olmasıdır. Bu hükümlerin dışında kalanlar geçersizdir. Allah yarattığı şeylerden sadece iyilikle olandan razı olur. Bedenin her uzvu kendisi üzerine düşeni yapar. Çünkü o bilendir, hikmet sahibidir" demiş.

Şehzade: "Kudreti yüce olan Allah'ın ilminde, Âdem O'nun yasakladığı ağaçtan yediği için itaatten çıkıp günah işlemiş olur mu?" diye sormuş. Şemmas: "Evet ey âlim! Âdem yaratılmadan önce bunlar Allah'ın ilminde vardı. Bunun delili Âdem'i 'yeme'

diyerek uyarmasıdır. Eğer yasak meyveyi yerse isyan etmiş olacağını ona önceden bildirmiştir Allah. Bu, Âdem'in rabbine karşı 'haberim yoktu, bilmiyordum' şeklinde bir gerekçe sunmaması için adalet gereğidir. Bir hataya ya da ikileme düşerse hem kendisi hem de kendisinden sonraki nesil çok azarlanır. Allah nebilerini ve resullerini göndermiş, onlara, bize şeriatı öğretmeleri, içerisindeki hüküm ve öğütleri ayrıntılı bir şekilde açıklayıp ve yol göstermeleri için kitaplar göndermiştir. Ayrıca onlar bize ne yapmamız ve ne yapmamamız gerektiğini de açıklar. Biz bunları yapabilecek kapasitede yaratılmışız. Kim bu sınırlar içerisinde bir şeyler yaparsa isabet eder ve kazanır. Kim de bu sınırları aşar ve bu tavsiyelerin dışında bir şey yaparsa, iki dünyada da kaybeden olur. Bu iyilik ve kötülük yoludur. Sen Allah'ın her şeye güç yetirebilir olduğunu biliyorsun. O ancak kendi rızasının olduğu arzuları yaratır. Bizim yapmamız gereken, ondan iyiliğimiz için helal olacak şekilde almaktır. Eğer onu haram olacak şekilde kullanırsak o bizim için kötülük olur. Bizim için iyilik olan Allah'tan, kötülük olansa bütün yaratılmışlar topluluğu olarak nefslerimizden gelir. Yoksa yüce olan Allah tarafından değil" diye cevap vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu fark eden Şehrazat sustu.

915. GECE

Şehzade: "Bana, Allah'a ve onun yarattıklarına nispet edilenleri anlattın, ben de anladım. Bana aklımın hayret ettiği ve çok şaşırdığı bir şeyi anlat: Ben insanoğlunun ahiretten gafil olmasına, onu hatırlamamasına, dünyayı sevmesine şaşırıyorum. Onlar burayı terk edeceklerini ve buradan aşağılık bir şekilde çıkacaklarını biliyorlar" demiş.

Şemmas: "Evet, gördüğün gibi onun ehline karşı değişmesi ve ona aykırı davranması, ne kendisine nimet verilenin kendisine nimet verilmeye devam edileceği ne de imtihana uğrayanın imtihanının devam edeceğini gösterir. Onun sahibi onun değişmesinden emin olamaz. Eğer ona gücü yetiyorsa ve onunla mutluysa halini değiştirmesi ve ona doğru hızlıca gitmesi gerekir. İnsan için herhangi bir güvence yoktur ve oradaki süslerden de faydalanamaz. Bunu bildiğimiz zaman insanın en kötü halinin ondan uzak olup ahiretten gaflette olduğu zaman olduğunu anlamış oluruz. Bu mutluluk oradan gittikten sonra meydana gelecek olan korku ve sıkıntıyı dengelemez. Şunu öğrenmiş olduk ki, şayet kul öldükten ve bu hazlardan, rahatlıktan ayrıldıktan sonra ne olacağını bilmiş olsaydı dünyayı ve onun içerisindekileri reddeder, böylece ahiretin onun için daha faydalı ve iyi olduğunu kesin bir şekilde öğrenmiş olurdu" demiş.

Şehzade: "Ey öğretmen! Kalbimdeki karanlığı aydınlatıcı ışığınla ortadan kaldırdın. Bana ancak hakka tabi olanların gireceği bir yol göstermiş oldun ve kendisiyle bakacağım bir ışık verdin" demiş.

O sırada orada hazır bulunan hikmet sahibi biri kalkmış ve şöyle demiş: "Bahar gelince tavşan ve file otlayacakları bir yer gerekir. İkinizden daha önce hiç

duymadığım ve görmediğim şeyler duydum. Müsaade ederseniz size bir şey hakkında soru soracağım. Bana söyler misiniz dünyanın bize verdiklerinin en hayırlısı nedir?" Şehzade: "Beden sağlığı, helal rızık ve iyi bir çocuk" diye cevap vermiş.

Hakîm: "Peki küçük ve büyük nasıl davranmalıdır?" diye sormuş. Şehzade: "Büyük, kendinden küçük olanı hoş görmeli, küçükse kendinden büyük olana sabretmelidir" demiş.

Hakîm: "Peki yaratılanlarda ortak olarak bulunan dört şey nedir?" diye sormuş. Şehzade: "Yaratılanlarda ortak olarak bulunanlar yeme, içme, uyku hazzı ve ölüm sarhoşluğudur" demiş.

Hakîm: "İnsanlardan hiçbirinin kendisinden uzaklaştırmaya güç yetiremediği üç şey nedir?" diye sormuş. Şehzade: "Ahmaklık, kötü tabiat ve yalan" diye karşılık vermiş.

Hakîm: "Peki, hepsi kötü olmakla birlikte hangi yalan daha güzeldir?" diye sormuş. Şehzade: "Sahibinden zararı giderip ona yarar sağlayan yalan" demiş.

Hakîm: "Peki, hepsi iyi olmakla birlikte hangi doğru kötüdür?" diye sormuş. Şehzade: "İnsanın kendinde bulunanı büyütüp kendini beğendiği zaman söylediği doğrular" diye cevap vermiş.

Hakîm: "Peki kötünün en kötüsü nedir?" diye sormuş. Şehzade: "İnsanın kendinde olmayan şeyle kendini beğenmişlik taslamasıdır" diye cevap vermiş.

Hakîm: "Peki en ahmak adam kimdir?" diye sormuş. Şehzade: "Karnına girecek şeyden başka bir derdi olmayandır" diye cevap vermiş.

Ardından Şemmas tekrar söz alıp: "Hükümdarım, şimdi siz bizim hükümdarımızsınız, ancak sizden sonra biz halk olarak oğlunuza bağlanmak istiyoruz" demiş.

O zaman hükümdar orada bulunan âlimleri ve insanları kendilerinden duydukları, ezberledikleri ve

onunla yaptıkları işlerden dolayı övmüş ve kendisinden sonra halife olması için oğlunu veliaht ilan etmiş. Ülkesindeki herkesten, âlimlerden, yiğitlerden, yaşlılardan, çocuklardan, bunların dışındaki bütün insanlardan onun emrine karşı çıkmamaları ve sözlerini bozmamaları üzerine söz almış.

Hükümdarın oğlu on yedi yaşına geldiğinde hükümdar çok şiddetli bir hastalığa tutulmuş ve ölümün eşiğine gelmiş. Öleceğini anlayınca ev halkına şöyle demiş: "Bu bana gelen ölüm hastalığıdır. Bana akrabalarımı, oğlumu, ülkemin halkını getirin. Gelmeyen kimse kalmasın."

Çıkmışlar ve yakındaki insanlara seslenmiş ve hepsi gelebilsin diye uzaktakilere de ilan etmişler. Herkes kralın yanına gelmiş. Sonra ona "Hükümdarım nasılsınız? Bu hastalık sebebiyle kendinizi nasıl hissediyorsunuz?" demişler. "Bu hastalığım öldürücü bir hastalıktır. Allah'ın takdir ettiği ok bana geldi. Bugün benim dünyadaki son, ahiretteki ilk günüm" demiş. Sonra oğluna şöyle demiş: "Bana yaklaş!" Çocuk ona yaklaşmış, o kadar çok ağlamış ki gözyaşlarıyla yatağı neredeyse sırılsıklam etmiş. Hükümdarın da gözleri dolmuş, orada bulunan herkes ağlamış. Sonra oğluna şöyle demiş: "Ağlama oğlum! Bu kadere uğrayan ilk kişi ben değilim. Bu, bütün yaratıklar için geçerli olan bir şeydir. Allah'tan kork ve seni kendisine yöneldiğin yaratıkların önüne geçirecek iyi işler yap! Heveslerine kapılma, ayaktayken, otururken, uyanıkken ve uykudayken kendini Allah'ın zikriyle meşgul et! Hakkı gözünün önüne koy! Bu sana son kelamımdır. Selametle!"

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

916. GECE

Bunun üzerine şehzade babasına "Babacığım, sen müsterih ol, ben hayatımın her anında sana itaatten ayrılmayacağım. Emirlerini uygulayacak, rızanın dışına çıkmayacağım. Sen benim için bu kadar iyi babalık yapmışken ben senin ölümünden sonra nasıl hoşuna gitmeyecek şeyler yapabilirim ki? Sen beni böyle iyi yetiştirmişken, ben nasıl senin isteklerini kabul etmem? İyi biliyorum ki senin vasiyetini yerine getirdiğimde mutlu ve kazançlı olurum" demiş.

Hükümdar oğlunun bu sözlerini duyunca artık iyice ölüm sarhoşluğuna bürünmüş olarak "Evladım, şu on şeye dikkat etmekten de kaçınma ki dünya ve ahretine faydası dokunsun: Öfkelendiğin zaman öfkeni yen. Başına bir musibet geldiğinde sabret. Konuştuğun zaman doğruları konuş. Söz verdiğinde yerine getir. Hüküm verdiğinde adil ol. Güç yetirebildiğinde bağışlayıcı ol. Tebaana karşı cömert ol. Düşmanlarını görmezden el, iyi davran, eziyet etme. Halkına karşı da şu on şeye dikkat et: Dikkafalı olma. Halkının arasında kanunları uygula, yumuşak bir yol seç. İnsanlar arasında adaletle hüküm ver ki itaatkâr olanları büyüğüyle küçüğüyle seni sevsin, isyankâr ve düzen bozucu olanları da senden korksunlar" demiş.

Sonra huzurda bulunan âlimlere ve devlet büyüklerine dönüp onlardan, kendisinden sonra oğluna itaat edeceklerine dair söz almış ve "Sakın ola ki hükümdarınızın sözünden çıkmayın, büyüklerinizin sözünü dinlemekten vazgeçmeyin. Aksi takdirde helake sürüklenir, bölünüp parçalanırsın. Bedenleriniz ve mallarınız zarar görüp telef olur. Düşmanlarınızı sevindirmekten başka bir şey yapmamış olursunuz. Bana söz vermiştiniz itaat edeceğinize dair, şimdi bu çocuğa

da söz verin. Benim ve sizin aranızda olan anlaşma, onunla sizin aranızda da olsun. Hükümdarınıza itaat edip emirlerini yerine getirin. Bu sizin menfaatinize olur. Benim bu oğlum sizin için bir veli nimettir bunu da böyle bilin vesselam" demiş.

Sonra ölüm hali iyice çökmüş üzerine ve sonunda dili dönmez olmuş artık. Şehzade babasının üstüne kapanıp gözyaşlarıyla öpmüş onu. Huzurda bulunan, bulunmayan herkes hükümdarın ölümü karşısında gözyaşlarına boğulmuş, feryat figan etmişler. Sonra hükümdarı yıkayıp kefenlemiş, bin bir hürmetle kabrine defnetmişler. Defin işleri bittikten sonra şehzadeye hükümdar elbiselerini giydirmişler. Başına hükümdarlık tacını, parmağına hükümdarlık mührünü takmış, tahta oturtmuşlar.

Yeni hükümdar kısa bir süre babasının izinden ayrılmamış, halkını adalet ve merhametle yönetmiş. İhsan ve ikramlardan geri durmamış. Ancak aradan çok geçmeden dünyanın güzellikleri onu cezbetmiş, arzu ve isteklerinin ardına takılmış. Zevk ve sefaya dalıp babasına verdiği sözden ayrılmış. Hükümdarlık işlerini bırakıp babasının sözünü dinlemeyerek görevini ihmal etmiş. Yavaş yavaş helake doğru sürüklenmeye başlamış. Çok fazla karısı varmış, zamanını hep onlarla geçiriyormuş. Ne hükümdarlık ne de hüküm vermekle ilgileniyormuş. Mazlumun hakkı zalimde kalıyor, şikâyet edenin şikâyetini, mektup yazanların mektuplarını görmezden geliyormuş.

Devlet büyükleri hükümdarın kendileriyle ilgilenmediğini, devlet işlerine bakmadığını gördüklerinde durum böyle devam ederse başlarına gelebilecek her türlü belayı hak edeceklerini düşünmüşler. Bu durum, tabii, çok zorlarına gitmiş. Birbirlerine kızıp "Daha ne duruyoruz. Kalkın büyük vezir Şemmas'a gidelim. Onu durumdan haberdar edelim. Hükümdarın neler yaptığını anlatalım da gidip

bir nasihat etsin. Yoksa başımıza bir bela gelmesi yakındır!" demişler.

Kalkıp Şemmas'a gitmişler "Ey büyük bilge, hükümdarımız dünya lezzetlerinin peşine düştü, şeytanın adımlarını takip ediyor. Yanlış yola dalıp ülkemizi helake sürüklüyor. Ülkenin helaki demek halkın helaki demektir. Aylar oldu yüzünü görmedik ki ülke işlerini konuşalım. Ne vezirler ne de diğerlerimiz şu an ne yaptığına dair hiçbir şey bilmiyoruz. Görülecek bir iş olsa huzuruna çıkamıyoruz ki gördürelim. Hükümet işlerine hiç bakmıyor, halkı ne durumdadır bilmiyor. Seni bütün bunlardan haberdar etmek için geldik huzuruna. Çünkü sen çok büyük bir vezirsin. Senin yaşadığın topraklara bela isabet etmesi senin şanına yaraşmaz. Hükümdarı yola getirebilecek olan tek kişi sensin. Onunla konuş. Belki senin sözünü dinler de yola gelir, Allah'a döner" demişler.

Şemmas kalkmış ve kendisini hükümdara ulaştırabilecek olan görevlilerden birinin yanına gitmiş. "Güzel evladım, müsaade eder misin hükümdarımızın yanına gireyim. Kendisini bir durumdan haberdar etmem ve yanıtını almam gerek" demiş. Görevli: "Vallahi efendim, aylar oldu hükümdarımız, biz de dahil, kimseyi yanına sokmadı. Uzun zaman oldu hükümdarımızın yüzünü görmedim. Ama ben sana senin için izin alabilecek birini söyleyeyim. Hep hükümdarın başında bekleyen ve yemeklerini mutfaktan alıp götüren falanca hizmetliye git. Mutfağa gitmek için içeriden çıktığında hemen yanına gider, senin için izin almasını istersin. Eminim senin isteğini geri çevirmez" diye karşılık vermiş.

Şemmas gidip mutfağın kapısında beklemeye başlamış. Az sonra hizmetli içeriden çıkıp mutfağa gelince hemen önünü kesip "Evladım, hükümdarla önemli bir mevzuyu konuşmam gerek. Yemeğini bitirdiğinde benim için izin alır mısın, girip bilmesi gereken bir şeyi

ona bildireyim" demiş. Hizmetli: "Tabii efendim" deyip yemekleri içeri götürmüş. Hükümdar yemeğini bitirince de "Hükümdarım, vezir Şemmas sizinle önemli bir mevzuu görüşmek üzere yanınıza girmek için izin istiyor" demiş. Hükümdar bunu duyunca neler olmuş olabileceğinden endişelenip hemen izin vermiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

917. GECE

Bunun üzerine hizmetli çıkıp vezir Şemmas'ı içeri almış. Şemmas huzura girince önce Allah için secdeye kapanmış, sonra da hükümdarın elini öpüp hayırdualarda bulunmuş. Hükümdar: "Ne oldu ey Şemmas? Bir şey mi oldu ki yanıma girmek için izin istedin?" diye sormuş. Şemmas: "Uzun zaman oldu hükümdarımızın yüzünü görme şerefinden mahrumum. Size olan özlemimi dindirmek için geldim çıktım huzurunuza. Ayrıca size tamamen iyi niyetle söylenecek olan birkaç söz de söylemek isterim" diye karşılık vermiş. Hükümdar: "Söyle bakalım ne söyleyeceksen" demiş.

Bunun üzerine Şemmas: "Hükümdarım Allah size daha önce hiçbir hükümdara bahşetmediği bir şey bahşedip sizi genç yaşınızda bütün ilimlere vakıf kıldı. Ayrıca size hükümdarlık vererek de nimetlerini tamamına erdirdi. Allah verdiği bu kadar nimet karşılığında ona isyan etmemenizi, yasakladığı şeyleri yaparak günah işlememenizi ister. Size yapılan vasiyetleri yeri-

ne getirmenizi, emredilenlere itaat etmenizi ister. Bir vakitten beri babanıza vermiş olduğunuz sözü unutmuş olduğunuzu ve nasihatlerini kulak ardı ettiğinizi görüyorum. Onun adaletini uygulamıyor, hükümlerini hiçe sayıyorsunuz. Ne Allah'ın size verdiği nimetleri hatırlıyor, ne de onlar için şükrünüzü eda ediyorsunuz" demiş.

Hükümdar: "Böyle düşünmenizin sebebi nedir?" diye sorunca, "Hükümdarlık işlerini terk ettiniz. Allah'ın halkınız hakkında sizi sorumlu tuttuğu meselelerle ilgilenmiyorsunuz. Dünyanın size güzel gösterdiği arzu ve isteklerinn peşinden gidiyorsunuz. Ne demişler din, devlet ve halkın salahı için hükümdarın bunları koruması gerekir. Efendim, bana kalırsa bu işin sonunu bir düşünmelisiniz. Bir çıkış yolu bulmalı ve dünyanın geçici lezzetleri uğruna kendinizi helake sürüklememelisiniz. Aksi takdirde balıkçının başına gelenlerin sizin de başınıza gelmesi kaçınılmaz olur" diye karşılık vermiş.

Hükümdar: "Balıkçının başına ne gelmiş ki?" diye sorunca da balıkçının hikâyesini anlatmaya başlamış:

Balıkçının Hikâyesi

Balıkçının biri balık tutmak için her zamanki gibi nehre gelmiş. Köprüyü geçerken nehirde irice bir balık görmüş. Kendi kendine: "Burada boş boş bekleyip de ne yapacağım kalkıp şu balığın peşine düşeyim. Yakalayınca satar birkaç günlük geçimimi sağlarım" demiş ve elbiselerini çıkarıp nehre dalmış. Suyun akıntısına kendini kaptırıp balığın peşinden gitmiş ve sonunda onu yakalamış. Ancak balığı yakaladıktan sonra dönüp bakınca bir hayli uzaklaşmış olduğunu görmüş. Balığı elinden bıraksa akıntıya karşı gidip geri dönebilirmiş. Ama o inat etmiş, balığı elinden bırakmayarak kendisini tehlikeye atmış. Akıntıya kapılıp kimsenin yaklaşmaya cesaret edemediği bir girdaba yakalanmış.

"İmdat! Boğuluyorum yardım edin!" diye bağırarak yardım istemiş. İnsanlar hemen sesine koşup "Aklından zorun mu var senin? Ne diye attın kendini bu tehlikenin içine?" demişler. Balıkçı: "Ne yalan söyleyeyim kurtuluşum olan yolu terk ettim, bile bile geldim düştüm bu tehlikenin içine" diye cevap vermiş. İnsanlar: "Niye doğru bildiğin yoldan şaştın da kendini bile bile tehlikeye attın. Eskilerden biliyorsun ki buraya düşen kimse kurtulamamıştır şimdiye kadar. Ne için elinde tuttuklarını atıp kendini kurtarma yollarını aramadın? Öyle yapsaydın şimdi hiçbir kurtuluş yolu olmayan bu girdaba yakalanmamış olurdun. Şu saatten sonra hiçbirimiz sana yardım edemeyiz" demişler. Adam hayattan ümidini kesince elinde tuttuğu balığı atmış ama tabii bu canını kurtarmaya yetmemiş. Hem balıktan hem de canından olmuş. Bu hikâyeyi size ibret alasınız, arzu ve isteklerinizin peşinden gitmeyi bırakıp hükümet işlerine geri dönesiniz, halkınızla ilgilenesiniz diye anlattım ki kimse sizde kusur bulamasın.

Bunun üzerine hükümdar: "Peki ne yapmamı emredersin?" diye sormuş. Şemmas: "Allah nasip eder de yarına sağ salim çıkarsak, devlet erkânını huzuruna kabul et. Şikâyetlerini dinleyip ihmalinden ötürü özür dile. Sonra da bundan sonra daha iyi işler yapacağına dair söz ver" demiş. Hükümdar: "Ey Şemmas, çok doğru söyledin. Yarın dediğin gibi yapacağı inşallah" diyerek Şemmas'ın önerisini kabul etmiş.

Şemmas huzurdan ayrılıp insanlara hükümdarla aralarında geçenleri anlatmış. Ertesi gün hükümdar hareminden çıkmış ve devlet erkânını huzuruna kabul ederek kendilerinden özür dilemiş. Bundan sonra onların istediği gibi davranacağına söz vermiş. Devlet erkânı hükümdarın sözlerinden razı ve hoşnut olarak huzurdan ayrılıp evlerine gitmişler.

Hükümdar da eşleri arasından en sevdiği ve değer verdiğinin yanına gitmiş. Vezir Şemmas'ın söyledik-

lerinden ötürü düşüncelere dalmış, rengi solmuş bir haldeymiş. Kadın onu bu halde görünce: "Ne oldu? Neden böyle endişelisin? Bir şikâyetin mi var?" diye sormuş. Hükümdar: "Zevk ve sefanın peşine öyle bir düştüm ki devlet işlerini unuttum, halkımı ihmal ettim. Böyle giderse hükümdarlığımı kaybederim yakında" diye cevap vermiş. Kadın: "Vezirlerin de çalışanların da seni kandırıyor, oyuna getiriyorlar ki hükümdarlığının güzelliklerinden faydalanamayasın, nimetlerinden mahrum kalıp rahat edemeyesin. Ömrünü sıkıntı ve meşakkat içinde geçirmeni istiyorlar. Bu şekilde başkasının iyiliği için kendi canını feda eden adam gibi olup sıkıntı dolu bir yaşam sürmene sebep olacaklar. Tıpkı genç ve hırsız hikâyesindeki gibi olacaksın" demiş.

Hükümdar: "O hikâyede ne olmuş ki?" diye sorunca kadın anlatmaya başlamış:

Hırsız ile Gencin Hikâyesi

Derler ki yedi hırsız bir gün, her zamanki gibi, hırsızlık yapmak için çıkmışlar. Karşılarına ceviz ve hurma ağaçları olan bir bahçe çıkmış. Hemen bahçeye girmişler. O esnada orada bulunan küçük bir çocuğa "Delikanlı bizimle gelmek ister misin? Ağaçlara çıkar dilediğin kadar yersin. Bize de biraz atarsın" demişler. Çocuk kabul edip onlarla birlikte gitmiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

918. GECE

Kadın hikâyesini anlatmaya devam etmiş: Çocuk ağacın tepesine çıkınca hırsızlar: "Delikanlı aman sakın meyveleri toplayayım derken ağacın dallarına bir şey yapma! Görürler de anlarlar!" demişler. Çocuk: "E o zaman nasıl toplayayım?" diye sorunca da "Ağacın tam ortasına git. Dalların hepsini güçlü bir şekilde salla. Biz buradan dökülenleri toplarız. Sonra işin bitip de aşağı indiğinde senin payını veririz" demişler. Çocuk dediklerini yapıp ağaca tırmanmış. Bulduğu her dalı kuvvetlice sallıyor, hırsızlar da aşağıdan dökülen cevizleri topluyorlarmış. Onlar tam bu haldeyken bahçenin sahibi çıkagelmiş. "Ne yapıyorsunuz siz bu ağacın başında bakayım?" diye bağırmış. Hırsızlar: "Vallahi biz bir şey yapmadık. Yoldan geçerken bu çocuğu ağacın tepesine çıkmış gördük. Onu ağacın sahibi zannettik. Bize biraz ceviz vermesini rica ettik. O da kabul edip dalları sallamaya başladı. İşte bütün olanlar bundan ibaret. Vallahi bizim bir suçumuz yok!" demişler.

Bunu duyan bahçe sahibi çocuğa dönüp "Doğru mu bu söyledikleri?" diye sormuş. Çocuk: "Hayır efendim, vallahi yalan söylüyorlar. Ben size doğrusunu söyleyeyim. Biz hepimiz beraber geldik buraya. Bana ağaca çıkıp salla ki cevizler dökülsün biz de toplayalım dediler. Ben de kabul ettim" demiş. Bahçe sahibi: "Kendini böyle büyük bir tehlikeye attın da bari yiyebildin mi cevizlerden?" diye sormuş. Çocuk: "Hayır efendim, hiçbir şey yemedim" diye yanıt vermiş. Bahçe sahibi: "Budalanın tekiymişsin. Başkalarının iyiliği için kendini tehlikeye atmışsın" demiş. Sonra hırsızlara dönüp "Sizinle bir işim yok, çekilin gidin buradan!" demiş ve çocuğu tutup bir güzel cezalan-

dırmış. İşte sizin vezirleriniz ve devlet erkânınız da aynı bu hırsızlar gibi sizi kendi maslahatları için kullanmak istiyorlar.

Hükümdar, karısının bu sözlerini duyunca "Doğru söylüyorsun. Bu söylediklerinde çok haklısın. Ne onların yanına çıkarım artık, ne de zevklerimi terk ederim" demiş ve o geceyi karısının yanında eğlenerek geçirmiş.

Ertesi sabah vezirler, ileri gelen devlet büyükleri ve halktan izin verilenler sevinçle saraya gelmiş huzura çıkmak için izin istemişler, ama ne kapılar açılmış kendilerine ne izin verilmiş girmelerine. Tekrardan ümitsizliğe kapılıp vezir Şemmas'ın yanına gitmiş ve "Ey kıymetli vezir, ey yüce bilge görüyor musun bu çocuğun yaptıklarını? Görüyor musun bu aklı kıtın günahlarına bir de yalanı nasıl eklediğini? Nasıl söz vermişti sana ama sözünde durmadı. Bu şimdiye kadar işlediği kabahatleri ikiye katlayan bir kabahat oldu. Ama sen kırma bizi, bir kez daha git yanına da öğren bakalım neden yanımıza çıkmadığını, neyin onu bizden alıkoyduğunu. Usandık artık onun bu kötü tabiatından. Yetti artık yaptıkları" demişler.

Şemmas kalkıp hükümdarın yanına gitmiş ve "Selam size ey hükümdar! Görüyorum ki yine az bir zevkin peşine düşmüş büyük işleri terk etmişsiniz. Kaçınmanız gerekenlerden kaçınmamışsınız. Sizin bu haliniz devesinin sadece sütüne odaklanmış adamın haline benziyor. Devenin sadece sütüne odaklandığından gemini tutmazsa deve sütü de devirip kaçar gider ve adam hem sütten hem de deveden olur. Hem kendinizin hem de halkınızın maslahatına uygun davranmalısınız. İki lokma ekmek için sürekli mutfak kapısında oturulmaz. Kadınlara ilgisinden ötürü kişinin bütün vaktini kadınlarına ayırması gerekmez. Açlığı yatıştırmak için yemeli, susuzluğu gidermek için içmeli insan, o kadar. Yirmi dört saatinin sadece iki sa-

atini bedeni için ayırsa yeter. Geri kalanını da kendisi ve emri altında bulunanların faydasına olacak şekilde kullanmalı" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

919. GECE

Hükümdarım, vezir Şemmas hükümdara: "Erkekler kadınların sözünü dinleyip işlerinde onlara danışmamalıdır. Onların her dediklerine boyun eğmemelidir. Dikkat edin! Yoksa ilim ve hikmet kisvesinden sonra cehalet kisvesine bürünmüş olursunuz! Olgun bir görüş ve bilginin ardından bozuk düşüncelere sahip olursunuz! Sizi helake ve derin hüsranlara sürükleyecek az bir zevkin ardına düşmeyin!" demiş. Hükümdar vezirinin bu sözlerini duyunca "Yarın inşallah çıkacağım onların yanına" diye karşılık vermiş. Vezir dışarı çıkıp kendisini bekleyenlere hükümdarın söylediklerini iletmiş.

Hükümdarın karısı vezirin söylediklerini duyunca hemen hükümdarın yanına gitmiş ve "Tebaası hükümdarın kölesidir normalde. Ama şu an görüyorum ki sen onların kölesi olmuşsun. Onlardan çekinip korkuyorsun! Seni avuçlarına almaya çalışıyorlar. Şayet zayıf olursan seni horlar, güçlü olursan senden çekinirler. Kötü vezirlerin hükümdarlar üzerinde çok fazla oyunu olur. Ben sana onların oyunlarını açıkladım dün! Seni kendi çıkarları için kullanmak istiyorlar. Seni o işten bu işe sürükleyip helak etmek is-

tiyorlar. Senin bu durumun tıpkı tüccarla hırsızların hikâyesindeki gibi olacak!" demiş. Hükümdar: "Tüccar ve hırsızların hikâyesinde ne olmuş ki? diye sorunca da anlatmaya başlamış:

Tüccar ile Hırsızların Hikâyesi

Efendim, tüccarı birinin çok fazla malı varmış. Bir gün yine şehirlerden birine ticaret için gitmiş. Orada kalmak için bir ev kiralayıp eşyalarını yerleştirmiş. O vakit bir grup hırsız da tüccarların arasında dolaşıyor, eşyalarını çalıyorlarmış. Bizim tüccardan da haberdar olunca evinin etrafında dolaşmaya, içeri girmek için yollar aramaya başlamışlar. Ancak bir türlü nasıl gireceklerini bulamamışlar. En sonunda liderleri: "Siz bu işi bana bırakın!" demiş ve tüccar kılığına girip "Doktora ihtiyacı olan var mı?" diyerek sokaklarda dolaşmaya başlamış. Tüccarın evine gelince onu oturmuş yemek yerken bulmuş. "Doktor ister misin?" diye sormuş. Tüccar: "Doktora ihtiyacım yok, sağ ol. Ama gel beraber yiyelim" diye karşılık vermiş. Doktor kılığındaki hırsız, adamın teklifi üzerine geçip karşısına oturmuş, onunla birlikte yemeğe başlamış. Tüccar boğazına düşkün bir adammış. Hırsız adamın yemek yiyişini görünce kendi kendine: "İşte buldum ne yapacağımı" diye düşünmüş ve tüccara "Şayet sağlığını düşünüyorsan sözümü kulak ardı etme. Sana nasihat etmeden duramayacağım; görüyorum ki çok yiyorsun. Bu senin midende hastalığa sebep olmuştur kesin. Eğer hastalığı tedavi etmezsen ölürsün alimallah" demiş.

Tüccar: "Benim sağlığım yerinde. Hazımsızlık falan da çekmiyorum. Böyle iyi yemeseydim asıl o zaman hasta olurdum. Çok şükür Allah'a öyle bir sıkıntım yok" demiş. Hırsız: "Bu senin dışarıdan gördüğün. Asıl hastalığın midenin içinde gizlidir. Bana kalırsa sözümü tut, tedavi olmayı reddetme" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine tüccar: "Beni iyileştirecek adamı nere-

den bulacağım?" diye sorunca hırsız: "Asıl şifa verecek olan Allah'tır tabii. Ama benim gibi bir tabip de seni gücü yettiğince tedavi edebilir" demiş.

Tüccar: "Göster bakayım hangi ilacı vereceksin! Hemen şimdi bir parça ver bari!" demiş. Hırsız çıkarıp toz haline getirilmiş öd ağacını tüccara vermiş ve "Bu gece bunu kulan" demiş. Adam hırsızın verdiği tozu alıp akşam içmiş. Tadı çok acıymış ama o gece sanki daha bir rahat uyumuş gibiymiş. Ertesi gece hırsız yanında öncekinden daha çok toz olduğu halde gelmiş ve tüccara vermiş. İlacı içen tüccar öncekinden de rahat bir gece geçirmiş. Hırsız tüccarın artık sözlerine itimat ettiğini, kendisine güvendiğini ve ne derse karşı çıkmayacağını anlayınca ona ilaç diye bir miktar zehir vermiş. Tüccar zehri alıp içmiş. İçer içmez de nefesi kesilmiş, sabaha çıkamamış. Hırsız kalkıp tüccarın eşyalarını almış ve oradan ayrılmış. İşte efendim, ben bu nedenle seni hilebazların oyunlarına karşı uyarıyorum ki kendini helak etmeyesin.

Hükümdar karısının bu anlattıklarını dinleyince: "Çok doğru söyledin. Yanlarına falan çıkmayacağım onların!" demiş.

Ertesi gün sabah insanlar yine toplanmış, hükümdarın kapısına dayanmışlar. Ancak gün boyu bekleyip de hükümdarın yanlarına çıkacağından ümitlerini kesince vezir Şemmas'a gitmiş, "Ey bilge filozof, ey mahir vezir, görüyor musun bu cahil çocuk nasıl da yalan söyleyip duruyor bize! En doğrusu hükümdarlığı onun elinden alıp başkasına verelim! Böylece işlerimiz düzene girer. Ama sen önce bir üçüncü kez git onun yanına yanımıza çıkmasını söyle! Şimdiye kadar hükümdarlığı elinden çekip almadıysak babasının bize olan iyiliklerinden ve verdiğimiz söze sadık oluşumuzdan almadığımızı bildir ona! Yarın silahlarımızı kuşanıp öyle geleceğiz! Kapıları kırıp içeri gireceğiz! Şayet istediklerimizi yerine getirirse ne ala

getirmezse onu öldürür, yerine başkasını hükümdar yaparız!" demişler.

Vezir Şemmas onların bu sözlerini duyunca kalkıp hükümdarın yanına gitmiş ve "Ey arzu ve isteklerinin peşine düşen hükümdar! Allah aşkına kendinize ne yapıyorsunuz böyle? Bu durumun sizi boğup yok etmek üzere olduğunu görmüyor musunuz? Vay benim başıma! Bunları da mı görecektim! Sizin ilimden sonra cehalete saptığınızı, vefadan uzaklaşıp nankörlüğe yaklaştığınızı, yumuşak başlılıktan kaba huyluluğa geçtiğinizi, bana itaati bırakıp isyanı tercih ettiğinizi de mi görecektim? Tam üç kere size öğüt verdiğim halde nasıl olur da öğütlerimi kulak ardı edersiniz? Size doğruları gösterdiğim halde nasıl olur da doğrudan ayrılırsınız? Söyleyin bana bu ne gaflet, bu ne şehvet böyle! Kim sizi böylesine kandırıyor? İyi bilin ki hükümdarım, tebaanız yarın sarayınıza zorla girip sizi öldürmeye ve yerinize başka birini hükümdar yapmaya yeminleştiler. Onların elinden kurtulmaya gücünüz var mı? Ya da öldükten sonra kendinizi diriltebilir misiniz? Şayet öyleyse beni dinlemenize gerek yok! Eğer hükümdarlığınızı elinizde tutmak ve canınızı kurtarmak istiyorsanız o zaman halkınızın karşısına çıkıp özür dileyin! Dedim ya hükümdarlığı sizin elinizden alıp başkasına vermek istiyorlar. Size karşı başkaldırma niyetindeler. Bahaneleri de yaşınızın küçük olması, arzu ve isteklerinizin peşinde sürüklenmeniz. Taş suyun içinde sessiz sessiz dururken bir şey olmaz ama çıkarıp da iki taşı birbirine vurursan ondan ateş çıkar. Şimdi tebaanız kalabalık. Niyetleri hükümdarlığı sizden alıp başkasına vermek, sizi de ölüme sürüklemek. Tıpkı tilki ve kurt hikâyesindeki gibi olacaksınız" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

920. GECE

Hükümdarım, vezir böyle söyleyince hükümdar: "O bahsettiğin hikâyede ne olmuş?" diye sormuş. Bunun üzerine vezir anlatmaya başlamış:

Tilki ve Kurt Hikâyesi

Derler ki bir gün bir grup tilki avlanmak için çıkmışlar. Etraflarına bakınırken irice bir deve ölüsüne rastlamışlar. "Bu bize uzunca bir vakit yeter. Ama onu aramızda paylaştırması için güvenilir bir hakem bulalım. Kendisine de biraz pay veririz. Yoksa aramızdaki güçlüler zayıfları ezer, haklarını alırlar. Zayıflar da helak olup gider. Ama dediğimiz gibi yaparsak güçlüler zayıflar üzerinde baskı kuramaz" demişler. Onlar tam böyle tartışırlarken kurt yanlarına gelmiş. Kurdu görünce aralarında: "En iyisi kurdu kendimize hakem yapalım. O hem hepimizden daha güçlü, hem de babası daha önceden bizim kralımızdı. Allah'tan dileyelim de kurt aramızda adaleti sağlasın" demişler. Sonra kurda dönüp olan biteni anlatmış ve "Seni aramızda hakem yaptık ki her gün payımıza düşeni bize veresin. Güçlümüz zayıfımızı ezmesin, hepimiz de helak olup gitmeyelim" demişler.

Kurt onların bu isteklerini kabul edip o günkü paylarını vermiş. Ertesi gün kurt kendi kendine: "Şayet bu deveyi bu acizler arasında paylaştırırsam bana bıraktıkları az bir parçadan başkasını alamam. Hepsini kendim yemek istesem bana bir şey yapamazlar. Benden ve akrabalarımdan korkarlar. E daha ne diye bunu yapmıyorum o zaman? Hem belki de Allah benim rızkımı ayaklarıma getirmeleri için onları sebep kılmıştır. En iyisi ben deveyi tek başıma yiyeyim, onlara bir şey vermeyeyim" diye düşünmüş.

Sabah olunca tilkiler deveden paylarını almak için gelmişler ve "Ey kurtların babası haydi bize payımızı ver!" demişler. Ancak kurt: "Size verecek bir şey kalmadı artık!" diyerek başından savmış onları. Tilkiler ne yapacaklarını bilmez bir halde geri dönmüş, "Bu Allah'tan korkmaz, hak hukuk bilmez haine güvendik de başımıza neler geldi! İşimizi Allah'a havale etmekten başka ne gelir elimizden" demişler. Sonra da aralarında "Muhtemelen bugün açlık ona bunları söylettmiştir. Hele bir karnını doyursun, yarın tekrar gideriz yanına" demişler.

Ertesi gün kalkıp dedikleri gibi tekrar kurdun yanına gitmiş ve "Ey kurtların babası, aramızda hakem olasın zayıfı, güçlüye ezdirmeyesin diye sana gelmiştik! Artık senin emrin ve gözetimin altındayız. İki gün oldu boğazımızdan lokma geçmedi, bize payımızı ver de ne yaparsan yap!" demişler. Ancak kurt daha da katılaşmış ve hiçbir şey dememiş. Ne kadar yalvarıp yakarsalar da fayda etmemiş.

Tilkiler bakmışlar olacağı yok "En iyisi aslanın ayaklarına kapanıp halimizi arz edelim. Deveyi ona verdiğimizi söyleyip payımıza ne verirse razı olalım. O bu pislikten daha çok hak ediyor onu" demiş ve kalkıp aslanın yanına giderek her şeyi anlatmışlar. "Bizler senin kulun köleniz, bizi o kurttan kurtarman için ayaklarına kapanıyoruz" diye yalvarmışlar. Bu sözlerle gururu okşanan aslan tilkilerle birlikte kurdun yanına gitmiş. Kurt aslanı görünce kaçmak istemiş ama buna fırsat vermeyen aslan üstüne atladığı gibi oracıkta parampparça etmiş onu. Böylece tilkiler ondan kurtulmuşlar.

Hikâyeyi bitiren Şemmas sözlerine şöyle devam etmiş: "Bu nedenle hükümdarım, hükümdarların hiçbiri tebaasını küçümsememeli. Sözlerime inanın, doğruluğuna güvenin. Babanız da size ölmeden önce nasihat dinlemeniz yönünde bir vasiyette bulunmuştu hatırlarsanız. Bunlar benim size son nasihatlerim olsun."

Bu sözleri duyan hükümdar: "Tamam, sözlerinin haklılığını kabul ediyorum. Yarın inşallah onların yanına çıkacağım" demiş. Vezir Şemmas çıkıp bekleyenlere hükümdarın vaadini iletmiş.

Ancak vezir Şemmas'ın hükümdardan ilettiği bu vaadi duyan hükümdarın karısı yine hiç durmadan hükümdarın yanına gitmiş ve "Doğrusu hizmetinde olan bir adama böyle itaat ederek beni pek şaşırttın. Hâlâ daha öğrenemedin mi vezirlerinin senin kölelerin olduğunu. Ne diye onları bu kadar yüceltiyorsun da seni hükümdarlığa getirenin kendileri olduğu vehmine kapılıyorlar. Onlar sana bir şeyler verebilir, ama en ufak bir zarar veremezler. Senin onlara değil, onların sana itaat etmesi gerekir. Sen onların değil, onlar senin emirlerini dinlemeli. Nasıl oluyor da onlardan bu derece korkuyorsun? Ne demişler: Demir gibi kalbin olmadıkça melik olamazsın. Onlar hep senin bu yumuşak huyluluğundan cesaret alıyorlar. Bu yüzden aslında kendileri sana itaat etmek, bağlılıklarını sunmak zorundalarken seni kendilerine itaate zorluyorlar. Sen böyle her istediklerini anında yapmaya, en ufak hacetlerini bile hemen istedikleri an gidermeye devam edersen daha da çok yüklenirler sana, bundan cesaret alıp âdet haline getirirler. Bana kalırsa hiçbirini öyle çok yüceltme, sözlerine kulak asma. Yoksa sana karşı cesaret kazanırlar da çoban ve hırsız hikâyesindeki gibi olursun" demiş.

Hükümdar bunu duyup da "Çoban ve hırsız hikâyesinde ne olmuş ki?" diye sorunca kadın hikâyeyi anlatmaya başlamış:

Çoban ve Hırsız Hikâyesi

Efendim, derler ki zamanın birinde bir koyun çobanı yaşarmış. Çoban, koyunları üzerine çok titrer, onları iyi muhafaza edermiş. Bir gün bir hırsız, gecenin bir yarısı, koyun çalmak için gelmiş. Ancak çobanın gece

gündüz uyumadan koyunları kollayıp gözlediğini görünce bir türlü çalamamış. Gece boyunca bekleyip de bu şekilde bir şey elde edemeyeceğini anlayınca bir hile düşünmüş. Gidip bir aslan avlamış. Aslanın derisini yüzüp içine ot doldurmuş. Sonra da getirip çobanın görebileceği bir yere koymuş. Ardından çobanın yanına gidip "Şu gördüğün aslan gönderdi beni. Yemek için koyunlarından birini istiyor" demiş. Çoban: "Hani nerede aslan?" diye sorunca, "Kafanı kaldır da iyi bak karşıya! Orada ileride duruyor!" demiş. Çoban başını kaldırıp da bakınca gerçekten de aslanı, tabii içi doldurulmuş aslanı görmüş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

921. GECE

Hükümdarım, kadın hikâyesini anlatmaya devam etmiş:

Çoban başını kaldırıp da içi doldurulmuş aslanı görünce onu gerçek zannetmiş ve öyle bir korkmuş ki, hırsıza dönüp korkudan titreyerek: "Buyur kardeşim, hangisini istiyorsan onu al! Benden yana rahat ol!" demiş. Hırsız koyunların arasından işine yarayacak bir tanesini almış, zavallı çobanın korkudan sesi çıkmamış. Bu şekilde kısa aralıklarla sürekli gelip çobanı "Aslan falan koyunu istiyor, vermezsen şöyle şöyle yapacağını söylüyor" diyerek korkutmaya ve koyunlardan dilediğini almaya devam etmiş. Bu şekilde çobanın koyunlarından çoğu gitmiş.

Hükümdar bu hikâyeyi duyunca karısına: "Doğru söylüyorsun. Senin dediğin gibi yapacak, sözünü dinleyeceğim. Ne onlara itaat ederim artık, ne de yanlarına çıkarım" demiş.

Ertesi sabah vezirler ve diğer devlet büyükleri silahlarını kuşanıp dayanmışlar hükümdarın kapısına. Yine yanlarına çıkmadığını görünce onu öldürüp yerine başkasını geçirmek için saldırmaya hazırlanmışlar. Nöbetçiden kapıyı açmasını istediklerinde nöbetçi bunu reddetmiş ve kapıyı açmamış. Bunun üzerine "Ateş getirip kapıları yakalım!" demişler. Nöbetçi bu sözleri duyunca bir nefes hükümdarın yanına koşmuş. "Hükümdarım! Benden kapıyı açmamı istediler. Açmayınca da birilerini ateş getirmek için gönderdiler. Kapıyı yakıp içeri girmeyi ve sizi öldürmeyi planlıyorlar! Ne yapmamı emredersiniz?" demiş.

Bunu duyan hükümdar kendi kendine "Çok büyük bir belaya attım kendimi, bile bile helake sürükledim nefsimi" diye düşünmüş ve karısını çağırtıp "Şemmas'ın söyledikleri doğru çıktı! En üst seviyeden en alt seviyeye bütün halk kapının önünde toplanmış, içeri girip hepimizi öldürmek istiyorlar! Eğer şimdi kapıyı açmazsam onlara, ateşe verip yakacaklar sarayı! Şimdi ne yapalım dersin?" demiş. Kadın: "Onların bu davranışlarına aldırma! Sefihlerin hükümdarlarına baş kaldırdığı bir dönemde yaşıyoruz!" diye karşılık vermiş. Hükümdar: "Peki şimdi ne yapmamı istersin? Planın nedir?" diye sormuş.

Kadın: "Planım şu; başına bir bez sarıp kendini hasta gibi göster. Sonra vezir Şemmas'ı huzuruna çağır, seni bu halde görsün. Ona 'aslında bugün insanların yanına çıkmak istiyordum ama gördüğün gibi hastalandım. Sen çıkıp onlara durumumu haber ver, yarın inşallah yanlarına çıkıp ihtiyaçlarını göreceğimi söyle, onları sakinleştir' de. Bunu duyunca sakinleşirler, öfkeleri diner. Yarın sabah, en güçlü, kuvvetli ve canını

ellerine güvenle teslim edebileceğin on köleyi huzuruna çağır. Köleler sözünü dinleyen, emrinden çıkmayan, sırrını saklayabilen, seni seven adamlardan olsunlar. Sonra o köleler başında beklerken sen dışarıda seni görmek için bekleyen devlet büyüklerinin teker teker içeri alınmasını emret. İçeri her gireni bu bekleyen kölelere öldürt. Yarın sabah divanı kurdurtup kapılarını açtırdığında sana güvenirler kesin. İç huzuruyla gelip girerler huzuruna. Sen de dediğim gibi yapar hepsini teker teker öldürtürsün. Ancak ilk olarak Vezir Şemmas ile başlaman gerekir. O en büyükleri ve söz sahibi olanları. Onun için önce onunla başla. Ondan sonra da diğerlerini öldür. Sana başkaldıracak kimse kalmadığına inanıncaya kadar da öldürmeye devam et! Bu geride kalanları korkutur, artık sana başkaldırmaya cesaret edemezler. Bu şekilde rahat eder, ne dilersen onu yaparsın. Bundan daha iyi bir çözüm olamaz" demiş.

Hükümdar: "Doğrusu bu oldukça yerinde bir görüş. Tamam, dediklerini aynen yapacağım" demiş ve bir bez getirip başını bağlamalarını emretmiş. Sonra da Şemmas'ı huzuruna çağırtıp "Ey Şemmas, bilirsin seni sever, sayarım. Benim için bir kardeş, bir baba yerindesin. Sözünü dinler, nasihatlerini önemserim. Dün sana söz verdim, bugün halkın yanına çıkacağım, onların şikâyetlerini dinleyeceğim diye. Ama gördüğün üzere hastalandım. Kendimde oturacak güç bulamıyorum. O nedenle yanlarına çıkamadım. Şimdi duydum ki bana kızmışlar, onlara yakışmayacak şeyler yapmaya yeltenmişler. Bilmiyorlar ki hasta olduğum için çıkamadığımı. Şimdi sen çıkıp onları haberdar et, özürlerimi beyan et. Onların sözlerine tabiiyim, ne isterlerse onu yapacağım. Bu konuda onları tatmin et. Sen benden önce babama, şimdi de bana nasihatlerini eksik etmedin hiçbir zaman. İnsanların arasını bulmak senin işin. İnşallah bu gece hastalığım geçer, yarın onların yanına çıkarım" demiş.

Şemmas bunları duyunca yerlere kapanıp sağlığı için dualar etmiş ve huzurdan ayrılmış. Sevinçle gidip insanları durumdan haberdar etmiş, hükümdarın söylediklerini aktarıp yapmak istedikleri şeyden onları alıkoymuş. Çıkmama sebebini özürleriyle birlikte beyan etmiş, yarın muhakkak yanlarına çıkacağını ve dilediklerini yapacağını vaat ettiğini söylemiş. Bunun üzerine hepsi oradan ayrılmış, evlerine dönmüşler.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

922. GECE

Bu esnada hükümdar da hemen babasının en cengâver köleleri arasından on tanesini seçip huzuruna çağırtmış. Her biri birbirinden kavi ve korkusuzmuş. "Biliyorsunuz, her biriniz de babam zamanında, onun katında pek kıymetliydiniz. Şanınızı yüceltmiş, bol ihsanlarda bulunmuştu size. Şimdi ben sizin derecenizi daha da yükselteceğim. Bunun sebebini size bildireceğim. Öncelikle sizler bana Allah'ın emanetisiniz. Ama size sormak zorundayım, benimle misiniz, değil misiniz? Sırrımı herkesten saklayabilir misiniz? Eğer yaparsanız ne dilerseniz dileğin benden" demiş. Köleler tek bir ağızdan "Bize ne emrederseniz onu yaparız! Emrinizden asla çıkmayız! Siz bizim velinimetimizsiniz!" diye cevaplamışlar hükümdarı.

Bunun üzerine hükümdar "Aferin size! O halde şimdi size yanımda ihsanlarınızın artmasına sebep olacak şeyi açıklayacağım. Babamın bu ülke için

neler yaptığını biliyorsunuz. Ölürken de devlet büyüklerinden söz almış bana karşı çıkmayacaklarına, emirlerime karşı gelmeyeceklerine yemin ettirmişti. Ama gördünüz dün ne yaptıklarını; beni öldürmek için toplandılar. Bu nedenle dün fark ettim ki onları ancak onlara zarar vererek kendimden uzak tutabilirim. Şimdi sizin yapacağınız şey, öldürmenizi emrettiğim kişiyi hemen öldürmeniz. Bu şekilde yani başkaldıranların başlarını öldürerek ülkemizi belalardan koruyabiliriz. Yarın geçip tahtıma oturacak ve onlara birer birer içeri girmelerini emredeceğim. Girenlerin başka kapıdan çıkacaklarını duyuracağız. Siz onunuz yanımda bekleyecek ve her içeri gireni huzurumdan alıp buraya getirip öldüreceksiniz. Cesedini de yine burada saklayacaksınız" demiş. Köleler: "Emriniz başımız gözümüz üstüne efendimiz!" diye yanıtlamışlar. Hükümdar onlara birtakım ihsanlarda bulunup evlerine göndermiş.

Ertesi gün tahtını divana kurdurup hükümdarlık elbiselerini giyinmiş olarak oturmuş. Eline hüküm kitabını aldıktan sonra da kapıların açılmasını emretmiş. On köle hükümdarın arkasında yerlerini aldıktan sonra görevliler: "Görülecek işi olanlar hükümdarın huzuruna girsinler!" diye duyurmuşlar. Bütün vezirler, komutanlar ve ileri gelen devlet büyükleri mertebelerine göre yerlerini almış, huzura girmek için sıralarını beklemeye başlamışlar.

İlk huzura giren her zamanki gibi, konumu gereği, vezir Şemmas olmuş. Ancak içeri girer girmez ne olduğunu anlamadan köleler hemen onu kıskıvrak yakalamış ve harem kısmına götürüp orada öldürmüşler. Bu şekilde vezirler ve âlimler teker teker içeri giriyor, köleler de onları öldürüp cesetlerini saklıyorlarmış. Sonunda dışarıda bekleyen kimse kalmayınca da cellatlara kılıçlarını keskinleştirmelerini ve cesaretiyle bilinen herkesi öldürmelerini emretmişler. İnsanların

sadece korkak ve pısırık olanları sağ bırakılmış. Hükümdar da rahata kavuşup tekrardan zevk ve sefaya dalmış. Kendini eğlenceye vermiş. Azgınlık, zorbalık ve zulüm diz boyu olmuş.

Bu ülke yakut ve mücevherleri bol, altın ve gümüş gibi kıymetli madenler açısından zengin bir ülkeymiş. Civar ülkelerdeki hükümdarlar bu nedenle hep bu topraklara hasetle bakarlarmış. İşte bu civar ülkelerden birinin hükümdarı kendi kendine: "Bütün devlet büyüklerini ve ülkesini koruyabilecek cesur cengâverlerini öldürmüş olan bu cahil çocuğun elinden ülkesini çok kolay alabilirim. Şimdi saldırıp bu ufaklığın elindekileri almanın tam zamanı! Ne savaşacak gücü vardır onun, ne de derin fikirleri! Akıl danışacak kimsesi de kalmadı yanında. Bugün ona şer kapılarını açayım da görsün! Bir mektup yazıp yaptıklarından ötürü azarlayayım bakalım cevabı ne olacak!" diye düşünmüş ve şöyle bir mektup yazmış:

> Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla
> Vezirlerine, âlimlerine ve cengâverlerine neler yaptığını, kendini nasıl bir belanın içine soktuğunu duydum. Artık sana saldırmak istediğimde ne karşı koyacak gücün ne de yeteneğin var. Allah sana karşı bana zafer nasip etti. Beni muzaffer kıldı. Şimdi sözümü iyi dinle, emirlerimi yerine getir! Benim için denizin ortasında bir saray yaptırmanı istiyorum! Şayet yapamazsan sana tavsiyem kaçıp canını kurtarman olur. Çünkü her bir orduda on iki bin savaşçının bulunduğu uzak Hindistan'ın on iki ordusunun hepsini üzerine göndereceğim. Ülkene girecek, mallarını yağmalayacak, adamlarını öldürüp haremine el koyacaklar! Başlarına en büyük vezirimi geçirecek ve bulduğu her şeye el koyma-

sını emredeceğim! Şimdi sana gönderdiğim bu elçi yanında üç gün kalacak. Üç gün içinde emrimi yerine getirirsen kurtulursun, aksi takdirde bahsettiğim orduyu karşında bulursun.

Mektubu tamamlayınca mühürleyip elçisine vermiş ve hükümdara göndermiş. Elçi hükümdarın şehrine varıp huzuruna girmiş ve mektubu vermiş. Yazılanları okuyan hükümdarın beti benzi atmış, eli ayağı boşalmış. Artık sona geldiğini düşünüp ne yapacağını bilememiş. Çünkü yanında ne danışabileceği, ne de kendisine yardım edebilecek kimse yokmuş. Kalkmış bu halde karısının yanına girmiş.

Kadın: "Ne oldu hükümdarım?" diye sorunca "Ben bugün hükümdar falan değilim artık. Başka, hükümdarın kölesiyim" demiş ve mektubu çıkarıp karısına okumuş. Kadın bunları duyunca dövünüp ağlamaya, üstünü başını parçalayıp feryat figan etmeye başlamış. Hükümdar: "Bir planın yok mu bu zor durumdan kurtulabilmemiz için?" diye sormuş. Kadın: "Kadınlarda savaş hilesi ne arar! Savaş söz konusu olunca kadınların ne gücü vardır, ne de fikri. Bu tür konularda güç de fikir de erkeklerdedir" demiş.

Hükümdar karısının bu sözlerini duyunca onun sözüne uyarak vezirlerini ve ileri gelen devlet büyüklerini öldürdüğüne bin pişman olmuş. Böyle bir şey yaşamış olmaktansa ölmüş olmayı dilemiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

923. GECE

Hükümdar kadınlarına dönüp "Sizin yüzünüzden kaplumbağalar ve keklik hikâyesindeki kekliğe döndüm!" demiş. Kadınlar: "O hikâyede ne olmuş ki?" diye sorunca hikâyeyi anlatmaya başlamış:

Keklik ile Kaplumbağaların Hikâyesi

Evvel zaman içinde adalardan birinde kaplumbağalar yaşarmış. Bu yaşadıkları ada, içinden nehirler akan, meyveli ağaçları olan çok güzel bir adaymış. Bir gün bir keklik bu adanın üstünden uçarken çok yorulup susamış. Dinlenmek ve su içmek bu adaya inmiş. Kaplumbağalar o esnada adanın başka yerlerinde geziniyorlarmış. Yerlerine döndükleri vakit kekliği orada görmüş ve süsü karşısında hayran kalmışlar. Onu yaratanı her türlü noksanlıktan tenzih edip kekliği pek sevmişler. Kekliği seyrettikçe içleri açılmış. Birbirlerine: "Kesinlikle bu kuş diğer kuşlar arasında en güzeli" demişler. Hepsi de ona iltifat etmeye, etrafında dolaşmaya başlamışlar. Keklik de onların kendisini böyle sevdiklerini ve kendisiyle bu şekilde yakından ilgilendiklerini görünce onları sevmeye başlamış. Artık gündüzleri havalanıp uçuyor, gitmek istediği yerlere gidiyor, akşam olunca da geri dönüyormuş.

Bu hal bir vakit böyle devam etmiş. Ancak kekliği çok seven kaplumbağalar onun gündüzleri hiç yanlarında kalmadığını, gün boyunca onu çok özlediklerini ve ancak akşam olduğunda görebildiklerini görünce kendi aralarında, "Bu kekliği çok sevdik. Aramızda güzel bir dostluk oluştu. Artık ondan ayrılığa tahammül edemiyoruz. Ne yapsak da yanımızdan hiç ayrılmasa, hep bizimle kalsa. Gündüzleri hiç yanımızda kalmıyor,

uçup gidiyor. Ancak akşamdan akşama görebiliyoruz onu" diye konuşmuşlar. İçlerinden biri öne çıkıp "İçiniz rahat olsun kardeşlerim, ben onu hep yanımızda tutmanın bir yolunu biliyorum!" demiş. Bunu duyan diğerleri: "Şayet bunu yaparsan hepimiz de senin kulun kölen oluruz!" demişler sevinçle.

Akşam olup keklik gezisinden dönünce çözüm bulan kaplumbağa kekliğe yanaşıp önce selam vermiş, hal hatır sormuş, sonra da: "Ey efendim, şunu bilmeni istiyoruz ki Allah bizi senin sevginle nimetlendirdi, kalbimizi sana olan muhabbetle doldurdu. Bu sessiz sakin yerde bize arkadaşlık ettin, seninle bir araya geldiğimizde çok iyi vakit geçiriyoruz doğrusu. Senden uzaklaşmaksa bizim için belaların en büyüğü oluyor. Ama sen daha gün doğarken bizi bırakıyor, ancak gün batımında yanımıza dönüyorsun. Gün boyunca seni çok özlüyoruz. Bu durum bize çok ağır geliyor, çok üzülüyoruz" demiş.

Keklik: "Ben de sizi çok seviyor ve sizinle daha çok vakit geçirmek istiyorum. Sizden ayrılık bana da çok zor geliyor ama yapabileceğim bir şey yok ki. Kuş oluşum, kanatlarımın oluşu beni sizin yanınızda uzun uzun kalmaktan alıkoyuyor. Bu benim tabiatımda var. Kuşlar gün boyunca uçar durur ve ancak geceleri bir yerde sabit kalırlar. Sabah olunca yine uçar diledikleri yere giderler" diye karşılık vermiş.

Kaplumbağa: "Doğru söylüyorsun ama kanatlılar da vakitlerinin çoğunu uçarak geçirmiyorlar ki birazı hayır olan bir şey için sıkıntı çekmek helal olmaz. Kişinin en çok önem verdiği şey refahı ve rahatı olmalı. Allah bizim aramızda ülfet yarattı, seni bize sevdirdi. Korkuyoruz avcıların eline düşersin, düşmanlarından zarar görürsün de seni görmekten mahrum kalırız" demiş.

Keklik: "Doğru söylüyorsun ama bu durumda ne yapmalı bilmiyorum ki" diye karşılık verince de "Ben-

ce kanatlarını yol ki uçamayasın. Böylece hep bizim yanımızda kalırsın. Bizim yediklerimizden yer, içtiklerimizden içersin. Burası bol meyveli ağaçların olduğu bir yer. Sen de bu verimli topraklardan faydalanırsın bizimle birlikte" demiş.

Bu fikir kekliğin aklına yatmış. Hiç uçmadan yiyip içip rahat etmek hoşuna gitmiş ve kanatlarını yolup kaplumbağaların yanında yaşamaya başlamış. Kolay elde edilen lezzetler ve eğlencelerle vaktini geçirmiş. Onlar bu haldeyken bir gelincik oradan geçiyormuş, bunları görmüş. Dikkatli bakınca kekliğin kanatlarının yolunmuş olduğunu ve asla uçamayacağını anlamış, çok sevinmiş. Kendi kendine: "Ne şişman bir keklik bu böyle! Tüyü de az! Eminim çok lezzetlidir!" diye düşünmüş ve yavaş yavaş yaklaşıp kekliği yakalamış.

Keklik bağırıp kaplumbağalardan yardım istemiş ama kaplumbağalar ona yardıma gidememiş. Aksine oradan uzaklaşıp kabuklarına çekilmiş ve gelinciğin kekliği parçalamak üzere olduğunu görünce ağlaşmaya başlamışlar.

Keklik: "Ağlamaktan başka bir şey yapmayacak mısınız?" diye sormuş. "Kardeşim, ne gücümüz yeter seni gelinciğin elinden kurtarmaya ne de aklımız yeter kurtaracak bir plan yapmaya" demişler. Keklik bunu duyunca çok üzülmüş. Hayattan ümidini kesmiş ve kaplumbağalara "Sizin bir suçunuz yok! Kabahat sizin sözünüzü tutup uçmama yarayan kanatlarımı yolan bende. Ben sizin sözünüze uyduğum için helak olmayı hak ediyorum. Sizi kınamıyorum bu nedenle" demiş.

Hikâyesini burada bitiren hükümdar: "Şimdi ben de sizi suçlamıyorum asla! Bütün suç bende! Bütün suç bende ki sizin yüzünüzden Âdem babamızın başına gelenleri ve cennetten çıkarılışını unuttum. Bütün suç bende ki sizin bütün şerlerin kaynağı olduğunuzu unuttum ve cahillik edip size uydum! Hata ettim,

yanlış davrandım. Her işimde bana nasihat edip yol gösteren, izzetim ve kuvvetim olan, her işimi önemseyen vezirlerimi ve devlet büyüklerimi öldürdüm. Şimdi onların yerine koyacak kimseyi bulamam. Onların makamına layık kimse kalmadı. Allah bana bu işten kurtuluş yolu göstermezse artık ben kesin olarak helak oldum" demiş.

Sözün burasında sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

924. GECE

Hükümdar daha sonra "Keşke o aslanlar şimdi bir saatliğine dahi olsa yanımda olsalardı, onlardan özür dileseydim, derdimi anlatsaydım, onların gidişinin ardından başıma gelenleri söyleyebilseydim" diyerek vezirlerini ve devlet adamlarını yâd etmiş. Bütün gününü, kederlere boğulmuş bir halde, yemeden içmeden geçirmiş. Gece olunca kalkıp elbiselerini çıkarmış, eski elbiseler giyerek kılık değiştirip şehirde dolaşmak üzere sarayından ayrılmış. Herhangi birinden onu rahatlatacak bir söz duymayı umuyormuş.

Sokaklarda öylesine dolaşırken kendi başlarına, duvar kenarına oturmuş iki çocuk görmüş. Çocukların her biri yaklaşık on iki yaşlarındaymış. Kendi aralarında konuştuklarını görünce konuşmalarını duyup anlayacak kadar yanlarına sokulmuş. Biri diğerine "Ey kardeşim, babamın mahsullerimize ne olduğu, kuraklık sebebiyle zamanından önce nasıl kuruduğu ve bu şehirde gerçekleşen birçok felaket-

le ilgili bana dün gece neler anlattığını bilemezsin" demiş.

Diğeri "Bu felaketlerin sebebini biliyor musun?" diye sormuş. Arkadaşı "Hayır ama sen biliyorsan bana anlat" demiş. Bunun üzerine diğeri "Evet biliyorum; babamın bazı arkadaşları bana dedi ki; hükümdarımız, vezirlerini ve büyük devlet adamlarını günahsız yere katletmiş. Kadınlara olan muhabbetinden ve zaafından dolayı böyle yapmış. Vezirler ondan bunu yapmamasını istemişlerse de o kadınlarına itaat edip öldürülmelerini emretmiş. Hatta o babam Şemmas'ı bile öldürttü. Babam onun ve ondan önce de babasının veziriydi. Ayrıca hükümdarın danışmanıydı. Ama onlara yaptıkları yanına kâr kalmayacak, göreceksin, onların vebali onun başına ne musibetler açacak. Allah onların intikamını ondan alacaktır" diyerek bildiklerini anlatmış.

Çocuk "Onlar helak olduktan sonra Allah'ın ona yapacaklarından ne olur ki?" diye karşılık verince diğer çocuk "Bil ki uzak Hindistan hükümdarı hükümdarımızı hakir görmüş ve onu azarlayan bir mektup göndermiş. Mektubunda bana denizin ortasında bir saray inşa et. Bunu yapmazsan sana on iki birlik göndereceğim. Her birlikte yüz bin savaşçı olacak. Bu askerlerin başına da komutan olarak vezirim Bedi'yi atayacağım. Hükümdarlığını elinden alacak, adamlarını öldürecek, seni de kadınlarınla beraber köleleştirecek, diye yazmış. Uzak Hindistan hükümdarının elçisi bu mektupla geldikten sonra hükümdarımıza üç gün mühlet verdi. Hint hükümdarı inatçı ve gaddardır, büyük güç ve azamet sahibidir. Ayrıca hükümdarlığı çok kalabalıktır. Hükümdarımız bir çözüm bularak ona mani olmazsa mahvolacak. Hükümdarımızın mahvoluşuyla Hint hükümdarı mallarımızı alacak, erkeklerimizi öldürecek, kadınlarımızı köleleştirecek" demiş.

Onların konuşmalarını duyunca hükümdarın kaygıları artmış. İçinden "Bu delikanlı hikmet sahibi olmalı, çünkü kimseye söylemediğim bir şeyden haberi var. Uzak Hindistan hükümdarından gelen o mektup bende saklı bir sırdı. Bu mektubu benden başka hiç kimse görmemişti. Peki, o zaman bu delikanlı nasıl oldu da haber aldı? Öyleyse onunla bir konuşayım. Allah'tan dilerim ki kurtuluşumuz onun ellerinde olsun" diye düşünmüş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

925. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı.

Hükümdar delikanlıya doğru gidip "Ey sevgili çocuk, hükümdarımız hakkında bu söylediklerin de neyin nesi? Evet, o vezirlerini ve büyük devlet adamlarını öldürerek onlara çok büyük bir kötülük yaptı. Lakin gerçekte o, kötülüğü kendine ve halkına yaptı. Senin söylediklerin de gerçek, ama söyle bana; uzak Hindistan hükümdarının hükümdarımıza söylediği o katı sözleri ve onu azarladığı mektubu nereden biliyorsun?" demiş.

Çocuk "Eskilerin sözlerinden biliyorum. Derler ki Allah'tan gizli hiçbir şey yoktur ve bazı insanlarda öyle bir ruhaniyet vardır ki onlara gizli sırlar malum olur" demiş. Hükümdar "Doğru söylüyorsun oğlum, ama acaba hükümdarımızın bu büyük belayı kendinden ve hükümdarlığından defetmek için yapabileceği bir şey veya alabileceği bir tedbir var mı?" diye sormuş.

Çocuk cevap vermiş: "Evet, hükümdar beni çağırsa, düşmanını alt etmek ve tuzağından kurtulmak için ne yapacağını sorsa, ona Allah'ın izniyle nasıl kurtulacağını söylerdim."

Hükümdar bunu duyunca "Hükümdara bunu kim haber verecek ki sana birini gönderip seni çağırtsın?" demiş.

Çocuk: "Ben onun bilgili ve hikmet sahibi insanlar hakkında araştırma yaptığını duymuştum. Şayet bana da birini gönderirse gider, ona kurtuluşunun ve belaları kendinden defetmenin yollarını gösterirdim. Ama bu zorlu süreçte ihmalkâr davranıp yine kadınlarla vakit geçirmeyi yeğlerse, ben kendiliğimden ona giderek nasıl kurtuluşa ereceğini anlatmaya kalkarsam o vezirlerine yaptığı gibi benim de öldürülmemi emredecektir. Onunla görüşmem sonum olacaktır. İnsanlar benimle alay edecek, aklımdan şüphe duyacaklardır. Ben de 'kim ki ilmi aklından çok olursa o âlim cehaletiyle helak olur,' sözünde geçen çok bilen az akıl eden âlim misali olurum" demiş.

Hükümdar çocuğun bu sözlerini duyduğunda onun hikmet sahibi olduğuna kanaat getirmiş. Fazilet sahibi olduğu aşikârmış. Gerçekten hem kendi kurtuluşunun hem de halkının kurtuluşunun onun sayesinde olacağına tüm kalbiyle inanmış. Çocuğa "Nerelisin sen? Evin nerede?" diye sormuş. Çocuk "Bu duvarı takip edince evimize ulaşılır" demiş.

Hükümdar evin yerini öğrenince çocuğa veda etmiş ve mutluluk içinde sarayın yolunu tutmuş. Saraya döndüğünde giysilerini giyip yiyecek ve içecek getirilmesini emretmiş. Kendini kadınlardan men etmiş. Yiyip içmiş, Allah'a şükretmiş. Kurtuluşa ermek ve O'nun yardımına kavuşmak için dua etmiş. Devletin önde gelen bilginlerine yaptıkları için Allah'tan mağfiret dilemiş. Sonra Allah'a bütün kalbiyle tövbe etmiş. Vaktini namaz ve oruca verip yaptığı hayırlarla Allah'a

yaklaşmayı ummuş. Sonra özel hizmetkârlarından birini çağırıp ona çocuğun yerini tarif etmiş. Onu nazikçe getirmesini emretmiş.

Hizmetkâr çocuğun yanına gidip "Hükümdar, seni kendisinden gelecek hayırlara davet ediyor. Sana bir soru soracak sonra evine selametle geri döneceksin" demiş. Çocuk: "Hükümdar beni hangi mesele için davet ediyor?" diye sormuş. Hizmetkâr: "Hükümdar seni sadece bir sorunun cevabı için davet ediyor" diye karşılık vermiş. Çocuk: "Hükümdarın emri başım gözüm üstüne" deyip hizmetçinin ardı sıra hükümdarın sarayına yürümüş. Huzuruna geldiğinde selam verip Allah'a secde ederek hükümdara dua etmiş. Hükümdar selamına karşılık verip oturmasını emretmiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

926. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Hükümdar çocuğa "Dün gece seninle kimin konuştuğunu biliyor musun?" diye sormuş. Çocuk "Evet" demiş. Hükümdar "Nerede o şimdi?" diye sormuş. Çocuk "O şu an benimle konuşuyor" diye cevap vermiş. Bunun üzerine hükümdar "Doğru söyledin sevgili oğlum" demiş ve yanına bir sandalye konmasını emrederek çocuğu oraya oturtmuş. Yiyecek, içecek getirilmesini emretmiş. Sonra sohbete dalmışlar. Hükümdar çocuğa: "Ey çocuk, dün konuşmalarında Hint hükümdarının şerrini bizden uzaklaştıracak bir hilen olduğundan söz etmiştin. Peki, nedir bu hile? Onun

şerrini bizden uzaklaştırmak için nasıl tedbirler almalıyız? Bana bunu söyle ki seni hükümdarlığımın adına benden sonra en yetkili kişi yapayım, seni kendime vezir tayin edeyim, görüş beyan ettiğin her konuda sana tâbi olayım, seni en güzel şekilde ödüllendireyim" demiş.

Çocuk "Ödülün senin olsun ey hükümdar, danışmanlığın ve alacağın tedbirler, sana diğer vezirlerinle beraber babam Şemmas'ı öldürtmeni söyleyen kadınlarındadır" diye karşılık vermiş.

Hükümdar bunları duyduğunda çok utanmış. Çocuğa "Ey sevgili oğlum, Şemmas söylediğin gibi baban mıdır?" diye sormuş. Çocuk "Şemmas gerçekten benim babamdır, ben onun oğluyum" demiş.

Bunları duyan hükümdar titremeye başlamış, gözleri dolu dolu olmuş. Allah'tan mağfiret dilemiş. Sonra çocuğa dönüp "Yaptıklarım, kadınları idare edemediğim ve onların büyük tuzaklarına düştüğüm için cahilliğimdendir. Senden af diliyorum. Ben seni babanın makamına hatta daha da yüksek makamlara getireceğim. Şayet üzerimize çöken bu felaketten kurtulursak seni altına boğacağım, seni en değerli bineğe bindirip gelişinin şerefine, 'Bu yüce çocuk hükümdardan sonra ikinci koltuğun sahibidir,' dedirteceğim. Kadınlarıma gelince ben onlardan alacağım intikamı şimdilik erteledim. Allah'ın dilediği bir zamana bıraktım. Öyleyse şimdi bana düşündüklerini, alacağımız tedbirleri anlat ki içim ferahlasın, yüreğim huzur bulsun" demiş.

Çocuk "Sana söyleyeceklerim hususunda sözümden çıkmayacağına dair bana söz ver. Korktuklarımın başıma gelmeyeceğinden emin olmalıyım" deyince hükümdar: "Sana Allah'ın huzurunda söz veriyorum. Sözünden çıkmayacağım. Sen benim danışmanımsın. Her söylediğini yapacağım. Bu söylediklerime Allah'ı şahit tutuyorum" demiş.

O zaman çocuğun yüreği ferahlamış ve kendisinde konuşma gücü bulmuş "Ey hükümdar, Hindistan hükümdarının elçisi verdiği mühlet bitip cevap almak için geldiğinde onu geri gönderip bir gün daha istemelisin. O vakit elçi senden özür dileyerek hükümdarının belirli bir süre tanıdığını söyleyecek ve hükümdarının istediği şeyi tekrar edecektir. Ona aynı şeyi söyleyip cevabını başka bir güne ertele. Fakat gün tayin etme. Sinirlenerek çıkacaktır. Şehrin ortasında yüksek sesle insanlara 'Ben uzak Hindistan hükümdarının elçisiyim. O çok azametli bir hükümdardır. Demiri eğecek kadar güçlüdür. Beni bir mektupla bu şehre gönderdi. Bana belirli bir vakit tayin etti ve şayet sana belirlediğim vaktin sonunda gelmezsen gazabım üzerine olacaktır" dedi. Ben de bu şehrin hükümdarına gelip mektubu verdim. Mektubu okuduktan sonra cevap vermek için benden üç gün mühlet istedi. Hatırını kırmamak için nazikçe bu teklifi kabul ettim. Üç gün geçtikten sonra gelip cevabı istediğimde o başka bir güne ertelememi istedi. Benimse hiç sabrım kalmadı. Hemen uzak Hindistan hükümdarıma gidip başımdan geçenleri haber vereceğim. Ey halk, sizler de aramızda geçenlere şahitsiniz!' diyecektir.

Onun bu sözleri sana ulaştığında adamlarını ona gönderip huzuruna getirt. Onunla nazikçe konuş ve ona de ki: 'Ey elçi, sen canına mı susadın? Ne sebeple halkımızın içinde bizi kınıyorsun? Sen öldürülmeyi çoktan hak ettin. Lakin eskilerin dediği gibi affetmek büyüklüktür. Sana vereceğim cevabın gecikmiş olması acizliğimizdendir sanma. Lakin işlerimiz o kadar çok, buna mukabil boş vaktimiz o kadar az ki hükümdarınıza bir cevap yazacak vakit bulamıyoruz.' Sonra mektubu tekrar isteyip bir daha oku. Okuman bittiğinde kahkahalarla gülerek ona de ki: 'Sende bundan başka mektup var mı? Ona da cevap yazalım.' Sana diyecektir ki: 'Bundan başka mektubum yok.' Bu so-

ruyu tekrar sor. Sana yine 'Gerçekten bende başka mektup yok,' diyecektir. O zaman ona de ki: 'Hükümdarınız çok akılsız. Söylediği sözler bizi sinirlendirerek üzerine askerlerimizle yürümemiz, ülkelerine seferler düzenleyip hükümdarlığını ele geçirmemiz için bizi harekete geçirecek türden sözler. Lakin bu seferlik mektubundaki bu edepsizliğini affedeceğiz. Çünkü o aklı kısa, basiretsizin biridir. Bize yakışan öncelikle onu ikaz etmek ve bu gibi saçmalıklara tekrar kapılmaması için onu uyarmaktır. Kendini tehlikeye atarak bunları tekrar ederse acilen cezalandırılması gerekiyor demektir. Öyle sanıyorum ki seni gönderen hükümdar yaptıklarının sonuçlarını düşünemeyen bir ahmak. Sanırım danışabileceği hikmet sahibi bir veziri bile yok. Şayet azıcık aklı olsaydı bize bu saçmalıkları yazıp göndermeden önce vezirine danışırdı. Onun mektubuna cevabım hazır. Bu mektubun cevabını sübyan mektebindeki çocuklar verecekler.' Ey hükümdarım, ondan sonra bana birini gönderip beni istet. Huzuruna geldiğimde mektubu okumama ve cevaplamama izin ver" diyerek hükümdarın yapması gerekenleri anlatmış. Hükümdarın yüreği ferahlamış. Çocuğun planını beğenmiş, görüşünü onaylamış. Çocuğu babasının makamına yükselterek mesut bir şekilde evine göndermiş.

Mühlet olarak istenen üç gün bittiğinde elçi cevabı almak için hükümdarın huzuruna çıkmış. Hükümdar çocuğun dediği gibi yapıp cevabı başka bir güne erteleyince elçi öfkeyle dışarıya çıkmış. Tıpkı çocuğun dediği gibi çarşıya yönelerek halka seslenmiş, "Ey bu şehrin halkı, ben uzak Hindistan hükümdarının hükümdarınıza gönderdiği elçiyim. Ona bir mektupla geldim ama o bana cevap vermeyip beni oyalıyor. Hükümdarımın bana verdiği süre bitti. Şu andan itibaren hükümdarınızın hiçbir mazereti kalmamıştır. Siz de buna şahit olun!" demiş.

Olanlar hükümdarın kulağına gittiğinde adamlarını gönderip elçiyi huzuruna çıkartmış ve "Ey elçi, sen canına mı susadın? Sen bir hükümdardan başka bir hükümdara içinde sırlar olan bir mektup taşımıyor musun? Nasıl olur da herkesin içinde hükümdarların sırlarını ifşa edersin? Sen bu yaptığından dolayı ölümü çoktan hak ettin. Lakin sırf ahmak hükümdarının cevabını alması için seni bağışlayacağım. Ayrıca mektubuna sübyan mektebindeki çocukların cevap vermesi münasip olacaktır" demiş.

Daha sonra da anlaştıkları üzere çocuğu çağırtmış. Elçi de oradayken çocuk hükümdarın huzuruna gelip Allah'a secde etmiş, hükümdarın varlığı ve azametinin devamı için dualar etmiş. Sonra hükümdar mektubu çocuğa vererek "Şu mektubu oku ve hızlıca cevap yaz" dedi. Çocuk mektubu almış. Okuduktan sonra gülerek hükümdara "Bu mektuba cevap yazmak için mi beni çağırttınız yüce hükümdarım?" demiş. Hükümdar "Evet" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

927. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Daha sonra çocuk hükümdarın emrini yerine getirip kâğıt, hokka ve divit çıkarıp yazmaya başlamış:

> "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,
> Selam selamete erenlerin, Allah'ın rahmetine nail olanların üzerine olsun. Ey ismen

yüce hükümdar olarak anılıp vasfen bir hiç olan, sana bildiriyorum ki, mektubun bize ulaştı. Onu okuduk ve içinde bulunan saçmalıkları, hezeyanları anladık. Ahmaklığını ve bize karşı olan kötü emellerini gördük. Sen gücünün yetmeyeceği işlere kalktın. Şayet halkına acımamış olsaydık sana haddini bildirmekte geç kalmazdık. Elçine gelince o mektubundaki haberleri şehirdeki herkese ifşa etti. Ölümü bizim elimizle hak etmişse de biz bizden lütuf olarak onu sağ bıraktık. Senin elçin olması itibariyle onu senin adına mazur görerek cezasını sana bıraktık.

Ayrıca mektubunda vezirlerimi, âlimlerimi ve büyük devlet adamlarımı öldürmemle ilgili yazdıkların hakikattir. Lakin onları öldürmemin sebebi gizlidir. Ben bir âlim öldürsem benim yanımda onun gibi, hatta ondan daha zeki bin âlim bulunur. Yanımda ölen her faziletli şahsın yerini tutacak sayamayacağım kadar çok adamım var. Benim her bir askerim senin birliğine karşı koyar. Malımı, mülkümü sorarsan benim altın ve gümüş imalathanem vardır. Madenler benim nezdimde taş parçaları gibidir. Halkımın zenginliğini, refahını sana anlatamam.

Sen nereden cesaret bularak bize, denizin ortasında bana bir saray inşa edin, dersin? Bu şaşılacak bir şey. Öyle sanıyorum ki bu akılsızlığından kaynaklanıyor. Şayet aklın olsaydı dalgaların şiddetini ve rüzgârın hareketini hesap ederdin. Ben de sana bir saray inşa ederdim.

Beni yok edeceğini iddia ediyorsun. Hâşâ! Nasıl senin gibi biri bize kötülük edip bizim hükümdarlığımızı yok edecek. Bilakis haksız

yere bize kötülük yapmaya yeltendiğin için Allah'ın izniyle seni ben yok edeceğim. Bilesin ki sen benim ve Allah'ın gazabını hak ettin. Lakin ben Allah'tan korktuğum için seni uyarmadan sana ve halkına zarar vermeyeceğim. Şayet Allah'tan korkuyorsan bu senenin vergisini geciktirmeden hemen gönder. Yoksa sana binlerce savaşçıyla geliyorum ki hepsi fillere binmiş acımasız savaşçılardır. Onları vezirimizin etrafına toplayıp elçinin bana tanıdığı üç gün mühlete karşılık ülkeni üç yıl kuşatmalarını emredeceğim. Hükümdarlığını ele geçirip herkesi sağ bırakarak sadece seni öldüreceğim. Herkesi azat edip köle olarak sadece senin kadınlarını alacağım."

Sonra çocuk mektubun sonuna kendi resmini çizip resmin yanına "Bu cevabı sübyan mektebindeki en küçük çocuk yazmıştır" yazmıştır diye not düşmüş ve mühürleyerek hükümdara teslim etmiş. Hükümdar da mektubu elçiye vermiş. Elçi mektubu alıp hükümdarın elini öperek çıkarken hükümdar onu bağışladığı için Allah'a şükürler ediyormuş. Çocukta gördüğü zekâya hayret ederek hızlıca oradan uzaklaşmış.

Hükümdarının huzuruna vardığında ona tanınan üç gün sürenin üçüncü günündeymiş. Tam o sırada hükümdar elçinin kendisine tanınan süre içinde gecikmesinden dolayı divanı toplamış. Huzura geldiğinde önünde eğilip saygısını sunmuş ve mektubu vermiş. Hükümdar elçiye gecikmesinin sebebini ve hükümdar Verdhan'ın durumunu sormuş. Elçi ona olanları, gördüğü ve duyduğu her şeyi anlatmış. Hükümdar hayretler içinde kaldı. "Yazıklar olsun sana! Hükümdarla ilgili bu anlattıkların da neyin nesi?" demiş. Elçi "Ey yüce hükümdarım, ben huzurundayım.

Aç mektubu oku, hakikatleri göreceksin" diye karşılık vermiş. Hükümdar mektubu açıp okumuş. Çocuğun resmini görünce hükümdarlığının sonunun geldiğini düşünmüş. Başına neler geleceğini tasavvur dahi edememiş.

Daha sonra vezirlerine ve ileri gelen devlet adamlarına olanları anlatmış. Onlara da mektubu okumuş. Onlar da büyük bir korkuya kapılıp, dehşete düşmüşler. Kalpleri korkudan yerinden çıkacakmış gibi atarken hükümdarlarının korkusunu, büyük endişesini gidermeye, sözleriyle onu sakinleştirmeye çalışmışlar. Baş vezir Bedii "Hükümdarım, bil ki vezir arkadaşlarımın sözlerinin hiçbir faydası yoktur. Bana sorarsan o hükümdara hemen bir mektup yazıp özür dile ve de ki: 'Ben seni sevenlerdenim. Keza senden önce babanı da severdim. Bu gönderdiğimiz elçiyle seni sınamak istedik. Gücünü, cesaretini, ilmî, amelî ve batınî meselelere vakıf olup olmadığını görmek istedik. Gördük ki sen mükemmelsin. Allah'tan hükümdarlığının devamını diliyoruz. Ülken güçlensin, sen sağ oldukça saltanatın artsın, halkın gölgende yaşasın.' Sonra bunu başka bir elçiyle ona gönder" demiş.

Hükümdar bir an düşünmüş ve "Hayret nasıl olur da hükümdarlığının bütün âlimlerini, danışmanlarını ve komutanlarını öldüren bir hükümdar böyle azametli ve savaşa hazır olabilir. Hâlâ da hükümdarlığı ayakta ve büyük bir güç çıkarabilecek kudrette. En çok hayrete düşüren de sübyan mektebindeki en küçük çocuğun hükümdarları adına bu cevabı vermesi. Düşünüyorum da bu musibeti kendi başıma ve halkımın başına açgözlülüğüm yüzünden sardım. Kim defedecek bilmiyorum. Öyle görünüyor ki bundan kurtulmanın tek çaresi vezirimin dediğini yapmak" demiş. Sonra çok değerli bir hediye hazırlatmış. Bir mektup yazmış. Mektupta şunları demiş:

"Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,
Ey rahmetli kardeşimiz Celiâd'ın oğlu yüce hükümdar Verdhan,
Mektubumuzun cevabı bize ulaştı. Onu okuduk ve anladık. İçinde bizi sevindiren şeyler gördük. Bu bizim de senin için Allah'tan temennimizdi. Allah'tan yücelmeni, hükümdarlığının daha da güçlenmesini, sana zarar vermek isteyen düşmanlarına karşı zaferlere erişmeni diliyoruz. Bilesin ki ey hükümdar, baban benim kardeşimdi. Babanla hayatı boyunca aramızda antlaşmalar oldu. Bizden hayırdan başka bir şey görmedi. Bizler de ondan hayırdan başka bir şey görmedik. O vefat edip sen hükümdar tahtına oturduğunda mutlu olduk. Vezirlerine ve devlet adamlarına yaptıklarını duyduğumuzda bizden başka bir hükümdar duyar da senin mülküne göz diker diye korktuk. Sanıyorduk ki sen hükümdarlığını ihmal ediyor, gaflete düşerek ülkenin menfaatlerini korumuyorsun. Sana yazdıklarımız seni uyarmak içindi. Bize böyle bir cevapla karşılık verdiğinde yüreğimiz ferahladı, endişelerimiz yok oldu. Hükümdarlığın daim, Allah yardımcın olsun. Selametle.

Sonra hediyelerini hazırlayıp yüz atlıyla göndermiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

928. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Atlılar hükümdar Verdhan'a varıncaya kadar hiç durmadan yol gitmişler. Hükümdarın huzuruna varınca selam verip mektubu uzatmışlar. Hükümdar mektubu okumuş. Atlıların liderini ona yaraşır bir yere oturtmuş. Onu onurlandırarak hediyesini kabul etmiş. Halk da bu olanları duymuş. Hükümdar bu duruma çok sevinmiş ve Şemmas'ın oğlu olan çocuğa elçi gönderip huzuruna çağırarak onu onurlandırmış. Atlıların liderini de çağırtıp hükümdarın gönderdiği mektubu istemiş ve onu çocuğa vermiş. Çocuk mektubu açıp okumuş.

Atlıların lideri de hükümdarın ellerini öperek özürler diliyor ve hükümdarlığının devamı ve huzuru için dualar ediyormuş. Bunun üzerine hükümdar ihsanlarda bulunarak onu onurlandırmış. Ona ve beraberindekilere yaraşır hediyeler hazırlatmış. Çocuğa mektuba cevap yazmasını emretmiş. Çocuk güzel bir hitapla mektuba cevap yazıp kısaca barıştan bahsetmiş. Elçinin ve beraberindekilerin nezaketine de değinmiş. Mektubu tamamladığında hükümdara sunmuş.

Hükümdar "Sevgili çocuk, oku ki içinde yazılanları bilelim" deyince çocuk hükümdarın ve atlıların yanında mektubu okumuş. Herkes, bilhassa da hükümdar mektubun üslubuna hayran kalmış. Hükümdar daha sonra mektubu mühürleyerek atlıların liderine verip onları göndermiş. Kendi askerlerinden bir grubu da ülkelerinin yakınına kadar eşlik etmeleri için onlarla beraber göndermiş. İşte bu çocuğun ve hükümdarın hikâyesidir.

Yüz atlının liderine gelince o çocukta gördüğü zekâdan ve olgunluktan dehşete düşmüş, hayretler

içinde kalmış. İşini çabuk bitirdiği ve barış isteği kabul edildiği için Allah'a şükretmiş. Uzak Hindistan hükümdarına varıncaya kadar yolculuğuna devam etmiş. Ona vardığında hediyeleri takdim edip mektubu vermiş. Mektubun içindekileri bildirmiş. Hükümdar buna çok sevinmiş. Allah'a şükretmiş. Yüz atlının liderini onurlandırıp görevindeki gayretinden dolayı teşekkür etmiş. Mertebesini yükseltmiş. İçine güven, sükûnet ve ferahlık dolmuş.

İşte bu uzak Hindistan hükümdarının hikâyesidir. Hükümdar Verdhan'ı sorarsanız o Allah yolunda sebat ederek kötü yolu terk etmiş. Yaptıkları için Allah'a içtenlikle tövbe ederek kadınları da tamamen terk etmiş. Bütün gücüyle ülkesinin menfaatlerine yönelmiş. Halkına Allah korkusuyla muamele etmiş. Şemmas'ın oğlunu babasının yerine vezir yapmış. Onu sırdaşı ve hükümdarlığında önde gelen söz sahibi bir kimse yapmış. Şehrinde yedi gün boyunca kutlamalar yapılmasını emretmiş. Diğer şehirler de bu kutlamalara katılmış. Halk bunu sevinçle karşılamış, korkuları ve endişeleri silinmiş. Artık adaletin geleceğine inanmışlar. Onları bu dertten kurtaran hükümdara ve vezire dualar etmişler.

Bundan sonra hükümdar vezire "Ülkenin ileri gelenlerinin ve emirlerinin varlığında olduğu gibi yeniden refaha ermesi ve halkın durumunun düzelmesi hakkında ne yapmam gerekir?" diye sormuş. Vezir "Ey yüce hükümdar, her şeyden önce, içten bir şekilde, günah işlemeyi terk etmelisin. Önceden yaptığın adaletsizliği, eğlenceyi ve kadınlarınla meşgul olmayı bırakmalısın. Çünkü yine işlediğin o büyük günaha dönersen ikinci hatanın sonuçları birincisinden daha şiddetli olacaktır" demiş.

Hükümdar "Peki, terk etmem gereken o büyük günah nedir?" diye sorunca; yaşı küçük aklı büyük vezir cevap vermiş "Ey yüce hükümdar, günahların büyüğü

kadınların hevasına uyarak onlara meyletmen, onların görüşlerini ve planlarını onaylamandır. Çünkü onlara duyulan muhabbet en berrak akılları dahi bulandırır, güzel ahlakı bozar. Söylediğime şahit olarak olanlar yeter. Bu konuda düşünüp başından geçenleri gözden geçirirsen bin nasihat bulursun. Benim sözüme dahi ihtiyacın kalmaz. Onlara kalbinde yer verme, zihninden onların resimlerini çıkar at. Çünkü Allah, Hz. Musa aracılığıyla onlarla çok meşgul olmamayı emretti. Öyle ki bazı hükümdarlar veliahtlarına şöyle demiştir: 'Ey oğlum, benden sonra tahta çıkarsan kadınlarla çok meşgul olma ki kalbini bulandırıp görüşünü saptırmasınlar. Onlarla çok meşgul olmak onları sevmeye neden olur, sevgileri ise seni saptırır.' Bil ki ey yüce hükümdar, onların sevgisi her kötülüğün başıdır, hikmetli görüşleri yoktur. İnsan zaruret miktarı onlarla vakit geçirmeli, bütün benliğiyle meyletmemelidir. Bu, onu tehlikeye düşürecek ve sapkınlığa uğratacaktır. Ey hükümdar, şayet bu sözümü dinlersen göreceksin bütün işlerin yoluna girecektir. Ama bırakırsan pişman olacaksın. Fakat pişmanlığın fayda vermeyecektir."

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

929. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bunun üzerine hükümdar çocuğa şöyle demiş: "Zaten onlara olan aşırı düşkünlüğümü terk ettim. Bütün kadınlarla ilişkimi kestim. Lakin yaptıklarına karşılık onlara nasıl bir ceza vermeliyim? Baban Şemmas'ı

öldürmek onların kötülüklerinden biridir. Bunu asla arzu etmedim. Onlara nasıl uydum, aklım neredeydi, öldürülmesini nasıl kabul ettim bilmiyorum." Sonra ah vah edip "Heyhat! Vezirimin kaybına, o yüce aklına, olağanüstü idaresine, devlet büyüklerinin ve vezirlerimin kaybına, o isabetli görüşlerine heyhat ki ne heyhat!" demiş.

Vezir "Bil ki ey hükümdar, suç yalnızca kadınların değildir. Çünkü onlar görenlerin almayı arzuladığı mallar gibidir. Sen satın almak istedin, onlar da sattılar. Almak istemeyeni kimse zorlayamaz. Öyleyse suç, o malın zararını bile bile satın alandadır. Ben seni uyardım, benden önce de babam seni uyarmıştı. Ama onun nasihatlerini dinlemedin" demiş.

Hükümdar "Dediğin gibi ey vezir, ben suçumu ikrar ettim. Kader demekten başka mazeretim de yoktur" demiş.

Vezir "Ey hükümdar, bil ki Allah bizi yarattı ve bizde irade gücünü var etti. Bize irade ve seçme hakkı tanıdı. Dilersek yapar, dilemezsek yapmayız. O bize günah yüklenmesin diye kötü olanı yapmayı yasakladı. Öyleyse bize düşen doğru olanı yapmaktır. Çünkü Allah her halükârda bize iyilikten başkasını emretmemiştir. Ve bilhassa kötülüğü bize yasaklamıştır. Lakin biz kendi irademizle doğru ve yanlış ameller yaparız" demiş. Hükümdar "Doğru söyledin. Hata benimdi. Şehvete meyletmemden kaynaklandı her şey. Kendimi bundan dolayı defalarca uyarmıştım. Baban Şemmas da beni defalarca uyarmıştı. Aklım nefsime yenik düştü. Peki, beni bu hataya düşmekten alıkoyacak bir önerin var mı? Öyle bir şey olsun ki aklım nefsimin arzularına galip gelsin" demiş.

Vezir "Seni bu hatadan alıkoyacak şey, cehalet örtüsünü çıkarıp atman ve adalete bürünmen; heva ve hevesine karşı koyman, Mevla'ya itaat etmen, adalet sahibi babanın yoluna dönmen, Allah'a ve halkı-

na karşı üzerine düşen vazifelerini yerine getirmen, dinini muhafaza ederek nefsini idare etmen, halkını öldürmemen, olayların sonuçlarını düşünmen, zulmü, yolsuzlukları, haksızlıkları terk ederek adalet ve eşitlikle davranman, Allah'ın emirlerini yerine getirmen, seni başlarına reis seçtiği mahlukatına karşı merhameti elden bırakmamandır. Sana dua edecekleri şekilde davranmayı âdet edinmelisin. Çünkü duaları daim olursa günlerin aydınlanır. Allah rahmetiyle seni bağışlar, seni her görenin gözünde heybetli yapar, düşmanların kaybolur. Allah düşmanının ordularını yener, Allah'ın yanında makbul, yarattıklarının gözünde heybetli olur, sevilirsin" diye karşılık vermiş.

Hükümdar "Yüreğimi dirilttin, güzel sözlerinle kalbimi aydınlattın, beni karanlıklardan aydınlığa çıkardın. Ben Allah'ın yardımıyla bütün söylediklerini yapmaya kararlıyım. Arzularımı ve aşırılıklarımı terk edeceğim. Yüreğimi sıkıntıdan feraha, korkudan sükûnete çıkaracağım. Allah'ın bana lütfuna ve senin iyiliğine şükrediyorum. Allah derdimi, sıkıntımı giderdi ve hikmet sahibi, hidayet yolunu gösteren seni bana lütfetti. İyi idaren ve isabetli kararlarınla halkımın kurtuluşu senin sayende gerçekleşti. Şu anda sen hükümdarlığımın idarecisisin. Beni senden üstün kılan tek şey şu koltuğa oturuyor olmamdır. Bana yapacağın her şey mubahtır. Bir tek sözüne dahi karşılık vermeyeceğim. O tehlikeli sarsıntılardan sonra beni doğru yola iletmen için seni bana yönlendiren Allah'a şükrediyorum" demiş.

Vezir: "Ey bahtiyar hükümdar, bil ki sana nasihat etmemden dolayı bir üstünlüğüm yoktur. Çünkü söylediklerim ve yaptıklarım yapmam gerekenlerdir. Kaldı ki ben senin iyiliklerinin dolup taştığı bir yerdeydim. Sadece ben değil benden önce babam da iyiliklerine gark olmuştu. Öyle ki biz senin faziletlerin ve ihsanın-

la yaşadık. Öyleyse biz nasıl bunu itiraf etmeyelim! Sen ki ey hükümdar, bizim hükümdarımızsın. Bizi gözetirsin, bizim adımıza düşmanlarımızla savaşırsın, bizi koruyan ve kollayansın, güvenliğimiz için tüm gücünü sarf edersin. Bizler senin emrinde canlarımızı versek sana olan minnettarlığımızı ifade edemeyiz. Seni bize emir tayin eden Allah'a sana uzun ömürler ihsan etmesi için yakarırız. Bütün işlerinde başarıya erişmeni, hükmün süresince seni hiçbir şeyle sınamamasını, muradına erişmeni, ölünceye kadar heybetini korumanı dileriz. Ayrıca keremiyle yardımcılarını güçlendirsin ki âleme liderlik edesin, her asiyi kahredesin, varlığınla âlimler ve şecaat sahipleri çoğalsın ve her bir korkak ve cahili çekip çıkarsın, halkının üzerindeki bela ve musibetleri kaldırsın, aralarına sevgi, muhabbet, birlik ve beraberliği yerleştirsin. Dünya hayatında başarılarınla, ahiret hayatında kurtuluşunla mutluluğa eresin. O ki her şeye kadirdir, Ona hiçbir şey zor gelmez, her şeyin akıbeti ve dönüşü O'nadır" diye dua etmiş hükümdar için.

Hükümdar bu duaları duyunca içine sevinç dolmuş ve "Bil ki ey vezir, sen benim nazarımda kardeş gibi, baba gibi oldun. Beni senden sadece ölüm ayırır. Bütün varlığımda, mülkümde tasarruf hakkına sahipsin. Şayet çocuğum olmazsa benden sonra tahtıma sen otursun. Sen ki bunu herkesten çok hak ediyorsun. Benden sonra hükümdarlık yetkisini devlet büyüklerinin önünde sana veriyorum. Allah izin verirse benden sonra veliahdımsın" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

930. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Hükümdar daha sonra kalemden birini huzuruna çağırmış. Ona ülkesindeki bütün büyük devlet adamlarının gelmesi için mektup yazmasını emretmiş. Tellallara da şehirde herkese duyurmasını söylemiş. Komutanların, emirlerin ve sorumluluk sahibi herkesin huzurunda toplanmasını istemiş. Âlimleri ve bilginleri de çağırmış. Hükümdar görkemli bir divan kurmuş. Benzeri görülmemiş bir sofra hazırlatarak herkesi davet etmiş. Herkes toplanarak bir ay boyunca yiyip içmişler. Hükümdar etrafındakileri ve ülkenin fakirlerini giydirmiş, âlimlere cömertçe hediyeler vermiş. Şemmas'ın oğlunun bilgisi dahilinde içlerinden bir grup âlim ve bilgini seçerek onun yanına getirmiş. Onun emri altında çalışacak yedi vezir seçmesini istemiş. Şemmas'ın oğlu içlerinde yaşça en büyük, çok hikmet sahibi, en akıllı, en hızlı ezberleyenleri seçmiş. Bu vasıflarda altı kişi varmış. Onları hükümdara takdim etmiş.

Hükümdar onlara vezir kıyafetleri giydirmiş ve "Siz Şemmas'ın oğlunun emri altındaki vezirlerimsiniz. Size söylediği, emrettiği hiçbir şeye asla karşı gelmeyin. Yaşça sizden küçük olsa da akılca hepinizin büyüğüdür!" demiş. Sonra vezirleri nakışlı, gösterişli koltuklara oturtup maaşlarını vermiş. Onlara yemek davetine katılan devletin ileri gelenlerinden ülkeye hizmet edebilecek olanlardan bazılarını binlerce kişiye, bazılarını yüzlerce kişiye ve bazılarını da onlarca kişiye lider olmaları için seçmelerini emretmiş. Herkese mertebesi söylenerek âdet olduğu üzere devletin önde gelenlerine maaşları sunulmuş. Hükümdarın emrettiği üzere seçilemeyenlere de büyük ihsanlar-

da bulunulmuş. Her birini yerine yurduna, izzetli ve onurlu bir şekilde yolcu etmişler. Emirlere, çalışanlarına ve halka adaletli davranmalarını emredip fakirlere ve zenginlere merhametle yaklaşmalarını tavsiye ederek her türlü acil ihtiyacın devlet hazinesinden göre karşılanmasını istemiş. Emirler vezir ve hükümdara varlıklarının daim olması için dualar etmişler. Sonra hükümdar üç gün boyunca erişilen başarıdan dolayı Allah'a şükretmek adına şehirde kutlamalar yapılmasını emretmiş.

İşte bunlar ülkenin işlerini yoluna koymaya çalışan hükümdarın ve veziri Şemmas'ın oğlunun başından geçenlerdir. Saklanarak akıbetlerini bekleyen kadınlara gelince, onlar ki vezirlerin öldürülme sebebi, hileleri ve aldatmacalarıyla ülkenin uçuruma sürüklenmesinin sebebiymişler.

Kurulan divana şehirlerden ve köylerden gelen herkes evlerine dağılıp işler tamamen yoluna girince hükümdar yaşı küçük aklı büyük Şemmas'ın oğlunu diğer vezirlerle birlikte huzuruna çağırmış. Hepsi huzura geldiğinde onlarla yalnız konuşarak, "Ey vezirlerim, bilin ki ben doğru yoldan sapmıştım. Cehaletle amel ediyor hiçbir nasihati kabul etmiyordum. Verdiğim hiçbir vaadi yerine getirmiyor, bana nasihat edenlerin söylediğinin tam tersini yapıyordum. Bunun tek sebebi o kadınların oyunları ve beni aldatmaları, batıl sözlerini süsleyerek güzelleştirmeleri ve benim bu sözlere uymam, söylediklerini kabul etmemdi. Çünkü sözleri öyle duru, öyle yumuşaktı ki ben hep doğru olduğunu düşündüm. Oysa o sözler ölümcül bir zehirmiş. Artık çok iyi biliyorum ki onların tek isteği benim yok olmamdı. Adaletli olmak adına cezalandırılmayı hak ettiler. Herkese ibret olsunlar. Peki, siz onların öldürülmesi hakkında ne düşünüyorsunuz?" diye sormuş.

Şemmas'ın oğlu "Ey azametli hükümdar, sana daha önce de söylediğim gibi suç sadece onlarda değil.

Suç onlar ve onlara iştirak edenler arasında müşterektir. Lakin her halükârda kadınlara iki sebepten ceza verilmelidir; birincisi sözünü gerçekleştirmek için. Ne de olsa hükümdar sensin. İkincisi hadlerini aştıkları, seni aldattıkları, vazifeleri olmayan meselelere müdahale ettikleri, söz söyleme hakları yokken konuştukları için onlar öldürülmeyi çoktan hak ettiler. Lakin şu an içinde bulundukları durum onlara yeter de artar. Şu andan itibaren onları sarayında hizmetçi yap. İster bu görüşü ister başka görüşü onaylarsın. Bu senin bileceğin bir iş" demiş.

Bazı vezirler Şemmas'ın oğlunun görüşünü isabetli bularak tasdik etmişler. Biriyse hükümdara yaklaşıp eğilerek: "Allah seni başımızdan eksik etmesin. Şayet illa öldüreceksen benim söyleyeceğim şekilde yap" demiş. Hükümdar "Peki, sen ne diyorsun?" diye sormuş. Vezir: "En doğrusu hizmetkârlarından biri seni kandıran o kadınları, vezirleri ve devlet adamlarını öldürttüğün o eve götürüp oraya hapsetsin. Onlara ölmeyecek kadar yiyecek ve içecek versin. O evden çıkmalarına asla izin verilmesin, içlerinden biri ölecek olursa orada kalsın. En sonuncusu ölünceye kadar bu böyle devam etsin. Bu onlara verilecek en hafif cezadır. Çünkü onlar bu büyük musibetin hatta başımıza gelen büyük belaların sebebidir. Atalarımız ne doğru söylemiş, kim kardeşine bir kuyu kazarsa ne kadar sürerse sürsün eninde sonunda o kuyuya o da düşecektir. İşte bu kadınlar da öyledir" demiş.

Hükümdar bu görüşü kabul etmiş. Onun söylediği gibi dört merhametsiz, kuvvetli hizmetkâr göndermiş. Kadınları onlara teslim ederek devlet adamlarının öldürüldüğü eve götürülmeye ve oraya hapsedilmelerini emretmiş. Onlara az miktarda yiyecek ve içecek verilmiş. Kadınlar büyük üzüntülere kapılmış, yaptıklarına pişman olarak derin kederlere gark olmuşlar. Allah onları dünyada rezillikle cezalandırırken ahiret-

te de azap hazırlamış. O karanlık ve pis kokan yerde peş peşe, en sonuncuları ölünceye kadar teker teker ölmüşler. Kadınların başlarına gelenlerin haberi bütün ülkede yayılmış.

İşte bu da hükümdarın, halkının ve vezirlerinin hikâyesinin sonudur. Her zaman takdir edilmeye ve yüceltilmeye layık olan, yoktan var eden, zenginlikler ihsan eden Allah'a hamdolsun.

Ebu Kayr Sabbağ ve Ebu Sayr Mezin'in Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Rivayet edildiğine göre İskenderiye'de iki adam varmış. Birisi elbise boyacısıymış ki adı Ebu Kayr imiş. Diğeriyse berbermiş ki onun adı da Ebu Sayr imiş. Bu boyacıyla berber birbirlerine komşuymuşlar. Boyacının çarşıda dükkânı varmış. Dolandırıcı ve yalancının biriymiş. Berberin dükkânı boyacının dükkânının yanı başındaymış. Boyacı çok kötü bir adammış. Şakakları, yüz hatları sanki bir Yahudi mabedinin kapı eşiğinden yapılmış kadar sertmiş. Ne zaman yanına kumaş boyaması için bir müşteri gelse önce yapacağı işin ücretini talep edermiş. Müşteriye boya için gerekli malzemeleri alacağını düşündürür, müşteri de ücreti peşin olarak çıkarıp verirmiş. Kumaş sahibi gittikten sonra da kumaşı satar, aldığı parayı da yemeye, içmeye ve diğer ihtiyaçlarına harcarmış. En lezzetli yemekleri yer, sarhoş eden en pahalı içkilerden başkasını içmezmiş. Kumaş sahibi geldiğindeyse "Şimdi git, yarın güneş doğmadan önce kumaşını boyanmış olarak alacaksın" dermiş. Kumaş sahibi kendi kendine "Bir günden ne olacak" diyerek gidermiş. İkinci gün tam vaktinde yine gelirmiş. Ona "Dün misafirlerle meşguldüm. Hep onlarla ilgilenmek zorunda kaldım. Sen yarın gel kumaşını hazır, boyanmış olarak alırsın" dermiş. Müşteri gidip üçüncü gün tekrar geldiğinde "Ben çok meşguldüm. Karım

gece doğum yaptı. Bütün günümü onun ihtiyaçlarını gidermeye ayırdım. Sen en iyisi yarın gel, kumaşını boyanmış olarak al" dermiş. Yine sözleştikleri vakitte müşteri geldiğinde ona başka mazeretler uydurarak yeminler edermiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

931. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Boyacı Ebu Kayr mazeretler bulup yeminler etmeye devam edince müşteri kaygılanarak: "Kaçtır bana yarın gel, öbür gün gel diyerek erteliyorsun, kumaşımı geri ver boyatmaktan vazgeçtim" dermiş. Bunun üzerine Ebu Kayr "Vallahi kardeşim, ben senden çok utanıyorum, ama sana gerçeği söyleyeceğim. Bil ki Allah insanların mallarına zarar verenlerden intikamını alır" dermiş.

Müşteri "haydi ne olduğunu söyle" deyince de "Kumaşı öyle bir boyadım ki benzeri yoktu. Lakin kuruması için ipe serdiğimde birisi çalmış" dermiş. Kumaşın sahibi iyi bir insansa "Allah yerini doldursun" der, kötü bir insansa onunla tartışır, kıyametler koparır, kavga çıkarırmış. Lakin ne çare ki kadıya dahi şikâyet etse bir şey alamazmış.

Bu durum boyacını kötü şöhreti tüm halka yayılıncaya kadar devam etmiş. Öyle ki insanlar birbirlerini uyarır ve ona dair hikâyeleri dilden dile anlatır olmuş. Herkes onunla ilişkisini kesmiş. Sadece onu tanımayanlar tuzağına düşüyormuş. Buna rağmen

insanlarla her gün muhakkak bir kavgası, davası, rezaleti olurmuş.

İşleri bundan ötürü tamamen durmuş. Komşusu berber Ebu Sayr'ın dükkânına gelmeye başlamış. Dükkânını görecek şekilde komşusunun dükkânında oturur kendi dükkânının kapısına bakarmış. Şayet onu tanımayan elinde eşyası olan birini görürse kalkıp yanına gider ve "Ne istiyorsun?" diye sorarmış. Müşteri "Al şu kumaşı, boya" dediğinde ona "Hangi rengi istiyorsun?" diye sorarmış. Bütün bu kötü huylarına rağmen her rengi boyamasını iyi bilirmiş. Fakat kimseye verdiği sözü tutmazmış. Daha sonra kumaşı müşteriden alır. "Parasını peşin ver, yarın gel al" dermiş. Müşteri ücretini teslim ederek gidermiş. Müşteri gittiğinde çarşıya gider kumaşı satar, parasıyla et, sebze, tütün, meyve ve ihtiyacı olan her şeyi alırmış. Kendisi berber dükkânında otururken kendi dükkânının kapısında ona kumaş vermiş ve almak için gelen birini görürse saklanırmış. Yıllarca bu vaziyette yaşamış.

Günlerden bir gün acımasız, gaddar bir adamın kumaşını almış, satıp parasını harcamış. Kumaş sahibi her gün gelmeye başlamış, fakat onu dükkânda bulamıyormuş. Çünkü bir alacaklı gördüğünde hemen komşusu Ebu Sayr'ın dükkânına kaçıyormuş. Acımasız adam onu dükkânında bulamayıp bu durumdan sıkılınca kadıya gitmiş. Kadının gönderdiği memurla beraber gelerek bir grup insanın gözü önünde dükkânına mühür vurdurmuş. Kumaşını veya yerini tutacak başka bir şey aradıysa da dükkânın içinde içki şişelerinden başka bir şey bulamamış. Memur anahtarı alıp komşulara "Ona deyin ki, şu adamın kumaşını alıp gelsin ki dükkânının anahtarını vereyim" demiş. Sonra her ikisi de çekip gitmişler.

O zaman Ebu Sayr, Ebu Kayr'a "Senin sorunun ne? Kim sana bir kumaşla gelse onu yok ediyorsun. Bu

acımasız adamın kumaşına ne oldu?" diye çıkışmış. Ebu Kayr "Hiç sorma komşum, o adamın kumaş çalındı" diye karşılık vermiş. Ebu Sayr "Şaşılacak şey, kim sana bir eşya verse onu bir hırsız çalar. Söylesene bütün hırsızlar sana düşman mı? Bana öyle geliyor ki yalan söylüyorsun. Hadi bana doğruyu anlat" demiş.

Bunun üzerine Ebu Kayr "Açıkçası komşum, kimse benden bir şey çalmadı" demiş. Ebu Sayr: "Peki insanların eşyalarını ne yapıyorsun?" diye sormuş. Ebu Kayr "Komşum, kim bana ne verirse satıp parasını harcıyorum" diye cevap vermiş. Ebu Sayr "Bu yaptığın Allah katında helal mi?" diye sormuş. Ebu Kayr "Ama ben bunu fakirlikten dolayı yapıyorum. Zanaatım para etmiyor, ben çok fakirim, hiçbir şeyim yoktur" demiş.

Ebu Sayr da ona kendi işinin ne kadar kötü olduğundan söz etmeye başlamış "Kardeşim, ben bu şehirde benzeri olmayan bir ustayım. Lakin fakir bir adam olduğum için kimse bende tıraş olmuyor, inan ben de bu meslekten nefret ettim" demiş. Boyacı Ebu Kayr "Ben de işlerimin kesatlığından dolayı mesleğimden nefret ettim. Öyleyse kardeşim bu şehirde kalmamız anlamsız. Gel beraber başka ülkelere seyahat edelim. Dünyanın bütün ülkelerinde revaçta olan mesleklerimiz var. Şayet yolculuk edersek hem değişiklik olur hem de bu büyük dertten kurtuluruz" demiş. Ebu Kayr, Ebu Sayr yolculuğa çıkmaya ikna oluncaya kadar yolculuğun güzelliğini anlatmaya devam etmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

932. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Sonunda bu ikisi yolculuğa çıkma konusunda anlaşmışlar. Ebu Kayr, Ebu Sayr'ın yolculuğa çıkmaya razı olduğunu duyunca çok sevinerek şairin şu mısralarını okumuş:

Yüceleri arzulayarak uzaklaşırsın vatanından
Çık yolculuğa bil ki yolculukta beş fayda vardır;
Rızkını bulur, derdinden kurtulursun
İlim, edebiyat öğrenir, iyi arkadaş edinirsin
Sana yolculuk zorluk, sıkıntı, meşakkat derlerse de
Bil ki ölmek bile zelil yaşamaktan daha onurludur

Yolculuğa çıkmaya azmettiklerinde Ebu Kayr "Komşum, biz artık kardeş olduk. Birbirimize söz vermeliyiz. Bizden kim çalışırsa çalışmayana baksın, ihtiyaçlarını gidersin, artanı da bir sandığa koyalım. İskenderiye'ye dönersek aramızda eşitçe paylaşalım" demiş. Ebu Sayr "Haklısın" diyerek onun söylediklerini onaylayınca birbirlerine söz vererek anlaşmışlar. Ebu Sayr dükkânını kapatarak sahibine teslim etmiş. Ebu Kayr'ınsa zaten dükkânı mühürlüymüş ve anahtarı kadı efendinin memurundaymış.

İhtiyaçlarını alarak yola koyulmuş, hemen o gün bir gemiye binmişler. Şansları dönmüş. Gemide kaptan ve mürettebatın dışında yüz yirmi erkek varmış, ama aralarında hiç berber yokmuş. Berber boyacıya "Kardeşim, burada yemeğe içmeye ihtiyacımız var, yanımızdaysa az miktarda azığımız var. Belki de birileri tıraş olmak ister. Ben de bir ekmek veya yarım gümüş veya su karşılığında onları tıraş ederim. İkimiz de bundan faydalanmış oluruz" de-

miş. Boyacı "Olabilir neden olmasın?" diyerek başını koyup uyumuş.

Berber kalkıp malzemelerini almış, omzuna havlu yerine bir bez parçası koyarak yolcuların arasına dalmış. Birisi ona seslenip "Usta, gel de beni tıraş et!" demiş. O da onu tıraş etmiş. Adam ona yarım gümüş vermiş. Berber "Kardeşim, şu uçsuz bucaksız denizde gümüşü ne yapayım. Aslında sen bana bir ekmek versen daha çok makbule geçer. Çünkü bir de arkadaşım var ve bizim azığımız bitmek üzere" demiş. Bunun üzerine adam ona bir ekmek, bir parça peynir ve elindeki tasa tatlı su doldurup vermiş.

Ebu Sayr bunları alıp Ebu Kayr'ın yanına gelmiş ve "Al şu ekmeği peynirle ye, suyu da iç" demiş. O da almış, afiyetle yiyip içmiş. Ebu Sayr malzemelerini alıp bezini omzuna atmış, tasını elinde tutarak tekrar yolcuların arasına dalmış. Birini iki ekmek diğerini bir parça peynir karşılığında tıraş etmiş. Herkes tıraşını ona yaptırmaya başlamış. Kimi tıraş ederse karşılığında iki ekmek, yarım gümüş istiyormuş. Gemide ondan başka berber yokmuş. Akşam olduğunda otuz ekmek, otuz yarım gümüş toplamış. Ayrıca peyniri, zeytini ve su testileri olmuş. Her ihtiyaçlarını gideriyorlarmış. Her şeyden yanlarında fazlasıyla varmış. Kaptanı da tıraş etmiş. Kaptana yolculukta azıklarının azlığından şikâyet edince kaptan "Sen arkadaşını da al, her akşam yemeğe bana gel, bizimle yolculuk ettiğin sürece hiç bunun kaygısını çekme" demiş.

Ebu Sayr boyacının yanına döndüğünde boyacı hâlâ uyuyormuş. Onu uyandırmış. Ebu Kayr uyandığında başucunda yığınla ekmek, peynir, zeytin ve su testileri görmüş. Ebu Sayr'a "Bunları nerden buldun?" diye sormuş. O da "Allah'ın lütfundan ve ihsanındandır bunlar" diye karşılık vermiş. Ebu Kayr yemek isteyince Ebu Sayr "Kardeşim bunlardan yeme. Bırak başka bir vakit yeriz. Kaptanı tıraş ettim. Ona azığımı-

zın azlığından şikâyet edince bana, arkadaşınla seni akşam yemeğine bekliyorum dedi. Bu gece kaptanın yanındaki ilk yemeğimiz" demiş.

Ebu Kayr "Benim başım dönüyor, yerimden kalkacak dermanım yok, beni bırak bunlardan yiyeyim. Sen tek başına kaptanın yanına git" demiş. Ebu Sayr "Peki öyle olsun?" demiş ve oturup onu yemek yerken seyretmeye başlamış. Ebu Kayr dağdan taş koparırcasına lokmaları koparıyor, günlerdir yemek yememiş bir fil gibi yutuyor, ağzındaki lokmayı yutmadan yenisini ağzına tıkıyor, gözlerini goriller gibi açmış, öküz gibi nefes alıyormuş. Bu sırada kaptanın adamı gelip "Usta, kaptan seni ve arkadaşını yemeğe bekliyor" demiş. Ebu Sayr Ebu Kayr'a "Kalk gidelim!" demiş. Ebu Kayr yine "Benim yürüyecek dermanım yok" deyince berber tek başına gitmiş.

Kaptan üzerinde yirmiden fazla çeşit yemek olan bir sofranın başında oturuyormuş. Kaptan ile yanındakiler berberle arkadaşını beklerken berber yalnız gelince "Arkadaşın nerede?" diye sormuş. Berber "Beyim onu deniz tuttu, başı dönüyor" demiş. Kaptan "Neyse zamanla alışacaktır, hadi sen gel de bizimle ye, biz de seni bekliyorduk" demiş. Kaptan bir tabak kebap alıp yanına da bir sürü çeşit yiyecek koymuş, öyle ki on kişi yese doyarmış. Berber yemeğini yedikten sonra kaptan "Şu tabağı da al, arkadaşına götür" demiş.

Ebu Sayr tabağı alarak Ebu Kayr'ın yanına gitmiş. Bir de ne görsün Ebu Kayr oturmuş, deve gibi ne var ne yok yiyor. Ebu Sayr "Sana yeme, kaptanın sofrasına davetliyiz demedim mi? Bak, başı dönüyor dedim diye sana neler gönderdi" demiş. Bunu duyunca hemen "Versene" deyip Ebu Sayr'dan tabağı almış ve azgın köpek, aç kurt, kudurmuş çakal, güvercine saldıran Anka kuşu misali tabaktakileri ve diğer yiyecekleri açlıktan ölmek üzereymiş de yiyecek bir şey bulmuş bir adam gibi vahşice yemeğe başlamış.

Ebu Sayr onu bırakıp kaptanın yanına gitmiş, kahvesini içmiş. Sonra Ebu Kayr'ın yanına dönmüş. Bir bakmış, tabaktakileri yemiş, boş tabağı atmış. Tabağı alıp kaptanın adamlarına teslim etmiş. Sonra Ebu Kayr'ın yanında sabaha kadar uyumuş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

933. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

İkinci gün Ebu Sayr yolcuları tıraş etmeye devam etmiş. Kendisine ne verilirse Ebu Kayr'a veriyormuş. Ebu Kayr da yiyip içiyor, yerinden zaruri ihtiyaçları dışında kalkmıyormuş. Ebu Sayr akşam olunca kaptandan bir tabak dolusu yiyecekle geliyormuş. Yirmi gün boyunca böyle devam etmiş. Ta ki gemileri bir şehrin limanına yanaşıncaya kadar.

Gemiden inip şehre girmişler. Orada bir handa kendilerine oda kiralamışlar. Ebu Sayr odayı dayayıp döşemiş, ihtiyaçları olan her şeyi temin etmiş. Et alıp pişirmiş. Ebu Kayr ise odaya girdiği andan itibaren uyumaya başlamış. Ebu Sayr onu uyandırıp sofrayı önüne koyuncaya kadar da uyanmamış. Sofrayı önüne koyunca uyanıp yemiş. Ebu Sayr'a dönüp "Kusuruma bakma başım dönüyor" deyip tekrar uyumuş. Kırk gün boyunca bu vaziyet devam etmiş. Ebu Sayr her gün malzemelerini alarak şehre iniyor, kısmetinde ne varsa çalışıp kazanarak dönüyormuş. Döndüğündeyse Ebu Kayr'ı uyur vaziyette bulup uyandırıyormuş. Ebu Kayr uyandığında hızlıca yiyip yediği yemeğe de kana-

at etmeyerek tekrar uyuyormuş. Kırk gün daha bu vaziyet devam etmiş. Ebu Sayr "Çık da şehirde gez dolaş biraz. İnan ki burası görülecek çok şeyi olan benzersiz bir şehir" dediğinde Ebu Kayr "Kusuruma bakma, başım dönüyor" diyormuş. Ebu Sayr ise onu incitmek istemiyor, onu üzecek tek kelime söylemiyormuş.

Kırk birinci gün berber hastalanmış ve işe gidemez olmuş. İşlerini hanın kapıcısına yaptırıp yiyecek içecek getirtmiş. Ebu Kayr ise hâlâ yiyor ve yatıyormuş. Dört gün boyunca berber işlerini hanın kapıcısına yaptırmaya devam etmiş. Sonunda berberin hastalığı öyle artmış ki bilincini yitirmiş. Ebu Kayr açlıktan kıvranmaya başlamış. Kalkıp Ebu Sayr'ın ceplerini aramaya başlamış. Birkaç dirhem bulup almış, odanın kapısını Ebu Sayr'ın üzerine kilitleyerek çekip gitmiş. Kimseye haber vermemiş. Kapıcı da çıktığını görmemiş.

Ebu Kayr çarşıya giderek kendine baştan aşağı pahalı elbiseler almış, şehirde gezmeye başlamış. Burası gerçekten de hiçbir şehre benzemiyormuş. Giysilerinin çoğu beyaz ve mavi olan bir boyacıya gitmiş. Dükkândaki her şey maviymiş. Bir mendil verip "Hey usta, al şu mendili boya ve ücretini al" demiş. Boyacı: "Ücreti yirmi dirhemdir" deyince Ebu Kayr "Biz bunu ülkemizde iki dirheme boyuyoruz" demiş. Adam "O zaman git onu ülkende boyat, ben onu ancak yirmi dirheme boyarım, bir kuruş dahi aşağı inmem" demiş.

Ebu Kayr "Hangi renge boyayacaksın?" diye sormuş. Boyacı "Maviye" deyince Ebu Kayr "Ama ben kırmızıya boyamanı istiyorum" demiş. Boyacı "Kırmızı boyayı bilmiyorum" demiş. Ebu Kayr "Yeşil olsun o zaman" demiş. Boyacı "Yeşili de bilmiyorum" demiş. Ebu Kayr "Sarı olsun" demiş. Boyacı "Sarıyı da bilmiyorum" demiş. Ebu Kayr bütün renkleri saymaya başlamış. Boyacı "Biz ülkemizde kırk ustayız, ne bir fazla ne bir eksik. İçimizden biri ölürse bu mesleği oğluna öğretiriz. Şayet oğlu yoksa bir kişi eksik devam ederiz.

İki oğlu olanınsa tek bir oğluna öğretiriz, o ölürse kardeşine öğretiriz. Mesleğimiz bu disiplindedir. Maviden başka renk de bilmeyiz" demiş.

Ebu Kayr: "Ben de boyacıyım. Bütün renkleri boyamayı biliyorum. Beni ücret karşılığı yanında çalıştır. Ben de sana diğer boyacılara övünmen için bütün renkleri öğretirim" demiş. Boyacı "Biz bir yabancının mesleğimize girmesini asla kabul etmeyiz" demiş. Ebu Kayr "Kendim için bir boyahane açsam?" demiş. Boyacı "Bunu asla yapamazsın" demiş.

Ebu Kayr onu bırakıp ikinci boyacıya gitmiş. O da birincinin söylediklerini söylemiş. Bu şekilde kırk ustayı dolaştı. Onu ne işçi ne de usta olarak kabul etmemişler. Boyacıların pirine gidip onunla da konuşmuş. O da "Biz mesleğimize bir yabancının girmesini kabul etmeyiz" demiş.

Ebu Kayr'ı büyük bir kin sarmış. Onları hükümdara şikâyet etmeye gitmiş. Hükümdara "Ey hükümdar, ben garip bir boyacıyım. Boyacılarla başımdan geçenler de şunlardır. Ben kumaşları kırmızıya ve pembe, mor gibi

tonlarına, yeşile ve koyu yeşil, fıstık yeşili, çimen yeşili gibi tonlarına, siyaha ve lacivert, gri gibi tonlarına, sarıya ve turuncu gibi tonlarına boyayabilirim..." diyerek bütün renkleri saymış sonra da "Ey hükümdar, şehrindeki bütün boyacıların ellerinden şu renklerin hiçbirini boyamak gelmez. Mavi boyadan başka bir şey bilmiyorlar. Beni de yanlarında ne usta ne de ücretli işçi olarak çalıştırmayı kabul etmiyorlar" demiş.

Hükümdar "Bu konuda haklısın. Ben sana sermaye verip dükkân açacağım. Sen onları boş ver. Sana karışan olursa da dükkânının kapısında onu asarım" demiş. Sonra inşaat ustalarına emir verip "Bu ustayla gidin ve şehri dolaşın. Hangi mekânı beğenirse han da olsa, dükkân da olsa, ne olursa olsun sahibini içinden çıkarıp dilediği gibi bir boyahane inşa edin. Size neyi emrederse ona karşı gelmeden harfiyen yapın!" demiş. Hükümdar ona güzel bir kıyafet ve bin dinar verip "İnşaat tamamlanıncaya kadar kendin için harca" demiş. Ayrıca hizmetini görmeleri için iki köle ve donanımlı bir at vermiş. Ebu Kayr kıyafetini giyip bir komutan edasında atına binmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

934. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Hükümdar, Ebu Kayr için bir ev boşalttırmış ve dayanıp döşenmesini emretmiş. Ev onun için dayanıp döşenince Ebu Kayr oraya yerleşmiş. İkinci gün atına binip inşaat ustalarını yanına alarak şehri baştan

sona dolaşmaya başlamış. Her yere bakıyormuş. Sonunda bir yer beğenmiş ve "İşte burası güzel" demiş. Yerin sahibini hükümdara götürmüşler. Hükümdar onu fazlasıyla memnun edecek şekilde dükkânını satın almış. İnşaat başlamış. Ebu Kayr inşaat ustalarına "Şöyle inşa edin, böyle yapın!" diye emirler veriyormuş. Sonunda benzeri olmayan bir boyahane inşa etmişler. Sonra hükümdara gelerek ona boyahane inşaatının bittiğini ve hazır olduğunu haber vermişler. Ebu Kayr da dükkânı işletmeye başlamak için boyaların alınması gerektiğini söylemiş. Hükümdar "Al şu dört bin dinarı sermayen olsun, sonra da bana boyahanenin ürünlerini göster" diyerek Ebu Kayr'a dört bin dinar vermiş. Ebu Kayr parayı alıp çarşıya gitmiş. Bir de bakmış ki boyalar sudan ucuz. Bir boyacının ihtiyacı olan her şeyi almış.

Hükümdar Ebu Kayr'a beş yüz parça kumaş göndermiş. Ebu Kayr maharetini göstererek parçaları bütün renklere boyamış ve boyahanenin kapısının önüne asmış. Önünden geçen insanlar ömürlerinde hiç görmedikleri bu renkleri görünce etrafında toplanıp izdihama neden olmuşlar. Bir yandan bakıyor bir yandan da ona "Hey usta, bu renklerin isimleri nedir?" diye soruyorlarmış. O da "Bu kırmızı, bu sarı, bu yeşil." diyerek bütün renklerin isimlerini sayıyormuş. Onlar da kumaş parçaları getirip ona "Bize şunun renginden boya, bunun renginden boya ve ne istersen al" diyorlarmış.

Boyacı hükümdarın kumaşlarını boyama işi bittiğinde kumaşları alıp huzura çıkmış. Hükümdar renkleri görünce çok beğenmiş ve boyacıya fazlasıyla ihsanda bulunmuş. Askerler de kumaşlarla gelmeye başlamışlar. Ona "Bize şöyle boya, böyle boya" diyorlar, o da kumaşlarını boyuyor, karşılığında altın ve gümüş alıyormuş. Adı her yerde anılır olmuş. Boyahanesine "Sultanın Boyahanesi" adını vermişler.

Bütün kapılar önünde ardına kadar açılmış. Boyacılar ona hiçbir şey diyemiyor, gelip elini ayağını öpüyor, yaptıkları için özür diliyor, onları hiç değilse hizmetçi olarak yanına alması için yalvarıyorlarmış. Ama Ebu Kayr hiçbirini kabul etmemiş. Zamanla çok parası, köleleri ve cariyeleri olmuş. Ebu Kayr'ın başından geçenler bunlarmış.

Ebu Sayr'a gelince: Ebu Kayr onun dirhemlerini alıp bilincini kaybetmiş bir vaziyette oracıkta bırakıp kapıyı üstüne kilitleyip gidince üç gün orada öylece yatmış. Üçüncü gün hanın kapıcısı kapıların kilitli olduğunu fark etmiş. Akşama kadar beklediği halde gelen giden kimse olmayınca "Kim bilir belki odanın ücretini ödemeden gitmişlerdir veya ölmüşlerdir" diye düşünmüş ve odanın kapısının önüne gelmiş. Kilidi kontrol ederken berberin iniltilerini duymuş. Anahtarı sürgüde görmüş. Kapıyı açıp içeri girmiş. Bakmış ki berber yattığı yerde inleyip duruyor. "Ne oldu sana, arkadaşın nerede?" diye sormuş. Berber "Vallahi ancak bugün kendime geldim. Seslendim ama sesime kimse cevap vermedi. Kardeşim, başımın altında bir kese var, içinden beş yarım dirhem olacak. Onları al da bana yiyecek bir şeyler satın al, çünkü çok açım" dedi.

Adam elini uzatıp keseyi almış ama bakmış ki kese bomboş. Berbere "Kese boş, içinde hiçbir şey yok" demiş. Berber, Ebu Kayr'ın kesenin içindekileri alıp kaçtığını anlamış. Hancıya "Arkadaşımı görmedin mi?" diye sormuş. O da "Üç gündür görmedim. Ben sizin beraber gittiğinizi düşünmüştüm" demiş. Berber "Hayır, gitmedik, ama o beni hasta görünce paramı alıp kaçmış" demiş. Sonra hıçkıra hıçkıra ağlayıp "Allah ona bu yaptığının cezasını verecektir" demiş.

Hanın kapıcısı gidip berber için çorba pişirmiş, bir tabağa koyup getirmiş. İki ay boyunca ona bakmış.

İyileşip ayağa kalkıncaya kadar kazancından yedirip içirmiş, ihtiyaçlarını gidermiş. Berber hanın kapıcısına "Şayet Allah bana imkân verirse bana yaptığın iyiliğin karşılığını vereceğim. Lakin ihsan etmek yalnız Allah'ın elindedir" demiş. Hanın kapıcısı "Sağlığına duacıyım, ben sana yaptığım her şeyi kerem sahibi Allah'ın rızası için yaptım" demiş.

Sonra berber çıkıp çarşıda dolaşmaya başlamış. Kader onu Ebu Kayr'ın boyahanesinin olduğu sokağa getirmiş. Boyahanenin kapısında boyaya bulanmış kumaşları asılı olduğunu, insanlar da önünde toplanmış bu kumaşları seyrediyor olduklarını görmüş. Şehrin yerlilerinden birine "Burası neresi? İnsanlar neden böyle toplanmış?" diye sormuş. Adam "Burası sultanın Ebu Kayr adlı bir yabancıya inşa ettirdiği boyahanesidir. İşte biz de o bir kıyafet boyadığında nasıl boyadığına bakmak için toplanırız. Çünkü bizim ülkemizde bu renklere boyamayı bilen boyacı yoktur. Boyacılarla arasında da birçok olay yaşandı" demiş ve boyacılarla Ebu Kayr arasında geçenleri anlatmış. Onun boyacıları gidip sultana şikâyet ettiğini, sultanın ona bu boyahaneyi inşa ettirdiğini, elinden tutup ona arka çıktığını uzun uzun anlatmış.

Ebu Sayr sevinip kendi kendine "Allah'a şükürler olsun. Rabbim ona kapılarını açmış, o bir usta olmuş. Görüyorum ki adamın mazereti varmış, işlerinin yoğunluğundan beni unutmuş olmalı. Ama ben ona iyilikler yaptım, işsizken ona ihsanda bulundum. Beni görünce sevinecek ve o iyiliklerime karşılık o da bana ihsanda bulunacaktır" demiş ve boyahanenin kapısına yönelmiş.

Ebu Kayr boyahanenin kapısında yüksek bir yerde bir koltukta oturuyormuş. Üzerinde hükümdarların kıyafetleri gibi bir kıyafet, ayaklarının dibinde de dört köle ve pahalı elbiseler giymiş dört beyaz hizmetkâr varmış. Ayrıca kendilerine boyacılığı öğrettiği on köle-

si varmış. Kendisi hiçbir iş yapmadan yastıkların üzerine yüce bir vezir veya erişilmez bir hükümdar gibi oturur, sadece onlara şöyle yapın böyle yapın diyerek emirler yağdırırmış.

Ebu Sayr gidip Ebu Kayr'ın önünde durmuş. Zannediyormuş ki Ebu Kayr onu görünce sevinecek, ona ihsanlarda bulunup gönlünü alacak. Göz göze geldiklerinde Ebu Kayr "Seni iğrenç adam, kaç kez sana bu dolabın kapısının önünde durma dedim. Sen beni insanlara rezil mi etmek istiyorsun? Pis hırsız! Yakalayın şunu!" diye bağırmış. Ebu Sayr bunu duyunca kaçmış ama köleler arkasından koşup yakalamışlar. Ebu Kayr ayağa kalkıp bir sopa almış ve "Yere atın onu!" demiş. Köleler denileni yapıp Ebu Sayr'ı yere yatırınca sırtına yüz sopa vurmuş. Sonra çevirmişler yüz sopa da karnına vurmuş. Ardından da "Ey hain, iğrenç adam, seni bundan sonra bu boyahanenin kapısında görürsem hükümdara havale edeceğim. O da boynunu vurması için seni valiye teslim eder. Git, Allah iyiliğini vermesin!" demiş. Ebu Sayr bunca hakarete uğrayıp aşağılandığı için Ebu Kayr'ın yanından dargın ve gönlü kırık ayrılmış.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

935. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Orada bulunanlar boyacı Ebu Kayr'a "Bu adam ne yaptı?" diye sormuşlar. O da "O adam bir hırsız, benden kaç kez insanların kumaşlarını çaldı. Ama ben

neyse Allah affetsin, fakir bir adam deyip onu ifşa etmedim. İnsanlara da kumaşlarının parasını ödedim. Onu nazikçe uyardımsa da devam etti. Şayet yine gelirse onu hükümdara göndereceğim. Onu öldürsün, tüm insanları ondan kurtarsın" demiş. Ebu Kayr böyle konuşunca insanlar Ebu Sayr'ın ardından sövmeye başlamışlar. Ebu Kayr'ın yaşadıkları bunlarmış.

Ebu Sayr'ı merak ediyorsan: O hana dönüp Ebu Kayr'ın yaptığını düşünmeye başlamış. Dayağın ağrıları geçinceye kadar oturmuş. Sonra çarşıya çıkıp dolaşmaya başlamış. Aklına hamama gitmek gelmiş. Şehrin yerlilerinden birine "Kardeşim, hamama nasıl giderim?" diye sormuş. Adam "Hamam nedir ki?" demiş. Ebu Sayr "Hamam insanların yıkandığı, pisliklerden temizlendikleri bir yerdir, dünyanın en güzel şeyidir" deyince adam "Denize git" demiş. Ebu Sayr "Ben hamam istiyorum" deyince adam "Biz hamam nedir bilmeyiz, biz denize gideriz. Hükümdar bile yıkanmak istediğinde denize gider" demiş.

Ebu Sayr bu şehirde hamam olmadığını ve insanların hamamın nasıl bir şey olduğunu bilmediklerini görünce divana giderek hükümdarın huzuruna çıkmış. Hükümdarın huzurunda yeri öperek ona dualar etmiş. Hükümdara "Ben bir yabancıyım, mesleğim hamamcılıktır. Şehrinize geldim, bir hamama gitmek istedim, ama tek bir hamam dahi görmedim. Bu güzellikte bir şehir dünyanın en büyük nimetlerinden biri olan hamamdan nasıl yoksun olur?" demiş.

Hükümdar "Hamam da neyin nesi?" diye sorunca hamamın özelliklerini anlatmış ve "Şehriniz hamamsız asla mükemmel bir şehir olmayacaktır" demiş. Bunları duyan hükümdar, "O halde şehrimize hoş geldin" demiş. Sonra da ona benzersiz bir kıyafet giydirmiş. İki köle, bir at, dört cariye, iki hizmetkâr vermiş. Dayalı döşeli bir ev hazırlatmış. Onu boyacı-

dan daha çok onurlandıracak ikramlarda bulunmuş. Beraberinde inşaat ustalarını gönderip onlara "Nereyi beğenirse ona orada bir hamam inşa edin!" diye emir vermiş.

Ebu Sayr ustaları alıp hamam için bir yer beğeninceye kadar çarşıda dolaşmış Sonunda beğendiği yeri ustalara göstermiş, ustalar da hemen inşaata başlamışlar. Ebu Sayr onlara hamamın nasıl olması gerektiğini anlatarak eşi benzeri olmayan bir hamam inşa

ettirmiş. İnşası bitince hamamı nakışlarla süslemelerini emretmiş. Öyle bir nakışlar yapmışlar ki görenleri hayran bırakıyormuş.

Sonra hükümdarın huzuruna çıkıp hamamın inşaatının ve süslenmesinin bittiğini haber vermiş, "Döşemelerden başka eksiği kalmamıştır" demiş. Hükümdar ona on bin dinar vermiş. Parayı alıp hamamı döşemiş, havlularını ipe asmış. Hamamın kapısından kim geçse hamamın nakışlarına hayret ediyormuş.

Hamam insanlarla dolup taşmaya başlamış. Bu ömürlerinde görmedikleri bir şeymiş. İnsanlar "Bu da neyin nesi?" diyerek hayretlerini ifade ediyorlarmış. Ebu Sayr "Bu hamamdır" deyince de şaşkınlıkla kala kalıyorlarmış. Nasıl şaşırmasınlar! Suyun sıcak olması, suların akışı ve fıskiyenin güzelliği şehirde her görenin aklını başından alıyormuş.

Ebu Sayr hükümdardan on tane yaşı küçük köle istemiş. Hükümdar ona pırıl pırıl on köle vermiş. Ebu Sayr kölelere "Müşterilere şöyle yapın, böyle davranın" diyerek yapacakları işleri öğretmiş. Sonra da ocağı yakmış, şehre duyurmak için bir tellal göndermiş. Tellal "Ey Allah'ın kulları, hadi hamama, sultanın hamamına!" diyerek halka duyurmuş. İnsanlar topluca gelmeye başlamışlar. Ebu Sayr kölelere insanların vücutlarını yıkamalarını emretmiş. İnsanlar havuza dalıp çıkıyor, sonra da hamam taşına oturuyor, köleler de onları Ebu Sayr'ın öğrettiği gibi keseliyorlarmış.

İnsanlar üç gün boyunca hamama gelmiş, bütün ihtiyaçlarını giderip ücret ödemeden çıkıp gitmişler. Dördüncü gün hamama hükümdar gelmiş, elbiselerini çıkarıp girmiş. Hükümdarı keselemişler, vücudundan yumak yumak kir çıkmış. Bunu ona gösterdiklerinde şaşırıp sevinmiş. Elini vücudunda gezdirdiğinde temizliği ve yumuşaklığı hissediyormuş. Vücudunu yıkadıktan sonra havuzun suyuna gül suyu eklemişler. Hükümdar havuza girip çıktı-

ğında vücudu nemlenmiş. Ömründe hissetmediği bir dinçlik hissediyormuş. Daha sonra Ebu Sayr hükümdarı havuz başına oturtup kölelere masaj yaptırtmış. Bir yandan da tütsülerin kokusu her yanı sarıyormuş. Hükümdar "Usta, hamam dediğin bu mu?" diye sormuş. Ebu Sayr "Evet" deyince hükümdar "Başım üzerine yemin olsun ki şehrim bu hamamla şehir oldu" demiş. Sonra da "Kişi başına ne kadar alıyorsun?" diye sormuş. Ebu Sayr "Ne emredersen onu alırım" diye karşılık vermiş. Hükümdar "Bin dinar, kim burada yıkanırsa bin dinar al" demiş.

Ebu Sayr "Yüce hükümdarım beni bağışla, insanlar eşit değiller. İçlerinde zengini de var fakiri de. Ben herkesten bin dinar alsam hamam çalışmaz. Çünkü fakirler bu parayı veremez" demiş. Bunun üzerine hükümdar "Peki ücret ne olsun?" diye sormuş. Ebu Sayr "Bence ücret herkesin insanlığına kalsın, kim ne verebilirse onu versin. Her insandan durumuna göre ücret almış oluruz. Böylece herkes gelecektir. Zengin kendine yaraşanı verecek, fakir ise verebileceğini verecektir. İş böyle olunca hamamın işleri süreklilik kazanır. Bin dinar ancak hükümdarın verebileceği bir ücrettir. Başka kimsenin buna gücü yetmez" demiş.

Devlet büyükleri de onun görüşünü yerinde bulmuş, "Ey aziz hükümdar, hak olan budur, herkesi sizin gibi mi sanıyorsunuz?" demişler. Hükümdar "Haklısınız, lakin bu adam fakir bir yabancıdır. O şehrimizde ömrümüzde görmediğimiz bir hamam yaptı. Bu hamamla şehrimiz güzelleşti. Biz de ona çok ücret vererek ihsanda bulunmalıyız" demiş. Bunun üzerine devlet büyükleri "Siz ihsanda bulunmak isterseniz kendi malınızdan verin, fakirlere de hükümdardan az ücret ödemeleri bir ihsan olur. Halkının da gönlünü almış olursun. Bin dinara gelince biz devlet büyükleri olduğumuz halde o parayı veremeyiz. Biz böyleysek fakirler nasıl versin?" demişler.

Hükümdar "Ey devletimin ileri gelenleri, o zaman her biriniz ona yüz dinar, bir köle, bir cariye ve bir hizmetkâr versin" demiş. Onlar "Peki bu kez verelim. Lakin bugünden sonra hamama gelen vermek istediği kadarını versin" demişler. Hükümdar "Öyle olsun" demiş. Her biri Ebu Sayr'a yüz dinar, bir cariye, bir köle ve bir hizmetkâr vermişler. O gün hükümdarla orada yıkananların sayısı tam dört yüz kişiymiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

936. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ebu Sayr'a toplamda kırk bin dinar, dört yüz hizmetkâr, dört yüz köle ve dört yüz cariye verilmiş. En sonunda da hükümdar, on bin dinar, on hizmetkâr, on cariye ve on köle vermiş. Ebu Sayr hükümdarın huzurunda yeri öperek "Ey bahtiyar ve hikmet sahibi hükümdar, bu hizmetkârlar, köleler ve cariyelerle ben nereye sığarım?" demiş.

Hükümdar "Ben bir gün ülkeni, çocuklarını özler, vatanına dönmek istersen oraya döndüğünde sana yardımı olsun diye devlet büyüklerime emredip yüklü bir miktar para toplattım" demiş. Ebu Sayr "Yüce hükümdar, bu köleler, hizmetkârlar ve cariyeler hükümdarlara yaraşır. Bana nakit para vermelerini emretseydin bu ordudan daha iyi olurdu. Çünkü bunların yiyecek, giyecek, içecek ihtiyaçları vardır. Ben ne kadar kazansam da bunlara bakamam" demiş.

Hükümdar bunu duyunca gülüp "Vallahi doğru söylüyorsun. Bir ordu oldular, senin de onlara baka-

cak gücün yok. Peki, her birini bana yüz dinara satmaya ne dersin?" demiş. Ebu Sayr "Tamam, sattım gitti" diye karşılık vermiş. Hükümdar haznedara parayı getirmesi için haber göndermiş. Haznedar parayı getirince hepsinin parasını vermiş. Sonra da onları tekrar sahiplerine iade etmiş ve "Herkes kölesini, cariyesini, hizmetkârını alsın. Onlar benim size hediyemdir" demiş. Hükümdarın emrine itaat ederek herkes kendinin olanı geri almış.

Ebu Sayr "Beni ancak Allah'ın doyurabileceği bu kalabalıktan kurtardığın için Allah seni rahata erdirsin" demiş. Hükümdar onun bu söylediklerinin doğruluğunu onaylayıp gülmüş. Sonra devlet büyüklerini alarak sarayına dönmüş.

Ebu Sayr ise o geceyi altınları sayıp, keselere koyup mühürlemekle geçirmiş. Yanında yirmi köle, yirmi hizmetkâr, hizmete hazır dört cariye bulunuyormuş. Sabah olunca hamamı açmış. Tellalı şehre göndermiş ve "Hamama giren herkes yıkanıp ücret olarak kendine yakışanı, vermek istediği kadarını verecektir!" diyerek duyuru yapmış. Ebu Sayr kasanın yanında oturmuş. Müşteriler akın akın gelmiş. Her çıkan sandığa gücünün yettiği kadarını koyuyormuş. Akşam olduğunda sandık Allah'ın bereketiyle dolmuş.

Bir gün hükümdarın eşi hamama gelmek istemiş. Bunu duyan Ebu Sayr günü onun için iki kısma ayırmış; sabahtan öğleye kadar erkeklere, öğleden akşama kadar kadınlara tahsis etmiş. Hükümdarın eşi geldiğinde kasanın arkasına bir cariye oturtmuş. Dört cariyesine de işleri öyle bir öğretmişti ki usta hamamcılar olmuşlar. Sultanın hanımı hamama girince yüreği ferahlamış, çok beğenmiş ve ücret olarak bin dinar vermiş.

Şehirde hamamın ünü yayılmış. Ebu Sayr'ın önünde bütün kapılar açılmış. Hükümdarın adamlarıyla tanışmış, arkadaşlar, dostlar edinmiş. Hükümdar haf-

tada bir gün, cuma günleri hamama geliyor ve ücret olarak bin dinar veriyormuş. Geri kalan günlerse devlet adamlarının ve fakirlerinmiş. Ebu Sayr insanların gönlünü alıyor, herkese oldukça nazik davranıyormuş. Günlerden bir gün hükümdarın kaptanı gelip hamama girmiş. Ebu Sayr soyunup onunla birlikte hamama girip ve masaj yapmaya başlamış. Adama oldukça nazik davranmış. Hamamdan çıkınca da içecek ve kahve ikram etmiş. Para vermek istediğindeyse ondan para almamış. Kaptan teşekkür etmiş. Bu iyiliklerin, ikramların ve nezaketin altında ezilmiş. Bunların karşılığında hamamcıya ne vereceğini bilememiş.

İşte bunlar Ebu Sayr'ın başına gelenlerdir. Ebu Kayr'a gelince o bütün insanların hamamdan bahsettiklerini duymuş. İnsanlar "Bu hamam şüphesiz dünyanın en büyük nimeti, Allah izin verirse yarın bu şahane hamama gideriz" diye konuşuyormuş kendi aralarında. Ebu Kayr kendi kendine "Kesinlikle ben de gitmeli, insanların aklını başından alan şu hamamı görmeliyim" demiş. Üzerine en gösterişli elbiselerini giyip atına binmiş. Dört kölesini yanına alıp hamama doğru yola koyulmuş. Hamamın kapısının önünde inmiş. İçeriden tütsü kokuları geliyor, giren çıkan bitmek bilmiyormuş. Sandalyeler büyük küçük insanlarla doluymuş.

Koridora girdiğinde Ebu Sayr onu görmüş, hemen sevinerek ayağa kalkmış. Ebu Kayr: "Böyle mi sözleşmiştik? Ben bu diyarda boyahane açtım. Buraların piri oldum. Hükümdarla tanıştım, beylere karıştım. Ama sen yanıma gelmiyor, beni merak etmiyor, arkadaşım nerede demiyorsun. Ben ise seni her yerde aradım, kölelerimi ve hizmetkârlarımı her yerde seni aramaya gönderdim. Yolunu bilen yok, kimseden tek bir haber yok, ümidimi kesmiştim artık" demiş.

Ebu Sayr: "Ben sana gelmedim mi? Sen de beni hırsız ilan edip herkesin önünde aşağılayıp dövmedin

mi?" demiş. Ebu Kayr üzülmüş gibi yapıp "Bu sözler de ne demek oluyor? O dövdüğüm adam sen miydin?" demiş. Ebu Sayr "Evet o bendim" demiş. Bunun üzerine Ebu Kayr onu tanımadığına binlerce kez yemin edip "İnan ki sana benzeyen biri her gün gelip insanların kumaşlarını çalıyordu, seni o zannettim" demiş ve pişmanlığını dile getirip dövünmeye başlamış. "Allah beni affetsin, sana büyük ayıp ettim, ama keşke bana kendini tanıtsaydın. Yani hata senin, bana o yoğunlukta işlerimle meşgulken kendini tanıtmadın" demiş. Ebu Sayr "Allah seni affetsin arkadaşım, bu olanlara kader diyelim. Hadi gir, elbiselerini çıkar, dilediğin gibi yıkan" demiş.

Ebu Kayr "Allah için beni affet kardeşim" deyince "Allah günahlarını bağışlasın, seni affetsin, bu da ezelde yazılmış, yaşanacakmış" diye karşılık vermiş. Sonra Ebu Kayr "Bu beylik sana nerden geldi?" diye sormuş. O da "Sana kapıları açan bana da kapıları açtı. Hükümdara çıktım. Hamam meselesini ona açtım, o da benden bir hamam inşa etmemi istedi" demiş. Ebu Kayr "Sen nasıl hükümdarın marifetiysen ben de onun marifetiyim" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

937. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ebu Kayr, Ebu Sayr'a "Hükümdarla senin için konuşup benim hatırıma sana daha çok ikramda bulunmasını ve seni daha çok sevmesini söyleyeceğim.

Ona arkadaşım olduğunu, sana göz kulak olmasını söyleyeceğim" deyince Ebu Sayr "Hükümdarın beni sevmesi için tavsiyene ihtiyaç yok. Zaten o ve devlet adamları beni seviyor ve birçok ikramda bulunuyor" demiş ve kendisine yapılan iyilikleri anlatmış. Sonra "Elbiselerini kasanın arkasında çıkar ve hamama gir, ben de seninle gireyim de sana masaj yapayım" demiş.

Ebu Kayr üzerindekileri çıkarıp hamama girmiş. Ebu Sayr da onunla girip onu keseleyip sabunlamış, çıkıncaya kadar onunla meşgul olmuş. Çıktığındaysa öğle yemeği ve meşrubat getirmiş. Öyle ki insanlar ona gösterdiği aşırı misafirperverliğe hayran kalmışlar. Ebu Kayr para vermek isteyince ondan para almamış ve "Ayıp ediyorsun, sen benim arkadaşımsın, aramızda bunun lafı olmaz" demiş.

Sonra Ebu Kayr, Ebu Sayr'a "Bu hamam muhteşem olmuş, yalnız bir şey eksik" demiş. Ebu Sayr "Peki eksiği ne?" diye sorunca "Arsenikten daha karmaşık o ilaç ve kılları kolaylıkla gideren kireç. Bence bu ilacı yap. Hükümdar geldiğinde ona sun ve kılları nasıl döktüğünü öğret. Bak seni ne kadar sevecek ve sana nasıl ikramda bulunacak" demiş. Ebu Sayr "Doğru söylüyorsun, Allah izin verirse bunu yapacağım" diye karşılık vermiş.

Sonra Ebu Kayr çıkıp atına binmiş ve hükümdarın yanına gitmiş. Hükümdara "Ey yüce hükümdar, size nasihat etmeye geldim" demiş. Hükümdar: "Nasihatin nedir?" diye sormuş. Ebu Kayr "Duydum ki bir hamam inşa etmişsiniz" demiş. Hükümdar "Evet, yabancı bir adam geldi, senin için boyahane inşa ettirdiğim gibi ona da hamam inşa ettirdim. Muhteşem bir hamam oldu, şehrim onunla güzelleşti" demiş ve hamamın güzelliklerinden bahsetmeye başlamış. Ebu Kayr "Hiç gittiniz mi oraya?" diye sormuş. Hükümdar "Evet" demiş. Bunun üzerine Ebu Kayr "Allah'a şükürler olsun

ki sizi bu adi, din düşmanı hamamcının şerrinden korumuş" demiş.

Hükümdar şaşırıp "Ne demek istiyorsun?" diye sorunca "Bil ki yüce hükümdar, sen o hamama bugün gidersen ölürsün" demiş. Hükümdar "Neden" diye sormuş.

Ebu Kayr başlamış anlatmaya: "Çünkü hamamcı senin düşmanındır ve din düşmanıdır. Bu hamamı senden inşa etmeni istemesinin tek nedeni seni oraya sokup zehirlemekti. O senin için bir şey hazırladı. Oraya girdiğinde getirecek ve sana bu ilaçtır, bu ilacı kim koltuğunun altına sürerse kolayca kılları dökülür, diyecek. O ilaç değil aksine öldürücü bir zehirdir. Hıristiyanların hükümdarı bu adi adama, eğer seni öldürürse karısını ve çocuklarını serbest bırakacağına dair söz vermiş. Karısı ve çocukları Hıristiyan hükümdarın yanında esirdir. Ben de onunla birlikte o ülkede esirdim. Lakin ben bir boyahanede onlara renkleri gösterince hükümdar bana dile benden ne dilersen, dedi. Ben de beni azat etmesini istedim. Azat etti ve ben de bu şehre geldim. Sonra onu hamamda gördüm. Ona, nasıl kurtuldun? Karın çocukların nasıl kurtuldu diye sordum. Dedi ki: Ben, karım ve çocuklarım hâlâ esiriz. Bir gün Hıristiyanların hükümdarı divanı topladı. Ben de orada hazır bulundum. Ben insanların arasında öylece dururken bu şehrin hükümdarından bahsettiler. Hıristiyan hükümdar ah çekerek dedi ki: Şu dünyada beni şu şehrin hükümdarından başkası kahretmedi. Kim ki onu benim için öldürürse ona dilediğini vereceğim. Bunu duyunca ona doğru ilerleyerek dedim ki: Şayet onu öldürebilirsem beni, karımı ve çocuklarımı azat eder misin? Bana: Evet, azat ederim ve dilediğini veririm, dedi. Bu konuda anlaştık ve beni gemiyle bu şehre gönderdi. Hükümdara çıktım, o da bana bu hamamı inşa etti. Bana da sadece onu öldürüp Hıristiyanların hükümdarına giderek karımı,

çocuklarımı almak ve ondan dilediğimi istemek kaldı, dedi. Ben ona Peki onu öldürmek için nasıl bir hile tasarladın? diye sorunca dedi ki: Çok kolay bir tuzak hazırladım. Hükümdar bu hamama gelip gidiyor. İçinde zehir olan bir şey hazırladım. Geldiğinde ona al bu ilaçtır, onu sürdüğünde kılları döker, diyeceğim. O da onu alıp sürecek, zehir bir gün bir gece damarlarında dolaşacak, sonra da kalbine ulaşarak onu öldürecek. Ben bu sözleri duyunca sizin için korktum. Çünkü bana çok iyiliğiniz dokundu. İşte size bütün bildiklerimi söyledim."

Hükümdar bu sözleri duyunca çok öfkelenmiş. Boyacıya "Şüpheleri gidermek ve gerçeği öğrenmek için bu sırrı tut, kimseye söyleme" demiş. Sonra hamama gitmek istemiş. Hükümdar hamama girdiğinde her zamanki gibi Ebu Sayr soyunup hükümdarı keselemiş, sonra da "Ey yüce hükümdar, kılları temizleyen bir ilaç öğrendim" demiş. Hükümdar "Getir onu bana" demiş. Ebu Sayr ilacı getirdiğinde kokusunun çok kötü olduğunu görmüş ve zehir olduğuna kanaat getirmiş. Öfkelenip yardımcılarını çağırmış ve Ebu Sayr'ı gösterip "Yakalayın şunu!" diye bağırmış. Yardımcıları onu yakalamışlar. Hükümdar öfke içinde çıkmış. Hiç kimse kızgınlığının sebebini bilmiyormuş. Hükümdar öfkesinin sebebini kimseye söylemediği gibi kimse de ona sormaya cesaret edememiş. Divana çıkmış.

Ebu Sayr'ı bağlı olduğu halde huzuruna getirmişler. Sonra kaptanı çağırtmış. Kaptan gelince hükümdar ona "Al şu adi adamı, bir çuvala koy, çuvala da sönmeyen korlardan koy, çuvalın ağzını bağla, sonra onu bir sala koy, sarayımın alt tarafına gel. Beni parmaklıkların önünde otururken göreceksin. Bana atayım mı? de. Ben sana at dediğimde onu at ki korlar üzerinde sönsün, hem yanarak hem boğularak ölsün!" demiş.

Kaptan "Başım üstüne" deyip Ebu Sayr'ı alarak hükümdarın sarayına yakın bir adaya götürmüş. Ebu Sayr'a "Ben hamama bir kez gelmiştim. Beni onurlandırmış, fazlasıyla hürmet etmiştin. Senden çok memnun kalmıştım. Para dahi almamıştın o zaman benden. Ben seni çok sevdim, hadi bana söyle hükümdarın seninle alıp veremediği ne? Ona nasıl bir tuzak kurdun ki sana böyle kızdı, böylesine rezil bir ölümle öldürülmeni emretti?" demiş. Ebu Sayr "Vallahi bir şey yapmadım, bu cezayı hak edecek ne suç işlediğimi bilmiyorum" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

938. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Kaptan Ebu Sayr'a: "Hükümdarın yanında senden önce kimseye nasip olmayan bir yerin vardı. Her güzellik sahibi kıskanılır. İşte bu yüzden belli ki biri seni kıskanmış, hükümdara hakkında bir şeyler söylemiş ki sana bu derece kızgın. Lakin üzülme, sen beni tanımadığın halde bana ihsanda bulundun, ben de sana vefalı olacağım. Ama seni kurtarırsam benimle bu adada kalacaksın. Ta ki seni ülkene gönderebileceğim bir gemi kalkana kadar" demiş.

Bunu duyunca Ebu Sayr kaptanın elini öperek ona şükranlarını sunmuş. Kaptan bir çuval getirip içine korlarla birlikte bir adam boyunda büyük bir taş koymuş ve "Allah'a tevekkül ettim" demiş. Sonra Ebu Sayr'a bir ağ verip "Bunu denize at, belki balık tutar-

sın. Çünkü hükümdarın mutfağında balık benim sorumluluğumdadır. Başına gelen bu musibetle meşgul oldum. Şimdi hükümdarın mutfağında çalışanların gelip balık sorunca bulamamalarından korkuyorum. Şayet bir şey tutarsan geldiklerinde verirsin. Ben de o arada sarayın altında planladığımız hileyi gerçekleştiririm, seni atmış gibi yaparım" demiş. Ebu Sayr "Tamam ben balık tutarım, sen git, Allah yardımcın olsun" demiş.

Kaptan çuvalı sala koyup sarayın altına gelinceye kadar denizde yol almış. Hükümdarı parmaklıkların önünde otururken görmüş. "Ey yüce hükümdar, atayım mı?" diye sormuş. Hükümdar eliyle işaret edip atmasını emretmiş. Ancak o sırada denizin üzerinde bir şey parlayıp içine düşmüş. Bu hükümdarın herkes tarafından bilinen yüzüğüymüş. Çünkü hükümdar birine öfkelenip öldürmek istediğinde yüzüğü taktığı sağ eliyle ona işaret edermiş. Yüzükten bir şimşek çıkıp, işaret edilene çarpıp başını omuzlarının arasına düşürürmüş. İşte bu yüzükle askerleri emrine almış, acımasızları bile kahretmiş. Yüzüğü denize düştüğünde susup "Yüzüğüm denize düştü" diyememiş. Çünkü askerlerin ayaklanıp onu öldürmelerinden korkuyormuş. Bunlar hükümdarın başına gelenlermiş.

Ebu Sayr'a gelince kaptan gittikten sonra ağı denize atmış. Her çektiğinde ağ balıkla dolup taşıyormuş. Önünde balıktan büyük bir yığın oluncaya kadar ağı denize atıp çekmeye devam etmiş. Sonra büyük bir balık alıp kendi kendine "Vallahi uzun zamandır balık yemedim. Kaptan geldiğinde ona bu balığı kızartmasını söyleyeyim de karnımı doyurayım" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı

939. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ebu Sayr balığı alıp bıçakla başını kesmek istemiş. Ancak bıçak gerdanda takılmış. Ebu Sayr dikkatlice bakınca balığın içinde hükümdarın yüzüğünü görmüş, meğer balık onu yutmuş imiş. Sonra, ilahi kudret onu bu adaya sürükleyip ağlara düşürmüş. Ebu Sayr yüzüğü alıp parmağına takmış, ama nasıl bir yüzük olduğunu bilmiyormuş.

Sarayın mutfağında çalışan iki çocuk balık istemeye gelmişler. Ebu Sayr'a "Kaptan nereye gitti?" diye sormuşlar. Ebu Sayr "Bilmiyorum" demiş. O sırada sağ eliyle işaret etmesiyle çocukların başları omuzlarının arasına düşmüş. Ebu Sayr hayretler içinde "Acaba onları kim öldürdü?" deyip kederli bir şekilde düşüncelere dalmış.

O sırada kaptan gelmiş. Büyük bir balık yığını ve iki ceset görmüş. Ayrıca sultanın yüzüğü de Ebu Sayr'ın parmağındaymış. Hemen "Kardeşim, yüzüğü taktığın sağ elini hareket ettirme sakın! Onu hareket ettirirsen

beni öldürürsün" demiş. Ebu Sayr duyduklarına şaşırmış. Kaptan Ebu Sayr'ın yanına gelip "Bu iki çocuğu kim öldürdü?" diye sormuş. Ebu Sayr "Vallahi kardeşim bilmiyorum" demiş. Kaptan "Tamam sana inandım. Bana yüzükten bahset, sana nereden geldi?" diye sormuş. Ebu Sayr: "Onu bu balığın gerdanında buldum" demiş balığı işaret ederek.

Kaptan "Doğru söylüyorsun, çünkü hükümdar bana seni denize atmam için işaret ettiğinde bu yüzüğün parlayarak denize düştüğünü gördüm. Çuvalı attığımda yüzük parmağından kaymış, denize düşmüştü. Demek ki bu balık onu yutmuş. Sonra da Allah onu sana göndermiş. Onu sen buldun, senin kısmetin. Peki, bu yüzüğün özelliklerini biliyor musun?" demiş.

Ebu Sayr "Bilmiyorum, özellikleri mi var?" demiş. Kaptan "Bil ki ülkemizdeki askerler hükümdarımıza sadece bu yüzüğün korkusundan itaat ederler, çünkü o sihirlidir. Hükümdar birine kızarsa bu yüzükle işaret eder. Adamın başı omuzlarının arasına düşer. Yüzükten bir şimşek çıkar, hükümdar kime kızmışsa ışınları ona kadar ulaşır ve anında öldürür" demiş. Ebu Sayr kaptanın söylediklerini duyunca büyük bir sevince kapılmış ve "Beni şehre geri götür" demiş. Kaptan "Tamam götüreyim, artık senin adına hükümdardan korkmuyorum. Ne zamankime elinle işaret eder ve öldürmeye niyetlenirsen başı avuçlarının arasına düşecektir. Hatta hükümdarı ve bütün askerlerini öldürmek istesen hiçbir engele takılmadan hepsini öldürürsün" demiş.

Sonra onu sandala oturtup şehre götürmüş. Ebu Sayr hükümdarın sarayına ulaştığında divana girmiş. Hükümdar askerlerle oturuyormuş ama yüzükten dolayı büyük bir üzüntü içindeymiş. Askerlerden hiçbirine yüzüğün kaybolduğundan bahsetmemiş imiş. Ebu Sayr'ı görünce "Seni denize atmadık mı? Oradan nasıl

çıktın?" demiş. Ebu Sayr "Ey yüce hükümdar, denize atılmamı emrettiğinde kaptan beni alıp adaya götürdü. Bana olan kızgınlığının sebebini sordu, hükümdara ne yaptın ki öldürülmeni emretti? dedi. Vallahi ona kötü bir şey yapmadım, deyince hükümdarın yanında yüce bir makamın var, belki de birisi seni kıskanmış ve senin hakkında hükümdara sana böylesine öfkeleneceği şeyler söylemiş olabilir. Hamama geldiğimde bana çok iyi davranmıştın. İşte yaptığın iyiliğin karşılığı olarak seni kurtarıp ülkene göndereceğim, dedi. Sonra çuvala taş koyup benim yerime denize attı. Sen beni atması için işaret verdiğinde yüzük elinden kayıp denize düştü. Onu bir balık yuttu. Ben adada balık tutuyordum. Bir sürü balığın arasından o balığı alıp pişirmek istedim. Ağzını açtığında yüzüğü boğazında gördüm. Onu alıp parmağıma taktım. O sırada mutfak hizmetkârlarından iki kişi gelip balık istedi. Yüzüğün meziyetlerini bilmeyerek onlara doğru elimi kaldırmıştım ki ikisinin de başı düştü. Kaptan geldiğinde parmağımdaki yüzüğü tanıdı ve bana yüzüğün sihrini söyledi. Ben de onu alıp sana getirdim. Çünkü bana iyilik yaptın ve sonsuz ihsanda bulundun. İşte yüzüğün, onu al, öldürülmeyi hak edecek bir suç işledimse de suçumu söyle ve istersen beni öldür, kanım sana helal olsun" demiş. Yüzüğü parmağından çıkarıp hükümdara vermiş.

Hükümdar Ebu Sayr'ın bu iyi niyetini görünce sevinçle yüzüğü alıp takmış. Sanki canı geri gelmiş gibi olmuş. Ayağa kalkıp Ebu Sayr'a sarılmış ve "Sen gördüğüm en mert adamsın. Ne olur kusuruma bakma, sana yaptıklarım için beni affet. Bu yüzüğü başka birisi bulmuş olsaydı asla geri vermezdi" demiş.

Ebu Sayr "Ey yüce hükümdar, gerçekten seni affetmemi istiyorsan öldürülmemi emredecek kadar seni öfkelendiren suçun ne olduğunu söyle ki bileyim" demiş.

Hükümdar "Ben senin suçsuz olduğuna inandım artık. Bu güzelliği yaptın ya hiçbir günahın kalmadı benim katında. Lakin boyacı bana şöyle şöyle dedi..." diyerek boyacının bütün söylediklerini anlatmış.

Ebu Sayr bunları duyunca "Vallahi yüce hükümdar, ben Hıristiyan hükümdarını tanımıyorum, hayatım boyunca da ülkesine gitmedim. Aklımın ucundan seni öldürmek geçmedi. Bu boyacı İskenderiye'de benim hem arkadaşım hem komşumdu. İşlerimiz çok kötü gidince birlikte oradan ayrıldık. Birbirimizle de kim çalışırsa çalışmayana kefil olacak diye sözleştik..." deyip bütün olanları tek tek anlatmış. Handa hastayken Ebu Kayr'ın nasıl dirhemlerini alıp gittiğini, hanın kapıcısının iyileşinceye kadar ona nasıl baktığını, sonra malzemelerini alıp her zamanki gibi çarşıya çıktığında insanların dolup taştığı bir boyahane gördüğünü, kapısından içeriye baktığında Ebu Kayr'ı oracıkta sandalyede otururken gördüğünü, ona selam vermek istediğindeyse nasıl dayak yediğini ve hakarete uğradığını, Ebu Kayr'ın kendisini nasıl hırsızlıkla suçladığını ve acımasızca dövdüğünü, kısacası bütün başından geçenleri başından sonuna kadar anlatmış. Sonra da "Ey yüce hükümdar, ilaç yap hükümdara sun diyen de oydu. Bana hamamın mükemmel, ama bu ilaç eksik, demişti. Bil ki hükümdarım, bu ilaç zararlı değildir, hamam malzemelerindendir. Biz onu ülkemizde yapıyoruz. Ben unutmuştum. Boyacı gelip ona ikramda bulunduğumda bana hatırlattı, ilacı yapmamı söyledi. Ey hükümdar, filan hanın kapıcısına, boyahanenin işçilerine sor" demiş.

Hükümdar da hanın kapıcısı ile boyahanenin işçilerini çağırtmış. Herkes geldiğinde onlara gerçeği sormuş, onlar da gerçeği anlatmışlar. O zaman "Onu ayakları çıplak, başı açık ve eli kolu bağlı bir şekilde getirin!" diyerek boyacının getirilmesini emretmiş.

Boyacı evinde oturmuş Ebu Sayr'ın ölümüne seviniyormuş. Bu sırada hükümdarın adamları etrafını sarmış ve onu bağlayıp hükümdarın önüne getirmişler. Ebu Kayr, Ebu Sayr'ı hükümdarın yanında otururken görmüş. Önünde de hanın kapıcısı ve boyahanenin işçileri ayakta duruyorlarmış. Hanın kapıcısı "Bu dirhemlerini çalıp yanımda bir odada hasta haliyle bırakıp gittiğin arkadaşın değil mi?" demiş. Boyahanenin işçileriyse "Yakalayıp dövmemizi emrettiğin adam bu değil mi?" demişler.

Hükümdar Ebu Kayr'ın fesatlığını ve kötülüğünü anlamış, onun cezaların en büyüğünü hak ettiğini düşünmüş. "Onu alın, şehirde, çarşıda zelil bir halde gezdirin. Sonra da bir çuvala koyup denize atın!" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

940. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Bunu duyan Ebu Sayr hükümdara "Ey yüce hükümdar onun hakkında şefaatimi kabul edin, bana yaptığı her şeyi affediyorum" demiş. Hükümdar "Sen kendi adına affetsen de ben kendi adıma affetmiyorum" demiş ve muhafızlarına "Çabuk alıp götürün şunu!" diye emretmiş.

Adamlar onu alıp şehirde zelil bir şekilde dolaştırmışlar. Sonra da korlarla birlikte bir çuvala koyup denize atmışlar. Hem yanarak hem boğularak ölmüş.

Hükümdar Ebu Sayr'a dönüp "Ey Ebu Sayr, dile benden ne dilersen!" demiş. Ebu Sayr "Ben burada kalmak

istemiyorum, artık beni ülkeme göndermenizi dilerim" demiş. Hükümdar, vezirim ol, burada kal dediyse de istememiş. Hükümdar da ona çok para vermiş ve her türlü nimetle doldurulmuş bir gemi hediye etmiş. Geminin mürettebatı olan köleleri de ona bağışlamış. Sonra Ebu Sayr hükümdara veda edip içindeki her şey tamamen kendine ait olan bir gemiyle yola çıkmış. İskenderiye'ye varıncaya kadar yolculuğa devam etmiş.

O sırada kölelerden biri kumsalda bir çuval görmüş, Ebu Sayr'a "Efendim, kumsalda büyük, ağır bir çuval var. Ağzı kapalı ve içinde ne var bilmiyorum" demiş. Ebu Sayr gelip çuvalın ağzını açınca içinde Ebu Kayr'ın olduğunu görmüş. Deniz onu İskenderiye'ye sürüklemiş. Cesedini çıkarıp İskenderiye'ye yakın bir yere gömmüş, mezarını yaptırıp adına bağışlarda bulunmuş. Mezarının taşına da şu mısraları yazmış:

Halk içinde yaptıklarıyla bilinir insan
Onurlu, hür adamın davranışları tabiatındandır
Kimseyi kınama sakın, kınanırsın sonra
Söylediğinin aynısı sana da söylenir
Kötülüklerden sakındır kendini
Sözlerinde daima koru ciddiyetini
Köpeği bile iyiliği bildiğinde barındırır
Oysa aptalı cahilliğinden dışlarız
Denizin üzerinde ancak leşler yüzer
Oysa inciler daima derinlerdedir
Bir kuş şayet kartalla yarışıyorsa
Bil ki bu onun akılsızlığındandır
Göklerde yazılmıştır Mushaflara
Kim hayır işlerse uğrar hayırlara
Acı hıyardan şeker yapmaya kalkışma
Her şey tadınca aslına döner unutma

Ebu Sayr bir müddet daha yaşadıktan sonra vefat etmiş. Onu da arkadaşı Ebu Kayr'ın yanına gömmüş-

ler. O yüzden o bölge Ebu Kayr ile Ebu Sayr olarak anılmış. Sonra da Ebu Kayr olarak şöhret kazanmış. İşte onların hikâyelerine dair duyduklarım bunlardır.

Kudret sahibi, geceyi ve gündüzü yaratan Allah'a hamdolsun.

Abdullah Berri ile Abdullah Bahri'nin Hikâyesi

Anlatıldığına göre Abdullah adında çok çocuklu bir balıkçı yaşarmış. Tam dokuz çocuğu ve bir de karısı varmış. Balıkçı öyle fakirmiş ki balık ağından başka bir şeyi yokmuş. Her gün denize balık tutmaya çıkar, az balık tutarsa satıp Allah ne verdiyse çocuklarına harcarmış. Çok balık tutarsa da güzel bir yemek pişirir, üstüne bir de meyve satın alırmış. Kendine hiçbir şey bırakmaz, bütün parasını onlara harcar ve kendi kendine "Yarının rızkı yarın olunca gelir" dermiş.

Bir gün karısı doğum yapmış. O gün cebinde tek bir dirhem yokmuş. Karısı "Beyim, bana yiyip güç bulacağım bir şey alsan" demiş. Balıkçı "Yeni doğan bu bebeğin bahtına denize çıkıp Allah'ın bereketini umacağım, bakalım şans ne getirecek" demiş. Karısı "Allah'a tevekkül et, o verir" demiş.

Balıkçı Abdullah da ağını alıp denize yönelmiş. Küçük bebeğin şansına diyerek ağı denize atmış ve "Allah'ım rızkını zor değil kolay ver, az değil çok ver" demiş. Biraz bekledikten sonra ağı çekmiş.

Çektiğinde ağın kum, çakıl ve yosunlarla dolu olduğunu görmüş. Balık cinsinden eser yokmuş. İkinci kez atmış, biraz bekleyip çekmiş, yine balık yokmuş. Üçüncü, dördüncü, beşinci kez atmış, yine balık çıkmamış. Başka bir yere yönelmiş. Ancak bütün gün uğraşmasına rağmen tek bir balık tutamamış. Bu duruma çok şaşırmış ve kendi kendine "Allah bu çocuğu rızıksız dünyaya getirdi desem bu imkânsız. Çünkü bu boğazı yaratan Allah rızkına kefil olur, Allah cömerttir" demiş. Sonra ağını sırtına almış. Gönlü kırık, yüre-

ği daralmış, aklı evde yemeksiz bıraktığı çocuklarında ve loğusa karısında olduğu halde bir yandan yürüyor, bir yandan da kendi kendine "Ne yapmalı, bu gece çocuklara ne diyeceğim?" diyormuş.

Yürürken fırının önüne kadar gelmiş. Pahalılık zamanıymış. İnsanlar fırının önünde izdihama sebep olmuş. İnsanların o günlerde erzakları azmış, fırıncıya parayı uzatıyorlarmış ama fırıncı kalabalıktan kimseye dikkat etmiyormuş. Balıkçının açlıktan canı çekilmeye başlamış. Fırıncı onu görünce seslendi "Balıkçı gelsene!" diye seslenmiş. Balıkçı yanına gidince de "Ekmek istiyor musun?" demiş. Balıkçı susup bir şey dememiş. Bunun üzerine "Konuş, utanma, şayet paran yoksa ben sana ekmek veririm, sen kazanıncaya kadar da sabrederim" demiş. Bunun üzerine balıkçı "Vallahi usta, param yok, ama istersen çocuklarıma yetecek kadar ekmek ver, bu ağı rehin al" demiş. Fırıncı "Zavallı, bu ağ senin dükkânın, rızkının kapısı. Onu rehin bırakırsan neyle balık tutacaksın? Sen sana ne kadar yeter onu söyle" demiş. Balıkçı "On yarım gümüş edecek kadar" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine fırıncı ona on yarımlık ekmek vermiş. Sonra on yarım gümüş verip "Bu on yarım gümüşü al, kendine güzel bir yemek pişir. Bana borcun yirmi yarım gümüş olur. Yarın bana balık getirirsin. Şayet balık tutamazsan gel yine ekmeğini, on yarım gümüşünü al. Ben paran oluncaya kadar sabrederim. Sen de bana borcun kadar balık tutarsın" demiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

941. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Balıkçı fırıncıya: "Allah senden razı olsun, bütün hayırlar seni bulsun" dedikten sonra ekmeği ve on yarım gümüşü alıp sevinerek oradan uzaklaşmış. Çarşıya gidip bir sürü şey satın almış. Eve girdiğinde karısını oturmuş açlıktan ağlayan çocuklarını teselli ederken bulmuş. Onlara "Babanız şimdi gelecek, size yiyecek getirecek" diyormuş. Hemen aldığı yiyecekleri çocuklarının önüne koymuş. Çocuklar da yiyip karınlarını doyurmuşlar. Sonra balıkçı karısına başından geçenleri anlatmış. Kadın kocasının anlattıklarını duyunca "Allah cömerttir" demiş.

Ertesi gün balıkçı ağını alıp evden çıkarken "Allah'ım beni fırıncıya mahcup etme, beni utandırma" diye dua ediyormuş. Denize ulaştığında ağı denize atıp çekmiş ama yine hiç balık çıkmamış. Bütün gün uğraşmasına rağmen hiçbir şey elde edememiş. Üzerine derin bir keder çökmüş, yüreği daralmış. Evinin yolu fırının önünden geçiyormuş. Kendi kendine "Evime gidecek başka yolum yok. Adımlarımı hızlandırayım da fırıncı beni görmesin bari" demiş. Fırının önüne ulaştığında kalabalığı görmüş. Fırıncıdan utandığı için ona görünmeden geçmek istemiş. Ancak tam o sırada fırıncı başını kaldırıp onu görmüş ve "Balıkçı, gel de ekmeğini ve paranı al, unutmuşsun!" diye seslenmiş.

Balıkçı "Vallahi unutmadım, lakin bugün hiç balık tutamadım, o yüzden senden utandım" demiş. Fırıncı "Utanma, acelesi yok, ben sana ne zaman olursa o zaman verirsin demedim mi?" demiş. Sonra da balıkçıya ekmek ve on yarım gümüş vermiş. Balıkçı eve gittiğinde olanları karısına anlatmış. Karısı "Allah cömerttir.

Allah dilerse sana ihsan eder, ona olan borcunu ödersin" demiş.

Bu vaziyet kırk gün boyunca böyle devam etmiş. Balıkçı güneşin doğuşundan batışına kadar denize ağ atıyor, bir tek balık tutamıyor, geri dönüyor, fırıncıdan ekmek ve on yarım gümüş alıyormuş. Fırıncı ona süre tayin etmemiş, her gittiğinde ekmek ve on yarım gümüş vermeye devam etmiş. Balıkçı "Kardeşim, hesaplaşalım" dediğinde ona "Şimdi hesaplaşma zamanı değil. Rabbim sana ihsan ettiğinde hesaplaşırız" diyormuş. Balıkçı fırıncıya dualar ediyor, yanından minnet duyarak ayrılıyormuş.

Kırk birinci gün karısına "İçimden şu ağı parçalayıp bu dertten kurtulmak geliyor" demiş. Karısı "Neden?" diye sorunca "Sanki denizden rızkım kesildi. Ne zamana kadar böyle devam edecek, vallahi artık utancımdan eridim. Denize gitmek istemiyorum. Çünkü fırının önünden geçmek zorundayım. Eve gelirken her geçtiğimde ise fırıncı beni çağırıyor, ekmek ve para veriyor. Ne zamana kadar böyle ona borçlanacağım" demiş. Karısı "Allah'a şükürler olsun ki fırıncının kalbine merhamet verdi de sana iyilik yapıyor. Bunun nesinden nefret ediyorsun?" demiş. Balıkçı "Çok borcum var, eninde sonunda hakkını isteyecektir" demiş. Karısı "Seni üzecek, incitecek bir şey söyledi mi?" diye sormuş. Balıkçı "Hayır, hatta benimle hesaplaşmıyor bile, bana sen kazandığında ödeşiriz diyor" demiş. Karısı "Şayet bir gün senden hakkını isterse sen de para kazandığımda ödeşiriz dersin" demiş. Balıkçı "Peki bu lütuf, kazanç ne zaman gelir?" demiş kaygıyla. Karısı "Allah cömerttir" diye karşılık vermiş. Balıkçı da "Doğru söyledin" diyerek onu tasdik etmiş.

Sonra ağını alıp denize yönelmiş. İçinden "Allah'ım bir balık dahi olsa bana lütfet ki fırıncıya hediye edeyim" diyormuş. Ağını denize atıp beklemeye başlamış. Bir müddet sonra çekmek isteyince ağın ağırlaş-

mış olduğunu fark etmiş. Yorgunluktan neredeyse helak oluncaya kadar ağı çekmeye uğraşmış. Çıkardığındaysa ağın içinde ölmüş, şişmiş, iğrenç kokan bir eşek leşi bulmuş. Canından bezmiş, ağı temizleyip "La havle ve la kuvvete illa billah, artık usandım, ben bu kadına şu işi bırakayım, denizde rızkım kalmadı dedikçe o 'Allah cömerttir. Sana lütfedecek, hayır gelecek,' diyor. Bu ölmüş eşek mi hayır?" demiş. Çok üzülmüş, kederlenmiş.

Sonra eşeğin kötü kokusundan uzaklaşmak için uzak bir yere gitmiş. Ağı atıp bir saat beklemiş. Ardından da çekmeye başlamış. Ağ yine ağırlaşmış. Avuçları kanayıncaya kadar uğraşmış. Ağı çıkardığında içinde bir insan görmüş. Onu Hz. Süleyman'ın testilere hapsederek denize attığı cinlerden biri sanmış. Testi uzun yıllar denizde kaldığı için bir anda kırılmış ve içinden cin çıkmış, ağa takılmış olabilir, diye düşünmüş. Ondan kaçarak "Ne olur bana zarar verme!" diye haykırmış.

Adam ağın içinden "Balıkçı, gel benden kaçma, ben de senin gibi bir insanım, sevabına beni ağdan kurtar!" diye seslenmiş. Balıkçı bu sözleri duyunca rahatlamış ve adamın yanına gidip "Sen cin değil misin?" diye sormuş. Adam "Hayır, ben Allah'a ve Resulüne inanan bir insanım" demiş. Balıkçı "Seni kim denize attı peki?" diye sormuş.

Adam "Ben denizin çocuklarındanım, dolaşıyordum, ağına takıldım. Biz Allah'tan korkan, kullarının hakkını gözeten bir topluluğuz. Allah'tan korkmasam, günahkâr olmaktan çekinmesem ağını kesmiştim. Ama Allah'ın takdirine razı oldum. Beni kurtarırsan sahibim olursun, ben de senin esirin olurum. Beni Allah rızası için azat eder misin? Benimle sözleşip, arkadaşım olup her gün buraya gelir misin? Bana karadan hediye getirirsin. Sizde üzüm, karpuz, erik, nar ve başka şeyler var. Ne getirirsen ben kabul ederim. Bizde de

inci, mercan, yakut ve muhtelif mücevherler var. Bana getirdiğin meyve sepetine ben de denizin madenlerinden kıymetli mücevherler doldururum. Ne diyorsun? Anlaştık mı?" demiş.

Balıkçı "Peki anlaştık, söz veriyorum dediklerini yapacağım" diye karşılık vermiş. Onu ağdan kurtarmış. Sonra ona "Senin adın ne?" diye sormuş. O da: "Adım Abdullah Bahri'dir. Şayet buraya neredesin Abdullah Bahri diye seslen anında yanında olurum" demiş. Sonra da "Peki senin adın ne?" diye sormuş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat sustu.

942. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Balıkçı "Benim adım da Abdullah" deyince adam "Sen Abdullah Berri, ben ise Abdullah Bahri'yim o halde" demiş ve eklemiş: "Burada bekle sana bir armağan getireceğim." Balıkçı "Başım üstüne" diye karşılık vermiş. Abdullah Bahri denize dalmış. Balıkçı kendi kendine "Bana döneceğini nereden bileyim, bence onu kurtarayım diye beni kandırdı. Keşke onu tutsaydım şehirde insanlara gösterir herkesten para toplardım. İleri gelenlerin evlerine girerdim" diye düşünmüş. Onu serbest bıraktığına pişman olup "Avın elinden gitti balıkçı" demiş.

Tam adamı bıraktığı için kendi kendine hayıflanıyormuş ki Abdullah Bahri elleri inci, yakut, mercan, zümrüt ve mücevherlerle dolu olduğu halde dönmüş ve "Kardeşim, al kusura bakma, bunları içine doldu-

racak bir sepetim yok" demiş. Abdullah Berri sevinçle mücevherleri almış. Abdullah Bahri "Her gün güneş doğmadan buraya gel" demiş ve balıkçıyla vedalaşıp denize dalmış.

Balıkçı sevinçle şehre gitmiş. Fırıncının dükkânına varıncaya kadar hiç durmadan yürümüş. Oraya vardığında fırıncıya "Kardeşim biraz kazanç elde ettim, hadi hesaplaşalım" demiş. Fırıncı "Aramızda hesap yok. Şayet sende bir şey varsa ver, yoksa ekmeğini ve paranı al, sana bir lütuf gelince gel" demiş. Balıkçı "Arkadaşım, Allah'ın rahmetinden bana bir lütuf geldi. Sana da borcum çok ama sen şunu al" demiş ve ona bir avuç inci, mercan, yakut ve mücevher vermiş. Sonra elindekilerin yarısını fırıncıya verip "Bana biraz para ver ki şu mücevherleri bozduruncaya kadar harcayayım" demiş. Fırıncı elindeki bütün dirhemleri, ekmekten kazandığı bütün parayı ona vermiş. Ayrıca mücevherlere çok sevinmiş ve balıkçıya "Her zaman hizmetindeyim" demiş.

Fırıncı ekmekleri başının üstüne koyarak balıkçının arkasından evine kadar yürümüş. Ekmeği balıkçının karısına ve çocuklarına verdikten sonra çarşıya çıkıp et, sebze ve meyve almış. Fırıncı bütün gün fırını bırakıp Abdullah Berri'nin hizmetine koşmuş, onun işlerini yapmış. Balıkçı "Kardeşim, kendini yordun" deyince de "Sana hizmet etmek bana farz oldu, iyiliğinde kayboldum" demiş. Balıkçı "Sen bana zor zamanımda iyilik yaptın, esasında lütuf sahibi sensin" diye karşılık vermiş.

O gece güzel yemekler yemiş, birlikte vakit geçirmişler. Balıkçı ile fırıncı iyi arkadaş olmuşlar. Balıkçı karısına Abdullah Bahri ile başından geçenleri anlatmış. Karısı buna çok sevinip "Sırrını kimseye söyleme ki devlet adamları sana musallat olmasın" demiş. Balıkçı "Sırrımı herkesten gizlesem de fırıncıdan gizlemem" demiş.

Akşamdan sepetini çeşit çeşit meyvelerle doldurmuş ve güneş doğmadan sepetle birlikte denize yönelmiş. Sepeti kumsala koyup "Neredesin ey Bahri?" diye seslenmiş. Hemen o dakika Bahri "Emrindeyim" diyerek denizden çıkmış. Balıkçı ona meyveleri vermiş. Bahri denize dalıp bir saat sonra bütün maden ve mücevher çeşitleriyle dolu bir sepetle çıkagelmiş. Balıkçı onu alıp fırıncının yanına gelmiş. Fırıncı "Beyim sana kırk ekmek pişirdim, evine yolladım. Şimdi de sana özel ekmek pişiriyorum. Ne zaman biterse evine ulaştırırım. Et ve sebze de alıp getiririm" demiş.

Balıkçı sepetten üç avuç mücevher alıp ona vermiş. Sonra evine gidip sepeti eve bırakmış içinden sadece şahane bir mücevher almış. Mücevher çarşısına gidip çarşının en büyük dükkânının önünde durmuş. Sahibine "Bu mücevheri satın alır mısın?" demiş.

Dükkân sahibi "Göster bakalım" deyince balıkçı mücevheri göstermiş. Dükkân sahibi "Bundan başka var mı?" diye sormuş. Balıkçı "Yanımda bir sepet dolusu var" demiş. Adam "Peki, evin nerede?" diye sormuş. Balıkçı "Filan sokakta" diyerek evini tarif etmiş. Dükkân sahibi mücevheri ondan alıp yardımcılarına "Yakalayın bu adamı, hükümdarın karısının altınlarını çalmış!" demiş ve onu dövmelerini emretmiş. Yardımcıları balıkçıyı dövüp sonra da bağlamışlar. Dükkân sahibi ve bütün çarşı ahalisi hep bir ağızdan "Hırsızı yakaladık!" diye bağırıp duruyorlarmış. Bazıları da "Filanın eşyalarını bu adiden başkası çalmamıştır!" diyor, her ağızdan bir ses çıkıyormuş.

Bütün bunlar olurken balıkçı susup hiçbir şey dememiş. Hükümdarın huzuruna gelinceye kadar tek kelime etmemiş. Dükkân sahibi "Ey yüce hükümdar, sultanımızın kolyesi çalındığında bize hırsızı yakalamamızı söylemiştiniz. Ben uğraştım ve onu yakaladım, huzurunuza getirdim. İşte mücevherler de burada. Elinden zor kurtardık" demiş.

Hükümdar hizmetkârına "Al şu madenleri melikeye göster. Ona kaybettiğin eşyaların bunlar mı diye sor" demiş. Hizmetkâr madenleri alıp melikenin huzuruna girmiş. Melike mücevherleri görünce hayran kalmış. Hizmetçiyi göndererek hükümdara "Kolyemi yerinde buldum, bu benim değil. Lakin bu mücevherler benim kolyemdeki mücevherlerden daha güzel, adama zulmetme. Ayrıca satıyorsa ondan satın al. Bu mücevherlerle kızın Ümmü Suud'a bir kolye yaptırınız" dedirtmiş.

Sabah olduğunu gören Şehrazat anlatmayı bıraktı.

943. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Hizmetkâr dönüp melikenin söylediklerini haber verdiğinde hükümdar, dükkân sahibine ve beraberindekilere Ad ve Semud kavimlerine inen lanetler gibi lanetler etmiş. Dükkân sahibi ve beraberindekiler "Ey yüce hükümdar, biz bu adamı fakir bir balıkçı biliriz. Bunları onda görünce ona yakıştıramayıp çaldığını düşündük" demişler.

Hükümdar "Allah'ın nimetini bir mümine çok mu görüyorsunuz? Neden ona sormadınız? Belki de Allah ona hiç ummadığı bir yerden kapı açmıştır. Siz nasıl olur da onu hırsız yapar, insanların içinde rezil rüsva edersiniz. Çıkın, Allah iyiliğinizi vermesin!" demiş. Adamlar korkarak hemen huzurdan ayrılmışlar.

Daha sonra hükümdar balıkçıya dönüp "Ey adam, Allah'ın sana bu ikramlarının hayrını, bereketini gör.

Korkma, ama bana doğruyu söyle. Nereden buldun bu mücevherleri? Ben hükümdarım ama bende bile böyle mücevherler yok" demiş.

Balıkçı "Ey yüce hükümdar, bende ondan bir sepet dolusu var" demiş ve Bahri ile olan arkadaşlığından bahsedip başına gelenleri bir bir anlatmış. "Biz aramızda sözleştik, ben her gün ona sepet dolusu meyveler götüreceğim o da bana bu mücevherlerden doldurup verecek" demiş.

Hükümdar "Ey adam, bu senin kısmetinmiş. Ben seni insanların sana musallat olmasından kurtarırım. Lakin ben ölürsem ve başkası yerimi alırsa seni sırf dünyevi menfaatler ve para hırsı için öldürür. Benim muradımsa seni vezirim yapmak ve kızımla evlendirmektir. Benden sonra gelecek olana da seni koruyup gözetmesini söyleyeceğim ki ölümümden sonra kimse senin malına mülküne tamah etmesin" demiş.

Daha sonra hükümdar adamlarına "Alın bu adamı hamama sokun!" diye emir vermiş. Adamları balıkçıyı alıp bir güzel yıkamış ve ona hükümdarların giydiği elbiselerden giydirip hükümdarın huzuruna getirmişler. Hükümdar da balıkçıyı kendine vezir yapmış. Balıkçının evine devlet büyüklerinin hanımlarını, temsilcilerini ve ulaklarını gönderip karısına ve çocuklarına sultanlara yaraşır elbiseler giydirtmiş. Kadını bir bineğe bindirmişler. Önünde ileri gelenlerin hanımları, askerler, ulaklar ve temsilciler olduğu halde hükümdarın sarayına getirmişler. Kucağında bebeği varmış. Büyük çocuklarıysa hükümdarın yanındaymış. Onları özel odasına alarak ikramlarda bulunmuş, yanına oturtmuş. Tam dokuz erkek çocuk varmış. Hükümdarın erkek çocuğu olmamış, bir tek Ümmü Suud adında bir kızı varmış. Melike de Abdullah Berri'nin karısını onurlandırmış, ona ihsanda bulunarak kendisine nedime seçmiş.

Hükümdarın emriyle Berri ile hükümdarın kızının nikâhı kıyılmış. Balıkçı hükümdarın kızına mihr olarak mücevher ve kıymetli madenlerden vermiş. Düğün dernek kurulmuş. Hükümdar şehirde kızının düğünü dolayısıyla şenlik yapılmasını emretmiş. Herkese duyurulmuş.

Düğünden sonra ikinci gün hükümdar pencereden bakarken Abdullah Berri'yi başının üstüne meyve dolu sepetle görmüş. "Bu ne? Nereye gidiyorsun oğlum?" diye sormuş. Balıkçı "Arkadaşım Abdullah Bahri'ye gidiyorum" demiş. Hükümdar "Ama bu vakitte gitmiyordun arkadaşına" deyince "Vaktinde orada olamamaktan korkuyorum. Beni yalancı sanıp dünya işleriyle meşgul olup onu unuttuğumu düşünmesini istemiyorum" demiş. Hükümdar "Haklısın, arkadaşına git. Allah yardımcın olsun" demiş.

Abdullah Berri şehirde yürümeye başlamış. Onu tanıyanlar "Bu hükümdarının eniştesi, meyveleri mücevherlerle değiştirmeye gidiyor" diyorlar, tanımayanlarsa "Hey adam, kilosunu kaça veriyorsun? Gel bana sat!" diye sesleniyorlarmış. Abdullah Berri'nin bu son gruba cevabı "Ben dönünceye kadar bekleyin!" olmuş. Sonra Abdullah Bahri ile buluşmuş. Meyveleri verip mücevherleri almış. On gün boyunca böyle devam etmiş.

Her gün fırıncıya da uğruyormuş ama fırını hep kapalı buluyormuş. Kendi kendine "Şaşılacak şey, acaba fırıncı nereye gitti?" diyormuş. Sonra bir gün fırıncının komşusuna "Kardeşim, fırıncı komşun nerede? Neden görünmüyor? Evi nerede?" diye sormuş. O da "Filan sokakta" diyerek evi tarif etmiş. Abdullah Berri fırıncının evine gitmeye karar vermiş. Yolda karşılaştıklarına da sorarak nihayet evi bulmuş. Kapısını çalınca fırıncı pencereden bakmış. Arkadaşı balıkçıyı kafasının üstünde dolu sepetle görünce aşağı inip ona kapıyı açmış. Balıkçı içeri girip fırıncıya sarılmış ve ağlayarak

"Nasılsın arkadaşım? Ben her gün fırının önünden geçiyorum, ama bakıyorum kapalı. Sonra komşuna sordum, hasta olduğunu söyledi. Seni görmek için evin adresini sordum" demiş.

Fırıncı "Allah senden razı olsun, hasta değilim. Ben duydum ki bazı insanlar sana iftira atarak hırsız olduğunu söylemişler. Hükümdar da seni götürmüş. Bu yüzden korktum, fırını kapattım ve saklandım" demiş. Balıkçı bunu duyunca "Duydukların doğru" demiş ve mücevher çarşısında olanları, hükümdarla başından geçenleri anlatmış. Sonra da "Korkma artık, bu sepettekileri de al, onlar senin kısmetindir" demiş. Fırıncının korkusu geçtikten sonra yanından ayrılmış ve sepet boş vaziyette hükümdarın huzuruna girmiş.

Hükümdar "Oğlum, sanki bugün arkadaşın Abdullah Bahri ile buluşmamışsın?" demiş. Balıkçı "Ona gittim ve bana verdiklerini fırıncı arkadaşıma verdim. Ne de olsa üzerimde hakkı çoktur" demiş. Hükümdar "Fırıncı da kim?" deyince balıkçı "O çok iyiliksever bir adamdır. Fakirlik günlerimde..." diye başlayarak olanları anlatmış "Beni bir gün bile ihmal etmedi, bir gün incitmedi" demiş. Hükümdar "Adı ne bu arkadaşının?" diye sormuş. O da "Fırıncı Abdullah'la" demiş ve eklemiş: "Benim adım da Abdullah Berri, arkadaşımınkiyse Abdullah Bahri" demiş. Hükümdar bunu duyunca "Benim de adım Abdullah, Allah'ın bütün kulları kardeştir. Haydi, fırıncı arkadaşına haber gönder gelsin, onu da vezir yapalım, sol kolum olsun" demiş. Fırıncı hükümdarın huzuruna gelince ona sol kol unvanı taşıyan vezirin kıyafeti giydirilmiş. Abdullah Berri'yiyse sağ kol veziri yapmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

944. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah Berri tam bir yıl boyunca her gün meyvelerle dolu sepeti götürüp değerli maden ve mücevherlerle dolu sepeti geri getirmiş. Bahçelerde meyveler tükenince kuru üzüm, fıstık, fındık, ceviz, incir ve başka şeyler götürmeye başlamış. Abdullah Bahri onun her getirdiğini kabul ediyor, ona her zamanki gibi mücevherlerle dolu sepeti geri veriyormuş.

Günlerden bir gün yine dolu sepeti almış, kumsala oturmuş. Abdullah Bahri de denizin içinde kumsalın yakınına oturmuş. Konuşmaya başlamışlar. Mezarlıklardan konu açılmış. Abdullah Bahri "Kardeşim, Resulullah'ın kabrinin karada olduğunu söylüyorlar. Sen onun kabrini biliyor musun?" demiş. O da "Evet, biliyorum" demiş. Abdullah Bahri "Nerede peki?" diye sormuş, "Medine-i Tayyibe denilen bir yerde" diye cevap vermiş. Bahri "Karada yaşayanlar onu ziyaret ediyorlar mı?" diye sormuş, "Evet, ziyaret ediyorlar" demiş. Bunu duyan Bahri "Ne mutlu siz karada yaşayanlara, o merhametli ve cömert nebinin mezarını ziyaret edebiliyorsunuz. O ki kendisini ziyaret edenlere şefaat edecektir. Peki, sen ziyaret ettin mi kardeşim?" demiş. Berri "Hayır, çünkü ben fakirdim, yolculuğa verecek param yoktu. Seni tanıyıp sen bana bu ihsanda bulununcaya kadar da zengin değildim. Lakin şimdi haccımı eda edip onu ziyaret etmem farz oldu. Bana engel olan tek şey sana olan muhabbetimdir. Çünkü ben senden tek bir gün dahi ayrılamıyorum" demiş.

Bahri "Bana olan sevgini sana kıyamet gününde şefaat edecek olan Peygamberimizin kabrini ziyaret etmekten üstün mü tutuyorsun? O ki seni cehennemden kurtaracak ve şefaatiyle cennete gireceksin.

Dünyalık için Peygamberimizin kabrini ziyaret etmiyorsun" demiş. Berri "Vallahi öyle değil, onu ziyaret etmek benim için her şeyden önce gelir. Senden bu yıl izin istiyorum, bu izinde onu ziyaret ederim" demiş.

Abdullah Bahri "Sana onu ziyaret etmen için izin veriyorum. Şayet mezarına varırsan ona selamımı ilet. Bende bir emanet var, hadi benimle denize gir. Seni şehrime götüreyim, evimde misafir edeyim ve sana Resulullah'ın kabrine koyman için emaneti vereyim. Ey Allah'ın Resulü, Abdullah Bahri'nin sana selamı var, sana bu hediyeyi gönderdi ve senden onu ateşten koruyacak şefaatini diliyor, dersin" demiş.

Abdullah Berri bunu duyunca "Kardeşim, sen suda yaratıldın, su sana zarar vermez. Sudan çıkarsan sana bir şey olur mu?" diye sormuş. Bahri "Evet, bedenim kurur, Rüzgâr üzerime eser ve ölürüm" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine Berri "Ben de karada yaratıldım. Vatanım karadır. Denize girersem su ciğerlerime dolar ve boğularak ölürüm" demiş. Bahri "Bundan korkma, ben bir merhem getirdim, onu vücuduna sürdüğünde su sana zarar vermeyecek. Ömrünün geri kalanını denizde dolaşarak, yatıp kalkarak geçirsen dahi sana hiçbir zararı olmayacak" demiş. Berri bunu duyunca "Öyleyse sorun yok, şu merhemi bana ver deneyeyim" demiş.

Bahri sepeti alıp denize inmiş. Bir süre kaybolup sonra ineklerin içyağına benzeyen güzel kokulu, altın sarısı renginde bir yağ parçasıyla geri dönmüş. Abdullah Berri "Bu ne kardeşim?" diye sorunca Bahri "Bu deniz balıkları çeşitlerinden el-dendan isimli bir balığın ciğerinin yağıdır. O, var olan en büyük balıktır. Bizim azılı düşmanımızdır, karada bulunan en büyük binek hayvanından daha büyüktür. Fili veya deveyi görse bir lokmada yutar" demiş.

Berri "Denizde yaşayanları yiyor mu?" diye sormuş. Bahri "Hiç atasözünü duymadın mı? Büyük balık

küçük balığı yutar" diye karşılık vermiş. Berri "Haklısın duymuştum. Peki, bu el-dendandan çok var mı?" demiş. Bahri "Öyle çok ki Allah'tan başkası sayısını bilmez" demiş. Bunu duyan Abdullah Berri "Seninle gelirsem bu balıkla karşılaşmaktan ve beni yemesinden korkuyorum" demiş.

Bahri "Korkma, o seni gördüğü anda âdemoğlu olduğunu anlayıp kaçacaktır. O karada yaşayan hiç kimseden âdemoğlundan korktuğu kadar korkmaz. Çünkü o âdemoğlunu yediği anda ölür. Âdemoğlunun yağı bu balık için öldürücü zehirdir. Âdemoğlu denize düşüp boğulduğunda görünüşü değişir, uzuvları parçalanır. El-dendan da onu deniz hayvanı sanıp yediğinde ölür. Ölüsünü bulduğumuzda ancak o zaman ciğerinin yağını alabiliriz. Onu alıp vücudumuza sürüyoruz, böylece denizde dolaşıyoruz. Âdemoğlunun olduğu herhangi bir yerde bu çeşitten yüz, iki yüz, bin veya daha çok balık olsa âdemoğlunun bir tek çığlığını duysalar hepsi anında oracıkta ölürler, hiçbiri yerinden dahi kıpırdayamaz" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

945. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah Berri bu sözleri duyunca "Allah'a sığındım" deyip elbiselerini çıkarmış. Kumsalda bir çukur açıp elbiselerini gömmüş. Tepeden tırnağa bütün vücuduna o yağı sürmüş. Sonra suya dalmış. Gözlerini açtığında suyun ona zarar vermediğini görmüş. Sağa

sola gitmiş. Dilediğinde en dibe dalıyor, dilediğindeyse yükseliyormuş. Su bir çadır gibi onu gölgeliyor ama zarar vermiyormuş.

Bahri "Kardeşim, ne görüyorsun?" diye sormuş. "Güzellikler görüyorum kardeşim, söylediklerinde haklıymışsın, su bana zarar vermiyor" demiş. Bunun üzerine Bahri "Beni takip et" demiş.

Berri onu takip etmiş, bir yerden bir yere gidiyorlarmış. Önünde, sağında, solunda sudan dağlar varmış. Denizde yüzen balık çeşitlerini seyretmeye başlamış. Bazıları büyük bazıları küçükmüş. Bazıları öküze, bazıları ineğe, bazıları köpeğe, bazıları insana benziyormuş. Onlardan herhangi birine yaklaştığında Berri'yi gören kaçıyormuş. Bahri'ye "Kardeşim, neden kime yaklaşsak bizden kaçıyor?" diye sormuş, "Senden korkuyorlar. Allah'ın bütün mahlukatı âdemoğlundan korkar" demiş.

Berri derinlerdeki güzellikleri seyrede ede giderken sonunda yüksek bir dağa ulaştıklarını görmüş. Tam dağın yanı sıra yürümeye başlamış ki gökleri yaran bir çığlıkla irkilmiş. Dönüp baktığında dağdan kendisine doğru inen siyah bir şey görmüş. Bu, deve kadar belki daha büyük bir şeymiş. Bahri'ye "Kardeşim, nedir bu?" diye sormuş. Bahri "İşte el-dendan budur, benim için geliyor, beni yemek istiyor. Kardeşim beni kaçırıp yemeden ona bağır!" demiş.

Berri hemen denileni yapıp ona bağırınca el-dendan yere yığılmış ve ölmüş. Onu öyle görünce "Suphanallah ben ona ne bıçakla ne de kılıçla vurdum. Nasıl oldu da böylesine azametli bir yaratık benim bir tek çığlığıma dayanamayıp öldü?" demiş. Bahri "Şaşırma, inan ki kardeşim şayet bu mahluktan bin veya iki bin tane olsa âdemoğlunun tek bir çığlığına dayanamazlardı" demiş.

Sonra bir şehre gitmişler. Berri şehirde hiç erkek olmadığını, hepsinin kız olduğunu görmüş, Bahri'ye

"Kardeşim, bu şehir nedir? Bu kızlar da kim?" diye sormuş. Bahri "Burası kızların şehridir. Ahalisi denizkızlarıdır. Denizler hükümdarı onları buraya mahkûm ediyor. Denizkızlarından hangisine öfkelense onu buraya gönderiyor. O da bir daha buradan çıkamıyor. Şayet çıkarsa deniz hayvanlarından onu kim görürse yer. Bu şehrin dışındaki bütün şehirlerde kadın ve erkekler vardır" diye cevap vermiş.

Balıkçı "Denizde bu şehirden başka şehirler de mi var?" diye sormuş. Bahri "Evet, birçok şehir var" demiş. Balıkçı "Sizin denizde hükümdarınız var mı?" diye sormuş, "Evet, bizim denizde hükümdarımız var" demiş. Balıkçı: "Kardeşim, bu denizde şaşılacak çok şey gördüm" deyince Bahri "Daha ne gördün ki? Sen atasözünü hiç duymadın mı: denizlerin harikaları çoktur, karada yoktur" demiş. Balıkçı "Doğru söyledin" diyerek onu onaylamış.

Sonra şehirdeki kızlara bakmaya başlamış. Yüzleri ay gibiymiş, saçları kadınların saçlarına benziyormuş, ama elleri ve ayakları karınlarındaymış. Ayrıca balık gibi kuyrukları varmış. Bahri bu şehrin insanlarını balıkçıya gösterdikten sonra onu alıp başka bir şehre götürmüş.

Burası kadın ve erkeklerle doluymuş. Görünüşleri tıpkı kızların görünüşleri gibiymiş, kuyrukları da varmış. Lakin karada yaşayan insanlar gibi alışveriş yapmıyorlarmış. Bahri'ye "Siz hangi dine mensupsunuz?" diye sormuş. Bahri "Hepimizin dini bir değil, içimizde tevhit inancına sahip Müslümanlar, Hıristiyanlar, Yahudiler ve başka dine mensup olanlar var. Bizlerde evlenenler genellikle Müslümanlardır" demiş.

Berri: "Alışveriş yapmıyorsunuz, kadınlara mihr olarak ne veriyorsunuz? Mücevher veya maden mi veriyorsunuz?" diye sormuş. Bahri "Mücevherler bizim için kıymetsiz taşlardır. Evlenmek isteyen olduğunda

bir balık çeşidi belirleyerek ondan avlanır. Bin, iki bin veya daha çok, ailesi ile kızın ailesi arasındaki anlaşmaya bağlı olarak değişir. O istenileni getirdiğinde gelinin ailesi ile damadın ailesi toplanarak ziyafet yapar. Sonra da onları gerdeğe sokarlar. Avlanıp karısına da yedirir. Şayet avlanamazsa karısı avlanıp ona yedirir." demiş.

Berri duyduklarına şaşırmış. Sonra Bahri onu alıp başka bir şehre götürmüş. Sonra bir başkasına. Bu şekilde seksen şehir dolaşmışlar. Her şehrin ahalisi diğerinden farklıymış. Berri "Kardeşim, denizde başka şehir kaldı mı?" diye sorunca Bahri "Sen denizin şehirlerinden ve harikalarından ne gördün ki? Vallahi sana bin yıl boyunca her gün bir şehri ve her şehirde de bir harika göstersem sana denizin yirmi dört kıratından bir kırat göstermiş sayılmam. Ben sana sadece bizim buraları gösterdim" demiş.

Berri bunu duyunca "Kardeşim, şayet öyleyse bana gördüklerim yeter. Zaten seksen gündür seninleyim ve balık yemekten usandım. Sen bana gece gündüz ne pişmiş ne de ızgara yapılmış çiğ balık yediriyorsun" demiş. Bahri "Izgara yapılmış, pişmiş ne demek?" diye sorunca Berri: "Biz balığı ateşte pişiririz. Birçok farklı türde yaparız" demiş. Bahri "Ateşi nerden bulacağız, biz pişirilmişi de ızgara yapılmışı da bilmeyiz" deyince Berri "Biz balığı yağda da kızartırız" demiş. Bahri "Biz yağı nerden bulacağız? Bu denizde o söylediklerinden yok" demiş. Bunun üzerine Berri "Haklısın kardeşim" diyerek onu onaylamış. Sonra da "Sen bana çok şehir gösterdin ama kendi şehrini göstermedin" demiş. Bahri "Benim şehrim uzakta, geldiğimiz karaya yakın bir yerde. Orayı bırakıp seni buraya denizdeki şehirleri göstermek için getirdim" demiş.

Berri "Gördüklerim bana yeter, temennim bana kendi şehrini göstermendir" deyince Bahri "Hadi öy-

leyse gidelim" deyip Berri'yi kendi şehrine götürmüş. Oraya ulaşınca "İşte bu benim şehrim!" demiş. Bu şehir gördüğü diğer şehirlerden daha küçükmüş. Bahri ile şehre girmiş. Bir mağaraya kadar yürümüşler. Oraya ulaştıklarında Bahri "Bu benim evim, bu şehirdeki bütün evler böyledir. Dağda büyük, küçük mağaralar vardır. Denizdeki bütün şehirler de böyledir. Kim kendine ev yapmak isterse hükümdara giderek filan yerde bir ev yapmak istiyorum, der. Hükümdar onunla "nakkarin" adı verilen bir grup balığı gönderir. Ücret olarak belli miktarda balık tayin edip ev sahibinin istediği dağa gelir, taşı dahi un ufak eden gagalarıyla ona orada bir ev kazırlar. Ev sahibi de onlara balık avlar, mağara bitinceye kadar onları doyurur. Bütün deniz ahalisinde durum böyledir. Kendileri balık ve bütün işlerinin karşılığı yine balık" demiş. Sonra da "Hadi gir" diyerek içeri davet etmiş.

Sonra Bahri kızına seslenmiş. Kızı hemen gelmiş. Yuvarlak, ay gibi bir yüzü varmış; uzun saçları, sürmeli gözleri, incecik beli ve kuyruğu varmış. Berri'yi babasının yanında görünce "Babacığım bu getirdiğin ucube gibi adam da kim?" diye sormuş. Bahri "Bu arkadaşım Berri. Ben sana karada yetişen meyveleri ondan alıp getiriyordum, hadi gel ve ona selam ver" demiş. Bunun üzerine kız yaklaşıp güzel bir üslupla selam vermiş. Babası "Hadi gelişiyle evimize bereket getiren arkadaşıma yemek getir" demiş. Her biri keçi kadar büyük iki balık gelmiş. Berri'ye "Buyur ye" deyince Berri açlıktan zoraki yemiş. Çünkü balıktan usanmış, ama onların da balıktan başka bir şeyleri yokmuş. Biraz sonra Bahri'nin güzel karısı gelmiş. Yanında iki çocuk varmış. Çocukların her birinin elinde de bir parça balık varmış. İkisi de insanın salatalığı koparıp yemesi gibi balığı koparıp yiyorlarmış. Berri'yi kocasının yanında gören kadın "Bu yanındaki şey de ne öyle?" diye sormuş. Karısı, iki oğlu ve kızı önüne gelerek Berri'ye

bakıp gülmeye başlamışlar. Berri "Kardeşim, sen beni karına ve çocuklarına eğlence olsun diye mi getirdin?" demiş.

Şehrazat sabah olunca anlatmayı bıraktı.

946. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bahri Berri'ye "Affet, kusura bakma kardeşim, bizde kuyruksuz kimse yoktur, bulunduğundaysa hükümdara eğlence olsun diye çıkartılır. Kardeşim sen bu aklı kısa kadınla çocukların kusurlarına bakma" demiş. Sonra çocuklarına dönüp "Susun!" diye bağırmış. Korkup susmuşlar. Onlar bu şekilde Berri'nin gönlünü almaya çalışıyorken içeri iri, acımasız, sevimsiz on kişi girmiş ve "Ey Abdullah, hükümdar duydu ki yanında adi karadan gelmiş biri varmış" demişler.

Bahri "Evet, işte o bu adam, benim arkadaşım, bana misafir oldu. Onu tekrar karaya götürmek istiyorum" demiş. Onlar "Biz onu almadan gidemeyiz, istersen sen de bizimle gel, onu hükümdarın huzuruna çıkar ve bize söylediklerinin aynısını ona da söyle" demişler. Bunun üzerine Bahri Berri'ye dönüp "Kardeşim, her şey ortada, hükümdara karşı gelemeyiz, hadi gel seni ben götüreyim. Ben seni ondan kurtaracağım Allah'ın izniyle, ondan korkma. Seni gördüğünde karadan olduğunu anlayacak ve sana lütfedecek, karaya geri gönderecektir" demiş. Berri "Karar senin, ben Allah'a güvenerek seninle geliyorum" diye karşılık vermiş.

Berri'yi alıp hükümdarın yanına götürmüşler. Hükümdar onu görünce gülüp "Hoş geldin ucube" demiş. Hükümdarın etrafındakiler de gülmeye başlamış, "Vallahi bu bir ucubedir" demişler. Bahri hükümdara yaklaşıp durumu anlatmış. "Bu karada yaşayan insanlardandır ve benim arkadaşımdır. O bizimle yaşamıyor, çünkü balığı ızgarada ve pişmiş seviyor. Dileğim onu karaya götürmeme müsaade etmendir" demiş. Hükümdar "Şayet durum böyleyse, o bizimle yaşamayı sevmiyorsa onu geri götürmene müsaade ediyorum. Yalnız ona ikramda bulunduktan sonra" demiş. Sonra da "Yemek getirin!" diye emretmiş. Onlar da çeşit çeşit, renk renk balıklar getirmişler.

Berri, hükümdarın emrine itaat etmek için yemiş. Hükümdar "Dile benden ne dilersen!" demiş. Berri: "Senden bana mücevherler vermeni diliyorum" demiş. Bunun üzerine hükümdar yanındakilere "Onu hazineye götürün ve bırakın ihtiyacı olanı seçip alsın" demiş. Arkadaşı onu hazineye götürmüş. O da istediği kadar seçmiş. Sonra da onu şehrine geri götürmüş. Bir kese çıkarıp "Al bu emanetimi ve Resulullah'ın kabrine ulaştır" demiş.

Berri, Bahri'nin uzattığı keseyi içinde ne olduğunu bilmeden almış. Sonra karaya gitmek için onunla yola çıkmış. Yolda giderken içinde balık olan büyük bir sofra görmüş. Etrafında toplananlar yiyor, içiyor, büyük bir sevinç içinde şarkılar söylüyorlarmış. Berri Bahri'ye "Neden bu insanlar bu kadar mutlu? Düğünleri mi var?" diye sormuş. Bahri "Hayır, düğünleri yok, cenazeleri var" deyince Berri "Siz birisi öldüğünde sevinip yemek yiyerek şarkılar mı söylüyorsunuz?" diye sormuş. O da: "Evet, peki siz karada yaşayanlar ne yapıyorsunuz? "diye sormuş. Berri "Bizde biri öldüğü zaman üzülüp ağlarız. Kadınlar ölen için üzüntülerinden dövünürler" demiş. Bahri bunları duyunca gözlerini Berri'nin gözlerine dikip

"Emanetimi geri ver!" demiş. O da ne olduğunu anlamadan vermiş.

Sonra onu karaya çıkarmış, "Seninle dostluğumu ve arkadaşlığımı kestim. Bu günden sonra ne sen beni göreceksin ne ben seni göreceğim" demiş. Berri "Neden böyle konuşuyorsun?" diye sorunca "Siz karada yaşayanlar, ruhlarınız size Allah'ın emaneti değil mi?" demiş. Berri "Evet, öyledir" deyince Bahri "Peki neden Allah'ın emanetini alması ağırınıza gidiyor, bir de dövünüp ağlıyorsunuz. Siz ki birinizin çocuğu olduğunda mutlu oluyorsunuz. Ona üflenen ruhu Allah emaneten o bedene koyuyor. O emaneti geri aldığında üzülüp ağlıyorsunuz. Ben sana nasıl Resulullah'ın emanetini vereyim, bunu hak etmiyorsunuz. Bizim sizin arkadaşlığınıza ihtiyacımız yok" demiş.

Sonra onu bırakıp denize dalmış. Berri elbiselerini giyip mücevherlerini almış ve hükümdarın huzuruna çıkmış. Hükümdar onu büyük bir sevinç ve özlemle karşılayıp "Nasılsın oğlum? Nerelerdeydin bunca zamandır?" demiş. O da başından geçenleri anlatıp Bahri'nin söylediklerini söylemiş. Hükümdar "Yanlış yaptın, bunu ona söylememeliydin" demiş.

Berri uzun bir süre deniz kenarına giderek arkadaşı Bahri'ye seslenmesine rağmen ne gelmiş ne de ona cevap vermiş. Berri ondan ümidini kesmiş. Hükümdar ve ailesiyle mutlu mesut bir şekilde yaşamışlar. Ta ki herkesi ayıran, ocakları söndüren ölüm gelinceye kadar. Hepsi ölmüşler. Ölmeyen Allah'a hamdolsun, O ki her şeyden haberdardır, merhamet ve lütuf sahibidir.

Halife Harun Reşid ile Ebu Hasan Ummani'nin Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Anlatıldığına göre halife Harun Reşid bir gece çok kaygılanmış. Mesrur'u çağırmış. Mesrur gelince ona "Bana hemen Cafer'i getir!" demiş. O da gidip Cafer'i

getirmiş. Cafer huzuruna geldiğinde "Ey Cafer, bu gece beni öyle bir kaygı aldı ki beni uyutmadı. Bu kaygıdan nasıl kurtulacağımı bilmiyorum" demiş. Cafer "Ey müminlerin emiri, bir kadın demiş ki hamama girmek ve şarkı söylemek sıkıntıları ve efkârı giderirmiş" demiş. Harun Reşid "Cafer, o söylediklerinin hepsini yaptım. Ama faydası olmadı. Atalarımın üzerine yemin ederim ki beni iyi etmezsen boynunu vurduracağım" demiş. Bunu duyan Cafer "Ey müminlerin emiri, sana tavsiye de bulunsam tavsiyemi tutacak mısın?" diye sormuş. Halife "Evet, tavsiyen nedir?" demiş. Cafer "Bir sandala binelim ve Karn-ı Sırat adında bir yere varıncaya kadar Dicle nehrinde kendimizi su akıntısına bırakalım. Belki de hiç görmediğimiz bir şey görürüz veya hiç duymadığımız bir şey duyarız. Duyduğuma göre insanı şu üç şeyden biri dertten kurtarırmış: İnsanın hiç görmediği bir şey görmesi, hiç duymadığı bir şey duyması veya hiç gitmediği bir yere gitmesi. Bu belki de senin de kaygılarından kurtulmana sebep olur ey müminlerin emiri" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

947. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Harun Reşid bu sözleri duyunca yerinden kalkmış. Cafer, kardeşi Fadl, hizmetkârı İshak, Ebu Nüvas, Ebu Delf ve cellat Mesrur da kalkmışlar. Hepsi odalarına gidip tüccar kıyafetleri giymişler. Sonra Dicle'ye gidip altın işlemeli bir sandala binmişler. Gitmek istedikleri

yere varıncaya kadar kendilerini akıntıya bırakmışlar. Vardıklarında ud eşliğinde şarkı söyleyen bir cariyenin sesini duymuşlar. Şu şarkıyı söylüyormuş:

Sefa meclisimiz kurulmuş, ağaçlarda bülbüller bize eşlik ederken
Ona dedim ki Uyan artık uzaklaş bu zevk ü sefadan
Bu ömür fani ve çok kısadır
Kendini bu sahte mutluluğa kaptırma

Halife bu sesi duyunca "Cafer, bu ne güzel bir ses!" demiş. Cafer de "Efendim, ben bu sesten daha güzel daha berrak bir ses duymadım. Lakin duvar arkasından duymak tam bir duyma sayılmaz ki" demiş. Bunun üzerine Harun Reşid "Hadi Cafer, şu evin sahibine rica edelim, belki şarkı söyleyeni görebiliriz" demiş. Cafer "Başüstüne" diye karşılık vermiş. Sandaldan inmiş ve eve girmek için izin istemişler. Kapıyı açan güzel yüzlü, sade ve güzel konuşan genç "Hoşgeldiniz efendiler, lütfettiniz buyurun" diyerek içeri almış onları. Hep beraber girmişler.

Ev dört duvar arasındaymış, tavanı altındanmış ve duvarlarında nakışlar varmış. İçeride üzerinde güzel örtüler olan sedirler varmış. Sedirlerde ayın on dördü gibi yüz cariye varmış. Genç kızlara seslenmiş, onlar da hemen yerlerinden kalkmışlar. Sonra ev sahibi Cafer'e dönüp "Efendim, ben hanginizi nereye oturtacağımı bilemedim. Sizden en yüce olan başköşeye otursun, diğerleri de mertebesine göre otursun" demiş. Herkes mertebesine göre oturmuş. Mesrur da onlara hizmet etmeye başlamış. Ev sahibi "Konuklarım, müsaadeniz olursa size yiyecek bir şeyler getireyim" demiş. Onlar "Getir" deyince cariyelere yemek getirmelerini emretmiş. Dört cariye ellerinde, içinde çeşit çeşit yemekler, balık ürünleri, tavuk, güvercin, sarma ve dolmaların olduğu, kenarlarında meclise yaraşır şi-

irler yazılı bir sofrayla gelmişler. Misafirler doyuncaya kadar yedikten sonra ellerini yıkamışlar.

Genç "Efendiler, şayet bir ihtiyacınız varsa söyleyin ki yerine getirmekle şereflenelim" demiş. Onlar da "Evet, Biz duvarın arkasından duyduğumuz bir ses yüzünden geldik. Sahibinden duymayı ve onu tanımayı arzu ettik. Bize bunu lütfedersen senin ihsanındandır. Sonra da geldiğimiz yere döneriz" demişler. Genç "Ne demek, hoş safa geldiniz" demiş. Sonra zenci bir cariyeye dönerek ona "Falan hanımı getir" demiş. Cariye gidip bir sandalyeyle dönmüş. Sandalyeyi koyduktan sonra tekrar gidip beraberinde dünyalar güzeli bir cariyeyle dönmüş. Gelen cariye sandalyeye oturmuş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

948. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Zenci cariye kıza kadifeden bir çanta uzatmış. Kız çantayı alıp içinden yakut ve mücevherlerle bezenmiş altın kaplamalı bir ud çıkarmış. İcra edeceği nağmeler için akordunu düzeltmiş. Kız bunları yaparken tıpkı şairin şu şiirindeki gibiymiş:

Onu şefkatli bir anne misali kucağına aldı
Ona yavaşça eğildi
Ona dokunmak için sağ elini kaldırdığında
Hemen sol eliyle onu tutuyordu

Kız udu kucağına almış. Onu tıpkı bir annenin çocuğuna şefkatle sarması gibi sarmış. Tellerine dokunduğunda bir çocuğun annesinden medet ummasi gibi ona sığınmış. Udu çalmaya başlamış ve şu şarkıyı okumuş:

Zaman ondan sevdiğini alıp götürdüğünden
Hayıflanıyordu, arkadaşım bardakları dağıt
Herkes içsin, öyle bir içki ki bu damarlarına
Karışınca içen mutluluktan mest olur
Esen rüzgâr o bardaktakini bizlere taşıdı
Tıpkı bir yıldız taşıyan dolunay misali
Dinle, ay nehrini boydan boya aydınlatmışken
Kaç gece onunla saatlerce konuştum
Ay batmaya meylederken
Suyun üstüne altınla süslenmiş bir kılıç seriyordu

Şarkı bittiğinde kız hıçkırıklarla ağlamış. Evdeki herkes de onunla birlikte ağlamışlar. Orada bulunanlar onun güzel sesinden bilinçlerini kaybedip elbiselerini yırtmış, dövünmeye başlamışlar. Harun Reşid "Bu cariyenin böylesine şarkı söylemesi bir ayrılık yaşadığına delalet ediyor" demiş. Ev sahibi "O annesinden babasından ayrı" diye karşılık vermiş. Harun Reşid "Bu ağıt anneye veya babaya ağıt değil, bu sevdiğini kaybetmenin derin hüznüdür ancak" demiş. Sonra da cariyenin şarkı söylemesinden mest olmuş bir halde İshak'a dönüp "Vallahi bir benzerini görmedim" demiş. İshak "Ben de onu çok beğendim. Şarkı söyleyişine kendimi kaptırmadan edemedim" diye karşılık vermiş.

Bu arada Harun Reşid ev sahibine bakıyor, onun yüzünü, simasını, güzelliğini inceliyormuş ki yüzünde bir sarılık görmüş. Ona dönerek "Genç, bizim kim olduğumuzu biliyor musun?" diye sormuş. Genç "Hayır, siz kimsiniz bilmiyorum" demiş. Cafer "Kendimi-

zi tanıtmamızı ister misin?" diye sorunca genç "Evet, memnun olurum" demiş. Bunun üzerine Cafer halifeyi işaret ederek "Bu kişi müminlerin emiri, Rasulullah'ın amcasının oğludur" demiş. Sonra geri kalanların isimlerini zikretmiş.

Daha sonra Harun Reşid "Merak ediyorum, yüzündeki o sarılık doğum lekesi mi yoksa sonradan mı oldu?" diye sormuş. Genç: "Ey müminlerin emiri, hikâyem çok tuhaftır, başıma gelenler ilginçtir. Mezar taşına herkesin göreceği şekilde yazılsaydı herkes ibret alırdı" diye karşılık vermiş. Harun Reşid "Hadi bana anlat, belki ilacın bendedir" demiş. Genç "Ey müminlerin emiri, beni dikkatle dinleyin o halde" deyince de "Haydi anlat, çok merak ettim" demiş. Bunun üzerine genç anlatmaya başlamış:

Ey müminlerin emiri, ben bir deniz tüccarıyım. Aslen Ummanlıyım. Babam çok zengin bir tüccardı. Denizde çalıştırdığı otuz gemisi vardı. Onların bir yıllık kirası otuz bin dinardı. Babam cömert bir adamdı. Bana da bir insanın bilmesi gereken her şeyi öğretti...

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

949. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Genç Harun Reşid'e hikâyesini anlatmaya devam etmiş

"Babamın ölümü yaklaştığında adet olduğu üzere beni çağırdı ve vasiyetini söyledi. Sonra Allah'ın rahmetine kavuştu. Allah sizlere uzun ömür versin. Ba-

bamın mallarını idare eden, deniz ticareti yapan ortakları vardı.

Günlerden bir gün bir grup tüccarla evimde otururken uşaklarımdan biri yanıma geldi. Bana "Efendim, kapıda seni görmek isteyen bir adam var" dedi. Ona izin verdim. Girdiğinde başında üzeri örtülü bir şey taşıyordu. Önüme koyup açtı. Bizim ülkemizde görmediğim meyveler, tuz ve farklı yiyecekler vardı. Ona hediyesi için teşekkür ettim. Yüz dinar verdim, sevinerek gitti. Orada bulunan arkadaşlara bunları dağıttım. Tüccarlara "Bunlar nereden sizce?" diye sorunca, bana Basra'dan dediler. Basra'nın güzelliğinden bahsettiler. Hepsi Bağdat'tan ve ahalisinden daha güzel bir ülke olmadığı konusunda hemfikirdi. Bağdat'ı ve halkının güzel ahlakını anlatmaya başladılar. Havasının temizliğinden, şehrin nizamından öyle çok bahsettiler ki orayı görmeyi arzuladım. Bağdat hayallerimi süsler olmuştu.

Ben de bütün mülk ve arazilerimi sattım. Gemilerimi yüz bin dinara sattım. Kölelerimi ve cariyelerimi de sattım. Malımı topladığımda mücevherler ve kıymetli madenler hariç binlerce dinarım olmuştu. Bir tekne kiralayarak bütün mallarımı ve eşyalarımı ona yükledim. Basra'ya varıncaya kadar günlerce, gecelerce yol gittim. Bir süre orada ikamet ettim. Sonra bir gemi kiralayıp tüm mal varlığımı ona taşıdım. Birkaç gün gemiyle gittikten sonra Bağdat'a vardık.

Tüccarların nerede yaşadığını ve yaşanılacak en güzel yerin neresi olduğunu sordum. Kerh mahallesi, dediler. Ben de mahalleye giderek Derbi Zağferan adı verilen sokakta bir ev kiraladım. Bütün malımı da oraya taşıdım. Bir süre orada ikamet ettim. O süre zarfında bazı günler etrafa bakmak için biraz parayla dışarı çıkıyordum. Bir cuma günü cuma namazı kılınan Mansur camiine gittim. Namaz bittiğinde insanlarla beraber Karn-ı Sırat denilen bir yere çıktım.

Orada kumsala bakan, demir parmaklıklarla çevrili çok güzel bir yer gördüm. Herkesle beraber ben de oraya gittim. Orada mis gibi kokular yayan, temiz giyimli bir ihtiyar gördüm. İhtiyar sakalını taramıştı. Sakalı ikiye ayrılarak göğsünün üzerinde iki yana dökülmüştü. Etrafında dört cariye, beş uşak duruyordu. Birine dedim ki: Bu ihtiyarın adı nedir? Ne iş yapar? O da "Bu Tahir bin Âlâ"dır. Cömert, eli açık bir adamdır. Ona konuk olanı yedirip içirmeden bırakmaz,' dedi. Vallahi benim böyle bir adamı kesinlikle ziyaret etmem gerekir, dedim.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

950. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Genç, Harun Reşid'e hikâyesini anlatmaya devam etmiş. Ey müminlerin emiri, sonra yanına giderek selam verdim. Bana "Ne istiyorsun?" diye sordu. Bu gece sana misafir olmak istiyorum, dedim. "Hoş safa geldin, buyur" dedi. Cariyelere işaret etti. Tavuk, güvercin, bıldırcın ve kaya kuşu eti bulunan bir sofra getirdiler. Doyuncaya kadar yedik. Ben ömrümde böylesine lezzetli bir yemek yememiştim. Yemek bittiğinde sofra kaldırıldı. Meyve, içecek ve tatlı tepsisi geldi. İhtiyara "Efendim, ben kızına talibim" dedim. "Onu sana bir şartla veririm. Bana her ay on beş bin dinar mihr

ödemeni istiyorum. Ödeyemezsen onu boşarsın" dedi. Bu şartı kabul ettim. Bütün param bitene kadar onun yanında bu şekilde bir süre ikamet ettim. Bir gün hanımımla otururken ayrılıktan söz ettim. O zaman gözyaşlarım sel olup yanağımdan aktı. Geceyi gündüzden ayıramaz olmuştum. Bana "Neden ağlıyorsun?" diye sordu. "Hanımım, ben seninle evlendiğimde babana her ay ona on beş bin dinar vereceğime söz vermiştim. Ama param bitti" dedim. Şair ne güzel söylemiş:

Kendi vatanımızda dahi
Fakirlik hüzünlü bir gurbettir
Oysaki zenginlik
Gurbette bile en güzel memlekettir

Hanımım "Sırrını gizle, bunu kimseyle paylaşma. Ben ayrılmamamız için bir plan yapacağım. Bil ki kalbimde senin sevgin çok büyük. Zaten babamın bütün parası benim elimin altında. O ne kadar olduğunu dahi bilmiyor. Ben sana her gün içinde beş yüz dinar olan bir kese vereceğim. Sen de ona verip diyeceksin ki: Artık parayı günlük ödeyeceğim. Parayı vereceksin. O da senin ödediğin parayı getirip bana verecek, ben de tekrar sana vereceğim. Allah izin verirse böylece ayrılmayız" dedi. Ona bunun için teşekkür ettim ve elini öptüm. Bir sene boyunca bu şekilde onun yanında kaldım.

Hanımım bazen cariyesine vurur, onu çok hırpalardı. Bir gün cariyesi "Vallahi beni incittiğin gibi ben de seni inciteceğim" dedi ve babasına gidip yaptıklarımızı baştan sona anlattı. Tahir bin Âlâ cariyenin söylediklerini duyunca hemen kalkıp yanımıza geldi. Bana 'Sen şartını yerine getirmedin, beni de kandırdın!' diye bağırdı. Sonra uşaklarına dönüp, elbiselerini çıkarın, dedi. Onlar da elbiselerimi çıkardılar, beş dirhemlik eski elbiseler verdiler. Elime on dirhem verip

"Hadi kalk, yoluna git. Seni dövmüyorum, sövmüyorum. Seni kendi haline bırakıyorum. Lakin bu şehirde kalırsan seni öldürürüm!" dedi.

Oradan nereye gideceğimi dahi bilmeden çıktım. Dünyanın bütün yükü omuzlarıma binmişti sanki. İçime vesvese doldu. Kendi kendime "Nasıl ben binlerce dinar ve otuz teknenin parasıyla gelirim de sonra hepsi o uğursuz ihtiyarın evinde heder olur, onun yanından böyle gönlü kırık, sersefil ayrılırım" diyor, la havle çekiyordum.

Bağdat'ta tek lokma yemeden üç gün geçirdim. Dördüncü gün Basra'ya giden bir gemi gördüm. Gemiye bindim, Basra'ya kadar geminin sahibiyle yolculuk ettim. Basra'da çarşıya gittim. Açlığım son haddine gelmişti. Zar zor yürüyordum. Bir bakkal sahibi beni gördü. Yanıma gelip bana sarıldı. Meğer o benim ve benden önce de babamın bir arkadaşıymış. Neler ol-

duğunu sordu, ben de başımdan geçenleri anlattım. Bana "Vallahi bu yaptığın akıllı birinin yapacağı şey değil. Peki, şimdi ne yapmayı düşünüyorsun?" dedi. Ne yapacağımı bilmiyorum, dedim. Bana "İstersen yanımda kal, hesaplarımı tutarsın, gelir ve giderlerimi kaydedersin. Ben de sana yeme içmeyle beraber her gün iki dirhem veririm" dedi. Kabul ettim.

Onun yanında tam bir sene kaldım. Bin dinarım olunca deniz kenarında bir oda kiraladım. Niyetim mal getiren bir gemiden elimdeki parayla mal alıp Bağdat'a gitmekti. Günlerden bir gün bir gemi geldi. Bütün tüccarlar alışveriş için ona yöneldiler. Ben de geminin gelişine çok sevindim. İki adam gemiden çıkıp iki sandalye koyarak üzerine oturdular. Tüccarlar alışveriş için etraflarına toplandılar. Adamlar hizmetçilerine 'Sergiyi getirin!' dediler. Sergi getirildi. Sonra birisi bir bohça getirip açtı ve içindekileri serginin üzerine döktü. İçinden çeşit çeşit, rengârenk yakut, inci, akik, mercan çıktı. Gören herkesin gözleri açık kaldı.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

951. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Genç, müminlerin emiri Harun Reşid'e hikâyesini anlatmaya devam etmiş: Sonra sandalyede oturan adamlardan biri tüccarlara dönerek "Ben bugün çok yorgun olduğum için satış yapmayacağım" dedi. Tüccarlar müzayedeyle fiyatı dört yüz dinara kadar çıkardılar. Eskiden tanıdığım bohça sahibi bana "Neden

sen de diğer tüccarlar gibi müzayedeye katılmadın?" dedi. Ben de "Vallahi efendim, yüz dinardan başka param yok" dedim. Bunu söylerken utandım, gözlerim yaşardı. Bana baktı ve durumumu anladı. Tüccarlara dönerek "Şahit olun ki ben bohçada bulunan bütün mücevher ve kıymetli madenleri bu adama yüz dinara sattım. Aslında değerinin bin dinar belki de daha fazla ettiğini biliyorum. Artan da benim ona hediyemdir" dedi. Bohçayı, içindekileri ve sergiyi tüccarların şaşkın bakışları arasında bana verdi.

Ben onları alıp mücevher çarşısına gittim. Alışverişe başladım. Bu madenlerin içinde ustaların elinden çıkmış, tarttığımda yarım rıtl gelen halka halinde bir muska vardı. Muska kırmızı renkliydi ve iki tarafında karınca yürüyüşüne benzeyen satırlar vardı. Ne işe yaradığını anlayamadım. Bir yıl boyunca ticarete devam ettim. Bu muskayı alıp kendi kendime "Bu muska bir süredir bende, ne olduğunu bilmiyorum, ne işe yaradığını bilmiyorum" diyordum. Bir gün onu götürüp bir simsara verdim. O da onu alıp dolaştırdı. Döndüğünde "Tüccarlardan buna on dirhemden fazla para veren çıkmadı" dedi. Ben "O fiyata satmam" deyince simsar muskayı yüzüme fırlatıp gitti.

Başka bir gün yine satışa çıkardım. On beş dirhem verdiler. Ben de öfkelenerek onu aldım ve bir köşeye attım. Bir gün yine otururken bir adam geldi, selam verdi ve "Mallarına bakabilir miyim?" dedi. Tabii ki, dedim. Muskayı satamadığım için çok huzursuzdum. Adam mallara baktı ve içlerinden sadece muskayı eline aldı. Onu öptü ve dedi ki "Bana bunu yirmi dinara satar mısın?" Ben de alay ettiğini düşünerek "İşine git be adam!" dedim. Adam "Elli dinara sat o zaman" dedi. Cevap vermedim. "Bin dinar!" dedi, yine cevap vermedim. Suskunluğuma güldü ve "Neden cevap vermiyorsun?" dedi. Ben de "İşine git" dedim. Onunla konuşmak istemedim. Adam bin üzerine bin artırmaya

devam etti. Adam "Yirmi bin dinara satar mısın?" dediğinde ben hâlâ alay ettiğini sanıyordum. Bu arada insanlar etrafımıza toplanmış, "Sat, şayet almazsa hepimiz onu döver bu şehirden atarız!" diyordu. Ben de adama "Alacak mısın, alay mı ediyorsun?" dedim. Adam "Bunun fiyatı otuz bin dinar, al ve anlaşalım" dedi. Orada bulunanlara 'Şahit misiniz?' diye sordum ve ekledim "Bir şartla satarım. Bana ne işe yaradığını söyleyeceksin."

Adam "Satışı yap, ben sana ne işe yaradığını söyleyeceğim" dedi. Ben "Sattım" dedim. Adam "Allah söylediklerimize vekildir" dedi. Sonra altınları çıkarıp verdi. Halkalı muskayı alıp cebine koydu. Sonra orada bulunanlara "Sizler parayı aldığına ve satışı yaptığına şahit olun" dedikten sonra bana dönerek "Zavallı, vallahi satmasaydın yüz bin dinara hatta daha fazlasına kadar arttırırdım" dedi.

Ey müminlerin emiri, bu sözleri duyunca yüzümden kan çekildi. Bugün bu gördüğün sarılık belirdi. Sonra "Bana sebebini ve bu halkalı muskanın faydasını söyle" dedim. Adam "Bil ki Hint hükümdarının görülmemiş güzellikte bir kızı vardır. Ancak kız şiddetli bir baş ağrısı çekiyor. Bu ağrı bir türlü geçmiyordu. Hükümdar, kâhinleri, âlimleri, sihirbazları getirtti, ama onu iyileştiremediler. Bir gün mecliste hazır bulunuyordum. Hükümdara "Ey hükümdar, Sadullah Babili adında bir adam tanıyorum. Bu işleri dünyada ondan daha iyi bilen yoktur. Uygun görürsen beni ona gönder" dedim. O da "Tamam git" dedi. Ben "Bana büyük bir akik parçası ver" dedim. O da bana büyük bir akik parçası, yüz bin dinar ve hediyeler verdi. Onları alıp Babil ülkesine yöneldim. Hocayı sordum, beni ona götürdüler. Ona yüz bin dinar ve hediyeler verdim. Bunları ve akiği aldı. Sonra alet getirdi ve bu halkayı yaptı. Hoca tam yedi ay göklerde yıldızların hareketlerini takip ederek doğru zamanı seçip bu gördüğün tılsımları yazdı...

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

952. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

...Muskayı alıp hükümdarın huzuruna geldiğimde hükümdarın kızı muskayı taktığı anda iyileşti. Kız hastayken zincirlerle bağlanıyordu. Her gece yanında bir cariye kalıyordu. Ama sabah onu boğazlanmış buluyorlardı. Bu halkalı muskayı takınca

iyileşti. Hükümdar çok sevindi. Bana büyük paralar ihsan etti. Kız muskayı kolyesine koymuştu. Günlerden bir gün cariyeleriyle denizde dolaşmak için bir tekneye bindiler. Cariyesiyle şakalaşırken kolyesi koptu ve denize düştü. O andan itibaren kız yeniden hastalandı. Hükümdar buna çok üzüldü. Bana çok para verdi ve dedi ki: "Git o hocayı bul, başka bir halkalı muska yapsın." Hocaya gittim, ama vardığımda o ölmüştü. Hükümdara dönüp bunu haber verdim. O da beni on kişiyle birlikte ülkelerde dolaşarak bir deva bulmamız için görevlendirdi. Allah yolumu sana çıkardı.

Ey müminlerin emiri, ondan sonra adam halkalı muskayı benden alıp gitti. İşte yüzümdeki sarılığın sebebi budur. Sonra tüm malımı alarak Bağdat'a gittim. Önceden ikamet ettiğim eve yerleştim. Sabah olunca elbiselerimi giyip belki hanımımı görebilirim diye Tahir bin Âlâ'nın evine gittim. Ona olan özlemim gün geçtikçe daha da artmıştı. Evine ulaştığımda demir parmaklıkların yıkıldığını gördüm. Bir delikanlıya "İhtiyara ne oldu?" diye sordum. Delikanlı "Kardeşim, yıllar önce Ebu Hasan Ummani adında bir adam gelmişti. Kızıyla evlenmiş onunla bir süre yaşamıştı. Parası tükenince ihtiyar o adamı gönlü kırık bir şekilde kovmuştu. Kızı onu çok seviyordu. Ondan ayrılınca ağır bir hastalığa yakalandı. Babası kızının halini görünce adamın arkasından onu geri getirsinler diye birilerini gönderdi. Hatta getirene yüz bin dinar vaat etti. Lakin kimse onu görmedi, bir eser dahi yoktu. O kız şimdi ölüm döşeğinde" diyerek olanları anlattı. Delikanlıya "Peki babası nasıl?" diye sordum. Delikanlı "Başına gelenlerden sonra tüm cariyelerini sattı" dedi. Ben "Sana Ebu Hasan Ummani'yi göstereyim mi?" dedim. O da "Ne olur kardeşim göster" dedi. Ona "Git babasına, müjdemi isterim, Ebu Hasan Ummani kapıda, de" dedim. Delikanlı ahırdan kaçmış bir öküz

gibi koşarak gitti. Bir süre sonra ihtiyarla beraber geldi. Beni görünce eve döndü ve delikanlıya yüz bin dinar verdi. Delikanlı parayı aldı ve bana dua ederek uzaklaştı.

İhtiyar yanıma gelip sarıldı ve ağladı. Bana "Beyim, bu kadar zamandır neredeydin? Kızım ayrılığından helak oldu, hadi gel eve gidelim" dedi. Eve gittiğimiz zaman Allah'a şükrederek secdeye kapandı. "Bizi seninle buluşturan Allah'a şükürler olsun" dedi. Sonra kızının yanına girdi ve "Allah seni bu hastalıktan iyileştirdi" dedi. O da "Ben Ebu Hasan'ın yüzüne bakmadan bu hastalıktan iyileşemem" dedi. Babası "Biraz yemek yer, sonra da hamama girersen sizi buluşturacağım" dedi. Bu sözleri işitince hanımım "Gerçekten mi?" dedi. Babası "Evet, doğru söylüyorum" deyince kız "Vallahi yüzünü bir kez görsem yemeğe ihtiyacım kalmaz" dedi. Bunun üzerine babası uşağına "Efendini getir!" dedi. Ey müminlerin emiri, içeri girdiğimde kız bana baktı, o anda düşüp bayıldı. Ayıldığında şu mısraları söyledi:

Bir daha asla görüşmeyeceklerini zannetseler de
Allah o ayrılanları buluşturur bir yerde

Sonra biraz doğrulup oturdu ve "Vallahi yüzünü sadece rüyalarda görebilirim sanıyordum" dedi. Sonra bana sıkıca sarıldı ve ağlayarak "Ey Ebu Hasan, şimdi yiyip içebilirim" dedi. Yiyecek ve içecek getirdiler. Bir süre sonra eski güzelliğine kavuştu. Babası kadıyı ve şahitleri çağırarak nikâhımızı yeniledi. Adımıza büyük bir yemek daveti verdi. İşte o, o zamandan beri benim karımdır.

Sonra genç halifenin yanından kalkıp gitmiş. Döndüğünde beraberinde çok güzel bir çocuk varmış. Çocuğa "Halifenin huzurunda yeri öp" demiş. O da öpmüş. Halife çocuğun güzelliğine hayran kalmış

ve bu güzelliği yaratan Allah'ı tespih etmiş. Sonra Harun Reşid ve beraberindekiler kalkıp gitmişler. Harun Reşid "Ey Cafer, bunlar şaşılacak şeyler. Bundan daha tuhaf bir şey ne gördüm ne de duydum" demiş.

Halife Harun Reşid sarayına gittiğinde Mesrur'u çağırıp "Şu tepsiye Basra'nın, Bağdat'ın ve Horasan'ın vergisini koy" demiş. O da vergileri toplamış. Öyle çokmuş ki Allah'tan başkası ne kadar olduğunu bilemezmiş. Sonra Halife "Ey Cafer, bana Ebu Hasan'ı getir" demiş. Cafer hemen gidip Ebu Hasan'ı getirmiş. Ebu Hasan geldiğinde halifenin huzurunda eğilip yeri öpmüş. Evinde bulunduklarında bir kusur işlemiş olmaktan korkuyormuş.

Harun Reşid "Ey Ummani, şu örtüyü kaldır!" demiş. Halife daha önce üç bölgeden toplanan paranın üzerinin bir örtüyle kapatılmasını emretmiş. Ummani, tepsiden örtüyü kaldırdığında paranın çokluğundan afallamış. Halife "Ey Ebu Hasan, bu paramı daha çok yoksa o halkalı muskayı satarken kaybettiğin para mı?" demiş. O da "Ey müminlerin emiri, tabi ki bu para kat kat daha fazla" demiş. Harun Reşid "Ey burada bulunanlar, şahit olun ki ben bu parayı bu gence hibe ettim!" demiş.

Genç yerlere kapanmış, sevincinden ağlamış. Gözyaşları yanaklarından akmış. Yüzüne yeniden kan gelmiş ve yüzü ay gibi parlamış. Sonra halife bir ayna getirtip ona yüzünü göstermiş. Genç yüzünü görünce Allah'a şükrederek secde etmiş. Ardından halife paranın gence verilmesini emretmiş ve gençten, ara sıra, sohbet etmek için gelmesini istemiş. O da halife vefat edinceye kadar arada bir ziyaret etmiş.

Her şeyin sahibi baki olan Allah'a hamd ü senalar olsun.

Mısır Hükümdarı İbrahim bin Hasib'in Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Mısır hükümdarı Hasib'in bir oğlu varmış. Ondan daha güzel bir çocuk yokmuş. Hükümdar oğlunu başına bir şey geleceği korkusundan cuma namazı dışında hiç dışarıya çıkarmıyormuş. Çocuk cuma namazından çıktığı bir gün yaşlı bir kitapçının önünden geçiyormuş. Kitapçıyı görünce atından inip onun yanına oturmuş ve kitapları karıştırmaya başlamış. Kitaplara bakarken hiç görmediği kadar güzel bir kadın resmi görmüş. Resimdeki kadın neredeyse konuşacak kadar gerçekmiş. Bir anda gönlünü kadına kaptırmış, aklı başından gitmiş.

İhtiyara "İhtiyar, bana bu resmi satar mısın?" demiş. İhtiyar önünde eğilerek yeri öpmüş ve "Efendim, alın sizin olsun, para istemiyorum" demiş. Delikanlı yüz dinar ödeyerek kitabı almış. O günden sonra resme bakıp gece gündüz ağlamaya başlamış, yemeden içmeden kesilmiş, uyku gözüne haram olmuş. Kendi kendine "Kitapçıya resmi çizenin kim olduğunu sorsam belki de bana kimin çizdiğini söyler. Şayet bu resmin sahibi gerçekse gidip onu ailesinden isterim. Ama yok hayal ürünü ise kendime gerçek olmayan bir hayal için işkence etmeyi bırakırım" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

953. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Cuma günü yine kitapçıya uğramış. Kitapçı onu görünce hemen ayağa kalkmış. Kitapçıya "Amca bana söyle bu resmi kim çizdi?" diye sormuş. O da "Bağdat'ta Kerh mahallesinde oturan Ebu Kasım Sandalani adında Bağdatlı bir ressam çizdi. Ama kimin resmi bilmiyorum" demiş.

Genç ihtiyarın yanından ayrılmış. Ülkesindeki hiç kimsenin durumundan haberi yokmuş. Cuma namazını kılıp evine dönmüş. Bir torbanın içini mücevher ve altınla doldurmuş. Mücevherler otuz bin dinar değerindeymiş. Sabahı beklemiş. Sabah olunca hiç kimseye haber vermeden çıkıp bir kafileye katılmış. Orada bir bedevi görmüş ona "Amca, Bağdat'a ne kadar mesafe var?" diye sormuş. Bedevi "Oğlum, sen neredesin Bağdat nerede! Yürüme iki aylık mesafe var" diye cevap vermiş. Delikanlı "Beni oraya götürürsen sana yüz dinar bir de altımdaki bu bin dinar değerindeki atı veririm" demiş. Bedevi "Allah söylediklerine şahittir. Lakin bu gece burada kalmalısın" demiş. Genç bunu kabul edip o gece orada kalmış.

Sabahın ilk ışıklarıyla birlikte bedevi, gencin vaat ettiği ata tamah ederek, en yakın yoldan hızlı bir şekilde yola koyulmuş. Bağdat'ın surlarına varıncaya dek hiç durmadan yol almışlar. Bedevi "Geçmiş olsun efendim, işte Bağdat" demiş. Genç çok sevinmiş. Atından inip atı ve yüz dinarı bedeviye vermiş.

Torbasını alıp Kerh mahallesini ve tüccarların yerini sormaya başlamış. Kader onu bir sokağa sürüklemiş. Bu sokakta karşılıklı beşer oda varmış. Sokağın başında gümüş halkalı bir kapı, önünde de bir sergi ve kadifeyle güzel bir şekilde döşenmiş iki oturak var-

mış. Birinde heybetli bir adam oturuyormuş. Etrafında da ay parçası gibi beş köle duruyormuş. Genç bunu görünce kitapçının bahsettiği işareti hatırlamış.

Adama selam vermiş. O da selamına karşılık verip genci buyur etmiş ve halini hatırını sormuş. Genç "Yabancıyım, lütfedip bu sokakta bana kalacak bir ev bulur musun?" demiş. Adam içeri doğru "Ey Gazale!" diye seslenmiş. Bir cariye gelip "Buyurun efendim!" demiş. Adam "Yanına bazı hizmetkârları al, bu yakışıklı genç için bir odayı temizle, dayayıp döşe, içine ihtiyaç olabilecek her şeyi koy" demiş. Cariye emredileni yapmış. İhtiyar genci götürüp evi göstermiş.

Genç "Bu evin kirası ne kadar efendim?" diye sormuş. Adam "Ey güzel yüzlü, ben içinde oturduğun sürece senden kira almayacağım" demiş. Genç bunun için teşekkür etmiş. İhtiyar başka bir cariyeyi çağırmış. Güneş gibi parlak yüzlü bir cariye gelmiş. Adam ona "Satrancı getir!" demiş. Cariye satrancı getirmiş, uşak oyunu açıp sermiş. İhtiyar gence "Benimle satranç oynar mısın?" demiş. Genç "Tabii ki" demiş. Sonra adamla defalarca satranç oynamış ve her seferinde onu yenmiş. İhtiyar "Aferin sana, şimdi tüm vasıflarınla mükemmel oldun. Bağdat'ta beni yenebilen yoktur, ama sen beni yendin" deyip kalkmış. Evi hazırlayıp, dayayıp döşettikten ve evin tüm ihtiyaçlarını giderdikten sonra ona anahtarları teslim etmiş. Gence "Efendim, evime gelip, benimle yemek yiyip beni onurlandırmaz mısın?" demiş. Genç daveti kabul etmiş, birlikte yürümüşler.

Eve ulaştıklarında genç altın işlemeli, dille anlatılamayacak kadar güzel, çeşit çeşit süslemeler ve resimler görmüş. İhtiyar yemeğin getirilmesini emretmiş. Yemen ustalarının el işi olan bir tepsi getirmişler. Üzerine eşi benzeri olmayan yemekler koymuşlar. Genç doyuncaya kadar yedikten sonra ellerini yıkayıp kenara çekilmiş ve evin süslemelerine bakmaya baş-

lamış. Sonra dönüp yanında duran torbasına bakmış, ama torbayı görememiş. Kendi kendine "La havle ve la kuvvete illa billah, iki lokma yedim o da etse etse bir veya iki dirhem eder. Benden otuz bin dinarlık torba aldı. Allah yardımcım olsun" diye geçirmiş. Ancak susup hiçbir şey söylememiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

954. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Daha sonra ihtiyar yine gençle satranç oynamak istemiş. Oynamışlar ve ihtiyar onu yenmiş. Genç "Aferin sana ihtiyar" demiş ve oyunu bırakıp kalkmış. O kalkınca ihtiyar "Neyin var delikanlı?" demiş. Genç "Torbayı istiyorum" demiş. İhtiyar kalkıp torbayı getirmiş ve "İşte burada efendim, hadi gel benimle oyna" demiş. Yine oynamışlar, bu kez genç onu yenmiş. Adam "Sen torbayı düşünmekle meşgul olunca seni yendim, onu verdiğimdeyse beni yendin" demiş ve "Oğlum, nerelisin? Neden Bağdat'a geldin?" diye sormuş.

Genç resmi çıkarmış ve "Amca ben Mısır hükümdarı Hasib'in oğluyum. Bu resmi bir kitapçıda gördüm. Aklımı başımdan aldı. Bu resmi çizeni sorduğunda kitapçı bana onun Bağdat'ta Kerh mahallesinde Zağferan sokağında yaşayan Ebu Kasım Sandalani adında bir adam olduğunu söyledi. Yanıma biraz para alıp tek başıma geldim. Kimse geldiğimi bilmiyor. Bana iyiliğini tamamla, beni ona götür, götür ki ona bu resmi neden çizdiğini ve kimin resmi olduğunu sorayım.

Benden ne isterse veririm" demiş. Adam "Vallahi oğlum, Ebu Kasım benim, bu çok şaşılacak bir olay. Kader seni nasıl da bana sürükledi" diye karşılık vermiş. Genç bu sözleri duyunca kalkıp adamın ellerine sarılmış ve öpüp "Allah aşkına bana kimin resmi olduğunu söyle!" demiş.

İhtiyar kalkıp bir dolabı açmış, içinden bu resmin aynısını çizdiği birçok kâğıt çıkarmış ve "Bil ki bu resmin sahibi amcamın kızıdır. O, Basra'dadır. Babası Basra'nın yöneticisidir. Ona Leys derler. Kızının adı Cemile'dir. Hakikaten de yeryüzünde ondan daha güzeli yoktur. Lakin o erkeklerden uzak duruyor. Bulunduğu mecliste bir erkekten söz edilmesine dahi tahammülü yoktur. Amcama beni onunla evlendirmesi için gittim. Önüne büyük paralar serdim, ama kabul etmedi. Kızı bunu öğrendiğinde öfkelenerek bana bir mektup gönderdi. Mektupta kısaca şöyle diyordu: Şayet aklın varsa bu şehirde durma, yoksa ölürsün, öldüğündeyse tek suçlu sen olursun. Çok acımasız biridir. Basra'dan gönlüm kırık bir şekilde ayrıldım. Bu resmi çizip kitaplara koydum. Kitapları şehirlere dağıttım, ola ki yakışıklı bir gencin eline düşer onu evliliğe ikna eder diye. Ancak onu evliliğe ikna eden genç bir kez uzaktan da olsa onu bana göstereceğine söz vermeli" demiş.

İbrahim bin Hasib bu sözleri duyunca başını ellerinin arasına alıp bir vakit düşünmüş. Sandalani "Oğlum, ben Bağdat'ta senden daha yakışıklısını görmedim. Sanıyorum ki seni bir kez görse sevecektir. Şayet onunla buluşur ve beraber olursan uzaktan da olsa bir kez onu bana gösterir misin?" demiş. Genç bu şartı kabul etmiş. İhtiyar "Öyleyse gidinceye kadar benim yanımda kal" demiş. Genç "Kalamam, çünkü yüreğim onun aşkının ateşiyle yanıyor" demiş. Bunun üzerine adam "O halde üç gün sabret ki seni Basra'ya götürecek bir gemi hazırlayayım" demiş.

Bir gemi hazırlayıp yiyecek, içecek ve ihtiyacı olan her şeyi içine koyuncaya kadar beklemiş. Üç gün sonra gence "Yolculuğa hazır ol, sana ihtiyacın olan her şeyi barındıran bir gemi hazırlattım. Gemi benim, rehber denizciler de benim adamlarım. Gemide sana dönünceye kadar yetecek ihtiyaçların mevcut. Rehber denizcilere de sen sağ salim dönünceye kadar sana hizmet etmelerini tembih ettim" demiş. Genç kalkıp onunla vedalaşmış. Basra'ya varıncaya kadar hiç durmadan yolculuk etmişler. Genç, rehberlere yüz dinar vermiş. Adamlar "Biz beyimizden ücretimizi aldık" deyince "Bunu da alın" demiş. Bunun üzerine parayı alıp ona dua etmişler.

Sonra genç Basra'ya girip tüccarların kaldıkları yeri sormuş. Ona Han Hamdan adı verilen bir hanı göstermişler. Hanın bulunduğu çarşıya kadar yürümüş. Bütün gözler onun güzelliğine çevrilmiş. Sonra bir rehberle hana girip kapıcıyı sormuş. Onu kapıcıya götürmüşler. Heybetli bir ihtiyar onu görüp selam vermiş. Genç adamın selamına karşılık verip "Amca, temiz bir odan var mı?" diye sormuş. Kapıcı "Evet" demiş ve onu ve rehberi alıp altın işlemeli temiz bir odaya götürmüş, "Genç, bu oda senin için uygundur" demiş. Genç iki dinar çıkarıp "Al bu parayı" demiş. Adam parayı alıp ona dua etmiş. Genç, rehbere gemiye dönmesini emrettikten sonra odaya girmiş. Kapıcı yanında kalıp ona hizmet etmiş ve "Efendim, size hizmet etmek benim için mutluluktur" demiş. Genç ona bir dinar verip "Hadi, bize ekmek, et, tatlı ve içecek al bununla" demiş. Adam çarşıya gidip on dirhemle gencin istediklerini satın almış, artan parayı da geri vermiş. Genç parayı almayıp "Kendine harca" deyince kapıcı çok sevinmiş. Genç getirttiklerinden biraz yemiş, sonra da hanın kapıcısına "Bunları al, evine götür" demiş. Kapıcı malzemeyi alıp evine götürmüş. Karısına "Öyle sanıyorum ki bugün

hana yerleşen gençten daha cömert, daha yakışıklı biri yeryüzünde yoktur. Şayet bizde kalırsa zengin oluruz" demiş.

Bir gün hanın kapıcısı İbrahim'in yanına girmiş. Onu ağlarken bulmuş. Oturup ayaklarına masaj yapmaya başlamış, sonra da öpüp "Efendim, neden ağlıyorsun?" demiş. Genç "Amca, bu gece seninle içmek istiyorum" diye karşılık vermiş. Kapıcı "Emrin olur" demiş. Bunun üzerine genç çıkarıp beş dinar vermiş ve "Bize bununla meyve ve şarap al" demiş. Sonra beş dinar daha verip "Bununla da beş tavuk, reyhan ve kuruyemiş al. Bana da bir ud getir" demiş. Kapıcı çıkmış, gencin istediklerini almış. Karısına götürüp "Şu yemeği pişir, içeceği hazırla, yemeği güzel pişir. Çünkü bu delikanlının bize çok iyiliği dokundu" demiş. Karısı istediklerini güzelce hazırlamış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

955. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Hanın kapıcısı karısının hazırladıklarını alıp sultanın oğlu İbrahim'in yanına gitmiş. Yiyip içmiş, ud çalmışlar. Delikanlı ağlayıp şu beyitleri mırıldanmış:

Ey dostum bütün mal mülk
Dünya ve içindekiler
Ebedi cennet ve Firdevs
Bir saat vuslata karşılık
Satılsaydı, kalbim hiç düşünmeden alırdı

Sonra hıçkırarak ağlamaya başlamış ve düşüp bayılmış. Hanın kapıcısı gencin bu durumuna çok üzülmüş. Genç ayıldığında ona "Efendim, seni ağlatan nedir? Bu şiirde kavuşmak istediğin kim? İnan o senin ancak ayağının altındaki toprak olabilir" demiş.

Genç kalkıp içinde çok güzel kadın giysileri bulunan bir bohça çıkarmış, kapıcıya "Bunu eşine götür" demiş. Kapıcı onu alıp karısına götürmüş. Kapıcının karısı kocasıyla hana gelmiş, gencin yanına girmiş. Onu yine ağlarken bulmuşlar. "Yüreğimizi parçaladın, söyle istediğin bu güzel kim? Onu cariyen olarak getirelim" demişler. Genç "Amca, bil ki ben Mısır'ın sultanı Hasib'in oğluyum ve kalbimi yöneticiniz Leys'in güzel kızına kaptırdım" demiş. Kapıcının karısı telaşla "Eyvahlar olsun kardeşim, sus konuşma ki birisi bizi duyup öldürmesin!" demiş ve "Yeryüzünde ondan daha acımasız kimse yoktur. Onun yanında kimse bir tek erkek ismi dahi söyleyemez. Erkeklerden kaçar. Oğlum ondan vazgeç!" diye eklemiş.

Genç söylenenleri duyunca çok fazla ağlamış. Hanın kapıcısı "Canımdan başka bir şeyim yok, onu da senin aşkın için tehlikeye atacağım. Sana muradına ermen için yardım edeceğim" demiş. Sonra yanından çıkmışlar. Sabah olunca genç hamama girmiş. Hükümdarların kıyafetleri gibi kıyafetler giymiş. O sırada hanın kapıcısı karısıyla birlikte yanına gelmiş ve ona "Beyim, burada kambur bir terzi var, o Cemile hanımın terzisidir. Ona git ve durumunu anlat. Belki o sana ona ulaşmanın bir yolunu gösterir" demiş.

Genç kalkıp kambur terzinin dükkânına gitmiş. Oraya girdiğinde ay gibi parlayan on köle görmüş. Onlara selam vermiş, köleler selamına karşılık vermiş, oturtması için yer göstermişler. Gencin güzelliğine hayran kalmışlar. Kambur terzinin de onu görünce aklı başından gitmiş. Genç "Cebimi dikmeni istiyorum" demiş. Terzi gencin yanına gelmiş ve bir parça

ipek alıp cebini dikmiş. Genç oraya gelmeden önce cebini iyice parçalamış imiş. İşini bitirince terziye beş dinar verip odasına geri dönmüş. Terzi "Şimdi ben bu gence ne yaptım ki bana beş dinar verdi?" diye düşünmüş. Terzi o gece boyunca gencin güzelliğini ve cömertliğini düşünüp durmuş.

Sabah olunca genç, kambur terzinin dükkânına gitmiş. Selam vermiş, o da selamına karşılık verip gence ikramlarda bulunmuş, onu onurlandırmış. Genç kambur terziye "Amca, cebimi dik, yine yırtıldı" demiş. Terzi "Başım gözüm üstüne oğlum" deyip cebi tekrar dikmiş. Genç ona on dinar ödemiş. Terzi parayı alınca gencin güzelliği ve cömertliği karşısında şaşkına dönmüş "Vallahi delikanlı, bu yaptığının bir sebebi olmalı, bu da cebini dikmem değil sanırım, bana gerçeği anlat" demiş. Genç "Amca, burası konuşulacak yer değil, söyleyeceklerim tuhaf, meselem önemlidir" diye karşılık verince terzi "Öyleyse kalk, yalnız kalacağımız bir yere gidelim" demiş.

Kalkıp gencin elinden tutmuş ve dükkânın içindeki bir odaya sokmuş. Sonra da "Haydi, anlat bakalım" demiş. Genç başından geçenleri baştan sona anlatmış. Terzi gencin anlattıklarını duyunca "Allah'tan kork, hiç kendini düşünmüyor musun? O bahsettiğin kişi kendini erkeklerden sakınan çok acımasız biridir. Ağzını sıkı tut kardeşim, yoksa bu senin sonun olur!" demiş. Bunları duyan genç hıçkıra hıçkıra ağlamış. Terziye tutunarak "Amca, ne olur bana yardım et, hükümdarlığımı, babamın ve dedemin hükümdarlığını bıraktım geldim. Ülkelerde yapayalnız dolaşan bir garip oldum" demiş.

Terzi onun bu halini görünce acımış ve "Oğlum, canımdan başka hiçbir şeyim yok, onu da senin aşkın için tehlikeye atacağım. Çünkü bu halin yüreğimi yaraladı. Lakin sen bugün git. Yarın senin gönlünü hoş edecek bir şey olacak" demiş.

Genç, terziye dua edip hana gitmiş. Hanın kapıcısına kamburun söylediklerini anlatmış. Sabah olunca en gösterişli elbiselerini giymiş ve yanına içinde dinarlar olan bir kese almış. Kamburun yanına gidip selam vermiş, sonra da "Amca bana verdiğin sözü yerine getir" demiş. Terzi "Şimdi kalk üç büyük tavuk, biraz şeker pancarı, iki şişe şarap ve bir kadeh alıp hepsini bir bohçaya koy. Sabah namazından sonra bir rehberle tekneye bin. Ona, beni Basra'nın aşağısına götürmeni istiyorum, de. Sana bir fersahtan fazla açılamam, derse sen bilirsin, de. Şayet gitmemekte ısrarcı olursa onu para karşılığı ikna etmeye çalış. Oraya vardığında göreceğin bahçe Cemile hanımın bahçesidir. Bahçeyi gördüğünde kapısına git. Kapısında ipek kumaş döşenmiş iki yüksek basamak göreceksin. Üzerinde benim gibi kambur bir adam oturuyor olacak. Ona durumunu anlat. Ona yalvar ola ki sana acır, sana uzaktan da olsa onu bir kez gösterir. Elimden bundan gayrı bir şey gelmez. Fakat sana acımazsa ikimiz de kaybederiz. Benim planım bu, artık bundan sonrasında işimizi Allah'a havale ettim" demiş. Genç "Allah'a güvendim, O ne dilerse o olur, ondan başka güç ve kuvvet sahibi yoktur" diye karşılık vermiş. Sonra kambur terzinin yanından ayrılmış. Söylediklerini alıp güzel bir bohçaya koymuş. Sabah olunca Dicle'nin kıyısına gelmiş. Orada uyuyan bir rehber görmüş. Adamı uyandırıp on dinar vermiş ve "Beni Basra'nın aşağısına götür" demiş. Adam "Efendim, bir fersahtan fazla gitmemek şartıyla olur. Çünkü bir fersahtan fazla gidersem ikimizin de sonu olur" demiş. Genç "Sen bilirsin" demiş. Bunun üzerine adam genci alıp yola koyulmuş. Bahçeye yaklaşınca "Oğlum, buradan sonrasına geçemem, burayı geçersem ikimizin de sonu olur" demiş. Genç, adama on dinar daha verince adam "İşimi Allah'a havale ettim" deyip bahçeye doğru ilerlemeye devam etmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

956. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Tekne bahçeye yaklaşınca genç sevincinden kalkıp bir ok atımlık mesafeyi zıplayarak tekneden bahçeye doğru atlamış. Adam da hemen oradan uzaklaşmış. Genç ilerlemiş. Kamburun bahçe hakkında tasvir ettiği her şeyi görmüş. Bahçenin kapısını açıkmış, girişte de bir sedir ve üzerinde oturan sevimli bir kambur adam varmış. Adamın elinde altın kaplamalı gümüş bir iğne varmış.

Genç, adama doğru hızla koşup ellerine sarılıp öpmüş. Adam "Oğlum, sen kimsin? Nerden geldin? Seni buraya kim getirdi?" diye sormuş. Bir yandan da İbrahim bin Hasib'i gördüğünde güzelliğinden dehşete düşmüş. İbrahim "Amca, ben cahil ve garip bir delikanlıyım" deyip ağlamaya başlamış. Adam ona acımış, sedire oturtup gözyaşlarını silmiş ve "Üzülme artık, borçluysan Allah borcunu öder, korkuyorsan Allah korkunu giderir" demiş. İbrahim "Amca, ne borcum var ne de bir korkum. Allah'ın lütfuyla çok param var" diye karşılık vermiş. Adam "Oğlum, o zaman kendini ve bu güzelliğini tehlikeye atıp buraya geliş sebebin nedir?" diye sormuş. İbrahim ona hikâyesini anlatmış, olanları bir bir açıklamış.

Adam İbrahim'in sözlerini duyunca başını yere vurup "Kambur terzi mi seni bana gönderdi?" demiş. Genç "Evet" deyince "O benim kardeşimdir ve mübarek bir adamdır. Lakin oğlum seni böylesine sevmeseydim, sana acımasaydım şimdi senin, kardeşimin, hanın kapıcısının ve karısının sonu gelmişti. Bil ki bu bahçenin dünya üzerinde bir benzeri yok. Buraya "incinin bahçesi" diyorlar. Buraya ömrüm boyunca ben, sultan ve güzel sahibesinden başka kimse girmedi.

Burada yirmi yıldır ikamet ediyorum. Kimsenin buraya geldiğini görmedim. Cemile hanım her kırk günde bir bineklerle gelerek, altın halkalarla direklere tutturulmuş, on cariye tarafından tutulan kadife bir kumaşın altında buraya girer. Ben onun hiçbir yerini görmedim. Lakin bir canım var, onu da senin için tehlikeye atacağım" demiş. Adam bunları söyleyince genç ellerine sarılıp öpmüş. Adam "Sana bir yol bulana kadar yanımda otur" demiş ve gencin elini tutarak onu bahçeye sokmuş.

İbrahim bahçeyi görünce cennet sanmış. Sık ağaçlar, dalları sarkan palmiyeler, gürül gürül akan sular, farklı seslerle nağmeler çıkaran kuşlar varmış bahçede. Adam onu bir çardağa götürmüş ve "İşte Cemile hanımın oturduğu yer burası" demiş. Çardağın üstünde ve altında birbirinden güzel resimler varmış. Çardağın beş basamakla çıkılan dört kapısı varmış. Ortasında altından yapılmış merdivenlerle inilen bir fıskiye varmış. Merdivenler mücevherlerle süslüymüş. Havuzun ortasında, içinde farklı boyutlarda heykeller olan altından yapılmış bir fıskiye varmış. Su bu heykellerin ağızlarından dökülüyormuş. Heykelleri gören, suyun farklı seslerle çıkışını duyan kendini cennette sanırmış. Çardağın etrafında da bir su kanalı varmış. Kanalın etrafı gümüştenmiş. Su kanalının solunda, tavşan, ceylan ve bütün yırtıcı hayvanların olduğu yeşil bir tepeye bakan gümüş bir parmaklık, sağındaysa bütün kuş çeşitlerinin olduğu bir alana bakan bir parmaklık varmış. Hepsi de duyanı hayrete düşüren farklı seslerle cilveleşiyorlarmış. Genç bütün bunları görünce kendinden geçip mest olmuş. Bahçenin kapısının yanına oturmuş. Bahçıvan da yanına oturup "Bahçeyi nasıl buldun?" diye sormuş. Genç "Dünyanın cenneti sanki" diye cevap vermiş. Bahçıvan onun bu cevabına gülmüş. Sonra kalkıp bir saat kadar gözden kaybolmuş. Döndüğünde yanında, için-

de tavuk, ekmek, tuzlu yiyecek ve şekerli tatlı olan bir tepsi varmış. Gencin önüne koyup "Doyuncaya kadar ye" demiş. İbrahim tepsideki yiyeceklerden yiyip "Doydum" demiş. Adam İbrahim'in yediğini görünce sevinip "İşte böyle hükümdarlar ve hükümdarların çocukları gibi" demiş.

Sonra "İbrahim, bu elindeki bohçada ne var?" diye sormuş. İbrahim bohçayı önünde açıp içindekileri gösterince "Yanında dursun, Cemile hanım gelirse işine yarayabilir. Çünkü o gelirse sana yiyecek getiremem" demiş. Sonra gencin elinden tutup Cemile'nin çardağının karşısında bir yere götürmüş. Ağaçların arasında bir yer yapıp "Buraya çık, gelirse sen onu görürsün, o seni göremez. Benim yapabileceğim başka bir şey yok. Allah'a güvenelim. Şarkı söylerse şarkı söylemesine içersin. Şayet çekip giderse de geldiğin gibi gidersin" demiş.

Genç adama teşekkür edip elini öpmek istemiş, ama adam kabul etmemiş. Bohçasını da ağacın üzerinde ona yaptığı yere koymuş. "İbrahim, şimdi sen bahçede gez dolaş, meyvelerinden ye, onun geliş vakti yarın" demiş. İbrahim bahçede gezip meyvelerden yemiş. Geceyi orada geçirmiş. Sabah kalkıp sabah namazını kılmış. Güneş doğup her tarafı aydınlatınca bahçıvan yüzü sararmış bir halde çıkagelmiş ve "Oğlum, ağaçta sana yaptığım yere çık. Çünkü cariyeler yerlere sergi koymaya geliyor. O da onların ardından gelir. Dikkatli ol, sakın tükürme, sümkürme, hapşırma. Yoksa ikimizin de sonu olur!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

957. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Genç hemen kalkıp ağaca çıkmış. Kambur "Allah seni korusun oğlum" diyerek oradan ayrılmış. Genç ağacın tepesinde otururken görülmemiş güzellikte beş cariye gelmiş. Çardağa girip örtülerini çıkarmışlar. Çardağı yıkayıp gül suyu dökmüş, tütsü yakıp ipekler sermişler. Onlardan sonra ellerinde çalgı aletleri olan elli cariye ile kırmızı kadifeden gölgeliğin altında Cemile hanım gelmiş. Cariyeler Cemile hanım çardağa girinceye kadar altın halkalarla tuttukları çadırın uçlarını bırakmamışlar.

Genç ne onu ne de elbisesinden bir parçayı görebilmiş. Kendi kendine "Vallahi bütün yorgunluğum boşa gitti. Lakin sabredeyim ve bakayım neler olacak" demiş. Cariyeler yiyecek ve içecek hazırlamışlar. Sonra yemeklerini yiyip ellerini yıkamışlar. Cemile için bir sandalye koymuşlar, üzerine oturmuş. Cariyeler ellerindeki çalgı aletlerinin tellerine vurmaya başlamışlar. Benzeri olmayan, mest eden nağmeler eşliğinde ihtiyar bir kadın alkış tutup oynamış. Cariyeler onu çekiştiriyorlarmış ki gölgelik düşmüş ve Cemile gülerken görünmüş. Başında mücevherlerle bezenmiş bir taç, boynunda inci bir kolye, belinde zebercet, yakut ve inciden yapılmış bir kemer varmış. Cariyeler kalkıp huzurunda yeri öpmüşler. O hâlâ gülüyormuş.

İbrahim onu görünce aklı başından gitmiş, dehşete kapılmış, güzelliğinden başka bir şey düşünemez olmuş. Onun gibisi yeryüzünde yokmuş. Yaşlı kadın cariyelere "Hadi içinizden on kişi kalksın, dans edip şarkı söylesin!" demiş. İbrahim onları görünce kendi kendine "Keşke o güzel kız dans etse" diye düşünmüş.

On cariye dans etmeyi bitirdiklerinde kızın etrafına toplanarak "Hanımımız, senin de bu mecliste dans etmeni arzu ediyoruz. Çünkü bununla mutluluğumuz tamamlanacak. Biz bugünden daha güzel bir gün görmedik" demişler. İbrahim cariyelerin söylediklerini duyunca kendi kendine "Hiç şüphem kalmadı, gök kapıları açıldı ve dualarım kabul oldu" demiş. Cariyeler Cemile'nin ayaklarını öpüp "Vallahi seni bundan önce hiç bu kadar mutlu görmemiştik" demişler. İsteklerini kabul ettirinceye kadar rica etmeye devam etmişler. Sonunda kız kalkıp farklı bir tarzda dans etmiş. Cariyelerin başlarında bardak ile yaptıkları dansı dahi unutturmuş.

Cemile şairin şiirinde tasvir ettiği gibiymiş:

Sen dilediğin gibi yarattın
Ne kısa ne uzun her şeyi tastamam
Güzellikte bir hatun
İnci suyundan yaratılmış adeta
Her uzvunda ayrı bir harika

Yine şairin dediği gibi:

Boyu posu dallar misali dans eden
O dans ettikçe ruhum, her hareketinde
Çıkacak sanıyorum bedenimden
Ayakları bir an dahi kıpırdamadan durmuyor
Sanırsın yüreğimin ateşi ayaklarımın altında yanıyor

Hikâyenin bu kısmını İbrahim şöyle anlatır: Ben ona bakarken başını çevirdi ve bir anda beni gördü. Beni görünce yüzü değişti ve cariyelerine "Siz ben gelinceye kadar şarkı söylemeye devam edin" dedi. Yarım metre uzunluğunda bir hançer aldı ve yanıma geldi. "La havle ve la kuvvete illa billah!" dedi. Yaklaştığında aklımı kaybettim. Bana bakınca hançeri elinden düştü

ve "Her şeyi değiştiren Allah'ı tespih ederim. Delikanlı korkma, sana zarar vermeyeceğim" dedi. Ben ağlamaya başladım. O ise gözyaşlarımı elleriyle siliyordu. Bana "Delikanlı söyle bana sen kimsin? Buraya neden geldin?" dedi. Bense yeri öperek ayaklarına kapandım. "Sorun değil, vallahi, senden başkasının adının önemi yok gözümde, hadi söyle bana sen kimsin?" dedi.

Başımdan geçenleri baştan sona anlattım. Duyduklarına şaşırdı ve bana "Efendim, Allah'ı şahit tutuyorum doğruyu söyle. Sen İbrahim bin Hasib misin?" dedi. Ben de "Evet" dedim. Bana "Efendim, bütün erkeklerden kaçmamın sebebi sensin. Çünkü ben Mısır'da bir genç olduğunu ve yeryüzünde ondan daha yakışıklı bir delikanlı olmadığını duyduğum zaman o yakışıklı delikanlıya gönlümü kaptırdım. Senin muhteşem güzelliğin hakkında duyduklarım şairin dediği gibiydi:

Kulağım gözlerimi geçti aşkında
Kulak bazen gözlerden önce düşer sevdalara

Bana yüzünü gösteren Allah'a şükürler olsun. Vallahi senden başkası olsaydı bahçıvanı çarmıha gererdim. Beraberinde de hanın kapıcısını, terziyi ve yanındakileri. Cariyelere göstermeden sana nasıl yiyecek bir şey getirebilirim?" dedi. "Bende yiyebileceğimiz ve içebileceğimiz her şey var" dedim. Sonra bohçayı önünde açtım. O bir tavuk aldı, birlikte yedik, içtik. Bütün bunlar olurken cariyeler şarkı söylüyordu. Sonra kalktı ve bana "Şimdi kalk, bir gemi hazırla ve beni falan yerde bekle" dedi. Ben de "Hanımım, benim kendime ait gemim var, denizci rehberler de hizmetimde ve beni bekliyorlar" dedim. O da "Vallahi istenilen işte tam da budur" dedi.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

958. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Sonra kız cariyelerin yanına gitmiş ve "Hadi kalkın saraya gidelim" demiş. Cariyeler "Neden bu saatte gidiyoruz, her zaman üç gün kalırdık" demişler. Kız "Kendimi çok kötü hissediyorum sanki hasta oldum gibi, iyice artmasından korkuyorum" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine cariyeler "Başüstüne" demiş kalkıp örtülerini örtünmüş ve nehir kıyısına gidip tekneye binmişler.

O arada bahçıvan, İbrahim'in yanına gelmiş. Olanlardan haberi yokmuş. İbrahim'e "İbrahim, normalde burada üç gün kalırdı. Seni görmüş olmasın?" demiş. İbrahim "Ne ben onu gördüm ne de o beni. Çardaktan da hiç çıkmadı" demiş. Bunun üzerine bahçıvan "Doğru söylüyorsun, seni görmüş olsaydı hepimizin sonu olurdu. Yanımda kal. Gelecek hafta gelişinde onu görüp doya doya bakarsın" demiş. İbrahim "Efendim benim gitmem lazım, yanımda para var ve bundan dolayı korkuyorum. Beni kandırmalarından korkuyorum" demiş. Bahçıvan "Oğlum, senden ayrılmak zor olacak bana" deyip ona sarılmış, vedalaşmış.

İbrahim kaldığı hana gitmiş. Hanın kapıcısıyla görüşüp parasını almış. Hanın kapıcısı "Hayırlı haberlerle geldin inşallah" deyince "Derdime bir çare buldum, ailemin yanına dönmek istiyorum" diye karşılık vermiş. Hanın kapıcısı ağlayıp onunla vedalaşmış. İbrahim'in eşyalarını taşıyıp ona gemiye kadar eşlik etmiş. Sonra İbrahim kızın söylediği yere yönelmiş. Onu orada beklemeye başlamış.

Gece olunca kız, yuvarlak sakallı ve cesur bir erkek kıyafetiyle gelmiş. Belinde kemer, elinde yay ve ok

varmış. Diğer elindeyse sadece kılıç varmış. İbrahim'e "Mısır sultanının oğlu İbn Hasib sen misin?" diye sormuş. O da "Evet, ben oyum" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine "Sen kimsin ki buraya gelerek sultanların kızlarını yoldan çıkarıyorsun? Kalk, sultanla meseleni konuş!" demiş.

Hikâyenin bu kısmını İbrahim şöyle anlatır: "Bunları duyunca bayılacak gibi oldum. Denizcilerse korkudan titriyorlardı. Benim bu halimi görünce sakalını çıkarıp kılıcı attı, kemeri çözdü. Baktım ki o güzel kız. Ona "Vallahi kalbim duruyordu" dedim. Sonra denizcilere dönüp "Haydi, hızlı yürütün gemiyi!" diye emir verdim. Onlar da yelkenleri açtılar ve hızlandılar.

O sırada sahilin yanında duran bir gemi fark ettik. O gemideki denizciler bizi görünce bizim gemideki denizcilere seslenerek: "Ey filan, ey filan, geçmiş olsun!" dediler. Gemilerini bizimkinin yanına ittiler. Bir de baktık ki Ebu Kasım Sandalani'nin gemisiymiş. Bizi görünce: "İstediğim budur, gidin Allah yardımcınız olsun. Ben sadece bir şey istiyordum" dedi. Elinde mum vardı, sonra bana dönüp "Geçmiş olsun, Allah'a şükürler olsun. İstediğin oldu mu?" dedi. Ben "Evet, oldu" deyince mumu bize yaklaştırdı. Cemile onu görünce tavırları değişti, rengi sarardı. Sandalani onu görünce dedi ki: "Gidin haydi, Allah'a emanet olun. Ben sultan için Basra'ya gideceğim. Lakin size hediyem var" dedi. Sonra bir kutu tatlı getirip bize verdi. İçinde afyon ot varmış.

Cemile'ye: "Gözümün nuru bundan ye" dedim. O da ağladı ve "İbrahim, bunun kim olduğunu biliyor musun?" dedi. "Evet, bu filandır" dedim. "O benim amcamın oğlu, beni babamdan istemişti ve ben onu kabul etmemiştim. Şimdi Basra'ya gidiyor, belki de babama bizden söz eder" dedi. Ben de "Hanımım o Basra'ya yetişmeden biz Musul'a ulaşmış oluruz" de-

dim. İkimiz de gelecekte bizi nelerin beklediğini bilmiyorduk. Tatlıdan bir parça yedim. Daha boğazıma inmemişti ki dünya başıma yıkıldı. Hapşırdım, gâvur haşhaşı burnumdan çıktı.

Gözümü açtığımda kendimi çıplak vaziyette bir harabede buldum. Dövünmeye başladım ve kendi kendime: "Bu Sandalani'nin bana bir oyunu" dedim. Nereye gideceğimi bilmiyordum. Üzerimde bir pantolondan başka bir şey yoktu. Kalktım ve biraz yürüdüm. Bir de baktım ki vali, beraberinde bir grup adamla ellerinde kılıçlar ve baltalar bana doğru geliyorlar.

Orada bir hamam gördüm, oraya sığındım. Ayağım bir şeye takıldı. Elimle dokunduğumda elim kana bulandı. Kanı pantolonuma sildim. Onun ne olduğunu anlayamadım. Elimi tekrar ona uzattım. Elim maktule değdiğinde bir ceset olduğunu anladım. Başı elime geldi, onu attım ve "La havle ve la kuvvete illa billah" dedim. Hamamın bir köşesine girdim.

O sırada vali hamamın kapısında durdu ve buraya girin, her yeri arayın dedi. On kişi ellerinde meşalelerle girdiler. Korkumdan bir duvarın arkasına sindim. Maktule baktım. Başı bir tarafta vücudu başka bir taraftaydı. Üzerinde pahalı elbiseler vardı. Onu görünce kalbim korkudan titremeye başladı. Vali hamama girince "Hamamın bu taraflarını da arayın!" dedi. Benim olduğum yere geldiler.

Onlardan biri beni gördü, elinde uzun bir hançerle yanıma geldi. Bana yaklaşınca "Suphanallah, bu güzel yüzü yaratan Allah'ı tespih ederim. Delikanlı neredensin sen?" dedi. Sonra elimi tutup "Bunu neden yaptın?" dedi. Ben de "Vallahi ben öldürmedim, kimin öldürdüğünü de bilmiyorum. Buraya sadece sizden koktuğumdan girdim" dedim, sonra da hikâyemi anlatıp "Ne olur bana zulmetmeyin, benim derdim bana yeter" dedim. Beni alıp valiye götürdüler. Vali elimde kan izlerini görünce "Bunun katil ol-

duğunu başka bir delille ispatlamaya gerek yok, vurun boynunu!" dedi.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

959. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bu sözleri duyunca hıçkıra hıçkıra ağladım, gözlerimden yaşlar dökülürken şu mısraları okudum:

Bize yazılmış adımları yürüdük
Kim ki ona bir adım yazılmışsa onu yürüyecektir
Muradımızı bir yerde bağladık durduk
Muradımızı bağladığımız yerde öldük

Sonra derin bir iç çektim ve düşüp bayıldım. Cellat bana acıdı ve "Vallahi bu yüz katil yüzü değil" dedi. Ancak vali yine "Boynunu vurun onun!" diye emir verdi. Bunun üzerine beni oturtup gözlerimi kapattılar. Cellat kılıcını çekti, validen izin aldı ve boynumu vurmak istedi. "Ah gurbet!" diye haykırdım. Birden bire bir grup atlı geldi. İçlerinden biri "Bırakın onu! Çek elini ey cellat!" diye bağırdı.

Meğerse Mısır hükümdarı Hasib, halife Harun Reşid'e elçisi vasıtasıyla hediyelerle birlikte bir mektup göndermiş. Mektupta şöyle yazıyormuş: "Oğlum bir yıldır kayıp. Duyduğuma göre Bağdat'taymış. Halifeden isteğim onu araştırması ve bulup elçimle geri göndermesidir." Halife mektubu okuyunca valiye onu bulmasını emretmiş. Halife ve vali uzun süre araştır-

mışlar. Sonunda gencin Basra'da olduğu söylenmiş. Halife bir mektup yazıp Mısırlı elçiye vermiş. Sonra vezirine adamlarından bir grup alıp Basra'ya gitmesini emretmiş. İşte bu grup gencin boynunun vurulacağı sırada oraya gelmişler, o sırada bir delikanlının vurulacağını gören elçi onu korumak için hemen bağırıp engellemiş.

Vali elçiyi görünce tanımış ve ona doğru yürümüş. Elçi "Kim bu genç? Mesele nedir? Ne yaptı?" demiş. Vali olanları anlatmış. Elçi, karşısındaki gencin sultanın oğlu olduğunu bilmeden "Bu gencin yüzü katil yüzüne benzemiyor" deyip onu çözmelerini emretmiş. Onlar da çözmüşler. Sonra "Onu bana getirin" demiş, getirmişler. Gencin, başına gelen musibetlerden ve çektiklerinden dolayı güzelliği gitmiş, hali değişmiş imiş.

Elçi "Delikanlı bana hikâyeni anlat. Bu yanında bulunan maktul olayı da nedir?" demiş. İbrahim elçiye bakınca onu tanımış ve "Yazıklar olsun sana, beni tanıyamadın mı?" demiş. Bu sözler üzerine onu tanıyan elçi hemen ayaklarına kapanmış. Vali elçinin yaptığını görünce rengi sararmış. Elçi valiye "Yazıklar olsun sana, acımasız gaddar, sen efendimin oğlu, Mısır'ın sahibini mi öldürecektin?" demiş.

Vali elçinin elbisesinin eteklerini öpüp "Efendim, o olduğunu nasıl bilebilirdim? Biz onu burada bulduk, maktul genç kızı da yanında bulduk" demiş. Elçi "Yazıklar olsun, sen valiliğe layık değilsin. Bu delikanlı on beş yıldır bir kuşu öldürmedi, nasıl bir insanı öldürecek. Ona fırsat verip dinledin mi?" demiş. Sonra vali ile elçi emir verip "Genç kızı öldüreni bulun!" demişler. Hamama tekrar girmiş, gerçek katili görmüşler. Onu alıp valiye getirmişler. Vali katili alıp saraya gitmiş, halifeye olanları anlatmış. Harun Reşide kızı öldüren katilin öldürülmesini emretmiş. İbrahim Harun Reşid'in huzuruna girince halife ona gülümsemiş

"Bana başından geçenleri anlat" demiş. İbrahim başından geçenleri baştan sona anlatmış. Halife duyduklarına çok hiddetlenmiş. Cellat Mesrur'u çağırıp "Hemen şimdi git ve Ebu Kasım Sandalani'nin evine baskın yap. Bana onu ve genç kızı getir!" diye emir vermiş.

Mesrur hemen gidip eve baskın yapmış. Genç kızı saçlarından bağlanmış görmüş. Neredeyse ölmek üzereymiş. Kızı çözüp Sandalani ile birlikte halifeye götürmüş. Harun Reşid kızı görünce güzelliğinden şaşkına dönmüş. Sonra adamlarına Sandalani'yi göstererek "Alın şunu, bu genç kıza vurduğu iki elini kesin, sonra da çarmıha gerin. Tüm malını mülkünü de İbrahim'e teslim edin!" diye emretmiş. Onlar da söylediğini yapmışlar.

O sırada Basra'nın yöneticisi olan kızın babası Ebu Leys gelip halifeden yardım istemiş. Mısırlı şehzade İbrahim bin Hasib'in kızını kaçırdığını söyleyerek şikâyette bulunmuş. Harun Reşid "O genç, kızının işkenceden ve ölümden kurtulmasını sağladı" demiş ve İbrahim'in getirilmesini emretmiş. İbrahim huzura getirildiğinde halife Ebu Leys'e "Mısır Sultanının oğlu olan bu delikanlının kızının kocası olmasını kabul etmez misin?" demiş. O da "Allah'ın emri ve senin emrin başım üstüne ey müminlerin emiri" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine halife kadıyı ve şahitleri istetmiş. Sonra genç kızı İbrahim ile evlendirmiş ve İbrahim'e Sandalani'nin bütün mallarını hibe etmiş. Onu ülkesine gitmesi için hazırlamış. İbrahim kader sahifelerinin mürekkebi bitinceye dek kızla sonsuz saadet içinde yaşamış. Ta ki toplulukları ayıran, tüm dünya zevklerini yerle bir eden ölüm gelinceye kadar.

Ölümsüz olan Allah'ı tespih ederim.

Halife Mu'tezidbillah ile
Ebu Hasan Horasani'nin Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Anlatıldığına göre Mu'tezidbillah gayretli ve onurlu bir adammış. Bağdat'ta altı yüz veziri varmış. İnsanların tüm sorunlarını bilir, onlarla yakından ilgilenirmiş. Bir gün İbn Hamdun ile dışarı çıkmış. Halkın durumunu gözetliyor, yeni haberleri dinliyorlarmış. Yolun sonunda güzel bir sokağa varmışlar. Sokağın başında güzel ve yüksek bir bina görmüşler. Bina, sahibinin zenginliğini anlatır gibiymiş. Dinlenmek üzere kapının önüne oturmuşlar. Ardından çok yakışıklı iki hizmetkâr evden çıkmış. Biri diğerine "Keşke misafir gelse, biliyorsun sahibimiz iki misafir olmazsa yemek yemiyor. Şu saat oldu daha ortalarda kimse yok" demiş.

Halife duyduğu sözlere şaşırmış "İşte bu, evin sahibinin cömertliğinin göstergesidir. Kesinlikle onun evini görmeliyiz. Görmeliyiz ki cömertliğine şahit olalım" demiş. Sonra hizmetkâra dönüp eve misafir olmak için müsaade istemiş. Halife zaman zaman halkın durumunu görmek ve aralarına karışmak istediğinde tüccar kılığına giriyormuş. Hizmetkâr gidip durumu haber verince ev sahibi sevinmiş. Kalkıp onları karşılamaya bizzat kendisi çıkmış. Güzel yüzlü, yakışıklı, üzerinde Nişabur'dan bir gömlek, mis gibi kokan altın bir cübbe ve elinde de yakut yüzüğü olan bir adammış. Onları görünce "Bizleri gelişleriyle çokça onurlandıran efendiler, hoş safa geldiniz" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

960. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Halife Mu'tezid ve İbn Hamdun içeri girdiklerinde evin, sevdiklerini ve vatanlarını dahi unutturacak derecede güzel bir ev olduğunu görmüşler. Sanki cennetten bir parça gibiymiş. Evin, görenleri dehşete düşüren her türden ağacın bulunduğu bir bahçesi varmış. Ev en gösterişli mobilyalarla döşeliymiş. Mu'tezid oturduğunda evi ve mobilyaları incelemeye başlamış.

İbn Hamdun şöyle anlatır: Halifeye baktığımda yüzünü değişmiş gördüm. Ona baktığımda ne zaman razı ve mutlu, ne zaman öfkeli olduğunu biliyordum. Onu görünce içimden "Acaba neye öfkelendi?" dedim. Sonra bize altın bir leğen getirdiler, ellerimizi yıkadık. İpek bir sofra bezinin üstünde Hint kamışı bambudan bir tepsi vardı. Örtüler açıldığında sofra, baharın en güzel zamanında açan çiçekler gibi açıldı önümüzde. Sofrada daha önce benzeri görülen yemekler de vardı görülmeyen de. Sonra ev sahibi "Allah'ın adıyla buyurun beyler, vallahi ben acıktım. Lütfedip yemeğimizden yiyin" dedi. Ev sahibi tavuğu parçalayarak ellerimize veriyor ve gülümsüyordu. Yemek yerken şiirler söylüyor, haberler anlatıyor, bulunduğumuz meclise yakışır espriler yapıyordu.

Sonra bizi, görenleri dehşete düşüren başka bir odaya götürdü. Oradan güzel kokular yayılıyordu. Sonra bize dolu dolu bir meyve sofrası ve iştah açan tatlılar ikram etti. Bununla sevincimiz arttı, yorgunluğumuz gitti. Bütün bunlara rağmen halifenin yüzü hâlâ asıktı. Herkesi mutlu edecek şeylere gülümsemedi bile. Halbuki normalde kendisi gülmeyi, eğlenmeyi, dertlerden uzaklaşmayı severdi. Kıskanç veya zalim

biri değildi. Kendi kendime "Bu yüzünün asıklığının ve huzursuzluğunun sebebi nedir acaba?" dedim. Sonra meşrubat tepsisi ile geldiler. Kristal, gümüş ve altın bardaklarla şarap sundular.

Ev sahibi kamış bir değnekle yandaki bölmenin kapısına vurdu. Bölmenin kapısının açılmasıyla bir anda genç kızlığın en güzel çağında yüzleri güneş gibi ışıldayan üç cariye çıktı. İçlerinden biri çeng, biri ud çalıyordu, diğeriyse dansözdü. Bize meyveler ve kuruyemiş ikram etti. Üç cariye ile aramıza ipekten püsküller, altın halkalı bir örtü çekti. Halife bunların hiçbirine dönüp bakmamıştı bile. Ev sahibi yanında bulunanın kim olduğunu bilmiyordu. Halife ev sahibine: "Sen devlet adamlarından mısın?" diye sordu. O da "Hayır efendim, ben bir tüccarın oğluyum. İnsanlar arasında Ebu Hasan Ali bin Ahmed Horasani olarak bilinirim" diye cevap verdi. Halife "Ey adam, beni tanıyor musun?" diye sordu. "Hayır efendim. Zatı âlinizi tanımıyorum" dedi."

İbn Hamdun bunu duyunca "Ey adam, bu müminlerin emiri Mu'tezidbillah, Allah'ın rahmetine kavuşanın torunudur" demiş. Adam kalkıp halifenin önünde korkudan titreyerek yeri öpmüş ve "Ey müminlerin emiri, mübarek ecdadınız hatırına, ne olur benden hasıl olan bir kusur veya huzurunda bir saygısızlığım olduysa beni bağışlayın" demiş.

Halife "Bize gösterdiğin misafirperverliğe söyleyecek söz yok, bundan fazlası da olamaz. Lakin burada gördüğüm bir şey beni çok rahatsız etti. Bana doğruyu söyle. Beni bu konuda ikna edersen kurtulursun. Ama bana doğruyu söylemezsen seni alır ve sana hiç kimseye etmediğim işkenceyi ederim" demiş.

Ev sahibi "Hâşâ, ne haddime yalan söylemek, ey müminlerin emiri, sizi bu kadar rahatsız eden nedir?" demiş. Halife "Girdiğim andan itibaren evin güzelliğine, süslemelerine, döşemelerine bakıyorum da her

şeyde elbiselerinde dahi Allah'ın rahmetine kavuşan dedem Mütevekkil Alellah'ın adı var" demiş.

Ev sahibi "Evet, ey müminlerin emiri, Allah şahit ki hak senin şiarın, doğruluk cübbendir. Kimsenin senin huzurunda doğruları konuşmaktan gayrisine gücü yetmez" demiş. Halife ona oturup konuşmasını emretmiş. Ev sahibi "Ey müminlerin emiri, Allah'ın yardımıyla zaferlere nail olasın, Allah seni kötülüklerden korusun. Bağdat'ta benden ve babamdan daha zengin kimse yoktu. Şimdi kulağını bana ver, gözlerini de benden ayırma, beni dinle ki bende görüp beğenmediğin şeyi sana izah edeyim." demiş. Halife "Anlat bakalım, ne söyleyeceksen söyle" deyince adam anlatmaya başlamış:

Bil ki ey müminlerin emiri, babam koku satıcıları ve sarrafların en tanınmış çarşısındaydı. Bu çarşıda onun her çeşit malın bulunduğu bir dükkânı vardı. Başında yardımcısı dururdu. Sarraflar çarşısında olan dükkânının içinde de bir odası vardı. Bu odayı yalnız kalmak, dükkânı da alışveriş için kullanıyordu. Babamın malı sınırsız ve sayılmayacak kadar çoktu. Onun benden başka çocuğu da yoktu. Bana karşı çok merhametli ve sevgi doluydu. Ölümü yaklaştığında beni çağırdı ve annemi bana emanet etti. Allah'tan korkmamı vasiyet etti. Sonra –Allah ona rahmet etsin, müminlerin emirine uzun ömürler versin– öldü.

Ben dünya zevklerine daldım. Yedim, içtim, kendime dostlar edindim. Annem beni kınıyor, bunu terk etmemi istiyordu. Onun nasihatlerini dinlemedim. Ta ki bütün paramız bitinceye dek. Mülkleri sattım. Bana içinde oturduğum evden başka bir şey kalmadı. Ey müminlerin emiri, evim güzeldi. Anneme dedim ki: "Evi satmak istiyorum." Annem "Oğlum, evi satarsan rezil olursun, sığınacak bir yer bulamazsın" dedi. Ben "Evin değeri beş bin dinar. Ben iki bin dinarla bir ev alır, gerisiyle ticaret yaparım" dedim.

Evi bu fiyata annem satın almak istedi. Büyük bir tuğlanın içinden Çin malı bir kap çıkardı. Kabın içinde beş bin dinar vardı. O an bütün ev bana altın gibi göründü. Bana "Oğlum, bu paranın babanın malı olduğunu zannetme. Para benim babamındır. Ben bu parayı ihtiyaç olacak bir zaman için saklamıştım. Babanın zamanında bu paraya muhtaç değildim" dedi.

Ey müminlerin emiri, parayı ondan aldım. Yeniden yemeye içmeye ve dostlarla vakit geçirmeye başladım. Ta ki beş bin dinar bitinceye kadar. Annemin hiçbir sözünü dinlemiyor, nasihatlerini kabul etmiyordum. Sonra yine ona "Bu evi satmak istiyorum" dedim. Annem "Hayır oğlum, seni bu evi satmaktan men ediyorum. Çünkü ona ihtiyacın var. Ayrıca nasıl ikinci kez satarsın" dedi. Ben de "Sözü uzatma, evi satmam gerekiyor!" dedim. Annem "Bana onu on beş bin dinara sat, lakin bir şartla; işlerinin idaresini bana vereceksin" dedi. Ben de evi ona bütün işlerimin idaresini ona vermek şartıyla sattım. Bunun üzerine annem babamın yardımcılarını çağırdı. Her birine bin dinar verdi. Parayı kendi kontrolüne aldı. Alış satış işleri onun elindeydi. Bana ticaret yapmam için biraz para verdi. "Sen babanın dükkânını idare et" dedi. Ben de annemin söylediğini yaptım. Sarraflar çarşısındaki dükkâna geldim. Arkadaşlarım da geldi. Benden alışveriş yapmaya başladılar. Kazancım çoğaldı, malım arttı. Annem beni iyi vaziyette görünce yanında sakladığı cevher, kıymetli madenler, altın ve inci ne varsa çıkardı. Sonra benim savurganlıkla kaybettiğim mülkleri bana iade etti. Malım eskisi gibi çoğaldı. Bir süre böyle devam etti. Dükkânın içinde ikinci bir oda yaptırdım.

Günlerden bir gün her zamanki gibi bu odada otururken görülmemiş güzellikte bir cariye geldi. "Burası Ebu Hasan Ali bin Ahmed Horasani'nin dükkânı mı?"dedi. "Evet" dedim. Kız "O nerede?" dedi. Ben de

"Benim" diye cevap verdim. Kızın güzelliğinden aklım başımdan gitmişti. Oturdu. Bana "Çırağına söyle bana üç yüz dinar tartsın" dedi. Ben çırağıma kızın istediği miktarı tartmasını emrettim.

Çırak tarttıktan sonra kız dinarları alıp gitti. Ben aklımı kaybediyordum. Çırağım "Onu tanıyor musun?" dedi. "Vallahi hayır" dedim. Bunun üzerine çırak "O halde bana neden tarttırdın?" dedi. Ben "Vallahi güzelliğinden, zarafetinden şaşkına dönmüştüm. Ne söylediğimi bilmiyordum" dedim. Çırak kalktı ve bana söylemeden onu takip etti. Bir süre sonra yüzünde tokat izi ile ağlayarak döndü. "Ne oldu sana?" dedim. "Nereye gideceğini görmek için cariyeyi takip ettim. Beni fark edince döndü ve bana tokat attı. Neredeyse gözümü çıkaracaktı" dedi.

Bir ay boyunca onu görmedim, gelmedi. Onun aşkıyla yanıyordum. Ayın sonunda çıkageldi. Selam verdi. Neredeyse sevinçten uçacaktım. Nasıl olduğumu sordu ve "Belki de sen içinden bu dolandırıcı da neyin nesi? Nasıl da paramı aldı ve çekip gitti dedin" dedi. Ben "Vallahi hanımefendi malım ve ruhum senin mülkündür" dedim. Kız bu sözlerimi duyunca güldü ve dinlenmek için oturdu. Her halinde işveli ve tatlıydı. Bana "Bana üç yüz dinar tart" dedi. "Başım üstüne" deyip dinarları tarttım, aldı ve çekti gitti. Çırağa "Peşinden git!" dedim. O da onu takip etti. Sonra şaşkın bir halde geri döndü.

Aradan bir süre daha geçti, kız ortalarda gözükmedi. Günlerden bir gün otururken bir de baktım çıkageldi. Bir saat konuştuktan sonra "Bana beş yüz dinar tart. İhtiyacım var" dedi. Ona "Sana neden para vereyim?" demek istedim ama aşkım bu sözleri bastırdı ve sustum. Onu her gördüğümde bütün eklemlerim titriyor, rengim sararıp soluyor, ne söylemek istediğimi unutuyordum ve tıpkı Şairin dediği gibi bir hale bürünüyordum:

Onu aniden karşımda gördüğümde
Beni şaşkına döndürüyor
Cevap bile veremeyeceğim neredeyse.

Ona beş yüz dinar verdim. Aldı ve çekip gitti. Ben de kalktım, onu kendim takip ettim. Ta ki mücevher çarşısına varıncaya kadar. Birinin yanında durdu, ondan bir kolye aldı, döndü ve beni gördü. Dedi ki "Bana beş yüz dinar tart." Kolyenin sahibi beni görünce kalktı ve beni methetmeye başladı. Ben adama "Ona kolyeyi ver, parası benden," dedim. Kolyeyi verdi. Kız kolyeyi aldı ve çekip gitti.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

961. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Ebu Hasan Horasani anlatmaya devam etmiş: Ey müminlerin emiri, ondan sonra onu Dicle'ye gelip bir tekneye bininceye kadar takip ettim. Önünde yeri öpmek için eğildim, gülüp geçti. Ardından bakakaldım. Sonunda kız bir saraya girdi. Saraya iyice baktığımda Halife Mütevekkil'in sarayı olduğunu fark ettim. Döndüm, dünyanın bütün yükü sanki bana yüklenmişti. Benden üç bin dinar almıştı. Kendi kendime "Paramı aldı, aklımı çaldı, beni aşkıyla mahvetti" dedim. Evime döndüm. Anneme olan biteni anlattım. Bana "Oğlum, ondan sakın, bulaşma, bu sonun olabilir" dedi.

Dükkânıma gittiğimde aktarlar çarşısındaki yardımcım geldi. İhtiyar bir adamdı. Bana: "Efendim,

seni değişmiş görüyorum. Mutsuzluğun her halinden belli. Hadi bana derdini anlat"dedi. Ben de başımdan geçenleri ona anlattım. "Oğlum, bu müminlerin emirinin sarayının cariyelerinden. O halifenin gözbebeğidir. Malını sadaka verdin farzet, aklını onunla meşgul etme, gelirse ondan sakın ve bana haber ver ki sana bir zarar gelmemesi için bir önlem alayım" dedi. Beni bırakıp gitti. Yüreğimde ateşler yanıyordu.

Ayın sonu geldiğinde bir de baktım çıkageldi. Çok mutlu oldum. Bana "Beni neden takip ettin?" diye sordu. "Beni buna yüreğimdeki sonsuz aşk itti" dedim. Önünde ağladım, o da bana acıdığı için ağladı ve "Vallahi senin kalbinde ne kadar aşk varsa benim kalbimde daha fazlası var. Ama ne yapabilirim ki. Vallahi hiç çarem yok" dedi. Sonra bana bir kâğıt uzattı ve "Al bunu filana götür, o benim vekilimdir, onda ne varsa teslim al" dedi. Ben "Benim paraya ihtiyacım yok, malım canım sana feda olsun" dedim. "Kavuşmamız için bir yol bulacağım. Zor olsa da bulacağım" dedi.

Sonra benimle vedalaştı ve çekip gitti. İhtiyar aktara gittim ve başımdan geçenleri anlattım. O da benimle Mütevekkil'in sarayına geldi. Cariyenin girdiği yerde onu gördüm. İhtiyar nasıl bir yola başvuracağı konusunda kararsızdı. Kumsala açılan pencerenin karşısında bir terzi gördü. Yanında işçisi vardı. Aktar "İşte bununla muradına erersin. Ama önce cebini del ve ona gidip dikmesini iste. Diktiğinde ona on dinar ver" dedi.

Hemen o terziye gittim. Yanıma da Rum ipeğinden iki parça kumaş aldım. "Şu iki kumaş ile dört elbise dik, ikisi cübbeli ikisi cübbesiz olsun" dedim. Elbiselerin dikimini bitirdiğinde ona karşılığında normalden çok daha yüksek bir ücret verdim. Elbiseleri bana uzattı. "Elbiseler senin ve yardımcının olsun" dedim. Sonra terzinin yanında uzun uzun oturma-

ya başladım. Başka elbiseler diktirdim ve "Dükkânın camekânına koy, belki biri görüp alır" dedim. O da böyle yaptı. Halifenin sarayından kim elbiseleri beğenirse ona hibe ettim. Hatta kapıcıya bile. Günlerden bir gün terzi bana "Oğlum, bana doğruyu söyle, bana yüz tane pahalı kıyafet diktirdin. Her kıyafet bir sürü para ediyor. Çoğunu insanlara hibe ettin. Bu bir tüccarın yapacağı iş değil. Tüccarlar dirhemi bile hesaplar. Senin sermayen ne ki bu hediyeleri insanlara veriyorsun? Her yıl ne kadar kazanıyorsun? Şimdi bana doğruyu söyle ki ben de sana amacına ulaşmanda yardımcı olayım" dedi.

Bunun üzerine "Halifenin sarayındaki bir cariye ile evlenmek istiyorum" dedim. Terzi "Allah onların iyiliklerini vermesin, Allah onları bildiği gibi yapsın. Nasıl da insanları kandırıyorlar! Sen söyle bakalım bana adını biliyor musun bu cariyenin?" dedi. "Hayır, lakin sana tarif edebilirim" dedim ve onu ona tarif ettim. Terzi "Eyvahlar olsun, O halife Mütevekkil'in gözdesi ve ud çalan cariyesidir. Onun bir kölesi var, onunla aranda bir dostluk kur. Ola ki senin ona kavuşmana vesile olabilir" dedi.

Biz konuşurken bir de baktık ki köle bize doğru geliyor. Köle çok yakışıklıydı. Elinde terzinin bana diktiği elbiseler vardı. İpeğin her çeşit renginde elbiseler. Onları incelemeye başladı. Sonra bana doğru ilerledi, selam verdi ve "Sen kimsin? Tüccar mısın? Bu elbiseleri satıyor musun?" diye sordu. Ben de "Evet" dedim. İçlerinden beş tane aldı ve "Bu beşi kaça?" diye sordu. "Onlar benim sana hediyemdir, aramızdaki bir dostluğun başlangıcı olsun" dedim. Hediyelere sevindi. Sonra evime gittim. Ona yakut ve mücevherlerle süslenmiş bir elbise aldım. Değeri tam üç bin dinardı. Hediyeyi ona sundum, kabul etti. Beni sarayın içinde bir odaya götürdü. "Tüccarların arasında adın ne olarak bilinir?" dedi. "Onlardan biriyim işte" dedim. Köle

"Bana çok şey hediye ettin ve kalbimi kazandın. Lakin bu durum beni şüphelendirdi. Ben senin sarraf Ebu Hasan Horasani olduğuna kanaat getirdim" dedi. Ben ağlamaya başladım. "Neden ağlıyorsun? Vallahi uğruna ağladığının kalbinde sana karşı senin aşkından daha büyük bir aşk var. Öyle ki sarayın bütün cariyeleri aşkınızı biliyor. Daha ne istiyorsun?" dedi. "Bana yardımcı olmanı istiyorum" dedim. Bana yardım için söz verdi, ben de eve gittim.

Sabah olduğunda ona gittim ve odasına girdim. Bana "Dün halifenin hizmetini tamamlayınca odasına gittim. Bana seninle bütün yaşadıklarını anlattı. Seninle buluşmaya karar verdi. Günün sonuna kadar yanımda otur" dedi. Ben de yanında oturdum. Gece olunca elinde altın işlemeli bir gömlek ve halifenin cüppelerinden bir cüppeyle çıkageldi. Onları bana giydirdi. Koku da sürünce halifeye benzedim.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

962. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Sonra köle beni iki taraflı dizilmiş odaların olduğu bir yere götürdü. "Bunlar cariyelerin özel odalarıdır, odalardan geçerken bütün kapılara tek tek bakla koy, çünkü halife böyle yapar. Sağdaki ikinci koridora geldiğinde eşiği mermer olan bir oda göreceksin. Oraya ulaştığında elinle dokun. Dilersen kapıları say, o filan kapıdır, üzerinde filan alamet olan o kapıdan gir. Sevgilin seni orada bekleyecek ve içeri alacak. Nasıl çı-

kacağına gelince Allah yardımcımız olsun. Gerekirse seni sandıkta çıkarırım" dedi. Sonra beni bırakıp gitti.

Ben de yürümeye başladım. Kapıları sayıyor ve her kapıya bir bakla bırakıyordum. Odaların tam ortasına geldiğimde bir gürültü koptu. Mumların ışığını gördüm. Işık bana doğru geliyordu. Kapılardan birinin arkasına saklandım. Dikkatli bakınca gelenlerin halife ve cariyeler olduğunu anladım. Ellerinde mumlar vardı. Birinin diğerine şöyle dediğini duydum "Kardeşim, bizim iki halifemiz mi var? Halife benim odamdan geçti, onun güzel kokusunu kokladım. Her zamanki gibi de odama bakla koydu. Ama şimdi halifenin mumlarının ışığını görüyorum ve karşıdan geliyor" dedi. Diğeri "Bu çok tuhaf, çünkü halife kılığına girmek kimsenin cesaret edemeyeceği bir şey" dedi. Işık bana doğru yaklaştı. Korkudan titriyordum. O sırada bir hizmetkâr "İşte burada!" diye bağırdı. Odalardan birine girdiler. Sonra çıktılar ve sevgilimin odasına kadar yürüdüler.

Halifenin "Bu kimin odası?" dediğini duydum. Onlar "Burası Şeceretü't-dürr'ün odası" dediler. Halife "Haydi, onu çağırın" dedi. Cariye çıktı ve halifenin ayaklarını öptü. Halife ona "Bu gece benimle içer misin?" dedi. O "Senin için ve seninle olmak için değilse ben bu gece içmek istemiyorum" dedi. Halife hizmetkâra "Haznedara söyle falan kolyeyi ona versin" dedi. Sonra odasına girmesini emretti. O da girdi. Halife ellerinde mumlarla onun odasına girdi.

O sırada yüzünün ışığı mum ışığını sönük bırakan bir cariye bana doğru yaklaştı ve "Bu da kim?" dedi. Beni yakaladı ve odalardan birine götürdü. "Sen kimsin?" dedi. Önünde diz çöktüm ve "Ne olursun, Allah aşkına bana acı, canımı kurtar, beni kurtararak Allah'a yaklaş!" dedim. Ölüm korkusuyla ağladım. Cariye "Şüphesiz sen hırsızsın" dedi. "Hayır, vallahi ben hırsız değilim, hiç hırsıza benziyor muyum?" dedim. "Bana

her şeyi dosdoğru anlat ki ben de seni kurtarayım" dedi. "Ben cahil, ahmak bir âşığım. Delikanlılığım ve cahilliğim beni bu gördüklerini yapmaya itti. Böyle zor duruma düştüm" dedim. Cariye "Ben sana geri gelene kadar burada bekle" dedi ve çıkıp gitti. Döndüğünde elinde bir cariye elbisesi vardı. Bana bir köşede onları giydirdi ve "Arkamdan gel" dedi. Arkasından gittim.

Odasına vardık. Bana "Buraya gir" dedi. Odasına girdim. Beni üzerinde çok büyük yatağı olan bir karyolaya kadar getirdi. Sonra "Otur, korkma, sen sarraf Ebu Hasan Horasani değil misin?" dedi. "Evet" dedim. "Şayet doğru söylüyorsan Allah seni kurtardı. Lakin hırsızsan bu senin sonun olacak. Hele de böyle halife kılığına girmiş ve kokularını sürmüşken. Ama sarraf Ebu Hasan Horasani isen kurtuldun ve korkmana gerek yok demektir. Çünkü sen Şeceretü't-dürr'ün arkadaşısın. O da benim kız kardeşimdir. O sürekli senden bahsediyor. Senden parayı nasıl aldığını, onu kumsala kadar nasıl takip ettiğini ve onu nasıl yere eğilerek yücelttiğini anlatıp duruyor. Yüreğinde öyle bir ateş var ki senin yüreğindekinden çok. Lakin sen nasıl buraya kadar geldin? Onun isteğiyle mi, yoksa onun haberi yok mu? Üstelik kendini tehlikeye attın. Onunla görüşme amacın nedir?" dedi.

Ben "Hanımefendi, ben kendi kendimi tehlikeye attım, tek beklentim ise onu görmek ve onunla konuşmaktır" dedim. "Aferin sana" dedi. Ben "Hanımefendi, Allah söylediğime şahit, inan içimden ona dair bir günah geçmedi" dedim. Bana "İşte bu niyetinden dolayı Allah seni kurtardı ve ben sana acıdım" dedi. Sonra cariyesine "Ey filan, hadi Şeceretü't dürr'e git ve ona kız kardeşin sana selam söylüyor ve seni davet ediyor. Bu gece her zaman olduğu gibi onun yanına gel, içi daralıyor de" dedi.

Cariye gitti. Döndüğünde onun "Rabbim sana uzun ömür versin, ben sana kurban olayım, vallahi sen

başka zaman çağırsan hiç durmaz gelirim. Lakin halifenin başında ağrı var, ayrılamıyorum ve sen benim onun nezdindeki yerimi biliyorsun" dediğini söyledi. Kız cariyesine "Ona tekrar git ve aranızdaki bir sırdan dolayı mutlaka gelmelisin, de" dedi. Cariye onun yanına gitti, bir saat sonra ise yüzü ay gibi parıldayarak cariyeyle beraber geldi.

Kız kardeşi onu karşıladı ve sarıldı. Sonra "Ey Ebu Hasan, hadi çık" dedi. Odanın içindeki bir bölmedeydim. Bunu duyunca çıktım. Beni görünce Şeceretü'd-dür "Nasıl halifenin giysisini giydin, kokusunu süründün? Hadi bana olanları anlat" dedi. Ben de ona başımdan geçenleri, çektiğim sıkıntıları ve nasıl korktuğumu anlattım. "Benim için çektiğin sıkıntılar çok gücüme gidiyor. Sonunu selamete çıkaran Allah'a şükürler olsun. Kız kardeşimin ve benim odama girmiş olman büyük şans" dedi. Sonra beni odasına aldı ve kız kardeşine "Ben onunla helalim olmadan bir araya gelmeyeceğimize dair sözleşmiştim. Lakin o nasıl kendini tehlikeye attı ve böyle korkunç bir işe kalkıştıysa ben de bundan böyle onun ayaklarının bastığı yer ve ayakkabılarındaki toprak olmaya razıyım" dedi.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

963. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ebu Hasan Horasani hikâyesini anlatmaya devam etmiş: Kız kardeşi bu sözleri duyunca "İşte bu temiz niyetinden dolayı Allah onu kurtardı" dedi. Şeceretü'd-

dür "Onunla helal yoldan bir araya gelmek için ne yapacağımı göreceksin, bunun için çok çabalayacağım" dedi. Biz tam konuşurken aniden büyük bir gürültü koptu. Yüzümüzü çevirdiğimizde bir de baktık ki halife gelmiş, Şeceretü't dürr'ün odasına girmek istiyor.

Beni alıp bir mahzene kapattı. Sonra halifeyi karşılamaya çıktı. Halifenin hizmetini gördü. İçecek getirilmesini emretti. Halife, Mu'tezid-Billah'ın annesi olan cariyeyi seviyordu ama cariye onu terk etmişti. Cariye güzelliğin verdiği gururla onunla barışmıyordu. Halife de halifeliğin verdiği gururla onunla barışmıyordu. Yüreğinde ateşler yandığı halde taviz vermiyor ve diğer cariyelerle kendini avutmaya çalışıyordu. Şeceretü't dürr'ün şarkı söylemesini seviyordu. Ona şarkı söylemesini emretti. O da udu aldı ve tellerine vurdu. Şu şarkıyı mırıldandı:

Biz beraberken
Zaman su gibi akıyordu
Ama şimdi biz yokken
Zaman durmuş her şey susuyor
Seni öyle bir terk ettim ki
Aşktan anlamaz bu dediler
Ve sana öyle bir geldim ki
Sabırsız dediler

Halife bunu duyunca mest oldu, kendinden geçti. Ben de mahzende kendimden geçtim. Allah'ın lütfu olmasaydı oracıkta bağıracaktım. Açığa çıkacak, rezil olacaktık. Halife "Dile benden ne dilersen ey Şeceretü't dürr" dedi. O "Ey müminlerin emiri, Allah rızası için beni azat etmeni istiyorum" dedi ve önünde eğilerek toprağı öptü. Halife "Udu al ve bütün insanlar beni mutlu etmeye çalışırken mutlu etmek istediğim gönlümün sahibesi olan o cariye için bir şey söyle" dedi. Udu aldı ve şu dizeleri okudu:

Ey ibadetlerimi bozan, beni alt üst eden
Güzeller güzeli her şeye rağmen mecburum sana
Sana kavuşmanın iki yolu var, ya zilletle ki âşıklara yakışır
Ya da izzetle işte o da hükümdarlara yakışır

Halife duydukları karşısında mest oldu ve "Udu al ve bana, bana hükmeden, beni uykusuz bırakan o üç cariye ile ilgili bir şiir söyle ki biri sensin, biri beni terk eden, diğeri isimlendiremediğim benzersiz cariyem" dedi. O da udu aldı, çaldı ve şu dizeleri okudu:

Üç şarkıcı kadın benim dizginlerimi geçirdi ele
Kalbimde yerleştiler en kıymetli yere
Bana itaat etmeyen yokken yeryüzünde
Bana neler oluyor
Ben onlara itaat ediyorken
Onlar ise isyandalar
Bu olsa olsa aşkın gücüdür ancak
İşte o güçle benim gücümü alt ettiler

Halife şiirin kendisini böylesine güzel anlatmasına şaşırdı. Duydukları onu kırgın olduğu cariyeyle barışmaya meylettirdi. Çıktı ve onun odasına yöneldi. Bir cariye ondan önce giderek halifenin geleceğini haber verdi. O da halifeyi karşıladı, önünde eğildi, yerleri ve ayaklarını öptü. Sonra da barıştılar. Şeceretü't dürr'ün başına gelenler bunlardı.

Sevinçli bir halde bana geldi ve "Senin mübarek gelişinle ben hürriyetime kavuştum. Ümit ediyorum ki planladıklarım hususunda Allah bana yardımcı olur. O zaman ben de helal yoldan seninle bir araya gelirim" dedi. "Allah'a şükürler olsun" dedim. Biz konuşurken hizmetkârı içeri girdi, ona da olanları anlattık. O da "Sonunu hayra çıkaran Allah'a şükürler olsun. Seni de buradan sağ salim çıkarabiliriz inşallah" dedi.

Biz konuşurken adı Fatir olan kız kardeşi geldi ve "Kardeşim nasıl yapsak da onu sağ salim saraydan dışarı çıkarsak. Köleydin, onun gelişinin bereketiyle hür oldun. Bir de onu çıkarabilsek" dedi. Şeceretü'd-dür "Ona kadın elbiseleri giydirmekten başka çare yok" dedi. Sonra kadınların kıyafetlerinden birini getirdi, ben de giydim. Oradan hemen çıktım. Sarayın ortasına geldiğimde bir de baktım ki müminlerin emiri etrafında hizmetkârlarıyla oturuyor. Bana baktı fakat tanıyamadı. Hizmetkârlarına "Acele edin, şu gitmekte olan cariyeyi bana getirin" dedi. Beni getirdiklerinde peçemi kaldırdılar.

Halife durumu anlayıp neden böyle yaptığımı sordu. Ona her şeyi olduğu gibi anlattım. Anlattıklarımdan sonra düşünmeye başladı. Sonra hemen kalktı ve Şeceretü't dürr'ün odasına girdi. Ona "Nasıl başkalarını bana tercih edersin?" dedi. Şeceretü'd-dürr halifenin önünde eğilerek yerleri öptü ve başından geçenleri dosdoğru bir şekilde anlattı. Söylediklerini duyunca halife ona acıdı, yüreği sızladı. Yaptıklarını mazur gördü. Sonra çıktı. Kölesi, Şeceretü't dürr'e "İçini ferah tut, sevgilin halifenin huzurunda halifeye senin anlattıklarının aynısını anlattı" dedi.

Ondan sonra halife döndü ve beni huzuruna çağırdı. Bana 'Sana halifenin sarayına girecek cesareti ne verdi?" diye sordu. "Ey müminlerin emiri, bana bu cesareti veren cahilliğim, toyluğum ve senin merhametine sığınmak istemem oldu" dedim. Sonra huzurunda yerleri öptüm ve ağladım. Bunun üzerine halife "İkinizi de affettim" dedi ve oturmamı emretti. Oturdum. Kadı Ahmed bin Ebu Davud'u çağırttı ve beni Şeceretü't-dürr ile evlendirdi. Cariyenin eşyalarını benim evime taşımalarını emretti. Odasında gerdeğe girdik. Üç gün sonra çıktım. Oradaki her şeyi evime taşıdım. Evimde gördüğün ve şaşırdığın her şey onun çeyizindendir.

Bir gün bana "Mütevekkil iyi bir adamdır ama beylerden birinin onun yanında bizden bahsetmesinden korkuyorum. Bir şey yapıp buna mani olmak istiyorum" dedi. "Peki, ne yapacaksın?" dedim. "Ondan hacca gitmek ve şarkı söylemeye tövbe etmek için izin almak istiyorum" dedi. "Evet, bu düşündüğün olabilir" dedim. Biz bunları konuşurken halifenin elçisi geldi ve onu çağırdı. Çünkü halife onun şarkı söylemesini seviyordu. O da gitti ve hizmetini gördü. Halife ona "Sakın bizleri bırakma" dedi. O da "Baş üstüne" dedi. Bazı günler ona gidiyordu. Bir gün yine her zamanki gibi halife elçisini gönderdi. O da gitti. Geldiğinde üstü başı dağılmış, elbiseleri yırtılmış, gözleri yaşlı bir haldeydi.

Onu görünce korktum. Bizi yakalamalarını emrettiklerini düşünerek içimden "Allah'tan geldik, Ona döneceğiz" dedim. "Mütevekkil bize kızgın mı?" diye sordum. "Mütevekkil nerede? Mütevekkil'in hükmü sona erdi" dedi. "Bana şu meseleyi dosdoğru anlat" dedim.

Anlatmaya başladı: "Perdenin arkasında oturmuş içiyordu. Yanında Feth bin Hakan ve Sadaka bin Sadaka vardı. Muntasır'ın babası ve Türklerden bir grup ona saldırıp öldürmüşler. O anda sevinç hüzne ve korkuya, kahkahalar ağıtlara ve haykırışlara döndü. Ben ve cariye kaçtık. Allah bizi korudu."

Hemen kalktım ve Basra'ya gittim. Muntasır ve Mustain arasında savaş çıktığı haberini aldım. Ben de malımı mülkümü Basra'ya taşıdım. Karımı da götürdüm. İşte bütün hikâyem eksiksiz bir şekilde böyledir. Ey müminlerin emiri, evimde bulunan üzerinde deden Mütevekkil'in adı yazılı her şey bize bahşettiği nimetlerdendir. İçinde bulunduğumuz bu refah senin cömert ecdadındandır. Sizler ki iyilik ve cömertlik kaynağısınız."

Halife duyduklarına hem çok memnun olmuş hem de şaşırmış. Sonra ev sahibi cariyeyi ve ondan olan ço-

cuklarını halifenin huzuruna çıkarmış. Önünde eğilmiş, yerleri öpmüşler. Halife cariyenin güzelliği karşısında hayrete düşmüş. Sonra divit ve hokka isteyip mülklerinin yirmi yıl boyunca vergiden muaf tutulmasını yazdırmış. Ev sahibini kendine dost edinmiş. Ta ki kader onları ayırıncaya dek. Saraylardan sonra mezarları mesken tutmuşlar. Mülk sahibi merhametli Allah'a sığınırım.

Kamerü'z-zaman'ın Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ey bahtiyar hükümdar, anlatıldığına göre geçmiş zamanlarda Abdurrahman adında bir tüccar varmış. Allah ona bir kız bir de erkek evlat vermiş. Kızına güzelliğinden dolayı "Kevkebü's-sabah" (sabah yıldızı), oğluna da yakışıklılığından dolayı "Kamerü'z-zaman" (zamanın ayı) adını vermiş. Adam onlara bakıp Allah'ın bahşettiği güzelliği, gösterişi ve mükemmelliği gördüğünde kötülerin kötülüklerinden, kıskançların dillerinden, bakanların gözlerinden, fasıkların yapabileceklerinden korkmuş. Çcuklarını yirmi dört yıl boyunca sarayında bütün insanlardan gizlemiş. Onları ebeveynleri ve hizmetlerini gören cariyeleri dışında kimse görmemiş. Babaları Kuran-ı Kerim okuyormuş. Anne kızına, baba da oğluna Kuran-ı Kerim'i ezberletmiş. Matematiği, hat sanatını, edebiyatı ve bilimleri anne ve babalarından öğrenmişler. Öğretmene ihtiyaç duymamışlar.

Oğlan delikanlı olduğunda eşi tüccara: "Ne zamana kadar oğlun Kamerü'z-zaman'ı insanlardan gizleyeceksin? O kız mı sanki?" demiş. Tüccar "Erkek tabii" deyince kadın şöyle demiş: "Öyle ise neden onu seninle birlikte çarşıya götürmüyor, dükkânda oturtmuyorsun? Böyle yapmalısın ki insanları tanısın, onlar da onu tanısın. Senin oğlun olduğu bilinsin, alışverişi öğrensin. Başına bir şey gelirse o senin yerine geçecek.

İnsanlar onu tanımalı. Lakin bu vaziyette sen ölsen o da ben tüccar Abdurrahman'ın oğluyum dese kimse ona inanmaz. Hatta biz seni hiç görmedik, onun bir oğlu olduğunu dahi bilmiyorduk derler. Malların devlet alır ve oğlun her şeyden mahrum kalır. Ayrıca kızın da öyle. Onu da insanlara tanıtmak istiyorum. Kim bilir belki dengi biri çıkar, onu ister, biz de onu nişanlar evlendirir ve mürüvveti görürüz."

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

964. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Tüccar karısından bu sözleri duyunca "Ben onları insanlardan korktuğum için ve onlara duyduğum sevgiden dolayı sakındım. Öyle bir sevgi ki onları gözümden dahi sakınıyorum" demiş ve "Şu dizeleri söyleyen ne güzel söylemiş" diyerek şu şiiri okumuş:

Seni kendi bakışlarımdan
Benden, senden,
Oturduğun yerden ve zamandan
Kıskanıyorum
Seni gözlerimin içine koysam
Hep orada kalsan.
İnan hiç sıkılmam
Kıyamet gününe kadar
Her gün bana gelsen
İnan yine de yetinmem

Karısı "Allah'a güven, O korursa hiçbir şey olmaz. Bugün onu da yanına al dükkâna götür" demiş. Sonra oğluna en gösterişli kıyafetlerden giydirmiş. Öyle ki delikanlı görenlerin yüreğini hoplatacak, herkesi kendine âşık edecek kadar yakışıklı olmuş. Babası onu da beraberinde götürmüş. Çarşıya gitmişler. Delikanlıyı her gören hayran kalıyormuş. Yanına geliyor, selam veriyor ve ellerini öpüyorlarmış. Babası insanlara kızmaya başlamış. İnsanlar sırf ona bakmak için peşinden gidiyorlarmış. Bazıları, "Ay filan cihetten doğdu" diyor, bazılarıysa "Allah'ın kullarının üzerine bayramın hilali doğdu" diyorlarmış. İnsanlar bu sözleriyle çocuğa işaret ediyor ve ona dua ediyorlarmış.

Babası insanların sözlerinden utanmış. Hiç kimseyi susturamıyormuş. Karısına kızıyor, beddua edip duruyormuş, çünkü delikanlının dışarı çıkmasının sebebi oymuş. Babası şöyle bir bakınca insanların onun etrafına toplandığını, onun önünde arkasında durduklarını görmüş. Dükkâna varıncaya kadar böyle devam etmiş. Dükkânı açıp içeri girmiş. Oğlu da gelip yanına oturmuş.

Tüccar insanların yolu kapattıklarını görmüş. Her gelen giden dükkânın önünde duruyor, o güzel yüze bir bakan bir daha ayrılamıyormuş. Tüccar insanları etrafına toplanmış, sıra sıra dizilmiş oğluna bakarken görünce çok utanmış. Ne yapacağını bilememiş. O anda bir derviş çıkagelmiş. Delikanlıya doğru yaklaşmış. Bir yandan şiirler okuyup bir yandan da ağlıyormuş. Kamerü'z-zaman'ı, Zaferan tepeciğinde bitmiş sorkun ağacı gibi oturmuş görünce de gözyaşları dolup taşmış ve şu iki beyiti okumuş:

Bir dal gördüm bir tepede
Sanki ay doğmuştu göklerde
Dedim ki adın ne dedi inci
Dedim bana gel, ama bana olmaz dedi

Sonra derviş sersem gibi yürümeye başlamış. Bir yandan da sağ eliyle ağarmış sakalını sıvazlıyormuş. Hali bütün kalabalığın yüreğini dağlamış. Genci gören gözler ve akıllar hayrete kapılıp dehşete düşmüş. Tıpkı şairin dediği gibi

O güzel bir yerde
Yüzü ay misali parıldayarak
Dururken vakur
Yavaş yürümeye alışmış
Çıkageldi bir ihtiyar
Belli ki günleri gecelere eklemiş
Helali haramı tatmış
Kadınları erkekleri tanımış
Züht içinde yaşamış
Öylesine incelmiş ki
Sanırsın bedeninden çıkmışta
Tekrar kemikleşip deriye bürünmüş

Derviş delikanlıya yaklaşıp ona bir dal reyhan vermiş. Tüccar elini cebine sokup cebindeki bütün dirhemleri çıkarmış ve dervişe verip "Derviş al şunları da hadi yoluna git" demiş. Derviş dirhemleri almış, dükkânın girişine, çocuğun önüne oturmuş. Ona bakarak ağlamaya ve dövünmeye başlamış. Gözyaşları su pınarları misali akıyormuş. Bunu gören insanlar aralarında konuşmaya başlamışlar. Bazıları "Dervişin yüreğinde çocuğun aşkından doğan yangınlar var" diyorlarmış. Babası bu vaziyeti görünce "Oğlum kalk, dükkânı kapatalım, evimize gidelim, bugün bize alışveriş yok. Bütün bunlara sebep olan annenin Allah cezasını versin" demiş. Sonra da dervişe dönüp "Derviş kalk da dükkânı kapatayım" demiş. O da kalkmış. Tüccar dükkânı kapatmış. Oğlunu alıp yürümüş. Derviş ve insanlar onları evlerine varıncaya kadar takip etmiş. Çocuk eve girmiş. Tüccar dervişe

dönüp "Ne istiyorsun derviş, neden ağlıyorsun?" demiş. Derviş "Efendim, bu gece evine Tanrı misafiri olmak istiyorum" demiş. Bunun üzerine tüccar "Hoş gelmiş tanrı misafiri, haydi derviş gir öyleyse içeri" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

965. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Tüccar kendi kendine "Şayet bu derviş bizim çocuğa âşıksa ve bir kötülük düşünüyorsa onu mutlaka bu gece öldürüp mezarını gizlemeliyim, yok değilse misafir nasibini yer, gider" diye düşünmüş. Dervişi Kamerü'z-zaman'la aynı odaya buyur etmiş. Oğluna gizlice "Oğlum, ben yanınızdan çıktıktan sonra dervişin yanına otur. Şayet senden kötü bir şey isterse ben odaya bakan pencereden bakıyor olacağım. Hemen gelir onu öldürürüm" demiş.

Delikanlı dervişle baş başa kalınca dervişin yanına oturmuş. Derviş ona bakıp ağlamaya başlamış. Delikanlı onunla konuşursa titreyerek yavaşça cevap veriyormuş. Delikanlıya baktıkça içini çeke çeke ağlıyormuş. Akşam yemeği gelinceye kadar bu hal devam etmiş. Derviş yemek yerken de gözlerini çocuktan ayırmıyor ve ağlamaya devam ediyormuş. Gece yarısı olup, sözler tükenip uyku vakti gelince çocuğun babası "Oğlum, derviş amcanın hizmetinde kal" deyip odadan çıkmak istemiş. Ancak derviş: "Efendim, oğlunu da al, ya da sen de bizimle uyu" demiş. Tüccar "Hayır,

oğlum yanında kalsın. Ola ki canın bir şey ister. Oğlum yanında ihtiyaçlarını görecek, sana hizmet edecek" demiş. Sonra çıkıp onların oturduğu odaya açılan bir penceresi olan ikinci bir odaya geçmiş.

Tüccar bunu yaparken oğluna gelecek olursak: Dervişe yaklaşıp ona cilve yapmaya başlamış. Derviş sinirlenip çocuğa "Şeytana lanet olsun, ne söylüyorsun sen!" diye çıkışmış ve kalkıp delikanlıdan uzağa oturmuş. Delikanlı yine onun yanına gitmiş. Derviş "Şayet benden uzak durmazsan babanı çağırıp bu yaptığını söylerim" demiş. Delikanlı "Babam bana karışamaz." demiş. Derviş "Oğlum, bana böyle davranmana razı değilim" deyip yerinden kalkmış. Ama delikanlı ısrar edip onu tutmuş. Bunun üzerine derviş delikanlının elinden kurtulup hemen kıbleye yönelmiş ve namaza başlamış. Delikanlı onun namaz kıldığını görünce bırakmış. İki rekât kılıp selam verinceye dek beklemiş. Sonra tekrar yaklaşmaya kalkmış. Derviş ikinci kez namaza niyet etmiş ve iki rekât daha kılmış. Üçüncü, dördüncü, beşinci kez bu vaziyette namaz kılmaya devam etmiş. Delikanlı "Bu namaz da neyin nesi? Uçacak mısın yoksa? Bütün geceyi mihrapta geçirdin de neler kaçırdın!" demiş. Derviş "Oğlum, şeytana lanet oku, Allah'a sığın" diye karşılık vermiş.

Bütün bunlar olurken babası görüyor ve duyuyormuş. Dervişin kesinlikle kötü niyetle gelmediğine kanaat getirmiş. Kendi kendine "Şayet bu derviş kötü niyetli olsaydı bunlara sabretmezdi" demiş. O sırada delikanlı yine dervişe yaklaşmaya çalışıyor, o da namaza niyet ediyormuş. Ama delikanlı dervişin namazını kesiyor, tamamlatmıyormuş. Sonunda derviş o kadar sinirlenmiş ki delikanlıya vurmuş. Delikanlı ağlamaya başlamış.

Babası içeri girip oğlunun gözlerindeki yaşı silmiş, gönlünü almış. Sonra dervişe dönüp "Kardeşim, şayet bu vaziyetteysen neden oğlumu gördüğünde ağlayıp

dövünüyor, hayıflanıyorsun, bunun sebebi ne? Ben oğlumu gördüğünde ağladığını görünce kötü şeyler düşündüm, çocuğa bunları yapmasını ben söyledim. Seni deneyecektim. Şayet ondan kötü bir şey istersen içeri girip seni öldürecektim. Lakin yaptıklarını görünce yanıldığımı ve senin ne kadar takva sahibi olduğunu anladım. Lakin bana ağlamanın sebebini söylemelisin" demiş. Derviş iç çekip "Efendim, kapanmış yaralarımı deşmeyin" demiş. Ancak tüccar "Kesinlikle bana anlatmalısın" diye ısrar etmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

966. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bunun üzerine derviş anlatmaya başlamış: Ben gezgin bir dervişim. Gece ve gündüzü yaratan Allah'ın izlerinin peşinde ülkeler, şehirler dolaşırım. Bir cuma günü öğle vakti Basra şehrine girdim. Baktım ki bütün dükkânlar açık. İçlerinde de yiyecek içecekten tut her çeşit mal var. Lakin şehir bomboş, ne bir kadın ne bir erkek var. Sokaklarda ve çarşılarda kedi köpek bile yok, ses yok, seda yok. Gördüklerime şaşırdım kaldım. Kendi kendime: "Acaba bu şehrin ahalisi kedileri ve köpekleriyle beraber nereye gitti? Allah bunların başına ne getirdi?" dedim.

Acıkmıştım, fırından sıcak ekmek aldım. Bir yağcının dükkânına girdim. Ekmeği yağa, bala batırıp yedim. Meşrubat dükkânına gittim ve istediğimi içtim. Kahvehaneyi açık gördüm, girdim, ateşin üstünde

kahve dolu olan cezveleri gördüm. İçerde de kimse yoktu. Yeteri kadar içtim ve dedim ki: "Vallahi bu şaşılacak şey, sanki bütün şehrin halkına ölüm şu saatte geldi ve hepsi aynı anda öldü. Veya başlarına gelen bir şeyden korktular ve kaçtılar, dükkânlarını bile kapatamadılar."

Bunun ne olduğunu düşünürken birdenbire bir uyarı sesi duydum. Korktum, bir süre gizlendim, aralardan bakmaya çalıştım. Ay gibi parıldayan cariyeler gördüm, çarşıda çift çift yürüyorlardı. Üzerlerinde örtü yoktu, yüzleri açıktı. Tam kırk çift, yani seksen cariyeydi. Altınlarla süslenmiş bir atın üzerinde bir kız gördüm. At taşıdığı, altın, mücevher ve gümüşten ayaklarını hareket ettiremiyordu. Kız ise üzerinde örtüsüz yüzü açık duruyordu. En gösterişli takıları takmış, en güzel elbiseleri giymiş, boynunda mücevherlerden bir kolye, göğsünde değerli madenlerle süslenmiş altın zincirler vardı. Cariyeler önünde, arkasında, sağında ve solunda gidiyordu. Hemen yanında ise kabzası zümrütten, askı yeri altından mücevherlerle süslenmiş büyük bir kılıcı olan bir cariye duruyordu. Kız benim olduğum yöne doğru geldiğinde atın gemlerini çekti ve dedi ki: '"Kızlar bu dükkânın içinden bir ses duydum, iyice arayın, olur ya biri saklanmış bize yüzümüz açık bakmak istiyor olabilir." Kahvehanenin karşısındaki saklandığım dükkânı aradılar. Korkuyordum.

Onların bir adamla çıktıklarını gördüm. Kıza "Hanımım, burada bir adam gördük, işte o huzurunda" dediler. O da kılıcı olan cariyeye "Boynunu vur onun!" dedi. Cariye adama yaklaşıp boynunu vurdu. Sonra onu yerde yatarken bırakıp gittiler. Bu durumu görünce korkudan ödüm patladı.

Bir saat sonra insanlar ortaya çıktı. Dükkân sahipleri dükkânlarının başına geçti. İnsanlar çarşıya doluştu. Öldürülenin etrafına toplanmış ona bakıyor-

lardı. Ben saklandığım yerden çıktım. Kimse beni fark etmedi. Lakin kalbime o kızın aşkı düşmüştü. Onu gizlice araştırdım. Kimseden onunla ilgili bir bilgi alamadım. Yüreğimde onun aşkından ateşler taşıyarak Basra'dan çıktım. Oğlun insanlar içinde o kıza en çok benzeyen insandı. Bana onu hatırlattı. İşte ağlamamın sebebi budur."

Hikâyesini anlatan derviş sonra da hüngür hüngür ağlamış ve "Efendim, ne olur kapıyı açın yoluma gideyim" demiş. Tüccar kapıyı açmış, derviş çıkıp gitmiş. Dervişin hikâyesi buymuş. Kamerü'z-zaman'a gelince: Dervişin o kız hakkında söylediklerini duyunca onu düşünmeye başlamış. Sabah olunca babasına "Bütün tüccarların çocukları ticaret için başka ülkelere yolculuk ediyor. Hepsi oğluna mallar hazırlayıp, yolculuk edip kazanç elde etmesini sağlıyor. Baba sen neden bana böyle bir ticaret imkânı vermiyorsun? Ben de yolculuk yapayım, kazanç elde ederek yolumu bulayım" demiş. Tüccar "Oğlum, tüccarların malı mülkü az olduğu için çocuklarını kazanç ve dünya menfaati için gönderiyorlar. Benimse malım çok, fazlasını da istemiyorum. Seni nasıl gurbete göndereyim? Ben ki senin ayrılığına bir saat dayanamıyorum. Üstelik bu eşsiz yakışıklılığın yüzünden sana bir şey olacak diye korkuyorum" demiş. Kamerü'z-zaman "Ya bana ticaret malları hazırlarsın yola çıkarım, ya da senden gizli kaçarım. Gönlümü almak istersen bana bir ticaret malı hazırlarsın, ben de onu alıp gider ve insanların yaşadığı ülkeleri görürüm" demiş.

Babası onu bu denli kararlı görünce karısına durumu haber vermiş ve "Oğlun ona ticaret için mallar hazırlamamı istiyor. Halbuki gurbet zorluktur" demiş. Karısı "Bunun ne zararı var. Bütün tüccarların çocuklarının durumu bu değil mi? Hepsi kazançlarıyla övünmüyorlar mı?" demiş. Tüccar "Tüccarların çoğu fakir, bense zenginim, malım çok" demiş. Karısı "Ka-

zancın fazlasının zararı olmaz. Sen ona izin vermezsen ben kendi malımdan vereceğim" diye karşılık vermiş. Tüccar "Ben ona kıyamıyorum. Çünkü gurbet en acı derttir" deyince karısı "Kazanç umulan gurbetten zarar gelmez. Yoksa çocuğumuzu kaybedeceğiz, arayıp bulamayacağız, sonra da insanlara rezil olacağız" demiş.

Tüccar karısının sözlerine hak vermiş. Oğluna doksan bin dinarlık ticari mal hazırlamış. Annesi de ona içinde her biri en az beş yüz dinar eden en pahalı mücevherlerden kırk adet mücevher olan bir kese vermiş ve "Oğlum, bu mücevherleri iyi koru, sana faydası olacaktır" demiş. Kamerü'z-zaman bütün bunları alıp Basra'ya doğru yola çıkmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

967. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Kamerü'z-zaman mücevherleri bir kemere koyup beline bağlamış ve yola çıkmış. Basra'ya varmasına çok az kalmışken bedevilerin saldırısına uğramış. Bedeviler bütün adamlarını ve hizmetkârlarını öldürmüşler. Kamerü'z-zaman öldürülen iki adamın arasına yatıp yüzünü kana bulamış. Bedeviler onun da öldüğünü düşünerek bırakmışlar. Kimse ona yaklaşmamış ama bütün mallarını alıp gitmişler. Bedeviler çekip gittiklerinde Kamerü'z-zaman ölülerin arasından kalkıp yürümeye başlamış. Kemerinde bulunan mücevherlerden başka hiçbir şeyi kalmamış.

Basra'ya varıncaya dek yürümeye devam etmiş. Şehre girişi cuma gününe denk gelmiş. Şehir bomboşmuş, kimse yokmuş, tıpkı dervişin anlattığı gibiymiş. Çarşılar boş, dükkânlar malzemelerle dolu olduğu halde kapıları açıkmış. O da yiyip içip etrafa bakınmaya başlamış. O vaziyetteyken uyarı sesini duymuş. Dükkâna saklanmış. Kızlar gelince bir süre onları seyretmiş. Sonra insanlar görünmüş, çarşılar dolmuş. Çarşıya gidip kuyumcuya girmiş. Kırk taşın içinden bin dinarlık bir taş çıkarmış. Onu satıp yerine geri dönmüş ve orada gecelemiş. Sabah olduğunda kıyafetlerini değiştirmiş. Hamama gitmiş. Adeta ayın on dördü gibi olmuş. Sonra dört mücevheri dört bin dinara satıp üzerinde pahalı ve gösterişli kıyafetler olduğu halde Basra sokaklarında dolaşmaya ve etrafa bakınmaya başlamış. Çarşıya vardığında bir berber görüp yanına gitmiş. Saçlarını kestirmiş.

Adamla ahbaplık kurup "Baba, ben buraya yabancıyım. Bu şehre dün geldim. Bir de baktım ki şehir bomboş, in cin yok. Sonra kızlar gördüm. İçlerinde bir genç kız sultan faytonuna binmişti..." demiş ve bütün gördüklerini anlatmış. Berber "Oğlum, sakın ha bunları benden başkasına anlatma. Çünkü bütün insanlar sır tutamaz. Daha çok gençsin, senin için endişe ediyorum, olur ya insanlar bunları birbirlerine anlatır da onlar duyar. Sonra da gelip seni öldürürler. Bil ki oğlum, bu gördüklerini hiç kimse görmedi ve hiç kimse bir şey bilmiyor. Bütün Basra ahalisi bunu merak etmekte. Her cuma günü öğle vakti olunca kedileri ve köpekleri hapsediyor, çarşıda yürümelerine izin vermiyorlar. Şehir halkı da camilere girerek üzerlerine kapıları kilitliyor. Hiçbiri çarşıdan geçemiyor, pencereden bakamıyor, hiç kimse de bu belanın sebebini bilmiyor. Ama oğlum, bu akşam karıma bunun sebebini soracağım. O ebedir, devlet büyüklerinin evlerine girer çıkar. Bu şehirde olan biten birçok şeyi bilir. Allah izin

verirse yarın yanıma gel, ben de öğrendiklerimi sana anlatırım" demiş.

Genç, bir avuç altın uzatıp "Baba, al şu altını eşine ver, o artık benim annem oldu" demiş. Sonra bir avuç daha vermiş ve "Al bu da sana" demiş. Berber "Oğlum, eşime sorup en doğru haberi getirinceye kadar burada bekle" demiş. Ardından karısının yanına gidip ona gençten söz etmiş ve "Bana bu şehrin hikâyesini anlatmanı istiyorum, anlat ki ben de tüccar gence anlatayım. Çünkü o cuma günü insanları ve hayvanları uzaklaştırmalarının sebebini çok merak ediyor ve hakikati bilmek istiyor. O çok cömert biri. Şayet ona bunu anlatırsak bize çok büyük ihsanlarda bulunacaktır" demiş. Kadın "Git onu buraya getir. Selamımı söyle, merak etme derdinin dermanı bulundu, de" demiş.

Berber dükkâna gitmiş. Kamerü'z-zaman'ı oturmuş kendisini beklerken bulmuş. Onu alıp karısının yanına götürmüş. Karısı onları karşılayıp oturtmuş. Genç, yüz dinar çıkarıp kadına vermiş ve "Anacığım, bu kız kim söyle bana?" demiş.

Kadın anlatmaya başlamış: "Oğlum, Basra sultanına Hint hükümdarından bir mücevher geldi. O da onu delmek istedi. Bütün mücevher ustalarını çağırttı ve onlara 'Sizden benim için bu mücevheri delmenizi istiyorum. Kim onu delerse ona istediğini vereceğim. Onu kıranın boynunu vuracağım!' dedi. Ustalar korktular ve 'Ey tüm zamanların hükümdarı, mücevheri kırmadan delmek çok zordur. Bu çok nadiren yapılabilir. Bu yüzden bize yapamayacağımız bir işi yükleme. Biz bu mücevheri delemeyiz. Lakin ustamız bu konuda daha deneyimlidir,' dediler. Hükümdar 'Sizin ustanız kim?' diye sordu. Onlar da 'Abid usta. O bu konuda bizden daha deneyimlidir, çok malı vardır ve el işçiliği de çok iyidir. Siz onu çağırtıp huzurunuza getirtin ve bu mücevheri delmesini emredin,' dediler.

Hükümdar onu çağırttı ve mücevheri delmesini emretti. Ona da aynı şartı koştu. Abid usta mücevheri aldı ve hükümdarın tam istediği gibi deldi. Hükümdar 'Ey usta, dile benden ne dilersen,' dedi. O da 'Ey tüm zamanların hükümdarı, bana yarına kadar müddet ver,' dedi. Bunun nedeni karısına danışmak istemesiydi. Karısı o sultan faytonunda gördüğün kızdır. Onu çok seviyordu. Öyle ki karısına danışmadan hiçbir işe kalkışmıyordu. İşte bu yüzden ona danışıncaya kadar dileğini erteledi. Karısına gelip ona 'Ben hükümdar için bir mücevheri deldim. O da bana bir dilek dileme hakkı verdi. Sana danışmak için süre istedim. Söyle bakalım ne istiyorsan ben de onu dileyeyim,' dedi. Karısı 'Ateşin dahi tüketemeyeceği kadar çok malımız var. Beni seviyorsan hükümdardan namazdan iki saat önce tellalla Basra sokaklarında halka duyurarak herkesin camilere girmesini emretmesini iste. Sokaklarda büyük küçük kimse kalmasın. Hepsi cami veya evlerde olsun. Kapılar üzerlerine kapansın. Şehrin bütün dükkânlarının kapılarını açık bıraksınlar. Ben de atıma binip şehri dolaşayım. Pencereden ve aralıktan bakan olmasın. Öyle biri olursa onu öldüreyim,' dedi...

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

968. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

...Ondan sonra Abid usta hükümdara gitti. Dileğini söyledi, o da dileğini verdi. Basra halkına bunu duyurdu. Onlar şöyle dediler: 'Biz kedi ve köpekler-

den mallarımıza zarar gelmesinden korkuyoruz.' Bunun üzerine hükümdar o saatte halk tekrar sokaklara çıkıncaya kadar kedi ve köpeklerin hapsedilmesini emretti. Kız her cuma günü namazdan iki saat önce çıkmaya başladı. O cariyeleriyle Basra sokaklarında dolaşırken hiç kimse sokaktan geçemiyor, bir pencere veya aralıktan bakamıyor. İşte sebebi budur. Kızı sana anlattım. Söyle bakalım oğlum, sen onun hikâyesini mi merak ediyorsun, yoksa onunla bir araya gelmek mi istiyorsun?"

Genç "Anacığım, temennim onunla bir araya gelmek" diye karşılık vermiş. Kadın "Sen bana sahip olduğun hazineleri haber ver" demiş. Genç "Anacığım yanımda en değerli madenlerden dört çeşit var. Birinin değeri beş yüz, birinin yedi yüz, birinin sekiz yüz, birinin de bin dinar" demiş. Kadın "Dördünü de harcayabilir misin?" diye sormuş. Delikanlı "Hepsini feda edebilirim" diye karşılık vermiş. Kadın "O halde kalk, içlerinden bir parça al, değeri beş yüz dinar olsun. Sonra da mücevher ustalarının ustasının dükkânını sor. Ona git, onu üzerinde pahalı elbiselerle otururken bulacaksın. Yanında çırakları vardır. Hemen dükkânına gir ve otur. Mücevheri çıkar ve 'Usta bu taşı al, bana ondan altın bir yüzük yap. Büyük yapma, tam ayarında olsun, hiçbir fazlası olmasın. Onu ustalıkla yapmanı istiyorum,' de. Sonra da ona yirmi dinar ver. Her çırağa da birer dinar ver. Yanında bir süre otur, onunla sohbet et. Yanına bir dilenci gelirse ona da bir dinar ver. Ona cömertliğini göster ki seni sevsin. Sonra yanından ayrıl, evine git ve orada gecele. Sabah olduğunda kocamın yanına gel ve ona yüz dinar ver. Çünkü o fakirdir" diyerek yapması gerekenleri anlatmış.

Delikanlı "Tamam dediğin gibi yapacağım" diyerek kadının yanından ayrılmış. Yanına değeri beş yüz dinarlık bir mücevher almış. Mücevher çarşısına gidip

ustaların ustası Abid'in yerini sormuş. Birileri ona yerini tarif etmiş. Dükkâna vardığında ustaların ustasını görmüş. Heybetli bir adammış. Üzerinde pahalı elbiseler varmış. Yanında dört çırak çalıştırıyormuş. Selam vermiş. Adam delikanlının selamına karşılık verip buyur etmiş. Genç, mücevher parçasını çıkarıp "Usta, bu taştan bana altın bir yüzük yapmanı istiyorum. Onu tam ayarında yap, hiçbir fazlası olmasın, el işçiliği çok iyi olsun" demiş. Sonra yirmi dinar çıkarıp "Bunu üzerine yapacağın nakışlara karşılık olarak al, ücreti de ayrı, o sonra" demiş. Sonra her bir çırağa bir dinar vermiş. Çıraklar onu çok sevmiş. Usta Abid de ondan hoşlanmış. Oturup onunla sohbete başlamış. Delikanlı her gelen dilenciye bir dinar veriyormuş. Cömertliği karşısında şaşırmışlar.

Usta Abid'in evinde de dükkânında bulunan iş malzemelerinin aynısı bulunuyormuş. Farklı bir şey işleyeceği zaman evinde yaparmış ki çırakları ondan bu farklı sanatı öğrenmesinler. O iş yaparken karısı önünde otururmuş, karısına bakınca zanaatında benzeri görülmemiş şeyler yaparak tüm maharetini gösterir, hükümdarlara yaraşır işler yaparmış. Bu iş için de evinde çalışmış. Yüzüğü şimdiye kadar görülmemiş müthiş bir işçilikle yapmaya başlamış. Karısı bunu gördüğünde "Bu mücevher parçasıyla ne yapmak istiyorsun?" demiş. "Altından bir yüzük yapmak istiyorum. Çünkü onun değeri beş yüz dinar" demiş. Karısı "Kime?" diye sorunca "Güzel görünüşlü genç bir tüccara. Delikanlının ağzı tıpkı Süleyman'ın yüzüğü gibi, kıpkırmızı mercan misali dudakları var. Ceylanlar gibi bir boynu var. Bir yanı bembeyaz, bir yanı tatlı kırmızı yanakları var ki dağ lalesi gibi. O çok nazik, kibar ve cömert bir delikanlı. Şöyle şöyle yaptı..." diyerek olanları anlatmış. Sonra da karısına delikanlının güzelliğini, cömertliğini ve mükemmelliğini anlatmaya devam etmiş. Kadına delikanlının iyi taraflarını ve

güzel ahlakını öyle bir anlatmış ki onu sevdirmiş. Hiç kimse delikanlının güzelliğini ve cömertliğini ondan daha güzel anlatamazmış.

Karısı: "Güzelliği bana emsal olabilir mi?" diye sormuş. Adam "Senin bütün güzel özelliklerin onda var. O seni andırıyor, sanırım yaşı da seninki kadar. Senin kırılmandan korkmasam senden bin kez daha güzel olduğunu söylerdim" demiş. Kadın susup bir şey dememiş ama yüreğinde delikanlının aşkı alevlenmiş. Kuyumcu onun güzel yanlarını anlatmaya devam etmiş. Yüzüğün yapımı bitinceye kadar da anlatmış. Sonra yüzüğü karısına uzatmış. Kadın yüzüğü parmağına takınca tam parmağına göre olduğunu görmüş. Kocasına "Bu yüzüğü çok sevdim, benim olmasını istiyorum, parmağımdan çıkarmak istemiyorum" demiş. Adam "Sabırlı ol, sahibi çok cömert biri. Ben ondan bunu bana satmasını isteyeceğim. Satarsa onu alıp sana getiririm. Yanında başka taşı varsa alır ve yine senin için işlerim" demiş. İşte mücevher ustasının ve karısının başına gelenler bunlarmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

969. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Mücevher ustası ve karısının arasında geçenler bunlarmış. Kamerü'z-zaman ise o geceyi evinde geçirmiş. Sabah olduğunda yüz dinar alarak berberin yaşlı karısının yanına gitmiş ve "Al bu yüz dinarı" demiş. Kadın "Onu kocama ver" deyince o da yüz dinarı koca-

sına vermiş. Sonra kadın "Sana söylediklerimi yaptın mı?" diye sormuş. Delikanlı "Evet" deyince kadın "Kalk şimdi mücevher ustasının yanına git. Şayet yüzüğü sana verirse onu parmağını ucuna tak, sonra da hızlıca çıkar ve 'Usta, yanlış yapmışsın, yüzük dar geliyor,' de. Sana 'Ey tüccar, onu kırıp yeniden işleyeyim mi?' diyecek. Sen 'Kırıp yeniden yapmana gerek yok. Onu al ve cariyelerinden birine ver,' de. Sonra başka bir taş çıkar. Değeri yedi yüz dinar olsun. 'Al bu taşı işle, bu ondan daha değerli,' de. Sonra ona otuz dinar ve her bir çırağa da iki dinar ver. Ona 'Bu dinarlar nakışların bedeli, ücreti sonra vereceğim,' de. Sonra evine dön ve geceyi orada geçir. Sabah olunca gel, yanında da iki yüz dinar getir. Ben de sana planımın devamını söylerim" demiş.

Genç, mücevher ustasının yanına gitmiş, usta onu karşılayıp buyur etmiş. Genç "İşi bitirdin mi?" diye sormuş. Usta "Evet" deyip yüzüğü uzatmış. Genç, onu alıp parmağının ucuna takmış, sonra hemen çıkarıp "Usta olmamış, parmağıma dar geldi" demiş. Usta "Genişleteyim o halde" deyince de "Yok gerek yok, al onu hediyem olsun. Cariyelerinden birine ver. Zaten onun değeri düşük, sadece beş yüz dinar. İkinci kez işlemene değmez" demiş. Sonra yedi yüz dinarlık başka bir taş çıkarmış ve "Al bunu işle" demiş. Ardından ustaya otuz, her bir çırağa da ikişer dinar vermiş. Usta "Beyim, ücretini yüzüğü bitirdiğimde alırım" deyince genç "Bu parayı onun nakış ücreti say, asıl ücreti sonra vereceğim" demiş. Sonra çıkıp gitmiş.

Mücevher ustası onun cömertliği karşısında hayrete kapılmış, çıraklar da öyle. Sonra mücevher ustası karısına gidip "Ben bu gençten daha cömert birisini görmedim hayatımda. Ayrıca çok şanslısın. Bana yüzüğü cariyelerimden birine vermem için karşılıksız verdi" demiş ve olanları anlatmış. "Öyle sanıyorum ki

bu çocuk tüccar çocuğu değil. Olsa olsa sultan çocuğudur" demiş.

Karısı, o genci her övdüğünde ona biraz daha âşık oluyormuş. Yüzüğü takmış. Mücevher ustası da ikinciyi birinciden biraz daha büyük yaparak yüzüğü işlemiş. Yüzüğün işlemesini bitirdiğinde kadın onu ilk yüzüğün yanına takmış. Sonra da "Efendim, bak iki yüzük ne kadar güzel oldu parmağımda. Ben iki yüzüğün de benim olmasını istiyorum" demiş. Usta "Sabırlı ol, bakarsın ikinciyi senin için ondan satın alırım" demiş. Sabah olunca yüzüğü alıp dükkâna gitmiş. Onun başından geçenler bunlarmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

970. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bunlar mücevher ustasının başından geçenlermiş. Kamerü'z-zaman'a gelince: O sabah olunca berberin yaşlı karısına gidip ona iki yüz dinar vermiş. Kadın "Mücevher ustasına git, sana yüzüğü verdiğinde parmağına tak ve hızlıca çıkar. Ona 'Usta, olmamış, yüzük büyük geldi. Senin gibi bir ustanın ölçü alması icap ederdi. Şayet parmağımın ölçüsünü almış olsaydın yanılmazdın,' de. Sonra da bin dinarlık başka bir taş çıkar ve 'Al bunu işle, bu yüzüğü de cariyelerinden birine ver,' de. Sonra ustaya kırk, çıraklara da üçer dinar ver ve ustaya 'Bunu yüzüğe yapacağın nakışlara say, ücretini sonra vereceğim,' de. Sonra bak bakalım ne söyleyecek. Kocama da üç

yüz dinar ver. Çünkü o çok fakir bir adamdır" demiş. Genç de "Baş üstüne" demiş.

Sonra mücevher ustasının yanına gitmiş. Usta onu karşılayıp buyur etmiş. Yüzüğü gence vermiş. Genç, yüzüğü parmağına takar takmaz çıkarmış ve "Senin gibi bir ustanın hemen ölçü alması icap ederdi. Şayet parmağımın ölçüsünü alsaydın yanılmazdın. Bunu al, cariyelerinden birine ver" demiş. Sonra bin dinarlık bir taş çıkarmış ve "Bunu al ve tam parmağımın ölçüsünde bir yüzük yap" demiş. Usta "Haklısın, doğru söylüyorsun" deyip delikanlının parmağının ölçüsünü almış. Genç kırk dinar çıkarıp vermiş ve "Bunu yüzüğe yapacağın nakışlara say, ücretini sonra vereceğim." demiş. Usta "Beyim, bu senden kaçıncı ücret alışımız, bize çok fazla ihsanda bulundun" demiş. Genç de "Ziyanı yok" diye karşılık vermiş. Sonra onunla bir süre sohbet etmiş. O sırada her geçen dilenciye bir dinar veriyormuş. Ardından da çekip gitmiş.

Mücevher ustası da evine gitmiş ve karısına "Şu genç tüccar ne kadar da cömertmiş. Ben ondan daha cömert, daha yakışıklı birini görmedim" demiş ve karısına onun cömertliğini ve güzel ahlakını anlatmaya başlamış. Karısı "Ey kaba adam, sana bu iki değerli yüzüğü verdi. Onu davet edip ve ağırlaman icap ederdi. Ona hoş davranman gerekir. Belki evimize gelir ve memnun kalırsa bize büyük faydaları dokunabilir. Sen ağırlamak istemiyorsan davet et ben onu ağırlarım" demiş. Usta "Sen benim pinti olduğumu mu düşünüyorsun da bu sözleri söylüyorsun?" diye sormuş. Kadın "Hayır, pinti değilsin ama kaba bir adamsın. Onu akşama kesinlikle davet et, onsuz gelme. Gelmek istemezse ısrar et" demiş. Usta "Başım gözüm üstüne" diye karşılık vermiş. Sonra yüzüğü işleyip uyumuş. Üçüncü günün sabahında dükkâna gidip oturmuş.

Bu onun başından geçenlermiş. Kamerü'z-zamana gelince: Üç yüz dinar alarak yaşlı kadının yanına git-

miş. Parayı kadının kocasına vermiş. Kadın "Muhtemelen bugün seni davet eder. Şayet davet ederse ve misafiri olursan sabah olunca gel ve bana bütün olanları anlat. Yanında da dört yüz dinar getir ve kocama ver" demiş. O da "Başım üstüne" diye karşılık vermiş. Bu arada dinarları tükendikçe de taşlardan satmaya devam ediyormuş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

971. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Kamerü'z-zaman mücevher ustasına gitmiş. Vardığında usta onu ayakta karşılayıp kucaklamış. Oturup bir vakit sohbet etmişler. Sonra usta çıkarıp yüzüğü vermiş. Yüzük tam delikanlının parmağına göre olmuş. Delikanlı "Ellerine sağlık ustaların ustası, işçiliğine diyecek yok, lakin taş istediğim gibi değil. Çünkü yanımda ondan daha iyisi var. Sen onu al ve cariyelerinden birine ver" demiş. Başka bir taş çıkarıp yüz dinarla birlikte ustaya vermiş. "Ücretini al ve kusurumuza bakma, seni yorduk" demiş. Usta "Ey tüccar, bize çok ihsanda bulundun, seni çok sevdim. Senden ayrılamıyorum. Ne olur beni kırma ve bu gece misafirim ol" demiş. Delikanlı "Olabilir, fakat önce adamlarıma haber vermek için hana gitmeliyim. Hanın dışında geceleyeceğimi söylemeliyim ki beni beklemesinler" demiş. Usta ona hangi handa kaldığını sormuş. Delikanlı "Filan handa" deyince usta "Peki seni almak için oraya geleceğim" demiş.

Mücevher ustası akşam olmadan hana gitmiş. Onsuz eve gittiği takdirde karısının kızmasından korkuyormuş. Sonra genci alıp evine götürmüş. Onu benzersiz bir odada ağırlamış. Genç kadın genci içeri girerken görmüş ve çok beğenmiş. Akşam yemeğine dek oturup muhabbet etmişler. Yemek gelince yiyip içmişler. Sonra kahve ve meşrubatlar gelmiş. Yatsı namazına dek sohbet etmişler. Vakit gelince kalkıp namaz kılmışlar. Sonra bir cariye iki bardak meşrubatla odaya girmiş. İçtiklerinde uykuları gelmiş. Sabaha kadar uyumuşlar. Genç kadın cariyesiyle hapşırtan bir şey göndermiş. Cariye onu burunlarına koklatınca hapşırıp uyanmışlar. Cariye "Efendilerim, sabah namazı vakti geldi. Haydi, sabah namazı için kalkın" demiş. Onlara leğen ve ibrik getirmiş. Kamerü'z-zaman "Usta, vakit gelmiş uyuyakalmışız" demiş. Usta "Arkadaşım, bu odanın uykusu ağırdır, ne zaman bu odada uyusam bana böyle olur" demiş. Cariye onlara kahvaltı getirmiş. Kahvaltı yapmışlar.

Mücevher ustası Abid bir ihtiyacını görmek için çıktığında karısı bunu fırsat bilerek odaya girmiş ve Kamerü'z-zaman'a "Bir gün, bir ay, bir sene yetmez ömrümün geri kalanını seninle geçirmek istiyorum. Lakin sabırlı ol. Kocama akıl sahiplerini hayrete düşürecek bir hile yapayım. Böylece muradımıza erelim. Onun içine şüphe düşüreyim ki beni boşasın. Ben de seninle evlenip ülkene geleyim. Onun bütün mallarını sana getireyim. Onun evini yıkacak, izlerini dahi yok edecek bir plan yapayım. Fakat senin sözümü dinlemen ve her söylediğimi itirazsız yapman gerekiyor. Bana itaat etmelisin" demiş. Genç "Emrin başım üstüne, benim hiçbir itirazım yok" diye karşılık vermiş. Kadın "Hana git, şayet kocam gelip seni davet ederse 'Kardeşim, insan ağırdır, çok gelip giderse pinti de cömert de sıkılır. Ben nasıl her gece sana geleyim. Sen ve ben birlikte bir odada geceliyoruz. Hadi sen benden

rahatsız olmuyorsun ama kadınların benden rahatsız olabilir. Benimle vakit geçirmek istiyorsan bana evinin yanında bir ev al. O zaman uyku saati gelinceye kadar bazen sen bende otursun bazen ben sende otururum. Sonra evime giderim. Bence böylesi daha iyi olur,' de. O gelip bana danışacaktır. Ben de ona komşumuzu evden çıkarmasını söylerim. Onun oturduğu ev bizim, komşu kirayla oturmakta. Eve gelebilirsen planımızın gerisi Allah'ın izniyle kolay olacaktır. Şimdi git ve dediğim gibi yap" demiş. Sonra da onu bırakıp gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

972. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Mücevher ustası Abid içeri girince Kamerü'z-zaman ondan gitmek için izin istemiş. Sonra ihtiyar kadına giderek olanları ona anlatmış. Kadına "Onunla bir araya gelebilmem için başka bir planın var mı?" demiş. Kadın "Oğlum, buraya kadar, benim hilelerim tükendi" demiş. Bunun üzerine genç, kadını bırakıp hana gitmiş.

Ertesi gün akşam mücevher ustası onun yanına gelip yemeğe davet edince genç "Seninle gelemem" demiş. Usta "Neden? Oysaki ben seni çok sevmiştim, senden ayrı kalmaya dayanamıyorum. Ne olur benimle gel" demiş. Genç "Şayet muradın uzun süre benimle kalmak ve dostluğumuzun devam etmesiyse bana evinin yanında bir ev al. Bazen sen bende otursun

bazen ben sende otururum. Uyku vakti gelince her birimiz evimize gideriz" demiş.

Usta "Evimin yanında bir ev var, orası benimdir. Bu gece benimle kal, yarın orayı senin için boşalttırırım" demiş. Kalkıp gitmişler, akşam yemeğini yemiş, yatsı namazlarını kılmışlar. Usta, içinde ilaç olan fincandan içmiş ve uyumuş. Kamerü'z-zaman'sa içinde ilaç olmayan fincandan içtiği için uyumamış. Kadın yanına gelmiş, oturup sabaha sohbet etmişler. Kocası ölü gibi yatıyormuş. Usta uyandıktan sonra haber göndererek kiracıyı getirtmiş ve ondan evi boşaltmasını istemiş, o da evi boşaltmış.

Kamerü'z-zaman oraya yerleşmiş. Bütün eşyalarını taşımış. O gece usta Kamerü'z-zaman'ın yanında kalmış. Sonra da evine gitmiş. İkinci gün genç kadın iyi bir mimar getirtmiş. Onu parayla kandırarak kendi evinden Kamerü'z-zaman'ın evine bir dehliz yaptırmış.

Kamerü'z-zaman bir de bakmış ki kadın elinde iki para kesesiyle yanına gelmiş. Kadına "Nereden geldin?" diye sormuş. O da ona dehlizi göstermiş. Sonra keseleri gence uzatıp "Al bu iki keseyi, bunlar kocamın parasından" demiş. Ardından da sabaha kadar oturup onunla sohbet etmiş. Sabah olunca "Beni bekle, kocamı uyandırayım dükkânına gitsin, ben de senin yanına geleyim" demiş. Delikanlı oturup onu beklemeye başlamış. Kadın gidip kocasını uyandırmış. O da kalkıp namazını kılmış ve dükkâna gitmiş. O gittikten sonra kadın dört kese daha almış ve dehlizden geçerek Kamerü'z-zaman'ın yanına gitmiş, "Al bu parayı" demiş. Bir süre yanında kaldıktan sonra geri dönmüş.

Kamerü'z-zaman çarşının yolunu tutmuş. Akşam vakti döndüğünde on kese mücevher ve başka şeyler görmüş. Mücevher ustası yanına gelmiş ve onu evine götürmüş. Orada birlikte oturmuşlar. Her zamanki

gibi cariye içeri girmiş ve onlara meşrubat vermiş. İçtiklerinde usta uyuyakalmış. Kamerü'z-zaman'a hiçbir şey olmamış. Çünkü fincanında ilaç yokmuş. Sonra genç kadın yanına gelip oturmuş. O sırada cariye dehlizden malları onun evine taşıyormuş. Sabaha kadar bu vaziyette kalmışlar. Sonra cariye efendisini uyandırmış. Onlara kahve getirmiş. Bir süre sonra ayrılmışlar.

Üçüncü gün kadın kocasının kendi el işçiliği olan bir hançer çıkarmış. Hançer adama beş yüz dinara mal olmuş imiş. El işçiliğinde bir benzeri yokmuş. İnsanlar onu çok istedikleri halde gönlü satmaya el vermemiş bir türlü. Kadın hançeri bir sandığa koyup gence götürmüş ve "Al bunu, kemerine tak ve kocamın yanına git. Sonra hançeri kemerinden çıkar ve usta bak bu hançere, onu bugün aldım, söyle bakalım pahalıya mı almışım, yoksa kârda mıyım, de. O, hançeri tanıyacaktır. Fakat sana bu benim bıçağım demeye utanacaktır. Şayet sana onu nerden aldın ve kaça aldın diye sorarsa ona de ki: 'Birbirleriyle kapışan Lavendiyeli iki kişi gördüm. Biri ötekine "Nerdeydin?" diye sorunca öteki "Sevgilimin yanındaydım. Onunla her buluştuğumda bana dirhemler veriyor, bugün ise yanımda dirhem yok, lakin bu hançeri al, o kocamın hançeridir, dedi. Ben de aldım ve onu satmak istiyorum" dedi. Ben de hançeri beğendim. Öyle söylediğini duyunca da "Bana satar mısın?" dedim. Bana "Al" dedi. Otuz dinara aldım. Sence ucuza mı aldım, pahalıya mı?' de ve bak bakalım sana ne söyleyecek. Bir süre onunla sohbet et, sonra yanından kalk ve hızlı bir şekilde bana gel. Beni dehlize oturmuş seni bekliyor bulacaksın. Hançeri bana vereceksin" demiş.

Genç "Tamam, nasıl istersen" diye karşılık vermiş. Sonra hançeri alıp kemerine takmış. Mücevher ustasının yanına giderek ona selam vermiş. Usta hançeri onun kemerinde görünce çok şaşırıp kendi kendine

"Bu benim hançerim, bu tüccarda işi ne?" demiş ve düşünmeye başlamış. Acaba bu benim hançerim mi yoksa ona benzeyen bir hançer mi diye düşünüyormuş. O sırada Kamerü'z-zaman hançeri çıkarmış ve "Usta, al şuna bir bak nasılmış?" demiş. Usta eline aldığında kendi hançeri olduğunu anlamış, ama bu benim hançerim demeye utanmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

973. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Mücevher ustası Kamerü'z-zaman'a "Onu nerden aldın?" diye sormuş. O da genç kadının söylediklerini anlatmış. Usta "Çok ucuza almışsın. Çünkü bu beş yüz dinar eder" demiş. O sırada yüreğinde ateşler yanmaya başlamış. Elleri iş yapamaz olmuş. Gençle konuşuyormuş ama aklı başka yerlerdeymiş. Genç ona elli kelime söylese o bir kelimeyle cevap veriyormuş. Bütün bedeni gerilmiş, zihni alt üst olmuş imiş. Hali tıpkı şairin dediği gibiymiş

Benimle konuşmak istediklerinde veya benimle konuştuklarında
Ne söyleyeceğimi bilemez oldum, beni dalmış gördüler
Sınırsız fikirler denizinde derinlere dalmıştım
Öyle bir deniz ki sonu yok ve insanlardan hiç kimseyi ayırmadan
Kadın erkek demeden içine alıyordu

Ustanın vaziyetinin böyle değiştiğini görünce genç "Sanırım şu an meşgulsün" demiş ve kalkıp hızlı eve gitmiş. Kadını dehlizin kapısında kendisini beklerken bulmuş. Kadın onu görünce "Sana dediğim gibi yaptın mı?" diye sormuş. Genç "Evet, yaptım. Ayrıca bana, çok ucuza almışsın, onu değeri beş yüz dinar, dedi. Ama hali değişti. Ben de yanından ayrıldım. Ondan sonra ne oldu bilmiyorum" demiş. Kadın "Hançeri ver bana, sen gerisini düşünme" demiş. Sonra hançeri alıp yerine koymuş. İşte onun başından geçenler bunlarmış.

Mücevher ustasına gelince: Kamerü'z-zaman yanından kalkıp gittikten sonra yüreğini ateşler sarmış, içi kor gibi yanmış. Aklını vesveseler kaplamış ve kendi kendine "Gidip hançeri kontrol etmeliyim. Bu şüphelerimi hakikati öğrenerek sonlandırmalıyım" demiş. Sonra kalkıp eve gitmiş. Burnundan soluyarak karısının yanına girmiş ve "Hançer nerede?" diye sormuş. O da "Sandığın içinde" demiş. Sonra eliyle bağrına vurarak kocasına "Yoksa biriyle kavga ettin de onu bıçaklamak için mi istiyorsun?" demiş. Usta "Hançeri getir, bana onu göster!" deyince kadın "Onunla kimseye vurmayacağına dair yemin edene kadar vermem" demiş. Adam yemin edince kadın sandığı açıp hançeri çıkarmış. Usta hançerin sağına soluna bakmaya başlamış. Bir yandan da "Bu çok tuhaf" diyormuş. Sonra hançeri karısına verip "Al onu ve yerine koy" demiş. Kadın "Anlat bana, tuhaf olan ne?" diye sormuş.

Usta "Dostumuzda bu hançerin aynısını gördüm" demiş ve bütün olanları anlatmış. "Bıçağı sandıkta görünce şüphelerim sona erdi" demiş. Kadın "Yoksa sen benim hakkımda kötü şeyler düşünerek benim Lavendiyeli'nin dostu olduğumu ve hançeri ona verdiğimi mi sandı?" diye sormuş. Adam "Evet, ben hususta şüphelendim, ama hançeri görünce şüphele-

rim sona erdi" demiş. Kadın bunu duyunca "Ey adam, sende hayır kalmadı!" demiş. Adam onun gönlünü alıncaya kadar özür dilemiş. Sonra çıkıp dükkânına gitmiş. İkinci gün Kamerü'z-zaman'a kocasının kendi yapımı olan saatini vermiş. Kimsede o saatin bir benzeri yokmuş. Sonra gence "Kocamın dükkânına git ve ona 'Dün gördüğüm adamı bugün de gördüm. Kolunda saat vardı, onu da satın almamı teklif etti. Ben de "Bu saati nereden buldun?" dedim. Bana bu saati sevgilisinin verdiğini söyledi. Ben de saati ondan elli sekiz dinara aldım. Baksana fiyatı uygun mu yoksa pahalı mı?'de. Sonra bak bakalım ne diyecek? Onun yanından hızlıca kalk, yanıma gel ve onu bana ver" demiş.

Kamerü'z-zaman gitmiş, kadının söylediklerini yapmış. Mücevher ustası saati görünce "Bu yedi yüz dinar eder" demiş. Yine içine şüphe düşmüş. Genç, adamın yüzünün değiştiğini görünce kalkmış. Kadının yanına gidip saati ona vermiş. Derken kocası burnundan soluyarak içeri girmiş ve "Saatim nerede?" diye sormuş. Kadın "İşte şurada duruyor" deyince "Ver onu!" demiş. Kadın saati getirmiş. Usta "La havle ve la kuvvete illa billah" demiş. Kadın "Neyin var? Anlat bana neler oluyor?" deyince adam "Ne diyeyim? Bu olanlar karşısında şaşırdım kaldım" demiş. Sonra şu dizeleri okumuş:

Şaşkınım vallahi derdim büyük
Nereden geldiğini bilmediğim hüzünler sardı beni
Öyle bir sabredeceğim ki sabır
Sabırdan daha acı bir şeye sabrettiğimi görecek
Benim sabrım sabırdan da acıdır
Öyle bir şeye sabrettim ki kordan bile yakıcıdır
Benim gücüm hiçbir şeye yetmemekte
Lakin hüküm sahibi bana sabretmeyi emretmekte

Sonra da "Ey kadın, tüccar dostumuzda önce hançerimi gördüm. Onu tanıdım, çünkü el işçiliği tamamen bana aitti. Bana yüreğimi daraltan şeyler anlattı. Fakat hançeri yerinde buldum. Sonra onda saati gördüm. O da benim tasarımımdı. Basra'da bir benzeri yoktur. Ve yine yüreğimi daraltan şeyler anlattı. Şaşırdım kaldım. Neler olup bittiğini anlayamıyorum" demiş. Kadın "Sözünden çıkan sonuç şu ki; ben o tüccarın sevgilisiyim, onunla beraber oldum ve senin özel eşyalarını ona verdim. Sana ihanet etmiş olabileceğimi düşündün ve bana geldin. Şayet hançeri ve saati görmemiş olsaydın benim ihanetimi kanıtlayacaktın öyle mi? Madem sen benden şüphelendin bundan sonra ne seninle sofraya otururum ne su içerim. Çünkü artık seninle birlikte olamayacak kadar senden nefret ettim" demiş. Adam onun gönlünü almak için özür üstüne özür dilemiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

974. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bu olanlardan sonra mücevher ustası karısının yanından ayrılmış ve onunla bu şekilde konuştuğu için pişman olmuş. Dükkânına gidip oturmuş. Büyük endişelere kapılmış, kaygılıymış. Sürekli düşünüyor, bazen aklına gelenlere inanıyor bazen de onları yalanlıyormuş. Akşam olunca evine Kamerü'z-zaman'ı almadan yalnız gelmiş. Kaygılı ve düşünceli bir haldeymiş. Genç kadın "Tüccar nerede?" diye sorunca

"Evinde" demiş. Karısı "Aranıza soğukluk mu girdi?" diye sormuş. "Vallahi bu yaptıklarından dolayı ondan nefret ettim" demiş. Kadın "Kalk, benim hatırım için onu al getir" demiş. O da kalkıp gencin evine gitmiş. Bir de bakmış ki kendi özel eşyaları orada. Özel eşyalarımı senin evine kim getirdi demeye utanmış. Gence "Kafam biraz karışık, hadi kalk da eve gidelim, orada biraz vakit geçirelim" demiş. Genç "Beni bırak, gelmek istemiyorum" demiş.

Adam ısrar edip onu evine götürmüş. Yemeklerini yemiş, sohbet etmeye koyulmuşlar. Usta onunla konuşuyormuş, ama çok dalgın ve düşünceliymiş. Tüccar genç yüz kelime konuşursa usta ona bir kelimeyle cevap veriyormuş. Sonra cariye her zamanki gibi yanlarına iki fincanla girmiş. İçtiklerinde usta uyuyakalmış, genç ise uyumamış. Çünkü fincanında ilaç yokmuş. Kadın Kamerü'z-zaman'ın yanına girmiş. Ona "Bu iğrenç adamı nasıl buldun, o ki ayıkken bile sarhoş ve kadınların tuzaklarını anlayamayacak kadar ahmak. Ona beni boşaması için tuzak kurmalıyım. En iyisi yarın bir cariye kılığına girerek seninle birlikte dükkâna gireyim. Sen ona 'Usta, bugün Yesireciyye hanına gittim. Bu cariyeyi gördüm. Onu bin dinara aldım. Bir bak bakalım fiyatı uygun mu pahalı mı?' de ve yüzümü açıp ona göster. Sonra beni al ve evine götür. Ben dehlizden evime girerim. Sonra bakalım onunla sonumuz ne olacak" demiş.

Geceyi zevk sefa içinde geçirmiş, sabaha kadar muhabbet etmişler. Sonra kadın odasına gitmiş ve cariyeyi göndermiş. Cariye efendisini ve Kamerü'z-zaman'ı uyandırmış. Onlar da kalkmış, sabah namazlarını kılmış, kahvelerini içmişler. Usta dükkânına gitmiş. Kamerü'z-zaman da evine gitmiş. Kadın cariye kılığında dehlizden çıkmış. Gençle birlikte mücevher ustasının dükkânına gitmişler, kadın arkasında yürüyormuş. Genç, içeri girip adama selam vermiş ve

oturmuş. Sonra "Usta, bugün sadece bakmak için Yesireciyye hanına girdim. Şu cariyeyi satıcının yanında gördüm. Onu beğendim. Bin dinara satın aldım. Bir baksana fiyatı uygun mu, yoksa pahalı mı?" demiş. Sonra da kadının yüzünü açmış.

Kocası kadını görmüş. En gösterişli elbiselerini giymiş, en güzel takılarını takmış, gözlerine sürme çekmiş, evinde kocası için nasıl giyinir süslenirse işte öyle giyinmiş imiş. Usta, karısını yüzü, giysileri ve takılarıyla tanımış. Kamerü'z-zaman'a yaptığı yüzükleri parmağında görmüş. Her yönden karısı olduğuna kanaat getirmiş. Ona "Cariye adın ne?" diye sormuş. O da "Halime" demiş. Karısının adı da Halime'ymiş. Kadın adama aynı adı söylemiş.

Usta bunu duyunca şaşırıp gence "Kaça aldın onu?" diye sormuş. O da "Bin dinara" demiş. Bunun üzerine "Bedavaya almışsın, çünkü bin dinar yüzüklerinin fiyatından dahi az, giysilerinden ve takılarından hiç söz etmiyorum bile" demiş. Genç "Hayırlı haberler alasın, madem onu beğendin ben de alıp evime götürüyorum" demiş. Adam "Nasıl istersen" diye karşılık vermiş. Genç, kadını almış ve evine götürmüş. Kadın dehlize inip evine geçmiş. Onun başından geçenler bunlarmış.

Ustaya gelecek olursak yüreğine kor düşmüş. Kendi kendine "Gidip karıma bir bakayım hele, evde ise bu cariye onun benzeridir. İnsan insana benzer. Yok, karım evde değilse o zaman bu şüphesiz odur" demiş. Eve kadar koşmuş. Eve girdiğinde onu dükkâna geldiği kıyafetle otururken bulmuş. Ellerini birbirine vurarak: "La havle ve la kuvvete illa billah!" demiş. Kadın "Neler oluyor? Delirdin mi yoksa? Bunu da alışkanlık edindin. Her gün başka sorunla geliyorsun" demiş. Adam "Ne olduğunu bilmek istiyor musun?" demiş. Kadın "Söyle" deyince adam "Tüccar dostumuz bir cariye almış. Boyu senin boyun kadar, fiziği, endamı

senin endamın gibi, adı da senin adının aynısı. Bütün özellikleriyle sana benziyor. Takıları bile tıpkı senin takıların. Bana onu gösterdiğinde sen zannettim. Şaşırdım kaldım. Keşke bu tüccarla hiç karşılaşmasaydı, onunla arkadaşlık etmeseydik. Keşke ülkesinden hiç gelmeseydi, onu hiç tanımasaydık. Huzurlu hayatımı mahvetti. Bolluk bereketten sonra sıkıntıya sebep oldu. Kalbime şüphe soktu" demiş.

Karısı "Yüzüme iyi bak belki de tüccarla beraber olan bendim ve ben tüccarın dostuyum. Cariye kılığına girdim ve onunla beni sana göstermesi için anlaştım ki seni kızdırsın" demiş. Adam bunları duyunca "Neler söylüyorsun, senin böyle şeyler yapacağını düşünemem asla!" demiş.

Mücevher ustası kadınların hilelerinden habersizmiş, kadınların erkeklere neler yapabileceğini bilmiyormuş. Ayrıca şu sözleri de hiç duymamış:

Kalbin gençlikte seni güzellerle eğlencenin ve coşkunun kucağına attı
Sonra yaşlılık geldi, saçlar ağardı
Onun geceleri uzarken benim gecelerim zorlu geçiyordu
Kavgalar ve çekişmeler yeniden baş gösterdi
Bana kadınları sorarsan ben uzmanım bu konuda
Kadınlar doktor gibidir
Adamın saçı ağarır, parası azalırsa
Muhabbetlerinden eser kalmaz

Başka bir şiirde ise şöyle denilmiştir:

Kadınlara karşı gel, o en güzel takvadır
Kadınlara dizginlerini veren bir genç iflah olmaz
Bu onun faziletlerde kemale ermesini engeller
Bin yıl ilim talep ederek koşsa da
Kadınlar bizim için yaratılmış şeytanlardır
Şeytanların şerrinden Allah'a sığınırım

Kim ki onların aşkına müptela olursa
Hem dünyasını hem ahiretini kaybeder

Kadın "İşte ben evde oturmaktayım. Sen hemen şimdi ona git. Kapıyı çal, hemen içeri girmek için bir şeyler uydur. Girdiğinde cariyeyi yanında görürsen o zaman o bana benzeyen bir cariyedir, yok cariyeyi yanında göremezsen o zaman onun yanında gördüğün cariye benimdir. Benim hakkımdaki şüphelerinde de haklısındır" demiş.

Usta "Haklısın, doğru söylüyorsun" deyip çıkmış. Kadın hemen dehlizden geçerek Kamerü'z-zaman'ın yanına gitmiş ve olanları anlatıp "Kapıyı ona hemen aç ki beni görsün" demiş. Onlar konuşurken kapı vurulmuş. Genç "Kim o?" diye seslenmiş. Adam "Benim arkadaşın. Çarşıda bana cariyeyi göstermiştin. Senin adına sevindim. Lakin sevincim yarım kaldı. Kapıyı aç, bana onu göster!" diye karşılık vermiş. O da "Neden olmasın" deyip kapıyı açmış. Adam karısını gencin yanında oturuyorken görmüş.

Kadın, Kamerü'z-zaman'ın elini öpmüş. Ona uzun uzun bakıp muhabbet etmiş. Adam cariyeyi hiçbir şekilde karısından ayırt edemiyormuş ama "Allah dilediğini yaratır" diye düşünmüş. Sonra oradan ayrılmış ama içi de vesveseyle dolmuş. Evine döndüğünde karısını otururken bulmuş. O kapıdan çıkar çıkmaz dehlizden geçerek ondan önce eve gelmiş ve oturmuş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

975. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Mücevher ustası karısının yanına döndüğü zaman karısı "Ne gördün?" diye sormuş. Adam "Onu efendisinin yanında gördüm, ama sana gerçekten de çok benziyor" demiş. Karısı "Hadi bu kötü zanları bırak artık da dükkânına git. Sanırım artık benim hakkımda kötü düşünmüyorsun" demiş. Usta "Öyle tabii, yaptıklarımdan dolayı beni bağışla" demiş. Kadın "Allah seni bağışlasın" diye karşılık vermiş. Adam onu öperek dükkânına gitmiş.

Kadın yanına dört kese alıp dehlizden geçerek Kamerü'z-zaman'ın yanına gitmiş. Ona "Hemen yolculuğa çıkmaya hazırlan. Malları hemen taşımaya başla ki planımın geri kalanını uygulayabileyim" demiş.

Kamerü'z-zaman bunun üzerine çıkıp atlar alarak malları onlara yüklemiş. Köleler satın alıp hepsini şehirden çıkarmış. Sonra kadına gelerek "Ben işlerimi hallettim" demiş. Kadın "Ben de geri kalan bütün hazineleri, malları taşıdım. Ona hiçbir şey bırakmadım. Kalbimin sahibi sensin. Bütün bunları senin için yaptım. Kocam senin için bin kez feda olsun. Lakin gidip onunla vedalaşman gerekir. Ona 'Ben üç gün sonra yola çıkıyorum. Seninle vedalaşmaya geldim. Ev kirası borcumun hepsini hesapla ki ödeyeyim de helalleşelim,' de ve sonra bak bakalım ne cevap verecek. Sonra da gelip olanları bana anlat. Çünkü beni boşaması için ona oyunlar oynayıp kızdırmaktan bıktım. Bana körü körüne bağlı. Bize senin ülkene gitmekten başka çare kalmadı" demiş.

Genç "Keşke bu rüya gerçek olsa" demiş. Sonra dükkâna gitmiş ve mücevher ustasının yanına oturmuş. Ona "Usta ben üç gün sonra gidiyorum. Seninle

vedalaşmaya geldim. Ev kirası borcumu hesaplamanı istiyorum. Hesapla ki sana olan borcumu ödeyeyim" demiş. Usta: "Bu nasıl söz! Senin bize iyiliğin çok, vallahi senden kira almam. Sayende üzerimize bereket yağdı. Seni özleyeceğiz. Seni ülkenden ve çocuklarından ayırmak günah olmasaydı göndermezdim" demiş.

Sonra vedalaşıp, hıçkıra hıçkıra ağlaşmışlar. Usta dükkânı kapatıp kendi kendine "Dostumla vakit geçirmeliyim" demiş. Kamerü'z-zaman işlerini hallederken yanından ayrılmamış. Kamerü'z-zaman evine gitse onunla birlikte gidiyor ve cariyeyi de orada buluyormuş. Kadın onlara hizmet ediyormuş. Evine döndüğündeyse karısını evinde buluyormuş. Bu durum tam üç gün sürmüş.

Kadın gence "Bütün malları, hazineleri, eşyaları taşıdım. Ona sadece meşrubat getiren cariye kaldı. Lakin ben ondan ayrılmaya dayanamam. Çünkü o benim akrabamdır, benim için çok kıymetlidir, sırdaşımdır. Bir planım var; bu cariyeye sinirlenmiş gibi yapıp vuracağım. Kocam geldiğinde de bu cariyeyi artık istemiyorum, onunla aynı evde yaşayamam, onu sat, diyeceğim. Kocam onu satmak için götürdüğünde sen al ki o da bizimle beraber gelebilsin" demiş. Genç "Peki" diye karşılık vermiş.

Kadın cariyeye vurmuş. Kocası geldiğinde cariyenin ağladığını görünce sebebini sormuş. Cariye "Hanımım bana vurdu" demiş. Bu sırada kadın içeri girince adam "Bu lanet olası cariye ne yaptı ki ona vurdun?" diye sormuş. Kadın: "Bu cariyeyi görmeye tahammül edemiyorum. Onu götür, sat, yoksa beni boşa" demiş. Adam "Senin emirlerine karşı gelmem, onu satarım" demiş. Cariyeyi almış dükkâna giderken Kamerü'z-zaman'a uğramış. O çıkar çıkmaz karısı dehlizden geçmiş ve Kamerü'z-zaman'ın yanına gelmiş. Usta gelmeden Kamerü'z-zaman onu faytona

bindirmiş. Usta geldiğinde Kamerü'z-zaman cariyeyi onun yanında görünce "Bu da kim?" diye sormuş. Usta: "Cariyem, bize meşrubat sunan cariye. Lakin o hanımına karşı geldi. O da kızdı ve onu satmamı istedi" demiş. Genç "Hanımını öfkelendirdiği için sizinle kalmamalı, ama onu bana sat ki senden bir hatıra olsun. Cariyem Halime'nin hizmetini görür" demiş. Usta "Onu alabilirsin" demiş. Genç "Kaça?" diye sormuş. Usta "Bize iyiliğin çok olduğu için senden para almam" demiş. Böylece genç, cariyeyi almış. Usta genç kadına "Efendinin elini öp" demiş. O da faytondan inip efendisinin elini öpmüş ve tekrar binmiş. Kamerü'z-zaman ustaya "Ey Abid usta, seni Allah'a emanet ediyorum. Hakkını helal et" demiş. Usta "Helal olsun, Allah seni sağ salim çoluğuna çocuğuna kavuştursun" diyerek onu uğurlamış ve ağlayarak dükkânına gitmiş.

Arkadaşından ayrılmak ona ağır gelmiş. Ne de olsa arkadaşıymış, arkadaşlığın hatırı varmış. Lakin bir yandan da karısıyla ilgili problemlerin sona ermesinden dolayı seviniyormuş. Çünkü delikanlı gittiği için karısı hakkında duyduğu şüpheler boş çıkmış. İşte onun başından geçenler bunlarmış.

Kamerü'z-zaman'a gelince genç kadın ona "Güvenli bir şekilde yolculuk edebilmemiz için bilinmeyen bir yoldan gitmeliyiz" demiş. Genç "Emrin olur" diye karşılık vermiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

976. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Kamerü'z-zaman insanların bilmediği bir yoldan gitmiş. Kendi ülkesine varıncaya kadar ülkeden ülkeye yolculuk yapmış. Bir mektup yazarak ulakla babasına göndermiş. Babası Tüccar Abdurrahman çarşıda diğer tüccarlarla beraber oturmaktaymış. Yüreği oğlunun hasretiyle yanıyormuş. Çünkü gittiği günden bu yana ondan haber alamamış. O bu vaziyetteyken ulak gelip "Tüccar Abdurrahman kim? Yanımda oğlu Kamerü'z-zaman'dan mektup var" demiş. Adam çok sevinmiş, içi ferahlamış. Tüccarlar da oğlu sağ salim döndüğü için onun adına sevinmişler. Adam mektubu eline aldığında bakmış ki üzerinde "Kamerü'z-zaman'dan tüccar Abdurrahman'a" yazılmış. Devamında da şöyle yazıyormuş: "Size ve tüm tüccar arkadaşlarınıza selam olsun. Bizi soracak olursanız Allah'a hamd ü senalar olsun. Aldık, sattık, kazandık ve sağ salim geri geldik."

Tüccar bunları okuduğu zaman mutluluğun kapıları kendisine açılmış. Ziyafetler hazırlanmış, kurbanlar kesilmiş, her tür çalgı aletleri getirilmiş, gösterişli eğlenceler düzenlenmiş. Kamerü'z-zaman Salihiye'ye varınca babası ve tüm tüccarlar onu karşılamaya gitmişler. Babası onu görünce sıkıca sarılıp ağlamış ve "Bugün kudret sahibinin seninle bizi buluşturduğu mübarek bir gündür" deyip şairin şu mısralarını okumuş:

Sevilene kavuşmak mutluluğu tamamladı
Mutluluk kadehleri dolaşıyor aramızda
Ey zamanın ışığı ve yıldızların en güzeli
Hoş safa geldin, merhaba sana

Ardından da sevinçten gözleri dolu dolu olarak şu mısraları okumuş:

Kamerü'z-zaman geri dönüp geldiğinde
Onun dönüşü güneş kadar parlaktır
Onun varlığını ve yokluğunu renklere benzetsek
Yokluğu gece kadar karanlık
Varlığıysa güneş kadar aydınlıktır

Sonra tüccarlar yanına gelerek ona selam vermişler. Kamerü'z-zaman'ın yanında yığınla yükler, hizmetkârlar varmış. Herkes etrafına toplanmış. Onu alıp eve götürmüşler. Genç kadın faytondan indiğinde Kamerü'z-zaman'ın babası onun insanları kendine âşık edecek güzellikte olduğunu görmüş. Annesi de kadının güzelliği karşısında adeta büyülenmiş. Kadın tıpkı sultanlar gibiymiş. Annesi onun gelişiyle çok mutlu olmuş ve "Kimsin sen kızım?" diye sormuş. Kadın "Ben oğlunun karısıyım" diye karşılık vermiş.

Annesi "Mademki evlendiniz sizin için muhteşem bir kutlama yapmalıyız. Böylece mürüvvetinizi görmüş oluruz" demiş. Tüccar Abdurrahman ise tüm insanlar dağılıp oğluyla baş başa kalınca "Oğlum, bu cariye kimdir? Onu kaça aldın?" diye sormuş. Genç "Babacığım, o cariye değil, benim gurbete gidişimin asıl sebebidir" demiş. Babası "Nasıl yani?" diye sorunca genç "O, dervişin bizde kaldığı gece anlattığı kadındır. Ben o vakit ona bağlandım. Gurbete gitmeyi de sadece onun için istedim. Yolda saldırıya uğradım. Araplar tüm malımı aldılar. Basra'ya yapayalnız gittim..." demiş ve babasına başından sonuna kadar tüm olanları anlatmış.

Konuşması bittiğinde babası "Peki oğlum, onunla evlendin mi?" diye sormuş. Genç "Hayır, ama onunla evleneceğime dair söz verdim" demiş. Babası "Muradın onunla evlenmek mi?" diye sormuş. Genç "İzin

verirsen onunla evlenirim, vermezsen evlenmem" demiş. Babası "Şayet onunla evlenirsen seni evlatlıktan reddederim. Kocasına bütün bunları yapan biriyle nasıl evlenirsin? Senin için kocasına bunları yapan başka biri için de sana yapar. O hain biri, böyle birine asla güvenilmez. Beni dinlemezsen seni bağışlamam. Benim sözümü dinlersen sana ondan daha güzel, tertemiz, akıllı bir kız bulurum. Seni onunla evlendiririm. Gerekirse bunun için bütün malımı, mülkümü harcarım. Sana görülmemiş bir düğün yaparım. Böyle bir evlilik bana gurur verir. İnsanların filan filanın kızıyla evlenmiş demeleri soyu sopu belli olmayan bir cariye ile evlenmiş demelerinden iyidir" demiş ve fıkralar, şiirler, atasözleri, kıssalar ve ibretli olaylar anlatarak oğlunu onunla evlenmekten vazgeçirmeye çalışmış.

Bunun üzerine Kamerü'z-zaman "Babacığım, madem öyle onunla evlenmem" demiş. Babası bunu duyunca kalkıp onu alnından öpmüş ve "Sen benim hakikatli oğlumsun, yemin ederim seni benzersiz bir kızla evlendireceğim" demiş. Sonra tüccar Abdurrahman, mücevher ustası Abid'in karısını cariyesiyle birlikte yüksek bir saraya kilitlemiş. Başlarına onlara hizmet edecek zenci bir cariye tayin etmiş. Kadına "Sizi satın alacak birini buluncaya kadar bu sarayda kalacaksınız. Karşı gelirsen seni öldürürüm. Çünkü sen ve cariyen hayırsız birer hainsiniz" demiş. Kadın "Ne istersen yap, ben hak ettim" diye karşılık vermiş. Tüccar kapıyı üzerlerine kilitleyip hizmetkârlara da "Kimse onların yanına gitmesin, yiyecek ve içeceklerini pencereden veren o zenciden başkası onlarla konuşmasın" diye tembih etmiş. Kadın ve cariyesi oturup ağlamışlar. Kadın kocasına yaptıkları için çok pişman olmuş.

Onlar bu haldeyken tüccar Abdurrahman'sa oğluna asil bir kız bulmaları için aracılar göndermiş.

Aracılar araştırmaya başlamışlar. Her girdikleri evde birisini görüyor fakat sonra daha iyisi olduğunu duyuyorlarmış. Mısır'da benzeri olmayan şeyhülislamın kızını görünceye kadar bu devam etmiş. Şeyhülislamın kızı çok güzel, endamı yerinde, mükemmel bir kızmış. Mücevher ustası Abid'in karısından daha güzelmiş. Aracılar döndüklerinde kızdan bahsetmişler. Bunun üzerine şehrin ileri gelenleriyle kızın babasına gidip kızı istemişler. Nikâh kıyıp muhteşem bir düğün yapmışlar. Davetler düzenlenmiş. İlk gün fakihleri davet etmişler. Mevlid-i şerif okumuşlar. İkinci gün tüccarları davet etmişler. Davullar, zurnalar çalınmış, sokaklar süslenmiş, kandiller yakılmış. Her gece şaklabanlar çeşitli oyunlar sergiliyormuş. Her gün başka bir davet düzenleniyormuş. Hükümdarı, âlimleri, emirleri, sancaktarları bile davet etmişler. Kutlamalar tam kırk gün devam etmiş. Tüccar ve oğlu insanları karşılayıp onlara ikramda bulunuyorlarmış. Benzersiz bir düğün yapmışlar. Son gün akraba ve yabancı bütün fakirleri, yoksulları davet etmişler. Hepsi akın akın gelmişler. Tüccar ve oğlu onlara ikramda bulunmuşlar.

Onlar bu vaziyetteyken genç kadının kocası Abid de fakirlerin arasına girivermiş. Yüzünde yolculuk izleri varmış. Üstü başı dağılmış, yorgun düşmüş imiş. Kamerü'z-zaman onu görünce hemen tanımış ve babasına "Baba, şu kapıdan giren fakir adama bak!" demiş. Adam ona bakmış. Abid ustanın üzerinde yıpranmış, iki dirhemlik eski bir elbise varmış. Yüzü tozla kaplanmış, sapsarıymış. Hacca giderken yolda kalmış biri gibi görünüyormuş. Yardıma muhtaç hastalar gibi inliyor, sallanarak yürüyor, sağa sola yalpalıyormuş. Şu sözler tam da onu anlatıyormuş:

Fakirlik güneşin batarken sararması gibi
Genci daima sarıp sarmalar

Gizlenerek yürür insanların arasında
Tek başına kaldığındaysa ağlar hıçkıra hıçkıra
Yokluğu fark edilmez, varlığınınsa kıymeti yoktur
Vallahi kendi akrabalarının arasında bile
Fakirliğe müptela olmuşsa o bir gariptir

Başka bir şiirde ise şöyle denilmiştir:

Fakir yürür ve her şey ona karşıdır
Yeryüzü tüm kapılarını ona kapatır
Herkes ondan nefret eder, iğrenir
Lakin onun hiçbir suçu yoktur
Sebepsiz düşmanlıklar görür her daim
Köpekler bile zengini gördüğünde
Ona eğilip kuyruğunu sallarken
Bir yerde bir fakir görünce
Ona havlayıp dişlerini gösterir

Başka bir şiirde ise şöyle demiştir şair:

Genç izzet, varlık ve zenginlik içindeyken
Belalar, sıkıntılar, musibetler ondan uzaklaşır
Zenginlik ve kazanç hiç beklemediği yerden çıkar gelir
Küçücük bir çocuk nasıl korunursa
O da öyle korunup sakınılır

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

977. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Tüccar Abdurrahman oğluna "Oğlum, bu kim?" diye sormuş. Genç "O mücevher ustası Abid, hapsettiğimiz kadının kocası" demiş. Tüccar "Bana anlattığın adam bu mu?" demiş. Genç "Evet, eminim o, onu hemen tanıdım" diye karşılık vermiş.

Kamerü'z-zaman'ı uğurladıktan sonra mücevher ustasının başına gelenler şöyleymiş: Kamerü'z-zaman'ı uğurladıktan sonra dükkânına gitmiş. İnce işçilik gerektiren bir iş gelmiş ve günün geri kalanında onun üzerinde çalışmış. Akşam olunca dükkânı kapatıp evine gitmiş. Eve girdiğinde karısını görememiş, cariye de yokmuş. Ev çok kötü durumdaymış. Evin durumunu en güzel şu şiir anlatırmış:

Arı kovanları gibiydi adeta, canlı ve hareketli
Şimdiyse arılar gitmiş bomboş kalmıştı
Sanki hiçbir zaman hiç kimse yaşamamış gibi
Yahut sakinlerini ansızın bir felaket alıp gitmiş gibi

Evi bomboş görünce sağa sola bakmış, evin içinde deli gibi dolaşmış, ama kimseyi bulamamış. Dolabın kapağını açmış. Ne parasından ne de hazinelerinden eser yokmuş. İşte o zaman ayılmış, her şeyin farkına varmış; karısının kendisine oyun oynayıp tuzağa düşürdüğünü anlamış. Oturup uzun uzun ağlamış. Lakin bu durumdan kimseye bahsetmemiş. Gizlemiş ki düşmanları sevinmesin, sevenleri üzülmesin. Bu sırrı söylerse rezil olacakmış, insanlar onu kınayacakmış. Kendi kendine "Hey adam, aşkın büyüsünden dolayı başına gelenleri gizle. Sana sadece şu sözlerdeki gibi yapmak kaldı" deyip şu beyiti okumuş:

İnsanın yüreği sır ile daralıyorsa
Sırrı emanet alanın yüreği daha çok daralır

Sonra evinin kapısını kilitleyip dükkânına gitmiş. Çıraklardan birini işin başına geçirip "Genç tüccar arkadaşım onunla birlikte Mısır'a gitmemi istiyor. Ailemi alıp onunla gitmezsem buradan ayrılamayacağına dair yeminler ediyor. Oğlum, sen dükkâna benim yerime bak, vekilim ol. Hükümdar beni sorarsa ona ailemi de alıp Allah'ın evini ziyarete gittiğimi söyle" demiş. Sonra bazı eşyalarını satarak develer, atlar, köleler ve bir cariye almış. On gün sonra Basra'dan yola çıkmış. Sevdikleri onu uğurlamışlar.

İnsanlar onun karısını da alarak hacca gittiğini sanıyormuş. Bu nedenle Allah onları her cuma günü camilere ve evlere hapsolmaktan kurtardığı için çok sevinmişler. Bazıları "Allah onu Basra'ya geri getirmesin. Getirmesin ki insanlar her Cuma günü camilerde ve evlerde hapsolmaktan kurtulsunlar. Bu Basra halkı için büyük sıkıntıdır" diyor, diğer bazıları da "Dönse de çok kötü bir halde dönsün" diyormuş. Basra ahalisi büyük bir sıkıntıdan sonra anlatılmaz bir mutluluk yaşamış. Köpekler ve kediler bile kurtulmuş.

Cuma günü tellal, her zamanki gibi şehirde cuma namazından iki saat önce ahaliye köpekler ve kediler de dahil camilere veya evlere girmeleri için sesleniyormuş. İnsanlar toplanıp divana gitmişler. Hükümdarın huzuruna çıkıp "Ey bütün zamanların hükümdarı, mücevher ustası ailesini de alarak hacca gitti. Hapsedilme sebebi ortadan kalktı. Öyleyse şimdi hangi sebeple hapsediliyoruz?" demişler. Hükümdar "O hain bana haber vermeden nasıl gider. Yolculuğu bitip geri dönerse hayır olur inşallah. Dükkânlarınıza gidin, alışverişinize devam edin o halde!" demiş. Basra hükümdarının ve halkının başından geçenler bunlarmış.

Mücevher ustası Abid'e gelince çok fazla yol kat etmiş. Kamerü'z-zaman'ın Basra'ya girmeden başına gelenler onun da başına gelmiş. Bedeviler haince ona saldırmış, her şeyini almışlar. Kurtulmak için ölü taklidi yapmış. Bedeviler gidince de kalkıp yakındaki bir şehre kadar yalınayak yürümüş. Allah bazı hayır sahiplerinin kalplerine merhamet vermiş de ona birkaç parça eski elbise vermişler. Şehirden şehre dilencilik yaparak dolaşmış. Ta ki Mısır'ın merkezine gelinceye kadar yolculuk etmeye devam etmiş. Açlık dayanılmaz hale gelince çarşılarda dilenmeye başlamış.

Mısır ahalisinden bir adam "Hey fakir adam, düğün evine git, ye, iç. Bugün orada fakirlere sofra kuruluyor" demiş. "Düğün evinin yolunu bilmiyorum" deyince de adam "Beni takip et, ben sana göstereyim" demiş. O da eve varıncaya kadar adamı takip etmiş. Adam "İşte burası düğün evi, gir, korkma. Kapıda bekçi yok" demiş.

Usta içeri girince Kamerü'z-zaman onu tanıyıp babasına söylemiş. Tüccar Abdurrahman oğluna "Oğlum, onu şimdi bırak, doyana kadar yesin, karnını doyursun. Sonra onu çağırırız" demiş. Usta yemeğini bitirip kahvesini ve meşrubatını içinceye kadar beklemişler. Gitmek için niyetlenince Kamerü'z-zaman birini göndermiş. Ona "Hey yabancı, tüccar Abdurrahman seni çağırıyor" demiş. Usta "Kim oluyor bu tüccar?" diye sormuş. Adam "Düğün sahibi" demiş. Usta tüccarın kendisine para vereceğini zannederek gitmiş. Yanlarına geldiğinde arkadaşı Kamerü'z-zaman'ı görünce utancından ne yapacağını bilememiş.

Kamerü'z-zaman kalkıp onu kucaklamış, hıçkıra hıçkıra ağlamışlar. Onu yanına oturtmuş. Babası oğluna "Seni nezaketsiz, dostlar böyle mi karşılanır? Onu önce hamama gönder, ona şanına yaraşır bir kıyafet ver. Sonra oturun konuşun" demiş.

Kamerü'z-zaman hizmetkârlara seslenerek onu hamama götürmelerini emretmiş ve bin dinar değerinde belki daha kıymetli bir kıyafet göndermiş. Hizmetkârlar ustayı yıkayıp kıyafeti giydirmişler. Tüccarların şahı gibi olmuş. Usta hamama gittiğinde tüccarlar Kamerü'z-zaman'a "Kim bu? Onu nerden tanıyorsun?" diye sormuşlar. "Arkadaşımdır, beni evinde ağırladı. Üzerimdeki iyilikleri saymakla bitmez. Bana çok ikramda bulundu. O aslında zengin biridir. Zanaatı mücevherat ustalığıdır. Ustalıkta eşi benzeri yoktur. Basra hükümdarı onu çok sever, onun yanında söz sahibidir, kıymetli bir yeri vardır" demiş ve tüccarlara arkadaşını methetmiş, "O bana şöyle şöyle yaptı. Ona karşı kendimi çok mahcup hissediyorum. Cömertliğinin karşılığını nasıl vereceğimi bilmiyorum" demiş. Onu insanların nazarında yüceltinceye kadar methetmeye devam etmiş. Nihayetinde usta tüccarların gözünde muteber olmuş. "Biz senin adına gerekeni yapar, ona ikramda bulunuruz. Lakin biz onun ülkesinden çıkış ve Mısır'a geliş sebebini öğrenmek istiyoruz. Başına ne geldi ki bu hale düştü?" demişler. Genç "Ey insanlar, şaşırmayın, âdemoğlu kaderin hükmündedir. Bu dünyada olduğu sürece felaketlerden kaçamaz. Şu mısraları söyleyen ne de doğru söylemiştir:

Zaman insanı eninde sonunda yer bitirir
Bunu bil ve sakın unutma
Makama, mevkiye aldanma
Hataya düşmekten koru kendini,
Böylece kederler terk eder seni
Bil ki zaman daima insanları helak eder
Nice nimetler küçük bir felaketle yok olup gider
Her şeyin değişiminde bir sebep bir hikmet vardır elbet

Basra'ya gittiğimde çok kötü bir durumdaydım. Bu adamdan daha kötüydü durumum. Bu adam

Mısır'a girdiğinde en azından avret yerleri kapalıydı ve insanlar onu o halde görmedi. Ben onun ülkesine girdiğimde çırılçıplaktım. Bana Allah'tan ve bu aziz, kıymetli adamdan başka kimsenin bir faydası olmadı. Bedeviler bana saldırarak atlarımı, develerimi, yüklerimi alıp adamlarımı ve kölelerimi öldürmüşlerdi. Ben ölülerin arasına yatmıştım. Beni ölü zannedip bırakıp gittiler. Sonra kalktım ve çıplak halde Basra'ya kadar yürüdüm. Sonra bu adamla karşılaştım. O beni giydirdi, beni evinde ağırladı, bana para verdi. Beraberimde getirdiğim her şey onun ve Allah'ın ihsanından başka bir şey değildir. Ülkeme dönmek üzere yola çıktığımda bana çok şey verdi. Ülkeme memnun bir halde döndüm. Onu bıraktığımda refah içindeydi. Başına bir musibet geldi. Bu yüzden ailesinden ve vatanından ayrılmak zorunda kaldı. Yolda benim başıma gelenler onun başına da geldi. Bunda şaşılacak bir şey yok. Şimdi bana yaptığı iyiliklerin karşılığını fazlasıyla vermeliyim. Şu sözü söyleyenin dediği gibi yapmalıyım" demiş ve şu dizeleri okumuş

Ey zamanı ve insanları hep iyi düşünen iyi gören
Zamanın ne kadar gaddar olduğunu bilmiyorsun sen
Yapabileceğin kadar iyilik yap
Çünkü bil ki insan ne ederse onu bulur
Ne ekerse onu biçer

Onlar bu meseleleri konuşurlarken Abid Usta tüccarların şahı gibi onlara doğru gelmiş. Herkes onun için ayağa kalkmış, selam verip başköşeye oturtmuşlar. Kamerü'z-zaman "Arkadaşım, günün aydın olsun, olup biten hiçbir şeyden bahsetme. Bedeviler seni soyup mallarını aldılarsa da mal cana fedadır. Dert etme kendine. Ben senin ülkene çıplak girdim, sen beni giydirdin, bana ikramda bulundun. Benim üzerimde iyi-

liğin çoktur. Ben de sana karşılığını vereceğim. Senin yaptığından daha fazlasını yapacağım. İçin rahat gönlün ferah olsun" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

978. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Kamerü'z-zaman onunla konuşup gönlünü alıyor, karısından ve ona yaptıklarından söz etmemesi için konuşmasını engelliyormuş. Nasihat ederek, şiirler okuyup misaller vererek, fıkralar ve hikâyeler anlatarak onu oyalıyormuş. Mücevher ustası Kamerü'z-zaman'ın onun susmasını istediğini anlamış. Bunun için de hiçbir şey söylemedi. Dinlediği duyulmamış olaylar ve hikâyelerle oyalanmış. Şairin şu sözlerini okumuş:

Zamana baksan bir yazı görürsün zamanda
O yazının içindekilere baksan ağlarsın
Gözlerinden yaş yerine kan akar
Zaman sana sağ eliyle bir iyilik yapıp
Seni güldürürse
Sol eliyle sinsice bin bir kötülük yapıp
Seni bin kere ağlatır

Sonra Kamerü'z-zaman ve babası mücevher ustasını alıp kadınların odasına götürmüş, onunla orada baş başa kalmışlar. O zaman tüccar Abdurrahman ustaya "Hem sen hem de biz rezil olmayalım diye seni

konuşturmadık. Şimdi yalnızız, bana oğlum ve karın arasında geçenleri anlat" demiş.

Usta hikâyeyi başından sonuna kadar anlatmış. Hikâyesi bittiğinde tüccar "Suç karının mı yoksa oğlumun mu?" diye sormuş. Usta "Vallahi oğlunun suçu yok, suç bana ihanet eden, bana bunları reva gören karımındır" demiş. Tüccar oğluyla yalnız kaldığında "Oğlum, sen bize onun karısını anlattın. Onun hain olduğunu biliyoruz. Şimdi bu adamı sınayalım, mert mi değil mi görelim" demiş. Genç "Bunu nasıl yapacaksın?" diye sorunca "Onu karısıyla barıştırmaya çalışacağım. Şayet karısını affeder ve onunla barışırsa ben de kılıçla boynunu vurarak onu öldürürüm. Çünkü o karakterde yaşamasının kendisine hayrı yok. Sonra da karısını ve cariyesini öldürürüm. Yok, eğer onu istemezse ben de onu kız kardeşinle evlendiririm. Ona senin ondan aldığın maldan daha fazlasını veririm" demiş.

Daha sonra tüccar Abdurrahman ustanın yanına dönerek "Ey usta, kadınlarla yaşamak sabır ister. Onları seven biraz geniş yürekli olacak. Çünkü onlar erkeklerle oyun oynar. Güzellikleriyle cilveleriyle erkeklere tesir ederler. Kendilerini yüceltir, erkekleri hakir görürler. Kocalarının sevgisini fark ederlerse bu sevgiye kötülükle karşılık verirler. Erkek karısında her hoşlanmadığı şeye kızarsa aralarında müşterek bir hayat kalmaz. Onlarla ancak çok sabırlı ve rahat olanlar anlaşır. Erkek karısına tahammül etmezse, kötülüklerini affetmezse hayatta başarılı olamaz. Kadınlar için denilir ki: Şayet gökte olsalardı erkeklerin başları onlara yönelirdi. Kim ki hoşgörür ve affederse onun sevabı Allah'ın katındadır. Bu kadın senin karın, seninle uzun bir hayat geçirdi. Bu yüzden onu bağışlaman icap eder. Bu mutlu bir evliliğin gereğidir. Kadınlar akıl ve din yönünden noksandır. Tamam, o yanlış yaptı fakat tövbe etti. Allah'ın izniyle önceden yaptığı

hiçbir kötülüğü tekrarlamayacaktır. Bence siz barışın, ben de sana malından daha fazlasını vereyim. Yanımda kalırsan ikinizin de başımın üstünde yeriniz var. İkinizi de memnun ederim. Ülkene dönmek istersen sana seni memnun edecek kadar mal veririm. İşte fayton da burada hazır. Karını ve cariyeni alıp ülkene git. Karı koca arasında birçok şey yaşanabilir. Sana düşen işleri kolaylaştırmaktır" demiş.

Mücevher ustası "Efendim, karım şimdi nerede?" diye sormuş. "Hemen şu sarayda, git yanına, ona kızma, benim hatırım için ona iyi davran. Oğlum onu getirdiğinde onunla evlenmek istedi. O ise kendini sakındı. Ben de onu bu saraya yerleştirdim, kapıyı üzerine kilitledim. Kendi kendime 'Belki kocası gelir, ben de onu kocasına teslim ederim. Çünkü o çok güzel bir kadın. Böylesini kocası bırakmaz,' dedim. Dediğim gibi de oldu. Karına kavuştuğun için Allah'a şükürler olsun. Ben oğlumu başkasıyla evlendirdim. Bütün bu davetler, yemekler onun düğün kutlamalarıdır. Bu gece gerdeğe girdi. İşte karının içinde olduğu sarayın anahtarı. Al, kapıyı aç, karının ve cariyenin yanına git. Onunla güzel vakit geçir. Yiyeceğiniz, içeceğiniz gelecektir" demiş.

Usta "Efendim, Allah senden razı olsun" demiş ve anahtarı alıp sevinerek çıkmış. Tüccar, sözlerinin onun hoşuna gittiğini ve bu sözleri onayladığını düşünmüş. Bu nedenle kılıcını alıp görünmeyecek şekilde onu takip etmiş. Karısıyla arasında neler olacağını görmek istiyormuş.

Mücevher ustası karısının yanına girdiğinde onu hıçkıra hıçkıra ağlarken bulmuş. Kamerü'z-zaman başkasıyla evlendiği için ağlıyormuş. O sırada cariye kadına "Hanımım, sana ne kadar nasihat ettim. Sana bu delikanlıdan hayır gelmez dedim ama dinletemedim. Kocanın malını çalıp ona verdin, yerini yurdunu terk ettin, onun aşkına kapılarak buralara sürüklen-

din. Sonra o seni silip başkasıyla evlendi. Ona bağlanmanın karşılığı da hapis oldu" demiş.

Kadın "Lanet olasıca sus, o başkasıyla evlenmiş olsa da bir gün mutlaka beni düşünüp hatırlayacak. Ben onunla geceleri yaptığımız konuşmaları unutmuyorum. Ben her halükarda şu sözlerle kendimi teselli ediyorum:

Sizler, sizden başka hiçbir şey düşünemeyen biri var
Bunu hiç düşünüyor musunuz
Haşa, siz daha iyi bilirsiniz
Onun bu halini bilmemek size yakışmaz
Çünkü o kendini unutmuş sadece sizi düşünüyor

O mutlaka yaşadıklarımızı hatırlayacak, beni soracaktır. Bense onu sevmekten, onun aşkından asla vazgeçmeyeceğim. Hapiste ölsem bile o benim sevgilim, ilacım. Temennim bana dönmesidir" demiş.

Kocası bu sözlerini duymuş, yanına girip "Hain, senin ona dair temennin şeytanın cenneti temenni etmesine benziyor. Senin böyle hain olduğunu bilmezdim. Bilseydim seni yanımda bir saat dahi barındırmazdım. Lakin artık eminim. Beni öldürseler dahi seni öldüreceğim!" demiş. Onu yakalayarak şu mısraları okumuş:

Ey güzeller sevgimin samimiyetini alıp gittiniz
Bunu haklarımı gözetmeyip bana zulmederek yaptınız
Benim her şeyim sizindi size öylesine bağlanmıştım ki
Bu sıkıntı ve kederlerden sonra
Artık bağlanmaktan nefret ettim

Sonra kadının boynunu çevirip kırmış. Bunu gören cariye "Vah hanımım!" diye feryat edince usta "Seni lanet olasıca cariye, aslında bütün suç senin. Bunu biliyordun ve bana söylemedin!" demiş ve cariyeyi yaka-

layıp boğmuş. Bütün bunlar olurken tüccar elinde kılıcı ile kapının arkasında durmuş olup biteni izliyormuş. Mücevher ustası Abid karısını ve cariyeyi tüccarın sarayında öldürünce kaygıya kapılmış, akıbetinden korkmuş. Kendi kendine "Tüccar onu sarayında öldürdüğümü öğrendiğinde muhakkak beni öldürecek. Allah'tan tek dileğim son nefesimde iman üzere can vermektir" demiş. Şaşırıp kalmış, ne yapacağını bilememiş. O, bu haldeyken tüccar Abdurrahman yanına gelmiş ve "Korkma, güvendesin. Bunu hak ediyorsun. Bak, şu elimdeki kılıç var ya, şayet onunla barışıp onu kabul etseydin seni öldürmeye kararlıydım. Sonra da karını ve cariyeyi öldürecektim. Ama sen böyle davrandın ya selam üstüne selam olsun sana. Seni Kamerü'z-zaman'ın kız kardeşiyle evlendirerek ödüllendireceğim" demiş.

Sonra birlikte aşağı inmişler. Tüccar cenaze yıkayan kadınların getirilmesini emredip Kamerü'z-zaman'ın Basra'dan getirdiği iki cariyenin öldüğünü duyurmuş. İnsanlar ona baş sağlığı dilemeye başlamışlar. "Başın sağ olsun, Rabbim yerlerini doldursun" diyorlarmış. Onları yıkamışlar ve kefenleyip defnetmişler. Hiç kimse gerçekte ne olduğunu bilmemiş.

Daha sonra tüccar Abdurrahman bütün ileri gelenleri ve şeyhülislamı getirterek "Ey şeyhülislam, kızım Kevkebü's-sabah ile mücevher ustası Abid'in nikâhını kıy. Mihri bana önceden verdi" demiş. O da nikâhlarını kıymış. İki düğün birleştirilmiş. Herkese şerbetler dağıtılmış. Kamerü'z-zaman'ın karısı ile mücevher ustası Abid'in karısı Kevkebü's sabah'ı aynı faytonla götürmüşler. Kamerü'z-zaman ile usta Abid'i de beraber götürmüşler.

Mücevher ustası Abid, tüccar Abdurrahman'ın kızıyla gerdeğe girmiş. Onun karısından bin kat daha güzel bir kız olduğunu görmüş. Orada mutlu mesut bir şekilde bir süre ikamet ettikten sonra ülkesini özlemiş. Tüccar Abdurrahman'a giderek "Ben ülkemi öz-

ledim, orada mülklerim, işlerim var. Çıraklarımdan birini vekil olarak bırakmıştım. Ülkeme gidip mülklerimi satarak buraya dönmeyi düşünüyorum. Ülkeme gitmeme izin verir misin?" demiş.

Tüccar "Tabii ki oğlum, Bu söylediklerinde kınanacak bir şey yok. Muhakkak vatan sevgisi imandandır. Kendi ülkesinde hayra erene başka ülkede hayır yoktur. Ülkene karın olmadan gidersen karına dönmek ile ülkende kalmak arasında kararsız kalırsın. Bu yüzden bence en doğrusu karını da beraberinde götürmendir. Sonra dönmek isterse karınla birlikte dönersin. Sen de o da hoş safa gelirsiniz. Biz de boşanma yoktur. Kadın iki kez evlenmez. Hiçbir insanı sebepsiz yere terk etmeyiz" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

979. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Mücevher ustası Abid, tüccar Abdurrahman'a "Baba, kızının ülkeme benimle gelmeyi kabul etmemesinden korkuyorum" demiş. Tüccar "Oğlum, bizde kocasına karşı gelecek kadın yoktur" demiş. Usta "Allah sizi ve kadınlarınızı mübarek kılsın" demiş. Sonra karısına giderek "Ben ülkeme gitmek istiyorum, ne dersin?" demiş. Karısı "Kız iken babamın sözü geçerliydi, şimdi evlendiğime göre kocamın sözü geçerlidir, karşı gelmem" demiş. Usta "Allah seni ve babanı korusun. Seni taşıyan ve doğuran anneni bağışlasın" diye dua etmiş.

Sonra yolculuk hazırlıklarına başlamış. Kayınbabası ona çok şey vermiş. Vedalaşmışlar. Karısını alıp yola koyulmuş. Basra'ya kadar yolculuk devam etmiş. Basra'ya varınca dostları, akrabaları onu karşılamaya çıkmışlar. Onlar onun Hicaz'dan geldiğini sanıyorlarmış. Bazıları onun Basra'ya dönüşüne sevinmiş, bazıları üzülmüşler. İnsanlar kendi aralarında şöyle konuşuyorlarmış "Her cuma bize sıkıntı veriyor. Bizi, kedilerimizi, köpeklerimizi camilere, evlere hapsettiriyor."

Onun başından geçenler bunlarmış. Basra hükümdarına gelince ustanın geldiğini duyunca çok kızmış. Birini göndererek huzuruna getirtmiş. Onu azarlayarak "Nasıl bana haber vermeden gidersin? Allah'ın evini ziyaretin sırasında sana yardımı olacak bir şey vermekten aciz miyim?" demiş. Usta "Affet hükümdarım, lakin ben hacca gitmedim" demiş ve "Başımdan geçenler şunlar şunlar geçti" diyerek karısı ve Mısırlı tüccar Abdurrahman'ın oğluyla başından geçenleri anlatmış. Sonunda o tüccarın kızıyla evlendiğini söyleyip "Hükümdarım, şimdi onu alıp Basra'ya getirdim" demiş. Hükümdar "Vallahi, Allah'tan korkmasaydım seni öldürür, bütün hazineleri onun için harcamam gerekse bile o genç asil kadınla ben evlenirdim. O hükümdarlara yaraşır bir kadın. Lakin Rabbim onu sana nasip etti. Allah onu senin için mübarek kılsın, hayırlı olsun" demiş ve karısına iyi davranmasını emretmiş. Ustaya her türlü ihsanda bulunmuş.

Usta bu genç kadınla beş yıl yaşadıktan sonra ölmüş. Allah'ın rahmetine kavuşmuş. Hükümdar ustanın genç karısıyla evlenmek istediyse de o kabul etmemiş ve "Ey hükümdar, ben kavmim arasında kocasından sonra evlenen bir kadın görmedim. Bu yüzden kocamdan sonra kimseyle evlenmem. Beni öldürsen bile seninle de evlenmem" demiş. Hükümdar elçi göndererek "Ülkene gitmek ister misin?" diye

sormuş. "Bir hayır işlersen karşılığını alırsın" demiş. Hükümdar mücevher ustasının bütün mallarını toplamış. Makamına yaraşır hediyeler de vererek bunları iyilik ve doğruluğuyla tanınmış bir veziriyle birlikte göndermiş. Vezir beş yüz atlı beraberinde onu babasının evine kadar götürmüş. Kadın ölünceye kadar evlenmemiş. Sonra o ve diğerleri de ölmüş.

Bu kadın kocasını, ölümünden sonra dahi bir sultanla değişmemiş. Onunla, kocası yaşarken aslı nesli belli olmayan bir delikanlıyı tercih eden kadın bir olur mu hiç? Bütün kadınların aynı olduğunu düşünenlerin bu düşüncesi deliliktir ve hiçbir tedavisi yoktur.

Mülkün ve her şeyin sahibi olan Allah'a hamdolsun. O ki diridir, asla ölmez.

Basra Valisi Abdullah bin Fadıl ve İki Kardeşinin Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Anlatıldığına göre Halife Harun Reşid günlerden bir gün şehirlerden toplanan vergileri kontrol ettiğinde Basra dışındaki bütün şehirlerin vergisi hazineye girmiş olduğunu, sadece Basra'nın vergisinin gelmediğini görmüş. Bunun üzerine divan heyetini toplayıp "Bana vezir Cafer'i getirin!" demiş. Vezir huzura gelince halife "Basra dışındaki bütün şehirlerin vergileri devlet hazinesine girmiş, Basra'dan hiçbir şey gelmemiş" demiş.Vezir "Ey müminlerin emiri, belki de Basra valisinin başına bir iş gelmiştir. Bu da vergi göndermesine mani olmuştur" demiş.

Halife "Vergiyi gönderme süresi yirmi gündür. Bu kadar zamanda ne olmuş olabilir ki vergiyi göndermediği gibi bir özür de beyan etmedi" demiş.

Vezir "Ey müminlerin emiri, dilersen ona bir elçi gönderelim" deyince halife "Ona Ebu İshak Mevsılı Nedim'i gönder" demiş. Vezir "Allah'ın ve senin emrin başım üstüne" diye karşılık vermiş.

Sonra vezir Cafer, Ebu İshak Nedim'i çağırmış. Bir ferman yazıp vererek "Basra valisi Abdullah bin Fadıl'a git, bak bakalım onu vergiyi göndermekten alıkoyan nedir? Sonra ondan Basra'nın vergisini tastamam al ve getir. Halife bütün şehirlerin vergilerini kontrol etti, baktı ki Basra'nın vergisi dışında hepsi gelmiş. Şayet verginin hazır olmadığını görürsen ve sana bir özür beyan ederse onu da beraberinde getir. Getir ki kendi ağzıyla özrünü halifeye beyan etsin" demiş.

Elçi "Başüstüne" diyerek yanına beş bin atlı savaşçı alıp Basra'ya varıncaya kadar hiç durmadan yol almış. Abdullah bin Fadıl onun geldiğini duyunca askerleriyle karşılamaya çıkmış. Birlikte Basra'ya girmiş, saraya gitmişler. Askerler ise Basra'nın dışında çadırlara yerleşmişler. Abdullah bin Fadıl onlara ihtiyaçları olabilecek her şeyi tahsis etmiş.

Ebu İshak divana girip oturduktan sonra Abdullah bin Fadıl'ı yanına oturtmuş. Devlet büyüklerinin her biri de makamlarına göre oturmuşlar. Selam faslından sonra Abdullah bin Fadıl "Efendim, gelişinizin sebebi nedir?" diye sormuş. Ebu İshak "Vergiyi istemek için geldim. Halife vergiyi soruyor, gelmesi gereken süre geçti" demiş. Abdullah bin Fadıl "Efendim, keşke yorulup boş yere yolculuk zahmetine katlanmasaydınız. Zira vergi tastamam hazır. Yarın göndermeyi düşünüyordum. Ama madem geldiniz, birkaç gün misafirim olun. Sonra vergiyi teslim ederim. Şimdi ikram vaktidir" demiş. Elçi "Peki öyle olsun" diye karşılık vermiş.

Sonra vali divanı dağıtmış ve elçiyi benzersiz bir saraya götürmüş. Ona ve arkadaşlarına sofra kurmuş. Yemiş, içmiş, mest olmuşlar. Sonra kenara çekilmiş, ellerini yıkamışlar. Sofralar kaldırılınca bu sefer meşrubat ve kahveler gelmiş. Geç saate kadar sohbet ederek oturmuşlar. Sonra elçi Ebu İshak için altınla süslenmiş fildişinden bir yatak sermişler. Ebu İshak

yatağa yatmış, vali de yanında bulunan başka bir yatağa yatmış.

Ebu İshak'ın uykusu kaçmış. Şiir ve şiir yazmak hakkında düşünmeye başlamış. Zaten o, güzel öyküleri ve şiirleriyle maruftu. Halifenin en yakınlarındanmış. Gece yarısına kadar şiir okumuş durmuş içinden.

O bu haldeyken birden Abdullah bin Fadıl kalkmış. Kuşağını bağlamış. Dolabı açıp oradan bir kırbaç ve yanan bir mum alarak sarayın kapısından çıkmış. Ebu İshak'ın uyuduğunu zannediyormuş. Ebu İshak şaşırıp kendi kendine "Abdullah bin Fadıl bu kırbaçla nereye gidiyor? Belki de birine vuracak. Onu mutlaka takip etmeliyim. Bu gece ne yapacak görmeliyim" demiş ve kalkıp kimseye görünmeden onun arkasından çıkmış. İbn Fadıl'ın bir dolabı açıp içinden bir tepsi çıkardığını görmüş. Tepside yemek ve ekmek olan dört tabak ve su testisi varmış. Tepsiyi ve testiyi taşıyarak yürümüş. Ebu İshak da onu takip ediyormuş.

İbn Fadıl bir odaya girmiş. Ebu İshak ise odanın kapısının arkasında durarak kapı aralığından bakmaya başlamış. Burası pahalı mobilyalarla döşenmiş olan geniş bir odaymış. Odanın ortasında ışıldayan, altınla süslenmiş fildişi bir yatak, yatakta da altın zincirlerle bağlanmış iki köpek görmüş. Sonra Abdullah'ın sofrayı bir köşede bıraktığını, kollarını sıvayıp birinci köpeği çözdüğünü görmüş. Köpek onun elini yalamaya, önünde yerleri öper gibi yüzünü sürmeye başlamış. Kısık sesle yavaşça havlıyormuş. İbn Fadıl köpeği omuzlayıp yere fırlatmış. Sonra da kırbacı alıp ona vurmaya başlamış. Köpeğe merhametsizce vuruyor, köpek kaçacak bir yer bulamıyormuş. Abdullah, köpek bilincini kaybedip inlemeyi kesinceye kadar kırbaçlamaya devam etmiş. Sonra onu alıp yerine bağlamış. İkinci köpeği alıp birinciye yaptığının aynısını ona da yapmış. Ardından da bir mendil çıkarıp köpeklerin gözyaşlarını silmiş ve "Ne olur kusuruma

bakmayın, vallahi bunu yapmak istemiyorum. Bu benim için hiç kolay değil. Umut ediyorum ki Allah size bir çıkış yolu gösterir" diyerek onların gönüllerini almaya çalışmış.

Ebu İshak Nedim durmuş bütün bu olup biteni seyrediyormuş. Gördükleri karşısında hayretler içerisinde kalmış. Sonra Abdullah yemek tepsisini getirerek kendi elleriyle onları yedirmiş. Doyduklarında ağızlarını silip testideki sudan içirmiş. Sonra tepsiyi, testiyi ve mumu alarak çıkmak için kalkmış. Ebu İshak ondan önce giderek yatağına girip uyur gibi yapmış. Abdullah onun kendisini takip ettiğini fark etmemiş. Sofrayı, testiyi ve kırbacı dolaba koyduktan sonra elbiselerini çıkarıp yatmış. Ebu İshak ise şaşkınlıktan uyuyamamış. Gecenin geri kalan kısmında bu meseleyi düşünüp kendi kendine "Acaba bu meselenin aslı nedir?" diye sorup durmuş. Sabaha kadar şaşkınlığı devam etmiş.

Sonra kalkıp sabah namazını kılmış. Kahvaltı getirilmiş, kahvelerini içmişler ve divana çıkmışlar. Ebu İshak gün boyunca bu meseleyi düşünmüş, ama kimseye bir şey söylememiş. Abdullah'a da bir şey sormamış. Abdullah, ikinci gece, o iki köpeğe aynı şeyi yapmış. Önce onlara vurmuş, sonra gönüllerini alıp yedirmiş, içirmiş. Ebu İshak onu takip edip Abdullah'ın köpeklere ilk gece yaptığının aynısını yaptığını görmüş. Üçüncü gece de aynı şeyler olmuş. Dördüncü gün Abdullah vergiyi Ebu İshak'a getirmiş. O da vergiyi alıp Bağdat'a gitmiş.

Bağdat'ta halifenin huzuruna çıkıp selam vermiş ve vergiyi teslim etmiş. Halife ona verginin gecikme sebebini sorunca halifeye "Ey müminlerin emiri, gittiğimde Basra valisi vergiyi hazırlamış göndermek istiyordu. Bir gün geç gitseydim onunla yolda karşılaşırdım. Lakin ben Abdullah bin Fadıl'da acayip bir şey gördüm. Ben ömrümde böyle şey görmedim" demiş.

Halife "Nedir o ey Ebu İshak?" diye sormuş. Ebu İshak "Onu şöyle şöyle gördüm" diyerek Abdullah'ın o iki köpeğe yaptıklarını anlatmış. Halifeye onun üç gece peş peşe bunu yaptığını, o iki köpeğe önce vurduğunu, sonra da onların gönlünü aldığını ve barıştıktan sonra köpekleri yedirip içirdiğini söylemiş.

Halife: "Ona sebebini sordun mu?" diye sorunca "Ey müminlerin emiri, vallahi sormadım" demiş. Bunun üzerine halife "Ey Ebu İshak, sana emrediyorum, Basra'ya dön, bana Abdullah bin Fadıl'ı ve o iki köpeği getir" demiş. Ebu İshak "Ey müminlerin emiri, bu görevi bana verme, çünkü Abdullah bin Fadıl bana fazlasıyla ikramda bulundu. Bu duruma da tesadüfen vakıf oldum ve sana haber verdim. Şayet gidersem utancımdan onun yüzüne bakamam. Uygun olan kendi el yazınla başkasını göndererek onu ve iki köpeği getirtmendir" demiş.

Halife "Ona başkasını gönderirsem bu durumu inkâr edip yanımda köpek yok, diyebilir. Lakin seni gönderirsem gözünle gördüğünü söylersin. Bu durumda inkâra yeltenemez. Bu yüzden ona senin gitmen şart. Onu ve iki köpeği getir, yoksa seni öldürürüm" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

980. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Bunun üzerine Ebu İshak başka seçeneği olmadığını görünce "Ey müminlerin emiri, emrin olur. Allah bize yeter, O ne güzel vekildir. İnsanın başına ne mu-

sibet gelirse dilinden gelir diyen ne doğru söylemiş. Ben bu durumu sana haber vererek kendi kendime ettim. Şimdi bana bir ferman yaz ben de gideyim ve onu sana getireyim" demiş. Sonra fermanı alıp Basra'ya doğru yola koyulmuş.

Basra valisinin yanına gelince vali "Ey Ebu İshak, bu dönüşünün şerrinden Allah bizi korusun. Bakıyorum hemen döndün. Yoksa vergi eksikti de halife kabul etmedi mi?" demiş. Ebu İshak "Ey Emir Abdullah, vergi eksik olduğu için dönmedim. Vergi tastamamdır, halife onu aldı ve kabul etti. Lakin ben sana yanlış yaptım. Kusuruma bakmamanı istirham ediyorum. Benden sadır olanlar Allah'ın takdiridir" demiş.

Abdullah "Ne yaptın ki ey Ebu İshak? Anlat bana, sen dostumsun, ben senin kusuruna bakmam" deyince "Yanındayken üç gece peş peşe seni takip ettim. Sen üç gece boyunca her gece yarısı kalkarak o iki köpeğe işkence edip dönüyordun. Ben buna çok şaşırdım. Sana da bunu sormaya utandım. Döndüğüm zaman art niyetim olmadan bunu halifeye anlattım. O da beni zorla sana gönderdi. Bu da onun fermanıdır. Böyle olacağını bilseydim ona anlatmazdım. Lakin takdir böyleymiş" diyerek olanları anlatmış ve ondan özür dilemeye başlamış.

Abdullah "Madem ona anlattın, ben de yalan söylediğini zannetmesin diye bunu tasdik edeceğim. Çünkü sen dostumsun. Başkası söyleseydi inkâr eder onu yalanlardım. İki köpeği de alarak bu işin sonunda ölüm de olsa seninle geleceğim" demiş. Ebu İshak "Beni halifenin nazarında nasıl koruduysan Allah da seni öyle korusun" diye dua etmiş. Sonra Abdullah halifeye yaraşır bir hediye almış. Altın zincirlerle bağlı iki köpeği de alarak her birini bir deveye bindirip yola çıkmışlar. Bağdat'a gitmişler.

Halifenin huzuruna çıktıklarında Abdullah yeri öpmüş ve oturmak için izin istemiş. İki köpeği de hali-

fenin huzuruna getirmişler. Halife "Ey emir Abdullah, bu iki köpek neyin nesi?" diye sormuş. Köpekler yerleri öpüyor, kuyruklarını sallıyor ve halifeye şikâyet edercesine ağlıyorlarmış. Halife bu gördükleri karşısında şaşırmış ve Abdullah'a "Bana bu iki köpeğin hikâyesini anlat, onlara neden vuruyorsun? Vurduktan sonra neden ikramda bulunuyorsun?" demiş.

Abdullah "Ey Allah'ın halifesi, bu ikisi aslında köpek değildir. Onlar boylu boslu, yakışıklı iki genç erkektir, benim öz kardeşlerimdir" demiş. Halife "İnsanken nasıl köpek oldular o halde?" diye sorunca Abdullah "Dinlemek isterseniz bu işin aslını anlatırım" demiş. Halife "Anlat, sakın ha yalan söyleme, çünkü yalan münafıkların vasfıdır. Doğruluktan vazgeçme, çünkü o kurtuluşa götüren yoldur ve salihlerin vasfıdır" demiş.

Abdullah "Ey Allah'ın halifesi, sana onların hikâyesini anlattığımda onlar bana şahitlik edecektir. Yalan söylersem beni yalanlayacak, doğru söylersem beni tasdik edeceklerdir" demiş sonra iki köpeğe dönüp "Kardeşlerim, yalan söylersem başlarınızı kaldırıp gözlerinizi dikin, doğru söylersem başınızı eğerek gözlerinizi kırpın" demiş. Ardından halifeye dönüp anlatmaya başlamış: "Bil ki ey Allah'ın halifesi, biz aynı anneden doğma üç kardeşiz. Babamız da birdir. Babamızın adı Fadıl'dı. Annesi iki erkek çocuk doğurmuş, biri doğar doğmaz ölmüş diğeri yaşamış. O yüzden babası adını artan anlamında Fadıl koymuş. Onu büyüyünceye kadar en güzel şekilde terbiye etmiş, annemle evlendirdikten sonra da ölmüş. Annem ilk şu kardeşimi doğurmuş. Babam onun adını Mansur koymuş. Sonra annem ikinci kez hamile kalıp öteki kardeşimi doğurmuş. Babam adını Nasır koymuş. Annem üçüncü kez hamile kalıp beni doğurunca babam adımı Abdullah koymuş. Babam bizi yetişkin erkekler olana kadar büyütüp yetiştirdi. Öldüğünde bize bir ev ve

renkli kumaşlarla dolu bir dükkân bıraktı. Dükkânda her çeşitten kumaş bulunuyordu. Rum, Hint, Horasan ve daha başka yerlere ait kumaş çeşitleri vardı. Ayrıca bize altmış bin dinar bıraktı. Babam öldüğünde onu yıkadık, görkemli bir cenaze töreniyle defnettik. Onun için hatimler indirdik, kurbanlar kestik, kırkı çıkıncaya kadar adına sadakalar dağıttık.

Sonra ben tüccarlar ve ileri gelenler için görkemli bir davet verdim. Onlar yiyip içtikten sonra dedim ki: 'Ey tüccarlar, dünya geçicidir, ahiret kalıcıdır. Tüm yaratılmışlar helak olduktan sonra ebedi olanı tüm noksan sıfatlardan tenzih ederim. Şu mübarek günde sizi buraya neden davet ettiğimi biliyor musunuz?' Onlar 'Suphanallah, gaybı ancak Allah bilir,' dediler. Bunun üzerine 'Babam toplu bir para bırakarak öldü. Ben onun birileriyle kapanmamış bir hesabı olmasından endişe ediyorum. Borç, rehin veya başka bir şey olabilir. Babamın parasını insanların hakkından kurtarmak istiyorum. Şimdi kimin ondan alacağı varsa söylesin vereyim,' dedim.

Tüccarlar 'Ey Abdullah, dünya için asla ahiretten vazgeçilmez. Biz kötü insanlar değiliz. Helali haramdan ayırırız. Allah'tan korkarız, yetim malı yemekten korkarız. Biliyoruz ki –Allah rahmet eylesin– baban daima insanlara yardım eder ama kimsenin bir şeyini yanında tutmazdı. Biz her zaman onu şunları söylerken duyardık: İnsanların benden alacaklı olmasından korkuyorum. Yine her zaman şöyle dua ederdi: Allah'ım sana güvendim, sana yalvarıyorum, borçlu iken canımı alma. O her zaman birine vereceği varsa o istemeden öderdi. Birinden alacağı varsa gidip istemezdi. Fakir ise alacağını bağışlar, helal ederdi. Ona borcu olan kişi fakir değilse lakin ölmüşse, Allah onu affetsin, alacağımı helal ediyorum, derdi. Biz hepimiz ondan alacaklı olmadığına şahitlik ederiz,' dediler. Ben de 'Allah razı olsun,' dedim.

Sonra bu iki kardeşime 'Kardeşlerim, babamın kimseye borcu yok, bize de miras olarak bu parayı, evi ve dükkânı bıraktı. Üç kardeşiz, her birimize bu malın üçte biri düşer. Nasıl yapalım, malı bölmeyerek ortak mı olalım yoksa malı ve parayı bölerek payımıza düşeni mi alalım?' dedim. Onlar 'Bölelim, herkes payına düşeni alsın,' dediler."

Sonra Abdullah o iki köpeğe dönerek "Bunlar oldu mu kardeşlerim?" diye sormuş. Onlar da başlarını eğip gözlerini kırpmışlar. Adeta evet der gibiymişler.

Bunun üzerine Abdullah anlatmaya devam etmiş "Ey müminlerin emiri, ben kadı efendinin tayin ettiği mal paylaşımı yapan birini getirdim. O, malı, kumaşı, babamın bize bıraktığı her şeyi aramızda paylaştırdı. Evi ve dükkânı başka mallardan alacaklarıma karşılık bana verdiler. Hepimiz bu paylaşımı kabul ettik. Dükkân ve ev benim payımın içindeydi. Onlar paylarını kumaş ve para olarak aldılar. Dükkân ve evin haricinde bana düşen paranın bir kısmıyla kumaş aldım. Ticarete başladım. Kardeşlerimse kumaş aldılar, bir gemi kiralayarak başka ülkelere yolculuğa çıktılar. Ben dedim ki: 'Allah onlara yardımcı olur, benim rızkım geliyor zaten, bu rahatlık ve huzura paha biçilmez.'

Bir sene boyunca böyle devam ettim. Allah bana rızık kapılarını açtı. Büyük kazançlar elde ettim. Bir senede babamın bize bıraktığı kadar malım olmuştu. Günlerden bir gün dükkânda oturuyordum. Üzerimde biri sincap, biri samurdan iki kürk vardı. Kış mevsimiydi ve şiddetli soğukların tam zamanıydı. Birden kardeşlerimin bana doğru geldiğini gördüm. İkisinin de üzerinde sadece ince birer gömlek vardı. Soğuktan dudakları bembeyazdı ve titriyorlardı.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

981. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah bin Fadıl halifenin huzurunda hikâyesini anlatmaya devam etmiş: "Onları titrerken görünce bu çok zoruma gitti. Onlar için üzüldüm, aklım başımdan gitti. Hemen kalkıp sarıldım, hallerine ağladım. Birine samur kürkümü, diğerine sincap kürkümü verdim. Onları hamama götürdüm. Her birine zengin tüccar kıyafeti verdim. Yıkandıktan sonra kıyafetlerini giydiler. Onları eve götürdüm. Baktım çok acıkmışlar. Sofra kurdum, yediler, ben de onlarla beraber yedim. Güzel sözler söyleyerek gönüllerini aldım."

Abdullah sözün burasında köpeklere dönerek "Bunlar oldu mu kardeşlerim?" demiş. Onlar da başlarını eğip gözlerini kırpmışlar.

Sonra devam etmiş: "Ey Allah'ın halifesi, onlara, size ne oldu, mallarınız nerede dedim. 'Denizde yolculuk ederken Kufe denilen bir yere vardık. Yarım dinara aldığımız bir kumaş parçasını on dinara, bir dinara aldığımızı yirmi dinara satıyorduk. Çok büyük kazanç elde ettik. Acem kumaşından yirmi dinara ipekler aldık. Basra'da kırk dinar eder. Sonra Kerh denilen bir şehre girdik. Orada da ticaret yaptık, çok büyük kazançlar elde ettik. Çok malımız olmuştu,' diyerek bana gittikleri ülkeleri ve kazançlarını anlatmaya başladılar. Madem bu kadar bol kazanç elde ettiniz neden çırılçıplak döndünüz, dedim. İç çekerek dediler ki: 'Kardeşim, bize nazar değdi, yolculuklar hiç güvenli değil. Bütün kazancımızı toplayıp Basra'ya dönmek üzere yola çıktık. Üç gün yolculuk ettik. Dördüncü gün fırtına çıkmıştı ve deniz dalgalanmaya başladı. Azgın dalgalar hiç geçit vermiyordu. Dalga çarptıkça adeta kıvılcım saçıyor alev gibi

yükseliyordu. Rüzgâr bizi oradan oraya savurmaya başladı. Sonra gemimiz buzdağına çarptı ve battık. Beraberimizde olan her şey battı. Bir gün bir gece boyunca denizin üzerinde durduk. Allah bize başka bir gemi gönderdi. Yolcuları bizi aldı ve ülke ülke yolculuk etmeye başladık. Dileniyor, dilencilikten elde ettiklerimizle yaşıyorduk. Çok büyük sıkıntılar çektik. Sonunda elbiselerimizi satmaya başladık. Basra'ya gelinceye kadar böyle devam etti. Basra'ya gelinceye kadar âh edip durduk. Kazandıklarımızı kurtarabilseydik hükümdarın mallarından bile çok malla gelmiş olacaktık. Lakin elden ne gelir, Allah'ın takdiri bu,' dediler.

Ben de dedim ki: 'Kardeşlerim, üzülmeyin, sıkıntı etmeyin, cana geleceğine mala gelsin. Sizin kurtulmanız ganimettir. Allah sizi kurtuluşa erenlerden yazmış ya bu en büyük nimet. Zenginlik fakirlik gelip geçicidir. Söyleyen ne güzel söylemiş:

Erkeklerin mertliğine yiğitliğine zeval
Gelmeyip saygınlığı devam ettikçe
Mal mülk tırnak kesmek misali gelir gider.

Kardeşlerim, babamın bugün öldüğünü, miras olarak bende bulunan parayı bıraktığını varsayalım.' Malı aramızda eşit şekilde paylaştırmak istedim. Sonra kadı efendinin tayin ettiği bir memur getirdim. Bütün malımı aramızda paylaştırdı. Her birimiz malın üçte birini aldık. Ben 'Allah, kendi vatanında olduğu zaman insanın rızkına bereket verir. Her biriniz bir dükkân açın, oturup rızkınızı bekleyin. Herkes ezelde kendisi için yazılmış olanı er ya da geç elde eder,' dedim. İkisine de birer dükkân açıp mallarla doldurdum. 'Ticaret yapın, paranızı biriktirin, harcamayın, yeme içme ve başka ihtiyaçlarınızı ben karşılayacağım,' dedim. Onlara ihsanda bulundum. Bu ikisi gündüz ticaret ya-

pıyor, akşam evimde kalıyorlardı. Kendi paralarından bir dirhem harcamalarına müsaade etmedim. Onlarla sohbet etmek için her oturduğumda gurbeti övüyor, güzel yanlarını anlatıyorlardı. Başka ülkelere gurbetçi olarak gitmelerine onay vermem için beni ikna etmeye çalışıyorlardı."

Sonra Abdullah o iki köpeğe dönerek "Bunlar oldu mu kardeşlerim?" demiş. Onlar da başlarını eğip gözlerini kırparak onu tasdik etmişler.

Bunun üzerine Abdullah anlatmaya devam etmiş: "Ey Allah'ın halifesi, gurbette kazanacağımız paraları anlatarak beni ikna etmeye çalıştılar. Nihayetinde onlara 'Sırf sizin hatırınız için sizinle gurbete gideceğim,' dedim. Onlarla ortaklık kurdum. Bütün kumaş çeşitlerinin en güzellerinden alarak bir gemi kiralayıp malları yükledik. İhtiyacımız olan her şeyi gemiye doldurduk. Sonra Basra'dan dalgalı denizine açıldık. Bir şehre varıncaya kadar yolculuğumuz devam etti. O şehirde ticaret yaptık. Bol kazanç elde ettik. Sonra bir şehirden bir şehre, bir ülkeden bir ülkeye dolaşmaya devam ettik. Çok para ve mal kazanmıştık.

Sonra bir dağa vardık. Kaptan demir attı ve bize 'Yolcular, karaya çıkın, bugünü kurtarın, iyice araştırın. Olur ya belki su bulursunuz,' dedi. Gemide bulunan herkes karaya çıktı. Ben de çıktım. Su aramaya başladık. Her birimiz başka bir yöne dağıldık. Ben dağın zirvesine tırmandım. Yürürken bir de ne göreyim! Beyaz bir yılan kaçıyor, arkasından da korkunç görünüşlü siyah bir yılan kovalıyor. Siyah yılan onu sıkıştırıp başından yakaladı. O da çığlık attı. Beyaz yılana acıdım. Beş rıtl ağırlığında belki de daha ağır bir taşı elime alıp siyah yılana vurdum ve öldürdüm. Bir de baktım ki o beyaz yılan genç, güzel, kusursuz, ay parçası gibi bir kıza dönüştü.

Bana doğru geldi ve ellerimi öptü. 'Allah seni iki cihanda korusun ve günahlarını örtsün. Rabbim seni

dünyada utandırmasın, hiçbir malın ve çoluk çocuğun fayda vermediği, sadece Allah'a imanla gelenlerin kurtulduğu ahiret gününde seni ateşten korusun. Ey insan, sen namusumu korudun, sana borçlandım, seni ödüllendirmeliyim,' dedi.

Sonra eliyle yeri işaret etti, yer yarıldı o da içine girdi. Yer üzerine tekrar birleşti. Onun cinlerden olduğunu anladım. Siyah yılansa ateşler içinde kaldı, yandı, kül oldu. Olanlara şaşırmıştım. Döndüğümde gördüklerimi arkadaşlarıma anlattım. O geceyi orada geçirdik. Sabah olunca kaptan yelkenleri açtı, dümene geçti. Kara görünmez oluncaya kadar yol gittik. Yolculuğumuz yirmi gün devam etti. Hiçbir kara parçası hatta kuş bile görmedik. Suyumuz tükenmişti. Kaptan 'Yolcular, tatlı suyumuz tükendi,' dedi. 'Karaya çıkalım, belki su buluruz,' dedik. Kaptan 'Yönümü kaybettim. Bizi karaya çıkaracak bir yol bilmiyorum,' dedi. Bunu duyunca çok korktuk, üzüldük, ağladık. Allah'a bize bir yol göstermesi için dua ettik. O geceyi çok kötü geçirdik. Şu sözü söyleyen ne güzel söylemiş:

Geceyi öyle sıkıntıyla geçirdim ki
O sıkıntıyı bebeğe versen saçları ağarırdı
Lakin sabah olduğunda
Allah'tan zafer geldi ve huzur kapıları açıldı

Sabah olup her yer aydınlandığında yüksek bir dağ gördük. Sevindik, umutlandık. Dağa ulaştığımızda kaptan 'Yolcular, karaya çıkın, su arayalım,' dedi. Su aramak için karaya çıktık. Lakin hiç su bulamadık. Susuzluktan hepimiz yorulmuştuk. Dağın zirvesine tırmandım. Arka tarafında bir saatlik yürüme mesafesinde geniş bir daire gördüm. Arkadaşlarımı çağırdım. Yanıma geldiklerinde 'Şu dağın arka tarafındaki daireye bakın. Ben orada yüksek, sağlam binaları olan, surlar ve kalelerle çevrili bir şehir gördüm. Muhakkak

orada su ve başka nimetler vardır. Hadi yürüyelim, o şehre gidelim. Oradan su, et, meyve ve diğer ihtiyaçlarımızı satın alıp dönelim,' dedim. Onlar 'Bu şehrin insanlarının kâfir olmasından korkuyoruz. Ya da müşrik, din düşmanı olabilirler. Bizi yakalayarak esir edebilir veya öldürebilirler. Kendimizi tehlikeye atmış oluruz. Gereksiz yere öne atılmak tehlikelidir,' dediler ve şairin ne güzel demiş, diyerek şu dizeleri okudular:

Yeryüzü yer, gökyüzü gök oldukça
Sabretmemek kurtuluşa eriştirse bile
Övünülecek bir şey değildir

Ben 'Benim hükmüm size geçmez, lakin kardeşlerimi alıp o şehre gideceğim,' dedim. Kardeşlerim 'Biz bu işten korkuyoruz, seninle gelemeyiz,' dediler. Ben o şehre gitmekte kararlıydım. Allah'a güvendim, tevekkül ettim, kaderime razı oldum. Onlara 'Ben gidip dönünceye kadar siz ikiniz bekleyin,' dedim.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

982. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah bin Fadıl halifenin huzurunda hikâyesini anlatmaya devam etmiş: "Sonra kardeşlerimi bıraktım ve şehrin kapısına varıncaya kadar yürüdüm. Çok farklı inşa edilmiş bir şehirdi. Görülmemiş bir mimarisi vardı. Surları yüksek, kaleleri korunaklı, sarayları çok büyük, kapıları nakışlarla süslenmiş Çin de-

mirindendi. Akılları dehşete düşürecek nitelikteydi. Kapıdan girdiğimde taş bir kürsü gördüm. Kürsünün üzerinde kolunda sarı bakırdan bir anahtarlık olan bir adam vardı. Anahtarlıkta on dört anahtar vardı. Anladım ki o adam şehrin kapıcısı ve şehrin on dört kapısı var. Ona doğru yöneldim ve selam verdim. Selamıma karşılık vermedi. İkinci üçüncü kez selam verdim. Fakat o bana karşılık vermedi.

Ben de elimi omzuna koydum ve 'Neden selamıma karşılık vermiyorsun, uyuyor musun, sağır mısın, yoksa Müslüman değilsin de o yüzden mi selamıma karşılık vermiyorsun?' dedim. Adam bana ne cevap verdi ne de kımıldadı. Ona iyice bakınca taş olduğunu fark ettim ve kendi kendime 'Çok acayip, bu taş bir insan suretinde yapılmış, insandan tek farkı konuşmaması,' dedim.

Sonra onu bıraktım ve şehre girdim. Yolda bir adama rastladım. Ona doğru yönelince anladım ki o da taştan. Şehrin sokaklarında dolaşmaya devam ettim. Gördüğüm her insan suretinin taş olduğunu fark ettim. Yaşlı bir kadınla karşılaştım. Başında bir çamaşır bohçası vardı. İyice bakınca gördüm ki o da, başındaki çamaşır bohçası da taştan. Sonra çarşıya girdim. Bir yağ satıcısı gördüm. Önünde tartı, çeşitli peynirler ve başka ürünler vardı ve hepsi taştandı. Satıcıları dükkânlarında otururlarken gördüm. Bazı insanları ayakta bazılarını otururlarken gördüm. Kadınlar, erkekler, çocuklar gördüm, hepsi taştandı. Tüccarlar çarşısına girdiğimde gördüm ki her tüccar dükkânında oturuyor ve dükkânlar mallarla dolu. Fakat her şey taştan. Sadece kumaşlar örümcek ağı gibiydi. Kumaşlara bakmaya başladım. Dokunduğum her elbise un ufak oluyordu. Sandıklar gördüm. Birini açtım. Onda keselerle altın buldum. Keseleri elime aldığımda kese ufalandı. Fakat altın olduğu gibi kaldı. Ben de taşıyabileceğim kadarını alıp kendi kendime

dedim ki: 'Kardeşlerim benimle gelmiş olsalardı onlar da altınlardan alırdı. Bu sahibi olmayan hazineden faydalanırlardı.' Sonra başka bir dükkâna girdim. Orada daha fazla altın buldum. Lakin artık fazlasını taşıyamıyordum.

Sonra çarşı çarşı dolaşmaya devam ettim. Farklı mahlukata bakmaya devam ettim. Hepsi taştandı, hatta kediler köpekler bile. Sonra altın çarşısına girdim. Dükkânlarında oturmuş adamlar gördüm. Bazılarının malları ellerinde, bazılarının kilitliydi. Bunu görünce elimdeki altınları attım. İşlenmiş altından taşıyabileceğim kadarını aldım. Sonra altın çarşısından çıktım, mücevher çarşısına girdim. Baktım ki mücevher ustaları dükkânlarında oturuyorlar. Her birinin önünde bir kafes vardı. Elmas, yakut, zümrüt ve daha başka çeşit mücevherle doluydu. Lakin dükkân sahipleri de taştandı. Ben de işlenmiş altınları atıp mücevherlerden taşıyabileceğim kadarını yanıma aldım.

Sürekli 'Keşke kardeşlerim de benimle gelseydi de bu mücevherlerden alsalardı,' deyip ah çekiyordum. Sonra mücevher çarşısından çıktım. Büyük nakışlarla, en güzel şekilde süslenmiş bir kapının yanından geçtim. Kapının iç kısmında bir dükkân vardı. Dükkânda bir hizmetkâr oturmaktaydı. Askerler, yardımcılar, muhafızlar ve yöneticiler vardı. Pahalı, gösterişli kıyafetler giymişlerdi. Hepsi taştandı. Birine dokunduğumda üzerinde bulunan elbise unufak oldu.

İlerledim. Resmî bir bina gördüm. Mimarisinin eşi benzeri yoktu. Binada büyük bir divan, divanda devlet büyükleri, vezirler, valiler, emirler vardı. Kürsülere oturmuşlardı. Hepsi de taştandı. Sonra kırmızı altından yapılmış, mücevherlerle süslenmiş bir taht gördüm. Üzerinde biri oturuyordu. En görkemli kıyafetleri giymişti. Başında kisranın tacında parıldayan mücevherlerle süslenmiş bir taç vardı. Ona yaklaştığımda baktım ki o da taştan. Divandan harem kapısı-

na yöneldim. İçeri girdiğimde bir kadınlar meclisi gördüm. Mecliste kırmızı altından yapılmış, mücevher ve inciyle bezenerek süslenmiş bir taht gördüm. Tahtın üzerinde, başında en gösterişli mücevherlerle süslenmiş bir taç olan bir kadın vardı. Etrafında ay parçası gibi kadınlar oturuyordu. Pahalı, gösterişli elbiseler giymişlerdi. Yanlarında kadınlara hizmet eden erkekler duruyordu. Elleri göğüs hizasında sanki hizmet etmek üzere bekliyorlardı. Burası öyle bir meclisti ki akılları dehşete düşürecek türdendi. İçinde benzersiz nakış ve işlemelerle bezenmiş mobilyalar vardı. Duvarlarda kristal panolar vardı. Kristal şişelerde paha biçilmez mücevherler vardı. Ben de ne varsa taşıyabileceğim kadar aldım. Neyi alıp neyi bırakacağım konusunda kararsız kalmıştım. Burası bir hazineydi.

Sonra küçük bir kapı gördüm, kapı açıktı. İçinde merdivenler vardı. Kapıdan içeri girdim ve kırk basamak çıktım. İnce sesli bir insanın Kuran-ı Kerim okuduğunu duydum. Sesin geldiği yere doğru yöneldim. İpekten yapılmış, altın şeritler çekilmiş, üzerinde inci, mercan, yakut dizilmiş, zümrüt taşları ve mücevherleri yıldızlar gibi parıldayan bir örtü vardı. Ses o örtünün ardından geliyordu. Örtünün gerisinden seslendim. Örtüyü kaldırdığımda akıllara durgunluk verecek nakışlarla süslenmiş bir saray kapısı çıktı. Kapıdan içeri girdim. Bir saray gördüm ki adeta bir hazine gibiydi. İçinde bir kız vardı. Kız bulutsuz gökyüzünde ışıldayan güneş gibiydi. En güzel elbiseleri giymiş, en gösterişli mücevherlerden takılar takmıştı. Harikulade güzel bir kızdı. Şu sözler sanki onun için söylenmişti:

Yanaklarının bahçelerindeki güllere
Ve o elbiselerin içindeki güzelliğe selam olsun
Sanki kristaller alnının üzerinde
Geri kalan gece yıldızları ise boynunda, göğsünde

Sırf güllerden bir giysi giyseydi
Vücudunda güllerin yaprakları biterdi
Tuzlu denizde yüzseydi
Deniz suyunun tadı baldan tatlı olurdu
Baston tutan yaşlı bir ihtiyara gitseydi
O ihtiyar vahşi bir aslana dönerdi

O kızı görünce aşkına tutuldum. Yüksek bir yerde oturmuş, Allah'ın kitabını ezberden tilavet ediyordu. Sesi adeta cennet bekçisi Rıdvan'ın cennet kapılarını açtığında kapıdan çıkan ses gibiydi. Kelimeler dudaklarının arasından çıkarken sanki etrafına mücevherler dağılıyordu. Yüzü bütün güzellikleri bir arada bulunduruyordu. Adeta parıldayan bir ışık gibiydi. Şairin dediği gibi

Ey dili ve sıfatları ile söyleyen sen
Sana özlemim arttı, hasretim çoğaldı
Sende öyle iki şey var ki
Âşıkların başında akıl bırakmıyor
Biri Davud'un nağmeleri diğeri Yusuf'un yüzü

O Kuran-ı Kerim okurken sanki kalbim de onunla birlikte okuyordu. Kısa bir an geçmişti ki 'Rahim olan Rabden sana selam olsun,' diyerek selam verdi. Ne söyleyeceğimi şaşırdım. Aklım fikrim allak bullak oldu. Öyle ki selamına karşılık veremedim. Tıpkı şairin dediği gibi olmuştum

Muhabbet ve aşk içimi kasıp kavurunca
Ne konuşacağımı bilemez oldum
Halbuki ben bir savaşa girdiğimde dahi
Korkusuzca canımı ortaya koyarak savaşırım
Beni kınayan sözleri duyup sessizce dinliyorum
Sabrediyorum sırf o gizli yerde sevdiğime kavuşabilmek için

Sonra aşkın şiddetinden biraz uzaklaşarak 'Selam senin üzerine olsun ey gizlenmiş mücevher misali tertemiz hanımefendi, Allah seni yüceltsin ve mutluluğunu daim kılsın,' dedim. O 'Sana da benden selam olsun ey Abdullah bin Fadıl, hoş safa geldin sevgilim, gözümün nuru,' dedi.

Ben 'Hanımefendi, adımı nereden biliyorsun? Nerelisin? Ayrıca bu şehirdeki insanlara ne oldu da hepsi taş kesildi? Bu işin aslını bana anlat. Bu şehre, halkına olanlara ve senden başka hiç kimsenin olmamasına çok şaşırdım. Ne olur, Allah aşkına bana bu işin aslını dosdoğru anlat,' dedim.

'Otur ey Abdullah, Allah izin verirse sana bu şehre ve halkına ne olduğunu bütün ayrıntılarıyla anlatacağım. La havle ve la kuvvete illa billah,' dedi. Yanına oturdum. Anlatmaya başladı: 'Ey Abdullah, Allah sana merhamet etsin. Ben bu şehrin hükümdarının kızıyım. Babam divanda tahtta oturmuş gördüğün adamdır. Çevresindekiler de ileri gelen devlet adamları ve valilerdir. Babam çok güçlü bir hükümdardı. Emrinde bir milyon yüz yirmi bin askeri vardı. Ülkesinde yirmi dört bin emir vardı. Bin şehre hükmediyordu. Emrindeki ülkeler, kasabalar, köyler ve Araplardan bin emir vardı. Her bir emir yirmi bin atlı savaşçıyı yönetiyordu. Hazinelerinde görülmemiş miktarda para ve mücevher vardı...

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

983. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

...Babam hükümdarları alt eder, harp meydanında cesaretli kahraman savaşçıları yerle bir ederdi. Acımasızlar, gaddarlar bile ondan korkar, hükümdarlar ona boyun eğerdi. O Allah'a şirk koşan bir kâfirdi. Allah'ı terk edip putlara ibadet ederdi. Emrindeki bütün askerleri de putperestti. Günlerden bir gün devletin ileri gelenleriyle birlikte tahtında otururken bir anda içeri biri girdi. Yüzünün nuru bütün divanı aydınlatmıştı. Babam onun yeşil bir kıyafet giymiş olduğunu gördü. Uzun boyluydu, kolları dizlerinin altına kadar uzanıyordu. Heybetli, vakur bir duruşu vardı. Yüzündeki nur aydınlık saçıyordu.

Babama "Ey günahkâr, ne zamana kadar bu putlara tapmaya devam edeceksin. Ne zamana kadar mülkün gerçek sahibine tapmayı reddedeceksin. Hadi sen ve kavmin şahadet getirin ve Müslüman olun. Sana hiçbir faydası olmayan, şefaat edemeyecek putlara tapmayı bırak. İbadet edilmeye layık, tek, gökleri direksiz tutan, yerleri kullarına rahmet olarak dümdüz seren Allah vardır" dedi.

Babam "Ey putlara düşmanlık eden adam, sen kimsin ki bu sözleri söylüyorsun? Putların sana öfkelenmesinden korkmuyor musun?" dedi.

Adam "Putlar taştır, onları razı etmenin faydası olmayacağı gibi öfkelenmeleri de bana zarar vermez. Hadi ibadet ettiğin putu getir ve kavminde herkese de putlarını getirmelerini emret. Herkes putlarını getirdiğinde bana öfkelenmeleri ve gazap etmeleri için dua edin. Ben de Rabbime onlara gazap etmesi için dua edeyim. Yaratıcının öfkesini de yaratılanın öfkesini de görürsünüz. Putlarınızı kendi ellerinizle yaptınız.

Şeytanlar onların içine girdi ve sizinle putların içinden konuşuyorlar. Siz putlarınızı ellerinizle yaptınız. Benim ilahımsa her şeyi yapandır ve her şeye kadirdir. Doğruyu anladıysanız o yolda ilerleyin, yanlışı anladıysanız terk edin" dedi.

Babam "Bize Rabbinin mucizesini göster" dedi. Adam "Siz bana putlarınızın mucizelerini gösterin" dedi.

Hükümdar putlara tapan herkese taptıkları putu getirmelerini emretti. Askerlerin hepsi putlarını divana getirdi. Bu onların başına gelenlerdi.

Bana gelince ben babamın divanına açılan bir pencerenin arkasında oturuyordum. İnsan boyunda yeşil zümrütten bir putum vardı. Babam onu istedi, ben de onu divana gönderdim. Benim putumu babamın putunun yanına koydular. Babamın putu yakuttan, vezirin putu elmastandı. Askerlerin, ileri gelen devlet adamlarının ve halkın putlarıysa akik, mercan, lâl, od ağacı, abanoz, gümüş ve altındandı. Herkesin kendi mevkisine göre putu vardı. Halkın ve düşük dereceli askerlerin putları çakmaktaşı, granit, tahta, çömlek ve çamurdandı. Bütün putlar farklı renklerde idi. Sarı, kırmızı, yeşil, siyah ve beyaz olanlar vardı.

Sonra adam babama şöyle dedi: "Hadi putuna ve diğer putlara dua et de bana gazap etsinler." Onlar da putları dizdiler. Babamın putunu altından bir kürsü üzerine koydular. Benim putum da onun yanında başköşedeydi. Putları ibadet edenlerin mertebelerine göre sıraladılar. Babam kalktı, putuna secde etti ve ona: "Ey ilahım, sen cömert olan rabsin. Putların içinde senden büyüğü yoktur. Biliyorsun ki bu adam bize gelip senin ilahlığına dil uzattı. Seninle alay etti, senden daha güçlü bir ilah olduğunu iddia ediyor ve bize de sana ibadet etmeyi bırakıp onun ilahına ibadet etmeyi emrediyor. Gazabın onun üzerine olsun." Bu şekilde putlardan yardım istemeye devam etti. Putlar ise ona

karşılık vermiyorlardı. Babam: "Ey ilahım, sen böyle yapmazdın. Ben konuşunca sen de benimle konuşurdun. Neden susuyor konuşmuyorsun? Dalgın mısın? Yoksa uyuyor musun? Dikkatini bana ver, benimle konuş ve bana yardım et" dedi. Sonra adama dönerek "Sanırım o dalgın veya uyuyor" dedi.

Adam "Ey Allah'ın düşmanı, nasıl olur da konuşamayan, hiçbir şeye gücü yetmeyen bir ilaha taparsın? Nasıl olur da sana yakın olan, dua ettiğinde cevap veren, asla yok olmayan, dalmayan, uyumayan, dertle malul olmayan, her şeyi gören ama kimsenin görmediği, her şeye kadir olan ilahıma tapmazsın. İlahın öyle aciz ki kendini dahi koruyamıyor. Onun içine şeytan girmiş seni yanıltıyor, saptırıyor. Şimdi ise şeytan gitti. Allah'a kul ol ve Ondan başka ilah olmadığına şahitlik et. İbadet edilecek bir tek O vardır. Nimetler O'nun ihsanıdır başkasının değil. Senin taptığın ilaha gelince o kendini koruyamıyor ki seni de korusun. Bak ve acizliğini kendi gözünle gör" dedi.

Sonra puta doğru ilerledi ve ona sertçe vurmaya başladı. Yere düşünceye kadar vurdu. Hükümdar öfkelendi ve orada bulunanlara şöyle "Bu inkârcı ilahıma vurdu. Onu öldürün!" dedi. Ona vurmak için kalkmak istediler. Lakin kimse yerinden kalkamadı. Onları İslama davet etti. Fakat onlar kabul etmediler. O "Size Rabbimin gazabını göstereyim mi?" dedi. "Göster bakalım" dediler. Ellerini açtı ve dedi ki: "İlahi Rabbim, sen güvendiğim, dua ettiğimsin. Bu kavim için ettiğim duamı kabul et. Bu kavim senin nimetlerinden yiyip başkasına kulluk ediyor. Ey hak, ey cebbar, ey gece ve gündüzü yaratan, bu kavmi taşa çevirmeni diliyorum. Sen ki her şeye kadirsin."

Allah bu şehrin ahalisini taşa çevirdi. Bana gelince ben onun mucizesini görünce Allah'a iman ettim. Böylece onların başına gelenler benim başıma gelmedi. O adam bana geldi ve dedi ki: "Allah sana mutlu-

luk nasip etti, her şeyde bir düzen, bir tedbir vardır." Sonra bana her şeyi öğretti. O vakit yedi yaşındaydım. Şimdi otuz oldum. Adama dedim ki: "Beyim senin duanla şehirde bulunan her şey taşa döndü. Ben sayende Müslüman olunca kurtuldum. Artık benim hocamsın. Bana adını söyler misin? Bana yardımcı ol, yaşamam için yiyebileceğim bir şeyler bul." Adam "Adım Ebu Abbas Hızır" dedi. Sonra kendi eliyle bana bir nar ağacı dikti. O ağaç büyüdü, yeşillendi, çiçeklendi ve hemen o anda bir nar verdi. Adam "Allah'ın sana verdiği rızıktan ye ve O'na hakkıyla kulluk et" dedi. Bana İslamın şartlarını, namaz kılmayı, ibadet etmeyi, Kur'an okumayı öğretti. Yirmi üç yıldır burada Allah'a ibadet ediyorum. Bu ağaç bana her gün bir nar veriyor. Hızır (a.s) ise her cuma bana geliyor. Senin adını bana o bildirdi. Bana geleceğini o müjdeledi. Şöyle demişti: "Şayet o sana gelirse ona iyi davran, emrine itaat et, ona karşı gelme, ona eş ol, o da sana koca olsun. Onunla nereye isterse git." Seni görünce hemen tanıdım. İşte bu şehrin ve halkının hikâyesi budur.'

Abdullah bin Fadıl anlatmaya devam etmiş: "Sonra o bana nar ağacını gösterdi. Üzerinde bir nar vardı. Yarısını kendi yedi, diğer yarısını da bana yedirdi. Ben ömrümde o nardan daha lezzetli bir şey yemedim. Ona 'Peki sen hocan Hızır'ın emrettiklerine razı mısın? Bana eş olmaya, benimle ülkeme gelerek Basra şehrinde yaşamaya razı mısın?' dedim. Kız 'Evet, Allah'ın izniyle ben senin sözünü dinleyeceğim, emrine itaat edeceğim, hiç itiraz etmeyeceğim,' dedi. Onunla sözleşip anlaştık. Beni babasının hazine odasına götürdü. Taşıyabileceğimiz kadar hazine aldık ve şehirden çıktık. Kardeşlerimin yanına varıncaya kadar yürüdük. Onlarla karşılaştığımda onları beni ararken buldum. 'Nerelerdeydin? Bizi beklettin, senin için korktuk,' dediler. Geminin kaptanı 'Ey tüccar Abdullah, rüzgârlar bir süredir istediğimiz gibi esiyor. Sen bizi yola çık-

maktan alıkoydun, geciktirdin,' dedi. Ben 'Ziyanı yok, gecikmemizde bir hayır vardır belki de. Ben istediğime ulaştım. Bakın neler buldum,' dedim ve hazineleri gösterdim. Onlara taş şehrinde gördüklerimi anlattım. 'Şayet sözümü dinleyip benimle gelmiş olsaydınız siz de bunlardan alırdınız,' dedim.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

984. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah bin Fadıl halifeye hikâyesini anlatmaya devam etmiş: Onlar 'Vallahi, biz gitsek de o şehre girmeye cesaret edemezdik,' dediler. Ben 'Üzülmeyin, bendekiler hepimize yeter. Bu bizim kısmetimiz,' dedim. Yanımda getirdiğim hazineyi herkese pay ettim. Kardeşlerime ve kaptana verdim. Ben de onlara verdiğim kadar aldım. Hizmetkârlara ve mürettebata da verdim. Kardeşlerim hariç hepsi sevindi, bana dua ettiler, verdiğime razı oldular. Kardeşleriminse tavırları değişti, gözleri büyüdü. Onları açgözlülüğün esir aldığını fark ettim. 'Kardeşlerim, sanırım verdiklerim sizi tatmin etmedi. Biz kardeşiz, aramızda ayrı gayrı yok. Benim param sizin paranızdır. Ben ölsem sizden başka kimse mirasçım olamaz,' dedim.

Böylece onların gönlünü almaya çalıştım. Kızı geminin alt kısmına indirmiştim. Ona yiyebileceği bir şeyler gönderdim. Kardeşlerimle konuşuyordum. Bana 'Bu harikulade güzel kızı ne yapmayı düşünüyorsun?' diye sordular. 'Basra'ya varınca onunla nikah

kıyıp, büyük, görkemli bir düğün yapmayı düşünüyorum,' dedim. O ikisinden biri 'Kardeşim, ben bu kıza âşık oldum. Onu bana vermeni istiyorum. Onunla ben evlenmek istiyorum,' dedi. Diğeri 'Ben de öyle, onunla ben evlenmek istiyorum,' dedi. Onlara 'Kardeşlerim, onunla ben evleneceğim, söz verdim. Biz anlaştık. Onu sizden birine verirsem sözümü tutmamış aramızdaki anlaşmayı bozmuş olurum. O buna çok üzülür. Çünkü onunla evleneceğime söz verdiğim için benimle geldi. Onu nasıl bir başkasıyla evlendiririm. Ben onu ikinizden de fazla seviyorum. Onu ikinizden birine vermek asla olmayacak bir şey. Lakin isterseniz Basra'ya vardığımızda şehrin en seçkin kızlarından ikisini sizinle evlendiririm. Mihrlerini de kendi paramla öderim. Üçümüz de bir düğünle evleniriz. Bu kızdan uzak durun, o benim kısmetim,' dedim.

Sustular. Söylediklerimi kabul ettiklerini zannettim. Basra'ya doğru yola devam ettik. Kıza yiyecek, içecek gönderiyordum. O, geminin deposundan hiç çıkmıyordu. Ben geminin güvertesinde kardeşlerimle beraber uyuyordum. Yolculuğumuz kırk gün boyunca böyle devam etti. Basra'ya yaklaştığımızda çok sevindik. Kardeşlerime güveniyor, içimde onlara karşı en ufak bir şüphe taşımıyordum. Gaybı Allah'tan başkası bilemez.

Bir gece uyudum. Tam uykuya dalmışken bir de baktım ki kardeşlerimden biri beni ayaklarımdan biri ellerimden sıkıca tutmuş taşıyorlar. Meğer o kız için beni denize atmak üzere anlaşmışlar. 'Kardeşlerim, bunu neden yapıyorsunuz?' dedim. Onlar 'Seni edepsiz, bir kız için bizi sattın. Seni bu yüzden denize atacağız,' dediler ve beni denize attılar."

Daha sonra Abdullah bin Fadıl o iki köpeğe dönerek "Söylediklerim doğru mu kardeşlerim?" diye sormuş. Köpekler başlarını eğerek onun sözlerini tasdik etmişler. Halife buna şaşırmış.

Abdullah bin Fadıl devam etmiş: "Ey müminlerin emiri, denizin dibine kadar battım, sonra su beni denizin yüzeyine fırlattı. Birden insan büyüklüğünde kocaman bir kuş bana doğru süzüldü. Beni yakalayarak yüksek semalara doğru uçurdu. Gözümü açtığımda kendimi sapasağlam direkleri olan yüksek bir sarayda buldum. Duvarları görkemli nakışlarla süslenmişti, her renk ve çeşitten mücevher vardı. Hizmet etmek üzere bekleyen cariyeler vardı. Bir de baktım ki aralarında bir kadın kırmızı altından yapılmış, inciler ve mücevherlerle bezenmiş bir tahtta oturuyor. Üzerindeki kıyafetlere, mücevherlere bakınca insanın gözleri kamaşıyordu. Belinde mücevherlerle süslenmiş bir kemer vardı ki paha biçilmezdi. Başında üç halkalı bir taç vardı. Taç akıllara durgunluk verecek kadar muhteşemdi. Beni kaçıran kuş güneş gibi parlayan bir genç kıza dönüşmüştü. Ona iyice bakınca dağda yılan şeklinde gördüğüm kız olduğunu anladım.

Tahtta oturan kadın o kıza 'Bu insanı buraya neden getirdin?' diye sordu. O 'Anne, işte cin kızlarının namusunu koruyan adam buydu,' dedi. Bana dönerek 'Benim kim olduğumu biliyor musun?' dedi. 'Hayır,' dedim. 'Beni filan dağda görmüştün. Hani siyah yılan benim namusumu kirletmeye çalışıyordu. Sen de onu öldürmüştün,' dedi. Ben 'Ben siyah ve beyaz iki yılan gördüm,' dedim. O 'İşte o beyaz yılan bendim. Ben cinlerin hükümdarı kırmızı hükümdarın kızıyım. Adım Saide, bu ise annemdir. Adı Mübareke, kırmızı hükümdarın karısıdır. O siyah yılansa siyah hükümdarın veziridir. Adı Derfil'dir, çok çirkin görünüşlüdür. Beni görüp âşık olmuş. Beni babamdan istetti. Babam ona haber gönderdi ve dedi ki: Seni vezir parçası, sen kimsin ki hükümdar kızıyla evlenmek istiyorsun. Vezir buna çok öfkelenmiş. Babamdan intikam almak için beni öldüreceğine yemin etmiş. Nereye gidersem beni takip etmeye, peşimden gelmeye başladı. Niyeti

beni öldürmekti. Babamla arasında çok büyük savaşlar oldu. O acımasız ve hilekâr olduğu için babamın ona gücü yetmedi. Babam onu yakalayıp öldürmek istediğinde her seferinde kaçıyordu. Babam çaresiz kalmıştı. Ben artık her gün başka bir şekle girmeye başladım. O ise benim dönüştüğüm her şeklin zıddına dönüşüyordu. Kaçtığım her yerde kokumu alıyor ve beni takip ediyordu. Bana çok eziyet etti. Sonra bir yılana dönüştüm. O dağa gittim. O da siyah bir yılana dönüşerek beni takip etti. Onunla savaştım, mücadele ettimse de eline düştüm. Tam beni öldürecekti ki sen geldin ve ona taşla vurdun, öldürdün. Ben de bir kıza dönüşerek sana kendimi gösterdim. Sana o zaman dedim ki: Bana unutulmaz bir iyilik yaptın. Kardeşlerinin sana tuzak kurduğunu ve seni denize attıklarını görünce seni kurtardım. Annemin ve babamın sana ikramda bulunması icap eder,' dedi.

Annesine dönerek 'Anne, ona namusumu korumasına karşılık ikramda bulun,' dedi. Bunun üzerine annesi 'Merhaba sana ey insanoğlu, bize iyilik yaptın. Buna karşılık sana ikramda bulunmamız icap eder,' dedi. Bana çok değerli bir kıyafet getirtti. Bir sürü mücevher verdi. Sonra yanındakilere 'Onu alın ve hükümdarın huzuruna götürün!' diye emretti. Beni alıp hükümdarın huzuruna çıkardılar. Hükümdar tahtında oturuyordu. Etrafında hizmetkârları vardı. Üzerindeki mücevherlere bakınca gözlerim kamaştı. Hükümdar beni görünce ayağa kalktı. Bütün askerler de ona saygıdan ayağa kalktılar. Bana selam verdi, beni çok hoş karşıladı, onurlandırdı, ikramda bulundu. Sonra da yardımcılarına 'Onu kızıma götürün, getirdiği yere geri götürsün,' dedi. Beni alıp kızı Saide'ye götürdüler. Saide beni ve beraberimdeki kıymetli şeyleri alarak uçtu.

Benim ve Saide'nin başından geçenler bunlardı. Geminin kaptanına gelince o beni denize attıklarında

çıkan sesten dolayı uyanmış ve 'Denize ne düştü?' demiş. Kardeşlerim ağlayıp göğüslerine vurarak 'Eyvah, kardeşimizi kaybettik, geminin kenarında ihtiyacını gidermek istemişti. O sırada denize düştü!' demişler. Sonra kardeşlerim mallarıma el koymuş. Ancak kız yüzünden aralarında anlaşmazlık olmuş. Her biri kızı benden başkası alamaz diyormuş. Birbirleri ile kavga etmeye başlamışlar, denize düşüp ölen kardeşlerini unutmuşlar. Hüzünleri çabucak gelip geçmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

985. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah bin Fadıl anlatmaya devam etmiş: Onlar bu vaziyetteyken Saide beni ansızın geminin ortasına indirdi. Kardeşlerim beni görünce bana sarıldılar, mutlu oldular ve 'Kardeşimiz nasılsın? Sana neler oldu? Biz de hep seni düşünüyorduk,' dediler. Saide 'Onu sevseydiniz düşünseydiniz o uyurken denize atmazdınız. Şimdi kendinize ölümlerden ölüm beğenin,' dedi. Onları yakaladı ve tam öldürecekken kardeşlerim 'Kardeşim, bizi kurtar!' diye bağırdılar. Ben de kızla konuşup ikna etmeye çalıştım. 'Ne olur kardeşlerimi öldürme,' dedim. Saide 'Onlar hain, kesinlikle öldürülmeleri gerekiyor,' dedi. Ona yalvardım, merhamet istedim. Bunun üzerine 'Senin hatırın için onları öldürmeyeceğim. Lakin onları büyüleyeceğim,' dedi. Sonra bir tas çıkararak ona deniz suyundan koydu. Üzerine anlaşılmayan bir şeyler söyledi ve

dedi ki: 'Şimdi insan suretinden çıkıp köpek suretine dönüşün!' Suyu üzerlerine serpince bu iki köpeğe dönüştüler."

Daha sonra Abdullah onlara dönmüş ve "Kardeşlerim, bu söylediklerim doğru mu?" diye sormuş. Onlar da doğru söylüyorsun dercesine başlarını eğmişler.

Abdullah anlatmaya devam etmiş: "Ey müminlerin emiri, Saide onları büyüyle iki köpeğe dönüştürdükten sonra gemidekilere 'Bilin ki Abdullah bin Fadıl benim kardeşimdir. Her gün bir veya iki kez buraya onu kontrol etmeye geleceğim. Sizden kim ona karşı gelirse, itaat etmezse, eli veya diliyle zarar verirse ben de bu iki haine yaptıklarımı ona da yapar onu köpeğe dönüştürürüm. Ömrünün geri kalan kısmını köpek suretinde geçirir. Hiçbir kurtuluş yolu bulamaz!' dedi. Herkes 'Hanımımız, hepimiz onun kölesiyiz, hizmetkârıyız,' dediler. O 'Basra'ya gidince bütün mallarını kontrol et, eksik bir şey varsa bana haber ver. Her kimde veya nerede olursa olsun alıp sana getiririm. Kim almışsa da onu büyüyle köpeğe çeviririm. Mallarını depoladıktan sonra bu iki hainin her birinin boynuna zincir vur ve onları karyolanın ayağına bağla. Onları hapset. Her gece yarısı yanlarına git ve bayıltana kadar onları kırbaçla. Şayet bir gece bile bunu yapmazsan gelir önce seni sonra onları kırbaçlarım,' dedi. Ben de 'Emrin olur,' dedim. 'Basra'ya gittiğinde onları iple bağla,' diye sıkı sıkıya tembihledi. Ben de her birinin boynuna bir ip geçirdim. Onları geminin direğine bağladım. Saide de kendi yoluna gitti.

Ertesi gün Basra'ya girdik. Tüccarlar beni karşılamaya çıktılar. Selam verdiler. Hiç kimse kardeşlerimi sormadı. Onlar sadece köpeklere bakıyor ve 'Ey Abdullah, bu beraberinde getirdiğin iki köpek de neyin nesi?' diyorlardı. Ben de 'Yolculuk boyunca onları besledim, sonra da yanımda getirdim,' dedim. Herkes onlara gülüyordu, kimse kardeşlerim olduğunu bilmiyordu. On-

ları bir depoya kapattım. O gece malları yerleştirmekle meşgul oldum. Tüccarlar beni ziyarete gelmişlerdi. Onlarla ilgilendim.

Kardeşlerimi de ne dövdüm ne de zincire vurdum, onlara zarar vermedim. O gece tam uyumuştum ki bir de baktım kırmızı hükümdarın kızı Saide geldi ve 'Ben sana onların boyunlarına zincir tak ve kırbaçla demedim mi?' dedi. Sonra beni yakaladı ve neredeyse bayıltıncaya kadar kırbaçla dövdü. Sonra kardeşlerimi kırbaçla öldüresiye dövdü. Ardından da 'Her gece bunları böyle döv. Bir gece bile bunu yapmazsan ben seni döverim' dedi. Ben de 'Hanımım, yarın boyunlarına zincir vurur ve kırbaçlarım. Bir gece dahi geçirmem,' dedim. Saide onları dövmem konusunda beni sıkı sıkı tembihledi. Sabah olunca boyunlarına tasma takmayı, zincire vurmayı kendime yediremedim. Kuyumcuya gittim ve altın kelepçeler yapmasını istedim. O da yaptı ve onları alıp geldim. Boyunlarına taktım ve bana emrettiği gibi onları bağladım. Gece kendime kahrederek onları dövdüm. Bunlar Abbasoğullarından halife beşinci Mehdi zamanında oldu. Ona hediyeler göndererek onunla tanıştım ve arkadaş oldum. O da beni Basra'ya vali tayin etti.

Bu vaziyet bir süre devam etti. Kendi kendime 'Belki öfkesi dinmiştir,' dedim ve bir gece onları dövmedim. Saide o gece geldi ve beni öyle bir kırbaçladı ki o dayağın acısını ömrümce unutamam. Ondan sonra Mehdi'nin hilafeti boyunca aralıksız şekilde onları dövdüm. Mehdi vefat edip başa siz geçince Basra'daki vazifeme devam etmem için bana haber gönderdiniz. İşte böyle, tam on iki senedir onları her gece dövüyor, sonra da gönüllerini alıyor, özür diliyorum. Onları yedirip içiriyorum. Onları hapsettiğimden hiç kimsenin haberi yoktu. Ta ki siz Ebu İshak Nedim'i vergi için gönderene kadar. O benim sırrıma vakıf oldu ve size anlattı. Siz de onu yeniden gönderip beni ve onları ça-

ğırttın. Ben de emrine itaat edip huzuruna geldim. Bu işin aslı budur."

Halife Harun Reşid hikâyeyi dinleyince iki köpeğin haline şaşırmış, hayrete düşmüş. Abdullah'a "Kardeşlerini sana yaptıklarından dolayı affettin mi affetmedin mi?" diye sormuş. Abdullah "Ey müminlerin emiri, Allah onları affetsin, hem dünyada hem ahirette bağışlasın. Asıl ben onların beni bağışlamasına muhtacım. Çünkü on iki yıldır her gece onları kırbaçlıyorum" demiş. Halife "Ey Abdullah, Allah'ın izniyle ben onların kurtulması ve yeniden insan suretine dönmeleri için uğraşacağım, sizi barıştıracağım. Ömrünüzün geri kalanında kardeşçe yaşar gidersiniz. Sen onları bağışladığın gibi onlar da seni bağışlar. Şimdi onları al ve evine dön. Bu gece onlara vurma. Hayırlısı olsun" demiş.

Abdullah "Ey müminlerin emiri, onları bir gece bile dövmezsem Saide gelir ve beni döver. Benim dayağa tahammül edecek gücüm yok" demiş. Halife "Korkma, ben sana el yazımla ferman vereceğim. Saide gelirse ona fermanı göster. Onu okur ve seni affederse ne âlâ, ama yok benim emrime itaat etmezse işi Allah'a kalır. Bırak seni kırbaçlasın. Farz et ki bir gece vurmayı unuttun ve o da seni dövdü. Şayet benim emrime karşı gelirse ben de müminlerin emiri olarak ona yapacağımı bilirim" demiş.

Halife bir kağıda emrini yazdıktan sonra mühürlemiş ve "Ey Abdullah, Saide gelirse ona de ki: Halife onları dövmememi emretti, bu fermanı yazdı. Ayrıca onun sana selamı var. Sonra ona fermanı ver ve hiçbir şeyden korkma" demiş. Halife Abdullah'tan onları dövmeyeceğine dair söz almış. Abdullah kardeşlerini alıp evine gitmiş. Kendi kendine "Acaba halife cinlerin sultanının kızına ne yapacak. Şayet o halifeye itaat etmez ve bana vurursa ne yapayım, ben de bu dayağa sabreder kardeşlerimi bu gecelik kurtarırım. Ben acı çeksem de onlar için sabrederim. Halifenin

güvendiği bir şey olmalı. Yoksa beni onları dövmekten men etmezdi" demiş. Sonra evine girmiş. Tasmaları kardeşlerinin boyunlarından çıkarmış ve "Allah'a tevekkül ettim" demiş. Onların gönlünü almaya çalışmış. "Korkmayın artık, çünkü halife sizi kurtarmaya söz verdi. Ben de sizi affettim. Allah'ın izniyle vakit gelmiştir. İnşallah şu mübarek gecede kurtulursunuz. Haydi, sevinin artık. Hayır olur inşallah" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

986. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Abdullah bu sözleri söyleyince kardeşleri havlamaya ve yanaklarını Abdullah'ın ayaklarına sürtmeye başlamışlar. Adeta ona dua ediyorlarmış. Abdullah hallerine çok üzülmüş, sırtlarını sıvazlamış. Akşam yemeği vakti sofra kurulduğunda onlara oturun demiş. Oturup sofrada onunla yemişler. Hizmetkârları onun köpeklerle aynı sofrada yemesine şaşırmışlar. Birbirlerine "Acaba delirdi mi? Basra valisi nasıl olur da köpeklerle yer? O ki mertebesi vezirden bile yüksektir. Köpeğin necis olduğunu bilmiyor mu?" diyorlarmış. Valiyle aynı sofrada yemek yiyen köpeklere bakıyor lakin onların kardeşleri olduklarını bilmiyorlarmış.

Abdullah ve köpekleri yemek bitinceye kadar seyretmişler. Abdullah ellerini yıkamış, köpekler de ellerini uzatıp yıkamışlar. Orada kim varsa buna şaşırıp gülmüşler. Birbirlerine "Hayatımızda sofrada yemek yiyen ve sonra da ellerini yıkayan köpek görmemiştik" de-

mişler. Kimse de cesaret edip soramamış. Bu, gece yarısına kadar böyle devam etmiş. Abdullah hizmetkârları göndermiş, yatmışlar. Köpeklerin her biri de bir yatağa uzanmış. Hizmetkârlar birbirlerine "Köpeklerle birlikte uyudu" diyorlarmış şaşkınlıkla. Bazılarıysa "Köpeklerle aynı sofrada yemek yedikten sonra onlarla uyusa ne olur! Bu sadece delilerin yapacağı bir şey" diyorlarmış. Hizmetkârlar sofradan artan hiçbir şeyi yememiş, "Köpek artığı mı yiyeceğiz?" demişler. Sonra sofrayı da içindekileri de alıp atmışlar. "O necistir" demişler. Onların başına gelenler bunlarmış.

Abdullah bin Fadıl'a gelince: Bir bakmış ki bir anda yer yarılmış ve içinden Saide çıkmış. "Ey Abdullah, neden bu gece onlara vurmadın? Neden boyunlarından tasmalarını çıkardın? Bunu bana inat mı yaptın? Yoksa emrimi hafife mi alıyorsun? O halde ben de seni kırbaçlar ve seni de onlar gibi köpeğe çeviririm!" demiş. Abdullah "Davud'un oğlu Süleyman efendimizin yüzüğünün üzerindeki kaşın hatırına, ne olur sebebini söyleyinceye kadar sabret, sonra bana ne istersen yapabilirsin" demiş. Saide "Anlat bakalım" deyince "Onları bu gece dövmedim. Çünkü müminlerin emiri Halife Harun Reşid bana onları dövmememi emretti. Bunun için benden söz aldı, yemin ettirdi. Ayrıca onun sana selamı var. Bana el yazısıyla yazdığı bir ferman verdi, onu sana vermemi emretti. Ben de onun emrini dinledim. Müminlerin emirine itaat etmek vaciptir. İşte ferman da budur. Al ve oku, ondan sonra ne istiyorsan yap" demiş. Saide "Ver bakayım fermanı" demiş ve fermanı açıp okumuş. Fermanda şunlar yazıyormuş:

> "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla,
> İnsanların hükümdarı Harun Reşid'ten cinlerin hükümdarının kızı Saide'ye.
> Bu adam kardeşlerini affetmiştir, hakkından feragat etmiştir. Ben onların barışmaları hu-

susunda karar verdim. Barış sağlandığında ceza sona erer. Şayet siz bizim kararlarımıza karşı gelirseniz biz de sizinkilere karşı geliriz, kanunlarınızı çiğneriz. Emrimizi yerine getirir ve kararlarımıza karşı gelmezseniz biz de aynısını yaparız. Ben senin onlara karışmamana karar verdim. Allah ve Rasulüne iman ediyorsan hükümdarın emrine itaat etmelisin. Onları bağışlarsan ben de Allah'ın lütfuyla seni ödüllendiririm. Bana itaat ettiğini bu iki adamın üzerindeki büyüyü bozmak suretiyle ispatla. Yarın kurtulmuş olarak karşıma çıkacaklar. Bunu yapmazsan ben onları Allah'ın izniyle kurtarırım."

Saide fermanı okuyunca "Ey Abdullah, babama sormadan bir şey yapamam. Babama gidip insanların hükümdarının mektubunu ona göstermeliyim. Sonra hemen dönerim" demiş. Eliyle işaret etmiş, yer yarılmış ve içine girmiş. O gidince Abdullah sevinçten havalara uçmuş "Allah müminlerin emirini aziz kılsın" demiş.

Saide babasının huzuruna girmiş. Ona olanları anlatıp müminlerin emirinin fermanını uzatmış. Hükümdar onu alıp öpmüş ve başının üzerine koymuş. Sonra mektubu okumuş ve "Kızım, insanların hükümdarının sözü bizim için emirdir, kararları bizi bağlar. Ona karşı gelemeyiz. O iki adama git ve onları kurtar. Onlara de ki: Siz insanların hükümdarının şefaatine nail oldunuz. O bize öfkelenirse hepimizi mahveder. Sen bize taşıyamayacağımız bu yükü yükleme" demiş.

Saide "Baba, insanların hükümdarı bize öfkelenirse ne yapabilir?" diye sormuş. Hükümdar "Kızım onun bize her yönden gücü yeter; birincisi o insandır ve bizden üstün kılınmıştır. İkincisi o, Allah'ın halifesidir, üçüncüsü o her zaman fecir vakti iki rekat

namaz kılar. Yedi cenahtan cinler ona karşı toplansa ona tek bir kötülük yapamazlar. Ama o bize öfkelenirse fecir vakti iki rekât namaz kılar ve bir tek çığlık atarsa biz emre amade olarak onun huzuruna toplanırız. Kasabın eline düşmüş koyunlar gibi oluruz. O dilerse bizi vatanımızdan sürer, yaşayamayacağımız korkunç yerlere gitmemizi emreder. Şayet ölmemizi emrederse birbirimizi öldürürüz. Ona karşı gelemeyiz. Yoksa hepimizi mahveder, hiçbir yere kaçamayız. İşte sabah iki rekât namaz kılan her kulun üzerimizdeki gücü budur. İki adam için helakimize sebep olma. Şimdi git ve müminlerin emiri bize öfkelenmeden onları kurtar" demiş.

Saide, Abdullah bin Fadıl'ın yanına dönmüş ve babasının söylediklerini söyleyip "Bizim adımıza müminlerin emirinin ellerinden öp, bizden razı olması için ricacı ol" demiş. Sonra tası çıkarmış. İçine su koyup üzerine anlaşılmayan sözler söylemiş. Ardından da suyu köpeklerin üzerine serpip "Köpek suretinden çıkın, insan suretine girin!" demiş. Köpekler hemen o dakika eskiden olduğu gibi insan olmuşlar ve "Allah'tan başka ilah olmadığına ve Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve resulü olduğuna şahitlik ederiz" demişler.

Sonra Abdullah'ın ellerini, ayaklarını öpmeye başlamışlar. Ondan af dilemişler. Abdullah "Asıl siz beni affedin" diye karşılık vermiş. Onlar da samimi bir şekilde tövbe edip "Bizi lanet olasıca iblis kandırdı. Bizi açgözlülüğe sevk etti. Rabbimiz de hak ettiğimizi verdi. Affetmek erdemlilerin özelliğidir" demişler. Abdullah'tan af diliyor, ağlıyor ve yaptıkları her şeyden pişmanlıklarını dile getiriyorlarmış. Abdullah "Taş şehrinden getirdiğim karıma ne yaptınız?" demiş. Onlar "Şeytanın aldatmasıyla seni denize atınca aramızda anlaşmazlık oldu. İkimiz de onunla evlenmek istiyorduk. O seni denize attığımızı anlamıştı.

Depodan çıktı ve bize dedi ki: Benim için kavga etmeyin. Ben size ait değilim. Kocam denize gitti, ben de onun peşinden giderim. Sonra da kendini denize attı ve öldü" demişler.

Abdullah bunu duyunca "O şehit olmuş. La havle ve la kuvvete illa billah" demiş. Sonra onun için hıçkıra hıçkıra ağlamış. Kardeşlerine "Bunları yapmamalıydınız, beni karımdan mahrum etmemeliydiniz" demiş. Kardeşleri "Biz hata yaptık. Allah bizim cezamızı verdi. Bunlar biz daha yaratılmadan Allah'ın bizim için takdir ettikleridir. Özrümüzü kabul et" demişler. O sırada Saide lafa girip "Sana bütün bunları yaptıkları halde onları bağışlayacak mısın?" demiş. Abdullah "Kardeşim, kim hoş görür ve affederse Allah ona mükafatını verir" demiş. Saide "Onlara karşı dikkatli ol, çünkü onlar hain" dedikten sonra Abdullah'la vedalaşıp kendi yoluna gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

987. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Gecenin geri kalanında Abdullah ve kardeşleri mutluluk içinde yiyip içmişler. Sabah olunca Abdullah onları hamama götürmüş. Hamamdan çıktıklarında onlara pahalı kıyafetler giydirmiş. Önlerine sofra getirilmiş, yemiş, içmişler. Hizmetkârlar onların valinin kardeşleri olduklarını öğrenince onları selamlamışlar ve valiye "Efendimiz, aziz kardeşlerinle buluşmanı kutlarız. Bu kadar zamandır neredeydi-

ler?" demişler. Vali "O iki köpek suretinde gördükleriniz kardeşlerimdi. Onları hapisten ve acı işkencelerden kurtaran Allah'a hamdolsun" demiş. Sonra kardeşlerini alıp halife Harun Reşid'in huzuruna çıkmış. Huzurda yeri öperek izzetinin devamı, sıkıntı ve üzüntünün yok olması için dua etmiş. Halife "Merhaba ey emir Abdullah, anlat bakalım, neler oldu?" demiş. Abdullah "Ey müminlerin emiri, Allah seni yüceltsin, kardeşlerimi alıp eve gittiğimde sayende onlar adına artık korkmuyordum. Kendi kendime: 'Allah inayetiyle hükümdarlara yardım eder,' dedim ve Allah'a tevekkül ettim. Onlarla aynı sofrada yemek yedim. Köpeklerle aynı sofrada yediğimi gören hizmetkârlarım beni deli sandılar. Birbirlerine şöyle dediler: Belki de delidir, Basra'nın valisi nasıl köpeklerle aynı sofrada yemek yer. O ki mertebesi vezirden bile daha yüksektir, dediler. Sofrada artan ne varsa attılar ve köpeklerden arta kalanı yemeyiz, dediler. Benimle alay ediyorlardı, sözlerini duyuyordum. Fakat hiç cevap vermiyordum. Çünkü kardeşlerim olduklarını bilmiyorlardı. Uyku saati geldiğinde onları gönderdim. Tam uyuyacakken bir de baktım ki yer yarıldı ve kırmızı hükümdarın kızı kızgın bir şekilde çıkıverdi. Gözleri ateş püskürüyordu..." diyerek anlatmaya başlamış ve Saide ile babası arasında olanları, Saide'nin kardeşlerini nasıl köpek suretinden insan suretine çevirdiğini anlatmış.

Sonra da "Ey müminlerin emiri, işte onlar huzurunda" demiş. Halife dönüp bakınca ay gibi iki genç görmüş ve "Allah senden razı olsun Abdullah, bana bilmediğim faydalı bir şey öğrettin. Allah'ın izniyle hayatta olduğum sürece güneş doğmadan önce kıldığım bu iki rekâtlık namazı terk etmeyeceğim" demiş. Sonra Abdullah'a önceden yaptıkları için kardeşlerini azarlamış. Onlar da halifenin önünde özür dilemişler. Halife "Birbirinize sarılın ve birbirinizi affedin. Allah

geçmişte olanları affeder" demiş. Sonra da Abdullah'a dönüp "Ey Abdullah, kardeşlerini yardımcıların yap, onlara iyi bak" demiş. Kardeşlerine de ona itaat etmelerini tavsiye etmiş. Hepsine de lütuflarda bulunmuş ve Basra'ya gitmelerini emretmiş. Halifenin huzurundan büyük bir memnuniyetle ayrılmışlar.

Halife de bu olan bitenden payına düşen faydadan dolayı mutlu olmuş. Çünkü güneş doğmadan önce kılınan iki rekât namazın faydasını öğrenmiş. Bu olaylar neticesinde halife "Ne kadar da doğru söylenmiş; Bir kavmin başına gelen musibetler başka bir kavme faydadır" demiş. İşte onların halife ile aralarında geçenler bunlarmış.

Abdullah, Bağdat şehrinden, izzet ikram görüp büyük bir makama yükseltilmiş olarak, kardeşleriyle birlikte ayrılmış. Basra şehrine girince ileri gelenler ve yardımcılar onları karşılamış. Şehri onlar için süslemişler. İnsanlar onun için dua ediyormuş. Abdullah ise halka altın ve gümüş dağıtıyormuş. Kimse dönüp kardeşlerine bakmıyormuş. Bunun üzerine kardeşlerinin kalpleri hasetle dolmuş. Abdullah onlara gözü gibi bakıyormuş ama o kardeşlerine lütfettikçe kardeşlerinin hasedi artıyormuş. Bu manada şöyle demişlerdir:

Tüm insanları idare ettim ama
Beni kıskananı idare edemedim
İstekleri arttıkça arttı
İnsan bir nimeti kıskananı nasıl idare edebilir ki
Onu razı etmenin tek yolu o nimetin yok olması iken

Abdullah kardeşlerine hizmetkârların, siyah ve beyaz cariyelerin yanı sıra kırk köle tahsis etmiş. En iyilerinden elli at vermiş. Ayrıca onları kendine yardımcı yapıp yönetimde söz sahibi kılmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

988. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı

Abdullah kardeşlerine "Kardeşlerim, biz artık biriz, aramızda ayrı gayrı yoktur. Allah ve halifeden sonra hüküm sizin ve benimdir. Varlığımda ve yokluğumda Basra'yı siz yönetin. Kararlarınız geçerlidir. Lakin karar alırken Allah'tan korkun. Sakın zulmetmeyin. Zulüm her şeyi yok eder. Adaleti ayakta tutun. Çünkü adalet daim olunca o şehir mamur olur. Kullara zulmetmeyin. Yoksa size beddua ederler. Haberiniz halifeye ulaşır. İnsanların mallarına göz dikmeyin. İhtiyacınız olursa benim malımdan alın. Zulüm hakkında söylenmiş şu veciz sözleri unutmayın. Bu mısraları söyleyenden Allah razı olsun" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Zulüm gencin nefsinde sessizce durur
Onu sadece acizlik gizler
Akıl sahibi bir ihtiyacı için
Ancak vakit uygun olduğunda kalkar
Aklını kullananın dili kalbindedir
Cahilin kalbiyse dilindedir
Kim aklından daha büyük olmaz ise
Ondaki en küçük şey onu öldürür
Gencin aslı gizlidir
Lakin o fiilinde gizlediğini ortaya çıkarır
Aslı iyi olmayanın
İçinden iyilik çıkmaz
Kim ki ahmağı fiilinde taklit ederse
Cahille denk olur
Kim insanlara sırrını söylerse
Düşmanlarını kendine doğru çeker
Gencin üzerine düşeni yapıp
Vazife olmayanı terk etmesi ona yeter

Abdullah kardeşlerine adaletli olmaları yönünde nasihat ediyormuş sürekli. Kardeşlerinin de nasihatlerinden hoşlandıklarını zannediyormuş. Bu nedenle onlara güvenmiş ve ikramda bulunmaya devam etmiş. Ancak onun ihsanlarına karşılık kardeşlerinin hissettiği sadece kıskançlıkmış. Nefretleri gittikçe çoğalıyormuş.

Bir gün Mansur ve Nasır bir araya gelmişler. Nasır Mansur'a "Kardeşim, biz ne zamana kadar böyle kardeşimiz Abdullah'ın emrinde kalacağız. O tüccarken emir oldu, insanlar arasında itibar sahibi oldu. Biz büyüyemedik, hiçbir kıymetimiz, itibarımız yok. Bizimle alay ediyor. Bizi kendine yardımcı tayin ediyor. Bu da ne demek oluyor? Biz onun emrindeki hizmetkârlarıyız. O sağ oldukça biz yükselemeyiz. Ancak onu öldürüp mallarını alırsak istediğimiz gerçekleşir. Mallarını ancak onu öldürdükten sonra alabiliriz. Onu öldürürsek kasasında bulunan bütün mücevherleri, kıymetli eşyaları bizim olur. Sonra da onları aramızda paylaşırız. O zaman halifeye bir hediye gönderir ve ondan Kufe valiliğini isteriz. Sen Basra valisi olursun, ben Kufe valisi olurum. Yahut sen Kufe valisi olursun, ben Basra valisi olurum. Böylece ikimizin de makamı mevkisi olur. Bu ancak onu öldürürsek gerçekleşir" demiş.

Mansur "Haklısın, ama onu nasıl öldürebiliriz?" diye karşılık verince Nasır "Birimizin evinde davet verelim. Onu da çağıralım. Ona hizmet edip gece boyu onunla sohbet edelim, uykusu gelinceye kadar ona hikâyeler, fıkralar, acayip olaylar anlatalım. Sonra uyuması için ona yatak serelim. Uyurken boğalım, sonra denize atalım. İnsanlara da 'Biz oturmuş konuşurken cin kardeşi geldi ve "Seni rezil, sen kimsin de beni müminlerin emirine şikâyet ediyorsun? Bizim ondan korktuğumuzu mu sanıyorsun? O insanların hükümdarıysa biz de cinlerin hükümdarıyız. Bize kar-

şı edebini takınmazsa onu en kötü ölümle öldürürüz. Şimdi ben seni öldüreceğim ki müminlerin emiri ne yapabilirmiş görelim" dedi. Sonra onu kaçırdı. Yeri yarıp onunla birlikte içine girdi. Biz bunları görünce bayılmışız. Biz sonra ayıldık ama ona ne olduğunu bilmiyoruz,' deriz. Sonra halifeye haber gönderir durumu bildiririz. O da onun yerine bizi tayin eder. Bir müddet sonra da halifeye değerli hediyeler göndeririz ve ondan Kufe valiliğini isteriz. Birimiz Basra'da birimiz, Kufe'de ikamet ederiz. Böylece muradımıza ereriz" demiş.

Mansur "Tamam kardeşim" diyerek Nasır'ın önerisini kabul etmiş. Abdullah'ı öldürme konusunda anlaşmışlar. Nasır bir davet tertip etmiş ve Abdullah'a "Kardeşim, evimde tertip ettiğim davete katılır mısın? Bu bana onur verir. İnsanlar desinler ki emir Abdullah, kardeşi Nasır'ın evindeki davete katıldı. Gelirsen eğer gönlümü yapmış olursun" demiş. Abdullah "Kardeşim, evin evimdir, madem beni davet ettin daveti ancak değersiz insanlar reddeder" diye karşılık vermiş. Sonra Mansur'a dönüp "Benimle kardeşin Nasır'ın evine gelir misin? Yemeğini yer gönlünü alırız" demiş. Mansur "Kardeşim, Nasır'dan sonra benim davetlim olursan seninle gelirim. Nasır kardeşin de ben değil miyim? Nasıl onun gönlünü aldıysan benim de gönlümü al" deyince Abdullah ona da "Olur kardeşim, seve seve gelirim. O nasıl kardeşimse sen de kardeşimsin" demiş.

Sonra Nasır kardeşi Abdullah'ın elini öpüp divandan ayrılmış. Davet için hazırlık yapmış. Ertesi gün Abdullah yanında bir grup askerle kardeşi Mansur'u da alarak Nasır'ın evine gitmiş. Nasır onları karşılamış ve önlerine sofra kurup ikramlarda bulunmuş. Yemişler, içmişler. O günü mutluluk içinde yiyip içerek geçirmişler. Akşam yemeğini yedikten sonra akşam ve yatsı namazlarını kılmışlar. Sonra sohbet etmeye

başlamışlar. Bir hikâye Mansur, bir hikâye Nasır anlatıyormuş. Abdullah ise dinliyormuş. Odada baş başa imişler, askerler yanlarında değilmiş. Hikâyeler, kıssalar birbirini takip etmiş. Vakit ilerleyince Abdullah uykuya yenik düşmüş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

989. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Vakit ilerleyip Abdullah uyumak isteyince ona yatak sermişler. Elbiselerini çıkarmış ve uyumuş. Onlar da yanına yatak serip yatmışlar. Uykusu derinleşinceye kadar beklemişler. Uyuduğundan emin olunca kalkıp üzerine çökmüşler. Abdullah uyanıp da kardeşlerini göğsünün üzerine çökmüş halde bulunca "Bu ne demek oluyor kardeşlerim?" demiş. Kardeşleri "Biz kardeşin değiliz, seni de tanımayız, ölümün yaşamandan daha iyi artık!" demişler. Sonra onu boğmuşlar. Hareketsiz kalınca öldüğünü sanmışlar. Saray denizin üstündeymiş, götürüp denize atmışlar. Denize düştüğünde Allah ona bir yunus balığı göndermiş. Bu yunus balığı sürekli sarayın altına gelirmiş. Çünkü mutfağın denize açılan bir penceresi varmış. Hayvanları kestikten sonra fazlalıkları oradan denize atıyorlarmış. Yunus da gelip onları denizin üzerindeyken yakalıyormuş. Böylece oraya gelmeyi alışkanlık haline getirmiş. O gün de davet nedeniyle denize çok şey atmışlar. Bu nedenle yunus o gün her zamankinden çok yiyip kuvvet kazanmış. Denizden gelen çarpma sesini duyun-

ca hızlıca oraya gelmiş. Bakmış ki bir insan. Hidayete ulaştıran Allah ona yol göstermiş. O da onu sırtına alıp denizi yara yara gitmiş. Karşı kıyıya varıncaya kadar yüzmeye devam etmiş. Sonra onu kıyıya atmış. Burası bir yol üzeriymiş.

Yoldan geçen bir kafile Abdullah'ı deniz kıyısına atılmış bir halde bulunca "Burada boğulup kıyıya sürüklenmiş biri var!" demişler. Kafileden bir grup başına toplanmış. Kafilenin başkanı bütün ilimlere vakıf, özellikle tıp ilmi konusunda bilgili biriymiş. Toplanmış kalabalığa "Neler oluyor?" demiş. "Burada boğulmuş bir adam var!" demişler. Bunun üzerine kafile başkanı Abdullah'ın yanına gelip iyice incelemiş ve "Bu adam yaşıyor. Asil bir adam olduğu belli. Allah'ın izniyle onun için umut var" demiş. Sonra Abdullah'ı alıp kuru bir elbise giydirmiş, ısınmasını sağlamış.

Abdullah bir an ayılır gibi olmuş ama sonra hemen tekrar kendinden geçmiş. Kafile başkanı onu bildiği otlarla tedavi etmiş. Otuz gün boyunca yolculuk etmişler. Basra'ya otuz günlük mesafedeymişler. Kafile başkanı Abdullah'ı tedavi etmeye devam ediyormuş. Sonra Acem diyarında Ivec denilen bir şehre varmışlar. Bir handa konaklamışlar. Abdullah için bir yatak sermişler, orada yatmış. Geceyi inleyerek geçirmiş. İniltisi insanları kaygılandırmış.

Sabah olduğunda hanın kapıcısı kafile başkanının yanına gelip "Bu hastanın derdi nedir? Bizi çok kaygılandırdı" demiş. Başkan "Onu deniz kıyısında boğulmuş vaziyette bulduk. Ne kadar uğraştımsa da onu iyileştiremedim" demiş. Kapıcı "Onu hacı kadın Raciha'ya götür" demiş. Başkan "Hacı Raciha da kim?" diye sorunca kapıcı "Bizim burada güzel bekâr bir kızımız var, adı Raciha, hocadır. Kim hastalansa ona götürürler. Bir gecede iyileştiriverir. Sanki hiç hastalanmamış gibi olur" demiş.

Başkan bunu duyunca "Beni ona götür" demiş. Kapıcı "O halde hastayı sırtlan" demiş. Kafile başkanı hastayı sırtlanıp kapıcının peşine düşmüş. Bir zaviyeye geldiklerinde insanlarda bazılarının orada adaklar adadıklarını, bazılarınınsa içeriden sevinçle çıktıklarını görmüşler. Hanın kapıcısı içeri girip bir perdenin önüne gelene kadar ilerlemiş. Sonra da "Destur Raciha hoca, bir hasta getirdim" diyerek izin istemiş. Hoca "Onu bu örtünün altından içeri sok" demiş. Kapıcı Abdullah'a "Gir" demiş. Abdullah içeri girdiğinde bir de bakmış ki taş şehirden alıp getirdiği karısı karşısında duruyor. Karısı da onu tanımış, selamlaşmışlar. Abdullah "Buraya nasıl geldin?" diye sormuş. Kadın "Kardeşlerinin seni denize attıklarını ve benim için kavga ettiklerini görünce kendimi denize attım. O anda hocam Ebu Abbas Hızır beni yakaladı ve buraya getirdi. Bana hastaları tedavi etme izni verdi. Şehirde insanlara duyurdu, kimin bir hastalığı varsa Raciha hocaya gelsin, dedi. Hızır bana 'Vakit gelinceye kadar burada kal. Kocan sana gelinceye kadar bekle,' dedi. Hastaları iyileştirmeye başladım. Namım insanlar arasında yayıldı. İnsanlar bana adaklarla gelmeye başladı. Bolluk içindeyim. İnsanlar bana saygı gösterip ikramda bulunuyorlar. Benden dua istiyorlar" demiş.

Sonra Abdullah'ı da Allah'ın kudretiyle iyileştirmiş. Hızır (a.s) her cuma gecesi yanına geliyormuş. Onunla kavuştuğu gece cuma gecesiymiş. Güzel yiyeceklerle donanmış sofrada akşam yemeğini yedikten sonra oturmuş, Hızır'ı beklemeye başlamışlar. Hızır yanlarına gelmiş ve onları oradan alıp Abdullah bin Fadıl'ın Basra'daki sarayına götürmüş. Sabah olduğunda Abdullah buraya gündüz gözüyle bakınca kendi sarayı olduğunu anlamış. O anda insanların gürültüsünü duymuş. Pencereden baktığında kardeşlerinin çarmıha gerildiğini görmüş.

Abdullah denize atıldıktan sonra olaylar şöyle gelişmiş: Onu denize attıktan sonra ağlamaya başlamışlar. "Kardeşimizi cin kız kaçırdı" diyorlarmış. Sonra bir hediye hazırlatıp halifeye göndermişler. Haber halifeye de ulaşmış. Ayrıca halifeden Basra valiliğini istemişler. Halife elçi gönderip onları yanına getirtmiş ve neler olduğunu sormuş. Planladıkları gibi anlatmışlar her şeyi. Halife bu duyduklarına çok öfkelenmiş. Her zamanki gibi fecir vakti iki rekât namaz kılmış ve cin topluluklarını yanına çağırmış. Onlar da itaat edip gelmişler. Halife Abdullah'ı sorunca içlerinden hiç kimsenin ona dokunmadığını söylemiş, "Bizim haberimiz yok" demişler. Sonra kırmızı hükümdarın kızı Saide gelmiş ve halifeye olanları anlatmış. Halife işin aslını öğrenince gitmeleri için izin vermiş ve Mansur ve Nasır'ı dövdürtmüş. Mansur ve Nasır birbirlerini suçlamaya başlamışlar. Halife onlara çok öfkelenmiş ve adamlarına "Onları Basra'ya götürün, Abdullah'ın sarayının önünde çarmıha gerin!" demiş.

İşte onların başından geçenler bunlarmış. Abdullah kardeşlerinin gömülmesini emretmiş. Sonra Bağdat'a gitmiş. Halifeye başından geçenleri, kardeşlerinin ona neler yaptığını anlatmış. Halife olanlara çok şaşırmış. Sonra kadı efendiyi ve şahitleri getirtip taş şehirden gelen kızla Abdullah'ın nikâhını kıymış.

Abdullah ve karısı bütün dünya zevklerini yakıp geçen ve insanları ayıran ölüm gelinceye kadar Basra'da yaşamışlar.

Diri ve ölümsüz olan Allah'a hamdolsun.

Maruf İskafi'nin Hikâyesi

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ey bahtiyar hükümdar, anlatıldığına göre Mısır'ın merkezinde İskafili ayakkabı tamircisi Maruf adında bir adam yaşarmış. Adamın Fatıma adında bir karısı varmış. Bu kadına, çok kötü, utanmaz, fitne fücur bir

kadın olduğu için"huysuz" derlermiş. Her gün kocasına sövüyor, lanetler okuyormuş. Kocası onun şerrinden çekiniyor, kendisine zarar vermesinden korkuyormuş. Çünkü o akıllı ve namusuna düşkün bir adammış. Ayakkabıcının maddi durumu çok kötüymüş; o gün çok iş yapmışsa parasını karısı için harcar, az iş yapmışsa o gece karısı bunun intikamını ondan alır ve adamın gecesini kendi amel defterine benzetirmiş. Kadın tıpkı şairin şiirindeki gibiymiş:

Kaç gece karımla geceledim
En kötü vaziyette o geceleri geçirdim
Keşke o ilk gecemizde
Bir zehir getirip onu zehirleseydim

Günlerden bir gün karısı adama "Maruf, bu akşam gelirken bana üzerine arı balı dökülmüş bir künefe getirmeni istiyorum" demiş. Adam "İnşallah Rabbim bana onun parasını bahşeder de getiririm. Vallahi bugün hiç param yok. Lakin Rabbim bahşeder" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

990. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Maruf'un karısı bu sözleri duyunca: "Ben onu bunu bilmem, bahşetse de etmese de ballı künefeyi almadan gelme. Gelirsen geceni tıpkı benimle evlenip esir olduğun zamanki bahtına çeviririm" demiş. Adam "Allah Kerim'dir" demiş ama içini bir sıkıntı kapla-

mış tabii. Sabah namazını kılıp dükkânını açmış ve "Allah'ım senden bana bu künefenin parasını bahşetmeni ve beni bu gece bu lanet kadının şerrinden kurtarmanı diliyorum" demiş. Sonra gün ortasına kadar dükkânda oturmuş. Ancak hiç iş gelmemiş. Karısından korkuyormuş. Kalkıp dükkânı kapatmış. Ne yapacağını bilmiyormuş. Ekmek parası bile yokken nasıl tatlı alacakmış ki.

Tatlıcı dükkânının yanına gelmiş. Öyle şaşkın şaşkın bakarken gözleri dolmuş. Tatlıcı onu fark edip "Hey Maruf usta, neyin var? Neden ağlıyorsun? Anlat bana, ne oldu?" demiş. Maruf olanları anlatıp "Karım merhametsizdir. Benden künefe istedi. Bütün gün dükkânda oturdum ama ekmek parası dahi kazanamadım. Ondan korkuyorum" demiş. Tatlıcı gülmüş ve "Korkma, ne kadar istiyorsun?" demiş. Maruf "Beş rıtıl kadar" demiş. Tatlıcı ona beş rıtıl tartıp "Tereyağım var ama arı balım yok, kamış şekeri balı var, o arı balından daha iyidir. Kamış balından olsa olur mu?" demiş. Maruf zaten parasını hemen istemediği için ondan utanıyormuş "Peki, kamış balı ile ver" demiş. Tatlıcı yağı kızdırıp tatlıyı kızartmış ve kamış balını üzerine dökmüş. Hükümdarlara layık bir tatlı olmuş.

Sonra Maruf'a "Ekmek ve peynire ihtiyacın var mı?" diye sormuş. Maruf "Evet" deyince tatlıcı ona dört yarım dirhemle ekmek ve bir yarım dirhemle peynir almış. Künefeyse on yarım dirhem değerindeymiş. Maruf'a "Maruf, artık on beş yarım dirhemlik erzakın var. Şimdi karına git. Al şu yarım dirhemi de hamam parası olsun. Sana birkaç gün mühlet veriyorum. Allah sana bahşedince verirsin. Ben ihtiyacından fazla dirhemin oluncaya kadar beklerim" demiş.

Maruf tatlıyı, ekmeği ve peyniri alıp adama dualar ederek gönül ferahlığıyla oradan ayrılmış. Kendi kendine de "Subhanallah, rabbim ne kadar da cömertsin"

deyip duruyormuş. Sonra karısının yanına girmiş, karısı "Künefe getirdin mi?" diye sormuş. Maruf "Evet" deyip künefeyi kadının önüne koymuş.

Kadın tatlının kamış balından olduğunu görünce "Ben sana arı balından getir demedim mi?" diye bağırmış. Adam karısından özür dileyip "Parasını peşin vererek almadım" demiş. Kadın "Bunlar saçmalık, arı balından olmazsa yemem!" demiş ve öfkelenerek tatlıyı adamcağızın suratına fırlatmış. "Kalk, uğursuz, başka getir!" diye bağırmış. Adamın çenesine bir yumruk atıp dişlerinden birini kırmış, yüzünü gözünü kan içinde bırakmış. Sonra sakalından çekip bağırmaya başlamış. O anda komşular gelip Maruf'un sakalını kadının elinden kurtarmışlar. Kadını kınayıp azarlamışlar. "Hepimiz kamış balıyla künefe yiyoruz. Bu fakir adama bu merhametsizlikte neyin nesi! Çok ayıp!" demişler. Onları barıştırıncaya kadar konuşmaya devam etmişler. Fakat kadın insanlar gittikten sonra künefeden yemeyeceğine yemin etmiş.

Adam açlıktan kıvranıyormuş kendi kendine "Yemeyeceğine yemin etti, öyleyse ben yiyebilirim" demiş ve künefeyi yemeye başlamış. Bunu gören karısı "İnşallah o yediğin zehir olur!" demiş. Maruf "O senin söylemenle olmaz" demiş ve yemeye devam etmiş. Bir yandan künefeyi yiyor bir yandan da gülüyormuş. "Sen bundan yemeyeceğine yemin ettin. Allah Kerim, yarın gece inşallah sana arı balından künefe getiririm. Sen de tek başına yersin" diyormuş.

Sonra kadının gönlünü almaya çalışmış. Ancak kadın ona beddualar etmeye, sabaha kadar hiç susmadan sövmeye, onu aşağılamaya devam etmiş. Sabah olunca da onu dövmek için kolları sıvamış. Maruf "Bana mühlet ver, sana künefe getireceğim" demiş. Sonra camiye gitmiş, namaz kılmış ve dükkâna gitmiş. Tam dükkânı açmış, oturmak üzereyken kadı efendinin gönderdiği iki kişi gelmiş ve "Kalk, kadı efendi seni ça-

ğırıyor. Karın seni ona şikâyet etmiş" demişler. Maruf "Allah ondan intikamımı alsın" demiş ve kalkıp kadı efendinin huzuruna çıkmış. Bir de ne görsün; karısı kolunu bağlamış, giysilerini kana bulamış gözyaşları içinde orada duruyor. Kadı "Bu kadını dövüp, kolunu ve dişini kırmışsın. Be hey adam, Allah'tan korkmadın mı? Nasıl yaparsın bunu?" demiş.

Maruf "Ona vurmuşsam veya dişini kırmışsam dilediğin hükmü ver. Lakin olayın aslı şöyle şöyledir. Komşular bizi barıştırdı" demiş ve hikâyenin tamamını anlatmış.

Kadı iyi bir adammış, çıkarıp Maruf'a çeyrek dinar vermiş ve "Al şunu, arı balından künefe yaptır da barışın" demiş. Maruf "O parayı karıma ver" demiş. Böylece barışmışlar. Kadı "Kadın, kocana itaat et. Sen de ona karşı nazik ol" demiş. Oradan kadı sayesinde barışmış olarak çıkmışlar. Kadın eve gitmiş. Kocası da dükkânın yolunu tutmuş. Tam oturmuşken memurlar yine gelmiş ve "Hizmetlerimizin karşılığını ver. Hizmetimizin karşılığını vermezsen onu senden zorla alırız" demişler ve Maruf'u çarşıda sürüklemeye başlamışlar. O da mecburen iş aletlerini satıp onlara yarım dinar vermiş. Parayı alınca onu bırakmışlar. Artık çalışabileceği iş aletleri de kalmadığı için üzgün bir şekilde öylece oturmuş.

O esnada iki çirkin görünüşlü adam yanına gelmiş ve "Kalk, kadı seni çağırıyor, karın seni şikâyet etmiş" demişler. Maruf "Kadı bizi daha yeni barıştırdı ya" deyince de "Biz başka bir kadı efendinin yanından geliyoruz. Karın seni bizim kadı efendiye şikâyet etmiş" demişler. Adam Allah'tan dayanma gücü isteyerek kalkıp gitmiş.

Karısını görünce "Biz barışmamış mıydık?" demiş. Kadın "Artık aramızda barış yok" demiş ve öne çıkıp kadıya hikâyesini anlatmış. Sonra da "Filan kadı bizi barıştırdı" demiş. Kadı efendi kadına "Madem barıştı-

nız neden gelip bana şikâyette bulunuyorsun?" demiş. Kadın "O barışmamızdan sonra da gelip bana vurdu" diye karşılık vermiş. Kadı "Hadi barışın. Ona bir daha vurma. O da sana bir daha karşı gelmesin" demiş. Tekrar barışmışlar.

Kadı, Maruf'a "Memurlara hizmetlerinin karşılığını ver" demiş. Maruf memurlara hizmetlerinin karşılığını verip dükkânına gitmiş, oturmuş. Başına gelenlerden şaşkınmış. Öylece otururken bir adam ona doğru gelmiş ve "Ey Maruf, kalk, saklan, karın seni en yüksek makama şikâyet etti. Ebu Tabak yanına geliyor" demiş. Maruf kalkıp dükkânı kapatmış ve Nasr kapısına doğru kaçmaya başlamış. İş aletlerinin parasından beş gümüş kalmış imiş. Dört yarımla bir ekmek, bir yarımla da peynir alıp kaçmış. Bunlar olduğunda mevsim kışmış, ikindi vaktiymiş. Bardaktan boşalırcasına yağmur yağıyormuş. Elbiseleri ıslanmış. Az ilerde terk edilmiş, kapısız, harabe bir ambar görmüş. Yağmurdan korunmak için oraya sığınmış. Elbiseleri yağmurdan sırılsıklam olmuş. Gözyaşları yanaklarından aşağı süzülmüş. Kendi haline acıyıp "Bu lanet olasıca kadından nereye kaçayım? Rabbim, ne olur beni onun yolunu bulamayacağı, gelemeyeceği uzak diyarlara götürecek birini gönder" demiş.

Öylece oturmuş ağlarken bir anda duvar yarılmış. Oradan uzun boylu, görüntüsü tüyler ürperten bir adam çıkmış ve "Hey adam, neyi var? Beni bu gece rahatsız ettin. Ben tam yüz yıldır burada yaşıyorum. Buraya gelip senin yaptığını yapan kimse görmedim. Bana muradını söyle yerine getireyim, çünkü sana çok acıdım" demiş. Maruf "Sen kimsin?" diye sormuş. Adam "Ben cinim" demiş. Maruf karısıyla arasında geçenleri ona anlatmış. Cin "Seni karının asla gelemeyeceği ülkelere götürmemi ister misin?" demiş. Maruf "Evet" demiş. Cin "Haydi o halde bin sırtı-

ma" demiş. Maruf onun sırtına binmiş. Yatsı vaktinden güneş doğuncaya kadar uçmuşlar. Cin Maruf'u yüksek bir dağ başında indirmiş ve "Ey insanoğlu, bu dağdan aşağı doğru in. Bir şehre varacaksın. Oraya gir, karın seni orada asla bulamaz" demiş. Sonra onu bırakıp gitmiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

991. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Maruf bu olanların şaşkınlığı içinde güneş doğana kadar kendine gelememiş. Güneş doğunca kendi kendine "Kalkayım, şu dağdan inerek şehre gideyim. Burada oturmamın hiçbir faydası yok" demiş. Aşağı doğru inmiş. Yüksek surları, gösterişli sağlam sarayları, süslemeli binaları olan, görenleri mest eden bir şehir görmüş. Şehrin kapısından girmiş. Şehir, hüzünlü kalpleri dahi ferahlatacak kadar güzelmiş. Çarşıda yürümeye başlamış. Şehrin ahalisi ona bakıyormuş. Sonra etrafında toplanmaya başlamışlar. Elbiselerine şaşırmışlar. Çünkü kendi elbiselerine benzemiyormuş. Şehir ahalisinden bir adam "Sen yabancı mısın?" diye sormuş. Maruf "Evet" demiş. Adam "Hangi ülkedensin?" diye sormuş Maruf "Kutlu ülke Mısır'danım" demiş. Adam "Oradan ayrılalı uzun zaman oldu mu?" diye sormuş. Maruf "Dün ikindi vakti" deyince herkes ona gülmüş ve "Millet, buraya gelin, şu adama bakın, ne söylediğine inanamayacaksınız!" demişler. Etrafa toplananlar "Ne söylüyor?" diye sormuşlar. Adamlar

"O Mısır'dan geldiğini iddia ediyor. Güya dün ikindi vakti oradan çıkmış" demişler. Hepsi gülüşmüşler ve "Sen deli misin? Nasıl dün ikindi vakti Mısır'dan ayrıldığını ve bugün burada olduğunu iddia ediyorsun. Mısır'la bizim ülkemiz arasında tam bir yıllık mesafe vardır" demişler. Maruf "Asıl siz delisiniz, ben doğruyu söylüyorum. İşte bakın Mısır ekmeği, hâlâ yumuşak" demiş ve onlara ekmeği göstermiş. Ekmeğe bakınca şaşırmışlar. Çünkü kendi ülkelerinin ekmeğine benzemiyormuş. Etrafındaki kalabalık çoğalmış. Birbirlerine "Bu Mısır ekmeği, bakın!" demişler.

Bütün şehir Maruf'u tanınmış. Bazı insanlar ona inanıyor bazılarıysa yalanlayıp dalga geçiyorlarmış. Bu esnada kısrağa binmiş, arkasında iki köle olan bir tüccar onlara doğru gelmiş ve "Ne diye bu garip adamın etrafına toplanmış, onunla alay edip gülüyorsunuz, utanmıyor musunuz? Sizi ne ilgilendirir?" demiş. İnsanları Maruf'un etrafından uzaklaştırıncaya kadar kızmaya devam etmiş. Kimse ona bir şey diyememiş.

Adam Maruf'a "Gel kardeşim, sen onlara bakma, ar damarları çatlamış onların" demiş. Onu alıp süslü ve geniş bir eve götürmüş. İçeri girdiklerinde onu hükümdarlara yaraşır bir yere oturtmuş. Sonra kölelere emretmiş. Sandıkları açıp zengin tüccar kıyafetleri çıkarmış, Maruf'a giydirmişler. Maruf bunları giyince saygın bir adam oluvermiş. Tüccarların şahına benzemiş. Sonra tüccar sofra kurulmasını istemiş. Hizmetçiler hemen üzerinde her çeşit yiyeceğin bulunduğu bir sofra kurmuşlar. Adam "Kardeşim, adın ne?" diye sormuş. O "Adım Maruf, ayakkabıcıyım, eski ayakkabıları tamir ederim" demiş. Adam "Hangi ülkedensin?" diye sormuş Maruf "Mısır'dan" demiş. Adam "Hangi mahalledensin?" demiş. Maruf bunu duyunca "Sen Mısır'ı biliyor musun?" diye sormuş. Adam "Ben Mısırlıyım" demiş. Maruf "Ben Darbı Ahmer'denim"

deyince adam "Darbı Ahmer'den kimleri tanıyorsun?" demiş. Maruf falanı, filanı tanıyorum diyerek birçok isim saymış. Adam "Şeyh Ahmed Attar'ı tanıyor musun?" diye sormuş. Maruf: "O hemen yan komşumdur, duvarlarımız bitişiktir" demiş. Adam "Hâlâ yaşıyor mu?" diye sormuş. Maruf "Evet" demiş. Adam "Kaç çocuğu var?" diye sormuş Maruf "Üç çocuğu var. Mustafa, Muhammed ve Ali" demiş. Adam "Peki, çocukları ne durumda?" diye sormuş. Maruf "Mustafa muallimdir. Muhammed koku tüccarıdır; evlendi, şimdi Hasan adında bir oğlu var. Babası ona kendi dükkânının yanında bir dükkân açtı.

Ali ise küçükken benim arkadaşımdı. Hep beraber oynardık. Hıristiyan çocukların kılığına girer, kiliseye gider, oradan Hıristiyanların kitaplarını çalar, sonra da satıp parasını yerdik. Bir gün Hıristiyanlar bizi fark ettiler. Bizi kitaplarla yakalayıp şikâyet ettiler. Ali'nin babasına 'Oğlunun bize zarar vermesine mani olmazsan hükümdara şikâyet ederiz,' dediler. Babası onların gönlünü aldı ve oğlunu falakaya yatırdı. O da bu yüzden kaçıp gitti. Kimse nerede olduğunu bilmiyor. Tam yirmi yıldır kayıp. Kimse ondan haber alamadı" demiş. Bunun üzerine adam "İşte Ali benim. Şeyh Ahmed Attar'ın oğlu. Sen de arkadaşım Maruf'sun" demiş. Birbirlerine sarılmışlar. Sonra adam "Maruf, Mısır'dan buraya neden geldin?" demiş. Maruf karısı Fatıma ile başından geçenleri anlatmış ve "Bana eziyetleri artınca Nasr kapısından kaçtım. Çok yağmur yağıyordu. Ben de Adiliye'de harabe olmuş bir ambara sığındım. Oturup ağlamaya başladım. Orada oturan cinlerden bir ifrit çıkıverdi. Bana halimi sordu. Ben de anlattım. Beni sırtına bindirip bütün gece uçurdu. Sonra da bir dağın üzerine bıraktı. Bana bu şehirden bahsetti. Dağdan inip bu şehre geldim. İnsanlar etrafıma toplanıp sorular sormaya başladı. Onlara Mısır'dan dün çıktığımı söyledim. Bana inan-

madılar. O sırada sen geldin ve insanları yanımdan uzaklaştırdın ve beni bu eve getirdin. Peki, sen buraya neden geldin?" demiş.

Ali anlatmaya başlamış: "Yedi yaşındaydım, cahilce davrandım. İşte o vakitten beri ülke ülke, şehir şehir dolaştım durdum Haytanu'l-hutun denilen bu şehre gelinceye kadar. Baktım ki bu şehrin insanları çok cömert, merhametli, fakire sahip çıkıyor, koruyordu. Kim ne derse inanıyorlardı. Onlara 'Ben tüccarım, mallarım gelmek üzere, ben önce geldim, yükümü indirecek bir yer istiyorum,' dedim. Bana inandılar ve benim için bir yer boşalttılar. Onlara dedim ki 'Mallarım gelene kadar bana bin dinar borç verebilecek kimse var mı? Mallarım gelince geri vereceğim. Almam gereken bazı şeyler var.' Bana istediğim parayı verdiler. Tüccarlar çarşısına gittim. Oradan biraz mal satın alıp, ticaret yaptım. Elli dinar kazandım. Başka mallar aldım. İnsanlarla sohbet edip kendimi sevdirdim. Ticaret yapmaya devam ettim. Malım çoğaldı. Şu atasözü ne güzeldir, dünya yalan dolandan ibaret, tanımadığın ülkelerde dilediğini yap. Kardeşim, sen her sorana ben ayakkabı tamircisiyim, fakirim, karımdan kaçtım ve Mısır'dan dün çıktım dersen kimse sana inanmaz. Bu şehirde yaşadığın sürece onların eğlencesi, alay konusu olursun. Ayrıca beni cin buraya getirdi dersen de senden kaçarlar. Bu adam cinli, kim ona yaklaşırsa zarar görür, deyip sana yaklaşmazlar. Sonra bu çirkin söylenti yayılır. İkimiz de Mısır'dan olduğumuz için ikimiz için de kötü olur" demiş. Maruf "Peki ben ne yapayım?" diye sormuş. Ali "Ben sana ne yapacağını söyleyeceğim. Allah izin verirse yarın sana bin dinar, bir kısrak ve bir köle vereceğim. Köle seni tüccarlar çarşısına kadar götürecek. Oraya vardığınızda tüccarların arasına gir. Ben tüccarların arasında oturuyor olacağım. Seni görür görmez kalkıp

selam vereceğim. Elini öpüp sana ihtiram göstereceğim. Sana 'Şu kumaş çeşidinden getirdin mi?' diye her sorduğum da 'Çok var,' diyeceksin. Bana seni sorarlarsa seni onlara methedeceğim. Ona bir dükkân ve bir ambar verin, diyeceğim. Senin çok zengin ve cömert olduğunu söyleyeceğim. Sen de yanına bir dilenci gelirse ona bol miktarda sadaka ver. Böylece insanlar sözlerime inansınlar, senin cömertliğini görsünler ve seni sevsinler. Sonra senin adına bir ziyafet verip bütün tüccarları davet edeceğim. Seni onlarla buluşturacağım. Böylece sen onları onlar da seni tanımış olurlar. Bu onlarla ticaret yapman için gereklidir. Böyle yaparsak inan ki bir süre sonra mal mülk sahibi olursun" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

992. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Ali sabah olunca Maruf'a bin dinar vermiş ve güzel bir kıyafet giydirmiş. Sonra bir ata bindirip yanına bir köle vermiş ve "Allah senden razı olsun, sen benim arkadaşımsın, sana iyilik yapmak benim vazifem. Hiç kaygılanma. Karından da kimseye söz etme" demiş. Maruf "Allah senden razı olsun" demiş. Sonra köle önde o arkada tüccarlar çarşısına kadar gitmişler. Bütün tüccarlar orada oturuyormuş. Tüccar Ali de aralarındaymış. Tüccar Ali Maruf'u görünce kalkıp ona sarılmış ve "Günün mübarek olsun ey Tüccar Maruf" demiş. Sonra tüccarların gözü önünde Maruf'un eli-

ni öpmüş ve "Kardeşlerim, haydi Tüccar Maruf'a selam verin" diyerek tüccarlara onu tazim etmeleri için işaret etmiş. Böyle olunca Maruf tüccarların gözünde büyümüş. Onu atın üstünden indirmiş, selamlamışlar. Maruf her birine ayrı ayrı sarılmış. Tüccarlar Ali'ye "O bir tüccar mı?" diye sormuşlar. Ali "Evet, hem de büyük bir tüccar, ondan zengini yoktur buralarda. Mısır'da onun ve atalarının zenginliği meşhurdur. Hindistan, Sind ve Yemen'de ortakları var. Ayrıca cömertlikte eşi benzeri yok. Onun kıymetini bilin, itibar gösterin, hürmet edin. Onun bu şehre geliş maksadı ticaret değil, o sadece başka ülkeler görmek için dolaşıyor. Onun kazanç için gurbete gitmeye ihtiyacı yok. Öyle çok parası var ki ateş yaksa tüketemez. Ben de onun yardımcılarındanım" demiş. Ali onu öyle methetti ki tüccarlar onu baş tacı etmişler. Aralarında onun üstün vasıfları hakkında konuşmaya başlamışlar. Etrafına toplanıyor, ona ikramlarda bulunuyorlarmış. O sırada tüccar Şah Bendir gelip ona selam vermiş. Tüccar Ali ve diğer tüccarların önünde ona sorular sormaya başlamış. "Beyim, filan kumaştan getirdin mi?" diye sormuş. Maruf "Çok" demiş. Ali o gün ona kumaş çeşitlerini göstermiş, pahalı ve ucuz kumaşlar hakkında bilgi vermiş imiş. Tüccarlardan biri "Beyim, sarı kaşe getirdin mi?" demiş. Maruf "Çok" demiş. Tüccar "Ceylan kanı renginde kırmızı?" demiş. Yine "Çok" diye cevap vermiş. Sorduğu her kumaş için çok getirdim, diyormuş. Bu esnada bir tüccar "Ey tüccar Ali, istese bin deve yükü pahalı kumaşı getirir mi?" demiş. O "Evet, getirir ve malından da bir şey eksilmez" demiş.

O sırada bir dilenci gelip tüccarların arasında dolaşmaya başlamış. Bazıları dilenciye yarım gümüş vermiş, bazıları hiçbir şey vermemiş. Maruf ise çıkarıp bir avuç altın vermiş. Dilenci ona dua edip gitmiş. Tüccarlar çok şaşırmış ve "Böylesini ancak hüküm-

darlar verebilir, çok zengin olmasaydı dilenciye bir avuç altın veremezdi" demişler. Bir süre sonra fakir bir kadın gelmiş. Maruf ona da bir avuç altın vermiş. Kadın dualar ederek gitmiş. Diğer fakirler bunu haber alınca sırayla yanına gelmeye başlamışlar. O da bin dinar bitinceye kadar her gelene bir avuç altın vermiş. Sonra ellerini birbirine vurarak "Allah bize yeter, O ne güzel vekildir" demiş. O zaman tüccar Şah Bendir "Neyin var Maruf?" diye sormuş. Maruf "Bu şehirde çok fakir var. Böyle olduğunu bilseydim daha fazla para getirirdim. Fakirlere verirdim. Benim bir dilenciyi geri çevirmek âdetim değildir. Ama gurbetliğimin uzamasından korkuyorum. Hiç altınım kalmadı. Bir fakir gelse ona ne derim?" demiş. Tüccar "Ona Allah versin, de" deyince Maruf "Bu benim âdetim değildir. Keşke bin dinar olsa da mallarım gelinceye kadar tasadduk etsem" demiş. Tüccar "Tasalanma" demiş ve yardımcılarından birini gönderip bin dinar getirtmiş. Parayı Maruf'a vermiş. O da öğle ezanı okununcaya kadar her gelen fakire sadaka vermeye devam etmiş.

Sonra camiye girip öğle namazını kılmışlar. Bin dinardan arta kalanı namaz kılanların başlarına saçmış. İnsanlar ona dualar etmeye başlamışlar. Tüccarlarsa Maruf'un cömertliğine ve parayı umursamamasına şaşıyorlarmış. Maruf başka bir tüccardan bin dinar almış. Tüccar Ali, Maruf'un yaptıklarını görüyor, fakat bir şey diyemiyormuş. Bu hal ikindi ezanı okununcaya kadar devam etmiş. Camiye gidip namazı kılmışlar. Paranın geri kalanını orada dağıtmış. Çarşının kapısını kapattıklarında da yine beş bin dinar alıp hepsini dağıtmış. Borç aldığı tüccarlara da "Mallarım geldiğinde istersen altın, istersen kumaş veririm. Bende istemediğin kadar çok para ve mal var" diyormuş. Akşam olunca Tüccar Ali onu ve diğer tüccarları evine davet etmiş. Maruf'u başköşeye oturtmuş.

Maruf kumaş ve mücevherden başka bir şey konuşmuyor, neden bahsetseler "Bende ondan çok var" diyormuş. Ertesi gün yine çarşıya gitmiş. Tüccarlardan paralar alıp fakirlere dağıtmış. Bu vaziyet tam yirmi gün devam etmiş. Bu sürede tüccarlardan tam altmış bin dinar almış. Fakat ne bir kafile gelmiş ne de başka bir şey. Tüccarlar paraları için kaygılanmaya başlamışlar. "Tüccar Maruf'un kafilesi gelmedi. Ne zamana kadar paraları alıp böyle fakirlere dağıtmaya devam edecek?" demişler. İçlerinden biri "Bence hemşerisi tüccar Ali ile konuşalım" demiş. Bunun üzerine tüccar Ali'ye gidip "Ey tüccar Ali, Maruf'un kafilesi hâlâ gelmedi" demişler. O "Sabredin, muhakkak yakında gelecek" demiş. Tüccar Ali, Maruf ile baş başa kaldığında "Maruf, ne yapıyorsun böyle? Ben sana ekmeği kızart mı dedim yoksa yak mı? Tüccarlar paraları için endişe ediyorlar. Bana söylediklerine göre altmış bin dinar borcun varmış. Bu parayı nasıl ödeyeceksin?" demiş. Maruf "Altmış bin ne ki? Kafilem geldiğinde isterlerse altın, gümüş isterlerse kumaş veririm" demiş. Ali "Allahu Ekber, senin kafilen mi var?" demiş. Maruf "Çok!" diye karşılık vermiş. Ali "Allah seni bildiği gibi yapsın. Bunları sana ben öğretmedim mi? Karşıma geçmiş konuşuyorsun. İnsanlara bunu anlatacağım" demiş. Maruf "Git başımdan, boş konuşma. Ben fakir miyim? Benim çok malım var. Geldiğinde iki mislini veririm onlara" demiş. Böyle konuşunca Tüccar Ali öfkelenmiş ve "Edepsiz, ben sana gösteririm, utanmadan bana yalan söylersin, öyle mi?" demiş. Maruf "Elinden geleni ardına koyma. Sabrederlerse mallarım geldiğinde fazlasıyla alacaklar" diye karşılık vermiş. Sonra da çekip gitmiş. Tüccar Ali kendi kendine "Onu başta methettim. Şimdi kötülersem insanların gözünde yalancı olacağım. Kim önce över sonra kötülerse iki kez yalan söylemiş olur" diye düşünmüş. Ne yapacağı hususunda şaşırıp kalmış.

Tüccarlar ona gelip "Ey tüccar Ali, onunla konuştun mu?" diye sormuşlar, "Onunla konuşmaya utanıyorum. Benimde onda bin dinar alacağım var. Onu dahi soramadım. Paraları verirken bana mı sordunuz. Bana bu konuda hiçbir şey söylemeye hakkınız yok. Gidin kendiniz isteyin. Vermezse hükümdara şikâyet edersiniz. Bu bir üçkâğıtçı, bizi kandırdı, dersiniz. Hükümdar hakkınızı ondan alır" demiş.

Tüccarlar hükümdara gidip olanları anlatmışlar. Ey tüm zamanların hükümdarı, bu cömert tüccarla ne yapacağımızı şaşırdık. O her aldığını avuç avuç fakirlere dağıtıyor. Eğer yoksul biri olsaydı altınları böyle dağıtmaya gönlü el vermezdi. Eğer zengin biriyse malları gelirdi, biz de yalancı olmadığını görürdük. Ona ait bir kafile gelmedi. Halbuki o bir ticaret kafilesi olduğunu, kendisinin ondan önce geldiğini iddia ediyor. Hangi kumaşı sorsak bize, bende ondan çok var, diyor. Bir süre geçti, lakin mallarından ses seda çıkmadı. Ondan alacağımız altmış bin dinar var. Bütün bu parayı fakirlere dağıttı. Fakirler ona dua edip cömertliğini methediyorlar" demişler. Bu hükümdar, Eş'ab'dan bile daha aç gözlü biriymiş. Maruf'un cömertliğini ve parayı umursamadığını duyunca vezirine "Bu tüccarın çok malı olmasaydı böylesine cömert olamazdı. Eninde sonunda kafilesi gelecektir. Kafile geldiğinde tüccarlar onun etrafına toplanacaklar. O da paraları onlara verecek. O paralar onlardan çok benim hakkım. Onunla dostluk kuracağım. Kafile gelinceye kadar samimiyeti ilerleteceğim. Tüccarların alacaklarını ben alacağım. Onu da kızımla evlendirip mallarıma mal katacağım demiş. Vezir "Ey tüm zamanların hükümdarı, ben onun sadece bir üçkâğıtçı olduğunu düşünüyorum. Unutma ki üçkâğıtçı, açgözlünün evini başına yıkar" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

993. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Buna karşılık hükümdar vezire "Ey vezir, onu sınava tabi tutacağım. Dolandırıcı mı yoksa dürüst mü, gerçekten asalet sahibi mi yoksa değil mi öğreneceğim" demiş. Vezir "Onu nasıl imtihan edeceksin?" diye sorunca hükümdar "Bir mücevherim var. Ona elçi gönderip yanıma çağırtacağım. Geldiğinde ona hürmet göstereceğim ve mücevheri vereceğim. Şayet mücevherin değerini takdir edebilirse gerçekten zengindir, yok mücevherin değerini takdir edemezse anlarım ki o bir dolandırıcıdır. Ben de onu en kötü şekilde öldürürüm" demiş. Sonra hükümdar elçi gönderip Maruf'u getirtmiş. Selamlaşmışlar ve onu yanı başına oturtup "Sen tüccar Maruf musun?" diye sormuş. Maruf "Evet" demiş. Hükümdar "Tüccarlar senden alacakları altmış bin dinar olduğunu söylüyor. Bu doğru mu?" demiş. O da "Evet" demiş. Hükümdar "Peki neden onlara paralarını vermiyorsun?" deyince Maruf "Sabretsinler, mallarım gelince onlara iki mislini vereceğim. Altın isterlerse altın, gümüş isterlerse gümüş, kumaş isterlerse kumaş vereceğim. Benden alacağı bin dinar olana iki bin dinar vereceğim. Fakirlere karşı beni mahcup etmedikleri için onlara misliyle ikram edeceğim. Benim çok malım var" demiş.

Bunun üzerine hükümdar "Ey tüccar, al şunu da bir bak bakalım, cinsi, kıymeti nedir?" diyerek Maruf'a fındık büyüklüğünde bir mücevher uzatmış. Hükümdar bu mücevheri bin dinara almış imiş. Başka bir şeyi yokmuş da sadece onunla övünüp duruyormuş. Maruf mücevheri eline almış. Ona vurunca kırılmış. Çünkü ince ve dayanıksızmış. Hükümdar "Neden mücevheri kırdın?" deyince de "Ey tüm zamanların hükümdarı,

bu bir mücevher değildir. Bin dinar değerinde bir madendir. Ona nasıl mücevher dersin. Bir mücevherin fiyatı yetmiş bin dinardır. Buna ancak maden parçası denir. Bir mücevher en az fındık büyüklüğünde değilse benim nazarımda değeri yoktur, onu saklamam. Sen bir hükümdarken nasıl oluyor da buna mücevher diyorsun. O sadece bin dinarlık bir maden parçası. Lakin sizin kabahatiniz yok. Çünkü fakirsiniz, kıymetli hazineleriniz yok" demiş.

Hükümdar "Ey tüccar, bahsettiğin mücevherlerden sende var mı?" diye sorunca da "Çok var" demiş. Hükümdar açgözlülüğüne yenilmiş ve "Bana da gerçek mücevherlerden verir misin?" demiş. Maruf "Mallarım geldiğinde sana da bolca veririm. Ne kadar istersen. Bende çok var. Sana karşılıksız vereceğim" demiş. Hükümdar sevinmiş ve tüccarlara "Haydi şimdi gidin ve kafile gelinceye kadar sabredin. Sonra gelin ve paranızı benden alın" demiş. Onlar da gitmişler.

İşte Maruf ve tüccarlar arasında geçenler bunlarmış. Hükümdar ise vezirin yanına gitmiş ve "Tüccar Maruf'la arkadaşlık kur, onunla sohbet et, laf arasında da ona kızımdan bahset. Bahset ki kızımla evlensin. Biz de bu nimetlerden yararlanalım" demiş. Vezir "Ey tüm zamanların hükümdarı, bu adamın vaziyetini hiç beğenmiyorum. Onun bir yalancı ve dolandırıcı olduğunu düşünüyorum. Bence vazgeç. Vazgeç ki kızını bir hiç uğruna kaybetmeyesin" demiş.

Vezir hükümdara daha önce kızıyla evlenmek istediğini söylemiş ancak hükümdarın kızı kabul etmemiş imiş. Hükümdar "Seni hain, sen benim iyiliğimi istemiyorsun. Ne de olsa daha önce kızımı istemiştin. O da seninle evlenmeyi kabul etmemişti. Şimdi de onun evliliğini engellemek istiyorsun. Kızımın seninle evlenmesini istiyorsun. Şu sözümü iyi dinle; bu mesele seni ilgilendirmez. Onun dolandırıcı olduğunu nasıl düşünebilirsin. Mücevherin fiyatını nasıl hemen bil-

diğini görmedin mi? Mücevheri beğenmediği için kırdı. Çünkü onda çok daha güzelleri var. Kızımı görürse eminim kızımın güzelliği onun aklını başından alacak. Böylece onu çok sevecek ve ona kıymetli hazineler bahşedecek. Sen ise beni ve kızımı bu nimetlerden mahrum bırakmak istiyorsun" demiş.

Vezir hükümdarın öfkesinden korktuğu için susmuş ama içinden "Köpekleri ineklerden daha üstün tuttu" demiş. Sonra tüccar Maruf'a gidip "Hükümdarımız seni sevdi. Onun çok güzel bir kızı var. Onu seninle evlendirmek istiyor. Ne dersin?" demiş. Maruf: "Olabilir, lakin kafilem gelinceye kadar sabretsin. Ne de olsa hükümdarların kızlarının mihrleri çok olur. Onların makamı mevkisi gereği yüklü bir mihr ile evlenmeleri icap eder. Şu anda param yok. Mallarım geldiğinde ona mihr olarak beş bin kese vermeliyim. Ayrıca gerdek gecesi yoksullara dağıtmak üzere bin keseye, düğün törenine iştirak edenlere vermek üzere bin keseye, ziyafet vermek için bin keseye ihtiyacım var. Bir de düğün günü geline vermek için yüz mücevhere; hizmetkârlara ve cariyelere dağıtmak üzere de yüz altına ihtiyacım var. Fakirlerden bin tanesini giydirmeliyim ve sadakalar vermeliyim. Bu da ancak kafilem gelirse mümkün olur. Çok param var. Bu yüzden bu yapacağım masrafların hiçbir önemi yok benim için" demiş.

Vezir hükümdara gidip Maruf'un söylediklerini anlatmış. Hükümdar bunu duyunca "Bak gördün mü, bir de ona yalancı, dolandırıcı diyordun" demiş. Vezir "Hâlâ da diyorum" diye karşılık verince hükümdar çok hiddetlenmiş ve onu azarlayarak "Başım üstüne yemin olsun ki bu söylediklerini bir daha söylersen seni öldürürüm. Şimdi git ve onu yanıma getir!" demiş. Bunun üzerine vezir Maruf'a gitmiş ve "Haydi, hükümdar seni çağırıyor" demiş. Maruf "Başüstüne" deyip hemen gitmiş, hükümdarın huzuruna çıkmış.

Hükümdar "Bana mazeretler ileri sürme. Hazinem doludur. Al şu anahtarları ve ihtiyacın olan her şeyi al. Tasadduk et, fakirleri giydir, ne istiyorsan yap. Kafilen geldiğinde karına dilediğin gibi hediyeler sunarsın. Kafilen gelinceye kadar mihri bekleriz. Aramızda lafı olmaz" demiş. Sonra şeyhülislama nikâhı kıymasını emretmiş. Şeyhülislam hükümdarın kızı ile tüccar Maruf'un nikâhını kıymış.

Düğün töreni başlamış. Davullar çalınmış, sofralar kurulmuş, eğlenceler tertip edilmiş. Tüccar Maruf bir kürsüye oturmuş. Sihirbazlar, akrobatlar, cengâverler gösteriler yapmışlar. Maruf haznedara "Şuna altın ver, şuna gümüş ver" diye emirler veriyor, haznedar da altın ve gümüşleri getirip avuçla veriyormuş. Fakirlere, yoksullara ihsanda bulunuyor, çıplakları giydiriyormuş. Çok kalabalık, şaşalı bir düğün olmuş. Haznedar hazineden para getirmeye yetişemiyormuş. Vezir kinden, öfkeden çıldırmış ama bir şey söyleyememiş.

Tüccar Ali de bu kadar paranın harcanmasına şaşırıyormuş. Maruf'a "Allah hakkından gelsin senin, tüccarların paralarını heder ettin yetmedi şimdi de hükümdarın paralarını heder ediyorsun" demiş. Maruf "Bu seni ilgilendirmez. Kafilem geldiğinde hükümdara fazlasıyla geri vereceğim" demiş ve paraları saçmaya devam etmiş. Kendi kendine "Ayvayı yedim, olan oldu. Kaderden kaçış yok" diye düşünmüş. Düğün kırk gün sürmüş. Kırk birinci gün gelin için düğün alayı hazırlanmış. Tüm emir ve askerler önünde yürümüş. Maruf insanlara altın saçmaya devam etmiş. Muhteşem bir düğün alayı yapmışlar. Çok para harcanmış. Prensesi Maruf'un yanına götürmüşler. Maruf ellerini başının arasına koymuş, dertli dertli la havle çekmiş. Prenses "Efendim, Allah sağlık sıhhat versin, neden dertlisin?" demiş. Maruf "Nasıl dertli olmayayım. Baban kafamı karıştırdı. Bana öyle bir şey yaptı ki" demiş. Prenses

"Babam sana ne yaptı söyle?" deyince Maruf "Kafilem gelmeden bizi gerdeğe soktu. En azında yüz mücevheri cariyelere dağıtmak istiyordum. Her birine onları mutlu edecek bir mücevher vermek istiyordum. Böylece bu cariyeler diyecekti ki 'Beyim hanımımla gerdeğe girdiğinde bana bu mücevheri verdi.' Bunu seni yüceltmek için yapacaktım. Ben mücevher vermekten çekinmem. Bende onlardan çok var" demiş. Bunun üzerine prenses "Bunun için kendini üzme, beni düşünme, ben kervan gelinceye kadar sabrederim. Cariyeleri de düşünme, kervan gelinceye kadar istediklerini alacaklar" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

994. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Düğünden sonraki gün Maruf hamama girmiş. Hükümdar kıyafeti gibi bir kıyafet giymiş. Hamamdan çıkıp divana gitmiş. İçeri girdiğinde herkes ayağa kalkıp onu hürmetle karşılamışlar ve kutlayıp tebrik etmişler. Maruf hükümdarın yanına oturup "Haznedar nerede?" diye sormuş. "İşte burada emrinde" demişler. Maruf haznedara "Hediyeleri getir, bütün vezirleri, emirleri ve makam sahiplerini giydir" demiş. Haznedar bütün istediklerini getirmiş. O da her gelene makamına göre hediyeler sunmuş. Bu durum tam yirmi gün devam etmiş. Ancak ne kafile geliyormuş ne de başka bir şey. Haznedar bu durumdan çok rahatsız olmuş. Maruf yokken hükümdarın huzuruna çıkmış.

Hükümdar vezir ile oturuyormuş. Başka kimse yokmuş. Önünde eğilip yeri öpmüş ve "Ey tüm zamanların hükümdarı, sana bir şey haber vereceğim. Haber vermezsem sonra bunun için bana kızabilirsin. Bil ki hazine boşaldı. Çok az para kaldı. On güne kalmaz o da tükenmiş olur, kapıya kilit vururuz" demiş.

Bunun üzerine hükümdar vezire dönüp "Ey vezir, damadımın kafilesi gecikti. Tek bir haber bile yok" demiş. Vezir gülmüş ve "Ey tüm zamanların hükümdarı, Allah sana yardım etsin, bu dolandırıcı adamın yaptıklarını görmüyor musun? Başın üstüne yemin olsun ki onun kafilesi yok. O paralarını heder edip kızınla karşılıksız evlenmek için seni kandırdı. Ne zamana kadar bu yalancıya inanmaya devam edeceksin?" demiş. Hükümdar "Peki ey vezir, gerçeği öğrenmek için ne yapmalıyız?" demiş. Vezir "Ey tüm zamanların hükümdarı, bir adamın sırrına ancak karısı vakıf olabilir. Kızına haber gönder gelsin. Şu örtünün arkasında ona gerçeği sorayım. O bize gerçeği söyleyecektir" demiş. Hükümdar "Peki, olabilir. Başım üzerine yemin olsun ki eğer dolandırıcı ise onu en kötü şekilde öldüreceğim" demiş.

Sonra kızına haber göndermiş. Kızı gelip perdenin arkasına geçmiş ve "Bir emrin mi var baba?" demiş. Hükümdar "Vezirle konuş" deyince kız "Ey vezir, ne istiyorsun?" demiş. Vezir "Hanımım, bil ki kocan babanın tüm parasını heder etti. Seninle mihrsiz evlendi. Bize sürekli vaatler veriyor ama yerine getirmiyor. Kafilesinden de bir haber yok. Kısacası bize ondan bir haber vermeni istiyoruz" demiş. Kız "O bana da çok şey vaat ediyor. Her geldiğinde pahalı kumaşlar, hazineler, mücevherler vaat ediyor ama henüz hiçbir şey görmedim" demiş. Vezir "Hanımım, bu gece onunla konuşup gerçeği öğren. Ona de ki: Hiçbir şeyden korkma. Sen artık kocam oldun. Ben seni ele vermem. Sen bana bu işin gerçeğini anlat ben senin için bir çıkış yolu düşü-

nürüm. Ona yakın davranıp her şeyi itiraf ettir. Sonra da bize onun hakkındaki gerçeği anlat" demiş.

Kız: "Baba, ben onu nasıl sınayacağımı biliyorum" demiş ve oradan ayrılmış. Akşam yemeğinden sonra kocası Maruf her zamanki gibi yanına gelmiş. O da ona cilveler yapmış. Kadınların erkeklerden bir şey istediklerinde yaptıkları cilveler yok mu! O da baldan tatlı sözleriyle ona iltifatlar etmiş. Neredeyse aklını başından alacakmış. Ona "Sevgilim, gözümün nuru, kalbimin yarısı, Rabbim seni özletmesin, zaman aramıza girip bizi ayırmasın, aşkın kalbimi sardı, sevdanın ateşi ciğerimi yaktı. Sensiz asla yaşayamam. Lakin gerçeği öğrenmek istiyorum. Yalan söylemek faydasızdır. Ne zamana kadar babamı dolandırıp yalan söylemeye devam edeceksin. Onun seni öldürtmesinden korkuyorum. Bana gerçeği söyle. Ve hiçbir şeyin sana zarar vermesinden korkma. Sürekli tüccar olduğunu, çok malın olduğunu ve kafilen olduğunu iddia ediyorsun. Bu kadar zaman geçti hâlâ kafilem kafilem diyorsun. Halbuki ondan hiç haber yok. Kaygılandığın her halinden belli. Söylediklerinin hiçbiri doğru değil. Bana gerçeği anlat ki bir plan yapayım ve Allah'ın izni ile kurtulasın" demiş.

Bunun üzerine Maruf "Hanımım, ben sana gerçeği anlatacağım, sen de nasıl istersen öyle yap" demiş. Prenses "Hadi anlat, doğruluktan ayrılma. Çünkü doğruluk kurtuluşun yoludur. Sakın yalan söyleme. Çünkü yalan söyleyen rezil rüsva olur" demiş ve şunu söyleyene Allah mükâfat versin" diyerek şu dizeleri okumuş:

Doğruluktan ayrılma sakın
Doğruluk seni ateşi ile yaksa da
Mevlanın rızasını arzula
En aptal yalancı
Mevlayı kızdırıp kulları razı edendir.

Maruf "Hanımım, ben tüccar değilim. Malım, mülküm, hiçbir şeyim yok. Kendi ülkemde bir ayakkabı tamircisiydim. Bir karım vardı. Adı Fatıma'ydı. Aramızda şunlar şunlar oldu..." diyerek bütün hikâyeyi başından sonuna kadar anlatmış. Prenses gülüp "Yalancılık ve dolandırıcılıkta çok ustaymışsın" demiş. Maruf "Hanımım, Allah sana iyilik versin. Ayıpları ört, sıkıntıları gider" demiş.

Prenses "Babamı dolandırdın, onu kandırdın. O da açgözlülüğünden beni seninle evlendirdi. Malını mülkünü heder ettin. Vezir bunun farkına varmıştı. Babamı birçok kez uyardı. Lakin babam onu dinlemedi. Vezir önceden benimle evlenmek istemişti. Ben kabul etmemiştim. Babam vezirin sözünü bu yüzden dinlemedi. Zaman geçip senin kervandan haber gelmeyince babam rahatsız oldu. Beni de sana gerçeği itiraf ettirmem için çağırttı. İşte doğruyu söyledin. Her şey açığa çıktı. Babam seni öldürmeye kararlı. Lakin sen benim kocam oldun. Bu yüzden seni ele vermeyeceğim. Bunları babama anlatırsam mahvolursun. Sen hükümdarın kızını kandırdın, parasını heder ettin. Onun nazarında günahın bağışlanmaz. Seni muhakkak öldürür. Benim bir yalancıyla evlendiğim insanların arasında yayılır, rezil olurum. Seni öldürürse belki de beni başkasıyla evlendirir. Buna ölsem razı olmam. Hadi acele et, üzerine bir köle kıyafeti giy, yanına da elli bin dinar al, benim paramdan al, bir ata bin, başka bir ülkeye git, orada ticaretle uğraş. Bana gizlice mektup yaz ve gönder. Böylece hangi ülkede olduğunu bileyim. Elime ne geçerse sana gönderirim. Malın böylece çoğalır. Babam ölürse sana haber gönderirim gelirsin. Eğer ikimizden biri ölürse artık ahirette kavuşuruz. İşte en doğrusu böyle yapmak. Ben sağ oldukça sana yardım ederim, seninle irtibatı koparmam" demiş.

Maruf "Hanımım, kendimi sana teslim ediyorum" diyerek köle kıyafeti giymiş. Seyislere en iyi

atlardan birini hazırlamalarını emretmiş. Ona bir at hazırlamışlar. Karısıyla vedalaşıp gecenin sonunda şehirden ayrılmış. Yürümeye başlamış. Onu görenler sultanın kölelerinden biri olduğunu ve bir iş için yola çıktığını düşünmüşler. Sabah olunca vezir ve hükümdar prensesi çağırmışlar. O da gelip perde arkasına geçmiş. Babası "Kızım sordun mu?" demiş. Prenses "Allah o vezirin yüzünü karartsın. Çünkü o kocama karşı benim yüzümü karartmak istedi" demiş. Babası "Nasıl yani?" deyince kız "Kocam dün yanıma geldiğinde konuştuklarımızdan ona bahsetmeden önce birdenbire hizmetkârım geldi. Elinde bir mektup vardı. Bana 'Pencerenin altında on köle duruyor. Bu mektubu bana verdiler ve şöyle dediler: "Bizim için efendimiz Maruf'un ellerinden öp ve ona şu mektubu ver. Biz onun kafilesinde hizmetli köleleriz. Duyduk ki efendimiz, hükümdarın kızıyla evlenmiş. Bizde yolda başımıza gelenleri haber vermeye geldik." Mektubu aldım ve okudum. Aynen şöyle yazıyordu: Beş yüz köleden efendimiz tüccar Maruf'a, sen bizi bırakıp gittikten sonra bedeviler bize saldırdı. Tam iki bin atlı savaşçıydılar. Aramızda çok şiddetli bir savaş oldu. Yolumuzu kestiler. Tam otuz gündür onlarla savaşıyoruz. İşte gecikmemizin nedeni budur. Taşıdığımız iki yüz deve yükünü aldılar ve elli köleyi öldürdüler.'

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

995. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Hükümdarın kızı anlatmaya devam etmiş: "Kocam haberi duyduğunda dedi ki: 'Allah onları affetsin, iki yüz deve yükü için neden bedevilerle savaştılar? İki yüz deve yükünün ne kıymeti var? Bu yüzden gecikmemeliydiler. İki yüz deve yükü etse etse yedi bin dinar eder. Onların yanlarına gitmeliyim. Bedevilerin aldıkları ne yükümü azaltır ne de beni üzer. Onlara sadaka verdiğimi farz ederim.' Ne giden malına ne de kölelerine üzüldü. Aşağı indiğinde ben de sarayın penceresinden baktım. Mektubu getiren on köleyi gördüm. Ay parçasına benziyorlardı. Her birinin üzerinde bin dinarlık kıyafet vardı. Bizim kölelere hiç benzemiyorlardı. Sonra kafileyi getirmek üzere kölelerle birlikte gitti. Allah'a şükürler olsun ki vezirin söylememi istediği şeyleri söylemedim. Yoksa bizimle alay edecekti. Belki de benden nefret edecekti. Tüm suç kocama yakışıksız sözler söyleyen vezirdedir" demiş.

Bunları duyan hükümdar "Kızım, kocanın malı çok, bu olanları düşünmez. Ülkemize geldiğinden beri fakirlere sadakalar dağıtıyor. Allah izin verirse kafileyle gelecektir. Bize de büyük nimetler nasip olacaktır" demiş ve kızının gönlünü almaya çalışmış. Bir yandan da veziri azarlıyormuş. Kısacası hile işe yaramış. Hükümdarın başından geçenler bunlarmış.

Tüccar Maruf'a gelince atına binip yola çıkmış. Hangi ülkeye gideceği konusunda kararsızmış. Ayrılık acısından ağıtlar yakıyor, derin bir aşk acısı çekiyormuş. Şu mısraları mırıldanmış:

Zaman bizi birbirimizden ayırdı
Kalp sensizlikten yandı

Gözler sevdiklerimin ayrılığına ağlıyor
Ayrılık şimdi, peki buluşmamız ne zaman
Ey aydınlık saçan ayın doğuşu
Sevgin kalbimi paramparça etti
Keşke seni hiç tanımasaydım
Çünkü hasretinle acıyı tattım
Ey güneşin ışıldayan yüzü
Bil ki Maruf'un kalbi sevginle yanıyor
Gelecek günler bizi tekrar kavuşturur mu acaba
Bizde bu buluşmayla mutluluğa ersek
Sen aydınlık saçan ayın doğuşu, güneşim
Yüzün tüm güzelliği ile hâlâ karşımda
Ben aşkın acısına da razıyım
Biliyorum ki aşkta mutluluk, acıdan sonra gelir

Şiir bittiğinde hıçkıra hıçkıra ağlamış. Tüm yollar yüzüne kapanmış. O an yaşamaktansa ölmeyi tercih etmiş. Kararsızlıktan sarhoş gibi yalpalayarak yürüyormuş. Öğle vaktine kadar yürümeye devam etmiş. Küçük bir şehre varmış. Orada tarlada iki öküz ile çift süren bir çiftçi görmüş. İyice acıkmış bir haldeymiş. Çiftçinin yanına gidip selam vermiş. Çiftçi selamına karşılık verip "Efendim, sen sultanın hizmetkârlarından mısın?" demiş. Maruf "Evet" demiş. Çiftçi "O halde benim misafirim ol" demiş. Maruf onun iyi bir insan olduğunu anlamış. "Kardeşim, beni davet ediyorsun ama yiyeceğin var mı?" demiş. Çiftçi "Efendim, Allah'ın nimeti var elbet. Sen otur, şehir hemen şurada, ben sana öğle yemeği alıp dönerim" demiş. Maruf "Madem şehir yakın sen gidene kadar ben de gidebilirim" demiş. Çiftçi "Efendim, şehrimiz küçüktür. Ne çarşısı var ne de alışveriş yapılır. Allah aşkına beni kırma, misafirim ol, ben hemen gider gelirim" demiş. Maruf kabul etmiş.

Çiftçi şehre öğle yemeği getirmeye gitmiş. Maruf oturup beklemeye başlamış. Kendi kendine "Garipan

adamı işinden alıkoydum. En iyisi o gelinceye kadar onun yerine çift süreyim" demiş. Sonra sabanı alıp öküzleri sürmüş. Biraz sürmüştü ki saban bir şeye takılmış, hayvanlar durmuş. Onları yürütmeye çalıştıysa da başaramamış. Eğilip bakınca sabanın altın bir halkaya takılmış olduğunu görmüş. Üzerinden toprağı temizlemiş. Halka un değirmeni büyüklüğünde mermerden bir taşın tam ortasında duruyormuş. Onu yerinden sökmek için uğraşmış. Açıldığında altında aşağı doğru inen merdivenler olduğunu görmüş. Merdivenlerden aşağı inmiş. Karşısına, hamama benzeyen, kırk bölmesi olan bir yer çıkmış. İlk bölme yerden tavana kadar altınla doluymuş. İkinci bölme yerden tavana kadar zümrüt, inci ve mercanla doluymuş. Üçüncü bölme yakut ve firuzeyle doluymuş. Dördüncü bölme elmas ve en kıymetli mücevherlerle doluymuş. O yerin başköşesindeyse her biri fındık tanesi büyüklüğünde eşi benzeri olmayan mücevherlerle dolu kristal bir sandık varmış. Sandığın üzerinde altından küçük bir kutu varmış.

Maruf bunları görünce çok şaşırmış, mutluluktan havalara uçmuş. Kendi kendine "Acaba bu kutuda ne var?" demiş. Açtığında üzerinde karınca yürüyüşüne benzeyen sihirli tılsımların yazılı olduğu altın bir yüzük bulmuş. Yüzüğü ovduğunda birden bire bir ses duymuş, ses "Dile benden ne dilersen. Bir ülke mi imar etmek istiyorsun, bir şehir mi yıkmak istiyorsun, bir hükümdar mı öldürmek istiyorsun. Ne istersen iste gece ve gündüzü yaratan Malikü'l Mülk'ün izniyle gerçekleşir!" demiş.

Maruf "Ey Rabbimin yarattığı, kimsin sen?" diye sormuş. O "Ben bu yüzüğün sahibinin hizmetkârıyım. O ne isterse istesin yerine getiririm. Ben cinlerin sultanıyım. Emrimde yetmiş iki kabile vardır. Her kabilede yetmiş iki bin askerim vardır. Her biri bin ifrit'e hükmediyor. Her ifrit bin yardımcıya hükmediyor.

Her yardımcı bin şeytana hükmediyor. Her şeytan bin cine hükmediyor. Bunların hepsi benim emrim altındadır. Bana asla karşı gelmezler. Bense bu yüzüğe büyüyle bağlıyım. Bu yüzüğün sahibine karşı gelemem. İşte şimdi de senin oldu. Artık hizmetkârın oldum. Dile benden ne dilersen. Sözlerini dinler itaat ederim. Bana karada veya denizde nerede ne zaman ihtiyacın olursa gelirim. Yüzüğü ov, beni yanı başında bulursun. Sakın onu arka arkaya iki kez ovma, yoksa isimlerin ateşiyle beni yakarsın. Beni kaybedersin!" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

996. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Maruf bu sözleri duyunca "Adın ne?" diye sormuş. Cin "Adım Ebu Saadât!" demiş. Maruf "Ey Ebu Saadât, bu yer neyin nesi? Seni kim bu kutuya büyü ile hapsetti?" diye sormuş. Cin "Efendim, burası bir hazinedir. Burası dünyada eşi benzeri olmayan İrem bağlarının sahibi Şeddad bin İmad'ın hazinesidir. O hayatta iken ben onun hizmetkârıydım. Bu yüzük onundur. Onu hazinesine koymuştu. Lakin senin nasibinmiş" demiş.

Maruf "Bu hazinedekileri yukarı taşıyabilir misin?" diye sormuş. Cin "Evet" deyince Maruf "Öyleyse içinde ne varsa hepsini yukarı çıkar, hiçbir şey bırakma" demiş. Ebu Saadât eliyle yere işaret edince yer yarılmış, yarıktan aşağı inip kısa bir süre kaybolmuş. Sonra

güzel yüzlü genç çocuklar altından sepetlerle çıkagelmişler. Sepetler altınla doluymuş. Onları boşaltıp gitmişler. Sonra yenileriyle gelmişler. Bir saat boyunca altın ve mücevher taşımaya devam etmiş, ardından da "Hazinede bir şey kalmadı" demişler.

Ebu Saadât Maruf'un yanına çıkıp "Efendim, hazinede ne varsa hepsini taşıdık" demiş. Maruf "Bu güzel çocuklar da kim?" diye sormuş. Cin "Onlar benim çocuklarım, çünkü bu iş yardımcılarımı çağırmama değmez. Çocuklar işi gördü. Sana hizmet etme şerefine nail oldular. Başka bir arzun var mı?" demiş.

Maruf "Şimdi sandıklar ve katırlar getirip, hazineyi sandıklara koyarak katırlara yükleyebilir misin?" demiş. Cin "Çok kolay" demiş ve gökleri delen bir çığlık atmış. O anda çocukları yanında belirivermiş. Tam sekiz yüz çocuk varmış. Onlara "Bazılarınız katırlara, bazılarınız kölelere, bazılarınız hizmetkârlara dönüşsün!" diye emretmiş. Onlar da emrettiği gibi yükü taşımak için yedi yüzü katırlara, geri kalan yüzüyse hizmetkârlara dönüşmüş. Sonra yardımcılara seslenmiş. Hemen yanına gelmişler. Onlara mücevherlerle bezenmiş, altın eyerli atlara dönüşmelerini emretmiş. Maruf bunu görünce "Sandıklar nerede?" diye sormuş. Cin sandıkları getirmiş ve "Hazineyi doldurun, her çeşidi ayrı ayrı koyun!" diye emretmiş. Yardımcılar hazineleri doldurmuş ve üç yüz katıra yüklemişler.

Maruf "Ey Ebu Saadât, bana en pahalı, gösterişli kumaşlardan getir?" demiş. Cin "Mısır kumaşı mı, Şam kumaşı mı, Acem kumaşı mı, Hint kumaşı mı, Rum kumaşı mı istersin?" diye sormuş. Maruf "Her bir ülkenin kumaşlarından yüz katıra yükle" diye karşılık vermiş. Cin "Efendim, bana biraz mühlet ver, hazırlık yapayım. Her grubu bir ülkeye gönderip yüz katır yükü kumaş getirmesini emredeyim. Sonra da yardımcılar katırlara dönüşerek malları taşısınlar" demiş.

Maruf "Ne kadar zaman?" demiş. Cin "Bir gece yeter. Güneş doğduğunda bütün istediklerin yanında olacak" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine Maruf "Peki, sana mühlet veriyorum" demiş.

Sonra bir çadır kurmalarını emretmiş. Çadırı kurmuşlar, o da oturmuş. Sofra getirmişler. Ebu Saadât "Efendim, bu çadırda otur, çocuklarım seni koruyacak. Hiçbir şeyden korkma. Ben gidiyorum. Yardımcılarımı toplayıp senin işini görmeleri için göndereceğim" demiş. Sonra Ebu Saadât gitmiş. Maruf önünde sofra, etrafında köleler ve hizmetkârlarla otururken çiftçi içinde mercimek çorbası olan büyük bir tas ve ekmek dolu bir sepetle gelmiş. Bakmış ki bir çadır kurulmuş, köleler ayakta hizmete hazır vaziyette duruyorlar. Çiftçi oraya sultanın geldiğini zannetmiş ve kendi kendine "Keşke iki tavuk kesseydim de sultan için onları kızartsaydım" demiş. Tam sultan için iki tavuk kesip kızartmak için döneceği sırada Maruf onu görmüş ve kölelere işaret ederek "Onu getirin!" demiş. Köleler onu getirmişler. Çiftçi elindekileri uzatıp "Bu öğle yemeğiniz, bu da atınızın askısı. Kusuruma bakmayın, ben sultanın buraya gelebileceğini düşünmemiştim. Bilseydim iki tavuk keser güzel bir ziyafet çekerdim" demiş.

Maruf "Sultan gelmedi, ben onun damadıyım. Ona darılmıştım, o da kölelerini gönderip gönlümü aldı. Şehre döneceğim. Beni hiç tanımadığın halde beni misafir ettin. Hazırladıkların kabulümdür. Mercimekte olsa şimdi sadece senin getirdiklerini yiyeceğim" demiş. Çorba kâsesini sofranın ortasına koymuşlar. Doyuncaya kadar yemiş. Çiftçiyse bin bir çeşit güzel yemekle karnını doyurmuş. Maruf elini yıkayıp kenara çekilince kölelere yemeleri için müsaade etmiş. Köleler sofraya oturup geri kalanları yemişler. Çorba bittiğinde Maruf kâseyi altınla doldurmuş ve çiftçiye "Bunu evine götür, sonra da şehre gel ki sana ikramda

bulunayım" demiş. Çiftçi altın dolu kâseyi alıp öküzlerini sürerek gitmiş.

Maruf o geceyi zevk sefa içinde geçirmiş. Kızlar getirtmiş, çalgılar çalıp dans etmişler. Sabah olduğunda aniden etraf toz toprak içinde kalmış. Yük taşıyan katırlar görünmüş. Bunlar kumaş taşıyan yedi yüz katır imiş. Ebu Saadât ise bir katıra binmiş, kafilenin başkanı gibi geliyormuş. Çadıra ulaştığında katırdan inip yeri öpmüş ve "Efendim, istediğin eksiksiz şekilde getirildi. Şu faytonda da hükümdarlarda bile eşi benzeri olmayan bir kıyafet var. Onu giy ve faytona bin" demiş.

Maruf "Ey Ebu Saadât, bir mektup yazacağım, onu Haytanu'l-hutun şehrine götüreceksin. Kayınbabam olan hükümdarın huzuruna çıkacaksın. Oraya bir elçi kılığında gir" demiş. Cin "Baş üstüne" diye karşılık vermiş. Maruf mektubu yazıp mühürlemiş. Ebu Saadât da onu alıp hükümdara götürmüş. Huzura çıktığında hükümdar şöyle diyormuş: "Ey vezir, aklım fikrim damadımda. Bedevilerin onu öldürmesinden korkuyorum. Keşke nereye gittiğini bilseydim. Askerlerle peşinden giderdim. Keşke gitmeden önce söyleseydi."

Vezir "Allah sana yardım etsin, bu gafletten uyandırsın. Başın üzerine yemin olsun ki bu adam yalanlarını fark ettiğimizi anladı. Rezillikten korktu ve kaçtı. O sadece bir dolandırıcıdır" demiş. Tam o sırada elçi içeri girmiş. Hükümdarın huzurunda yerleri öpmüş. Ona bekası için dua etmiş. Hükümdar "Sen kimsin? Ne istiyorsun?" diye sormuş. Elçi "Ben damadınızın elçisiyim. O kafileyle geliyor, size bu mektubu gönderdi" demiş. Hükümdar mektubu açıp okumuş. Şöyle yazıyormuş: "Kayınbabam kıymetli hükümdara selam ederim, kafilem ile geldim. Askerlerinle çık ve beni karşıla."

Hükümdar bunları okuyunca vezire "Allah yüzünü kara çıkarsın vezir, ne kadar da kötü konuşuyordun,

hakkında atıp tutuyordun damadımın. İşte kafile ile geliyor. Sen adi bir hainsin!" demiş. Vezir başını utancından yere eğmiş ve "Ey tüm zamanların hükümdarı, ben o sözleri kafilenin gelişi çok geciktiği için söyledim. Sadece paranın, malının heder olmasından korkuyordum" demiş. Hükümdar "Seni hain, onun kafilesinin yanında bizim malımız ne ki. O bana çok şey verecek" diye karşılık vermiş. Sonra hükümdar şehrin süslenmesini emretmiş ve kızının yanına gitmiş. "Müjdeler olsun, kocan yakında kafileyle gelecek. Bana bunu bildiren bir mektup gönderdi. Ben onu karşılamaya çıkıyorum" demiş.

Kız olanlara şaşırmış, kendi kendine "Bu çok tuhaf, yoksa benimle alay mı ediyor? Bana fakir olduğunu söylerken beni mi deniyordu? Lakin Allah'a şükürler olsun ki ona karşı mahcup olacak bir şey yapmadım" demiş. Onun başına gelenler bunlarmış.

Mısırlı tüccar Ali'ye gelince o şehrin süslendiğini görünce sebebini sormuş. "Hükümdarın damadı tüccar Maruf kafilesiyle geliyor" demişler. O da kendi kendine "Allahu Ekber, bu nasıl kurnazlık böyle. Bana karısından kaçmış fakir bir adam olarak gelmişti. Bu kafileyi nerden buldu? Belki de hükümdarın kızı rezillikten korkup bir plan yapmıştır. Hükümdarların her şeye gücü yeter. Allah onu korusun, rezil rüsva etmesin" demiş. Tüccarlar da paralarını alacakları için mutlu olmuşlar.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

997. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Hükümdar askerlerini toplayıp onu karşılamak üzere çıkmış. O sırada Ebu Saadât, Maruf'un yanına dönmüş ve mektubu teslim ettiğini bildirmiş. Maruf "Haydi artık gidelim" demiş. Sonra muhteşem kıyafetini giyip faytona binmiş. Bu haliyle hükümdarlardan bin kat daha azametli görünüyormuş. Yolu yarılamışlar ki hükümdar ve askerleri onu karşılamışlar. Hükümdar Maruf'u muhteşem kıyafetler içinde faytona binmiş bir halde görünce üzerine atılıp sarılmış. Selamlaşmışlar. Devletin tüm ileri gelenleri de onu selamlamışlar. Böylece Maruf'un yalancı olmadığı, doğruyu söylediği ortaya çıkmış. Şehre aslanları bile korkutacak bir ihtişamla girmiş. Tüccarlar etrafında toplanmışlar. Önünde eğilerek yerleri öpmüşler. Tüccar Ali "Ey dolandırıcıların şahı, bir oyun oynadın ama yine kendini kurtardın. Ancak bunu hak ediyorsun. Allah sana nimetinden daha da çok versin" demiş. Maruf gülmüş.

Saraya gidince tahta oturmuş ve "Altın yüklerini hükümdarın hazinesine taşıyın, kumaş yüklerini de buraya getirin" demiş. Emrettiği gibi yapmışlar. Yedi yüz katır yükünü ona takdim etmişler. Her birini açıp ne varsa çıkarmaya başlamışlar. En güzellerini seçip "Bunları prensese götürün, cariyelere dağıtsın. Şu sandığı ve mücevherleri de götürün ki cariyelerine ve hizmetkârlarına dağıtsın!" demiş. Sonra da tüccarlara borcu karşılığında kumaş vermeye başlamış. Bin dinarlık borcuna karşılık iki bin veya daha çok dinarlık kumaş veriyormuş. Sonra malları fakirlere dağıtmaya başlamış. Hükümdar gözünün içine bakıyor, fakat bir şey diyemiyormuş. Yedi yüz katır

yükü dağıtıncaya kadar vermeye devam etmiş. Sonra askerlere dönmüş. Değerli madenlerden, zümrüt, yakut, inci ve mercanlardan sayısızca dağıtmaya başlamış. Hükümdar "Oğlum, bu kadar iyilik yeter. Geriye çok az şey kaldı" deyince "Bende daha çok var" demiş.

Maruf'un doğru sözlü olduğu her tarafa yayılmış. O da hiç çekinmeden vermeye devam ediyormuş. Hizmetkârı ne isterse getiriyormuş. Haznedar hükümdara gelip "Hükümdarım, hazine odası doldu. Dışarıda kalan altınları nereye koyalım?" demiş. Hükümdar da ona başka bir yer göstermiş. Prenses bu durumu görünce çok sevinmiş ama aynı zamanda da şaşırmış, kendi kendine "Acaba bütün bu mal, mülk nereden geldi?" demiş. Tüccarlar da Maruf'un kendilerine verdikleri ile mutlu olmuşlar. Ona dualar edip duruyorlarmış. Tüccar Ali de çok şaşırıyor kendi kendine "Acaba bu hazineleri nasıl elde etti? Hükümdarın kızının olsaydı fakirlere bu kadar dağıtamazdı" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Hükümdarların hükümdarı hibe ederse şayet
Sorma ona neden? Nedir niyet?
Allah dilediğine bahşeder unutma
Her daim edep, sınırı aşma
İşte onun başından geçenler bunlarmış.

Hükümdara gelince: O, Maruf'ta gördüklerine, cömertliğine, parayı bu kadar rahat harcamasına çok şaşırmış. Sonra Maruf karısının yanına gitmiş. Karısı onu sevinçle karşılamış ve "Benimle alay mı ediyordun? Yoksa ben fakirim, karımdan kaçtım, derken beni mi sınıyordun? Allah'a şükürler olsun ki sana kötü bir şey demedim. Sen benim sevgilimsin, kıymetlimsin, fakir de olsan zengin de olsan sevdiğimsin. Ama o sözlerin ne anlama geldiğini söylemeni istiyorum" demiş.

Maruf: "Sevgin gerçek mi yoksa beni para için mi seviyorsun diye seni sınamak için söylemiştim. Gördüm ki sevgin gerçek. Bu yüzden hoş safa geldin. Şimdi kıymetini daha iyi anladım" demiş.

Maruf, bir yerde yalnız kalıp yüzüğü ovmuş. Ebu Saadât gelip "Buyur efendim, arzun nedir?" demiş. Maruf "Senden karım için muhteşem bir kıyafet ve üzerinde kırk çeşit eşsiz mücevher bulunan bir kolye istiyorum" demiş. Cin "Baş üstüne" deyip emrettiklerini getirmiş. Maruf cini gönderdikten sonra kıyafeti ve kolyeyi alıp karısının yanına gitmiş. Hediyeleri ona takdim etmiş. "Sevgilim, bunlar senin için, hoş safa geldin dünyama" demiş. Prenses hediyelere bakınca sevinçten aklı başından gitmiş. Takıların içinde mücevherlerle süslenmiş iki altın halhal, bilezikler, küpeler ve eşsiz bir kemer de varmış. Kıyafeti giyip takıları takmış ve "Efendim, bu kıyafeti bayramlara ve resmi törenlere saklamak istiyorum" demiş. Maruf "Onu her zaman giy, bende ondan daha çok var" demiş. Cariyeler prensesi o kıyafetle görünce çok beğenmişler, Maruf'un elini öpmüşler.

Maruf yalnız kaldığında yüzüğü ovmuş. Cin gelince "Bana takılarla beraber yüz kıyafet getir" demiş. Cin "Baş üstüne, emrin olur" demiş ve kıyafetleri getirmiş. Her kıyafetin takısı kendine özgüymüş. Maruf kıyafetleri alıp cariyelere seslenmiş. Hemen gelmişler. Her birine bir kıyafet vermiş. Kıyafetleri giydiklerinde her biri birer huriye benzemiş. Prenses de onların arasında yıldızların içindeki ay gibiymiş. Cariyelerden bazıları bu durumu hükümdara söyleyince hükümdar kızının yanına gelmiş. Kızı ve cariyeleri güzellikleriyle görenlerin aklını başından alacak gibiymiş. Bu duruma şaşıran hükümdar oradan çıktıktan sonra veziri getirtmiş. "Ey vezir, böyle böyle oldu, ne dersin bu işe?" demiş.

Vezir "Ey tüm zamanların hükümdarı, onun hali tüccarların haline pek benzemiyor. Bir tüccar keten

bir kumaş yıllarca elinde kalsa kâr olmadan onu satmaz. Tüccarlarda bu cömertlik nerde! Bir tüccar hükümdarlar da bile bulunmayan bu kadar serveti nereden bulacak. Bunun mutlaka bir sebebi olmalı. Bana yardım edersen bu işin aslını öğrenirim" demiş.

Hükümdar "Ey vezir, sana yardım edeceğim" demiş. Bunun üzerine vezir "Onunla sohbet et ve ona, oğlum, sen, ben ve vezir bahçeye dolaşmaya çıkalım mı de. Bahçeye çıktığımızda bir çilingir sofrası kurar, ona içiririz. İçki içerse aklı başından gider. Biz de tam bu sırada ona bu işin aslını sorarız. O da bize sırrını söyler. Sarhoşluk her şeyi aşikâr eder. Şunu söyleyen ne güzel söylemiş:

Ne zamanki içtik onun adımları
Sırlarımın kapısına kadar dayandı
Dur dedim çünkü onun etkisi ile
Gizlediğim sırrımın açığa çıkmasından korktum

O bize bu işin aslını söylediği zaman da ne yapacağımıza karar veririz. Ne istersek yaparız. Çünkü onun bu halinden korkuyorum. Kim bilir belki de bir gün hükümdar olmak isteyecek. Askerleri parayla, cömertliği ile kendi yanına çekecek. Seni tahttan indirecek" demiş. Hükümdar "Doğru söylüyorsun" demiş.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

998. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Sabah olunca hükümdar çıkıp tahta oturmuş. Birden telaş içinde hizmetkârlar ve seyisler gelmiş. Hükümdar "Neyiniz var?" diye sorunca "Ey tüm zamanların hükümdarı, seyisler atları ve kafile halinde gelen katırları bağladılar. Sabah baktık ki köleler atları ve katırları çalıp gitmiş. Tüm ahırları aradık. Ancak ne atları ne de katırları bulamadık. Kölelerin kaldığı yere gittik, kimseyi bulamadık. Nasıl kaçtıklarını anlamadık" demişler. Hükümdar çok şaşırmış. Çünkü o yardımcı cinleri köle ve at sanıyor, onların yüzüğün hizmetkârının yardımcıları olduklarını bilmiyormuş.

Hükümdar "Lanet olasıcalar, bin binek, beş yüz köle, hizmetkârlar nasıl kaçarlar da siz hissetmezsiniz?" demiş. "Efendimiz, bilmiyoruz. Nasıl oldu anlamadık" demişler. Hükümdar "Şimdi gidin, efendiniz haremden çıkınca haber verin" demiş. Hizmetkârlar şaşkın bir halde hükümdarın huzurundan çekilmişler. Onlar o halde beklerlerken Maruf haremden çıkmış, hizmetçileri dertli dertli otururken görünce "Ne oldu?" diye sormuş. Olanları anlatmışlar. Maruf gülerek "Ne kıymeti var ki üzülüyorsunuz, önemli değil" demiş ve hiç kızmamış.

Hükümdar vezirin yüzüne bakmış ve "Bu nasıl bir adam ki malın mülkün onun nazarında hiç kıymeti yok. Kesinlikle bunun bir nedeni olmalı" demiş. Hükümdar, Maruf'la bir saat sohbet ettikten sonra "Oğlum, sen, ben ve vezir dolaşmak için bir bahçeye gitsek, ne dersin?" demiş. Maruf "Olabilir" demiş.

Sonra içinde her çeşit meyvenin bulunduğu, gürül gürül akan nehirleri, uzun ağaçları, kuşları olan bir bahçeye gitmişler. Görenin yüreğinden hüznü alıp götürecek kadar güzel bir saraya girmişler. Oturup soh-

bete başlamışlar. Vezir garip hikâyeler, fıkralar anlatıyor, şiirler okuyormuş. Öğle yemeğine kadar Maruf onu dinlemiş. Sonra yemek sofrasını ve içki tepsisini getirmişler. Yemeklerini yedikten sonra vezir bir kadeh doldurup hükümdara sunmuş. O da içmiş. Ardından ikinciyi doldurup Maruf'a "Al bakalım" demiş. Maruf "Bu da nedir vezir?" diye sorunca vezir "Bu cilveli genç kız, sevinçlere sevinç katan. Şairin onun için söylediği gibi:

İçki öyle bir yüceltir ki seni, öyle bir güç verir ki
Devs savaşında Mecusilerin Arapları kırıp geçirmeleri gibi
Kâfirler sana onu içirdiğinde gece ay misali parlak olursun
Onu içirenin bakışlarının suçluluk dolu olması
Ne büyük bir günah olduğunun kanıtıdır

Ve yine şunu söyleyen ne güzel söylemiş:

Kadehleri taşıyan kalktığında
Oturanlara onu takdim eder, onu doldururken kadehlere
Adeta kuşluk güneşi gibi dans eder
Yüzüne nur saçılır gece karanlığında
Dans ettiğinde öyle yumuşaktı ki
Kanın damarlarda akışı gibiydi adeta
Ruhun bedenin her uzvunda cereyan etmesine benziyordu

Bundan daha güzeli Ebu Nüvas'ın şu sözleri:

Beni kınamayı ayıplamayı bırak artık
Çünkü bu beni daha da çok bağlıyor ona
Beni benim hastalığım olanla tedavi et
O sapsarı olanın çevresine dahi hüzünler yaklaşamaz
Öyle ki ona bir taş değse mutluluğa kavuşur, sevince boğulur
İçki zillet içinde olan bir grup gencin arasına girdi
Öyle değiştirdi ki hallerini zilletten kurtulup her istediklerini elde ettiler

İlim hakkında bir şey bildiğini iddia edenlere de ki
Bir şey öğrendiysen de çok şeyden geri kaldın

Ve başka bir söz:

Kadehlerin ve savaş alanlarının bambaşka bir yeri vardır
Değerinden dolayı hakları zayi olmamalıdır
İşte bu yüzden bir gün ölürsem
Üzüm bağlarının yakınlarına göm beni
Göm ki kemiklerim üzüm bağlarının köklerinden
Susuzluğunu gidersin
Sakın ha beni çöle gömme
Çünkü en büyük korkum ölürsem onu tadamamak
Ve ondan uzak kalmaktır."

Vezir bu tür sözlerle ve şiirlerle onu içki içmeye ikna etmeye çalışıyormuş. Elinden geldiğince içkinin güzel yanlarından bahsetmiş. Ona içki için söylenen şiirleri okuyor, güzel hikâyeler anlatıyormuş. Ta ki kadehi eline alıp içmekten başka bir çaresi kalmayıncaya kadar böyle sürmüş. Vezir dolduruyor, o içiyor, içip mest oluyormuş. Öyle çok içmiş ki doğruyu yanlışı ayırt edemeyecek hale gelmiş.

Vezir onun olabildiğince sarhoş olduğunu görünce "Ey tüccar Maruf, çok şaşkınım. Birçok hükümdarda bile olmayan mücevherler nasıl oldu da senin oldu. Ömrümüzde senin kadar zengin ve cömert bir tüccar görmedik. Senin halin hükümdarların hallerine benziyor. Allah aşkına bana gerçeği söyle. Söyle ki senin gerçek kadrini bilelim" demiş.

Vezir onunla böyle konuşup ağzından laf almaya çalışmış. Maruf'un aklı başından gitmiş olduğundan konuşmaya başlamış "Ben tüccar değilim, hükümdar da değilim..." demiş ve hikâyesini baştan sona anlatmış. Vezir "Allah aşkına beyim, bize şu yüzüğü göster de el işçiliğine bakalım" demiş. O da yüzüğü çıkarıp

"Alın bakın" demiş. Vezir yüzüğü almış, evirip çevirip bakmış ve "Şimdi bunu ovarsam hizmetkâr mı gelir?" diye sormuş. Maruf "Evet. Onu ov da gelsin, sen de ona bak" demiş.

Vezir yüzüğü ovduğunda birden bir ses yükselmiş ve "Dile benden ne dilersen. Bir şehir mi inşa etmek istersin, yoksa bir şehri yıkmak mı? Bir hükümdar mı öldürmek istersin? Ne istersen iste emrin olur!" demiş. Vezir, Maruf'u işaret ederek "Al şu adamı, yiyecek hiçbir şey bulamayacağı, hiç kimsenin geri getiremeyeceği bir yere götür at!" demiş. Hizmetkâr onu alıp uçup gitmiş. Maruf yanlış yaptığını, sonunun geldiğini anlamış ve ağlayarak "Ey Ebu Saadât, beni nereye götürüyorsun?" demiş. Cin "Edepsiz, seni terk edilmiş bir yere götürüyorum. Kim senin gibi böyle büyülü bir yüzüğe sahip olur da onu insanlara verir. Başına gelenleri hak ediyorsun. Daha yere varmadan rüzgârlar seni helak edecek!" demiş. Maruf susup hiçbir şey diyememiş. O da onu götürüp terk edilmiş bir yere atmış. Onu orada bırakıp dönmüş. İşte onun başından geçenler bunlarmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

999. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Vezir yüzük onun olunca hükümdara "Gördün mü? Ben sana o kadar söyledim, bu adam dolandırıcı diye ama sen bana inanmadın" demiş. Hükümdar "Haklısın vezirim, Allah senin mükâfatını versin, şu yüzüğü

ver de bir bakayım" demiş. Vezir öfkeyle hükümdarın yüzüne tükürmüş ve "Seni akılsız, onu sana vereyim de efendin olduktan sonra hizmetkârın olayım öyle mi? Seni artık etrafımda görmek istemiyorum" demiş. Yüzüğü ovunca hizmetkâr gelmiş. Ona "Al şu edepsizi dolandırıcı damadının atıldığı yere onu da at!" demiş. Cin onu alarak uçup gitmiş. Hükümdar Ebu Saadât'a "Ey Allah'ın yarattığı, benim suçum ne?" demiş. O "Bilmiyorum, efendim bana bunu emretti. Ben bu büyülü yüzüğün sahibine karşı gelemem" demiş ve hükümdarı da Maruf'u bıraktığı yere getirmiş. Oraya bırakıp dönmüş.

Hükümdar Maruf'un ağlayan sesini duyup yanına gitmiş. Oturup beraber başlarına gelene ağlamışlar. Ne yiyecek ne de içecekleri varmış. Onların bu haldeyken vezire dönecek olursak o Maruf'u ve hükümdarı çok uzağa gönderdikten sonra kalkıp bahçeden çıkmış. Bütün askerleri çağırıp bir divan tertip etmiş. Onlara Maruf'a ve hükümdara yaptıklarını ve yüzüğün hikâyesini anlatıp "Eğer beni sultan yapmazsanız hizmetkâra hepinizi Maruf ve hükümdarı attığı yere atmasını emrederim. Açlıktan ve susuzluktan ölürsünüz!" demiş. Bunu duyan askerler "Bize kötülük yapma, seni hükümdarımız olarak kabul ettik. Hiçbir emrine karşı gelmeyiz" demişler ve onun hükümdarlığını istemeden kabul etmişler.

Vezir insanların başına bela olmuş. Ebu Saadât onun her istediğini yerine getiriyormuş. Tahta oturmuş, askerler ona itaat etmişler. Sonra hükümdarın kızına haber göndermiş ve "Kendini hazırla, bu gece yanına geliyorum" Prenses olanları duyunca babasına ve kocasına olanlar çok ağırına gitmiş, ağlamaya başlamış. Vezire şöyle haber göndermiş: "Bana iddetim bitinceye kadar süre ver. Sonra nikâh kıyar, bana helalim olarak gelirsin." Vezir "Ben iddet tanımam, sana mühlet falan da veremem. Nikâh olmasa da olur.

Helal haram da bilmem. Bu gece mutlaka sana geleceğim" diye yanıt vermiş. Prenses ona şöyle haber göndermiş: "Öyleyse hoş safa geldin."

Bunu söylerken de aklında bir hile varmış. Ulak dönüp haberi ulaştırdığında vezir çok sevinmiş. Çünkü ona deliler gibi âşıkmış. Sofralar kurdurup insanlara "Bu benim düğün yemeğimdir, yiyin, ben bu gece prensesle gerdeğe gireceğim" demiş. Şeyhülislam "İddet bitimini bekleyip nikâh kıymadan gerdeğe giremezsin, bu helal değil" demiş. Ancak vezir "Ben ne iddet ne müddet tanırım, çok konuşma!" diye karşılık verince onun şerrinden korkup susmuş ve yanındaki askerlere dönüp "Bu kâfirdir, ne dini ne mezhebi vardır" demiş.

Akşam olunca vezir prensesin yanına gitmiş. Bakmış ki prenses en gösterişli elbiselerini giymiş, en güzel takılarını takmış. Prenses onu gülümseyerek karşılamış ve "Bu gece hayırlı bir gecedir. Lakin babamı ve kocamı öldürseydin daha iyi olurdu" demiş. Vezir de "Onları muhakkak öldüreceğim" diye karşılık vermiş. Bunun üzerine prenses onu yanına oturtup cilveler yapmaya başlamış. Vezire muhabbetle yaklaşıyor, iltifatlar edip yüzüne gülüyormuş. Vezirin aklı başından gitmiş, oysaki prensesin niyeti yüzüğü alabilmekmiş. Vezir prensesin ona iltifatlarını duyunca havalara uçmuş. O sırada prenses birden ağlamaya başlamış ve "Efendim, bize bakan şu adamı görmüyor musun? Allah aşkına beni onun bakışlarından koru. Nasıl olur da adamların bana bakmasına müsaade edersin?" demiş. Vezir öfkeyle "Hani nerede o adam?" demiş. Prenses "İşte orada, yüzüğün taşında, başını uzatmış bize bakıyor" demiş. Vezir yüzüğün hizmetkârının onlara baktığını sanıp gülmüş ve "Korkma, bu yüzüğün hizmetkârıdır, o benim emrim altında" demiş. Prenses "Ben cinlerden korkuyorum, onu benden uzaklaştır" demiş. Bunun üzerine vezir yüzüğü çıkarıp yastığın altına koymuş ve prensese doğru eğilmiş.

O eğilir eğilmez prenses bir tekme atıp vezir sırtüstü yere düşürmüş. Yardımcılarına "Onu yakalayın!" diye bağırmış. Sonra hemen yüzüğü yastığın altından alıp ovmuş. Ebu Saadât gelip "Emret hanımım" deyince "Al şu kâfiri hapse at, onu zincire vur" demiş. Cin veziri alıp hapsetmiş ve dönmüş. Prenses "Babamı ve kocamı nereye götürdün?" diye sorunca "Onları terk edilmiş yere attım" demiş. Prenses "Hemen şimdi onları bana getirmeni emrediyorum" demiş. Cin "Emrin olur" deyip uçup gitmiş. Yanlarına ulaştığında ikisini de ağlayıp dertleşirlerken bulmuş. Onlara "Korkmayın, kurtuldunuz" demiş ve vezirin yaptıklarını anlatıp "Onu hapsettim. Hanımım bana sizi geri götürmemi emretti" demiş.

Bu habere çok sevinmişler. Cin onları alıp uçmaya başlamış. Bir saat geçmeden prensesin yanına gelmişler. Prenses kalkıp kocasına ve babasına selam vermiş. Onlara yemek ve tatlı ikram etmiş. Gecenin ilerleyen saatlerinde uyumuşlar. Ertesi gün prenses babasına ve kocasına gösterişli birer kıyafet giydirip "Baba, sen eskiden olduğu gibi hükümdar olarak tahtına otur. Kocamı da sağ kol vezirin yap. Askerlerine olanları anlat. Veziri hapisten getirtip öldür, sonra da yak. Çünkü o kâfirdir. Küfrüne kendisi şahitlik etti. Vezirin yaptığın damadına iyi davran" demiş. Hükümdar "Baş üstüne kızım" demiş ve eklemiş: "Lakin yüzüğü bana veya kocana ver." Prenses "O yüzük ne sana yarar ne de kocama. En doğrusu bende durması. Ben onu ikinizden de daha iyi korurum. Ne isterseniz benden isteyin, ben de yüzüğün hizmetkârından isterim. Ben sağ oldukça hiçbir şeyden korkmayın" diye karşılık vermiş.

Babası "En doğrusu bu kızım" demiş. Sonra damadını alıp divana çıkmış. Askerlerin olanlardan haberi yokmuş. O geceyi hükümdarın kızını ve veziri düşünerek azap içinde geçirmişler. Vezirin hükümdara ve damadına yaptıklarına üzülüyor, şeriatın çiğnenme-

sinden korkuyorlarmış. Çünkü vezirin küfrünü apaçık görmüşler. Devletin ileri gelenleri divanda toplanmışlar. Şeyhülislama kızıyor "Prensesin yanına girmesine neden mani olmadın?" diyorlarmış. Şeyhülislamsa onlara "Bu adam kâfir, ayrıca yüzüğün sahibi. Allah onun bu yaptığının cezasını verir. Susun ki sizi öldürmesin!" diyormuş. Askerler divanda toplanmış bunları konuşurken bir anda hükümdar yanlarına girmiş. Yanında da damadı Maruf varmış.

Sabah olunca Şehrazat anlatmayı bıraktı.

1000. GECE

Şehrazat anlatmaya başladı:

Askerler hükümdarı ve Maruf'u görünce sevinmişler. Hükümdarın huzurunda eğilip yerleri öpmüşler. Hükümdar tahta oturup hikâyeyi onlara anlatmış. Sıkıntıları bitmiş. Bütün şehrin süslenmesini emretmiş. Veziri hapisten getirtmiş. Askerler veziri hükümdarın yanına götürene kadar lanetler yağdırıp, azarlamışlar. Huzuruna getirdiklerinde hükümdar onun en kötü şekilde öldürülmesini emretmiş. Bunun üzerine veziri yakmışlar. Ahirete en kötü şekilde gitmiş. Sonra hükümdar Maruf'u sağ kol veziri yapmış. Mutluluk ve huzur içinde yaşamışlar.

Bu mutluluk beş yıl sürmüş. Altıncı yıl hükümdar ölmüş. Hükümdarın kızı kocasını babasının yerine hükümdar tayin etmiş. Bu süre zarfında yüzüğü ona vermemiş. Bu arada da dünyalar güzeli bir erkek evlat dünyaya getirmiş. Çocuk beş yaşına geldiğinde anne-

si hastalanmış. Ölüm döşeğinde Maruf'u çağırtarak "Ben hastayım" demiş. Maruf "Allah şifa versin sana kalbimin tek aşkı, sevgilim" demiş. Prenses "Belki de öleceğim. Bu yüzüğü sana emanet ediyorum ve onu iyi korumanı istiyorum. Senin için ve oğlumuz için korkuyorum" demiş. Maruf "Allah'ın koruduğuna zarar gelmez" diye karşılık vermiş. O da yüzüğü çıkarıp Maruf'a vermiş. Ertesi gün de Hakkın rahmetine kavuşmuş. Artık Maruf tek başına hükümdar olmuş tüm yetkileri ele almış.

Günlerden bir gün Maruf mendilini sallamış, askerler dağılıp yanından ayrılmışlar. Maruf diğer salona geçip gün bitimine kadar orada oturmuş. Akşamı da kederli ve sıkıntılı geçirmiş. Devlet büyüklerinden sohbet ehli olanlar adet üzere yanına gelmişler. Gece yarısına kadar oturmuşlar. Sonra ayrılmak için izin istemişler. Maruf izin verince de kalkıp evlerine gitmişler. Sonra yatağının hizmetini üstlenen cariye yanına gelmiş, yatağını sermiş. O da uzanmış. Cariye ayaklarına masaj yapmaya başlamış. Uyuyana kadar da masaja devam etmiş. Hükümdar uyuduğunda cariye de odasına geçmiş.

Maruf uyku esnasında birden bir şeyin yanında hareket ettiğini fark etmiş, korkup euzu besmele çekmiş. Gözlerini açtığında bir de bakmış ki yanında çok çirkin bir kadın oturuyor. Kadın "Korkma, ben karın Fatıma'yım" demiş. Dikkatli bakınca uzun dişlerinden ve çirkin suratından hemen onu tanımış. "Buraya nasıl geldin? Seni bu ülkeye kim getirdi?" demiş. Kadın "Sen şimdi hangi ülkedesin ki?" demiş. Maruf "Haytanu'l-hutun'dayım. Sen Mısır'dan ne zaman ayrıldın?" demiş. Kadın "Az önce" demiş.

Maruf "Bu nasıl olur?" deyince kadın başlamış anlatmaya: "Seninle kavga ettikten sonra şeytan sana zarar vermem için beni kandırdı. Ben de seni kadılara şikâyet ettim. Seni çok aradılar ama bulamadılar. İki

gün geçmemişti ki pişmanlık sardı beni. Anladım ki kusurlu olan benim. Lakin pişmanlık fayda etmiyordu. Oturup günlerce ayrılığına ağladım. Elimde avucumda ne varsa tükendi. Yaşamak için dilenmeye başladım. Sen benden ayrıldığından bu yana dilencilik yaparak yaşıyorum. Çok kötü durumlara düştüm. Her gece oturup ayrılığına ağlıyorum. Sen gittikten sonra her türlü rezilliği, ihaneti, yokluğu, sıkıntıyı, kederi yaşadım." Kadın başından geçenleri anlatırken Maruf dehşete kapılmış bir halde onu dinliyormuş.

Kadın sözlerine şöyle devam etmiş: "Dün bütün gün dilendim ama kimse bir şey vermedi. İnsanlar bana sövüp saydılar, hiçbir şey vermediler. Gece olunca açlıktan kıvranmaya başladım. Çektiklerim öyle ağırıma gitti ki oturup ağladım. Önümde bir anda biri beliriverdi ve 'Hey kadın, neden ağlıyorsun' dedi. 'Benim bir kocam vardı. Bana bakıp ihtiyaçlarımı giderirdi. Fakat onu kaybettim, nereye gittiğini bilmiyorum. O gittikten sonra başıma gelmeyen kalmadı, çok acılar çektim,' dedim. O 'Kocanın adı ne?' diye sordu. 'Adı Maruf,' dedim. O 'Ben onu tanıyorum. Bil ki kocan şu anda bir ülkenin hükümdarı. İstersen seni ona götürürüm,' dedi. Ben de 'Allah aşkına ne olur, beni oraya götür,' dedim. Bunun üzerine beni alıp bu saraya gelinceye kadar uçurdu. Sonra 'Gir şu odaya, kocanı bir yatakta uyurken bulacaksın,' dedi. Ben de odaya girdim ve seni bu ihtişamın içinde buldum. Benden vazgeçmeyeceğini umuyorum. Ben senin hayat arkadaşınım. Bizi buluşturan Allah'a hamdolsun" demiş.

Maruf "Ben mi senden vazgeçtim yoksa beni bir kadıdan diğerine şikâyet ederken sen mi benden vazgeçtin? En sonunda da beni en yüksek mercie şikâyet ettin. Ben de mecburen kaçtım" demiş ve hükümdar oluncaya kadar başından geçen her şeyi kadına anlatmış. Hükümdarın kızıyla nasıl evlendiğini, bir erkek

çocuğu olduğunu ve şimdi yedi yaşında olduğunu söylemiş. Kadın "Olanlar Allah'ın takdiridir. Kaderin önüne geçilmez. Ben tövbe ettim ve şimdi sana yalvarıyorum. Ne olur benden vazgeçme. Bana sadaka niyetine bir ekmek versen, yanında kalsam razıyım" dedi. Kadın öyle çok yalvarıp kendini acındırmış ki Maruf'un kalbi yumuşamış ve "Kötülükten vazgeç, tövbe et, yanımda otur. Lakin eğer bir tek kötülüğünü görürsem kimseden çekinmem seni öldürürüm. Çünkü artık beni şikâyet edebileceğin bir merci yok. Kaleden inip gelecek Ebu Tabak yok. Çünkü ben hükümdar oldum. Şimdi herkes benden korkuyor. Ben ise sadece Allah'tan korkuyorum. Bende büyülü bir yüzük var. Onu ovduğumda yüzüğün hizmetkârı çıkıverir. Adı Ebu Saadât'tır. Ondan ne istersem yapar. Ülkene gitmek istersen sana hayatının sonuna kadar yetecek mal verip ülkene gönderebilirim. Benim yanımda kalmak istersen senin için bir saray tahsis ederim. Orayı en güzel ipeklerle süslerim. Yirmi cariyeyi hizmetine veririm. En güzel kıyafetleri giyer, en güzel yiyeceklerden yersin. Kısacası ölene kadar bolluk ve refah içinde yaşarsın. Ne dersin?" demiş.

Kadın "Senin yanında kalmak istiyorum" demiş ve elini öpmüş. Kötülüğe tövbe etmiş. Maruf onun için bir saray tahsis etmiş, hizmetine cariyeler vermiş. Maruf çocuğuyla beraber onun yanına gidip gelmeye başlamış. Kadın kendi çocuğu olmadığı için çocuktan nefret ediyormuş. Çocuk onun nefretini görünce ondan kaçmaya başlamış. Maruf ise birbirinden güzel cariyelerle vakit geçiriyor, karısı Fatıma'ya dönüp bakmıyormuş bile. Çünkü onun yüzü gözü buruşmuş, yaşlı çirkin bir kadın olmuş imiş. Ayrıca kendisine yaptığı kötülükleri de unutmuş değilmiş. Atasözünde ne denilmiştir, Kötülük arzu edilenden vazgeçirtir, kalplere nefreti yerleştirir. Allah şu sözleri söyleyenin mükâfatını versin:

Kalp kırmaktan, kötülük etmekten sakın
Çünkü kırıp dağıttıktan sonra toplayamazsın
Kalplerdeki muhabbet bir kez cam misali kırılırsa
Olmaz bir daha eskisi gibi, yapıştırılsa da

Maruf ona bu iyiliği onun bir iyiliğini veya güzel bir tarafını gördüğü için yapmamış, tamamen Allah rızasını gözettiği için yapmış.

Sonra kız kardeşi Dünyazat, Şehrazat'a "Ne güzel sözler bunlar, sanki sihirli. Dinlerken insanı alıp götürüyor. Bu acayip hadiseler ne kadar da güzel" dedi.

Şehrazat "Anlatacaklarımın yanında bunlar ne ki? Tabii hükümdar beni öldürmez ve yarın da yaşatırsa" diye cevap verdi. Şehrazat o gün de sabah etti. Gün ışığı her yanı aydınlattı. Hükümdar da mutlu ve kalbi ferah bir şekilde sabahladı. Hikâyenin geri kalanını büyük bir merakla beklemekteydi. Kendi kendine "Vallahi, hikâyenin sonunu duymadan onu öldürmeyeceğim" dedi. Sonra divana gitti. Vezir her zamanki gibi koltuğunun altında kefenle çıkageldi. Hükümdar bütün gününü insanların arasında devlet işleriyle uğraşarak geçirdi. Sonra kalkıp hareme gitti ve her zamanki gibi karısı Şehrazat'ın yanına girdi.

1001. GECE

Bin birinci gece olduğunda hükümdar hareme gidip vezirin kızı olan karısının yanına girdi. Kız kardeşi Dünyazat "Maruf'un hikâyesini tamamla" dedi. Şehrazat "Seve seve tamamlarım. Lakin yüce hükümdar bana konuşmam için izin verirse" dedi. Hükümdar "Sana

konuşman için izin veriyorum. Çünkü hikâyenin sonunu merak ediyorum" dedi. Bunun üzerine Şehrazat anlatmaya başladı:

Ey bahtiyar hükümdar, duyduğuma göre Maruf karısıyla hiç ilgilenmemiş. Onu sadece Allah rızası için barındırmış. Kadın Maruf ona hiç uğramadığı ve hep başkalarıyla ilgilendiği için öfkelenmiş. Kıskançlığına yenik düşmüş. İblis yüzüğü alıp onu öldürmesi için vesvese vermeye başlamış. Böylece Maruf'un yerine geçecek ve bir sultan olacakmış.

Bir gece kendi sarayından çıkıp Maruf'un sarayına gitmiş. Takdiri ilahi bu ya Maruf o esnada uyuyormuş. O uyumak istediğinde takvasından üzerinde yazılı Allah'ın isimlerine hürmeten yüzüğü çıkarıyor, temizleninceye kadar da takmıyormuş. Karısı Fatıma onun uyuduğunda yüzüğü çıkarıp yastığın üzerine koyduğunu ve temizleninceye kadar orada bıraktığını öğrenmiş. Maruf yüzüğün korkusundan her zaman uyuduğunda cariyesine odadan çıkmasını emrediyormuş. Hamama girerse hamamdan çıkıp yüzüğü takana kadar saray kapısını kilitli tutuyormuş.

Kadın bütün bunları öğrenmiş. Gece çıkmasının sebebi buymuş; kimseye görünmeden saraya girecek ve o uyurken yüzüğü çalacakmış.

Hükümdarın oğlu tam o vakitte tuvalete girmiş, ışığı yakmadan karanlıkta kapı açık vaziyette oturuyormuş. Kadının babasının sarayına doğru yöneldiğini görünce kendi kendine "Bu cadı bu gece karanlığında neden sarayından çıktı acaba? Babamın sarayına doğru gitmesinin mutlaka bir sebebi olmalı" demiş. Arkasından gidip görünmeden onu takip etmiş. Onun kısa madeni bir kılıcı varmış. O kılıcı kuşanmadan babasının divanına çıkmaz, bundan gurur duyarmış. Babası ise onu her gördüğünde gülermiş. Çocuk ise "Bu kılıçla kesilmesi gereken bir başı kesmeliyim" der ve babası onun bu sözlerine de gülermiş.

Kadını takip ederken kılıcı kınından çıkarmış ve babasının sarayına varıncaya kadar peşinden gitmiş. Sarayın kapısında durup ona bakmaya başlamış. Bir şeyler arıyor ve şöyle diyormuş "Nereye koydu bu yüzüğü?" O zaman kadının yüzüğü aradığını anlamış. Onu buluncaya kadar sabredip beklemiş. Kadın yüzüğü bulunca "İşte bu!" deyip almış. Tam çıkmak üzereyken çocuk kapının arkasına gizlenmiş. Kadın kapıdan çıkıp yüzüğe bakmış, onu parmağına takıp tam yüzüğü ovmak üzereyken çocuk kılıcını havaya kaldırmış ve kadının boynunu vurmuş. Kadın tek bir çığlık atıp yere düşmüş. Maruf yatağından fırlamış. Bir bakmış karısı yerde kanlar içinde yatıyor, oğlu da başında kılıcı havada tutuyor. Bu manzarayı görünce "Bu da ne oğlum?" demiş. Çocuk "Baba, kaç kez bana kılıcın çok azametli ama onunla hiçbir savaşa katılmadın, hiçbir baş kesmedin, demiştin. Ben de sana bununla kesilmeyi gerçekten hak eden bir baş keseceğim demiştim. İşte şimdi gerçekten kesilmeyi hak eden bir başı kestim" demiş ve olanları anlatmış.

Maruf hemen yüzüğü koyduğu yere bakmış, ama bulamamış. Aramaya devam edince kadının yüzüğü avucunun içinde sımsıkı tuttuğunu görmüş. Yüzüğü kadının avucundan alıp "Sen benim oğlumsun, sen nasıl beni bu lanet kadından kurtardıysan Allah da sana dünyada da ahirette de rahatlık versin. Onun tüm çabası kendi helaki içinmiş. Allah şu sözleri söyleyenin iyiliğini versin" demiş ve şu dizeleri okumuş:

Allah insana yardım ederse
Onu her şekilde kurtarır, muradını verir
İnsana Allah'ın yardımı yoksa
Onu ilk önce kendi yaptığı helak eder

Sonra Maruf yardımcılarını çağırıp karısı Fatıma'nın yaptıklarını anlatmış. Onlara onu sabaha kadar bir

yere koymalarını emretmiş. Onlar da emrettiği gibi yapmışlar. Sabah olunca görevlendirdiği hizmetkârlar onu yıkayıp kefenlemiş ve namazını kılıp gömmüşler. Mısır'dan gelişinin tek nedeni toprağına kavuşmakmış. Allah şu sözleri söyleyenin iyiliğini versin:

O adımları yürüdük yürümemiz yazılmıştı
Kim ki ona bir adım yazılmışsa onu yürüyecektir
Temennisi bir yerde ise
Başka bir yerde can vermeyecektir

Sonra Maruf kaçarken arkadaş olduğu çiftçiyi çağırıp sağ kol veziri ve baş danışmanı yapmış. Çiftçinin asil, faziletli, edepli dünyalar güzeli bir kızı olduğunu öğrenince de onunla evlenmiş. Bir süre sonra da oğlunu evlendirmiş. Mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamışlar. Ta ki tüm dünya zevklerini sona erdiren, sevenleri ayıran, kurulu düzenleri yıkan, evlatları yetim bırakan ölüm gelinceye kadar.

Diri ve ölmeyen Allah'ı tespih ederim. Tüm mülk ve melekûtun sahibi odur.

Bu sürede Şehrazat hükümdardan tam üç erkek evlat dünyaya getirdi. Bu hikâyeyi bitirdiğinde Şehrazat ayağa kalktı ve hükümdarın önünde eğilip yeri öptü. Ona "Ey bu asırda dengi olmayan zamanın hükümdarı, ben senin cariyenim ve sana tam bin bir gecedir geçmişte yaşamış olanların ibretli hikâyelerini anlattım. Acaba senden bir istekte bulunacak kadar yanında hatırım var mı?" dedi.

Hükümdar "Dile benden ne dilersen" deyince haremağalarına ve dadılara seslenip "Çocuklarımı getirin" dedi. Hemen çocukları getirdiler. Tam üç erkek çocuğu vardı. Biri yürüyor, biri emekliyor, biri ise emiyordu. Çocukları hükümdarın önüne koydu ve eğilip yeri öptü. Hükümdara "Ey tüm zamanların hükümda-

rı, bunlar senin çocukların. Senden beni öldürmeyip bu çocukların yüzü suyu hürmetine beni azat etmeni istiyorum. Şayet beni öldürürsen bu çocuklar annesiz kalacak. Onları terbiye edecek bir kadın bulamayacaksın" dedi. Bunları duyan hükümdar ağladı ve çocuklarını bağrına bastı. "Vallahi ey Şehrazat, bu çocuklar gelmeden evvel seni bağışlamıştım. Çünkü gördüm ki sen iffetli, namuslu, takva sahibi bir kadınsın. Allah seni mübarek kılsın. Allah anneni, babanı, ecdadını mübarek kılsın. Allah şahidimdir ki seni bağışladım" dedi. Şehrazat çok sevindi ve "Allah ömrünü uzun etsin, heybetini, vakarını artırsın" dedi.

Mutluluk tüm saraya yayılmıştı. Haber tüm şehirde duyuldu. Karanlığın yerini günün aydınlık yüzü aldı. Hükümdar mutlu bir halde sabahladı. Tüm askerleri çağırttı. Şehrazat'ın babası olan vezirine çok ihtişamlı değerli bir elbise hediye etti ve "Allah seni korusun, çünkü sen beni o kıymetli kızınla evlendirdin. Benim insanların kızlarını öldürmeye tövbe etmeme vesile oldun. Onun takvalı, namuslu bir kız olduğunu gördüm. Allah bana ondan üç erkek çocuk ihsan etti. Allah'ın bu büyük nimetine şükürler olsun" dedi. Sonra tüm vezirlere, emirlere ve devlet adamlarına elbiseler hediye etti. Şehrin otuz gün boyunca süslenmesini emretti. Tüm masraflar hükümdarlık hazinesinden karşılandı.

Şehri daha önce görülmemiş bir şekilde süslediler. Eğlenceler tertip edildi. Hükümdar hediyeler dağıttı. Fakirlere, yoksullara sadakalar verdi. Cömertliği tüm halkını kuşattı. Sonra hükümdar Şehriyar tarihçileri ve yazıcıları çağırttı. Onlara karısıyla arasında geçenleri başından sonuna kadar yazmalarını emretti. Onlar da yazdılar. Adını "Binbir Gece Masalları" koydular. Tam otuz cilt olmuştu. Hükümdar onu hazinesinde sakladı. Hükümdar ülkesinde mutluluk içinde yaşadı. Allah üzüntüleri sevince çevirmişti. Tüm dünya zevk-

lerini yerle bir eden, sevenleri ayıran, kurulu düzenleri bozan, mezarları dolduran ölüm gelinceye kadar bu halde yaşadılar. Sonra da Allah'ın rahmetine kavuştular. Sarayları yıkıldı, malları hükümdarlar arasında pay edildi.

Sonra akıllı, adil, zeki, edebiyatı seven, özellikle de hükümdarların ve sultanların geçmiş hikâyelerinden hoşlanan bir hükümdar başa geçti. Bu ilginç ve harikulade masalları buldu. İçinden ilk kitabı alıp okudu. Sonra ikinciyi, sonra üçüncüyü... Hepsini bitirinceye kadar okudu. Okuduğu her kitabı bir öncekinden daha çok beğeniyordu. Okuduğu sözlere, hikâyelere, ibretli olaylara, tarihi vakıalara şaşırdı. İnsanlara bu kitabı yazmalarını ve tüm ülkelere dağıtmalarını emretti.

Böylece bu kitabın sonuna gelmiş olduk. En iyisini bilen Allah'tır.